རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ།

རྩ་བ་མཛད་པ་པོ། དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས།
འགྲེལ་པ་མཛད་པ་པོ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༼སྨད་ཆ།༽

༄༅། །ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །
༄༅། །རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་
ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་བཞུགས་སོ། །

རྩ་བ་མཛད་པ་པོ། དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས།
འགྲེལ་པ་མཛད་པ་པོ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༼སྨད་ཆ།༽

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།
SJRB-0426

རྩ་བ་སྡེ་དགེ་དང་འགྲེལ་པ་བཀྲས་ལྷུན་ཤིང་པར་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་ཡིན།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཀྱིས་ཞུ་སྒྲིག་བྱས།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཀྱིས་གློག་རྡུལ་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༢༣ ལོའི་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པར་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།
www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

དཔེ་སྒྲིག་པ། རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་པ།

པར་སྐྲུན་གྱི་བདག་དབང་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལ་ཡོད།

དཀར་ཆགངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས།.. iii ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད། ....vii ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ།
གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་བཤད་པ།.................................1 གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ་བཤད་པ། 377 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག...615

iii

ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས།
སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་མཆོག་ནི། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཏྲི་མ་ལ་ཡ་ཟེར་བའི་ཡུལ་དུ་འཁྲུངས། ཆུང་དུས་ནས་རིག་གནས་ལྔ་དང་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་སྦྱངས་ནས་དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྐབས་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་གྱུར།
རྗེས་སུ་ནང་པའི་གཞུང་ལ་གཟིགས་ནས་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དོར་བས་ཕ་མ་ཞང་པོ་དང་བཅས་པས་ཁྱིམ་ནས་བསྐྲད། རྒྱ་གར་ཡུལ་དབུས་སུ་བྱོན་ནས་སློབ་དཔོན་ཆོས་སྐྱོང་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ནང་པའི་གཞུང་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས། སློབ་དཔོན་དབང་ཕྱུག་སྡེའི་དྲུང་དུ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཚར་གསུམ་གསན།
ན་ལེནྡྲར་རྩོད་པ་བྱེད་དུ་འོངས་པའི་མུ་སྟེགས་པའི་མཁས་པ་གྲགས་ཅན་མང་པོ་སྔ་རྗེས་སུ་ཕམ་པར་མཛད། སློབ་མ་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་མཉམ་དུ་གནས་པ་ནི་ལྔ་ལས་མེད། སྐུ་ཚེའི་མཐར་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་བཞུགས་ནས། ཡུལ་ཀ་ལིངྐར་མྱ་ངན་ལས་འདས།
སློབ་དཔོན་འདིས་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བརྩམས་ཀྱང་ཡོངས་གྲགས་སུ་བོད་དུ་བསྒྱུར་ཡོད་པ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། ཚད་མ་རྣམ་ངེས། རིགས་པའི་ཐིགས་པ་སོགས་བསྟན་འགྱུར་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་པོད། ༼ཅེ༽ པར་བཞུགས། སློབ་དཔོན་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར། བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དང་། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་གཉིས་སུ་གསལ།

དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་གཉིས་པ་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་མཆོག་ནི། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་འབྲུག་(ཕྱི་ལོ་༡༣༦༤)ལོར་གཙང་ཉང་སྟོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཡབ་བློན་པོ་རྦ་ཡི་རིགས་རྒྱུད་རྟ་

iv

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

དཔོན་པ་དང་། ཡུམ་ཇོ་མོ་ཤེས་རབ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འཁྲུངས།
དགུང་ལོ་བཅུ་པར་གནས་སྙིང་དུ་མཁན་པོ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་མཚན་ལ་དར་མ་རིན་ཆེན་གསོལ། གངས་ཅན་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱི་དྲུང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་ཀློག་སོགས་བསླབས། བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་དང་། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་དང་། ཉ་དབོན་པ་སོགས་ལས་བྱམས་ཆོས་དང་རིགས་ཚོགས། མངོན་པ་གོང་འོག །ཚད་མ་སྡེ་བདུན། འདུལ་བ་སོགས་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ཡང་མཁས་པར་སྦྱངས། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པར་ཉ་དབོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་བཟང་པོས་མཁན་པོ་དང་། རེད་འདའ་བ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ལས་སློབ། གངས་ཅན་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་མཁན་སློབ་དགེ་འདུན་གྲངས་ཚང་གི་དབུས་སུ་བསྙེན་པར་རྫོགས། ས་སྐྱ་དང་། གསང་ཕུ། རྩེད་ཐང་སོགས་སུ་དཀའ་བཅུའི་གྲྭ་སྐོར་མཛད་དེ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་རྒྱས་ཤིང་དཀའ་བཅུ་པ་ཞེས་པའི་མཚན་ཡང་ཐོགས། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དཀའ་བཅུའི་གྲྭ་སྐོར་མཛད་པའི་སྲོལ་ཡང་ཐོག་མར་འདི་ནས་བྱུང་བར་གྲགས།
འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྙན་པའི་གྲགས་པ་རྒྱང་རིང་བོ་ནས་གསན་ཅིང་དབུས་ཕྱོགས་སུ་གྲྭ་སྐོར་དུ་ཕེབས་པ་ན་རྩོད་པ་དང་དོགས་པ་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གཉལ་སྟོད་ར་གྲོང་དུ་སློབ་མའི་ཚོགས་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མ་ལ་བཀའ་ཆོས་གསུང་བཞིན་པ་དང་དངོས་སུ་མཇལ་ཏེ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ལས་བརྩམས་པའི་དྲི་བ་དུ་མ་ཕུལ་བ་ལ་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དཀའ་གནས་དོགས་སེལ་གྱི་ལན་ཐོགས་མེད་དུ་གནང་བ་དང་། རྗེ་བླ་མའི་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དཔགས་པར་དཀའ་བས་ཡིད་དབང་མེད་དུ་འཕྲོག་སྟེ་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་ཕྱག་བྱས། རྗེས་སུ་འཛིན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་སློབ་མའི་གཙོ་བོར་གྱུར།
དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཅིང་མདོ་སྔགས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁས་པའི་དབང་པོར་གྱུར། རྗེའི་སློབ་མ་མང་པོ་འདི་བའི་སློབ་མར་ཡང་གྱུར་ཅིང་བུ་སློབ་རྣམས་ལ་དབུ་ཚད་སོགས་ཀྱི་བཀའ་ཁྲིད་ཀྱང་

v

ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསམང་དུ་གནང་།

རྗེ་བླ་མས་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་ཕྱག་འདེབས་མཛད་དུས་ལས་ཁུར་མཐའ་དག་གི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཤིང་ལེགས་པར་གྲུབ་པར་མཛད།
རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་ཁར་བུ་སློབ་གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་གདན་འཛོམས་པའི་དབུས་སུ་རྗེ་འདི་ལ་དབུ་ཞྭ་དང་སྐུ་བེར་གནང་སྟེ་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བཞུགས་དགོས་པར་དོན་གྱིས་གོ་བར་མཛད་ཅིང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་རྗེས་བུ་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགུང་ལོ་ང་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ཕག་(ཕྱི་ལོ་༡༤༡༩)ལོར་དགའ་ལྡན་ཁྲིར་ཕེབས་ཏེ་གདན་ས་བསྐྱངས།
ཁྲི་ལ་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞུགས་པའི་རིང་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། མདོ་ཕྱོགས་གཞུང་ཆེན་མོའི་འཆད་ཉན་དང་། སྔགས་ཕྱོགས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་དགྱེས་རྡོར་དུས་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བཤད། རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིད་སོགས་རྗེ་བླ་མའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མཐའ་དག་ལུང་རིགས་དྲི་མ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་འཆད་པར་མཛད་པས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏེ་རྗེའི་སློབ་མ་ཡོངས་ཀྱིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བར་སྤྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བར་མཛད།
སེ་ར་དང་འབྲས་སྤུངས། གསང་ཕུ། འོལ་ཁ། གནས་སྙིང་སོགས་སུའང་ཕེབས་ཏེ་གཉུག་མར་གནས་པ་དང་ཕྱོགས་ནས་ཕེབས་པའི་དགེ་འདུན་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བ་ལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། དབུ་མ་རྩ་འཇུག །དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་སོགས་མདོ་ཕྱོགས་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་དོགས་གཅོད་མཛད། ཡི་དམ་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་གྱི་བཤད་ཁྲིད་དང་། དབང་ལུང་མན་ངག་རྗེས་གནང་སྩོལ་བར་མཛད་པ་སོགས་འཇམ་མགོན་བླ་མའི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་འཆད་ཉན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད།
དགུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་པར་དཔལ་གསང་བའི་བདག་པོས་ལུང་བསྟན་པ་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེ་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྲིར་བསྐོ་བཞག་གནང་ཞིང་རང་ཉིད་ཟུར་བཞུགས་ཀྱིས་ཟབ་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་སྒྲུབ་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར་མཛད།

vi

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

དགུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་བྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༤༣༢)ལོའི་ཟླ་ལྔ་པར་རྩེ་པོ་ཏ་ལར་དགོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན།
སློབ་མ་ཡང་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་རྗེའི་དངོས་སློབ་ཕལ་ཆེ་བ་འདི་བའི་སློབ་མར་ཡང་གྱུར་ཅིང་། མཁས་པ་རིན་ཆེན་བཀྲིས། པཎ་ཆེན་བྱམས་པ་གླིང་བ། རིན་ཆེན་དཔལ། འདུལ་དཀར་བ་གྲགས་པ་དཔལ་ལྡན་སོགས་མཁས་པའི་དབང་པོ་མང་དུ་བྱུང་།
གསུང་རྩོམ་ལ་ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་ཊཱིཀྐ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ། ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་ཊཱིཀྐ་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད། ཚད་མ་རིགས་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་པ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོའི་རྣམ་བཤད། རྒྱུད་བླ་མའི་ཊཱིཀྐ་ལ་སོགས་པ་གཞུང་ཆེན་མང་པོའི་འགྲེལ་པ་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བསྡུས་དོན། རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་སུ་མཛད་པ་སྣ་ཚོགས་པ་བཅས་ཁྱོན་བསྡོམས་གསུང་རྩོམ་པོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་པས་བཏུས་བསྒྲིགས་བྱས།
༢༠༢༢།༠༡།༢༡ ལ།

vii

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྔོན་བྱོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་དྲིན་ལས། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བཅུད་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ནོར་དུ་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་མྱོང་ནའང་། དུས་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མིའི་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་ཕྱིན་ཟིན་པ་དང་། ལྷག་འཕྲོས་གང་མང་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་འགྲོ་ཉེར་ཡོད་པར་བརྟེན་དུས་རབས་འདིའི་བོད་མི་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་རྩ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བརྩོན་དགོས་པ་ནི་དུས་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བཟློག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཚགས་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།
དེང་རབས་ཀྱི་འཕྲུལ་ལས་སྟབས་བདེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་བསྟུན་ནས་གསར་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེབ་དང་འཕྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་ཁྱབ་བརྡལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དཔར་བསྐྲུན་དང་ཞུ་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཚབས་ཆེ་བའི་སྐྱོན་ཆ་འབྱུང་སྲིད་པས་བསྲེས་ལྷད་དང་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་འཇོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱུ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་དགོས་བྱུང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཆན་ཡིག་འགོད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། འདི་ག་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ལ་མཚོན་ན། པར་གཞི་ཚད་ལྡན་ཞིག་མ་ཕྱིར་བཟུང་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུ་རྩ་དོན་དུ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་ནུས་ཤིག་སྡུར་བཞིན་ཡོད།

viii

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

མ་ཕྱིར་ཡིག་ནོར་མངོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཅོས་ཏེ་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་ལ། མ་ཕྱི་དང་པར་གཞི་སོ་སོར་ལྷག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་མཆན་བཀོད་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།
རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་འདི་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེབ་ཀློག་སྐབས་ངེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ངོ་སྤྲོད་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དཀྱུས་སུ་རྟགས་[ ]འདིའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་ནི་མ་ཕྱིའི་ནང་གི་འོག་མཆན་དང་དཀྱུས་མཆན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དཀྱུས་སུ་རྟགས་ ” འདི་བཀོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་སའི་ཡི་གེའམ་ཚིག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཆན་གྲངས་ཀྱི་ཨང་ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་མཆན་གྲངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཆན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དང་ཕྲད་སྦྱོར་སྟངས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་ན་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་ “ འདི་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།
མཐའ་མཆན་ཀློག་སྐབས་དེབ་དེ་དཔེ་བསྡུར་བྱས་ཡོད་ཚེ་དེའི་མ་ཕྱིར་བཟུང་བའི་པར་གཞི་ལ་མ་ཕྱི་ཞེས་དང་། པར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྡེ་དགེ་པར་མ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ། ཞོལ། སྐུ་འབུམ། བླ་བྲང་པར་མ་རྣམས། སྡེ། བཀྲ། ཞོལ། སྐུ། བླ། སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་མཆན་གྱི་ཁྲོད་དུ་རྟགས་ཅན་ *བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ནོར་ཞིག་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བསྒྱུར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་ * འདིས་ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཚིག་མཚོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཅན་ -བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་བསྒྲུབས་ཆད་པ་དང་། +བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་བསྒྲུབས་ལྷག་མ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།
དཔེར་ན། མཐའ་མཆན་དུ། མ་ཕྱི། ༩༨ན༥ན། བསྒབ *བསྒྲུབས སྐུ། ༡༠༣ན༦ན། བླ། ༡༡༠བ༣ན། བསྒྲུབས ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མ་ཕྱིའི་ཤོག་གྲངས་༩༨མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༥པ་ན། བསྒབ་ཅེས་བྲིས་ཡོད་པ་མཚོན་ཞིང་། *བསྒྲུབས ནི་མ་ཕྱིའི་

ix

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཡིག་ནོར་བསྒབ་དེ་ཉིད་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བཅོས་ཡོད་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་གོ་དགོས། ཡང་གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྐུ་འབུམ་པར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༠༣མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༦པ་ན། བླ་བྲང་པར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༡༠རྒྱབ་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༣པ་ན། བསྒྲུབས་ཞེས་བཀོད་འདུག་ཅེས་གོ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།
ཞུ་སྒྲིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་ནོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་སོགས་གཟིགས་ཚེ་ཀུན་ཕན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ནས་འདི་གའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་ངོ་སྤྲོད་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་རེ་བསྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགྱོགས་ངང་པར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྒྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤུས་ཀ་ཇེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས།
ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠ཟླ་༠༧ཚེས་༡༥ལ།

1

༄༅། །ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་

ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

༼གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་མངོན་སུམ་གྱི་

ལེའུ་བཤད་པ།༽
༈ རྗེ་བཙུན་བླ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གསུམ་པ་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་ལ། ཚད་མའི་གྲངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ། མངོན་སུམ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པའོ།
དང་པོ་ལ། ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་དང་། དེར་མ་ངེས་པའི་རྩོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ལ། རྟགས་དགོད་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པའོ། །
རྩ་བ། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མའང་གཉིས། །
དང་པོ་ནི། ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་
ཕྱིར། འདིར་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་སྟོན་པ་ནི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་རིགས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ན་མཚན་ཉིད་མཚན་གཞིའི་མཐར་ཐུག་ནས་མཚན་གཞི་དེ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་ངེས་

2

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞལ་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་འགོག་པ་ཡང་གྲངས་ངེས་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱའི་གྲངས་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་དེ་མ་ངེས་པར་ཅིག་ཤོས་མི་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་འདིའི་ཕྱོགས་
ཆོས་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་སྟེ། མི་གསལ་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲོ་
འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་དང་། གསལ་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་གཉིས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཀྱི་དེ་ལས་
གཞན་ཡོད་ན་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་དགོས་པ་ལ་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ན། འོག་ནས་འཆད་
པའི་རྟགས་དུ་མ་བཀོད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་དང་། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཞེས་རང་རིག་མངོན་སུམ་
གྱིས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སྟོན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དེས་མ་གྲུབ་
པའི་དོན་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དགོས་ན་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་འབའ་ཞིག་ཏུ་
འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་དང་། མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། གཞལ་བྱ་ཕུང་གསུམ་དགག་པ་དང་། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། རང་མཚན་ཁོ་ན་གཞལ་བྱར་བཞག་
པའི་དགོངས་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། གཉིས་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་དགག་པ།

གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་

3

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མཚན་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ།
རྩ་བ། དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར། །

འདྲ་དང་མི་འདྲ་ཉིད་ཕྱིར་དང་། །

སྒྲ་ཡི་ཡུལ་དང་ཡུལ་མིན་ཕྱིར། །

དེ་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་

ཆོས་སྔ་མ་ལ་འདྲ་བ་ཐུན་མོང་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་དང་མི་འདྲ་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་དགོས་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་

རྗོད་བྱེད་སྒྲ་ཡི་བདག་རྐྱེན་ཙམ་གྱིས་སྣང་བའི་ཡུལ་དང་། དེ་ཙམ་གྱིས་སྣང་བའི་
ཡུལ་མིན་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་

རྩ་བ། རྒྱུ་མཚན་གཞན་ནི་ཡོད་པ་ན། །
བློ་ནི་ཡོད་དང་མེད་ཕྱིར་རོ། །
རང་གི་གཟུང་ཡུལ་ལས་རྒྱུ་མཚན་གཞན་བརྡ་དང་རྩོལ་བ་སོགས་ཡོད་པ་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་རང་འཛིན་གྱི་བློ་ནི་ཡོད་པའི་ཡུལ་དང་། དེ་ཙམ་ལ་བལྟོས་པ་མིན་པར་རང་ཉིད་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པ་མེད་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་མེད་པའི་ཡུལ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་བློའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། སྤྱི་མཚན་མིན་ཏེ། གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། རང་མཚན་མིན་ཏེ། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་

4

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡོད་པས་གྲངས་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་དོན་མིན་ཏེ། །
དོན་དུ་མོས་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། ཚད་མས་གཞལ་བར་བྱ་བའི་དོན་མིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་དོན་དུ་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་པོས་མོས་ཤིང་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ད་ནི་འདི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཚད་མའམ་འོན་ཏེ་མ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གང་དུ་ཡང་མི་རིགས་པས་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་ཚད་མ་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན།

རིགས་པ་གང་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་ལ་ཡང་མཚུངས་པས་ཚད་མ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན། ཚད་མ་ཙམ་དེ་ཉིད་ཚད་མར་མི་རུང་བ་ལྟར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་ཡང་མཚུངས་པས། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཞེས་ཟེར་ཏེ། མངོན་རྗེས་གཉིས་ཚད་མ་ཡིན་ཞེས་ནི་མི་ཟེར་ཏོ། །འོ་ན་ཚད་མ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཚད་མའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་མདུན་གྱིས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁ་དོག་
འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
ཚད་མ་ཙམ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་ན་གནོད་པ་ཅི་ཡོད་དེ། དེ་ལྟ་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མར་ཐལ། ཚད་མ་གང་ཞིག་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འོ་ན་མདུན་གྱི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁ་དོག་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཆོས་ཅན།
སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་

5

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཚད་མ་གང་ཞིག་འཕགས་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་པ་ཀུན་ནས་མཚུངས་སོ། །ཁྱོད་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ངག་དེ་དོན་
བྱེད་ནུས་སྟོང་དུ་ཐལ། གཞི་གྲུབ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་

བླངས། འདོད་ན། ཐལ་ངག་དེས་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་གོ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྐྱེད་པར་འགྱུར་
རོ། །ཕ་རོལ་པོས་ཚད་མ་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་གྲག་པའི་རྣམ་པར་ཁྱོད་ཀྱི་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་སམ། མ་ཐོས། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་བེམ་པོར་ཐལ། དངོས་
པོ་གང་ཞིག་རིག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་དང་རྟགས་སྔ་མ་ཁས་བླངས། འདོད་ན།
ཚད་མ་ཚད་མ་མིན་པ་ཉམས་ཏེ། བསྐལ་པའི་བར་དུ་མཚུངས་སོ། །སྒྲ་དེ་གྲག་པར་ངས་མ་ཐོས་སོ་ཞེ་ན། སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་རྫུན་ཡིན་ཞེས་དམ་འཆའ་རིགས་པར་ཐལ། ཕ་རོལ་པོས་ངག་སྨྲས་པའི་སྒྲ་གྲག་པའི་རྣམ་པར་ཐོས་སམ་མ་ཐོས་ཞེས་དྲིས་མ་ཐག་མ་ཐོས་སོ་ཞེས་ལན་འདེབས་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཕ་རོལ་པོས་སྒྲ་གང་ཡང་མ་
ཐོས་ན། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་པའི་ལན་དེ་གང་ལས་བྱུང་སེམས་ཤིག་དེས་ན་ཚད་མ་
གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ལ། ཚད་མ་ཙམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། གྲངས་ངེས་འཇིག་པར་འདོད་པའི་དམ་བཅའ་དེ་ལྟག་ཆོད་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མའི་མཚན་གཞི་གང་ཁས་བླངས་པ་ལ་སུན་འབྱིན་དེ་ཉིད་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་
ནི། ཚད་མའི་མཚན་གཞི་རང་རྒྱུད་དུ་བཟུང་ན་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་མཐོང་ནས། སྒྲ་འཛི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཚད་མའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལྟ་ན་དངོས་པོ་གང་ཡང་རྟག་པ་མཐའ་གཟུང་མ་གཏོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཁས་ལེན་མི་ནུས་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཕ་རོལ་པོས་འགལ་བ་ཁས་བླངས་པ་ཡང་སྒྲུབ་མི་ནུས་པས་གྲུབ་

6

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མཐའ་ལ་དད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། འདི་དག་ནི་དགག་པར་སླ་བས་རེ་ཤིག་བཞག་གོ །རྣམ་གཞག་འདི་དག་འཁྲུལ་ངོར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཚིག་སྦྱར་བ་མ་གཏོགས་ཁས་ལེན་མི་ནུས་པ་ལ་ནི་ལེའུ་དང་པོར་གནོད་པ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །
དེས་ན་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པ་ལ་དགག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕུང་གསུམ་སེལ་བ་དང་།
སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕུང་གསུམ་སེལ་བའི་ཚད་མ་གཉིས་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། སྒྲ་འཛིན་
མངོན་སུམ་དུ་ངེས་པ་གཞིར་བྱས་ལ། དེ་ཚད་མ་མིན་པ་སེལ་བ་དང་། དེ་ཡིན་པའི་རྗེས་དཔག་ཡོད་པ་སེལ་བའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པས་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་
ཡོངས་སུ་གཅོད་ནུས་པས་སེལ་ཏེ། དེ་ཚད་མ་མིན་པ་གསལ་ཞིང་། དེ་ཡིན་པའི་རྗེས་དཔག་ཡོད་པ་ཚད་མས་བསལ་ཡང་། ད་དུང་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བློས་ཡོངས་སུ་གཅོད་མི་ནུས་ན་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་ཡོད་པར་འགྱུར་གྱི།

མངོན་རྗེས་གང་ཡང་མིན་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པས་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་པོ་
གསུམ་པར་ག་ལ་འགྱུར། དཔེར་ན་སྒྲར་ངེས་ནས་རྟག་པ་དང་གཞི་མཐུན་ཚད་མས་ཁེགས་ཀྱང་། མི་རྟག་པར་ཡོངས་སུ་གཅོད་མི་ནུས་ན། རྟག་མི་རྟག་ལ་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་ཙམ་གྱིས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་
པ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པས། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕུང་གསུམ་སེལ་ལོ། །ཚད་མར་ངེས་ནས། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས།

མངོན་སུམ་ཚད་མར་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གཉིས་མིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་སེལ་བའི་ཚུལ་དུ་འོས་མེད་ཀྱིས་རིགས་པར་བྱས་ནས། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་བྱས་

7

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ན། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་མི་ནུས་ཤིང་། དེ་ཁས་བླངས་ན་གྲངས་ངེས་འཇིག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལོག་རྟོག་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ་དུ་བའི་རྟགས་ལས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བློར་ངེས་པ་གཞིར་བཟུང་ནས། དེ་ཚད་མ་མིན་པ་སེལ་བའི་ཚད་མ་དང་། དེ་ཡིན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་སེལ་བའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པས་དེ་
རྗེས་དཔག་ཚད་མར་ཡོངས་སུ་གཅོད་ནུས་པས་གཉིས་མིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་སེལ་ལོ། །འདིར་སྒྲ་ཡི་ཡུལ་དང་ཡུལ་མིན་ཕྱིར། ཅེས་པ་ནི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་
པ་དང་མིན་པ་ཙམ་གྱིས་རང་མཚན་དང་། སྤྱི་མཚན་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་དོན་མིན་ཏེ། རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་བདག་རྐྱེན་ཙམ་ལས་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བློ་ལ་འཚར་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པའི་དོན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ། གཞལ་བྱ་གཉིས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཚིག་དོན་དང་། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །
རྩ་བ། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་། །
དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །
གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྟེ། །
དེ་དག་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད། །
དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་འདིར་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མིན་པར་ཡུལ་རང་

8

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་ནི་ཆོས་
ཅན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་གྱིས་གྲུབ་

པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་ལྡོག་གཉིས་པོ་དེ་དག་རང་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དོན་ལྡོག་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་གིས་མཚོན་བྱ་གཉིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སོ་སོར་འཇོག་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གཞུང་འདི་བཀོད་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། བདེན་གཉིས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་གང་སྟོན་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དག་བདེན་
གཉིས་མི་མཐུན་པ་རྩོད་པའི་གཞི། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་འདི་ཉིད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་འབའ་ཞིག་ལ་རྩོད་ལ། དེ་ལ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་

དོན་བྱེད་ནུས་པ་འདི་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མིན་པར་ཡུལ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་དམ་མི་བྱེད། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། མངོན་སུམ་དང་འགལ་
ལ། དང་པོ་ལྟར་ན། དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དོན་ལེགས་པར་གྲུབ་པས། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་མིང་སྟོན་བྱས་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་འདོད་དོ། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཡང་། ཤེས་པ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཡུལ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་མེད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི། དོན་དམ་པར་མེད་པར་བཞེད་ལ། དབུ་མ་

9

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ནི། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་རང་ལུགས་ལ་ཚད་མས་ལེགས་པར་གྲུབ་ཀྱང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་གྲུབ་པ་མེད་པར་བཞེད་ལ། སྐབས་འདིར་ནི། ལུགས་དང་པོའི་གཞུང་ལེགས་པར་བཙུགས་ནས་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ། ལུགས་གཉིས་པ་ཡང་འགོག་ཅིང་། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། ལུགས་གསུམ་པ་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་མཛད་དོ། །དེས་ན་དེ་དག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཞུང་འདི་སྨོས་
སོ། །མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀཱ་མ་ལ་ཤི་ལ་ནི། དངོས་སུ་དོན་དམ་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལ་འཇུག་མི་ནུས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བཀྲི་བའི་ཆེད་དུ། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྡེ་བདུན་
འདིར་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་ཅིང་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པར་བཞེད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་སྦྱར་ན་ཡང་རུང་བ་ཙམ་ཡོད་མོད་ཀྱི། གཙོ་བོ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་
གྱི་འགྲེལ་བཤད་དུ། ཞར་ལ་ཐེག་པ་ཐ་ཤལ་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་

བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངོས་འཛིན་དུ་གསལ་ཏེ། གཞུང་གི་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་མཚན་གཞི་ལ་རྩོད་པ་”ཤ་སྟག་

1

ཏུ་སྣང་གི །དོན་ལྡོག་མི་མཐུན་པར་རྩོད་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་

རོ། །ཐེག་པ་ཐ་ཤལ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་སྟེ། འདིར་མདོ་སྡེ་པའི་ལྟ་བའི་རྣམ་གཞག་
ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་ལྟར་ལམ་ལ་ཞུགས་པའི་ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་པ་རྣམས་

1 [མ་ཕྱི། ༢༠༢བ༡ན། ཤས་དག ཞོལ། ༢༡༡ན༢ན། སྐུ། ༢༠༤བ༡ན། བླ། ༢༡༣བ༣ན། ཤ་སྟག * ཤ་སྟག]

10

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
ཀྱིས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་། ཞེས་
དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་
འདོད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཚིག་ཟུར་ཕྱིན་པར་སྨོས་པ་ཡིན་གྱི།

དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི། དབུ་སེམས་ལ་སོགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཞི་གང་ལས་གྱེས་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་མ་གོ་བའི་བབ་ཅོལ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདིས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་ནས། སྒྲུབ་བྱེད་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་རང་མཚན་གྱི་མཚན་
ཉིད་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་དོ། །
གསུམ་པ་ནི། དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་
མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཤད་དེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་མཚན་གཞི་དང་། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་མཚན་གཞིར་དངོས་སུ་བསྟན་ལ། ཚུལ་དེ་ལྟར་གཉིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཚིག་ཟུར་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་གཞིར་མི་གསལ་ཡང་། དོན་དེ་ལྟར་སྦྱོར་ན། མདོ་སྡེ་པ་འབའ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་དག་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཡིན་པ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར།
དངོས་པོ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་འབའ་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་པས།

11

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

“མདོ

1

་སེམས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་བའོ། །
གཉིས་པ་ལ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་མཚན་གཞི་མི་འཐད་པ་སྤང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

མཚན་གཞི་ལ་རྩོད་པ་སྤང་། སྐྲ་ཤད་སོགས་སྤྱི་མཚན་དུ་ཐལ་བ་སྤང་ངོ་། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་ནུས་མེད་ན། །
ས་བོན་སོགས་ནི་མྱུག་སོགས་ལ། །
ནུས་མཐོང་གལ་ཏེ་དེ་ཀུན་རྫོབ། །
འདོད་ན་ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་བར་ཐལ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སམ་རང་

བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འོ་ན། ས་བོན་གྱིས་

མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པ་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ནམ། ས་བོན་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད།
དང་པོ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིན་པ་མི་འཐད་པ་ལ། ས་
བོན་སོགས་ནི་མྱུ་གུ་སོགས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་མིང་མི་འདེགས་ཀྱང་དོན་གྲུབ་བོ། །
གལ་ཏེ་ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་སུས་ཀྱང་དགག་མི་ནུས་
མོད་ཀྱི། དོན་དམ་པར་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་གྲུབ་དཔྱད་པ་ན། དོན་དམ་པར་ཡོད་

1 [མ་ཕྱི། ༢༠༣ན༢ན། སྐུ། ༢༠༥ན༢ན། བླ། ༢༡༤ན༤ན། དོན ཞོལ། ༢༡༡བ༣ན། མདོ *]

12

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་སྐྲའི་རྩེ་མོ་བརྒྱར་བཤགས་པའི་ཆ་ཙམ་ཡང་མ་དམིགས་པས། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པར་འདོད་ཀྱི། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་མི་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ས་
བོན་གྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་
ན། ས་བོན་གྱི་ངོས་ནས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ཤེས་བྱ་ལ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་

བསྐྱེད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་འགྲུབ་པར་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་རློམ་པ་ལྟར་འགྱུར་ལ། ཐུན་མོང་མིན་པའི་ངོས་ནས་བྱ་བ་བྱེད་ན། ཅི་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བའི་དོན་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་ཀུན་ལ་དེ་ཡོད་ན། །
སྤྱི་ཡི་མཚན་ཉིད་རྗེས་འགྲོ་ལྡོག །
བློ་ལ་མ་མཐོང་ཕྱིར་མིན་ཏེ། །
མིག་དང་གཟུགས་སོགས་བློ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་། མི་ནུས་པ་ཀུན་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་དེ་ཡོད་པས་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་མཚན་གཞིར་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་
དུ་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་འཛིན་ཤེས་པ་
བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། རང་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། མིག་དང་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་བློ་ལ་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་

13

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྗེས་སུ་བྱེད་པ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་མི་མཐུན་དཔེ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་བཞེད་པ་ལྟར། གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་
ཁས་ལེན་ན། སྤྱི་མཚན་ཀུན་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་མཚན་གྱིས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། །
རྩ་བ། དེས་ནི་བརྡ་དང་རྩོལ་བ་སོགས། །
ནང་གི་ཡན་ལག་རྗེས་འཇུག་ཕྱིར། །

བུམ་པ་འདེགས་དང་སྤྱི་དང་ནི། །
གྲངས་སོགས་བློ་ནི་བཤད་པ་ཡིན། །
དེས་གཞན་ཡང་གོ་དགོས་པར་བསྟན་པ་ན། སྤྱི་མཚན་གྱིས་རང་འཛིན་ཤེས་
པ་བསྐྱེད་མི་ནུས་པར་བསྟན་པ་དེ་ལས་ནི་དོན་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། བུམ་པ་འདེགས་འཇོག་ལ་སོགས་པའི་ལས་དོན་གཞན་དང་། བུམ་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་། བུམ་པའི་གྲངས་དོན་གཞན་སོགས་རང་ལ་རྟོག་པའི་བློ་གཟུང་
ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པར་བཤད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
དག་ལ་རྟོག་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་དོན་གཞན་སོགས་ཀྱིས་གཟུང་དོན་བྱས་
ནས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་རྒྱུ་བརྡ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ཡིད་ཀྱི་རྩོལ་བ་
སོགས་ནང་གི་ཡན་ལག་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། རྩོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན། སྐྲ་ཤད་སོགས་ཀྱང་དེར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན།

14

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། སྐྲ་ཤད་སོགས་ནི་སྤྱི་མིན་ཏེ། །
དོན་དུ་ཞེན་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་སོགས་ནི་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མཚན་མིན་ཏེ།
སུས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེའི་དོན་དུ་མོས་ཤིང་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་བའི་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྤྱི་མཚན་མིན་པར་
ཐལ། དོན་དུ་མོས་ཤིང་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། ཤེས་བྱར་འཛིན་ཕྱིར་མེད་པ་ལ། །
ཉེས་པ་དག་ཏུ་ཐལ་མི་འགྱུར། །
དངོས་པོར་མེད་པ་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་ཙམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དོན་དུ་ཞེན་པ་མེད་པས་སྤྱི་མཚན་མིན་པའི་ཉེས་པ་དག་ཏུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་མེད་པར་དགག་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱར་འཛིན་ཅིང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྐྲ་ཤད་སོགས་ཀྱང་སྤྱིར་ཐལ་ཏེ། ཤེས་བྱར་འཛིན་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། དེ་དག་གི་ཡང་དེ་ལྟའི་དངོས། །
བཀག་མེད་གསལ་བར་སྣང་བ་ཉིད། །
ཤེས་པའི་ངོ་བོའི་དོན་ཉིད་ཕྱིར། །

སྐྲ་ཤད་བདེན་རྫུན་དཔྱད་ནས་བདེན་པར་མེད་དོ་སྙམ་པའི་བློ་དེ་དག་གི་ཡང་ཆོས་ཅན། སྐྲ་ཤད་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་སྟེ་བདག་ཉིད་ཤེས་བྱ་ཡིན་པ་ལ་བཀག་པ་མེད་དེ། དེ་མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

15

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཡང་ན་སྐྲ་ཤད་ལ་རྟོག་པའི་བློ་དེ་དག་གི་ཡང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་དེ་ལྟ་བུ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པ་བཀག་པ་མེད་དེ། ཁྱོད་སྐྲ་ཤད་དོ་སྙམ་དུ་
རྟོག་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྲ་ཤད་ཉིད་ཤེས་བྱ་མིན་ན་གསལ་བར་སྣང་བ་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། སྐྲ་ཤད་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཉིད་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་རྫས་ཀྱི་ངོ་བོའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྐྲ་སོགས་ཞེས་བྱའི་བློ་དག་ནི། །
སྤྱི་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ། །
སྐྲར་སྣང་དོན་མེད་ཅན་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན་སྐྲ་སོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོག་པའི་བློ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། སྤྱིའི་སྤྱོད་
ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དོན་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རབ་

རིབ་ཅན་གྱི་སྐྲར་སྣང་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། རྟོག་
མེད་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་སྤྱི་ནི་ཤེས་ངོ་བོའི། །
དོན་ཉིད་ཡིན་ན་ཐལ་བར་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་སྐྲ་སོགས་གསལ་བར་སྣང་བ་ཤེས་པའི་ངོ་བོའི་དོན་ཡིན་ན། རྟོག་པ་ལ་བུམ་སྤྱི་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཡང་ནི་རྟོག་པའི་རྫས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རང་མཚན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་གསལ་བར་སྣང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ལྟར་འདོད་ཕྱིར་སྐྱོན་ཡོད་མིན། །
དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི། །

16

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཀུན་ལ་ངོ་བོ་མཚུངས་ཕྱིར་དང་། །

དེ་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་ཕྱིར་རོ། །
བུམ་སྤྱིའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་མཚན་དུ་ཐལ་བའི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་ཡོད་པ་མིན་
ཏེ། རང་མཚན་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་རྟོག་པ་ལ་གསལ་བར་མི་སྣང་
བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟོག་པས་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་དོན་གྱི་ངོ་བོར་ཞེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

ཁྱོད་སྤྱི་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གསལ་བ་ཀུན་ལ་ངོ་བོ་མཚུངས་པར་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་དང་། རང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྤྱི་མཚན་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དགག་པ། རང་མཚན་དངོས་པོར་བསྟན་པ། སྤྱི་མཚན་གྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དོན་དམ་པར་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་བཀག་
པའི་སྒོ་ནས་དགག་པ། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་དགག་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ།
དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དགག་པ། སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་པར་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ། བརྗོད་དུ་ཡོད་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། བཀག་པ་དངོས་དང་། སྐྱོན་སྤོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། གསལ་བ་རང་མཚན་དོན་དམ་པར་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་མིན་པ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དེར་མ་གྲུབ་པ། སྤྱི་ཡན་གར་བ་དེར་མ་གྲུབ་པའོ། །
རྩ་བ། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། །
དབང་སོགས་འབྲས་བཅས་ཉིད་ཕྱིར་རོ། །
དང་པོ་ནི། གཟུགས་དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མིན་པར་ཐལ།
དོན་དམ་པར་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། གཟུགས་མཐོང་

17

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་དབང་པོ་སོགས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཐལ་བ་

དེས་འཕངས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་མེད་དེ། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་
གྱི་དངོས་པོ་མཐོང་བའི་དབང་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་སྟེ་གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲ་བརྗོད་ཙམ་གྱིས་ཕྱི་རོལ་གསལ་བར་སྣང་བར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དབང་ཤེས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྤྱི་མཚན་དངོས་པོ་ཡིན་ན་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁེགས་པས་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་དངོས་
པོ་མིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་བུམ་པར་འགྱུར་དགོས་པས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་སོགས་ན་རེ། རྩ་བ། མིང་སོགས་བརྗོད་ན་འཆད་པོ་དང་། །
ཉན་པོ་བརྗོད་བྱ་རྗེས་འབྲེལ་ཅན། །
མིང་སོགས་འབྲེལ་པ་མེད་པ་ཅན། །
དོན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མིང་རང་མཚན་དངོས་
སུ་བརྗོད་ནས། དེ་ལས་དོན་གྱི་མཚན་མ་ལ་འཇུག་དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་
འཇུག་པས་མིང་སོགས་ཚུལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ལ་དབང་པོའི་ཚོགས་དོན་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འཆད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་པོའི་བློ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་བ་དང་། བརྗོད་
བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་དང་། དེ་གསུམ་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་

18

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་མེད་པ་ཅན་གྱི་མིང་སོགས་རང་མཚན་དོན་དམ་པར་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་འོག་ནས་གནོད་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། བློ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་པ་བརྗོད་པ་དགག་པ། འབྲེལ་མེད་བརྗོད་པ་དགག་པ། དོན་དང་འབྲེལ་པ་བརྗོད་པ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལས། དོན་བུམ་པ་ལ་འཁྲུལ་མེད་དུ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒྲ་དེས་འཆད་ཉན་བྱེད་པའི་བློ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་བའི་མིང་རང་མཚན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་དོན་ལ་ཚུལ་འདྲ་ལས། །
འཁྲུལ་འཇུག་འགྱུར་ན་དུས་ཀུན་དང་། །

ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མིན་ཤེས་པ་ལ། །
མཚུངས་མིན་རྣམ་པ་དེ་འདྲའི་བློ། །
སྐྱེ་ཕྱིར་གཞན་ལ་དེ་མེད་དེ། །
ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་ཡི། །
བློ་ནི་ཁས་ལེན་མེད་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་མིང་གིས་དོན་གྱི་མཚན་མ་བརྗོད། དོན་གྱི་མཚན་མ་
དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཚུལ་འདྲ་བ་ལས་འཁྲུལ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དུས་ཀུན་ཏུ་དོན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་རེས་འགའ་དོན་གྱི་

མཚན་མ་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་འདྲ་བས་འཁྲུལ། འཁྲུལ་པས་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། ཡུལ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་གནས་པར་འཁྲུལ་བ་མིན་པར་ཐལ། རྣམ་པ་མེད་བཞིན་

19

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དུ་ཡུལ་ཐ་དད་ཁོ་ན་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་དོན་སྒྲས་བརྗོད་
པ་ལ། སྒྲ་ལས་དོན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཉེས་པ་མཚུངས་པ་མིན་པར་ཐལ། སྒྲ་ལས་དོན་རང་མཚན་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་འདྲ་སྣང་
བའི་བློ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་དེ་འདྲ་མེད་དེ། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་

སྣང་བའི་བློ་ཁས་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཁས་ལེན་ན་ཡང་རྣམ་ཤེས་ལས། །
ཐ་དད་པ་ན་ཚད་ཅན་མིན། །
ལྡོག་པ་གྲུབ་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
མིང་རང་མཚན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེ་ན་ཡང་། མིང་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་མིང་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་མིང་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་མིང་རང་མཚན་ལོག་སྟོབས་ཀྱིས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལྡོག་པ་གྲུབ་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཤེས་ཀུན་དོན་ལྡན་ཕྱིར་ཞེ་ན། །
འཐད་མིན་རྨི་སོགས་རྣམ་གཞན་དུ། །
མཐོང་ཕྱིར་འདུ་བྱེད་ལས་ཀྱང་མིན། །
སྔོ་ལ་སོགས་པར་སྣང་ཕྱིར་རོ། །
ཤེས་པ་ཀུན་གཟུང་དོན་རང་མཚན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། དེ་
ལྟར་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ། རྨི་ལམ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་གཟུང་

20

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དོན་དང་མི་ལྡན་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྨི་ལམ་གྱི་སྔོ་སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཆོས་
ཅན། ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཐོགས་མེད་ཕྱིར་ན་སྔོ་སོགས་མིན། །
རུང་ཡུལ་གནས་པས་མི་ཤེས་པ། །
རང་ཉིད་ཤེས་ཕྱིར་དེ་ཤེས་ཡིན། །
དེས་ནི་མིང་སོགས་བརྗོད་པ་ཡིན། །
ཁྱོད་ལ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་མིན་པར་ཐལ་དེ་ལ་གོ་ས་
གནོན་པའི་ཐོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་རང་སྣང་མཁན་གྱི་

ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། “རང1

་ཡུལ་དེར་གནས་པའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་མི་

ཤེས་པར་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་དེས་ནི་མིང་སོགས་ཀྱང་རང་སྣང་མཁན་གྱི་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་མིན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། རུང་ཡུལ་དེར་
གནས་པའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་མི་ཤེས་པར་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་ཤེས་པ་དེ་ཤེས་པ་
དེའི་བདག་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མིག་ལ་སོགས་པའི་བློ་འདོད་པ། །
དེ་ཉིད་དོན་ལྡན་གང་གིས་འདོད། །
གལ་ཏེ་དོན་ནུས་མཐོང་ཕྱིར་ན། །

གཞན་པ་དོན་མེད་ཅན་ཐོབ་འགྱུར། །

1 [མ་ཕྱི། ༢༠༦ན༤ན། ཞོལ། ༢༡༥ན༣ན། སྐུ། ༢༠༨ན༤ན། རུང བླ། ༢༡༧བ༢ན། རང * རང]

21

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གཞན་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་བློ་གཟུང་དོན་དང་ལྡན་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་འདོད། གལ་ཏེ་དོན་གྱིས་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་ཕན་
འདོགས་པའི་ནུས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་ལས་གཞན་པ་
མིང་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་མེད་པ་ཅན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེས་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འབྲེལ་མེད་ན་ཡང་འཇུག་མི་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་དོན་དང་འབྲེལ་ལྡན་ན། །
འདས་དང་མ་འོངས་བརྗོད་བྱ་མིན། །
དོན་དང་དེ་ནི་ཟད་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། འཆད་ཉན་བྱེད་པ་པོའི་བློ་དང་དོན་རང་མཚན་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་མིང་རང་མཚན་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན་ཡང་། སྒྲ་ལས་དོན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་པ་དང་ལྡན་པའི་མིང་རང་མཚན་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་མིང་རང་
མཚན་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ནི་དོན་རང་མཚན་དང་ལྷན་ཅིག་ཟད་ཅིང་མ་སྐྱེས་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ། སྒྲས་སྤྱི་ཡན་གར་བ་བརྗོད་པ་མི་སྲིད། སྲིད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ། །
རྩ་བ། སྒྲ་ཡིས་སྤྱི་ནི་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། །

གལ་ཏེ་ཐལ་བར་མི་འདོད་ན། །
དེ་མིན་སྤྱི་ནི་ཡན་གར་བ། །

22

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བརྗོད་མེད་ཕྱིར་རོ་བརྗོད་ན་ཡང་། །
དང་པོ་ནི། རྗོད་བྱེད་སྒྲ་ཡིས་དངོས་པོ་བརྗོད་ཀྱང་སྤྱི་ཡན་གར་བ་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབང་པོའི་ཚོགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བར་མི་འདོད་ཅིང་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ལུགས་དེ་ལ་སྐྱོན་དེ་མི་འབྱུང་བ་མིན་པར་ཐལ། སྒྲས་སྤྱི་ཡན་གར་བ་བརྗོད་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་ཡན་གར་བ་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན་ཡང་།
རྩ་བ། དེ་མཚུངས་མིན་དང་གསལ་བ་མིན། །
དེས་ན་རྟག་ཏུ་དམིགས་འགྱུར་ཏེ། །
རྟག་ཉིད་ཕྱིར་རོ་གལ་ཏེ་ཡང་། །
གསལ་ལས་མངོན་སུམ་ལ་གསལ་ཡིན། །
སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། གསལ་བའི་མཚུངས་པ་མིན་པར། གསལ་བས་གསལ་བར་བྱས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་བལྟོས་མེད་ཡན་གར་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་གསལ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དུས་རྟག་ཏུ་དམིགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལ་བལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཡང་གསལ་བས་གསལ་བར་བྱས་པ་ལས། སྤྱི་མངོན་སུམ་ལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡིན་པས་བལྟོས་
མེད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། བདག་ལ་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་ན། །
ནུས་པ་གང་དེ་ནུས་ཉིད་ཡིན། །
གལ་ཏེ་འགའ་ཚེ་ནུས་མེད་ན། །
དེ་ནི་ཀུན་ཚེ་ནུས་མེད་འགྱུར། །

23

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
སྤྱི་བདག་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དུས་རྟག་ཏུ་ནུས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གང་ཞིག །རྟག་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་ནུས་མེད་དུ་འགྱུར་ན། དེ་ནི་དུས་ཀུན་གྱི་ཚེ་ནུས་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་ནུས་མེད་དུ་འགྱུར་བ་གང་ཞིག །རྟག་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཡིས་ནུས་པའམ་ནུས་མེད་པ། །
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གང་གནས་པ། །
རྟག་ཕྱིར་བཅོས་སུ་ཡོད་མིན་ན། །
དེ་ཟད་བྱ་ཕྱིར་ནུས་པ་གང་། །

ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ནི། སྤྱི་དེ་ཡིས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་ན་དུས་རྟག་ཏུ་ནུས་པ་དང་ལྡན་པའམ། མེད་ན་རྟག་ཏུ་ནུས་པ་མེད་པ་ཅན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གང་

གནས་པའི་སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ནུས་པ་འཕེལ་བའམ་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་

མཐུན་རྐྱེན་དང་། འགལ་རྐྱེན་གྱི་ནུས་པ་གང་ཡང་མི་འཇུག་པར་ཐལ། རྐྱེན་གྱིས་

བཅོས་སུ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ། སྤྱི་ཡི་རྣམ་པར་ཤེས་དེ་དང་། །
རྗེས་འབྲེལ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི། །
རྣམ་པའི་ཆ་ནི་རྣམ་ངེས་གང་། །
དེ་ནི་དེ་ལ་གང་གིས་སྤྲུལ། །
སྤྱི་འཛིན་པ་ཡི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་དེ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་སྔོན་པོ་

24

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པའི་ཆ་བསྙོན་མི་ནུས་པར་རྣམ་པར་ངེས་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱི་བློ་དེ་ལ་རྒྱུ་གང་གིས་ཀྱང་སྤྲུལ་ཞིང་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། ཁྱོད་ཁ་དོག་གི་སྤྱིའི་རྣམ་པ་གང་ཞིག་སྤྱི་བློས་སྤྱི་ཡན་གར་བ་གཟུང་དོན་དུ་
བྱེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ཤེས་དོན་ཉིད། །
ཕྱིར་ན་དབང་པོ་དོན་མེད་མིན། །
དེ་དངོས་གཅིག་ཕྱིར་སྒྲ་སོགས་ལས། །
ཐ་དད་སྣང་བློ་གང་ལས་ཡིན། །
གཉིས་པ་ན། གལ་ཏེ་བདག་རྐྱེན་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་བྱུང་གི་ཤེས་པས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་

མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ཉིད་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ན་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་སྒྲས་
བརྗོད་ཀྱང་དབང་པོའི་ཚོགས་དོན་མེད་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་དང་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལས་སྐྱེས་པའི་སྒྲ་བྱུང་གི་བློ་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་གང་ལས་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་གཅིག་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་འདྲ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་དང་། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ། །
རྩ་བ། རིགས་ལྡན་རིགས་མིན་གང་གི་ཕྱིར། །

གསལ་བའི་ངོ་བོ་གཞན་རྟེན་མེད། །
གལ་ཏེ་ཐ་དད་གྲུབ་ཅེ་ན། །

25

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དང་པོ་ནི། རིགས་དེ་རིགས་ལྡན་གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་མིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་གསལ་བའི་ངོ་བོ་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་

ཏེ་སྤྱི་གསལ་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ལྟོས་ཕྱིར་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་བརྗོད། །
རང་གི་རྒྱུ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །

འབྲས་བུ་རག་ལས་མེད་པར་ཡང་། །
རྟོག་པ་ཡིན་ནི་འབྲེལ་པར་བྱེད། །
སྤྱི་ཆོས་ཅན། གསལ་བའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་

དོན་གཞན་གྱི་བལྟོས་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མེ་དུ་རྟོག་པ་ཡིས་ནི་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་
ཡིན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་དུ་བ་གྲུབ་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ཡང་མེ་ལ་རག་ལས་པ་མེད་པར་ཐལ། དུ་བ་རང་གི་རྒྱུ་ལས་ངེས་པར་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དུ་བ་ཆོས་ཅན། མེ་ལ་རག་ལས་པ་མིན་ཏེ། གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

ཅེས་པ་གཞུང་འདིའི་དོན་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། དུ་བ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། ཕན་གདགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དུ་བ་གྲུབ་ན་ཕན་གདགས་བྱར་འགལ་བས་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ། མ་གྲུབ་ན། དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བས་བསྒྲུབ་བྱ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དུ་བ་འདིའི་རྒྱུ་འདིའོ་ཞེས། དུ་བ་གྲུབ་པའི་འོག་ཏུ་མེ་ལ་རག་ལས་པ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པར་བྱེད་ལ། འབྲེལ་པ་དེ་རྫས་སུ་གྲུབ་ན། དོན་ཡང་དེ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་པས་དེ་ལ་དགག་པ་མཛད་དོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས་དེ་ལ་གྲུབ་པའི་འོག་ཏུ་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་

26

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡང་ཅུང་ཟད་མི་བྱེད་པ་དེས་ན། དེ་ནི་རག་ལས་པ་མེད་ཅེས་བཤད་དོ། །
རྩ་བ། འབྲས་མིན་ཇི་ལྟར་ཡང་ཅི་ཞིག །
གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་འབྲེལ་མེད། །
དེ་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ། །
སྤྱི་དོན་གཞན་དང་གསལ་བའི་འབྲེལ་པ་ཇི་ལྟར་ཡང་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ཅི་ཞིག་
ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་མིན་པའི་རྫས་ཐ་དད་གང་ཞིག་རྒྱུ་
འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡང་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་དང་
འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ། དེ་ལ་བལྟོས་མེད་ཀྱི་རྫས་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་སྟེ། གསལ་བ་རང་མཚན་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། སྤྱི་དངོས་པོར་མེད་ན་རི་བོང་རྭ་ལ་སོགས་པ་
ཡང་སྤྱིར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། མེད་པ་རིགས་སུ་ཐལ་མི་འགྱུར། །
དེ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

མེད་པ་རིགས་སུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མེད་པ་གསལ་བ་དེ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་ངོ་བོ་ལ་བརྟེན་ནས། །
ངོ་བོ་མེད་པའི་རིགས་བརྟགས་པ། །
ཁྱད་པར་དེ་ལ་འཇུག་དོན་ཅན། །
སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རབ་ཏུ་བསྟན། །

27

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གཉིས་པ་ནི། རིགས་སུ་བཏགས་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། ཁྱོད་
སྒྲས་བརྗོད་པས་དོན་རང་མཚན་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དོན་རང་མཚན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་ནས་ཁྱད་པར་རང་མཚན་དེ་ལ་འཇུག་པའི་
དོན་ཅན་གྱི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱོད་རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལ་ངོ་བོར་སྣང་བའམ། །
དོན་ལ་དེ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ། །
གང་དེ་འཁྲུལ་པ་ཐོག་མེད་པའི། །
དུས་ཅན་མཐོང་གོམས་ཀྱིས་སྤྲུལ་ཡིན། །
དེ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པའི་ངོ་བོར་སྣང་བའམ་དོན་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་རིགས་གཅིག་པ་དེ་ཉིད་དུ་འཛིན་པའི་སྤྱི་བློ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་གྱི་ཤིང་རང་མཚན་མཐོང་བ་གོམས་པའི་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་བྱས་ནས་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྤྱི་གང་ཡིན། །
གཞན་ལས་ལོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །
སྒྲ་འདི་དག་གིས་གང་བརྗོད་པ། །
དེ་ལ་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་མེད། །
དོན་ཤིང་གསལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་གང་ཡིན་པ་གཞན་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པའི་

28

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མཚན་ཉིད་ཅན། ཤིང་སྒྲ་འདི་དག་གིས་གང་བརྗོད་པའི་གཞན་སེལ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ངོ་བོ་མེད་ཅན་སྤྱི་བློ་ལ། །
སྤྱི་ཉིད་དུ་ནི་མཐོང་ཕྱིར་དང་། །

དོན་ལ་འཁྲུལ་པའམ་མེད་པ་ནི། །སྤྱིར་འདོད་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་།
ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཡིན་ཡང་ཤིང་གསལ་རྣམས་རིགས་གཅིག་པའི་སྤྱི་ཉིད་དུ་མཐོང་ཞིང་ཞེན་པའི་སྤྱི་བློའི་སྣང་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་མེད་པ་ཡིན་ཡང་། སྤྱིར་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་དོན་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་
རིགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པའི་སྤྱི་བློའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ་་་་་་་་་་་་དེ་ཡང་བསླད་ཕྱིར་དང་། །

དེ་ཉིད་དུ་ན་དོན་དངོས་སུ། །
མེད་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཅན་མ་ཡིན། །
ངོ་བོ་མེད་པས་བརྗོད་བྱ་མིན། །
སྤྱི་བློ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། བསླད་པའི་ཕྱིར་

དང་། ཁྱོད་ལ་སྣང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་དོན་རང་མཚན་དུ་དངོས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རིགས་དེ་རྫས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་མེད་པས་སོ། །འདི་ཡན་ཆད་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པར་བསྟན་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་རིགས་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ་མཛད་དོ། །

29

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་བརྗོད་བྱ་འགའ་ཞིག་ལས། །དངོས་འདོད་དངོས་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཡང་། །
བརྗོད་བྱ་མིན་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །
ཉེར་ལེན་ཐ་དད་ཕྱིར་གཞན་དུ། །

བརྗོད་པར་བྱ་མིན་ཉེར་བརྟགས་ཕྱིར། །

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་བུམ་པའི་སྤྱི་རང་གི་གསལ་བ་ལས་རྫས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ཀྱང་བརྗོད་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྣམ་བུ་ལ་སོགས་པའི་བརྗོད་བྱ་འགའ་ཞིག་ལས་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། བུམ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་ཡང་བུམ་པ་ལས་རྫས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུ་ཡང་
བརྗོད་བྱ་མིན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་རྣམས་དངོས་པོར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

སྣམ་བུ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡང་མིན་པར་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་བུམ་སྤྱི་དང་སྣམ་བུའི་སྤྱི་སོ་སོར་བརྗོད་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་
གཉིས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་སོ་སོར་བརྗོད་བ་མི་འགལ་ཏེ། ཉེར་ལེན་བུམ་སྣམ་རྫས་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་དད་དུ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདས་པ་དང་ནི་མ་འོངས་པའི། །
དོན་ལའང་སྤྱི་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱི། །

མཉན་པ་དག་ནི་འཇུག་འགྱུར་ན། །
ཡོད་པ་མེད་ཆོས་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་དོན་ལའང་། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པ་ཡི་རྒྱུ་

30

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
ཅན་གྱི་མཉན་པ་དག་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་མེད་
པའི་ཆོས་སུ་ཇི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྫས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་ཉེར་བཏགས་ལས་དེ་འདོད། །
གང་ཞིག་སྣམ་སོགས་ལ་མེད་ལ། །
ད་ལྟར་བ་ཡི་བུམ་པ་ཡི། །
དངོས་མེད་དང་ནི་ཉེ་བ་གང་། །
གལ་ཏེ་སྤྱི་དེ་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་ཆོས་སུ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལས་སྒྲ་དེ་འཇུག་
པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྣམ་བུ་ལ་དངོས་མིང་དུ་མི་འཇུག་ལ། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
སྤྱི་དོན་གཞན་ཁྱད་ཆོས་སུ་ཡོད་པས་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་སྣམ་སོགས་ལ་མེད་ལ། ད་ལྟར་བའི་བུམ་པ་ཡི་དངོས་པོར་མེད་པའི་འདས་མ་འོངས་དང་ཉེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བློ་ནི་འཁྲུལ་པ་མེད་འཇུག་པ། །
རྟག་ཏུ་དངོས་དང་སྒྲོ་འདོགས་ལ། །
སེང་གེ་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ལ། །
དེ་ལྟར་བརྗོད་པའང་འཇིག་རྟེན་ཡོད། །
རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་སེངྒེ་ཞེས་པའི་མིང་དངོས་མིང་དང་། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་
ལ་དེ་ལྟར་བཏགས་མིང་དུ་འཇིག་རྟེན་ན་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མིང་གང་

31

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ལས་བློ་འཁྲུལ་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་མིང་དེ་དོན་དེའི་དངོས་མིང་དང་། བློ་འཁྲུལ་མེད་དུ་མི་འཇུག་པར་འདྲ་འབྲེལ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་མིང་གི་ཡུལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་མེད་ན་ཡང་འགྲོ་བ་ཡིས། །
གང་ལ་གྲགས་པས་སྒྲ་བཀོད་པ། །
དེ་ལ་དེ་དངོས་དེ་མཚུངས་ཕྱིར། །

འཁྲུལ་རྟོག་ཅན་གཞན་ཕལ་པ་ཡིན། །
དངོས་མིང་དང་བཏགས་མིང་སྦྱོར་བ་ལ་ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་མེད་ན་ཡང་འགྲོ་བ་ཡིས་ཐོག་མར་གང་ལ་གྲགས་པས་མིང་གི་སྒྲ་བཀོད་པའི་དོན་དེ་ལ་མིང་དེ་དངོས་མིང་དང་། དོན་དེ་དང་ཆོས་འགའ་ཞིག་མཚུངས་པའི་འཁྲུལ་ནས་དེའི་མིང་དུ་རྟོག་པ་ཅན་གྱི་དོན་གཞན་ལ་མིང་དེ་ཕལ་པ་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཇི་ལྟར་དངོས་པོ་ནུས་མེད་ལ། །
མེད་ཅེའམ་རྟོག་པ་ཇི་བཞིན་དུ། །
ནུས་ལའང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པའི། །
མཉན་པ་སྐྱེ་བོས་བྱས་པ་ཡིན། །
དེའི་དཔེ་ནི། སྒྲ་འཇུག་པ་དངོས་པོ་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་དགྲ་འདུལ་བའི་ནུས་པ་མེད་པའི་བུའི་དངོས་པོ་ལ་བུ་མེད་ཅེས་པའི་བཏགས་མིང་
གྲངས་ཅན་གྱི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཡུལ་གྱི་

32

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྒན་པོ་ལའང་། གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་མཉན་པ་སྐྱེ་བོས་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྤྱི་མཚན་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་བརྟགས་ལ་
དགག་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། ཞིག་ལ་སྒྲ་ལས་བློ་ཇི་འདྲ། །
སྣང་བ་དེ་འདྲ་མ་ཞིག་ལའང་། །
རྣ་བ་ལ་སོགས་རྣམ་པར་ཤེས། །
དོན་ཡོད་ཅན་ལ་དེ་དག་མེད། །
དང་པོ་ནི། མ་བཞིག་པ་ད་ལྟར་བའི་བུམ་པ་ལ་རྟོག་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་སྒྲའི་བདག་རྐྱེན་ལས་བཞིག་པ་ལ་རྟོག་པའི་བློ་ལ་ཅི་འདྲ་སྣང་བ་དེ་དང་འདྲ་བར་མི་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྣ་བ་ལ་སོགས་
པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་ཅན་ལ་འདས་པ་ལ་རྟོག་པ་དང་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པ་དེ་དག་མེད་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ། སྤྱི་ཙམ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །

སེམས་གཉིས་དག་ནི་མཚུངས་པ་ཡིན། །
དེ་འབའ་ཞིག་ནི་འཛིན་བྱེད་པ། །
སྔར་ནི་རྣམ་པར་བཟློག་ཟིན་ཏོ། །
སྤྱི་ཡན་གར་བ་ཙམ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་གཉིས་པོ་དག་སྣང་བ་མཚུངས་པ་ཡིན་གྱི་རང་མཚན་མི་འཛིན་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་ལ་བལྟོས་མེད་ཀྱི་སྤྱི་འབའ་ཞིག་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་

33

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་སྔར་རྣམ་པར་བཟློག་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་ལ་དགག །འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་བརྟགས་ལ་དགག །བརྡ་ལ་བལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དགགས། ཤེས་པ་ལ་ཡན་གར་བར་མི་སྣང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ནི། །
ཁྱད་མེད་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
ངོ་བོ་ཉིད་གཉིས་ཡོད་ན་ཡང་། །
དེ་དངོས་གཅིག་ཏུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམ་འགྱུར་གྱི་དངོས་པོ་རྫས་ཐ་དད་པ་
རྣམས་ཆོས་ཅན། ཆ་ཤས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་སྤྱི་གཙོ་བོའི་ངོ་བོར་ཇི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་དེ། རང་བཞིན་
གཅིག་ཀྱང་གནས་སྐབས་ཐ་དད་དོ་ཞེ་ན་སྤྱི་གསལ་དེ་དངོས་པོ་ཆ་མེད་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་ཆ་མེད་གཅིག་དང་རྣམ་འགྱུར་རྫས་ཐ་དད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་དེ་དག་མཚུངས་པ་ཡི། །
དངོས་དེ་དེ་དག་ལས་གཞན་ཉིད། །
དེ་དག་གི་ཞེས་འབྲེལ་མེད་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་གསལ་བ་དེ་དག་གི་མཚུངས་པ་ཡི་དངོས་པོ་སྤྱི་དེ་དག་གསལ་བ་དེ་
དག་ལས་རྫས་གཞན་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། གསལ་བ་དེ་དག་གི་སྤྱི་ཞེས་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་

34

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱི་གསལ་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི། བུམ་གསལ་དུ་མ་ལ་
བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་ཞེས་པའོ། །
རྩ་བ། ལྡོག་པ་ལ་ནི་སུན་དབྱུང་མེད། །
དེ་ཕྱིར་མཚུངས་ཉིད་སྤྱི་འདི་ལ། །
དངོས་པོ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། །
ལྡོག་པ་སྨྲ་བ་ལ་ཕྱོགས་གཉིས་བརྟགས་ནས་སུན་དབྱུང་དུ་མེད་དེ། སེལ་བའི་སྤྱི་སྐྱོན་མེད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་རྣམས་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་འདི་ཆོས་
ཅན། དངོས་པོ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། རང་མཚན་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་འབྲས་ཤེ་ན་དུ་མ་དང་། །
འཇིག་འགྱུར་དེ་ཡང་འདོད་མ་ཡིན། །
འཇིག་པ་དངོས་པོ་ཙམ་དང་ནི། །
རྗེས་འབྲེལ་ཕྱིར་ན་རྟག་ཉིད་མིན། །
གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་དེ་གསལ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནམ་མིན། འབྲས་བུའོ་ཞེ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་ཅན་དང་འཇིག་པའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བར་ཐལ་ན། དེ་ཡང་ཁྱོད་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་དང་གཅིག་པུར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཉིད་མིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། འཇིག་པ་དངོས་པོ་ཡོད་
ཙམ་དང་རང་ཆོས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རིགས་རྣམས་འབྲས་བུ་མིན་ཕྱིར་ན། །

35

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མ་འབྲེལ་བ་དང་དངོས་མེད་འགྱུར། །
རིགས་རྣམས་དངོས་པོ་ཡིན་ཡང་གསལ་བའི་འབྲས་བུ་མིན་པའི་ཕྱིར་དུ་མ་

སོགས་སུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེས་ན་གསལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་པར་ཐལ། དེ་དང་རྫས་ཐ་དད་རྒྱུ་འབྲས་མིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། གསལ་བའི་
འབྲས་བུ་མིན་པ་གང་ཞིག་རྒྱུ་གཞན་ལས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་ཡིན། །
ཤེས་པ་གང་དེ་བརྡ་དག་ལ། །
ལྟོས་པ་མ་ཡིན་སྤྱི་ཡི་ནི། །
བློ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་མེད། །
གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་ཡི་བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རང་ཡུལ་སྣང་བ་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་བརྡ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་མེད་པར་བརྡ་ལ་
བལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། གཟུང་དོན་གྱི་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་ཡི་
ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་སྐྱེ་བ་རང་གི་ཡུལ་གྱི་བརྡ་དྲན་པ་དག་ལ་བལྟོས་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ནག་སྒུར་དེ་དཀར་ཟལ་དང་རིགས་གཅིག་པའི་བློ་སྐྱེ་ལ། རྟ་དང་རིགས་གཅིག་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བ་ཅི་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དངོས་གཉིས་མཐོང་ལ་བློ་འགའ་ཞིག །
བརྡ་མེད་ན་ཡང་ཐ་དད་མེད། །
རྗེས་སུ་འཇུག་པ་གང་ཡིན་དེ། །
དོན་ཉེ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན། །

36

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བ་ལང་གི་དངོས་པོ་གཉིས་མཐོང་བ་ལ། བརྡ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་ན་ཡང་རིགས་ཐ་དད་མེད་པར་འཛིན་པའི་བློ་འགའ་ཞིག་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་མིན་ཏེ། བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་
མཚུངས་ཤིང་། བཞོ་བཀལ་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཉེ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཇི་ལྟར་རིགས་མེད་ཤེས་པ་ཡི། །
འབྲས་ཅན་མིག་སོགས་ཉེ་འདོད་བཞིན། །
གང་གིས་རྣམ་པར་ཕྱེ་པ་ཡིས། །
རིགས་ཀྱང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན། །
ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན། མིག་གི་ཤེས་པ་ཡི་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་མིག་སོགས་རིགས་
དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་། སྤྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་
རིགས་ཀྱང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་རྣམ་པར་ཕྱེ་ཞིང་ལོག་པ་ཡིས་སོ། །
རྩ་བ། རྣམ་པ་འགས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་ལ། །
དེ་དངོས་སྣང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ།།
བཞི་པ་ནི། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་དེ། ཡོད་ན་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་བལྟོས་མེད་
ཡན་གར་བར་སྣང་དགོས་པ་ལ། རྣམ་པ་འགའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་། རང་འཛིན་རྣམ་ཤེས་ལ་དེ་འདྲའི་དངོས་པོར་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐ་དད་དུ་མི་སྣང་བས་མེད་པར་གྲུབ་ན། མིག་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

37

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། གཟུགས་ཅན་ཡིན་ཕྱིར་དབང་རྣམས་ལ། །

གལ་ཏེ་ལྟ་བ་པོ་ཡོད་ན། །
དེ་ལུས་སྣང་འགྱུར་རིགས་རྣམས་ནི། །
མ་ཡིན་ཡན་གར་མཐོང་མིན་ཕྱིར། །

མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ད་ལྟ་འབྲས་བུ་རྣམས་ཤེས་ལྡོག་པའི་རྟགས་ལས་གྲུབ་ལ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་བལྟ་བ་པོ་ཡོད་ན། དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
དུ་སྣང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ཁྱོད་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རིགས་རྣམས་ནི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཀྱང་གསལ་བ་ལ་བལྟོས་མེད་ཡན་གར་བར་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སུས་ཀྱང་ཡན་གར་བ་དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་
མིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གསལ་འཛིན་ཚེ་ནའང་དེ་སྒྲ་དང་། །
ངོ་བོ་ལས་གཞན་སྣང་བ་མེད། །
ཤེས་པས་གསལ་བ་འཛིན་པའི་ཚེ་ནའང་སྤྱི་ཡན་གར་བ་མཐོང་བ་མེད་པར་
ཐལ། དེའི་ཚེ་རྟོག་པ་ལ་གསལ་བའི་སྒྲ་སྤྱི་དང་། དོན་སྤྱི་དང་། རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བ་
ལ་གསལ་བའི་ངོ་བོ་ལས་རྫས་གཞན་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ཤེས་ཙམ་གྱི། །

དོན་བྱེད་པར་ཡང་མི་རུང་ངོ་། །
དེ་མི་རུང་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད། །

38

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ་ནི་དངོས་མེད་མཚན་ཉིད་ཡིན། །
གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སྤྱི་མཚན་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱི་དོན་བྱེད་པར་ཡང་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྒྲུབ་པ་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་མི་རུང་པ་དེའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་དེ་ནི་དངོས་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཡང་ན། གལ་ཏེ་ཀུན་ལ་དེ་ཡོད་ན། ཞེས་པ་ནས། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་ཅེས་པ་ཡན་ཆད་མདོར་བསྟན་དང་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་པུ་འདི་དོན་བསྡུ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་

རྒྱས་བཤད་དུ་བྱས་ནས་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྦྱར་ཞིང་། སྤྱི་མཚན་
དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བརྒྱད་འདོད་པ་དག་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པ་ལ་སྦྱར་དུ་རུང་བ་ཙམ་སྣང་ངོ་། །
རྩ་བ། ཇི་སྐད་བཤད་ལས་བཟློག་གང་ཡིན། །
དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདོད། །
གཉིས་པ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་གསལ་བ་རང་མཚན་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སོགས་ལས་ལྡོག་པ་གང་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་དེ། རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། རྩོད་སྤང་ངོ་། །
རྩ་བ། དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ། །
བརྟེན་ཕྱིར་སྤྱི་དེའང་རྣམ་པ་གསུམ། །

39

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དང་པོ་ནི། སྤྱི་མཚན་དེའང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དངོས་པོར་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དང་དངོས་མེད་ལ་ཞེན་པ་དང་། དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། རྒྱན་མཁན་པོས་སྤྱི་མཚན་དངོས་པོར་མེད་ན་དབྱེ་བ་མི་རུང་བས་གཏན་
ཚིགས་གསུམ་དུ་དབྱེར་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྗེས་དཔག་གསུམ་ཡོད་པས། རྟགས་གསུམ་དུ་དབྱེར་རུང་ཞེས་འཆད་དོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་དངོས་བརྟེན་དངོས་འབྲེལ་ཕྱིར། །

དངོས་པོ་ཤེས་འགྱུར་ཞེ་ན་མིན། །
ལན་བཏབ་ཕྱིར་དང་འདས་སོགས་ལ། །
རྣམ་པ་གཞན་དུ་མཐོང་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་དེ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཤེས་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་དེས་དངོས་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་དབང་པོའི་ཚོགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལན་བཏབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འདས་མ་འོངས་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་བློ་
རྣམ་པ་གཞན་དུ་དངོས་མེད་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་དངོས་ཆོས་ཉིད་ཉམས་ན། །
དངོས་པོར་འཛིན་པ་སྔོན་འགྲོ་ཅན། །

40

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ་ཤེས་ཡིན་ཕྱིར་ཉེས་འདི་མེད། །
གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པས་དངོས་མེད་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན། དེའི་ཡུལ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཁོ་ན་ཉིད་ཉམས་པས་རྟོག་པ་གསུམ་སོ་སོའི་དབྱེ་བ་མི་རུང་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སུ་མི་རུང་བའི་ཉེས་པ་འདི་མེད་
པར་ཐལ། ཁྱེད་དངོས་པོ་རང་མཚན་དང་། དེ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་དངོས་པོའི་དོན་སྤྱི་དེ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ཤེས་ཤིང་འཛིན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། རང་མཚན་གཅིག་པུ་གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །
རྩ་བ། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། །
ཡོད་མེད་ཉིད་དུ་དཔྱོད་རྣམས་ཀྱིས། །

དོན་བྱ་དེ་ལས་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། །
དང་པོ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་པུ་གཞལ་བྱར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་རྟོག་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱ་བ་ནི། རང་མཚན་གཅིག་པུ་དེ་ལས་གྲུབ་པས་དེ་ལྟར་
བཤད་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་པུ་གཞལ་བྱ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟོག་ལྡན་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་དུ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་རྟེན་མཐར་ཐུག་པ་དོན་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རང་
མཚན་ཁོ་ན་ལས་གྲུབ་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་

41

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གཞུང་འདིས་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་གཞུང་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་དང་དམ་བཅའ་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། བཞོ་བཀལ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་དོན་གཉེར་གྱིས་འབྲས་བུ་དེ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་དེ་ཡོད་མེད་
དུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་ནས་གཞི་འགར་མེད་དེ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་དངོས་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གང་
དག་དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དགག་བྱ་འཇལ་བར་འདོད་པ་ནི། ཆེས་ཤིན་ཏུ་རགས་ཏེ། རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དང་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་འཛིན་སྟངས་མཚུངས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་རྗེས་དཔག་དེས་དགག་གཞི་
འཇལ་བར་འདོད་པ་ཡང་རྟགས་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་མི་ངེས་པར་འགྱུར་
རོ། །དེས་ན་བཞོ་བཀལ་དོན་གཉེར་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་རྟེན་ནི་བཞོ་བཀལ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་ནུས་གྱི་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་
དཔྱད་ནས་གཞི་འགར་དེ་མེད་པར་ངེས་ན་ལྡོག་པར་བྱེད་ལ། ཡོད་ན་འཇུག་པར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་འཇུག་ལྡོག་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་མེད་ཚད་མས་མ་གཞལ་ན། འབྲས་བུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་དོ། །འདི་ནི་དཔེར་ན། མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀཱ་མ་ལ་ཤི་ལས་དངོས་མེད་ལ་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་མི་རུང་བར་འདོད་པ་ནི། མཚོན་བྱའི་ཐབས་བསླབ་ཉེས་པ་དང་འདྲ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་སླར་འོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་མེད་ཡིན་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སོགས་པ་རུང་ན། གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཉམས་ལ། མི་རུང་ན། དངོས་མེད་ལ་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་སོགས་མི་རུང་བ་ཆོས་ཅན། རང་མཚན་དུ་ཐལ། ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་

42

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པའི་ཕྱིར་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་
ཤིང་། གཞལ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པར་གསུངས་པ་དག་
ཀྱང་མཐོང་ནས་སེལ་པའི་ངོར་དང་འཁྲུལ་པའི་ངོར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་མ་སྦྱར་བར་དམ་བཅའ་ཁས་ལེན་མི་ནུས་པའི་ཤིན་ཏུ་ཕོངས་པ་རྣམས་བྱུང་པ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་ཡོད་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་ཀྱང་གཞལ་བྱ་ལ་དེས་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་
བཅད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་དང་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་ཟེར་
ཏོ། །དེ་ལ་འདི་འདྲི་བར་བྱ་སྟེ། རྣམ་བཅད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཞེས་པ། རྣམ་པར་བཅད་རྒྱུ་
སྒྲ་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ལ་བརྗོད་དམ། རྣམ་བཅད་ཀྱི་གཞི་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལྟ་
བུ་ལ་བརྗོད། དང་པོ་ལྟར་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་འདོད་ན། ཚད་མ་ལ་མི་སླུ་བས་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་དེའི་གཞལ་བྱར་གང་སོང་བ་དེ་རྟགས་ཡང་དག་གིས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྒྲ་རྟག་པ་འགོག་པ་ལ་མི་སླུ་བས་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། དེ་ནི་སྒྲ་རྟག་པ་དང་། སྒྲ་རྟག་པ་བཀག་པ་གཉིས་སོ་སོར་མ་ཕྱེད་པའི་ངན་རྟོག་འབའ་ཞིག་གོ །ཕྱི་མ་ལྟར་ན། སྒྲ་ལ་རྟག་པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་
ཆོས་ཅན། ཡོད་པར་ཐལ། ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པ་དང་
གཞལ་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་པར་འགྱུར། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་ལ་དམིགས་པས་མ་ཁྱབ་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་ངེས་སུ་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་ཚད་མས་དམིགས་དགོས་པ་ལ་དེ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཡོད་ན་མི་རྟག་པའི་སྤྱི་

43

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཁྱབ་བསྒྲུབས་པས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་པར་འགྱུར། སྒྲ་ཡང་མི་རྟག་པར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཚད་མས་དམིགས་ཀྱང་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་ན། དེ་མེད་པས་ཚད་མས་ཁེགས་ཤིང་མ་མཐོང་བ་ཡང་ཡིན་ལ་དེ་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་རོ། །ཡང་མེད་དགག་གི་དགག་སྒྲ་དགག་བྱ་ལ་འཇུག་པར་བཞེད་པ་དག་ཀྱང་དཔྱད་མི་བཟོད་དེ། སྒྲ་ལ་རྟག་པ་མེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེས་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རམ་སྒྲ་རྟག་པའོ་ཞེས་གང་ཟེར་རྣ་བའི་དབང་པོ་ལེགས་པར་ཕྱོགས་དགོས་སོ། །
ལུགས་ཁ་ཅིག་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་བཞིན་དུ། ཡང་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱ་སོགས་ཡིན་ན་དངོས་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་དག་ཀྱང་སེམས་རྣལ་དུ་ཞོག་ལ་སྨྲོས་ཤིག་མདོར་བསྡུས་ན། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས་སྤྱི་ལ་ཡང་དཔྱོད་པ་འཇུག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ཇི་ལྟར་གཅིག་པུ་ཁོ་
ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། བདེན་ཏེ། འོན་ཀྱང་སྤྱི་ལ་སྤྱོད་པ་ཡང་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་འགའ་ཞིག་དེ་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དོས་ན་ཅི་དེ་འགའ་ཞིག་ལ་རུང་བའམ། མ་ཡིན་ཞེས་དངོས་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དཔྱད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རུང་ངོ་། །མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཡང་དངོས་པོའི་
རྟེན་ཅན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། སྤྱི་དོན་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡང་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་
ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ལུང་འདིའི་དོན་ནི། རྟོག་ལྡན་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་ཡིན་ན་

44

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དངོས་པོས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་གཞན་སྡེས་བཏགས་པའི་སྤྱི་ལ་ཡང་སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ལ་སྤྱོད་པ་ཡང་རང་མཚན་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་དུ་དོར་ནས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་འགའ་ཞིག་གིས་བཏགས་པའི་སྤྱི་དེ་དངོས་པོར་སྟོན་ཅིང་གོ་བར་བྱེད་པ་ན། དེ་འདྲའི་སྤྱི་དེ་གསལ་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པ་རུང་ངམ། མི་རུང་ཞེས་དཔྱད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡང་རང་མཚན་དང་། དེར་དཔྱད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱང་གཞན་དག་དངོས་པོར་འདོད་པ་ལ་བསམས་ནས་སྤྱོད་པར་ཤེས་བྱ་ཡིན་མིན་སྤྱོད་པར་བྱེད་ལ། དོན་དེ་གཏན་མེད་དུ་ངེས་ན་དེའི་དཔྱད་པ་རྫོགས་པས་དངོས་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཚད་
མ་ཡང་ཐོག་མར་སྤྱོད་པའི་རྟེན་རང་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་སྟོན་གྱི་ཚད་མའི་གཞལ་
བྱ་ལ་དངོས་པོས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །
འོ་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཤེས་བྱ་ཡིན་མིན་དཔྱོད་པའི་རྟེན་དངོས་
པོར་ཇི་ལྟར་རུང་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཐོག་མར་འདུས་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་
ཟ་བར་གསལ་བས་དེ་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་བར་
གྱི་སྣང་བ་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་འདི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་
གཞིར་གཟུང་ནས། དེར་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་ཡོད་མེད་དཔྱད་ནས་ཐོགས་པའི་རེག་བྱས་སྟོང་བར་ངེས་པ་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་མཚན་གཞི་ལེགས་པར་
གྲུབ་པ་ཡིན་པས། དེར་ཡང་དཔྱད་པར་བྱ་བའི་གཞི་དང་། ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་ཆོས་ཀྱང་དངོས་པོ་ཉིད་ལ་ཞེན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ་ལ། ལུང་འགལ་སྤོང་བ་དང་། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་

45

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

པོ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལས་གཞལ་བྱ་གཞན་ཡོད་པ་མིན་
ནོ། །ཞེས་རང་མཚན་ལ་བལྟོས་མེད་ཀྱི་སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱར་བཞག་པ་དང་ཇི་ལྟར་
མི་འགལ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ནི་རང་གཞན་ངོ་བོ་ཡིས། །
རྟོགས་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད། །
སྐྱོན་མེད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་མཚན་ལ་བལྟོས་མེད་ཀྱི་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཐུན་མོང་མིན་པར་གྲུབ་པའི་སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱར་ཡོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཞལ་བྱ་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་མཚན་དེ་
ནི་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱེད་ལ། རང་མཚན་དེ་ནི་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་ནས་རྗེས་དཔག་གིས་གཞལ་དགོས་པའི་ཚེ། རང་མཚན་ཁོ་ན་མིན་པའི་ཆོས་གཞན་དང་འདྲེས་པའི་ངོ་བོ་སྣང་བ་ཡི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། རྩོད་པ་པོའི་བསམ་པ་ནི། སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱར་བཤད་པ་ཡང་སྔོ་སེར་དང་མཚུངས་ཤིང་། གཞན་གྱིས་སྤྱི་མཚན་རྫས་གྲུབ་བཏགས་པ་ལྟར། རྫས་སུ་གྲུབ་
བམ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་ཡིན་ལ། ལན་གྱིས་དེ་ལྟར་མིན་གྱི་འཇལ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །འཇལ་ཚུལ་གྱི་དབང་ལས་མིན་ན། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་

ཚད་མ་གཉིས། ཞེས་པའི་དོན་ཡང་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་བསམ་དོན་ཚད་མར་སོང་ས་
རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་སོ་སོར་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་རང་མཚན་འཇལ་བ་མི་སྲིད་

46

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པས་གཞུང་འདི་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་འགལ་བ་དང་། ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་སོགས་སོ་སོ་སྐྱེ་
བོས་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པས་ཚད་མ་མངོན་སུམ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་གཞུང་བཙུགས་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་མངོན་སུམ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལས། ཞེས་པ་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཅེས་པའི་དོན་བསྡུ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཡིན་མོད་ཀྱི་ཚད་མར་སོང་ས་
མངོན་ལྐོག་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པ་ལ། ངེས་པར་སྔོན་དུ་འཇལ་ཚུལ་གཉིས་
ཀྱི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་དགོས་པས། དེ་གྲུབ་པ་ན་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡང་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་བོ་ཞེས་དོན་བསྡུས་པ་ཡིན་གྱི། གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་དང་སྤྱི་

མཚན་གཅིག་ཏུ་སྡུད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་ལོ། །འདིར་དེ་ནི་ཞེས་པ། མངོན་སུམ་གྱིས་

གཞལ་བའི་རང་མཚན་དེ་ཉིད་རྗེས་དཔག་གིས་འཇལ་བར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་རྗེས་དཔག་གིས་རང་མཚན་དངོས་སུ་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། མངོན་སུམ་
དུ་འགྱུར་བས་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཇི་བཞིན་མངོན་ཞེན་མིན་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་བཞེད། །
གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། རང་མཚན་དངོས་སུ་སྣང་ཡང་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། དེ་སྣང་ཡང་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་ཞེན་པ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་མིན་པར་རང་མཚན་མིན་པ་ལ་རང་མཚན་དུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་གཞན་གྱི་ངོ་བོས་ནི། །
རྟོགས་ན་འཁྲུལ་པ་ཚད་མ་མིན། །

47

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གལ་ཏེ་རང་མཚན་དེའི་རྫས་མིན་པ་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རང་
མཚན་དེ་རྟོགས་ན་འཁྲུལ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རང་མཚན་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། བསམ་པ་ལ་ནི་བསླུ་མེད་ཕྱིར། །

འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་ཚད་མ་ཉིད། །
རྣམ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རྟོགས་པ་མཐོང་། །
སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་ཚད་མ་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། བསམ་པའི་དོན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་གསར་དུ་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁྲུལ་ན་རང་མཚན་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་མཚན་མིན་པ་ལ་རང་མཚན་ལྟར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རང་

མཚན་གསར་དུ་རྟོགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་མངོན་སུམ་དང་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་
གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི་ཇི་བཞིན་མངོན་ཞེན་མིན། ཞེས་པ་དེར་ལན་བཏབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི་ལན་བཏབ་ཟིན། །
སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་ནི་རང་གཞན། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ལན་བཏབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །འདི་དག་གི་དོན་ནི་རང་མཚན་གྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ངོ་བོ་
མི་སྣང་ན་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་འགལ་ལ། སྣང་ན་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་སྣང་བས་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ཞིང་། འཁྲུལ་ན་ཚད་མ་མིན་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་

48

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པའོ། །ཐུན་མོང་མིན་པའི་ངོ་བོ་མི་སྣང་ན་དེ་ལ་དངོས་རྟོགས་ཀྱི་ཚད་མ་མི་རུང་བ་
བདེན་ལ། དེ་སྣང་ན་མ་འཁྲུལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྣང་ཡང་གཞན་དང་འདྲེས་ནས་སྣང་གི་མ་འདྲེས་པར་མི་སྣང་ངོ་། །དེས་ན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ངོ་ཡང་སྣང་ལ། ཐུན་མོང་བའི་ངོ་བོ་ཡང་སྣང་ཡང་། དེ་གཉིས་སོ་སོར་མི་སྣང་ངོ་། །འདྲེས་མ་འདྲེས་སོགས་ཀྱི་དོན་སྔར་གཞན་སེལ་བའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
རྩ་བ། ནོར་བུ་སྒྲོན་མེའི་འོད་དག་ལ། །
ནོར་བུའི་བློ་ཡིས་མངོན་རྒྱུག་པ། །
ལོག་པའི་ཤེས་པར་ཁྱད་མེད་ཀྱང་། །
ཇི་ལྟར་དོན་བྱེད་ལ་ཁྱད་ཡོད། །
འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་བའི་དཔེ་སྟོན་པ་ནི། འཁྲུལ་པ་ཡིན་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་མཚན་ཐོབ་ཏུ་མི་རུང་བས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། ནོར་བུའི་འོད་དང་སྒྲོན་མེའི་འོད་དག་ལ་ནོར་བུར་ཞེན་པའི་བློ་ཡིས་མངོན་པར་རྒྱུག་པའི་ཤེས་པ་ལོག་པའི་ཤེས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་ཇི་ལྟར་ནོར་དུ་ཐོབ་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་ཁྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། ནོར་བུ་ར་བའི་ཕུགས་ན་གནས་ཤིང་། འོད་སྒོ་གསེབ་ན་འདུག་པ་མཐོང་ནས། དེ་ན་གནས་པའི་འོད་དེ་ཉིད་ནོར་བུའོ་སྙམ་པའི་བློ་དཔེར་བྱས་ནས་དེ་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཀག་སྟེ་ཇི་ལྟར་དཔྱད་པའི་དོན་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔྱད་པ་སྒོ་གསེབ་ན་ཡོད་པར་དཔྱད་ནས། དེར་མ་ཐོབ་པར་ར་བའི་ཕུགས་སུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཤད་དོ། །
སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས། ནོར་བུའི་འོད་ལས་ནོར་བུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་

49

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དཔེར་བཟུང་ནས། རྗེས་དཔག་ཀུན་དེ་དང་མཚུངས་པར་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པའི་བཤད་པ་དུ་མ་སྣང་ཡང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་ཉིད་འགྲིག་པ་ལྟར་སྣང་ངོ་། །
རྩ་བ། དེ་ལྟར་ཇི་བཞིན་དོན་མེད་ནའང་། །
རྗེས་དཔག་དང་ནི་དེར་སྣང་དག །
དོན་བྱེད་པ་དང་རྗེས་འབྲེལ་པས། །
ཚད་མ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག །
དཔེ་དེ་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང་། དེ་སྣང་བའི་བློ་ལྟར་སྣང་དག་
ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་བཞིན་གྱི་དོན་མེད་པར་མཚུངས་ནའང་། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་
དཔག་ཚད་མ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ་དེ་དོན་བྱེད་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དང་གསར་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཚད་མར་བཞག་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གང་ལ་དོན་གྱི་ནུས་པ་ལས། །

རྗེས་འགྲོ་ལྡོག་པ་ཅན་གྱི་བློ། །
དེ་ལ་འཛིན་པ་རང་དབང་ཅན། །
གཉིས་པ་དེའི་དབང་གིས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པ་ན། གང་ལ་གཟུང་དོན་གྱི་ནུས་པ་ལས། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་
གྱི་བློ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་དེ་ལ་འཛིན་པ་རང་དབང་ཅན་
གྱི་སྒོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལས་གཞན་དངོས་དབང་པོ་འདས། །

50

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མ་མཐོང་བདག་ཉིད་ངོ་བོ་དེ། །
རྟོག་བའི་རྟེན་ནི་དོན་གཞན་ཡིན། །
གལ་ཏེ་དེ་རྟེན་དང་འབྲེལ་ཅན། །
ཡིན་ན་དེ་ཚེ་གོ་བྱེད་ཉིད། །
འཛིན་པ་རང་དབང་ཅན་གྱི་ཡུལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རྟོགས་པའི་རྟེན་ནི་དོན་གཞན་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་མྱོང་
བའི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་མཐོང་བར་རྟགས་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་དགོས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་བསྒྲུབ་པ་དེའི་ཚེ་དུ་བ་གོ་བྱེད་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཚེ་དུ་བ་དེ་རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་དུ་ལྡན་ལ་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཚེ་གོ་བྱེད་རྗེས་འགྲོ་བ། །
སྤྱི་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས། །
དེས་ན་ལྐོག་གྱུར་དོན་ཐམས་ཅད། །
ཁྱད་པར་དུ་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །
དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་བསྒྲུབ་པ་དེའི་ཚེ་དུ་བའི་རྟགས་ལས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་མེ་རྩྭ་
ལས་བྱུང་བ་དང་། ལོ་མ་ལས་བྱུང་བ་དང་། གསལ་ལ་འབར་བ་དང་། ཆེ་ཆུང་སོགས་
ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་དུ་རྟོགས་པ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་ཚེ་དུ་ལྡན་ལ་ལ་གོ་བྱེད་དུ་བའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་མེ་ཙམ་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་

51

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཐམས་ཅད་རྟོགས་མི་ནུས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་ལས་ནི། །
ཆོས་ཅན་ལ་རྟོགས་སྐྱེ་བ་གང་། །
དེ་ནི་རྗེས་དཔག་ལྐོག་གྱུར་གྱི། །

སྒྲུབ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན། །
གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ།
བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ལས་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་བསྒྲུབ་
བྱའི་ཆོས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པའི་བློ་དེ་ནི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན། ལྐོག་གྱུར་རྟགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། རྩོད་སྤང་ངོ་། །
རྩ་བ། མངོན་སུམ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལས། །
གཞལ་བྱ་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཉིད་ཀྱིས། །

ཚད་མ་གཉིས་སུ་བཞེད་པ་དང་། །
དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་དང་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལས། གཞལ་བྱ་གཞན་ཕུང་གསུམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བ་དང་
རྟགས་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཞལ་

བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སློབ་དཔོན་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱའི་དབྱེ་བས་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་བཞག་དགོས། གཉིས་པོ་དེ་ལས་གཞན་

52

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མ་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཞལ་བྱ་གཉིས་ནི་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །

གསུམ་གཅིག་གྲངས་ནི་བསལ་བ་ཡིན། །
མེད་པ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ཕྱིར། །

གཅིག་ཉིད་ཅེ་ན་ཁོ་བོའང་འདོད། །
ཚད་མ་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡོད་པ་དང་། མངོན་སུམ་གཅིག་པུར་ངེས་པའི་གྲངས་ཚད་མས་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཚད་མས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་གཉིས་པ་ལ། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མིན་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། མི་ལེན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་པོ་ན་རེ། དངོས་པོར་མེད་པ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་པུར་ངེས་ལ། དེས་ན་ཚད་མ་ཡང་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། རྟོག་ལྡན་དཔྱོད་པའི་རྟེན་མཐར་ཐུག་པ་རང་མཚན་ཁོ་ནར་བསྒྲུབ་པས་ཁོ་བོ་ལ་མི་འདོད་པ་སྒྲུབ་པའི་ཉེས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ། དེ་རང་མཚན་གཅིག་པུར་ཁོ་བོ་འང་འདོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་རང་མཚན་མིན་པའི་གཞལ་བྱ་
མེད་པར་འདོད་ན། ཁས་བླངས་དང་། རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་ཏེ།
རྩ་བ། མེད་པའང་ངེས་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་ནི། །
མིན་ལ་མ་ངེས་པ་ཉིད་དམ། །
དེ་ངེས་ཚད་མ་གཉིས་པ་ཉིད། །

53

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དངོས་པོར་མེད་ན་གཞལ་བྱ་ནི་མིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་ཉིད་དུ་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་པའང་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེས་སྤྱི་སོགས་གཞལ་བྱ་མིན་པར་སྒྲུབ་ནུས་པ་འགལ་ལོ། །དམ་གྱི་སྒྲས་ཚད་མ་གཉིས་པ་
རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་ཐལ། དངོས་མེད་དེ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར།

འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མེད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་དགོས་
ལ། དེ་ཡང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལས་གཞན་ཁས་མི་ལེན་པས། དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་གྱིས་དགག་གཞི་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དངོས་སུ་རྟོགས་ནས་ཕ་རོལ་གྱི་ལྷ་མི་
སོགས་མེད་པའི་མེད་དགག་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་བྱེད་དམ། མེད་དགག་ཡན་གར་བ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། དགག་གཞི་དེ་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་མི་རུང་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྣང་དུ་རུང་ན་ཡང་ཁས་བླངས་དང་

རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མེད་ལ་དབང་སྐྱེས་བློ་མིན་ཏེ། །
དོན་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་མ་འཁྲུལ་པ་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་ལྷ་མི་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་མེད་དགག་ལ་དངོས་སུ་འཇལ་བྱེད་དུ་
འཇུག་པ་མིན་ཏེ། རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིས་
མེད་དགག་དབང་མངོན་གྱི་དངོས་རྟོགས་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པར་སྟོན་གྱི། ཤུགས་ཡུལ་

ཡང་མིན་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས་འདི་འགའ་ཞིག་ཏུ་དགག་པ་བྱེད་པ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་བྱ་བར་འོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དགག་གཞི་སྣང་མི་

54

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རུང་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཀར་ནས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། དོན་གྱི་ནུས་ལ་ལྟོས་མེད་ན། །
བར་ཆོད་ལ་སོགས་ཡོད་ན་ཡང་། །
དབང་སྐྱེས་བློ་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
གཟུང་དོན་ལས་སྐྱེས་པ་མ་གྲུབ་ན། དབང་སྐྱེས་ཀྱི་བློ་མ་འཁྲུལ་པ་ཆོས་ཅན།
རང་གི་ཡུལ་བར་ཆོད་པ་དང་བསྐལ་པ་ལ་སོགས་སུ་ཡོད་ན་ཡང་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཁྱོད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་ཚད་མ་གང་ཞིག །གཟུང་
དོན་གྱི་ནུས་པ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ཉིད་ལྡོག་ལས། །
མེད་པར་ངེས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། །
འགལ་བའམ་དེ་ཉིད་ལྡོག་པ་དང་། །
རྗེས་འགྲོ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །
གལ་ཏེ་ཚེ་སྔ་ཕྱི་མེད་པ་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དངོས་རྟོགས་སུ་སོང་ནས་དེ་འཇལ་བར་མི་སྨྲའི། དགག་བྱ་ཚེ་སྔ་ཕྱི་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཉིད་འཇལ་བྱེད་
དུ་འཇུག་པ་ལྡོག་པ་ལས་ཚེ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་དེ་ཅི། ཚེ་སྔ་ཕྱི་མེད་དེ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་བློ་ལྡོག་པའི་
ཕྱིར། ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ། ཚད་མ་གཞན་མི་དགོས་པར་ཚེ་སྔ་ཕྱི་ལ་དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་དུ་ལོག་ཙམ་དེ་ཉིད་ཚེ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་ངེས་བྱེད་ཡིན། ཕྱི་མ་

ལྟར་ན། ཚེ་སྔ་ཕྱི་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་དུ་ལྡོག་ཙམ་ཆོས་ཅན། ཚད་

55

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མ་གཞན་གང་ཡང་མེད་པར་ཚེ་སྔ་ཕྱི་མེད་པ་ངེས་བྱེད་དུ་འགལ་བར་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་བཞེད་པ་ལྟར། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལོག་ཙམ་ཡིན་ན་ཚེ་སྔ་ཕྱི་མེད་པ་ངེས་བྱེད་དུ་འགལ། དེ་ཡིན་ན་ཡང་ཅིག་ཤོས་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཅེས་རང་ཚིག་འགལ་བར་མཛད་དོ། །འམ་གྱི་སྒྲས་རྗེས་དཔག་ཚད་
མ་ཡོད་པར་ཐལ། དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་
པའི་གཞིར་ལྡོག་པ་དང་རྗེས་འགྲོ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཞན་སེམས་དག་ནི་རྟོགས་ཕྱིར་ཡང་། །

ཚད་མ་གཉིས་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན། །
སྨྲ་སོགས་ལ་ནི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །

དེ་ཡི་ངོ་བོ་ངེས་པར་གྲུབ། །
བསླུ་མེད་ཕྱིར་དེ་ཚད་མ་ཉིད། །
གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱང་ཕན་
གྱིས་གཞན་རང་གི་སློབ་མའི་སེམས་དག་ཚད་མས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཡང་ངོ་། །ངག་
སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ཡི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངེས་བར་གྲུབ་སྟེ། དེ་གསོང་པོར་སྨྲ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གསར་དུ་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་སོ་སོར་སྦྱར་ནས་དགག་པ་མཇད་དོ། །

56

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་ལ་ལ་དག་ཏུ་ནི། །
འཁྲུལ་ཕྱིར་ཡིད་བརྟན་མེད་ཅེ་ན། །
རྟགས་ལོག་མཐོང་ཕྱིར་དེ་དེ་འདྲ། །
གལ་ཏེ་ལྷས་བྱིན་གྱི་བུ་ལས་སྔོ་བསངས་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་རྟགས་ལ་ལ་དག་ཏུ་
ནི་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་མཚུངས་པས་ཀུན་ལ་ཡིད་བརྟན་མེད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱང་ཕན་ཆོས་ཅན། རྟགས་འགའ་ཞིག་འཁྲུལ་པར་མཐོང་བས་ཀུན་འཁྲུལ་པར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། རྟགས་ལོག་པ་འགའ་ཞིག་མཐོང་ནས་རྟགས་ཐམས་ཅད་དེ་དང་འདྲ་བར་ཞེན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གང་ལས་འགའ་ཚེ་དངོས་འགའ་ལ། །
དེ་ཡི་རྟོགས་པ་གྲུབ་གྱུར་པ། །
དེ་ནི་དེ་ལས་སྐྱེས་པའམ། །
དེ་ཡི་ངོ་བོར་གདོན་མི་ཟ། །
རྟགས་གང་ལས་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱའི་དངོས་པོ་འགའ་ལ་དེ་ཡི་རྟོགས་པ་གྲུབ་པར་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་བྱས་པ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ལས་སྐྱེས་པའམ། དེའི་ཁྱབ་བྱའི་ངོ་བོར་གདོན་མི་ཟ་སྟེ། རང་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་དེ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རང་གི་རྒྱུའམ་ངོ་བོ་དག །
མེད་པར་དོན་ནི་སྲིད་མིན་པ། །
དེ་དག་རང་བཞིན་མཐོང་གང་ཡིན། །

57

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དེ་ཉིད་གཞན་དུའང་མཚན་ཉིད་ཡིན། །
མེས་སྟོང་པའི་གཞིར་དུ་བའི་དོན་ནི་སྲིད་པ་མིན་པར་ཐལ། དུ་བ་རང་གི་རྒྱུ་མེ་མེད་པའི་ཕྱིར། འམ་གྱི་སྒྲས། ཤིང་མེད་པར་ཤ་པའི་དོན་སྲིད་པ་མིན་པར་ཐལ།
ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཤིང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཡང་དག་དེ་དག་
ཕྱོགས་ཆོས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་མི་འཁྲུལ་བའི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་ཉིད་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་གཞན་དུ་འང་མཚུངས་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལྟར་རུང་རང་གི་ངོ་བོའམ། །
རང་རྒྱུ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་གཞན་དག །
ཡོད་པར་སྣང་བ་མེད་ན་ནི། །
དེ་དང་ལྡན་པའང་ཅི་ལྟར་ཡོད། །
ཤིང་གིས་སྟོང་པའི་གཞིར་ཤིང་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཤ་པའང་ཇི་ལྟར་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། དེར་ཡོད་ན་ལྟར་རུང་རང་གི་ངོ་བོ་ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར། འམ་གྱི་སྒྲས་མེས་
སྟོང་བའི་གཞིར་མེ་དང་ལྡན་པའི་དུ་བའང་ཇི་ལྟར་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། དེར་དུ་བའི་རང་རྒྱུ་མེ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་གཞན་དབང་ཡིད་དག་ཡོད་པར་ཡོད་ན་སྣང་རུང་གི་མེ་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

དོན་བསྡུས་ན། རྟགས་ཡང་དག་སུ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འཁྲུལ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ་ག་འཁྲུལ་པ་མི་སྲིད་པས། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་བསླུ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྒྱང་ཕན་རང་ཉིད་རྨོངས་པ་

58

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཙམ་དུ་ཟང་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། སྤྱི་ཡི་བློ་ནི་ཚད་མིན་ན། །
མེད་པ་ཐོབ་འགྱུར་ཕ་རོལ་གྱི། །

དངོས་བཞིན་གལ་ཏེ་དབང་རྣམས་ཀྱིས། །

དུས་གཞན་དུ་ནི་རྟོགས་ཤེ་ན། །
གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་འཛིན་པ་ཡི་བློ་ནི་ཚད་མ་མིན་པས་ཁྱབ་ན། ད་ལྟ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་བཞིན། གལ་
ཏེ་ལྐོག་གྱུར་དེ་དག་ད་ལྟ་མ་མཐོང་ཡང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་

གཞན་དང་། དུས་གཞན་དང་གཞན་དུ་རྟོགས་སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་མིན་དབང་དང་ནུས་སོགས་ལ། །
དབང་སྐྱེས་བློ་ནི་མི་སྲིད་ཕྱིར། །

མེད་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ན་ནི། །
བློ་དང་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མེད་འགྱུར། །
ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་
པ་དེ་མིན་པར་ཐལ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དང་རྒྱུས་འབྲས་བ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཕྲ་བ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་པོའི་བློ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་དག་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ན་དེ་དག་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དབང་པོའི་བློ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་

59

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མེད་དུ་འབྱུང་བར་ཐལ། དབང་པོ་དང་རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། །

རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ། །
རྣམ་རྟོག་མེད་པར་སྤྱི་འཛིན་མིན། །
དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཉིད། །
མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་གྱི་སྤྱི་འཛིན་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ཉིད་དང་མ་འཁྲུལ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེ་ལ་སྤྱི་འཛིན་
ཚད་མ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་རྟོག་མེད་པར་སྤྱི་འཛིན་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྤྱིར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་
དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་མོད་ཀྱི། རང་གི་མཚན་ཉིད་
ལ་མངོན་སུམ། ཞེས་པ་འདི་དང་། ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པར་འདོད། །ཅེས་པའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་ཡུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཀར་ནས་རང་གི་ཤུགས་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཡང་མངོན་སུམ་མིན་པ་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་རྟོག་པ་མིན་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དེའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྣང་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་ན་དེའི་སྒྲ་དོན་འཛིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ་རེ་ཤིག་མ་
སྤྲོས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། གྲངས་མ་ངེས་པའི་རྩོད་པ་དང་། དེ་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ།

60

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རང་སྤྱི་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་ཡོད་པར་རྩོད་པ་ནི། རྩ་བ། གཞལ་བྱ་ངེས་ན་ཁ་དོག་ནི། །
མི་རྟག་ཉིད་དུ་རྟོགས་མི་འགྱུར། །
དེ་བློ་ཚད་མ་གཞན་འགྱུར་ཏེ། །
རྟགས་མེད་པར་ནི་ཡོད་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་ན། ཁ་དོག་ནི་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་རྟོགས་ན་དེའི་བློ་ཚད་མ་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྤྱི་འཛིན་པས་མངོན་སུམ་མིན། རྟགས་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་ཡོད་པས་རྗེས་དཔག་མིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་ངོ་ཤེས་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་དུ་རྩོད་པ་ནི།
རྩ་བ། ཁྱད་པར་མཐོང་ལ་རྟགས་དང་ནི། །
འབྲེལ་བ་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

དེ་ནི་ཚད་མ་གཞན་ཡིན་ནོ། །
སྔར་ཁང་ནང་དུ་ཙནྡན་གྱི་མེ་མཐོང་ནས། ཕྱིས་དུ་བའི་རྟགས་ལས་སྔར་གྱི་མེ་
དེའོ་སྙམ་པ་དེ་ནི་ཚད་མ་གཞན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱད་པར་རང་མཚན་མཐོང་བ་ལ་ཚད་མ་གང་ཞིག་རྟགས་དང་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པ་མེད་པར་རྗེས་དཔག་མིན་
པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བས་མངོན་སུམ་མིན་པའི་ཕྱིར། དོན་
བསྡུ་བ་ནི།
རྩ་བ། གཞལ་བྱ་མང་ཕྱིར་ཚད་མ་རྣམས། །
མང་པོ་ཉིད་དམ་གཅིག་ལ་ཡང་། །

61

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དུ་མ་ཉིད་ནི་འཇུག་ཕྱིར་ཏེ། །
གཅིག་གསུམ་གྲངས་ཀྱང་སེལ་མི་འགྱུར། །དཔེར་ན་ཁྱད་པར་མཐོང་བ་བཞིན། །
ཡུལ་ངེས་པ་ནི་མེད་ཕྱིར་དང་། །

གཞལ་བྱ་གཞན་ནི་ཡོད་ཕྱིར་རོ། །
གཞལ་བྱ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་རྣམ་པ་གཉིས་ལས་མང་པོ་ཉིད་དམ་གཞལ་བྱ་གཅིག་ལ་ཡང་ཚད་མ་དུ་མ་ཉིད་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་བློ་བཞིན། ཚད་མ་གཅིག་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་གྲངས་ཀྱང་སེལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་སེལ་ན་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་དགོས་པ་ལ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་།

ཚད་མ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་གྲངས་ཀྱང་སེལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་ལས་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལ། རང་སྤྱི་འདྲེས་པའི་བློ་ཚད་མ་ཕུང་
གསུམ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། ཁྱད་པར་ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློ་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཁ་དོག་ལ་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་བློ་རྗེས་དཔག་ཏུ་བསྟན་པ། རགས་པའི་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བསྟན་པ། གཞན་དག་གི་མི་རྟག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། འཕྲོས་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །
རྩ་བ། སྐྱོན་འདིར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །
ཁ་དོག་སྤྱི་ལ་སྦྱོར་ཕྱིར་རོ། །
དང་པོ་ནི། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཆོས་

62

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཅན། ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་འདིར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁ་དོག་གི་སྤྱི་ལ་མི་རྟག་པའི་སྤྱི་སྦྱར་ནས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྤྱི་འཛིན་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཞེས་པ་ནས། རྒྱུ་འམ་རང་བཞིན་སྣང་མེད་ཉིད། ཅེས་པའི་བར་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས་ཞར་བྱུང་དུ་གསུངས་པས་དཀྱུས་མའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཁ་དོག་སྤྱི་ལ་སྦྱོར་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་སུ་དཔག་པས་མི་རྟག་སོགས། །ཞེས་པ་དེ་
ལྟར་སྦྱར་ནས་བཤད་དོ། །འཕྲོས་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། མི་རྟག་པ་དངོས་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་རྟག་པ་ཁ་དོག་གི་སྤྱི་དང་སྦྱོར་ན། སྤྱིའི་ཆོས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་
ལྟ་ན། སྤྱི་དངོས་མེད་ཡིན་པས་མི་རྟག་པ་ཡང་དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དངོས་མེད་ངོ་བོ་མིན་དེ་ཉིད། །
དེ་ལྟར་གྲུབ་པས་བསྒྲུབ་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁ་དོག་གི་སྤྱི་ལ་མི་རྟག་པའི་སྤྱི་སྦྱར་བ་གཟུང་ཡུལ་

དུ་བྱས་པས་མི་རྟག་པ་དངོས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་
བྱས་པ་དེས་ཁ་དོག་རང་མཚན་པ་དང་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་པའི་ཚོགས་དོན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་རྟགས་དེར་བརྟེན་གྱི་རྗེས་དཔག་གང་ཞིག །སྤྱི་
མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཚོགས་དོན་རང་མཚན་པ་གྲུབ་ཅིང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། ཐལ་ཆོས་སྔ་མ་ལ། རྟགས་ནི། ཁ་དོག་ལ་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་དེ་ལྟར་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བར་གྲུབ་པས་ཚོགས་དོན་རང་མཚན་པ་སྒྲུབ་ཅིང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་མཚན་དང་རང་མཚན་གཉིས་ཀ་ཡུལ་དུ་སོང་བས་

63

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་དུ་འགྱུར་སྙམ་དུ་རྩོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་གྱི་ཚད་མར་སོང་ས་མིན་ལ། ཚང་མར་སོང་ས་ནི། ཚོགས་དོན་རང་མཚན་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །
རྩ་བ། གཞན་ལས་གཞན་གྲུབ་མིན་ཞེ་ན། །
མིན་ཏེ་དེ་ཉིད་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། །
དང་པོ་ནི། ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་སྤྱི་གཟུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་
འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་གནས་ལུགས་ལ་གཞན་སྤྱི་མཚན་གྲུབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྤྱི་མཚན་གཟུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་མཚན་
རྟོགས་ན་དེ་རང་མཚན་ལ་འབྲེལ་དགོས་ལ། དེ་བྱུང་འབྲེལ་པ་མེད་པས་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྤྱི་མཚན་རང་མཚན་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་གྲུབ་དགོས་
ལ། དེ་མ་གྲུབ་ན། གཅིག་གཟུང་བས་གཞན་རྟོགས་པ་མི་འཐད་ཅེས་རྩོད་པའོ། །རྩ་བ། དངོས་གང་ཅི་ལྟ་བུར་གྱུར་པ། །
དེ་འདྲ་དེ་ནི་རྟགས་སེམས་ཀྱི། །

རྒྱུ་ཡིན་དེ་ལས་དེ་ལྟ་ཡི། །
དངོས་ལ་དེས་བསྐྱེད་རྟགས་ཅན་བློ། །
དེ་ཆོས་ཅན། ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་སྤྱི་མཚན་གཟུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁ་དོག་མི་
རྟག་པར་མི་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་དེའི་སྤྱི་རྣམ་

ཤར་བའི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་གྲུབ་ཅིང་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

64

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་རང་མཚན་ལ་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་དང་། དགག་པའི་རྗེས་དཔག་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མེའི་དངོས་པོ་གང་དུ་བ་བསྐྱེད་བའི་ནུས་པ་ཅི་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་དེ་འདྲ་པའི་མེ་དེ་ཆོས་ཅན། དུ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དུ་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འཛིན་སེམས་དེ་ལས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེས་པའི་རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་རྟགས་འཛིན་སེམས་དེས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཕན་བཏགས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག་གིས། རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བ་སྒྲོན་མེ་
བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་བློ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཡུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
གྱི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པ་ལ་ངེས་པར་བལྟོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་སྤྱི་འབྲེལ་འཛིན་པ་དང་།
རྩོད་གཞི་ལ་འབྲེལ་པ་འཛིན་པ་གཉིས་ལས་སྔ་མ་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་། ཕྱི་མ་

རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཉིད་དུ་བཞེད་དོ། །
ཁ་ཅིག་ནི། རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཉིད་རྟགས་འཛིན་ཡིན་
ནོ་ཞེས་འདོད་པ་འཐད་པར་དཀའོ། །དེས་ན་རྟགས་རྩོད་གཞི་ལ་འཛིན་པ་ཉིད་རྟགས་འཛིན་ཀྱི་གཙོ་བོ་དང་། འབྲེལ་པ་འཛིན་པ་ཕལ་པའི་ཚུལ་དུ་གནས་ཏེ། གཞུང་འདིར་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་རྒྱུ་འབྲས་སུ་སྟོན་པར་སྣང་བས་འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་བློ་རྟགས་འཛིན་དུ་མ་བསྡུས་ན། རྗེས་དཔག་རང་མཚན་ལ་འབྲེལ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་པ་

65

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ངེས་པའི་བློ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ཚིག་གི་ཚུལ་གཞན་ཡང་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་འཛིན་ལ་ཚད་མ་མིན་པས་ཁྱབ་པ་གཞུང་འགྲེལ་པ་ཁུངས་མ་གང་ན་ཡང་མི་སྣང་བས་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དང་འབྲེལ་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་བཞག་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་སེམས་སོ། །
རྩ་བ། དེ་ལྟར་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་བློ། །
བརྒྱུད་པ་ཡིས་ནི་དངོས་པོ་ལ། །
འབྲེལ་ཕྱིར་དེར་སྣང་བ་ཡིས་ནི། །
སྟོང་ཡང་སླུ་བྱེད་ཉིད་མ་ཡིན། །
ལ་མེ་ལྡན་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེ་དངོས་པོ་རང་མཚན་དེར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིས་སྟོང་ཡང་། ལ་མེ་རང་མཚན་ལ་བསླུ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་རྗེས་དཔག་དེ་བརྒྱུད་པ་ཡིས་རྗེས་དཔག་དེའི་གཞལ་བྱ་ལ་མེའི་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་དེ་དག །
དེ་ཡི་ངོ་བོར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། །

དེ་དངོས་སླུ་བྱེད་ཉིད་མིན་ཡང་། །
འཁྲུལ་པར་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན། །
ལ་མེ་ལྡན་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ལ་མེ་རང་མཚན་དེའི་དངོས་པོ་ལ་བསླུ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མིན་ཡང་འཁྲུལ་པར་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་ཡང་ལ་མེ་རང་མཚན་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོར་

66

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཞེན་པ་ལྟར་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་གང་འབྲེལ་བ་དེ་མ་ཐོབ། ཐོབ་པ་དེ་ལ་མ་འབྲེལ་ཡང་། རེ་ཤིག་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་བློ་དབང་བཙན་པར་བྱས་ནས་བཞག་གོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རྒྱུན་འཇོག་མ་ཤེས་པའི་ལོག་རྟོག་འབའ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དེ་སྔོན་པོ་ལ་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་པོ་ཐོབ་པ་ཡང་ཡིན་པ་སྐྱོན་དུ་ཁས་བླངས་ན་གནོད་པ་ཅི་ཡོད། གལ་ཏེ་གང་འབྲེལ་པ་དེ་ནི་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་སྔར་ཡོད་ལ། དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཀྱི་ཕྱིར་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འོ་ན་གང་ཟག་ལྷ་
སྤྱིན་དེས་སྒྲ་མཉན་བྱར་ཐལ་བ་ལ་འདོད་མ་ཐག་སྒྲ་མཉན་བྱ་མིན་པར་ཐལ་བ་ལ་འདོད་ལན་བྱས་པས་དངོས་འགལ་ཁས་བླངས་པའི་སྐྱོན་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་སྔ་མའི་དུས་ཀྱི་ལྷ་སྦྱིན་དེ་ཕྱི་མའི་དུས་ན་འགགས། ཐལ་བ་ཕྱི་མ་འདོད་
པའི་ལྷ་སྦྱིན་དེ་སྔ་མའི་དུས་ན་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྔ་ཕྱི་ཕན་ཚུན་དུས་མི་མཚུངས་ཀྱང་ལྷ་སྦྱིན་གྱིས་ཡ་གྱལ་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་པས་སྐྱོན་དང་བཅས་པའོ་
ཞེ་ན། འོ་ན་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་དེ་ཕྱིས་མེད། ཕྱིས་ཐོབ་

པའི་སྔོན་པོ་སྔར་མེད་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང་སྔོན་པོ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དེ་འབྲེལ་པ་ཡང་ཡིན་ལ། མངོན་སུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་ཐོབ་པ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་བླངས་
ན། མགོ་ལ་ཐོག་འབབ་པའི་ཉེས་པ་མཐོང་ངམ། ལ་མེ་ལྡན་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་འདི་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན། ལ་རང་མཚན་པ་ལ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྦྱར་རོ། །

67

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྟོགས་བྱ་ལ། །
ཁྱབ་བྱེད་དེ་ཡི་ངོ་བོའམ། །
རྒྱུ་དག་ཁྱབ་པར་བྱ་སེམས་ཀྱི། །

རྒྱུ་མཚན་དེ་ཡང་དེ་བློའི་ཡིན། །
ལྐོག་གྱུར་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལ་བྱས་པའི་ཁྱབ་བྱེད་
མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་དེ་ཁྱོད་ལ་འབྲེལ་ཏེ། བྱས་པ་དེའི་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་
མཚན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འཛིན་སེམས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་རྟགས་ཅན་ཀྱི་བློ་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཕན་འདོགས་
བྱེད་ཡིན་བའི་ཕྱིར། འམ་གྱི་སྒྲས་རྒྱུ་མེ་དག་ཆོས་ཅན། དུ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་
ཕན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དུ་བ་དང་། རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །དེ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་མི་འཁྲུལ་བར་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྣང་དང་། འགལ་དམིགས་རྟགས་སུ་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་བསྟན་པའོ། །
རྩ་བ། དགག་པ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །
མི་དམིགས་པ་ལས་འགྲུབ་པ་ཡིན། །
ཚད་མས་གྲུབ་པར་སྨྲ་རྣམས་ཀྱི། །

དོན་ཀྱིས་བཟློག་པ་ཉིད་ལས་ཡིན། །དང་པོ་ནི། དགག་པ་ཉིད་ནི་འགལ་དམིགས་སོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དགག་བྱ་

68

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཚད་མས་མི་དམིགས་པ་ལས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་
མ་བཀག་པར་དགག་པ་འགྲུབ་པའི་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚད་མས་དམིགས་པས་གྲུབ་པར་འཇོག་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོད་ངེས་ཀྱི་དོན་གྱི་ལྡོག་པའི་
བཟློག་པའི་ཆོས་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་ཉིད་ལས་མེད་ངེས་འཇོག་པར་སྨྲ་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགག་པ་འགྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་

ཚད་མ་མེད་པ་ལ་བལྟོས་མི་དགོས་ཏེ། འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ལས་ཀྱང་དགག་

པ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། དགག་ལ་དེའམ་དེ་རྒྱུ་དང་། །
འགལ་བར་བརྗོད་པ་མཐོང་གང་ཡིན། །
དེ་ཡང་དེ་ཡི་ཚད་མ་ཉིད། །
མེད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །
གཞན་དུ་དངོས་གཅིག་ཡོད་བརྗོད་པས། །
གཞན་མེད་དེ་ནི་གང་ལས་རྟོགས། །
དགག་པ་འགྲུབ་པ་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་དང་འགལ་བའམ། དེའི་རྒྱུ་དང་འགལ་བར་བརྗོད་པ་རྟགས་སུ་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་གཞི་དེར་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་དམིགས་པ་ཡི་ཚད་མ་ཉིད་མེད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་གཉིས་ཀ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་གཞི་དེར་དངོས་པོ་གཅིག་ཡོད་པར་བརྗོད་པས་གཞན་མེད་པ་དེ་ནི་གང་ལས་ཀྱང་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ། འགལ་ཕྱིར་ཞེ་ན་དེ་ཉིད་ཀྱང་། །

69

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཅིས་འགྲུབ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་ཕྱིར། །

ཞེ་ན་དེ་ཡང་གང་ལས་འདོད། །
སྣང་བ་མཐོང་མེད་ཕྱིར་ཞེ་ན། །
གལ་ཏེ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པས་དགག་པ་འགྲུབ་པ་མ་
ཡིན་གྱི། མེ་དང་གྲང་རེག་འགལ་བས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འགལ་བ་དེ་ཉིད་
ཀྱང་ཅིས་འགྲུབ་ཅེས་དྲིས་པས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་འགལ་བར་རྟོགས་སོ་
ཞེ་ན། ཚ་གྲང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་པ་དེའང་གང་ལས་ཀྱང་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དགག་པ་འགྲུབ་པ་ལ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
མ་གཞི་དེར་དགག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མེ་ཡོད་པའི་གཞིར་ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་བའི་གྲང་རེག་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་འགལ་བར་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ནི་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་རང་སྒྲས་བརྗོད་ན་ཡང་། །
དེ་ཉིད་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན། །
གང་ལ་དེ་ནི་ཚན་མིན་དེས། །
དགག་པ་རྣམ་ཀུན་བརྗོད་བྱ་མིན། །
དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་དེ་ནི་དགག་པ་འགྲུབ་པའི་ཚད་མའམ་ཐབས་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་སྔ་མ་ལྟར་རོ། །
ཡང་ན་དགག་པ་འགྲུབ་པ་ལ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་འཕེན་
དགོས་པར་ཐལ། དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་དེ་ནི་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་

70

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཚད་མ་མེད་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འགལ་དམིགས་རང་ཉིད་སྒྲས་ཟིན་པར་རྟགས་སུ་བརྗོད་ན་ཡང་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་
མེད་པ་དེ་ཉིད་དགག་བྱ་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་དགག་པ་འགྲུབ་པའི་ཐབས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མིན་པར་ཐལ། གང་ལ་སྔར་བཤད་པ་དེ་ནི་དགག་པ་འགྲུབ་པའི་ཐབས་ཚད་མ་མིན་པར་འདོད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེས་ན་དེ་དང་འགལ་དོན་གྱི། །

འབྲས་བུ་བརྗོད་པ་བཤད་པ་ཡིན། །ཀུན་ལ་སྦྱོར་བ་ཐ་དད་ཉིད། །
ཡིན་གྱི་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད། །
འགལ་དམིགས་རྟགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དེས་ནི་ཆོས་ཅན། དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་རྟགས་སུ་བརྗོད་པ་འགལ་འབྲས་
དམིགས་པའི་རྟགས་དེ་ཡང་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་འཕེན་པར་
བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། འགལ་དམིགས་ཀུན་ལ་དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། མ་

དམིགས་པའི་རྟགས་ཀུན་ལ་དགག་པ་འགྲུབ་པའི་དོན་གྱི་ཐབས་ལ་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་
པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། དགག་སྒྲུབ་རྟགས་སུ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འགལ་དང་དེ་ནི་ཐབས་བཅས་པ། །
གྲུབ་དང་བཀག་པ་མེད་པར་ནི། །

71

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དགག་ལ་ཚད་སྨྲ་གང་ཡིན་དེ། །
རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་ཅན་མིན་ཏེ། །
གཉིས་པ་ནི། གཞན་སྡེ་དག་དགག་པ་འགྲུབ་པ་ལ་ཚད་མ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དགག་གཞི་དེར་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་འགལ་བ་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ནི་ཐབས་དང་བཅས་བ་བཀག་པ་མེད་པར་དགག་པ་འགྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྨྲ་ལ་སོགས་པས་ཀུན་མཁྱེན་དང་། །
འཇིན་རྟེན་གཞན་སོགས་མེད་སྒྲུབ་བཞིན། །
དཔེར་ན་ངག་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པས་ངག་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱན་མིན་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་འཇིག་རྟེན་གཞན་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་ཇི་ལྟར་རྟགས་མ་ཡིན་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དབང་པོ་ལས་འདས་དོན་རྣམས་དང་། །
འགལ་བ་གྲུབ་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་སྨྲ་པོ་རིག་ཡིན་ན། །
གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ངོ་བོ་གང་། །
དེ་འདྲ་མི་དམིགས་ཕྱིར་ཞེ་ན། །
ངག་སྨྲ་བ་ངག་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་མིན་པར་སྒྲུབ་བའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངག་སྨྲ་བ་ཀུན་མཁྱེན་ལ་སོགས་པ་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་རྣམས་དང་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གྲུབ་པ་

72

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ཡང་
མིན་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་སྨྲ་བ་པོ་ཡང་ཡིན་ཤེས་བྱ་ཀུན་རིག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ངག་སྨྲ་བ་ལ་ཀུན་མཁྱེན་མེད་དེ། དེ་འདྲ་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་བརྗོད། །
མི་དམིགས་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུ། །
ངེས་བྱེད་མིན་པར་རབ་ཏུ་བརྗོད། །
དེ་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ། །
ཡོད་མེད་ངེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །
ཀུན་མཁྱེན་ངག་སྨྲ་ལ་མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་དེ་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐོག་མར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་མི་སྲིད་པར་སྒྲུབ་འདོད་པ་གང་ཞིག་སྔར་བཀོད་པའི་འགལ་དམིགས་རྟགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུ་རྟགས་སུ་བརྗོད་ན་ཡང་རྟགས་སུ་མི་རིགས་པར་ཐལ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་མི་དམིགས་པ་ནི་དེ་
ལྟ་བུའི་མེད་པ་ངེས་བྱེད་མིན་པར་རབ་ཏུ་བརྗོད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་མཁྱེན་རྒྱང་
ཕན་གྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་ངེས་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྒྱང་ཕན་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འགལ་དེ་ཆོས་ནི་ཐ་དད་དམ། །
ཐ་དད་མེད་ལ་རབ་སྦྱོར་ཏེ། །
ཁ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། །

73

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མེ་དང་སྐྱེ་ལ་ཡོད་གནོད་བཞིན། །
གསུམ་པ་ནི། འགལ་དམིགས་རྟགས་སུ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་དག་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་རྫས་ཐ་དད་དམ། རྫས་ཐ་དད་མེད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མེས་ནོན་པའི་གཞིར་ཁ་བ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་མེས་ཁྱབ་པར་ནོན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། གྲངས་ཅན་མྱུ་གུ་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་པ་ཡང་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་རྒྱུའི་ངོ་བོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱུའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་གནོད་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་བཞིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ལ་སྒྲུབ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་འབྲེལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །
རྩ་བ། ཇི་ལྟར་དངོས་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ལ། །
དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འདོད། །
དེ་བཞིན་དངོས་ཉིད་རང་ལྡོག་ན། །
དངོས་རྣམས་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཉིད་རང་ཉིད་ལྡོག་ན་དེ་ལོག་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་
ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་ཇི་ལྟར་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་
བསྒྲུབ་པ་ལ་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འདོད་རིགས་པའི་

74

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཞེས་པ་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་འགོག་ན་འབྲེལ་ཡུལ་དགག་དགོས་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །
རྩ་བ། དེས་ནི་རྟོག་པས་སྦྱར་བའི་ཆོས། །
ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལས། །
གང་རུང་ཉིད་སོགས་བསལ་ཡིན་ཏེ། །
ཅི་ཡང་རུང་ལ་སྲིད་ཕྱིར་རོ། །
འབྲེལ་པ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་གནས་པར་བསྟན་པ་འདིས་ནི་རྟོག་པས་སྦྱར་བའི་ཆོས་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པ་མི་འཁྲུལ་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་བལྟོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་རྟགས་དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པའམ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་མི་རྟག་ཅི་ཡང་རུང་བ་ལ་སྲིད་པར་འདོད་པས་སྦྱར་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལའང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས། །
ཁྱབ་བྱ་ལྡོག་པའི་གོ་བྱེད་འདོད། །
གལ་ཏེ་རང་གི་ལྡོག་པ་ནི། །
རྣམ་འགར་ཡོངས་སུ་བཅད་ནའོ། །
གཉིས་པ་ནི། མི་འཁྲུལ་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་བལྟོས་པར་འདོད་པ་དེ་ལའང་འབྲེལ་ཡུལ་གང་ཡང་རུང་བ་ལོག་པས་ལྡོག་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ལོག་པ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར། འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་

75

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ལྡོག་པའི་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གལ་ཏེ་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ལོག་པའི་རང་གི་ལྡོག་པ་རྣམ་པ་འགར་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་ན་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མེད་པ་ལ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི། །

ཚད་མེད་རྟགས་སུ་བརྗོད་གང་ཡིན། །
དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་དོན་ཏེ། །
གནག་རྫི་མོ་བར་གྲགས་ཕྱིར་རོ། །
རྟགས་དེ་གཉིས་ལ་དོན་སྒྲུབ་འཐད་ལ། བུམ་པ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་དེ་ཉིད་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་རྟགས་སུ་བརྗོད་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒོལ་བ་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པའི་དོན་ཅན་ལ་ཡིན་ཏེ། སྣང་རུང་མ་དམིགས་ན་མེད་པའི་ཐ་སྙད་གནག་རྫི་མོའི་བར་ལ་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མི་དམིགས་པ་ནི་འདི་ཙམ་ཞིག །
མེད་ལ་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་ཡིན། །
དེ་ཡང་སྣང་བར་འདོད་པ་ཡི། །
རྒྱུའམ་རང་བཞིན་སྣང་མེད་ཉིད། །
འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་པོ་འདི་ཙམ་ཞིག་མེད་པ་ལ་ངེས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་བར་འདོད་པ་ཡི་རྒྱུ་འམ་རང་བཞིན་དང་ཁྱབ་བྱེད་སྣང་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་དེའི་ཚེ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞར་བྱུང་འདི་དག་ནི་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པས་རང་མཚན་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་འབྲེལ་པ་ལ་བལྟོས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །

76

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། རྗེས་སུ་དཔག་པས་མི་རྟག་སོགས། །
འཛིན་པ་ལ་ནི་ཚུལ་འདིར་འདོད། །
གསུམ་པ་ནི། རྗེས་སུ་དཔག་པས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ལ་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་རང་མཚན་རྟོགས་པའི་ཚུལ་འདིར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། འཁྲུལ་རྒྱུ་མེད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ། ཡོད་ན་རྗེས་
དཔག་གིས་གྲུབ་པ། ཁ་དོག་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའང་རྗེས་དཔག་ཏུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་སྤྱི་འདྲེས་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་
ཕུང་གསུམ་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའོ་སྙམ་པའི་དྲན་
བློ་ལ་བརྗོད་ན། དེ་ཚད་མ་མིན་པས་སྐྱོན་མེད་པ་ནི།
རྩ་བ། གཞན་དུ་གཟུང་བ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། །

ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་མ་ཡིན། །
དངོས་ལས་མི་རྟག་གཞན་དུ་མེད། །
དེ་ཡང་དབང་པོ་ལས་སྔར་གྲུབ། །
རྗེས་དཔག་ལས་གཞན་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའོ་
སྙམ་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་ཉིད་དུ་འདོད་རིགས་པར་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྔ་མས་གཟུང་ཟིན་པ་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་
འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་དེ་ཡང་དྲན་ཤེས་ལས་སྔར་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁ་དོག་འགག་ཁ་

77

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མའི་དངོས་པོ་ལས་དེའི་མི་རྟག་པ་གྲུབ་སྡེ་གཞན་དུ་མེད་པར་དེ་གཉིས་ཀ་དོག་ཐ་མ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གཅིག་གི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་
གཉིས་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། དུ་མའི་དངོས་དེ་བརྗོད་བྱ་མིན། །
རྟོག་པས་བསྐྱེད་ཆོས་བརྗོད་བྱ་ཡིན། །
ཆོས་ཆོས་ཅན་རྫས་དུ་མའི་དངོས་པོ་དེ་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་མིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་རྟོག་པས་བསྐྱེད་ཅིང་བཏགས་པའི་
ཆོས་སུ་བྱས་ནས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ། སྤྱི་ཡི་རྟེན་ནི་གྲུབ་པ་ན། །
སྤྱི་དེ་ཉིད་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན། །
ཁ་དོག་གི་རིགས་འདྲ་ཐ་མ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིའི་རྟེན་ཁ་དོག་སྐད་ཅིག་
ཐ་མ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་རིགས་འདྲ་ཐ་མ་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྗེས་དཔག་གིས་འགྲུབ་ཚུལ་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །
རྩ་བ། དེ་མ་གྲུབ་ན་དེ་ལྟར་དེ། །
རབ་ཏུ་གྲུབ་ཕྱིར་རྗེས་དཔོག་ཡིན། །
དང་པོ་ནི་སྐབས་འགར་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་

78

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་ཡིན་ཏེ། དེ་མངོན་སུམ་དུ་མ་གྲུབ་ན་དཔེ་ལ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་དེ་རྟགས་ལས་རབ་ཏུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདྲ་བ་གཞན་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །

ལ་ལར་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཏེ། །
འཁྲུལ་ཕྱིར་སྒོང་གི་ཐ་དད་བཞིན། །
ཐ་དད་མཐོང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
སྐབས་ལ་ལར་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དེ། ནང་གི་འཁྲུལ་རྒྱུ་བློ་ཞན་པ་དང་། ཕྱིའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་དང་། ཡོད་པ་བར་མ་ཆད་རྣམས་ཚོགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ཐ་དད་དུ་

མཐོང་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་དང་འདྲ་བར་ངེས་མི་ནུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མིག་འཁྲུལ་མཁན་གྱིས་སྒོང་གི་
ཐ་དད་མཐོང་ཡང་མ་ངེས་པ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། འདི་ལྟར་རྟགས་མེད་བྱིས་པར་གྱི། །

སྐྱེ་བོས་ཕྱིས་འབྱུང་བ་དང་ནི། །
འབྲེལ་མེད་མར་མེ་ལ་སོགས་ཀྱི། །

འཇིག་པ་མཐོང་བས་ཡོངས་གཅོད་ཉིད། །
དེའི་རྒྱུ་མཚན་འདི་ལྟར་འཁྲུལ་རྒྱུ་མེད་ན་མར་མེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་

འཇིག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བས་ཡོངས་སུ་གཅོད་ནུས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འཁྲུལ་
རྒྱུ་མེད་ན་རྟགས་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་བྱིས་པའི་བར་གྱི་སྐྱེ་བོས་མར་མེའི་རིགས་

79

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
འདྲ་ཕྱིས་འབྱུང་བ་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར།

མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ནུས་ན། སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་སྐྱེ་བ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ནུས་པ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ། །
གྱུར་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་མེད་པས། །
འབྲས་བུ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

རྨོངས་གྱུར་ངེས་གསལ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ས་བོན་གྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་
གྱུར་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ཡང་ནུས་མེད་དུ་རྨོངས་པར་གྱུར་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། དེ་མཐོང་ཡང་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་ཀྱི་གསལ་བ་དེ་མེད་པས་རྨོངས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུ་མིན་པ་དང་འདྲ་བར་འབྲས་བུ་དེ་མ་ཐག་མེད་པས་འབྲས་བུ་དངོས་སུ་འབྱུང་བར་མཐོང་བ་མེད་པས་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཉིད་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ནི། །
རྗེས་སུ་དཔག་པ་བརྗོད་པ་ཡིན། །
བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལས། །
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད། །
དེས་ན་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་དུ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་འཇུག་པར་བརྗོད་པ་ལ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ནུས་མེད་དུ་རྨོངས་པ་དེ་ཉིད་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། འཁྲུལ་རྒྱུ་དང་བྲལ་བའི་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་མི་རྟག་པ་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་
མི་དགོས་ཏེ། དེ་འདྲའི་བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་དངོས་པོ་མཐོང་ཙམ་ཉིད་ལས་མི་རྟག་པ་

80

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་
གྱི་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་ནི། ཐ་མལ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནུས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས་གྲོས་ཆེན་པོ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལ་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཐམས་ཅད་མཐོང་ན་རྟོག་
པས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྩ་བ། ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ལྡོག་པ་ཡིས། །
ཐ་དད་མེད་དོན་དེ་ལ་ནི། །
ལྡོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་བློ་དང་། །
ཇི་ལྟར་བརྡར་བཏགས་པ་ཡི་སྒྲ། །
ཐ་དད་རྟེན་ཅན་བཞིན་འཇུག་འགྱུར། །
རྫས་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་སྒྲ་རང་མཚན་དེ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། བུམ་སྣམ་སོགས་རྫས་ཐ་དད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་སྒྲ་རྟོག་བཞིན་རིགས་མཐུན་རིགས་མི་མཐུན་ཀུན་
ལས་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་བློ་རྟོག་པ་དང་། ཇི་ལྟར་བརྡ་བརྟགས་པའི་སྒྲ་དུ་མ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། རིགས་མཐུན་རིགས་མི་མཐུན་ཐམས་ཅད་ལས་ལྡོག་པར་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། འཁྲུལ་རྒྱུ་དུ་མས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འཁྲུལ་རྒྱུ་མེད་ན་དེ་ཡིས་ནི། །
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་དང་ནི། །
རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བློ་སྐྱེད་བྱེད། །

81

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཡང་ན་འདིར་ནི་མི་དམིགས་པའི། །
རྟགས་ལས་འཇིག་པ་གྲུབ་པ་ཡིན། །
སྒྲ་དེ་ཡིས་ནི་ཆོས་ཅན། ཕྱི་ནང་གི་འཁྲུལ་རྒྱུ་མེད་ན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་
གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་རྟོགས་པའི་བློ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཡང་ན་རང་གི་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ཁ་དོག་སྔར་ཡོད་ཕྱིས་མི་དམིགས་
པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་གི་འཇིག་པ་འགྲུབ་པའི་ཚད་མ་འདིར་ནི་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྔར་བྱུང་དངོས་པོ་མེད་གྱུར་པ། །
མི་རྟག་ཅེས་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན། །
རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་བཞིག་པ་ལ་མི་རྟག་པར་བརྗོད་དེ། སྔར་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་མེད་པར་གྱུར་པ་ལ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞིག་པ་ལ་མི་རྟག་པར་འདོད་པ་རང་སྡེ་གཞན་གྱི་ལུགས་ཡིན་གྱི་རང་ལུགས་མིན་ཡང་། གཞུང་འདི་རང་
གི་ལུགས་ཏེ། ཚུལ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟགས་ལས་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡིན་པས། ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་མིན་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ལ། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་མི་རྟག་པ་རྒྱས་པར་དགག་པ་དང་།
རང་ལུགས་ཀྱི་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒོལ་
བ་གང་གི་ལྟར་ན། ཡོད་པ་ཙམ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལ་སོགས་པ་ཡང་མི་རྟག་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་པོ་མེད་པ་ཡང་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དངོས་

82

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པོ་དང་འབྲེལ་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གང་གི་མཐའ་གཉིས་ཆོད་ཡོད་པའམ། །
འབྲེལ་པ་བརྗོད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན། །
མི་རྟག་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་པ། །
དེས་ན་མཐའ་གཉིས་སུ་ཆོད་པའི་དབུས་ན་ཡོད་པའི་དབུས་ན་ཡོད་པ་དེ་ལ་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པར་བརྗོད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་མི་རྟག་པ་
ཉིད་ཀྱི་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་མཐའ་དེ་དག་གང་ལ་བརྗོད། །
གལ་ཏེ་སྔ་ཕྱིར་མེད་ཡིན་ན། །
དེ་ཉིད་མི་རྟག་ཅིས་མ་ཡིན། །
དྲུག་པ་སོགས་སྦྱོར་མི་རུང་ཕྱིར། །

ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་མི་རྟག་པར་མི་རུང་བར་ཐལ། མཐའ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གང་ལ་བརྗོད་ཅེས་དྲིས་ན་སྐྱོན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྔར་མེད་པ་དང་།
ཕྱིས་མེད་པ་གཉིས་སྔ་ཕྱིའི་མཐའ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཞེ་ན་མཐའ་ལ་དེ་ཅི་ལྟར། །
སྔར་མེད་དང་ཕྱིས་མེད་དེ་ཉིད་མི་རྟག་པ་ཅིས་མ་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པས། དངོས་པོའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་དྲུག་པ་དང་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པ་གནས་ཞེས་པའི་བདུན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འོ་ན་མཐའ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་དངོས་པོ་ཡི་སྔར་མེད་དང་ཕྱིས་མེད་ཅེས་པ་དེ་ཅི་ལྟར་ཡང་སྦྱར་དུ་མི་རུང་བར་

83

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་པའི་དྲུག་སྒྲ་སོགས་སྦྱར་དུ་མི་རུང་བའི་
ཕྱིར་སྔར་མེད་པ་ནི་མ་སྐྱེས་པ་ལ་འདོད་ལ། ཕྱིས་མེད་བཞིག་པ་ལ་འདོད་པས། མ་
སྐྱེས་པ་དང་བཞིག་པ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ན་གནས་པའི་དངོས་པོ་དང་། དེ་ལ་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བ་མི་རྟག་པར་འདོད་དོ། །
རྩ་བ། ཡོད་ཉིད་དང་འབྲེལ་རྟག་པའི་ཕྱིར། །

མཐའ་ཡིས་ཁྱད་པར་འགྱུར་བ་མིན། །
གལ་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་མཐའ་ཡིན་ན། །
མཐའ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ན་ཡོད་པ་ཉིད་དང་དེ་དང་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བ་ཆོས་
ཅན། སྔར་མ་སྐྱེས་པ་དང་། ཕྱིས་བཞིག་པའི་མཐའ་ཡིས་ཁྱད་པར་བྱས་པར་འགྱུར་
བ་མིན་པར་ཐལ། རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱུ་སྔ་མའི་མཐའ་དང་།
འབྲས་བུ་ཕྱི་མའི་མཐའ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡོད་པ་དང་དེ་
དང་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་པ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཁྱད་པར་མེད་པ་ཉིད་འགྱུར་ཏེ། །
འབྲེལ་མེད་ཕྱིར་རོ་དེ་ཡིས་ནི། །
དངོས་པོ་སྔར་མེད་འདོད་མིན་པས། །
དེ་ལ་དེ་ཡིས་ཁྱད་པར་ཅན། །
བརྗོད་པ་དེ་ཡང་མི་འགྲུབ་ཕྱིར། །

ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཆོས་རྒྱུ་འབྲས་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཅན་པ་དེ་ཡིས་དངོས་པོ་སྔར་མེད་འདོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་སྔ་ན་

84

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མེད་པ་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་པོ་དེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་དེ་ཡིས་ཁྱད་པར་
དུ་བྱས་པ་ཅན་མི་རྟག་པར་བརྗོད་པ་དེ་ཡང་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཡོད་པ་ཉིད་དང་རང་རྒྱུ་དང་། །
འབྲེལ་བྱེད་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་ཞེས་གྲག །
ཡོད་ཉིད་དེ་དང་འབྲེལ་དེ་ཡང་། །
རྟག་ན་འོ་ན་འདི་འབྲས་གང་། །
སྔར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་བ་རྒྱུར་འདོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྔར་ཡོད་ཀྱང་ཡོད་པ་
ཉིད་དང་རང་རྒྱུ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པར་བྱེད་པ་པོ་རྒྱུ་ཡིན་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ལྷན་ཅིག་ཕྲད་པའི་ཆ་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གྲག་ན། འོ་ན་དུ་བ་ཡོད་པ་ཉིད་དེ་དང་རང་རྒྱུ་མེ་དང་ལྷན་ཅིག་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། འདི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་

གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟག་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་གང་ཞིག་སྔར་མེད་པ་དེ་བྱེད་
དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གང་ཞིག་མེད་པ་དེ་བྱེད་ན། །
དངོས་པོ་སྔར་མེད་ལྡན་མིན་ཏེ། །
འབྲེལ་པ་ཁས་ལེན་མེད་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ཕྱིར་རིལ་འདི་རྟག་པར་འགྱུར། །
ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་སྔར་མེད་ལྡན་པར་ཁས་
བླངས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྔར་མེད་དང་དངོས་པོའི་འཕྲེལ་པ་ཁས་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་རིལ་འདི་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་

85

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གང་ཞིག་སྔར་མེད་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་མེད་དོན་སྒྲོ་འདོགས་པ། །
བརྗོད་བྱ་ཐ་དད་ཅན་བློ་ནི། །
ཐ་དད་མེད་དོན་མངོན་འདོད་ཅན། །
སྒྲ་ལའང་ལྡོག་པའི་རྟེན་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། བརྗོད་བྱ་རྫས་ཐ་དད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཛིན་
པའི་བློ་ཆོས་ཅན། འབྲེལ་པ་རྫས་གྲུབ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། དུས་མཉམ་དུ་མེད་པའི་དོན་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་དུས་མཉམ་ལྟར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བར་ཞེན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྫས་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་དུ་མངོན་པར་འདོད་པ་ཅན་གྱི་བདག་

གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་དེ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལའང་ཆོས་ཅན། འབྲེལ་པ་རྫས་གྲུབ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ལྡོག་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། གཞན་འདོད་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་དང་། རྩོད་སྤང་ངོ་། །
དང་པོ་ནི། སྔར་ཁང་ནང་དུ་མཐོང་བའི་ཙནྡན་གྱི་མེ་དེ་ཕྱིས་ཁང་པའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་
དུ་བའི་རྟགས་ལས་སྔར་གྱི་མེ་དེ་ཉིད་འདིའོ་སྙམ་དུ་ངོ་ཤེས་པ་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྐད་ཅིག་སོ་སོར་ཐ་དད་ཕྱིར། །

ཁྱད་པར་ངོ་ཤེས་མ་ཡིན་ནོ། །
མཐོང་དང་མཚུངས་པར་དེ་འཛིན་ཕྱིར། །

86

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཁྱད་པར་ཡུལ་ཅན་ཉིད་ཀྱང་མིན། །
མེའི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ཁྱད་པར་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་སོ་སོར་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་རང་མཚན་གཟུང་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཅན་ཉིད་ཀྱང་མིན་པར་ཐལ། སྔར་མཐོང་བའི་མེ་དང་ཕྱིས་ཀྱི་མེ་དེ་
མཚུངས་པར་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་དཔེ་ཡིན་པའི། །
ཕྱིར་ན་སྤྱི་འཛིན་མིན་ཞེ་ན། །
དཔེ་ཉིད་ཡིན་ཕྱིར་གྲུབ་དེ་ལ། །
ཚད་མ་གཞན་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། །
གལ་ཏེ་སྔར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་མེ་དེ་ཉིད་དཔེ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་ཀྱི་མེ་

དེ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་ཐ་མི་དད་པས་སྤྱི་འཛིན་རྗེས་དཔག་མིན་ནོ་ཞེ་ན། སྔར་གྱི་མེ་དེ་ཆོས་ཅན་ ཕྱིས་རྟགས་ཀྱིས་དཔོག་པའི་ཚེ་ན་གྲུབ་ཟིན་མ་
བརྗེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟགས་དེའི་དཔེ་ཡང་དག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་
འཇལ་བ་ལ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་དོན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་བརྗེད་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་ན། །
དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་དཔེ་མ་ཡིན། །
གལ་ཏེ་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་དཔེ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བརྗོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་མཐོང་ལ་དེ་དངོས་ནི། །

87

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཚད་མས་གྲུབ་ན་དངོས་གཞན་ལ། །
དེ་ཉིད་སྒྲོ་འདོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག །
གལ་ཏེ་སྔར་མཐོང་བའི་མེ་ལ་སྔར་མ་མཐོང་བའི་མེའི་དངོས་པོའི་ཆོས་ཕྱིས་

ཚད་མས་གྲུབ་པས་སྐྱེན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཁྱད་པར་ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློ་ཆོས་ཅན། ཞེན་ཡུལ་
ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཁྲུལ་བར་ཐལ། སྔར་གྱི་མེའི་དངོས་པོ་ལས་རྫས་གཞན་ལ་སྔར་
གྱི་མེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་མེད་བཞིན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེས་གྲུབ་ཚད་ཅན་ཉིད་མ་ཡིན། །
མངོན་སུམ་ཅིག་ཤོས་གཅིག་ཡིན་ཕྱིར། །

གཅིག་གྲུབ་པ་ན་གཉིས་ཀ་གྲུབ། །
འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཅན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པ་དེའི་ཕྱིར་སྔར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་མེ་དང་། ཕྱིས་ཅིག་ཤོས་རྟགས་ལས་
རྟོགས་པའི་མེ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་གཉིས་གཅིག་གྲུབ་པ་ན་གཉིས་ཀ་གྲུབ་པར་ཐལ། གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཞན་དང་མཚམས་ནི་སྦྱོར་བ་ཡི། །
ཞེན་པ་མཁས་པས་དྲན་པར་ཤེས། །
གཉིས་པ་ནི། ཕྱིས་དུ་བའི་རྟགས་ལས་སྔར་གྱི་མེ་དེའོ་སྙམ་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། མཁས་པས་དྲན་པར་ཤེས་ཏེ། སྔར་གྱི་མེ་གཞན་དང་ཕྱིས་ཀྱི་མེ་གཅིག་ཏུ་མཚམས་
སྦྱོར་བའི་ཞེན་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་དེ་རྟགས་ལ་ལྟོས་ཕྱིར། །

88

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དྲན་མིན་མ་ཡིན་འཁྲུལ་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་བློ་དེ་དུ་བའི་རྟགས་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར་དྲན་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན་རྟགས་ལ་བལྟོས་ན་དྲན་པ་མིན་པས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་ལ། མངོན་སུམ་བཤད་པ་དང་། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མངོན་སུམ་
གྱིས་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་པའོ། །དང་པོ་ལ། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། རྟོག་བཅས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་དགོད། ཞར་བྱུང་
གཞན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག། རང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ལ། མངོན་
སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་ཚུལ་ལོ། །
རྩ་བ། མངོན་སུམ་རྟོག་དང་བྲལ་བ་ནི། །
མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །
ཀུན་གྱི་རྣམ་རྟོག་མིང་རྟེན་ཅན། །
སོ་སོ་རང་གིས་རིག་བྱ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། གྲུབ་མཐས་མ་བསླད་པའི་མཁས་པ་ལ་མངོན་སུམ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེར་མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་

པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་རྣམ་རྟོག་དོན་སྤྱི་དང་མིང་སྤྱི་གཟུང་

ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཅན་གང་ཟག་སོ་སོ་རང་གིས་རང་རིག་མངོན་
སུམ་གྱིས་ངེས་པར་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་བྲལ་གྱི་དོན་མངོན་སུམ་
གྱིས་གྲུབ་ནས་ཐ་སྙད་རྗེས་དཔག་གིས་བསྒྲུབ་པ་སོགས་ཚུལ་དུ་མ་སྣང་ནའང་།

89

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མངོན་སུམ་རྟོག་པར་གྲུབ་མཐས་བསླད་ཅིང་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་པས། དེ་མེད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་དེ་དག་གི་ངོར་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་
དབང་ཤེས་རྟོག་པ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་མི་འཕྲོ་བའི་ཚེ་དབང་ཤེས་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་ལོ། །
རྩ་བ། ཐམས་ཅད་ལས་ནི་སེམས་བསྡུས་ནས། །
ནང་གི་བདག་ཉིད་གཡོ་མེད་པར། །
གནས་ནའང་མིག་གིས་གཟུགས་དག་ནི། །
མཐོང་བའི་བློ་དེ་དབང་སྐྱེས་ཡིན། །
འདོད་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལས་སེམས་ཕྱིར་

འཕྲོ་བ་བསྡུས་ནས་ནང་གི་བདག་ཉིད་རྟོག་པའི་རླུང་གིས་གཡོ་བ་མེད་པར་གནས་པ་ནའང་མིག་གིས་གཟུགས་དག་མཐོང་བའི་བློ་དེ་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་ཡང་རྟོག་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སླར་ཡང་ཅུང་ཟད་རྣམ་རྟོག་ན། །
ཁོ་བོའི་རྣམ་རྟོག་འདི་འདྲར་གྱུར། །
ཅེས་རིག་སྔར་བཤད་གནས་སྐབས་ཀྱི། །

དབང་པོའི་རྟོགས་པ་ལ་མེད་དོ། །
སྔར་བཤད་པའི་རྟོག་པ་མི་འཕྲོ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་པོའི་རྟོགས་པ་ལ་
རྟོག་པ་མེད་པར་ཐལ། དུས་དེའི་ཚེ་རྟོག་པ་ཡོད་ན་སྔར་རྟོག་པ་ཇི་ལྟར་གྱུར་ཅེས་སླར་ཡང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཅུང་ཟད་རྣམ་པར་རྟོག་ན་སྔར་ཁོ་བོའི་རྣམ་རྟོག་འདི་འདྲར་

90

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གྱུར་ཏོ་ཅེས་རིག་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། མཐོང་རྟོག་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །རྩ་བ། གཅིག་ཏུ་མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་ནི། །
གཞན་འགའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་མི་འགྱུར། །
དེ་ལས་སྤྱི་གཞན་ཐ་དད་པ། །

ཡོད་མིན་ཐ་དད་བློ་མེད་ཕྱིར། །

དང་པོ་ནི། བརྡའི་དུས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་རང་མཚན་གཞན་ཐ་སྙད་
ཀྱི་དུས་འགའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་སྔ་ཕྱི་ཕན་ཚུན་རྗེས་
འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་དེ་ལས་སྤྱི་གཞན་རྫས་ཐ་དད་པ་ཡོད་པ་མིན་པར་
ཐལ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་རྫས་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པའི་བློ་ཡོད་དགོས་པ་ལ། བློ་དེ་འདྲ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་བློ། །
ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་ཡུལ་ཅན་ཡིན། །
དེས་ན་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་རང་མཚན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི། སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
གསལ་བ་ཕན་ཚུན་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད། རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་པ་དེའི་
ཕྱིར། དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི།
རྩ་བ། ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་སྒྲ་དག་ནི། །
འཇུག་པ་སྲིད་པ་ཡོད་མིན་ཏེ། །

91

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཁྱད་པར་རྗེས་འགྲོ་མེད་པས་ན། །
བརྡ་འཇུག་པ་ནི་མེད་ཕྱིར་རོ། །
ཁྱད་པར་རང་མཚན་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དག་འཇུག་པ་
སྲིད་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་བརྡ་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱད་པར་རང་མཚན་ཕན་ཚུན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྒྲ་རྣམས་ཡུལ་ཡང་གང་དེ་ཉིད། །
དེ་རྣམས་ཉིད་ནི་སྦྱོར་བར་བྱེད། །
སྔ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཡང་གང་ཡིན་པ་དེ་
ཉིད་ལ་རྟོག་པས་བརྡ་དེ་རྣམས་ཉིད་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་དེན་དམ་པར་རང་མཚན་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱིར་རང་མཚན་
བརྡའི་དངོས་ཡུལ་དང་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འགོག་ན་ཡང་མི་རུང་ངོ་། །དོན་དམ་པར་བརྡའི་ཡུལ་མིན་པའི་དོན་ཡང་རང་མཚན་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བ་ལྟར་མིན་པ་དོན་གྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་སྤྱི་ཤར་ནས་དེའི་དེ་མ་ཡིན་
རྣམ་པར་བཅད་པའི་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་དགོས་ཤིང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་མ་གྲུབ་པའི་དོན་བཟོས་ནས་རྣམ་གཞག་བྱེད་པས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཁོ་ནའི་དབང་གིས་ཞུགས་པ་མིན་པའི་དོན་ཏོ། །འོ་ན་སྒྲའི་ཡུལ་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེའི་འདི་ཞེས་ནི་འབྲེལ་པ་ལ། །
དོན་སྣང་བ་ནི་གང་ཡིན་པ། །

92

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ་དག་ཉིད་ནི་འབྲེལ་ཡིན་ན། །
དེ་ནི་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །
དེ་ཚེ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡི། །
དོན་སྣང་བ་ནི་མེད་ཕྱིར་རོ། །
བརྡ་འབྲེལ་བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དེ་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་

དོན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་པར་ཐལ། དོན་དེའི་མིང་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྡ་འབྲེལ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ། སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཉིད་བརྡ་འབྲེལ་བྱེད་
པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། བརྡ་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་དབང་
ཤེས་ལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡི་དོན་སྣང་བ་དེ་ལྟར་རྟོག་པ་དེ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ཐ་དད་དུ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེ་ན།
རྩ་བ། ཤེས་སྣང་ཐ་དད་པ་ཡིས་ནི། །
དོན་རྣམས་ཁྱད་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །
དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་དང་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་རྣམས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་
པར་འཇོག་བྱེད་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ཡིས་འཇོག་ནུས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མིག་ལ་དོན་སྣང་བ་ན་ཡང་། །
འདི་ཞེས་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་གང་། །

དེ་ཉིད་སྒྲ་ཡིས་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི། །

དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །

93

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་བ་ན་བརྡ་
འབྲེལ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཡང་དོན་གསལ་བར་སྣང་བས་དབང་ཤེས་ཉིད་རྟོག་པའོ་ཞེ་ན། མིག་ཤེས་ལ་དོན་རང་མཚན་སྣང་བ་ན་བརྡ་བྱེད་པའི་ཚེ་ན་ཡང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བརྡ་འབྲེལ་བྱེད་པའི་རྟོག་པས་གཟུང་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་གཞན་གྱིས་སྒྲ་ཡིས་སྦྱོར་
བར་བྱེད་ཅིང་བསྟན་པ་ན་རྟོག་པ་ལ་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་གང་ཡིན་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་དོན་དམ་པར་བརྡ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ན། བརྡ་འབྲེལ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཡང་དབང་ཤེས་ལྟར་དོན་གསལ་བར་སྣང་དགོས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་རང་མཚན་བརྡའི་དངོས་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རང་མཚན་རྟོག་པས་ཀྱང་དངོས་རྟོགས་མི་རུང་བར་ཤུགས་རྟོགས་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་ལ་
སོགས་པ་དངོས་བསྟན་མི་རུང་བར་ཤུགས་བསྟན་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །རྩ་བ། དབང་པོའི་བྱ་བ་མེད་པ་ལ། །
གཞན་ངག་ཙམ་གྱིས་སྣང་མེད་ཕྱིར། །

འབྲེལ་བ་མ་བྱས་ཅན་མིན་ཏེ། །
རང་ཉིད་ཤེས་པར་ཐལ་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟར་ཡིན་པ་གཞུང་འོག་མ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་གསལ་བར་ཤེས་ཏེ། དོན་
དམ་པར་བརྡ་འབྲེལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དབང་པོའི་བྱ་བ་མེད་པ་ལ་ཡང་
གཞན་གྱི་ངག་ཙམ་གྱིས་རྟོག་པ་ལ་དོན་གསལ་བར་སྣང་དགོས་པ་ལ་དེ་མེད་པའི་

94

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།ཕྱིར། དོན་དམ་པར་བརྡ་འབྲེལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་བརྡའི་འབྲེལ་པ་མ་
བྱས་པར་ཡང་གཞན་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ཤེས་པར་ཐལ་པར་
འགྱུར་ན་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ཅན་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མཐོང་རྟོག་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། རྩོད་སྤང་ངོ་། །
རྩ་བ། རྟོག་བཅས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད། །
ཅིག་ཅར་དུ་ནི་འཇུག་ཕྱིར་རམ། །
འཇུག་པ་མྱུར་ཕྱིར་བླུན་པོ་དག །
དེ་དག་ལ་ནི་གཅིག་ཏུ་ཞེན། །
དང་པོ་ནི། རྟོག་བཅས་དང་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད་དེ་དག་ལ་བླུན་པོ་དག་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་

རམ། འཇུག་པ་མྱུར་བས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དབང་ཤེས་ཡུལ་ལ་ཆད་ཅིང་འཇུག་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་རྣམ་རྟོག་གིས་བཅད་པས། །
མཐོང་བ་རྒྱུན་ཆད་འགྱུར་ཞེ་ན། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མཐོང་རྟོག་གཉིས་ཀ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་མཐོང་བ་དབང་ཤེས་རྒྱུན་ཆད་ཅིང་ཆད་ཅིང་འཇུག་པར་ངེས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྣམ་རྟོག་གིས་བར་བཅད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་རྟོག་མི་གཅིག་ཅིང་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། གཞན་གྱིའང་རིགས་ནི་ཐ་དད་པའི། །

95

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྣམ་པར་རྟོག་ཚེ་ཇི་ལྟར་མིན། །
དབང་ཤེས་རྟག་པར་འདོད་པ་གཞན་གྱི་ལྟར་ནའང་། ཡུལ་རིགས་ཐ་དད་པའི་
སྔོན་གྱི་སྒྲ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཚེ་མདུན་གྱི་གཟུགས་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་པར་ཆད་ཅིང་འཇུག་ཅིང་ངེས་པ་ཅི་ལྟར་མིན་ཏེ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་ད་ལྟ་མཚུངས་པར་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དོན་དགག་པ་དང་། དཔེ་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་མགལ་མེ་མཐོང་བ་བཞིན། །
དངོས་ཕྱོགས་སྟོབས་དང་ལྡན་འདོད་ན། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མགལ་མེ་སྔ་ཕྱི་བར་ཆོད་ཀྱང་འཇུག་པ་མྱུར་བས་རྟོག་པས་
བར་མ་ཆད་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བ་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པར་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་རྟོག་པས་
བར་ཆོད་ཀྱང་བར་མ་ཆད་པ་ལྟར་སྣང་ཞིང་ཞེན་པས་བར་ཆད་དང་བཅས་པར་མ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ན།
རྩ་བ། དེ་ནི་གཞན་ལའང་མཚུངས་པ་ཡིན། །
ཡི་གེའང་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འགྱུར། །
འདིར་དོན་ཀུན་དང་ཅིག་ཅར་དུ། །
འདུས་ཅན་དབང་རྣམས་ཡོད་པ་ན། །
མངོན་སུམ་རྟོག་མེད་དུ་འདོད་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལའང་ཆོས་ཅན། མཐོང་
རྟོག་གཉིས་ཀ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ། དབང་ཤེས་བར་ཆད་དང་བཅས་པར་ངེས་

96

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་འཛིན་པའི་ཕྱོགས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དེ་ནི་མཚུངས་པར་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་ས་རཿ་ར་སཿ འང་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ་ཐོས་པ་ཆེས་མྱུར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རོ་མཚོ་
རིམ་ཅན་དུ་མི་གོ་བར་ཐལ་ལོ། །ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ལུགས་འདིར་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དངོས་པོ་ཀུན་དང་ཅིག་ཅར་དུ་འདུས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་བྱེད་དང་དབང་པོ་ལྔ་པོ་རྣམས་ནུས་ལྡན་དུ་ཡོད་ཅིང་རྟོག་པ་ཡང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ན་ཤེས་པ་དྲུག་པོ་རེ་རེའང་གཞན་ལྔ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོད་
ཅིང་སྐྱེ་བར་ཐལ། དྲུག་ཀ་རྒྱུ་ནུས་པ་མཚུངས་པར་ཡོད། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལྔ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོད་ན་ཡང་། །
ཆོད་མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་བློ། །
གང་དེ་མིང་གི་མཐར་ཐུག་པའི། །
ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་དང་འདྲེས་ཕྱིར། །

ཆོད་པར་སྣང་བ་དེ་ངོ་མཚར། །
འདོད་ན། གང་དེ་བར་ཆོད་མེད་ཅིང་མིང་གི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡི་ས་རཿ་ར་སཿ་ཐོས་པའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ཅིག་ཅར་དུ་འཁྲུལ་པ་མི་སྐྱེ་བར་འདྲེས་པ་སྟེ་བར་མ་ཆད་པར་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་སོ་སོར་ཆོད་པར་སྣང་ཞིང་ངེས་པ་དེ་ངོ་མཚར་ཞིང་མི་
རིགས་པར་ཐལ། ཤེས་པ་དྲུག་ཀ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ། གཞན་ལྔ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་

ཆོད་ན་ཡང་ཆོད་པ་མེད་བཞིན་དུ་སྣང་ཞིང་ཞེན་པའི་ཕྱིར།

97

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དོན་བསྡུ་བ་ནི། གཞན་གྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཡི་གེ་ས་རཿ་ར་སཿ་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འཁྲུལ་པ་མི་སྐྱེ་བར་རིམ་ཅན་དུ་ཐོས་པར་ངེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཇུག་ཤེས་དྲུག་པོ་གཞན་ལྔ་ལྔས་བར་དུ་ཆོད་ན་ཡང་ཅིག་ཅར་དུ་ཡུལ་འཛིན་པར་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར། མིང་གི་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཡི་གེ་ངོས་འཛིན་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁ་ཅིག་ཡི་གེ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་མི་ཐོས་པར་འདོད་པ་དང་། མིང་རྟོག་པས་བཏགས་པར་འདོད་པ་ཡང་འདི་དག་གིས་ལེགས་པར་བཀག་གོ །
རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་བློ་ནི་ཅིག་ཅར་འགྱུར། །
སྣང་བ་ལ་ཡང་ཁྱད་མེད་ན། །
བར་བཅས་བར་མེད་ཇི་ལྟར་ཡིན། །
དེས་ན་བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་མི་སྐྱེ་བ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡིད་རྟོག་འབའ་ཞིག་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང་། དྲུག་ཀ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ། ཤེས་པ་གཞན་གྱི་བར་ཆད་དང་བཅས་པ་དང་བར་ཆད་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ཅི་ལྟར་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིད་རྟོག་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་

ཆོད་མ་ཆོད་ཀྱི་སྣང་བ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཡིད་ཀྱི་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ལའང་། །
ལམ་དུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
ཡིད་ཀྱི་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ལའང་ཡུལ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཅིག་ཅར་དུ་འཛིན་པར་འཁྲུལ་པར་ཐལ། འཛིན་པ་ཆེས་མྱུར་བའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་ན་རེས་འགའ་ཡུལ་ལྔ་ཀ་ཉེ་བར་ཡོད་ཀྱང་

98

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡུལ་རེ་རེ་ཁོ་ན་འཛིན་པར་མཐོང་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ལ་ལར་ཀུན་ཏུ་ཆགས་སེམས་ཅན། །
དོན་ཉེ་1

བ་ལའང་འཛིན་མེད་གང་། །
ཆགས་པས་གཞན་བསྐྱེད་ནུས་ཉམས་ཕྱིར། །

སྐབས་ལ་ལར་ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ཀུན་ཏུ་ཆགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲ་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལའང་སྒྲ་འཛིན་མེད་པར་གཟུགས་འབའ་ཞིག་འཛིན་པ་གང་དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྒྲ་འཛིན་མ་སྐྱེས་པ་
མིན་ཏེ། ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པས་གཞན་སྒྲ་འཛིན་བསྐྱེད་པའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་ནུས་པ་ཉམས་ནས་དེ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་རྩོད་འདི་ཡོད། །
ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲ་འཛིན་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་འདི་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ཁོ་ནས་སྤང་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་གཉི་ག་ལ་ཡང་རྩོད་པ་འདི་ཡོད་པས་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་ཀྱང་སྤང་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཅིག་ཤོས་ཕྱིས་སྤོང་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣ་བའི་དབང་པོ་མ་ཉམས་པ་ཡོད་
ཡུལ་སྒྲ་ཡང་ཉེ་བར་ཡོད་པའི་ཚེ་ན་ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པ་ན། ཉན་ཤེས་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པར་ཐལ། དེའི་བདག་རྐྱེན་དང་དམིགས་རྐྱེན་ནུས་ལྡན་དུ་ཡོད། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་མ་སྐྱེས་པ་མིན་

1 ཉ་

99

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་
པ་ཉམས་སོ། །
རྩ་བ། མགལ་མེ་ལ་སོགས་མྱུར་འཇུག་པའི། །
རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་གནོད་པ་ཅན། །
མིག་ལས་འཁོར་ལོར་འཁྲུལ་སྐྱེ་ཡི། །
དེ་མཐོང་མཚམས་སྦྱོར་ལས་མ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། མགལ་མེ་དེ་འཁོར་ལོར་མཐོང་བ་རྟོག་པས་སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་
བའི་དབང་ལས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་དབང་བསླད་པ་ལས་འཁོར་ལོར་འཁྲུལ་པའི་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་བསླད་པ་ཡིན་ཏེ། མགལ་མེ་མྱུར་དུ་འཇུག་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་མིག་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་ཅན་ལས་བསླད་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ལ་སོགས་པས་གྲུར་འཇུག་པ་སོགས་གཟུང་
ངོ་། །གཉིས་པ་ལ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྟགས་དགག་པ་དང་། དེས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པའོ། །
རྩ་བ། ལ་ལ་དབང་སྐྱེས་ལ་སོགས་ཕྱིར། །
བྱིས་པའི་བློ་བཞིན་རྟོག་མེད་དང་། །
བྱིས་པའི་རྟོག་མེད་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ། །
བརྡ་ཉམས་པ་ཉིད་ཡིན་སྨྲ་བ། །
དང་པོ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་སྲིད་པའི་བདག་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་
ལ་ན་རེ། རྒན་པོའི་དབང་པོའི་བློ་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་།

100

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མྱོང་བའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་དང་། ཡིད་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར།
བྱིས་པའི་དབང་བློ་བཞིན།
དཔེ་བསྒྲུབ་པ་ནི། བྱིས་པའི་དབང་བློ་རྟོག་མེད་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན། བརྡ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་ཉམས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །
རྩ་བ། དེ་དག་གི་ནི་རྟོག་མེད་ཕྱིར། །
བྱིས་པའི་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
བརྡ་ཡི་རྒྱུ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། །

དེ་ནི་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འགྱུར་རོ། །
འོ་ན་བྱིས་པ་དེ་དག་གི་བློ་ཐམས་ཅད་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་ཐལ། བརྡ་འཛིན་
པའི་རྒྱུ་ཉམས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱིས་པའི་བློ་དེ་དག་མངོན་སུམ་སྟེ་ཡུལ་གསལ་
བར་སྣང་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། བྱིས་པའི་

རྟོག་པ་དེ་ནི་དུས་ཕྱིས་ཀྱང་མིང་གི་སྒོ་ནས་དོན་ལ་དཔྱོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བར་
ཐལ། བརྡ་འཛིན་པ་ཡིན་རྒྱུ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་བརྡ་ལ་མ་བྱང་

1

བའི། །
ཡིད་ཡོད་དེས་ན་དེ་འདོད་ན། །
དེ་བཞིན་དབང་སྐྱེས་ལ་ཡང་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་ད་ལྟ་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་ཡིད་དེ་ཉིད་དོན་ལ་དཔྱོད་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དེས་ན་དེ་ཕྱིས་བརྡ་འཛིན་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཡིད་རྟོག་དེ་བཞིན་དུ་བྱིས་པའི་དབང་པོ་

1 བྱད་

101

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཡང་ཕྱིས་བརྡ་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་པར་ཐལ།
ད་ལྟ་བྱིས་པའི་ཡིད་བློ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས། ཡིད་བློ་རྟོག་པ་དུས་
ཕྱིས་བརྡ་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བྱིས་པའི་དབང་ཤེས་དུས་ཕྱིས་བརྡ་འཛིན་
པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། འདི་འདྲ་འདི་ཡང་ལྷག་ལྡན་ཡིན། །
བྱིས་ལ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་གང་ཡིན། །
དེ་ཉིད་འདིར་ཡང་བརྗོད་བྱ་སྟེ། །
དབང་པོའི་བློ་ནི་མཚུངས་ཕྱིར་རོ། །
རྟགས་འདི་འདྲ་འདི་ཡང་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ནུས་པས་སྟོང་པ་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། བྱིས་པའི་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ནུས་པས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་རྒན་པོའི་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་འདིར་ཡང་གཏན་ཚིགས་སུ་བརྗོད་པར་བྱ་རིགས་པར་ཐལ།
བྱིས་པའི་བློ་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་གང་ཞིག །རྟགས་དེས་དབང་པོའི་བློ་གཉིས་ཀ་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་ནུས་མི་ནུས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདིས་ནི་མྱོང་སོགས་བཤད་པ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་རྒན་དབང་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་འདིས་ནི་མྱོང་བའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱང་དོན་གྱིས་

ལྟར་སྣང་དུ་བཤད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱང་ལྟར་སྣང་དུ་གོ་བའི་

102

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཆེད་དུ་དབང་སྐྱེས་ལྟར་སྣང་དུ་སྒྲུབ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དབང་ཤེས་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ། སྒྲ་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ། རྟགས་དགོད། ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པའོ། །རྩ་བ། ཁྱད་པར་དང་ནི་ཁྱད་པར་གཞི། །
འབྲེལ་དང་འཇིག་རྟེན་གཞུང་ལུགས་ནི། །
བཟུང་ནས་དེ་དག་སྡོམ་བྱས་ཏེ། །
དེ་ལྟར་རྟོགས་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན། །
དཔེར་དབྱུག་ཅན་བཞིན་་་་་་་་་་་་་།
དང་པོ་ནི། ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཆོས་དང་ཁྱད་པར་བྱས་གཞི་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་སྒྲའི་ཐ་སྙད་རྣམས་གཞན་དུ་སོ་སོར་
འཛིན་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་བསྡོམས་ནས་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། དང་པོར་སོ་སོར་
གཟུང་ནས་ཕྱིས་དེ་དག་བསྡོམ་པར་བྱས་ཏེ་འདི་བ་གླང་དཀར་པོའ་ོསྙམ་པ་དེ་ལྟར་
རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་དབྱུག་པ་ཅན་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །སྐྱེས་བུ་དང་དབྱུག་བ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ཆ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་
ཏེ། གཞན་དུ་ན་དབྱུག་པ་འདི་ཡང་སྐྱེས་བུ་ཅན་ནོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྐྱེས་བུ་དུ་མའི་ནང་ནས་གཅིག་ལ་དབྱུག་པ་ཅན་ནོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་དབྱུག་པས་སྐྱེས་བུ་ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་ཕན་བཏགས་ནས་དུས་མཉམ་པའི་སྐྱེས་བུ་དང་
དབྱུག་པ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་རིགས་སོགས་ཀྱི། །

103

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

བྱེ་བྲག་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

དེ་ལྡན་སྦྱོར་བ་ཡོད་མིན་པ། །
དེས་ན་འདི་ལ་རྟོག་པའང་མེད། །
གཉིས་པ་ནི། དབང་པོའི་ཤེས་པ་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། རིགས་དོན་གཞན་དང་། རིགས་སོགས་དེ་དང་ལྡན་པའི་རྫས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རིགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སོ་སོར་རྟོགས་ཤིང་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཉིད་དུའང་མེད་དེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། སྦྱར་བྱ་རིགས་སོགས་དོན་གཞན་མ་གྲུབ། དེ་སྦྱར་བ་འཕྲོད་འདུ་དངོས་པོ་བ་མ་གྲུབ། རིགས་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་གཅིག་གི་སྒྲ་བློ་མི་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་དོན་གཞན་ཡོད་དེ། སྤྱི་བློ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྩ་བ། རྗེས་འགྲོ་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་གང་། །
དེ་ཡང་སྒྲ་དང་གསལ་བར་སྣང་། །
ཁ་དོག་དབྱིབས་ཡིག་རྣམ་པ་ཡིས། །
སྟོང་པ་བ་ལང་ཉིད་དུ་བརྗོད། །
བ་ལང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་སྤྱི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
གང་ཡིན་པ་དེའང་ཆོས་ཅན། སྤྱི་དོན་གཞན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། རྟོག་པ་
ལ་སྒྲ་སྤྱི་དོན་སྤྱི་དང་། རྟོག་མེད་ལ་སྒྲ་རང་མཚན་དང་ཁ་དོག་དབྱིབས་སོགས་ཀྱི་

རྣམ་པར་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཉིད་མཚུངས་པ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་། །

104

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མིག་གི་ཡུལ་ལ་མཐོང་མེད་དེ། །
སྣང་བ་གཉིས་ནི་མེད་ཕྱིར་རོ། །
བློ་ཐ་དད་པའང་རྙེད་པར་དཀའ། །
ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་ཡི་གེའི་རྣམ་པ་ཡིས་སྟོང་པ་ཞིག་ལ་
བ་གླང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་ཁ་
དོག་ལ་སོགས་པ་དེ་ཉིད་བ་གླང་གི་གསལ་བ་ཐམས་ཅད་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་

དོན་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྟོག་པ་ལ་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་སྤྱི་དོན་གཞན་
མིན་པར་ཐལ། སྤྱི་དོན་གཞན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བར་ཁས་བླངས་ཤིང་། མིག་
གི་ཤེས་པའི་ངོར་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་ལ་མི་གསལ་བར་མཐོང་བ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། རང་གི་སྣང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་ལ་རང་
ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་དང་། མི་གསལ་བར་སྣང་བའི་སྣང་བ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར།

མ་གྲུབ་ན། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བློ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་པའང་རྙེད་པར་དཀའ་ཞིང་འཇོག་བྱེད་མེད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་དང་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། འཕྲོད་འདུ་དངོས་པོ་བ་སྒྲ་རྟོག་གི་རྒྱུ་མི་རུང་བ་དང་། དེ་མི་སྲིད་པ་དང་། རྗོད་བྱེད་སྒྲ་བརྗོད་བྱ་དོན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་དགོས་པ་མི་འཐད།
རྩ་བ། དབང་པོས་འཕྲོད་འདུ་འཛིན་མེད་ཕྱིར། །

འབྲེལ་པ་མཐོང་བ་མེད་པར་གནས། །
དང་པོ་ནི། འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་མེད་

105

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

པར་གནས་པར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པ་
མེད་པར་རིགས་པ་ཅན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁས་བླངས་ཤིང་། དེ་དོན་ལ་ཡང་དབང་
མངོན་གྱིས་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོན་ལ་འཕྲོད་འདུ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་དེ། སྣལ་མ་འདི་ལ་སྣམ་བུ་ཡོད་དོ་སྙམ་པ་དང་། རྭ་ལ་བ་གླང་ཡོད་དོ་སྙམ་པའི་རྒྱུ་འཕྲོད་འདུ་དངོས་པོ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྣལ་མ་འདི་ལ་སྣམ་བུ་ཞེས། །
སྒྲ་འདི་དག་ཀྱང་རང་གིས་བྱས། །
བ་ལང་ལ་རྭ་ཞེས་འཇིག་རྟེན། །
རྭ་ལ་བ་ལང་འཇིག་རྟེན་མིན། །
འཕྲོད་འདུ་དངོས་པོ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྣལ་མ་འདི་ལ་སྣམ་བུའོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པར་འདོད་པ་འདི་དག་ཀྱང་རིགས་པ་ཅན་པ་རང་གིས་རྟོག་པས་བྱས་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཅན་པ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་གང་ཞིག །དེས་ཇི་ལྟར་བཏགས་པ་དེ་ལྟར་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། རྭ་ལ་བ་གླང་ཡོད་སྙམ་པ་ཡང་འཕྲོད་འདུ་དངོས་པོ་བའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བ་གླང་ལ་རྭ་ཡོད་དོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ན་བརྗོད་ཀྱི། རྭ་ལ་བ་གླང་ཡོད་ཅེས་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བ་ལང་ཞེས་བྱ་ཡན་ལག་ནི། །
ལྷག་མ་རྣམ་བཅད་དམིགས་མེད་ཕྱིར། །

བ་གླང་ལ་རྭ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་འདི་ཡང་འཕྲོད་འདུ་དངོས་པོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྭ་མ་གཏོགས་པའི་བ་གླང་གི་ཡན་ལག་

106

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལྷག་མ་རྣམས་དང་། སྟེང་གི་རྭ་བར་རྣམ་པར་བཅད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དམིགས་པ་མེད་པར་བར་མ་ཆོད་དུ་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་སྔར་གྱི་སྣལ་མ་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྣམ་བུ་འདིའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་མཐོང་བས་
འཕྲོད་འདུ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྣལ་མ་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྣམ་བུ། །
འདི་ཞེས་སྣལ་མ་འདུས་བྱས་ལས། །
ཕྱིས་འབྱུང་འབྲས་བུར་བརྗོད་ཡིན་གྱི། །

ཇི་ལྟ་བུར་ཡང་དུས་གཅིག་མིན། །
ཇི་ལྟ་བུར་ཡང་དུས་གཅིག་པའི་སྣལ་མ་ལ་སྣམ་བུའི་འཕྲོད་འདུ་དངོས་པོ་བ་སྣལ་མའི་སྣམ་བུ་ཞེས་པའི་སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མིན་པར་ཐལ། སྔར་གྱི་སྣལ་མ་དེ་
རྣམས་ཀྱི་སྣམ་བུ་འདི་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་སྣལ་མའི་སྒྲ་རྒྱུའི་གནས་སྐབས་ལ་འཇུག་ལ། སྣམ་བུའི་སྒྲ་སྔར་གྱི་སྣལ་མ་ཐག་པ་སོགས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་པ་ལས་ཕྱིས་

འབྱུང་བའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ལིང་པོ་གཅིག་གི་གནས་སྐབས་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྔར་གྱི་སྣལ་མ་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། སྣམ་བུ་ལ་དམིགས་
ནས་དུས་མཉམ་དུ་འདིའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྣམ་བུ་ལ་སྔར་གྱི་སྣལ་མ་
འདིའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡང་འཕྲོད་འདུ་དངོས་པོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ།

རྩ་བ། འགའ་ཡིས་རྒྱུ་སྒྲོ་བཏགས་པའམ། །
སྒྲ་མི་རྟེན་ནི་སྟོན་པ་ན། །

107

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

སྣལ་མ་གཅིག་ནི་བཀར་བྱས་ལ། །
འབྲས་ལ་སྣལ་མ་ཞེས་འཇུག་འགྱུར། །
དེའི་ཚེ་སྣལ་མའི་སྒྲ་འཇུག་པ་ཡི་རྟེན་སྟོན་པ་ན་འགའ་ཡིས་འབྲས་བུ་སྣམ་བུ་ལ་རྒྱུ་སྣལ་མར་སྒྲོ་བཏགས་པའམ། སྣལ་མ་གཅིག་ལོགས་སུ་བཀར་བར་བྱས་ལ་
འབྲས་དུས་ཀྱི་སྣལ་མ་ལ་སྣལ་མ་ཞེས་པའི་སྒྲས་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། འབྲས་དུས་ན་སྣལ་མ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་སྣམ་བུ་མེད་ན། འབྲས་དུས་ཀྱི་སྣལ་མ་རེ་རེ་ལ་སྣམ་བུའི་དངོས་མིང་མི་འཇུག་པར་དེའི་ཚོགས་པ་
ལ་དངོས་མིང་འཇུག་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཕན་གདགས་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཉིད་དམ། །
རྣམ་པར་ཆད་མེད་སྣང་བ་ཉིད། །
སྣམ་བུའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་སྣམ་བུ་དོན་གཞན་མེད་པར་ཐལ། ཚོགས་པ་ཅན་སྔ་ཕྱི་ཕན་གདགས་བྱ་དང་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཉིད་དམ། སྣལ་མ་
རྣམས་ཐག་པ་སོགས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ནས་བར་རྣམ་པར་ཆད་པ་མེད་པར་བགོ་བ་
ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱེད་ནུས་པར་སྣང་བའི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་སྣམ་བུའི་མིང་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་སྒྲ་འཇུག་པའི་དཔེ་དང་། ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་དགོས་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་བསྟན་པ། དངོས་མིང་དང་བཏགས་མིང་གི་ཁྱད་པར་རོ། །
རྩ་བ། འཁྲུལ་མེད་ཅན་ཤེས་དང་པོ་ཡི། །

108

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བརྡ་ལ་སྤྱོད་ཡུལ་གང་ཡིན་དངོས། །
དངོས་པོ་ལས་ནི་ཐ་དད་ཅན། །
རིགས་སོགས་ལ་ནི་རྗེས་དཔག་མེད། །
དང་པོ་ནི། དངོས་མིང་འཇུག་པ་ལ་ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་ངེས་པར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བློ་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་ཅན་སྐྱེ་བར་ཤེས་ཤིང་། འདོད་རྒྱལ་དང་པོར་སྦྱར་བ་ཡི་བརྡ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་གང་ཡིན་པའི་དོན་དེ་ལ་དང་པོའི་མིང་དེ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གསལ་བའི་དངོས་པོ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པ་ཅན་གྱི་རིགས་སོགས་
ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་རྗེས་དཔག་མེད་པར་ཐལ། མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མེད་པའི་
ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་དབྱུག་པ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་དོན་གཞན་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་དཔེ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དབྱུག་པ་ཅན་སོགས་ཐམས་ཅད་ལའང་། །
ཀུན་རྫོབ་པ་ལས་ཐ་སྙད་འདོགས། །
དབྱུག་པ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ལའང་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ལྡོག་པ་རྫས་ཐ་དད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་མཉམ་པའི་དབྱུག་པ་དང་སྐྱེས་བུ་དོན་གཞན་པའི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཙམ་ལས་སྐྱེས་བུ་དབྱུག་པ་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་ཕྱིར། དོན་
གཞན་དུས་མཉམ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། དོན་གཞན་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

109

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། དངོས་པོ་ཁང་བཟང་འཕྲེང་སོགས་ཀྱི། །

སྒྲ་ཡང་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མིན། །
གལ་ཏེ་ཁང་པ་ལྡན་ཡིན་ན། །
དེ་འཕྲེང་དེ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་གྱིས་དབང་གིས་ངེས་པར་སྒྲ་འཇུག་པ་
མིན་པར་ཐལ། ཚིག་དོན་དྲུག་ལ་དངོས་པོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་། ཁང་བཟང་དུ་མཚར་དུ་དངར་བ་ལ་ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་
ཡོད་པ་ལ་ངེས་པར་བལྟོས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། བལྟོས་ན་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་རྫས་
མི་རྩོམ་པ་དང་། དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཚིག་དོན་དྲུག་ཏུ་འདུས་པ་ཉམས་སོ། །གལ་ཏེ་ཁང་པ་བཟང་པོ་རྫས་མ་ཡིན་གྱི། རྡོ་ཤིང་སོགས་རྡུལ་རིགས་མི་མཐུན་ཕྲད་པའི་
ལྡན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཁང་བཟང་དེའི་ཕྲེང་བ་དེ་ནི་ཚིག་དོན་དྲུག་གི་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་རྟེན་ཁང་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་དང་ལས་མ་ཡིན་ཏེ། ལྡན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། འདུ་བ་དང་བྱེ་
བྲག་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་མི་མཐུན་ལས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་བློའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་རིགས་ཡིན་ཁང་གཅིག་ཀྱང་། །
ཤིང་བཞིན་འཕྲེང་ཞེས་བརྗོད་པར་འགྱུར། །
འཕྲེང་མང་པོ་ལ་དེ་ཡི་སྒྲ། །
ཅི་ལྟར་རིགས་ལ་རིགས་མེད་ཕྱིར། །

110

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཕྲེང་སོགས་ལ་ནི་ཆེན་པོ་སོགས། །གལ་ཏེ་ཚིག་དོན་དྲུག་གི་ནང་ནས་རིགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཁང་པ་ཡན་གར་བ་གཅིག་ཀྱང་ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བ་ཞེས་པའི་དངོས་མིང་གིས་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བ་ཁང་པའི་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤིང་གསལ་དུ་མ་ལ་ཤིང་གི་སྒྲས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བ་མང་པོ་ལ་ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བ་དེའི་དངོས་མིང་གི་སྒྲ་ཅི་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། རིགས་ལ་རིགས་གཉིས་པ་བརྟེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བ་སོགས་ལ་ཆེན་པོ་དང་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཇུག་པར་ཐལ། དེ་དག་ལ་
ཕྱིས་བྱུང་གི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་མི་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཉེར་བརྟགས་ལས་འདོད་གང་ཡིན་པ། །
དངོས་དང་ཁྱད་མེད་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །

གཟུང་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་ཉེར་བརྟགས་མིན། །
ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལས་འཇུག་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བ་ཆེན་པོ་ལ་ཆེན་པོའི་སྒྲ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པར་ཐལ། ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བ་ཆེན་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་རི་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཆེན་པོ་དངོས་དང་ཁྱད་མེད་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཆེན་པོར་བཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དངོས་སུ་མངོན་པར་འདོད་པ་ལའང་། །
རྒྱུ་གཞན་མིན་པ་ཉིད་དེ་མཚུངས། །
དྲུག་རྣམས་ལ་ནི་ཚིག་དོན་སྒྲ། །

111

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྒྱུ་གཞན་གང་ལ་ལྟོས་པར་མཐོང་། །
དེས་ན་ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་ཡོད་མེད་ཀྱིས་དངོས་བཏགས་ཀྱི་མིང་གི་ཁྱད་
པར་འབྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིང་དངོས་སུ་འཇུག་པར་མངོན་པར་འདོད་པ་ལའང་རྒྱུ་དོན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་མིན་པ་ཉིད་དེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚིག་
དོན་དྲུག་པོ་རྣམས་ལ་ཚིག་དོན་གྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཡང་དྲུག་པོ་ལས་དོན་གཞན་
པའི་ཚིག་དོན་གང་ལ་བལྟོས་པར་མཐོང་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཇི་ལྟར་གྲགས་ལས་གྲུབ་གང་ཡིན། །
དངོས་དང་དེ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །

གང་ལ་དེ་སྐད་བརྗོད་ཕལ་པ། །
དངོས་ལ་དངོས་མེད་བཏགས་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཐལ་ཆོས་སྔ་མ་ལ། རྟགས་ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ལས་
ཐོག་མར་མིང་དུ་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དོན་དེའི་དངོས་མིང་དང་དོན་དེ་དང་འདྲ་འབྲེལ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དོན་གང་ལ་མིང་དེ་སྐད་བརྗོད་
པའི་མིང་དེ་ཕྱིས་ཀྱི་དོན་དེ་ལ་ཕལ་པ་བཏགས་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་
བྱེད་ནུས་སྟོང་ལ་དངོས་མེད་ཀྱི་སྒྲ་དངོས་མིང་དང་། བུ་གླེན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་བུ་མེད་
ཅེས་དངོས་མེད་ཀྱི་སྒྲ་བཏགས་ནས་སྦྱོར་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གྲགས་པ་ལས་དངོས་
བཏགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གྲུབ་ཀྱང་གྲགས་པ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་གོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གྲགས་པ་བརྡ་ཡི་རྗེས་འགྲོ་ཅན། །
དེ་ཡང་བརྗོད་འདོད་རྗེས་འགྲོ་ཅན། །

112

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཐ་སྙད་དོན་དུ་བྱས་པ་སྟེ། །
སྡེབ་སྦྱོར་མིང་དང་སྒྲ་ཆ་བཞིན། །
འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཁོ་ནའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། བརྡ་ཡི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྡ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཆོས་སྔ་མ་
ལ། རྟགས་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་
མེད་ཀྱང་མིང་ཐ་དད་སྦྱར་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་དོན་གོ་བའི་ཆེད་
དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྡེབ་སྦྱོར་མཁན་གྱིས་སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་
ལ། མེ་ཏོག་ཕྲེང་འཛིན་ཅེས་པའི་མིང་བཏགས་པ་དང་། སྒྲ་པས་སྒྲའི་ཆ་ཤས་འགའ་ཞིག་ལ་སྐད་ཀྱི་བྱིངས་དང་རྐྱེན་ལ་སོགས་པར་མིང་བཏགས་པ་བཞིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ལ། དུ་མ་ལ་སྒྲ་གཅིག་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །
རྩ་བ། ཐ་དད་ཀྱང་གང་དངོས་ཆོས་ཀྱིས། །

དེ་འདྲའི་རྣམ་ཤེས་རྒྱུ་ཡི་ནི། །
དོན་དེ་དག་ལ་ཤེས་པ་དེས། །
དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། དུ་མ་ལ་སྒྲ་གཅིག་འཇུག་པ་སྤྱི་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཤིང་གསལ་དུ་མ་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང་
དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་གཅིག་པ་དེ་འདྲར་འཛིན་པའི་སྤྱི་འཛིན་རྣམ་ཤེས་
ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་ལ། སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་དེས་ཀྱང་རང་གི་རྒྱུ་ཡི་དོན་ཤིང་གསལ་དེ་དག་ལ་

113

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རིགས་གཅིག་པ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་པར་ནི། །
རྟོགས་ལ་ཤེས་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །
དེ་ཕྱིར་དེ་འབྲས་མེད་བྲལ་བ། །
རྗེས་འགྲོ་དངོས་གཅིག་ཡོད་མ་ཡིན། །
ཤིང་གསལ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དུ་མའང་ཆོས་ཅན། རིགས་ཐ་དད་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་གསལ་རྫས་ཐ་དད་པ་རང་འཛིན་ཤེས་པས་རིགས་ཐ་དད་མིན་པར་རྟོགས་པ་ལ་ཕན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་འབྲས་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་
གཅིག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཤིང་གསལ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་རྫས་གཞན་དངོས་པོ་བ་གཅིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་དེའི་འབྲས་བུ་མེད་པ་དང་བྲལ་བ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པ་ཁྱེད་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དངོས་རྣམས་ལ་ཡོད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །

དངོས་ལ་མཉན་བ་དེ་མཐའ་ཅན། །
ཤིང་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་འཇུག་པའི་ཤིང་ཞེས་པའི་མཉན་པ་དེ་དོན་
གྱི་གཞན་སེལ་གྱི་མཐའ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཤིང་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཤིང་མ་
ཡིན་ལས་ལོག་པ་དེ་ཡོད་ཅིང་། དེ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཤིང་གི་བརྡ་སྦྱར་བ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྩོད་སྤང་དང་། སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་ལྡོག་པའི་མཐའ་ཅན་ཡིན་ན་

114

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དངོས་པོ་ཁོ་ན་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྔར་སྒྲ་དོན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཕྱིར་རོལ་ནུས་པ་རྣམ་གཅོད་ལ། །
རེག་པ་མེད་ཀྱང་སྒྲ་དེ་ནི། །
རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་ནི། །
དེ་ཡི་མཐར་ཐུག་རྣམས་དང་འབྲེལ། །
རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཕྱི་རོལ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་རང་མ་ཡིན་རྣམ་པར་གཅོད་པ་
ལ་དོན་དམ་པར་རིག་པ་མེད་དེ། སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ནི་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་ལ་དོན་དམ་པར་རེག་པ་མེད་ཀྱང་དངོས་པོ་ལྡོག་པའི་མཐའ་ཅན་དུ་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཤིང་སྒྲ་དེའི་བརྗོད་བྱ་ཤིང་འཛིན་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་ནི་ཤིང་རང་མཚན་དེ་ཐོབ་པ་ཡི་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེས་ན་གཞན་སེལ་མཐར་ཐུག་ཕྱིར། །

མཉན་པ་གཞན་སེལ་བྱེད་པར་བརྗོད། །
དེས་ན་ཤིང་ཞེས་པའི་མཉན་པ་གཞན་སེལ་སྟོན་པར་བྱེད་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པའི་གཞན་སེལ་ཐོབ་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་གྱིས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས།
སྒྲ་དངོས་པོ་ལྡོག་པའི་མཐའ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། སྒྲ་དོན་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པ་འགལ་བའི་རྩོད་སྤང་དུ་སྦྱར་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བསྟན་པའི་ཤིང་མ་ཡིན་

115

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ལས་ལོག་པ་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་སྒྲ་དེ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཤིང་གི་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་དེས་བརྗོད་ཅིང་། སྒྲ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བར་འགྱུར་བས་དངོས་པོ་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྔར་སྒྲོ་བཏགས་བརྗོད་བྱར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་པ་རྩོད་པའི་བསམ་པའོ། །ལན་ནི། ཤིང་སྒྲ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་ལ་དོན་དམ་པར་རེག་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་དངོས་པོའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་ནས་ཕྱེ་ནས་བརྗོད་ལ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟོག་པ་ལ་ཡང་ཆ་ཤས་རེ་རེའི་དོན་སྤྱི་འཆར་བས་སྒྲས་དངོས་པོ་ཡང་
བསྟན་ལ་སྒྲ་དོན་བརྗོད་བྱར་ཡང་བྱེད་པའོ། །དངོས་པོ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་ཆོས་ལ་རེག་འགྱུར་བ། །དེ་ནི་དེ་ལ་ཡོད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པར་སྒྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། མི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུན་དབྱུང་བ་དང་། འདོད་པའི་ཕྱོགས་བཞག་པ་དང་། སྒྲས་གཞན་སེལ་བརྗོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཤིང་དུ་གྲུབ་པར་སྣང་བས་ཕྱི་རོལ་གྱི་

ཤིང་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁོ་ན་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ལྡོག་པ་བཞིན་དུ་སྒྲ་དག་ལས། །
ཤེས་ལ་གཞན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་། །
གང་དེའང་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་མིན། །
དེ་འཁྲུལ་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་ཡིན། །
ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བདག་རྐྱེན་དག་ལས་ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་ཤིང་

116

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རང་མཚན་པ་གཞན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་དེའང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
སྣང་ལུགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཤིང་རང་མཚན་དེ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པ་བཞིན་དུ་སྣང་
ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཤིང་གི་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རྫས་མིན་ཏེ། རྟོག་པ་འཁྲུལ་
པའི་ཁ་ཅིག་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ།
རྩ་བ། དེ་ནི་མཉན་པས་བརྗོད་པ་ན། །
དོན་གྱི་ཆ་གང་རྟོགས་པར་འགྱུར། །
དེ་མ་རྟོགས་ན་དེ་དོན་ཅན། །
བརྡ་བྱེད་པ་ནི་དོན་མེད་འགྱུར། །
དེ་ལྟ་ན་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལས་ཤིང་གི་དོན་གྱི་ཆ་གང་ཡང་རྟོགས་པར་འགྱུར་
བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་དེ་ནི་ཁོ་ན་ཤིང་ཞེས་པའི་མཉན་པས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤིང་དེ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཤིང་གི་བརྡ་བྱེད་པ་དོན་
མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཤིང་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་དེ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྒྲས་དོན་ཆ་ནི་ཅི་བརྗོད་ཅེས། །
དེ་ལ་གཞན་སེལ་བརྗོད་པར་བྱ། །
རྣམ་པ་དེ་ཡང་དོན་ལ་མེད། །
དེ་བརྗོད་ཅི་ལྟར་དོན་བརྟེན་ཡིན། །
ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་ཆ་ཅི་བརྗོད་ཅེས་འདྲི་བ་དེ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་
ལས་ལྡོག་པའི་གཞན་སེལ་བརྗོད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཤིང་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་མཐར་

117

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་དེ་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཅི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་

དོན་བརྗོད་བྱར་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རང་མཚན་ལ་མེད། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ངེས་པའང་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རྗེས་འགྲོ་ཅན་སྒྲས་རྗེས་འགྲོ་ཅན། །
དོན་གྱི་འབྲས་ཡིན་མཐོང་གོམས་པས། །
སྤྲུལ་དེའང་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ཅན། །
བློ་ལས་ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱར་བ་
ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཤིང་གསལ་རྣམས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་ཤིང་གི་དོན་གོ་
བའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤིང་རང་མཚན་མཐོང་བ་གོམས་པས་སྤྲུལ་པའི་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་དེའང་ཆོས་ཅན། ཤིང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཤིང་གི་སྤྱི་བློ་ལས་རྫས་ཐ་དད་མེད་པར་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་དངོས་སྒྲོ་བཏགས་རྟོགས་པ་ཡིས། །
གཞན་ལས་བཟློག་པ་རྟོགས་ཕྱིར་ཡང་། །

སྒྲ་དོན་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་ཅེས། །
བརྗོད་པ་ལ་ནི་འགལ་བ་མེད། །
གཉིས་པ་ནི། ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་འདྲི་ན། རིགས་མི་མཐུན་ལས་ལྡོག་པའི་གཞན་སེལ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། ཤིང་

118

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་བ་དེ་ཤིང་གི་དངོས་པོར་སྒྲོ་བཏགས་པ་རྟོགས་པ་ཡིས་གཞན་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ནི་སྒྲ་དོན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ཅེས་པའོ། །
རྩ་བ། ཤེས་པ་སྒྲ་ཡིས་ངེས་སྤྲུལ་པ། །
དེ་དག་ལོག་པར་སྣང་བ་ཉིད། །
དོན་གྱི་ཆ་ལ་འདི་རྗེས་འགྲོ། །
ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཡིས་ངེས་པར་སྤྲུལ་ཞིང་བསྐྱེད་པའི་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་དག་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་འདི་ཆོས་ཅན། དོན་གྱི་ཆ་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན་ཤིང་གི་སྒྲ་དོན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན་སྔ་མ་

དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ལན་གཞན་སེལ་བའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་མོད་ཀྱི།

འོན་ཀྱང་ཤིང་གི་གསལ་བ་རྣམས་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་གཞན་སེལ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཀུན་ཏུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་ལ་
ཤིང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ཡིན་ན། དེ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་ཟིན་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་སྒྲ་དོན་ཡིན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡོད། དེ་སྒྲ་དོན་ཡིན་ན་སྒྲ་དོན་ཡང་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་དགོས་ཞེས་སྨྲ་ན། དེ་ནི་བརྒྱ་བྱིན་མཐོང་བ་ལས་ཀྱང་ངོ་མཚར་ཆེའོ། །
རྩ་བ། དེ་ལྟར་མཉན་པ་གཞན་སེལ་བྱེད། །

119

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དེ་ཕྱིར་བརྡ་ཡི་དུས་ན་ཡང་། །
རང་ཉིད་མཐོང་བའི་འབྲས་བུ་ཅན། །
བསྟན་པའི་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །

གཞན་སེལ་སྒྲ་དང་འབྲེལ་པར་འགྱུར། །
དེ་ལྟར་ཤིང་ཞེས་པའི་མཉན་པ་གཞན་སེལ་བརྗོད་པར་བྱེད་དེ། བློའི་སེལ་བ་དང་། དོན་གྱི་སེལ་བ་བརྗོད་པར་སྒྲུབ་མ་ཐག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་
གཞན་སེལ་དང་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཤིང་གི་བརྡ་སྦྱོར་བ་ཡི་དུས་ནའང་ཤིང་རང་ཉིད་མཐོང་ཞིང་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་སྔར་བསྟན་མ་ཐག་པའི་དོན་བློའི་སེལ་བ་དང་། དོན་གྱི་གཞན་སེལ་དང་། བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དུ་འབྲེལ་ཐ་
སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་ཡང་དོན་དེ་དག་གོ་བ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཞན་དུ་མ་མཐོང་ལ་ལྟོས་དང་། །
ལ་ལར་དེ་མཐོང་ལ་ལྟོས་ཕྱིར། །

གཞན་སེལ་སྒྲ་དང་འབྲེལ་འགྱུར་གྱི། །

དེ་ནི་དངོས་ལ་མི་རུང་ངོ་། །
གསུམ་པ་ནི། གཞན་སེལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དེ་ནི། གཞན་སེལ་དང་བརྗོད་བྱ་རྗོད་
བྱེད་དུ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་གྱི་སྤྱི་གཞན་དངོས་པོ་བ་ལ་རྗོད་བྱེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། ཤིང་
ཞེས་པའི་སྒྲ་ལས་ཤིང་གི་དོན་གོ་བ་ཤིང་ལས་གཞན་དུ་ཤིང་གི་བརྡ་སྦྱོར་བ་མ་མཐོང་ཞིང་དེ་ཉིད་ངེས་པ་ལ་བལྟོས། ཤིང་གསལ་ལ་ལར་ཤིང་དེའི་བརྡ་སྦྱོར་བ་མཐོང་བ་ལ་བལྟོས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི། རིགས་མཐུན་རིགས་མི་མཐུན་

120

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཀུན་ལ་སྦྱོར་བ་མཐོང་ན་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བས་ཤིང་འབའ་ཞིག་མི་གོ །ཤིང་གསལ་ལ་སྦྱོར་ལ་མི་མཐོང་ན་ཡང་ཤིང་མི་གོ་བས་ཤིང་གོ་བ་ཤིང་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལ་བལྟོས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཤིང་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལ་མ་བལྟོས་པར་ཤིང་གི་དངོས་པོ་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་གཞན་ཤིང་ཡིན་པ་མ་བཀག་པས་ཤིང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གོ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་རིགས་སོགས་དེ་ལྡན་ནི། །
ཡོད་མིན་དོན་དང་དེ་དག་ལ། །
མཉན་པ་འབྲེལ་མིན་གཞན་ལས་ནི། །
ལྡོག་པ་ཉིད་ལ་སྒྲ་སྦྱོར་ཕྱིར། །

གསུམ་པ་ནི། རིགས་དང་ཡོན་ཏན་དང་ལས་དང་རིགས་སོགས་དོན་གཞན་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཚད་མས་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རིགས་སོགས་དོན་གཞན་དེ་དང་ལྡན་པའི་དོན་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་

ཀྱི་ཤིང་དང་རིགས་སོགས་དོན་གཞན་དེ་དག་ལ་ཤིང་ཞེས་པའི་མཉན་པ་བརྡ་འབྲེལ་བྱེད་པ་རིགས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་མི་སྲིད་ན་ཤིང་གི་སྒྲ་སྦྱར་བ་དགོས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པ་ཉིད་ལ་ཤིང་གི་སྒྲ་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྒྲ་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ། སྔ་
ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ནུས་པས་སྟོང་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དགག་པ་དང་། རིགས་པ་
གཞན་གྱིས་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། བརྡ་དྲན་པ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱི། །

121

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མཐོང་བ་སྲེ་བྱེད་བདག་ཉིད་ཅན། །
སྔ་ཕྱི་འཛིན་པས་སྟོང་པ་ཡི། །
མིག་ཤེས་ལ་ནི་དེ་ཅི་ལྟར། །
དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། སྒྲ་སྦྱོར་རྟོག་པ་དེར་ཅི་ལྟར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་ལ་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་
པའི་ནུས་པས་སྟོང་པ་ཡི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། སྒྲ་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་ན། སྔར་བརྡ་
བྱས་པ་དྲན་པ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་ཕྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་མཐོང་བའི་དོན་དང་། བརྡ་དུས་
ཀྱི་མིང་གཉིས་མིང་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྲེ་བར་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཞན་ལ་འཇུག་སེམས་ཅན་གྱི་ཡང་། །

མིག་གིས་གཟུགས་དག་མཐོང་གྱུར་པ། །
དེར་ནི་གསལ་བར་དེ་ཡི་བརྡ། །
མི་འཛིན་དེས་བསྐྱེད་རྟོག་པའང་མེད། །
གཉིས་པ་ནི། གཞན་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྒྲ་ལ་རྟོག་པ་འཇུག་བཞིན་པའི་སེམས་ཅན་
གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡང་མིག་གིས་གཟུགས་དག་མཐོང་བར་གྱུར་པའི་དབང་ཤེས་དེར་ནི་
གསལ་བར་གཟུགས་དེ་ཡི་བརྡ་མི་འཛིན། གཟུགས་ཀྱི་བརྡ་འཛིན་པ་དེས་བསྐྱེད་
པའི་རྟོག་པའང་མེད་དེ། རྟོག་པ་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་བསྡུས་ན་སྒྲ་ལ་རྟོག་བཞིན་པའི་
གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་མེད་དེ། ཞེས་སོ། །

122

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། གང་ལ་སྒྲ་ནི་ངེས་འགོད་པ། །
དེ་ལ་རྟོག་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
དེས་ན་དབང་སྐྱེས་འདོད་པ་ཡིས། །
འཇུག་འགྱུར་ཕྱིར་རོལ་མཐོང་མི་འགྱུར། །
དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་སྦྱོར་རྟོག་པ་མིན་པར་ཐལ། སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། གང་ལ་བརྗོད་
བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ངེས་པར་འགོད་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་རྟོག་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་བར་
ཐལ། འདོད་པ་ཡིས་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མངོན་སུམ་རྟོག་པ་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དགོད་པ་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའི། །དང་པོ་ལ། གཟུགས་འཛིན་མྱོང་བྱེད་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། འདས་པ་དྲན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང་། རང་མཚན་མཐོང་བའི་བློ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའོ། །
རྩ་བ། གཟུགས་ལ་གཟུགས་ཞེས་མཐོང་བ་ན། །
དེ་བློ་ཞེས་ནི་ཇི་ལྟར་མཐོང་། །
དེ་ཡི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའང་ཡོད། །
དེ་ནི་རྟོག་མེད་ཅི་ལྟར་ཡིན། །
དེ་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་ཡིན་ན་ནི། །
དང་པོ་ནི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་འདིའོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པར་འདོད་ན། གཟུགས་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་མཐོང་བའི་ཚེ་ན་གཟུགས་འཛིན་དེའི་མྱོང་བྱེད་མེད་པར་ཐལ།

123

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དེ་ཡོད་ན་དེ་གཟུགས་དེ་འཛིན་པའི་བློའ་ཞེས་པ་དེས་ ོ མྱོང་དགོས་པ་ལ། དེ་འདྲའི་བློ་དུས་དེར་ཇི་ལྟར་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མི་འཐད་པ་ནི། གཟུགས་
འཛིན་དེ་ཡི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བློའང་ཡོད་དེ། དེའི་དྲན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མྱོང་བྱེད་
དེ་ནི་རྟོག་མེད་ཅི་ལྟར་ཡང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱི་གཟུགས་འཛིན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་མྱོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་མཐོང་བ་མེད། །
དེས་ནི་དུས་མཚུངས་རྣམ་པར་ཤེས། །
གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་བསྟན་པ་ཡིན། །
ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་འདི་གཟུགས་སོ་སྙམ་པ་དང་
འདི་གཟུགས་འཛིན་པའོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་དགོས་ན། དེ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་དེས་ནི་གཟུགས་འཛིན་དེ་དང་དུས་མཚུངས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་
ཡིན་ཏེ། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་མེད་པས་དེ་འདྲའི་རིགས་འགོག་ནུས་སུ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། དེས་ལུགས་དེ་ལ་ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་བ་དང་། གཞན་ལ་ཡང་དུས་

མཉམ་གྱིས་མི་མྱོང་བར་བསྟན་ཏོ། །
རྩ་བ། འདས་པ་ལ་ནི་དྲན་པར་འགྱུར། །
མྱོང་བ་མེད་ལ་དེ་ཅི་ལྟར། །
རང་བློའི་བློ་དང་གཞན་གྱི་བློ། །
ཡོངས་གཅོད་ངོ་བོ་གཅིག་པར་འགྱུར། །

124

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་གི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་མྱོང་ངོ་ཞེ་ན། གཟུགས་འཛིན་མྱོང་
བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་འཛིན་ལ་དམིགས་པའི་དྲན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་དུས་ན་འདས་པའི་གཟུགས་འཛིན་དེ་ལ་དམིགས་པའི་བློ་གང་ཞིག་དྲན་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཅི་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ།
དེའི་མྱོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་མྱོང་བའི་བློ་དང་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ལ་
རྟོག་པའི་བློ་གཉིས་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ངོ་བོའམ་ཚུལ་གཅིག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཉིས་ཀ་ཡུལ་གྱི་དོན་སྤྱི་ཙམ་ལ་རྟོག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་རིག་འདས་པ་དཔེ་དག་དང་། །
བྲལ་ཞིང་རྟགས་ནི་ཡོད་མིན་ཏེ། །
ཅིས་གྲུབ་གང་ཕྱིར་དེ་ལ་ནི། །
མངོན་སུམ་མ་ཡིན་རྟགས་ཅན་མིན། །
གཉིས་པ་ནི། རང་དུས་ན་འདས་པ་སྐད་ཅིག་དུ་མས་ཆོད་པའི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་རང་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བར་ཚད་མ་ཅིས་འགྲུབ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་

ན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡང་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཀྱང་མིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་དང་བྲལ་བས་
རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་མ་མ་གྲུབ་ན། རང་དུས་ན་སྐད་

ཅིག་དུ་མས་བར་དུ་ཆོད་པའི་འདས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིན་པར་འགྱུར་ལ། ཤེས་
པ་རང་དུས་ན་མྱོང་བྱེད་མེད་པ་ཡང་ཉམས་སོ། །འདིར་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས། མངོན་སུམ་ད་ལྟར་བའི་ཡུལ་ཅན་ཞེས་བཤད་པ་དུས་མཉམ་ལ་བཞེད་པ་མིན་ཏེ། དེ་

125

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ལྟ་ན། རང་གི་རྒྱུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡུལ་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པས་ད་ལྟར་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བརྗོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བསྐལ་པ་དུ་མ་འདས་པའི་དངོས་པོ་དྲན་པའི་བློ་ད་ལྟར་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི་ད་ལྟར་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་རྟོགས་སླ་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ནི་ད་ལྟར་ཡོད་མ་ཐག་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟར་ད་ལྟ་ཡོད་མ་ཐག་པ་རང་གི་སྐད་ཅིག་སྔ་ལོགས་ཚུན་ཚད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དགོས་ཀྱི་དེ་ཕན་ཆད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཚུ་རོལ་
མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གསུམ་པོ་གང་དུ་ཡང་མི་རུང་ངོ་། །དེས་ན་དོན་རིག་འདས་པ་ཞེས་པ་རང་དུས་ན་འདས་པ་ཙམ་མིན་གྱི་རང་གི་དངོས་རྒྱུའི་དུས་ན་འདས་པའོ། །སྔར་གྱི་ཐལ་བ་དེ་འདོད་ན། སྔར་ཁོ་བོས་འདི་ལྟ་བུ་ནི་མྱོང་ངོ་ཞེས་དྲན་པ་སྐྱེ་
བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །འདི་དོན་རིག་འདས་པ་རང་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བར་རང་གི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་འདོད་ན། ཐ་སྙད་བྱར་མེད་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ཡིན་ན་རང་ལ་རྟགས་ལས་གྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་མཐུན་དཔེ་མེད་
པས་མི་འཐད་ཅེས་པའོ། །
དོན་བསྡུས་ན། དོན་རིག་འདས་པ་རང་རྒྱུད་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་

ཐལ། རང་དུས་ན་མྱོང་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་འདོད་ན། རང་རྒྱུད་ལ་བློ་ཡོད་པ་རྟགས་ལ་བལྟོས་དགོས་པར་འགྱུར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། དེའི་མཐུན་དཔེ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཡོད་ན་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་
རོ་ཞེས་པའོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་དེ་ཡི་ངོ་བོར་ནི། །

126

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྣང་ཅན་དེ་མ་ཐག་པའི་བློས། །
གཟུགས་སོགས་བཞིན་དུ་འཛིན་འགྱུར་ན། །
སྔ་བློ་དེ་ནི་འཛིན་མི་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་ཁྱོད་རང་གཟུགས་དེ་ཡི་རྣམ་པའི་ངོ་བོར་སྣང་བ་ཅན་གྱི་དེ་མ་ཐག་པའི་
དབང་པོའི་བློས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་དོན་རིགས་འདས་པ་ཡང་དེ་མ་ཐག་པའི་བློ་ཕྱི་མས་འཛིན་ཅིང་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དོན་རིག་འདས་པ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་བློ་དེ་ཆོས་ཅན། དོན་རིག་འདས་པའི་སྐད་
ཅིག་ཐ་མ་མ་གཏོགས་དེའི་སྔར་སོང་བའི་བློ་དེ་ནི་དངོས་སུ་འཛིན་ཅིང་མྱོང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་གི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར་འདོད་ན། དེ་དག་མྱོང་བྱེད་
མེད་པས་དྲན་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་སོ་ན་གནས་སོ། །
རྩ་བ། ཇི་ལྟར་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི། །

རྣམ་ཤེས་ཉམས་མྱོང་དེ་རྟོག་མེད། །
དེ་བཞིན་བརྡ་བྱ་མི་ནུས་པ། །
གཞན་ཡང་རྟོག་པ་མེད་པར་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་གཟུགས་འཛིན་མྱོང་བྱེད་རྟོག་མེད་ཡིན་ལ། གཟུགས་འཛིན་དེ་ཉིད་རྟོག་པའོ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་གཟུགས་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བྱེད་དེ་རྟོག་མེད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི། བརྡ་བྱ་བར་མི་ནུས་པའི་དོན་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གཟུགས་འཛིན་རྣམ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཡང་རྟོག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བརྡ་བྱ་བར་མི་ནུས་པའི་དོན་རང་མཚན་

127

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དབང་ཤེས་དང་རྟོག་པ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། སྤྱི་བརྗོད་ངང་ཚུལ་ཅན་སྒྲ་དང་། །
རྟོག་པའང་དེ་དང་དོན་གཅིག་ན། །
རྟོག་པ་མེད་པ་མེད་ན་ནི། །
ཁྱད་པར་གང་གིས་རྟོགས་པར་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། ཁྱད་པར་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་བར་ཐལ། རྟོག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྗོད་བྱེད་སྒྲ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་མཚན་བརྗོད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་
ཡིན་ལ། རྟོག་པའང་དེ་དང་དོན་གཅིག་པས་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་རྟོག་མེད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་། །
ཡོད་ན་དེ་དང་མཚུངས་རྒྱུ་ཅན། །
ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་འབྲས་བདག་ཉིད། །
ཐ་དད་རྒྱུ་ཐ་དད་ལས་ཡིན། །
གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པས་དེས་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་དུ་རྟོག་མེད་དུ་ཐལ། རྟོག་མེད་དུ་འདོད་པའི་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་དེ་དང་རྐྱེན་གསུམ་ལས་སྐྱེ་བར་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ།

128

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་འདྲ་མི་འདྲ་ཐ་དད་པ་རྒྱུ་འདྲ་མི་འདྲ་ཐ་དད་ལས་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ལྟོས་མེད་པར། །
བརྡ་དྲན་པ་ལས་སྦྱོར་བ་ཡིན། །
དེ་བཞིན་བརྡ་ལ་ལྟོས་མེད་པར། །
དངོས་ནུས་ཉིད་ལས་མིག་བློར་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། དབང་ཤེས་རྟོག་པར་མི་རུང་སྟེ། རྟོག་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་
ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་བརྡ་དྲན་པ་ལ་སྦྱོར་ཞིང་སྐྱེ་བ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་པར་གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་བརྡ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་གཟུང་དོན་
གྱི་དངོས་པོའི་ནུས་པ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་གཟུགས་ནི་བརྡ་དྲན་ལ། །
ལྟོས་ནས་དབང་པོའི་བློ་དག་ལ། །
ནུས་འགྱུར་ལྟོས་མེད་མ་ཡིན་ན། །
རྟགས་བཞིན་དྲན་པ་ཉིད་ལ་འགྱུར། །
གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུགས་ནི་རང་གི་བརྡ་དྲན་པ་དང་ཚོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དབང་པོའི་བློ་དག་ལ་ཕན་འདོགས་ནུས་པར་འགྱུར་གྱི། བལྟོས་མེད་དུ་མ་ཡིན་
པས་དབང་བློ་རྟོག་པའོ་ཞེ་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། དེ་ན་རྨ་བྱ་ཡོད་དེ། རྨ་བྱའི་སྒྲ་གྲག་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་རྟགས་དེས་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དྲན་པ་ལ་དངོས་སུ་
ཕན་པ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་རང་གི་བརྡ་དྲན་པ་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་ཕན་འདོགས་ནུས་པར་

129

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
འགྱུར་གྱི། རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་མི་ཕན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་

འཛིན་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ངེས་པར་ཁྱོད་རང་གི་བརྡ་དྲན་པ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར།

དབང་བློ་དྲན་པར་ཐལ་ཞེས་པ་འགྱུར་འདི་ལྟར་ན་ཚིག་དོན་ལ་མི་འགྲིག་གོ་དྲན་པ་
ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེས་འདོན་པ་ལྟར་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་དྲན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། བརྡ་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་རང་ཡུལ་འཛིན་པ་རང་གི་ཡུལ་གྱི་བརྡ་དྲན་པ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། དུ་བའི་རྟགས་ལས་ལྐོག་
གྱུར་གྱི་མེ་དྲན་པ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། དེ་ནི་དེ་འབྲེལ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། །

དྲན་ལས་དབང་བློ་འགྱུར་བའམ་མིན། །
དེ་ལས་དུས་གཞན་དུ་ཡང་འགྱུར། །
ལ་ལར་རྣམ་གཡེང་སྲིད་ཕྱིར་རོ། །
འདོད་ན། ཡུལ་ལ་མངོན་པར་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དྲན་པ་དེ་ནི་ཡིན་ན་ཡུལ་ལ་མངོན་པར་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་

སྐྱེ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པའི་འགྱུར་ལྟར་རོ། །
འགྱུར་འདི་ལྟར་ན། དབང་བློ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བརྡ་དྲན་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དབང་ཤེས་གང་ཞིག་རང་ཡུལ་འཛིན་པ་བརྡ་དྲན་པ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། འམ་གྱི་སྒྲས་དེ་ལྟར་མིན་པར་ཐལ། རྐྱེན་གསུམ་དེ་དང་འབྲལ་ཞིང་ཚོགས་
པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཡོད་པ་དེ་ལས་དུས་གཞན་དུའང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཟུགས་ཀྱི་བརྡ་དྲན་པ་ཙམ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་

130

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་ཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་ལར་མི་སྐྱེ་བ་སྲིད་བར་ཐལ།
དེར་ཡིད་གཟུགས་ལས་གཞན་ལ་རྣམ་པར་གཡེང་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་རིམ་གྱིས་གཉིས་རྒྱུ་ཡིན། །
ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་སྔར་ཉིད་འགྱུར། །
དབང་པོའི་བློ་རྒྱུ་གཞན་ཡིན་ན། །
དེ་ལ་དྲན་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་རིམ་གྱིས་གཟུགས་དེ་བརྡ་དྲན་དང་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་ཅིག་ཅར་དུ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། སྔར་བརྡ་དྲན་བསྐྱེད་པའི་དུས་ཉེད་ན་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་
སྔ་ཕྱི་ཐ་དད་མེད་པའི་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དབང་པོའི་བློ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་སྐད་ཅིག་
ཕྱི་མ་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ་དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་བརྡ་

དྲན་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། གཟུང་དོན་གྱི་ནུས་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བརྡ་དྲན་ཇི་ལྟར་བརྡར་བཏགས་པ། །
གྲུབ་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་དང་། །
ཁྱད་པར་བརྡར་བཏགས་མེད་འཛིན་ན། །
དེ་ལ་དྲན་པ་དོན་ཅི་ཡོད། །
དེས་ན་དེ་ལ་བརྡ་དྲན་པ་དངོས་རྒྱུར་དོན་ཅི་ཡོད་མེད་པར་ཐལ། བརྡ་བཏགས་པ་མེད་པར་ཁྱད་པར་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་

ཐལ། བརྡ་དྲན་དངོས་རྒྱུར་བསྒྲུབ་པ་ནི་དབང་ཤེས་ཇི་ལྟར་བརྡ་བཏགས་པའི་དོན་

131

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

འཛིན་པའི་རྟོག་པར་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ། སྤྱི་ཙམ་འཛིན་པ་ཡིན་ན་ནི། །
ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་མི་རུང་ངོ་། །
དེ་ཕྱིར་མིག་དང་གཟུགས་དག་ལ། །
བརྟེན་ནས་མིག་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
གསལ་བ་ལ་བལྟོས་མེད་ཀྱི་སྤྱི་ཡན་གར་བ་ཙམ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་
འཛིན་པ་ཡིན་ན་ནི། ཁྱད་པར་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་ལ་བལྟོས་པར་མི་རུང་བར་ཐལ་ལོ། །
གཉིས་པ་ལ། མིག་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་གསུམ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྒྲུབ་པ་དེའི་
ཕྱིར། སྐབས་འདིར་སྤྱིར་མངོན་སུམ་ཙམ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་
སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ནི། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སྤྱིར་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་པ་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་མངོན་སུམ་ལ་ཐུག་གི་བར་དུ་བར་མ་ཆད་དུ་བསྒྲུབས་ནས་སྟོན་པ་སྤྱིའི་ཚུལ་

ཡིན་ལ། འདིར་ཡང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྒྲུབ་བྱར་བྱས་ནས་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མཐར་གཏུགས་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་མ་ཕྱེད་ན། ལྟར་སྣང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་མི་འགྲུབ་པས་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་འདོད་

132

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་སྐབས་འདིར་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ལ། མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་ནི། དེ་ལ་འཛིན་པ་རང་དབང་ཅན་ལ་སོགས་པས་གོང་དུའང་སྒྲུབ་ཟིན་ཅིང་འོག་ཏུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཞིག་ལེགས་པར་གཏན་ལ་མ་ཕེབས་ན། གཞུང་འདིའི་ལུགས་ཀྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་རྩ་
བ་སྟོར་བ་ཡིན་པས་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་ཀུན་གྱིས་ཐོས་པ་དང་སེམས་པའི་
སྐབས་ཀུན་ཏུ་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་བསམ་པར་བྱའི། དེ་ལྟ་མིན་ན་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཀུན་ཅུང་ཟད་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་འབད་པ་འབྲས་བུ་ཆུང་བར་འགྱུར་བས་སོ། །ཕྱི་རོལ་དོན་ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་
གསུམ་ནི་གྲགས་ཆེ་བས་འདིར་མ་བྲིས་སོ། །
གཉིས་པ་མཚན་གཞིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། ཡིད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མོ། །དང་པོ་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། རྟོག་བྲལ་ལ་ལུང་
འགལ་སྤང་བ་དང་། ལྡོག་པ་དུ་མ་དང་སྤྱི་དོན་གཞན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་
པ་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ཤེས་བསྐྱེད་ལ། །
དབང་པོ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ནུས་ཡིན། །
འོ་ན་ཅི་ཕྱིར་གཉིས་རག་ལས། །
སྐྱེ་བ་དེ་ནི་དེས་མི་བརྗོད། །

133

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་དབང་པོ་
བཞིན་དུ་དམིགས་རྐྱེན་ཡུལ་གྱིས་ཀྱང་ཕན་འདོགས་ནུས་པ་ཡིན་པ་འོ་ན། ཅིའི་
ཕྱིར་གཉིས་ཀ་ལ་རག་ལས་ནས་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཡུལ་ཤེས་ཞེས་ཡུལ་དེས་ཐ་སྙད་མི་བརྗོད་པར་དབང་ཤེས་ཞེས་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བརྗོད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་
ན།

རྩ་བ། གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མཐོང་ནས། །
ཐ་སྙད་ངེས་པར་སྦྱར་བ་ཡིན། །
དབང་པོའི་ཐ་སྙད་ལ་དེ་ཡོད། །
སྦྱར་བར་བྱ་བའང་དེ་ཆོས་ཡིན། །
སྤྱིར་བརྡ་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྒོ་ལྔའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ལ་དབང་ཤེས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ངེས་པར་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་དེ་ལས་རྣམ་ཤེས་ལྔ་པོ་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མཐོང་ནས་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དབང་པོའི་ཤེས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་རྣམ་ཤེས་ལྔ་པོ་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་དེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དེ་དག་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྔའི་སྒྲ་ཞེས་པ་བཞིན། དབང་ཤེས་ཞེས་པའི་མིང་དུ་སྦྱར་བར་བྱ་བར་འོས་པའང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བ་དེའི་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་
ཏེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བ་དེ་དེའི་ཁྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་ཐ་སྙད་འདི་ལ་ནི། །
སྦྱར་བྱ་རང་བཞིན་རྟགས་ཡིན་ཏེ། །

134

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ནི། །
ལོག་པའི་ཕྱིར་ནི་ལྡོག་པར་འགྱུར། །
དེས་ན་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ལྔ་པོ་འདི་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྦྱར་བར་བྱ་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལས་ཐུན་

མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ཕྱིར་ཅེས་པའི་རྟགས་འདི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་

ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །རྟགས་ཆོས་བདག་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་

ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་ནུས་པ་ལྡོག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡུལ་ཤེས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་སྦྱར་བར་འོས་པ་དེ་ལོག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྔ་སྒྲ་ལ་དབྱུག་གུའི་སྒྲ་ཞེས་པ་བཞིན། གཞན་ཡང་རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་གྲངས་ངེས་སྟོན་པ་ན། གཟུགས་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་ན། ཅི་གཟུགས་དེ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པ་ཡིན་ནམ། ཡིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་བས་རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་གྲངས་ངེས་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་གོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་མིག་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བར་འགྱུར་བས་དེ་ཉིད་བརྗོད་རིགས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། མདོ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ལུང་

དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། མདོའི་དགོངས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་ནི་བསགས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །རྩ་བ། བསགས་པ་དག་ནི་ཚོགས་པ་ཡིན། །

135

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དེ་སྤྱི་དེ་ལ་དབང་པོའི་བློ། །
སྤྱི་བློ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡང་། །
རྣམ་པར་རྟོག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ། །
ཞེས་གསུངས་པས་རྡུལ་བསགས་པ་དག་ནི། རྡུལ་དུ་མ་ཚོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྤྱི་ཡིན་པས་སྤྱི་དེ་ལ་དབང་པོའི་བློ་འཛིན་བྱེད་དུ་འཇུག་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པར་འགྱུར་ཏེ། སྤྱིའི་བློ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་རྗེས་སུ་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དོན་གཞན་དང་ནི་མངོན་འབྲེལ་ཕྱིར། །

རྡུལ་ཕྲན་གཞན་གང་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །
དེ་དག་བསགས་བཤད་དེ་དག་ནི། །
ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན། །
ལུང་དེས་ཚོགས་སྤྱི་དོན་གཞན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་མ་

ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲན་སྔ་མ་དོན་གཞན་དང་། རྐྱེན་དང་རྐྱེན་ཅན་དུ་མངོན་པར་འབྲེལ་པ་ལས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་ནུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཁྱད་པར་ཅན་གཞན་གང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
བའི་རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་འདུས་པ་ཙམ་ལ་བསགས་པ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་ལ་བསགས་པ་ཞེས་སྒྲས་སྟོན་པའི་
རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་རེ་རེ་བས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་མི་ནུས་པར་རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་འདུས་ནས་རང་འཛིན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

136

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། རྩོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་
གྱིས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དེ་དག་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་འདོད་ཀྱི། རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རྡུལ་ཕྲན་གཞན་དག་མེད་པར་ནི། །
རྡུལ་ཕྲན་ཁྱད་པར་དེ་ཡང་མེད། །
ཤེས་དེ་གཅིག་ལ་ངེས་མིན་ཕྱིར། །
སྤྱི་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད། །
རིགས་མཐུན་པའི་རྡུལ་ཕྲན་གཞན་དག་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་མེད་པར་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་ནུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ཡང་མེད་དེ། ཟླ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་རེ་
རེ་བས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚོགས་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་དེ་ཟླ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་

ཕྲན་གཅིག་ལ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ངེས་པར་ཡོད་པ་མིན་པས་ཚོགས་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདིར་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས། ཟླ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་
གྱིས་དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་ནུས་པ་ངེས་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དུ་མ་འདུས་ནས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས་པས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་

ཡིན་གྱི། རྫས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཀྱི། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་

མཚན་ཞེས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་། རྡུལ་ཕྲན་གྱི་རྣམ་པ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་

137

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཏིལ་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བས་མ་ངེས་པ་དང་། ཁྲ་བོའི་སྣང་བས་མ་ངེས་པའོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་ཡིན་ཡང་། །
ཅིག་ཅར་དུ་མ་འཛིན་མ་ཡིན། །
ཏིལ་སོགས་ཐ་དད་ལ་ཇི་ལྟར། །
ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་སྣང་བ་ཡིན། །
འདི་ལ་མགྱོགས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་མཚན་གཅིག་
ཡིན་ཡང་རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་ཡོད་པས་ཅིག་ཅར་དུ་མ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པས་རིམ་གྱིས་

འཛིན་ལ། རིམ་གྱིས་གཟུང་ཡང་འཛིན་པ་མྱུར་བས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཏིལ་དང་དབྱིག་ལ་སོགས་པ་རྫས་ཐ་དད་
པ་དུ་མ་ལ་ཇི་ལྟར་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་སྣང་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་དུ་མ་བློ་གཅིག་གིས་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

འདི་ལ་འཛིན་པ་མགྱོགས་པས་ཅིག་ཅར་དུ་གཟུང་བར་ཞེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡང་ལན་དུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་མི་རིགས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རིམ་བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ། །
ཇི་ལྟར་རིམ་མིན་འཛིན་མི་འགྱུར། །
ཏིལ་ནམ་མཁའ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཇི་ལྟར་རིམ་མིན་ཅིག་ཅར་

138

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དུ་འཛིན་པར་ཞེན་པར་མི་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཛིན་པ་ཆེས་མྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བློ་རྣམས་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །
དུས་མཚུངས་ཅི་ལྟར་དེ་དག་ལ། །
འགའ་ཞིག་རིམ་མིན་སྣང་བ་དང་། །
གཞན་ནི་རིམ་ལྡན་སྣང་བར་འགྱུར། །
ཅི་ལྟར་བློ་དེ་དག་ལ་ཡུལ་འགའ་ཞིག་རིམ་མིན་ཅིག་ཅར་སྣང་བ་དང་། གཞན་རིམ་ལྡན་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བློ་རྣམས་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡུལ་དུས་མྱུར་བར་འཛིན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དོན་ཀུན་འཛིན་པ་ལ། །
འདི་ནི་རིམ་མིན་ཐལ་བར་འགྱུར། །
ཕྱེ་མ་ལེབ་ཁྲ་ལ་སོགས་གཟུགས། །
དུ་མའང་ཅི་ལྟར་སྣང་བར་འགྱུར། །
དེས་ན་ཤེས་པ་འདི་ནི་དོན་ཀུན་འཛིན་པ་ལ་རིམ་མིན་ཅིག་ཅར་དུ་ཞེན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་འཛིན་པ་ཆེས་མྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། སྣ་ཚོགས་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁྲ་བོ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་དུ་མའང་དབང་ཤེས་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་ཅི་ལྟར་ཡང་སྣང་བར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་གཅིག་གིས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་སྣ་ཚོགས་དེ་གཅིག་ན། །

139

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དེ་བས་ཆེས་འདི་ངོ་མཚར་ཆེ། །
གལ་ཏེ་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་དེ་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པས་ཅིག་ཅར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁྲ་བོ་དེ་བས་དམ་བཅའ་འདི་ཆེས་ངོ་མཚར་ཆེ་བར་ཐལ། འགལ་བ་གཞི་མཐུན་དུ་དམ་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དོན་སྣ་ཚོགས་ཡིན་པས་རགས་པའི་ཆ་མེད་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། སྣ་ཚོགས་གཅིག་པའི་རང་བཞིན་མིན། །
དཔེར་ན་ནོར་བུའི་གཟུགས་དེ་བཞིན། །
དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྣ་ཚོགས་ཡིན་པ་དེ་ནི་རགས་པའི་ཆ་མེད་གཅིག་
པའི་རང་བཞིན་མིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་ནོར་བུའི་གཟུགས་དུ་མ་བཞིན། ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁ་དོག་ཁྲ་བོ་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་ཡང་དོན་སྣ་ཚོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བའོ། །རྟགས་འདི་དུ་མ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་གཅིག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་འགོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།

དེར་ཐལ་རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་ཚོགས་པ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཁས་མི་ལེན་ན་ཡང་དུ་མའི་ནང་གི་ཡ་གྱལ་དེ་རྣམས་དང་བདག་མི་གཅིག་ན་དུ་མ་ཚང་བས་ཀྱང་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འོ་ན་སྔར་གྱི་རྟགས་དེ་ལ་ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེ་ན། ཡན་ལག་ཅན་
གྱི་རྫས་ཆ་མེད་ཁས་ལེན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གིས་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་

140

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལག་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི་

མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁྲ་བོའི་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་ལ་སོགས་པ་རིགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པས་དེ་རྣམས་དུ་མར་ཚད་མས་བསྒྲུབས་ནས་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གཅིག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་ཏེ། ནོར་བུ་དུ་མའི་ཁ་དོག་སོ་སོར་དབྱེ་རུང་ལ། ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁྲ་བོའི་ཁ་དོག་སོ་སོར་དབྱེ་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྔོ་སོགས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི། །
སྣམ་ཁྲ་ལ་སོགས་དག་ལའང་མཚུངས། །
དེ་ལྟར་རུང་མི་རུང་གི་ཁྱད་པར་མེད་བར་ཐལ། སྔོ་སེར་སོགས་སོ་སོར་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནུས་པ་ནི། ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁྲ་བོའི་ཁ་དོག་དེ་དང་སྣམ་བུ་ཁྲ་བོ་དང་། ནོར་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཁ་དོག་དག་ལའང་ཚུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་དེ་ལ་ཡན་ལག་གཟུགས། །
འབའ་ཞིག་དེ་ལྟར་མཐོང་ཞེ་ན། །
གལ་ཏེ་སྔོ་སོགས་སྤངས་པ་ཡི། །
ཁྲ་བོ་གཞན་མཐོང་ངོ་མཚར་རོ། །
གལ་ཏེ། སྣམ་བུ་ཁྲ་བོ་སོགས་དེ་ལ་ཡན་ལག་གི་གཟུགས་སྔོ་སེར་སོགས་འབའ་ཞིག་ཁྲ་བོ་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཁྲ་བོ་མེད་དོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁྲ་བོ་ལ་ཡང་ཡན་ལག་གི་སྔོ་སོགས་སྤངས་ཤིང་རྫས་ཐ་

141

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དད་པ་ཡི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཁྲ་བོ་དོན་གཞན་མཐོང་བ་ངོ་མཚར་ཏེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དུས་དང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། །
མཚུངས་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དག་ལས། །
གཅིག་ནི་རིམ་ལྡན་དོན་མང་དང་། །
གཅིག་ནི་རིམ་མིན་དོན་གཅིག་གིས། །
བློ་མ་འཁྲུལ་བ་དག་ལས་བཅོས་མའི་ཁྲ་བོ་གཅིག་ནི་སྔ་ཕྱི་རིམ་ལྡན་དུ་དོན་མང་པོར་སྣང་བ་དང་། བཅོས་མིན་གྱི་ཁྲ་བོ་གཅིག་ནི་དུས་རིམ་མིན་དུ་དོན་གཅིག་གི་རྣམ་པར་སྣང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དུས་གཅིག་དང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཅན་དུ་
མཚུངས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུས་ནས་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་དུ་གྲུབ་པའོ། །
རྩ་བ། བློ་རྣམས་སྣ་ཚོགས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །

དོན་རྣམས་སྣ་ཚོགས་ངོ་བོ་ཉིད། །
གལ་ཏེ་དེ་རྒྱུ་མིན་ཞེ་ན། །
ཐ་དད་བཞག་འདི་གང་གིས་འགྲུབ། །དང་པོ་ནི་ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་ཁྲ་བོའི་ཁ་དོག་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྣ་ཚོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རང་འཛིན་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་སྣ་ཚོགས་པའི་ངོ་བོའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་

142

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
ཕྱིར། གལ་ཏེ་བློ་མ་འཁྲུལ་བས་སྣ་ཚོགས་སུ་དམིགས་པ་དེ་རྫས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། རྫས་ཐ་དད་དུ་བཞག་པ་འདི་ཐབས་གང་གིས་ཀྱང་འགྲུབ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བློ་མ་འཁྲུལ་བས་དེ་ལྟར་དམིགས་པས་དེ་ལྟར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རི་མོ་ཁྲ་བོ་དང་སྟན་ཁྲ་བོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཁྲ་བོ་ཡོད་པས་
དབང་ཤེས་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཁྲ་བོར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རིགས་མི་མཐུན་རྣམས་རྩོམ་མེད་ཕྱིར། །

རི་མོ་སོགས་བློ་སྣ་ཚོགས་མིན། །
རི་མོ་སོགས་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་གྱི་སྣ་ཚོགས་སུ་
སྣང་བ་མིན་པར་ཐལ། རྡུལ་རིགས་མི་མཐུན་རྣམས་ཕྲད་ནས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩོམ་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་རང་གི་གཞུང་དང་འགལ་ལོ། །
རི་མོའི་སྣ་ཚོགས་པ་ནི། རྡུལ་རིགས་མི་མཐུན་ཕྲད་པའི་ལྡན་པ་དོན་གཞན་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཡིན་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ལ་མེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གཟུགས་མེད་ཕྱིར་ལྡན་སྣ་ཚོགས་མིན། །
ཉེ་བར་བརྟགས་ལ་བརྟེན་པའང་མིན། །
རེ་རེ་སྣ་ཚོགས་མིན་ཕྱིར་རོ། །
རྡུལ་ཕྲད་པའི་ལྡན་པ་དོན་གཞན་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། སྣ་

ཚོགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་འགྱུར་ཡང་། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཁྲ་བོ་དང་འདྲ་བས་ལྡན་པ་ལ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཁྲ་བོར་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་འདྲ་

143

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

བས་ཁྲ་བོར་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྡན་པ་ཁྲ་བོར་འཇོག་པའང་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ། འདྲ་ཡུལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། འདྲ་བ་པོ་
ཕྲད་རྒྱུའི་རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བ་དང་། དེ་ཕྲད་པའི་ལྡན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རིམ་བཞིན་དུ་ནི་བཟུང་བ་ལ། །
སྣ་ཚོགས་བློ་ཡིས་བསྲེས་མིན་ཏེ། །
གཅིག་གིས་དུ་མ་མི་འཛིན་ཕྱིར། །

སྣ་ཚོགས་དེ་དག་དབང་ཤེས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཟུང་བ་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་
ཕྱིས་བྱུང་བའི་བློ་ཡིས་བསྲེས་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ། བློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་གཅིག་དོན་དུ་མ་ཅན། །
གང་ཕྱིར་དོན་གཅིག་རྟོག་པ་ནའང་། །
གཞན་དག་མཐོང་བ་དེ་ཕྱིར་ཡང་། །

རྟོག་པ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། བློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། བློ་གཅིག་གི་ཁྲ་བོ་ཅིག་ཅར་མཐོང་། ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་ཁེགས་པ་དེའི་
ཕྱིར། ཁྲ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཡང་རྟོག་པ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་ཁྲ་

བོའི་ཁ་དོག་གི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཡིད་ཀྱིས་རྟོག་པའི་དུས་ནའང་། ཁ་དོག་
གཞན་དག་གསལ་བར་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་

144

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ། སྔར་བཤད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་མི་འཐད་
པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་ན་ཅིག་ཅར་དུ་མ་མི་འཛིན་པ་ལ་གནོད་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །
རྩ་བ། སྣ་ཚོགས་སྣང་ཅན་དོན་རྣམས་ལ། །
གལ་ཏེ་གཅིག་ཉིད་མི་རིགས་ན། །
རེ་ཞིག་གཅིག་པུའི་བློ་དེ་ཉིད། །
སྣ་ཚོགས་སུ་ནི་ཅི་ལྟར་སྣང་། །
དང་པོ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཅན་གྱི་དོན་
རྣམས་ལ་གལ་ཏེ་གཅིག་གི་རང་བཞིན་ཉིད་མི་རིགས་ན། རེ་ཞིག་ཁྲ་བོ་སྣང་བའི་དབང་པོའི་བློ་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་སྣ་ཚོགས་སུ་ཅི་ལྟར་སྣང་སྟེ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །དོན་ནི། དོན་སྣ་ཚོགས་ཡིན་ན་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་མི་འཐད་པས་ཁྱབ་ན། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སྣ་ཚོགས་སྣང་བའི་དབང་བློ་ཆོས་ཅན། གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་བླངས་སོ་
སྙམ་དུ་བསམས་སོ། །འདི་ལ། ཕྱི་རོལ་དོན་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན།
དབང་བློ་མ་འཁྲུལ་བའི་རྫས་དེ་ཉིད་ཕྱིར་རོལ་གྱི་དོན་གཅིག་དང་། སྣ་ཚོགས་གང་
དུ་ཡང་སྣང་བར་མི་འཐད་པས་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་འོག་ནས་འདེབས་ལ། ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་ཁས་མ་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྫས་དེ་ཉིད་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྫས་སུ་སྣང་བས་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་དེ་མ་ཐག་
འདེབས་པར་འགྱུར་རོ། །

145

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གཉིས་པ་ལན་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་མ་བླངས་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་
ལན་གདབ་པ་དང་། དོན་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལན་གདབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་

དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྣང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པར་མེད་དེ། ཁྱོད་སྣང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་ཡང་མ་གྲུབ། བདེན་པའི་དུ་མར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྟགས་སྔ་མ་བསྒྲུབ་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་བདེན་པའི་གཅིག་
ཏུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་གྲུབ་ན། དབང་བློ་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་ངོར་རགས་པའི་ཆ་མེད་མི་སྲིད་པས་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་དགོས་ན། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་གཉིས་བར་མེད་པར་གོ་ས་སོ་སོར་ནོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པར་ཁས་ལེན་ན། དེ་གཉིས་རེག་པར་ཐལ། གོ་ས་སོ་སོར་ནོན་པའི་གཟུགས་ཅན་རྫས་ཐ་དད་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་མེད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། ནུབ་རྡུལ་དེའི་ངོས་གཅིག་གིས་ཤར་རྡུལ་དེ་ལ་རེག་གམ་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་རེག་དང་པོ་ལྟར་ན། ཆ་མེད་ཉམས་ལ།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། གོ་ས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
ཆ་མེད་མི་སྲིད་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཆ་བཅས་ཀྱང་མི་སྲིད་དེ། ཆ་དང་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་
ནས་དཔྱད་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཆ་མེད་ལ་ཐུག་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་པར་ཆ་ཐུག་པ་
མེད་པར་ཁས་ལེན་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་
པོར་མི་རུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་བདེན་པའི་
གཅིག་ཁེགས་པ་ན། དེ་བསགས་པའི་དུ་མ་ཡང་ཁེགས་སོ། །དེ་ཁེགས་པ་ན།

146

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་དོན་བསམ་པ། །
དེ་ལྟར་དེ་ལྟར་རྣམ་འབྲེལ་ཞེས། །
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ། །

དེ་ནི་དངོས་སྟོབས་འོངས་པ་ཡིན། །
ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་
མར་གྲུབ་མ་གྲུབ་བསམས་པ་ན། དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་བདེན་པའི་གཅིག་དང་
དུ་མ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པས། སྣང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པའི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་

དང་བྲལ་བས་ཁྱབ་སྟེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་བདེན་པར་གནས་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །དེ་འདྲའི་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་

གཏན་ཚིགས་མཁས་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་དེ་ནི་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལས་འོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་དེ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་

ཁས་ལེན་བཞེད་ནས་དེ་ཉིད་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བ་མ་ཡིན་གྱི། གཞན་

དག་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བར་འདོད་པའང་། རང་ཉིད་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བར་འདོད་པ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཙམ་གཞིར་བཟུང་ནས་སྣང་བ་ལྟར་དུ་
བདེན་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་དོན་བཀག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོའི་དོན་བཤད་པ་དང་། དོན་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྣང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་ན་དགག་མི་ནུས་

147

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

པ་དང་། སྣང་བ་ལྟར་མི་བདེན་པའི་རིགས་པ་དང་། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ། །རྩ་བ། གཅིག་ལ་སྣ་ཚོགས་དེ་ཅིར་འགྱུར། །
བློ་དེ་ལ་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །
གལ་ཏེ་དོན་རྣམས་བདག་ཉིད་འདིར། །
འདོད་ན་དེ་ལ་ངས་ཅི་བྱ། །
དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དེ། སྣང་
བ་ལྟར་བདེན་ན་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། བློ་གཅིག་པུ་དེ་ལ་ཡང་། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་

སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་དགོས་པ་ལས་དེ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་

པ་རྣམས་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་བདག་ཉིད་འདིར་འདོད་རིགས་ན་དེ་ལའང་ངས་དགག་པ་ཅི་ཡང་བྱ་བར་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་དགག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་བལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དགག་པ་
དང་། ནང་ཤེས་པ་ལ་བལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དོན་དང་ཤེས་པ་ལ། །
རགས་སྣང་ཡོད་མིན་དེ་བདག་ཉིད། །
གཅིག་ལ་བཀག་པ་ཉིད་ཕྱིར་དང་། །

མང་པོ་ལ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། གཟུང་བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་དོན་

148

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེའི་བདག་ཉིད་རགས་པའི་ཆ་མེད་གཅིག་ལ་ཡོད་པ་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་།

རྡུལ་ཕྲན་མང་པོ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
རགས་པར་སྣང་བ་འདི་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པར་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་བདེན་པར་ཡོད་ན། རགས་པའི་ཆ་མེད་གྲུབ་དགོས་པ་ལས། རགས་པར་སྣང་བ་དེའི་བདག་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཆ་མེད་གཅིག་པ་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། རྡུལ་ཕྲན་མང་པོ་
ལ་ཡང་སྣང་ཚུལ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པར་ཡོད་པར་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ད་དུང་གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་མ་
ཁེགས་པར་ཐལ། སྔོ་སེར་སོགས་དབང་ཤེས་ལས་དོན་གཞན་དུ་སྣང་བ་འདི་སུས་ཀྱང་དགག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། ཡོངས་གཅོད་ནང་ཡིན་ཕྱི་རོལ་ལྟར། །
གནས་པ་འདི་ནི་ཆ་གཞན་ཡིན། །
ནང་ཤེས་པ་ལ་བལྟོས་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་མེད་པར་ཐལ། སིམ་གདུང་སོགས་འཛིན་པའི་ངོ་བོར་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་འདི་ནང་འཛིན་པ་ཡིན་ཞིང་སྔོ་སེར་སོགས་ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་ཞིང་གནས་པ་འདི་ནི། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
རྫས་སུ་གྱུར་པའི་གཟུང་བའི་ཆ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཐ་དད་མེད་ཅན་ཤེས་པ་ཡི། །
ཐ་དད་སྣང་བ་བསླད་པ་ཉིད། །
དེ་ལ་གཅིག་ནི་མེད་པས་ཀྱང་། །
གཉིས་ཀའང་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །

149

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དེས་ན་ཤེས་པ་ཡི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་གཉིས་ཀའང་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་གཟུང་བ་དོན་གཞན་གཅིག་པོ་དེ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། གཉིས་སྟོང་ཤེས་པའི་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་དང་། གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པར་གྲུབ་པ་དང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་བཤད་པའི་མདོའི་དོན་དུ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཚིག་དོན་དང་། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །
རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ། །
དེ་ནི་དེ་ཡིའང་དེ་ཉིད་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་
པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་མ་ཟད་གཉིས་སྣང་དེ་ཡིའང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐུག་”དཔྱོད

1

་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་བཟོད་ཡིན་པ་དེའི་
ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་བླང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚོན་བྱའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱོད་བཟོད་ཅིང་། རིགས་ཤེས་དེ་དེ་ལ་མཐར་ཐུག་

1 [མ་ཕྱི། ༢༤༨ན༡ན། སྤྱོད ཞོལ། ༢༦༡ན༢ན། སྐུ། ༢༥༢ན༡ན། བླ། ༢༦༠ན༣ན། དཔྱོད * དཔྱོད]

150

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བའོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་གང་ཞིག། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་དེ་དེ་ལ་རིགས་ཤེས་སུ་མ་སོང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཙམ་གཞིར་བྱས་པ་ལ། ཀུན་བརྟགས། གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་ལས། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དང་། བྱས་མི་རྟག་ཐ་དད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ལ། གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པ་རྣམས་ནི་གཞན་དབང་ཡིན་ལ། ཡོངས་གྲུབ་ལ། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་སོ། །
དང་པོ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་གཉིས་སྟོང་དང་། ཕྱི་མ་ནི། གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་
བའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམས་སོ། །འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ནི། གང་ལ་དམིགས་ནས་གོམས་ན། ཤེས་སྒྲིབ་མཐའ་དག་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས། རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་

གནས་ལུགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ནམ། ཀུན་རྫོབ་བདོན་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་”ཟད

1

་པར་བྱེད་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཡོངས་གྲུབ་
ཏུ་བྱས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་མིན་པར་དངོས་པོ་རང་གི་ངོས་ནས་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་ཡོད་པས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཡང་། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཞལ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཏུ་མི་རུང་བས་བདེན་པ་གཉིས་

1 [མ་ཕྱི། ༢༤༨བ༡ན། ཟེར ཞོལ། ༢༦༡བ༡ན། སྐུ། ༢༥༢བ༡ན། བླ། ༢༦༠བ༢ན། ཟད * ཟད]

151

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
ཀྱི་གྲངས་ངེས་བྱེད་པའི་ཚེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་བདེན་པ་མིན་
ནོ། །འོ་ན་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པའི་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་སྤྱིར་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཙམ་ཡིན་ནམ་བྱེ་བྲག་རྟོག་པ་དེ་
དང་དེའི་གཟུང་བྱ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཙམ་ཡིན་ནམ། དབང་པོའི་ཤེས་པ་རང་
གི་གཟུང་བྱ་དང་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡིན།
དང་པོ་ལྟར་ན། ཤེས་པའི་ཡུལ་ཙམ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཤེས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ལ་བལྟོས་མེད་དུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་འཁོར་བའི་རྩ་བ་སོགས་སུ་མི་རུང་ངོ་། །རིགས་པ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་ལ། གསུམ་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་རང་གི་གཟུང་བྱ་དང་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པ་གྲུབ་མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་རྒན་པོ་བརྡ་བྱང་གིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས། དེ་དག་གིས་ཀྱང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཕྱོགས་དེ་དག་མི་འདོད་མོད་ཀྱི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་རང་གི་གཟུང་བྱ་
རྫས་ཐ་དད་ལྟར་སྣང་བ་འདི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་བློ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་དང་ཆོས་
ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་གཙོ་བོ་ཡང་འདི་
ཡིན་པས་འདི་ཉིད་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པར་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་མི་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དེའི་ཞེན་ཡུལ་རྣམ་

152

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པར་བཅད་པའི་མེད་པར་དགག་པ་དེ་ཉིད་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་གང་བརྗོད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །དབང་པོའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་མི་སྲིད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལྟར་
མངོན་སུམ་ཚད་མར་མི་རུང་བར་ཐལ། མེད་པ་གསལ་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

མ་གྲུབ་སྟེ། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོ་སེར་སོགས་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འོ་ན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱང་མེད་པ་གསལ་སྣང་མ་ཡིན་པར་ཐལ་དེ་ལ་སྣང་བའི་ཟླ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བས་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་ཤེས་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་བཞིན་དུ་གསལ་བར་སྣང་ན་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་བསླད་པ་
སོགས་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལས་སྐྱེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། མངོན་སུམ་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། འཁྲུལ་རྒྱུ་བཞིས་བསྐྱེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་སྡེ་བདུན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་དོ། །
གཞན་ཡང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་

དགག་བྱ་སྣང་ན་གསལ་བར་སྣང་ངམ། མི་གསལ་བར་སྣང་། དང་པོ་ལྟར་ན། མེད་པ་གསལ་སྣང་གིས་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་བྱས་ནས་ཚད་མར་མི་འདོད་པ་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་

རྟོག་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་
མེད་པར་དགག་པ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བརྗོད་པ་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དངོས་པོར་ཐལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དོན་དམ་པའི་བདེན་
པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མིན་པར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་དེར་ཡོད་པས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ལ།

153

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དེ་ལྟ་ན་ཡང་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ། མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་
བུམ་མེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྙེད་པ་ཡིན་ཡང་རིགས་པས་ལེགས་པར་བརྟགས་པ་ན་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ལྟ་བུ་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ནི་རིགས་པས་ལེགས་པར་བརྟགས་པ་ན་རང་བཞིན་སེམས་པའི་བློ་མཐར་ཐུག་པ་དེས་རྙེད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ས་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་དོན་དམ་བདེན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། འདིར་ནི་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་རང་བཞིན་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་སུ་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པའི་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པས། བདེན་པ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་དོན་དམ་དང་། བདེན་པ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པའི་དོན་དམ་གཉིས་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཇི་ལྟར་འཚམ་པ་རེ་
དང་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་གཟུང་བྱར་སྣང་བའི་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་རང་སྣང་མཁན་གྱི་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པའི་རིགས་པ་ཇི་ལྟར་འཚམ་པར་
ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱས་ནས། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་པར་དགག་པ་དེ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པར་བྱའོ། །དེ་ལས་ལངས་པ་ན། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་འདི་དག་ནི་མ་རིག་པས་བསླད་པའི་སྣང་

154

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། ཡང་དག་པར་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདྲིས་པར་བྱའོ། །རྩ་བ། དངོས་རྣམས་ཐ་དད་གནས་པ་འདི། །
དེ་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །
དེ་ནི་བསླད་པ་ཉིད་ཡིན་ན། །
དེ་དག་ཐ་དད་ཀྱང་བསླད་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རང་སྣང་མཁན་གྱི་ཤེས་པ་ལས་རྫས་ཐ་
དད་དུ་སྣང་ཞིང་ཞེན་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་གི་ཡུལ་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཞིང་ཞེན་པའི་ཐ་དད་པའི་སྣང་ཞེན་དེ་དག་ཀྱང་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཞིང་ཞེན་པ་དེ་ནི་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྫས་ཐ་དད་དུ་

གནས་པའི་སྣང་ཞེན་འདི་གཟུང་འཛིན་འདི་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཞིང་ཞེན་པ་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དག་གཞུང་འདི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་

བསྡུས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་འགོག་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི། ཅུང་ཟད་སྦྱར་དུ་རུང་ཡང་། ནང་ཤེས་པ་ལ་བལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་དང་། གཉིས་ཀ་བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་འགོག་ཚུལ་གཉིས་པོ་དེ། དེ་ཕྱིར་དོན་དང་ཞེས་
པའི་རྐང་པ་བཞི་དང་། ཡོངས་གཅོད་ནང་ཡིན་ཞེས་པའི་རྐང་པ་བཞི་ལ་སོ་སོར་སྦྱར་བ་འགྲིག་སྟེ། རྐང་པ་དང་པོ་བཞི་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་
བློས། དེ་ལྟར་ནི་འགྱུར་མོད་ཀྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་མོད་ཀྱི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཉིད་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ཅན་དོན་དམ་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

155

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

འདི་ལྟར་ནང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་གཅོད་ཅེས་བཤད་དོ། །
རྩ་བ། གཟུང་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལས། །
མཚན་ཉིད་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །
དེས་ན་མཚན་ཉིད་སྟོང་པའི་ཕྱིར། །

རང་བཞིན་མེད་པར་རབ་ཏུ་བཤད། །
གསུམ་པ་ནི། མཚན་ཉིད་བདེན་པ་བས་སྟོང་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དེ། གཟུགས་སུ་རུང་བས་གཟུགས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཚེ། མཚོན་པར་བྱ་བ་གཟུགས་དེ་གཟུང་བྱ་ལོགས་སུ་ཆད་པ་ལྟར་སྣང་བ་དང་། འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་གཟུགས་སུ་རུང་བ་དེ་འཛིན་བྱེད་བློའི་ཕྱོགས་སུ་ཆད་པ་ལྟར་སྣང་བའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་ལས་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་མཚོན་པའི་ཚུལ་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རབ་ཏུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དང་། མཚན་ཉིད་བདེན་པ་བས་སྟོང་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཚན་ཉིད་མཚོན་བྱ་མཚོན་པའི་ཚེ་མཚོན་བྱ་ལས་སུ་བྱ་བ་གཟུང་བྱའི་ཕྱོགས་སུ་ཆད་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ལས་སུ་བྱ་བ་དེ་འཇོག་པར་བྱེད་པའི་འཛིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཚུར་ཆད་པ་ལྟར་སྣང་བ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་བློ་ཡུལ་དུ་མཚོན་མི་ཤེས་ལ། བློ་དེ་ལ་ནི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བས་ཁྱབ་པས་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་
པས་མཚན་ཉིད་བདེན་པ་བས་སྟོང་བ་ཞེས་བཤད་དོ། །སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོས་

156

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དངོས་རྣམས་ཐ་དད་ཅེས་པའི་གཞུང་དབུ་མ་པའི་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པར་བཤད་པ་ནི། སེམས་ཙམ་རྣམ་རྫུན་པ་ལ་དབུ་མ་པར་བྱས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་གྱི། གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ལན་དུ་མར་སྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །
མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་ཡི། །ཁྱད་པར་ཅན་དེའང་དེ་ཉིད་མིན། །
དེས་ཀྱང་དེ་དག་མཚན་ཉིད་བྲལ། །
གཉིས་པ་ནི། དུ་མ་སྤུངས་པས་ཕུང་པོ། འབྲས་བུའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་གྱུར་པས་ཁམས། སེམས་སེམས་བྱུང་སྐྱེ་ཞིང་མཆེད་པར་བྱེད་པས་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་དག་ཀྱང་མཚན་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་དེ་ཐམས་ཅད་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་ཡི་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། བྱ་བྱེད་དེའང་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་དེས་ཀྱང་མདོ་ལས་མཚན་ཉིད་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་བྱ་བྱེད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་
པའི་དོན་ནི། ཐོག་མར་བྱེད་པ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་སྔར་མེད་གསར་པ་ལྟ་བུར་བློ་ཡུལ་དུ་ཤར་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ལས་སུ་བྱ་བ་མཚོན་བྱ་ངོ་བོ་སྔར་མེད་གསར་པ་ལྟ་བུར་གྲུབ་པར་སྣང་ལ། ལས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་བྱ་བྱེད་བདེན་པ་བས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ནི་ཕྱི་

157

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་ནས་ཀྱང་རྣམ་གཞག་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། །གསུམ་པ་ལ། འཁྲུལ་སྣང་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཐ་མལ་པས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། ཐུབ་པས་ཕྱི་

རོལ་གྱི་དོན་གསུང་བར་མི་རིགས་པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །
རྩ་བ། མ་རིག་གིས་བསླད་བདག་ཉིད་ལ། །
ཇི་ལྟའི་རང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས། །
རྣམ་རིག་དེ་བཞིན་མིན་རྣམ་པ། །
སྐྱེ་འགྱུར་རབ་རིབ་ལ་སོགས་བཞིན། །
དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན་དུ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ལ་
དེ་སྣང་གི་བློ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་དག་གིས་རྒྱུད་བསླད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཐ་མལ་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་
འཛིན་རྫས་ཐ་དད་མི་སྲིད་ན་ཡང་ཁྱོད་ལ་གནས་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་རིག་པ་མིན་པའི་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་རིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་དེ་རང་ཉིད་འཇོག་བྱེད་ཇི་ལྟ་བའི་རང་གི་སད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ལ་བལྟོས་ནས་རྣམ་རིག་དེ་འདྲ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། ཕ་རོལ་མཐོང་མིན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །

དེ་ཉིད་དེ་ནི་རིག་མ་ཡིན། །
གཟུང་དང་འཛིན་པའི་བསླད་པ་དག །

158

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མེད་ན་དེ་ནི་མེད་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་གི་མགོ་ལ་རྭ་མེད་ན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལྟར་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་མེད་ན། གཉིས་སྟོང་ཐ་མལ་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རིག་དགོས་པས་འབད་པ་མེད་པར་གྲོལ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཕ་རོལ་དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མིན་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་མེད་ན་ཡང་། ཁྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པས་རྒྱུད་བསླད་ཅིང་དེ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་
བསླད་པ་དག་མེད་ན་བྱིས་པ་འཁོར་བར་འཁོར་བ་དེ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩོད་སྤོང་
འདི་ནི་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྣང་ངོ་། །རྩ་བ། དེས་དེ་ཉིད་དོན་བཏང་སྙོམས་ཅན། །
གླང་ཆེན་གཟིགས་སྟངས་ཉིད་མཛད་ནས། །
འཇིག་རྟེན་ཐུགས་ནི་འགའ་ཞིག་གིས། །
ཕྱི་རོལ་དཔྱོད་ལ་འཇུག་པར་མཛད། །
གསུམ་པ་ནི། ཐུབ་པས་བཀའ་དང་པོར་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་

པ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་པ་མེད་ན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གསུང་བ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེས་ན་གཉིས་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཀྱང་། གདུལ་

159

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

བྱ་འགའ་ཞིག་གི་བསམ་ངོར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྟོན་པ་བཏང་སྙོམས་སུ་མཛད་པ་
ཅན་གྱི་ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་ཀྱང་མ་གཟིགས་པ་ལྟར་གླང་ཆེན་གྱི་གཟིགས་སྟངས་ཉིད་མཛད་ནས་ཕྱི་རོལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ལ་
འཇུག་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འཇིག་
རྟེན་པ་རིལ་པོར་འཛིན་པའི་གང་ཟག་བདག་འཛིན་ལྡོག་པའི་ཐུགས་དགོངས་འབའ་ཞིག་གིས་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྟན་བཅོས་འདིར་ཕྱི་རོལ་

དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཡང་། རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་

སྟོན་བཞེད་ལ། དེ་ལ་ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་པ་ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་པུ་བ་ལྟ་བུ་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་དུ་མི་རུང་བས་དེ་ཐར་ལམ་ལ་བཀྲི་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་
སུ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་དོན་
སྒོམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ལོག་ཤེས་འགའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་
ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞིར་བཞག་ནས་མི་རྟག་སྡུག་
བསྔལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཚད་མས་རྟོགས་
པར་བྱེད་པ་ལ་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་
གྱུར་པའི་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་རྟོགས་པར་མི་བྱེད་ལ། རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚེ་ན་ཡང་ཚུལ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཡིན་པས། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སུ་ཡང་རང་ལུགས་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཞེན་ཡུལ་
ལ་འཁྲུལ་པའི་ལོག་ཤེས་སུ་འདོད་པ་ནི་སུ་ཡང་མེད་དོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་

160

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མཐས་ཁས་ལེན་པའི་ཉན་ཐོས་མདོ་སྡེ་པ་དག་ཀྱང་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་
ཚད་མས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་སྒྲ་འདི་མི་རྟག་པའོ་སྙམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པར་མི་འདོད་
ཅིང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་དབེན་པའི་སྒྲ་འདི་མི་རྟག་པའོ་
སྙམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པར་མི་བཞེད་པས། རྩོད་པ་དེ་ནི་སེལ་བའི་འཇུག་ཚུལ་མ་ཤེས་པའི་རྩོད་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །
རྩ་བ། ཤེས་པ་སྔོ་སོགས་སྣ་ཚོགས་པ། །
ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་རྟེན་མེད། །
མཐོང་ནུས་མ་ཡིན་དེ་ཡི་ཚེ། །
རྣམ་དབྱེ་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་སྣ་ཚོགས་པ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་ཁྲ་འཛིན་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཆོས་ཅན། རང་ལས་རྫས་གཞན་པའི་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་སུ་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་དེར་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ཆ་གཅིག་རང་
འཛིན་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བས་ཡན་གར་དུ་མཐོང་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མཐོང་ནུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཁྲ་བོ་ལ་ཆ་འདི་སྔོན་པོའོ། །ཆ་གཞན་སེར་པོ་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མཐོང་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་རྣམ་དབྱེ་བྱེད་པ་དེ་ཡི་
ཚེ་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་པ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྔོ་སེར་སོགས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ལ་
དེ་འདྲའི་རྣམ་དབྱེ་དོན་མཐུན་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་རྣམ་དབྱེ་ཕྱི་རོལ་

161

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་དོན་ཁས་ལེན་ན་དབང་
ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྣང་ཞེས་བྱའི། །དབང་ཤེས་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་

དོན་དུ་སྣང་ངོ་ཞེས་ཁས་མི་བླང་ངོ་། །དེས་ན་སྔར་གྱི་རྩོད་པ་དེ་ལ་དབང་ཤེས་
གཅིག་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས་པ་
ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། ཤེས་གང་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ། །
དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་མྱོང་བ་ཡིན། །
དེ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། །
སྣ་ཚོགས་གཅིག་གི་ངོ་བོར་འགྱུར། །
དབང་ཤེས་གང་ལ་ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་

དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་

དངོས་སུ་མྱོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཁྲ་འཛིན་དབང་པོའི་སེམས་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སྣང་བའི་རྣམ་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྣ་ཚོགས་ཡིན་པས་ཁྲ་འཛིན་དབང་ཤེས་རྫས་དུ་མར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཁྱོད་ཁྲ་འཛིན་དབང་ཤེས་གཅིག་གི་ངོ་བོར་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རས་སོགས་གཟུགས་ནི་གཅིག་ཡིན་ན། །
དེ་བཞིན་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་འགྱུར། །
ཐ་དད་ཅན་ནི་རྣམ་བསལ་བ། །
ཐ་དད་མེད་པ་གཞན་མཐོང་མེད། །

162

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གལ་ཏེ་ཤེས་པའི་སྣ་ཚོགས་རྫས་གཅིག་ལ་འདུ་བ་ལྟར་རས་ལ་སོགས་པའི་ཁ་དོག་གི་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གཅིག་ལ་འདུ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཤེས་པའི་སྣ་ཚོགས་དེ་བཞིན་དུ་རས་ལ་སོགས་པའི་ཁ་དོག་རྣམས་ཀྱང་ཡ་བྲལ་དུ་རྣམ་དབྱེ་བྱར་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གཅིག་ལ་འདུ་པའི་ཕྱིར། སོ་སོར་དབྱེ་བ་ཡན་ལག་ལ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཐ་དད་པ་ཅན་
གྱི་ཡན་ལག་གི་སྔོ་སོགས་རྣམ་པར་བསལ་བའི་ཆ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་གྱི་ཁྲ་བོ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དགོས་
པ་ལ། མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་ན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲན་

འཛིན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བློ་གཅིག་གིས་རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་མི་ནུས་པས་རིམ་གྱིས་འཛིན་དགོས་པ་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གལ་ཏེ་དབང་པོ་ལ་སོགས་བཞིན། །
ཁྱད་པར་སྐྱེས་གྱུར་མང་པོ་དག །
ཅིག་ཅར་བློ་ཡི་རྒྱུར་འགྱུར་ཡང་། །
འགལ་བ་དག་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད། །
ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་བའི་རྡུལ་ཕྲན་མང་པོ་དག་ཅིག་ཅར་རང་འཛིན་དབང་བློ་ཡི་རྒྱུར་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འགྱུར་ཡང་འགལ་བ་དག་ནི་ཅི་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དཔེར་ན་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྐྱེན་གསུམ་གྱིས་དབང་ཤེས་གཅིག་བསྐྱེད་པ་བཞིན་ནམ། རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྱོད་ཡིན་

163

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ལག་ཅན་མེད་པའི་དབང་པོ་དང་བདག་ཡིད་ཕྲད་པ་ལས་ཤེས་པ་གཅིག་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལྟར་རོ། །
རྩ་བ། རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པ། །
གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་གཞན་ཅིའང་མེད། །
དེ་ལ་བློ་ནི་གང་དུ་སྣང་། །
དེ་ནི་དེ་ཡི་གཟུང་བར་བརྗོད། །
དེ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་གཟུང་དོན་དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྡུལ་
ཕྲན་དུ་མ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་དབང་པོའི་བློ་དེ་ཡི་གཟུང་བར་བརྗོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། རང་འཛིན་དབང་པོའི་བློ་ནི་གང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་དེའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་འདྲའི་རྣམ་
པ་དངོས་སུ་གཏོད་པའི་རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པ་གཟུང་བའི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་ཅིའང་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བ་ལང་དེ་ཡན་ལག་དུ་མ་དང་ལྡན་པར་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ་དང་། དངོས་པོ་རྫས་གཞན་མཐོང་ཡང་བློ་རྣམ་པ་གཅིག་པ་ཅན་ཁོ་ནར་ཐལ་བ་དང་། ཅིག་ཅར་དུ་མ་འཛིན་པ་གྲངས་ཅན་གྱི་ལུགས་ལ་ཡང་གྲུབ་པའོ། །
རྩ་བ། ཇི་ལྟར་རང་གི་ཡན་ལག་བཅས། །
ཅིག་ཅར་ཡན་ལག་ཅན་བཟུང་ཡིན། །
ལྐོག་ཤལ་སོགས་མཐོང་མེད་པར་ནི། །བ་གླང་ཤེས་པ་མཐོང་བ་མེད། །

164

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་རང་གི་ཡན་ལག་དུ་མ་དང་བཅས་ནས་ཅིག་ཅར་ཡན་ལག་ཅན་བ་ལང་གཟུང་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བློ་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་བར་ཐལ་ལྐོག་ཤལ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་མ་མཐོང་བ་མེད་པར། བ་ལང་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་ཡོན་ཏན་གཙོ་བོ་དག །
ཅིག་ཅར་རྟོགས་པར་འདོད་ན་ཡང་། །
ཅིག་ཅར་ཡན་ལག་རྫོགས་འཛིན་མིན། །
ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་ལྡན་པའང་མིན། །
གལ་ཏེ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་མ་གྱུར་བའི་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པ་ཡིན་
གྱི། ཡོན་ཏན་ཏེ་ཁྱད་པར་དང་། གཙོ་བོ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་དུ་མ་
ཅིག་ཅར་རྟོགས་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན་ཡང་། བ་གླང་དེ་ཅིག་ཅར་ཡན་ལག་རྫོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། བ་ལང་རྣ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ན་རྣ་བ་གཡོ་འགུལ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའང་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། བློས་དུ་མ་འཛིན་པའི་ཚེ་ཁྱད་གཞི་རྫས་ཁྱད་ཆོས་རེ་རེ་བའི་རྫས་ཀྱིས་

ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་གྱི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ལྡོག་པ་མིན་པའི་དོན་དུ་མ་
མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཁྱད་པར་དང་ནི་ཁྱད་པར་ཅན། །
བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གཞན་དབང་ཕྱིར། །

ཡན་ལག་ཉིད་དུ་ཉེར་བཟུང་གང་། །

165

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་དེ་འཛིན་འགྱུར། །
ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱང་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གཞན་དབང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བ་ལང་དེ་ནོག་སོགས་དུ་མ་དང་ལྡན་པར་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་མི་འཛིན་པར་ཐལ། དོན་དུ་མ་འཛིན་ན་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ།

ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་གཟུང་བ་གང་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་གཅིག་པུ་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་གཞི་དེ་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རང་གི་དངོས་པོ་གཞན་དག་ལས། །
ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་སོགས། །
ཐ་དད་བྱེད་པའང་མ་བཟུང་ཕྱིར། །

གཞན་གཞན་མཐོང་ཡང་བློ་གཅིག་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། བུམ་སྣམ་ལ་སོགས་པའི་རྫས་གཞན་དང་གཞན་མཐོང་ཡང་བློ་རྣམ་པ་གཅིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། བུམ་སྣམ་རང་གི་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་

རྫས་གཞན་དག་ལས་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པ་འཆར་བའི་ནུས་པ་མེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་རྫས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པར་བྱད་པའང་དུས་དེའི་ཚེ་མ་གཟུང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་མ་
མ་གྲུབ་ན། གཞན་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་གཞན་ཉིད་དོན་གཞན་ལ་བལྟོས་པ་འགལ་ལ། ཕྱི་མ་མ་

གྲུབ་ན། བློ་གཅིག་གིས་ཅིག་ཅར་དོན་དུ་མ་མི་འཛིན་པ་ཉམས་སོ། །
རྩ་བ། ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་ཁྱད་པར་ནི། །
གཟུང་ཕྱིར་དུ་མ་རྟོགས་འགྱུར་ན། །

166

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འགྱུར་མོད་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཡང་། །
འདི་དག་གི་འབྲེལ་འཚོལ་བར་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་སྔར་རྫས་བཟུང་ནས། ཕྱིས་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གཟུང་བའི་
ཕྱིར་རིམ་གྱིས་དུ་མ་རྟགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རིམ་གྱིས་དུ་མ་རྟོགས་པར་
འགྱུར་མོད་ཀྱི། རྫས་དང་ཡོན་ཏན་འདི་དག་གི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཆོལ་
བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡང་དེ་དག་བློས་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྒྲ་སོགས་དུ་མ་ཉིད་ཡིན་ཕྱིར། །

ཅིག་ཅར་དུ་མ་འཛིན་པར་གྲུབ། །
བཀོད་པ་ཅན་ནི་མ་བཟུང་བར། །
བཀོད་པ་འཛིན་པ་མི་རུང་ཕྱིར། །

གསུམ་པ་ནི། གྲངས་ཅན་གྱི་ལུགས་ལ་ཡང་བློ་གཅིག་གིས་ཅིག་ཅར་དོན་དུ་
མ་འཛིན་པར་འདོད་དགོས་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། སྒྲ་སོགས་དེ་ཙམ་ལྔ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་སོགས་དུ་མ་ཉིད་ཀྱི་བཀོད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་གསུམ་
པོ་མ་གཟུང་ངོ་ཞེ་ན། དེ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ཙམ་ལྔ་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་བཀོད་པ་
ཙམ་དུ་ཁས་བླངས་པ་གང་ཞིག་བཀོད་པ་ཅན་མ་གཟུང་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་དེའི་
བཀོད་པ་འཛིན་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་ལྡོག་པ་དུ་མ་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་མ་
ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་དོན་གཞན་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དང་པོའི་ཆོས་ཅན་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བས་མངོན་སུམ་

167

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
གྱིས་གྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ལྡོག་ཆོས་དུ་མ་མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིན་པར་འགྱུར་ཏེ།
ཆོས་ཅན་སྒྲ་ལྟ་བུ་དེ་ལྡོག་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་ལྡོག་པ། །
གང་དང་གང་ལས་ལོག་དེ་ལས། །
ཐ་དད་བརྟགས་པའི་ཐ་དད་ཅན། །
དེ་ནི་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད། །
ཆོས་ཅན་སྒྲ་དེ་ནི་ལྡོག་པ་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མ་ཡིན་པའི་ཁམས་
གསུམ་གྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལས་ལྡོག་པར་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མ་

ཡིན་པའི་ལོགས་གང་དང་གང་ལས་ལྡོག་པའི་ལོག་པ་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་སྒྲའི་ལྡོག་ས་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཐ་དད་ཅན་ཡིན་ཏེ། ལྡོག་པས་བྱས་པའི་ཐ་དད་གང་ཞིག་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བརྟགས་པའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ། །
སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དེ་དག་ནི། །
རྟོག་པ་མེད་སེམས་སྣ་ཚོགས་མིན། །
རེས་འགའ་བ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །
རྟོག་པས་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་མེད་པའི་དབང་པོའི་སེམས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་མིན་ཏེ། གཟུང་དོན་ལས་རེས་འགའ་སྐྱེ་བ་ཡི་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་
མིན་པའི་ཕྱིར།

168

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་ཁེགས་པའོ། །རྩ་བ། གལ་ཏེ་དཀར་སོགས་ཡོད་གྱུར་ཀྱང་། །
དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅི་འདྲ་བ། །
དེ་ནི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད་མིན་ཏེ། །
ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་ཕྱིར། །

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དཀར་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཡོད་པར་གྱུར་
ཀྱང་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་ཅི་འདྲ་བ་དེ་ནི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབང་ཤེས་དང་སྒྲ་བྱུང་ཤེས་པའི་སྣང་ཚུལ་གྱི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བློ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ཡང་། །
རྟེན་སྣ་ཚོགས་པས་དེར་འགྱུར་ན། །
ད་ནི་རྣ་བ་ལ་སོགས་སེམས། །
ཐ་དད་དོན་ཅན་དེ་གང་ལས། །
གལ་ཏེ་དབང་པོའི་བློ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་གཟུང་དོན་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ཡང་། རྟེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་པས་སྣང་
ཚུལ་ཐ་དད་པ་དེར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་སེམས་མ་འཁྲུལ་བ་ལྔ་པོ་ཐ་དད་པའི་གཟུང་དོན་ཅན་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་གང་ལས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། གཟུང་དོན་གཅིག་ཡིན་ཡང་བདག་རྐྱེན་ཐ་དད་པས་སྣང་ཚུལ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

169

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། སེམས་ཀྱི་རྟེན་ནི་གཞན་དང་གཞན། །
སྐྱེས་སུ་ཆུག་ཀྱང་གཅིག་ཉིད་ཀྱི། །

དངོས་དེ་རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་སུ། །
སྣང་བ་དེ་ནི་གང་ལས་ཡིན། །
རྟོག་པ་དང་དབང་ཤེས་གཉིས་སེམས་ཀྱི་རྟེན་གཞན་དང་གཞན་ལས་སྐྱེས་སུ་ཆུག་ཀྱང་གསལ་མི་གསལ་གྱི་རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་ནི་རྒྱུ་གང་ལས་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡུལ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་
ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་དང་རྟོག་པ་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། སྔར་མངོན་སུམ་
གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་ཕྱིས་འདིའོ་ཞེས་ངོ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། མཐོང་བ་རྟོགས་པ་མེད་པར་ནི། །
བརྗོད་དང་རྣམ་རྟོག་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །

མཐོང་ལས་བ་གླང་ལ་སོགས་པའི། །
ངོ་ཤེས་པ་ནི་བཟློག་པ་ཡིན། །
མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་གཟུང་དོན་ལས་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པའི་
ངོ་ཤེས་པའི་བློ་ནི་སྐྱེ་བ་ལྡོག་པར་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་

དོན་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་རྟོགས་པ་མེད་པར་རྗོད་བྱེད་སྒྲ་དང་རྣམ་རྟོག་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བ་ལང་ལ་སོགས་མཐོང་བ་ལ། །
རིགས་སོགས་བརྗོད་དང་རྣམ་རྟོག་དག །

170

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྗེས་སུ་འགྲོ་ལས་རྗེས་དཔོགས་གང་། །
དེ་ཡང་འདི་ཡིས་སུན་ཕྱུང་ངོ་། །
གཉིས་པ་ནི། བ་ལང་ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ། བ་
ལང་ངོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་བ་ལང་གི་རིགས་སོགས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྣམ་རྟོག་དག་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་རྟགས་ལས་རིགས་སོགས་དོན་གཞན་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་སུན་ཕྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྟོག་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མཐོང་བ་ཐ་དད་ཉིད་ཡིན་ཡང་། །
ངོ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡི། །
རྣམ་རྟོག་གཅིག་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། །

བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །
མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་བ་ལང་གི་བསལ་བ་རྣམས་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་
པའི་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་རིགས་གཅིག་ཏུ་ངོ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡི་བློ་བསྐྱེད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། དེ་འདྲའི་རྣམ་རྟོག་གཅིག་རང་བཞིན་གྱིེས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །
རྩ་བ། སྔར་མྱོང་བ་ནི་འཛིན་པ་ན། །
ཡིད་ནི་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན། །
མ་མཐོང་འཛིན་ན་ལོང་བ་ལ། །

171

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

སོགས་པ་ཡིས་ཀྱང་དོན་མཐོང་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་དབང་མངོན་ལས་དོན་གཞན་པའི་
ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཁས་བླངས་པ་ལ། མུ་སྟེགས་རྣ་བ་མ་ཕུག་པ་ན་རེ། ཁྱོད་འདོད་པའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཟིན་ནམ། མ་
གཟུང་བ་འཛིན། སྔར་མྱོང་བའི་དོན་འཛིན་པ་ཡིན་ན་བཅད་ཤེས་ཡིན་པས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། སྔར་མ་མཐོང་བའི་དོན་རང་མཚན་འཛིན་ན་ལོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིས་ཀྱང་དོན་རང་མཚན་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཚིག་དོན་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་མཛོད་ལས། དྲུག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིད་དབང་ཡིན་ན་འདས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བསྟན་པར་བསམས་ནས། འདས་པ་ལས་འདས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་དབང་མི་སྐྱེ་བས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་མེད་ཅིང་། དབང་མངོན་
སྐད་ཅིག་བཅུ་སྐྱེ་བའི་ཚེ་ཡིད་མངོན་ཀྱང་དེ་དང་གྲངས་མཉམ་དུ་སྐད་ཅིག་བཅུ་སྐྱེ་ལ། སྔོན་དུ་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཅིག་སྐྱེ་བ་དེས་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱེད་ལ། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་བཅུ་པ་དང་། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དགུ་པ་དུས་མཉམ་ཞིང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་གཅིག་སྐྱེ་ལ། དེ་དག་ཀྱང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་པར་བཞེད་པ་དག་ཀྱང་འཐད་པར་མི་སེམས་
ཏེ། བདག་རྐྱེན་གྱིས་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་དེ་འདྲ་བ་སྡེ་བདུན་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་
བཅས་པ་ཁུངས་མ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་ཅིང་། རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་པའི་

172

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
ཕྱིར་རོ། །མཛོད་ཀྱི་གཞུང་འདིའི་དོན་ཡང་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་དུས་ན་འདས་མ་ཐག་པའི་ཡིད་བདག་རྐྱེན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཡིད་དབང་ཡིན་ན་འདས་པས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རང་གི་བདག་རྐྱེན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་བྱ་
བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་ཡིད་དབང་ཡིན་ན་འདས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའང་ཉམས་སོ། །ཁྱབ་པ་མེད་ན། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཡང་རང་གི་བདག་རྐྱེན་གྱིས་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མ་བྱས་པར་མཚུངས་སོ། །ཁ་ཅིག་རྒྱན་མཁན་པོའི་
ལུགས་སུ་བྱས་ནས་དོན་ཉེ་བ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་འདིའོ་སྙམ་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་ཡང་། སྒྲ་རྟོག་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་
པ་ལ་ཕར་ལ་འཕངས་པའི་གནོད་པ་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་དག་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྟན་དུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་འབའ་ཞིག་འཐད་པར་སེམས་ཏེ། དེ་ལ་རྐྱེན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །
དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་ཐབས་གཅིག་གི་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་ལ་ཡོད་པའི་ཡིད་མངོན་རང་དབང་དུ་བསྐྱེད་པའི་བདག་རྐྱེན་དང་མྱོང་བར་བསྐྱེད་པའི་ཆ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་པས་རྫས་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དབང་མངོན་ཐ་མ་དེའི་གཟུང་དོན་གྱི་རིགས་འདྲ་སྐད་
ཅིག་གཉིས་པ་ནི། ཡིད་མངོན་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དབང་མངོན་རྫོགས་པའི་རྗེས་དེར་ཡིད་མངོན་དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་

173

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གཅིག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་གཞན་དག་གིས་ཡིད་མངོན་མེད་པར་རྒོལ་བ་ལ། དེ་དག་གི་དོགས་པ་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་ཏུ་མདོ་མཛད་པས། ལུང་ལས་
གྲགས་པ་ཙམ་ཞིག་བཤད་ཀྱི་འདི་ལ་ཚད་མ་གཞན་བཙལ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་

ཚད་མ་མེད་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་སུ་ཡང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་བར་བཞེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དཔྱད་པ་གསུམ་
གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོག་དགོས་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སོ་
སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་འགྲུབ་པ་ཡིན་
གྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་སོགས་ཀྱིས་མི་འགྲུབ་བོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་
གིས་འདི་ལ་ཚད་མ་གཞན་བཙལ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་གཞན་ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་ཀྱང་ཚད་མ་གཅིག་བཞེད་པར་གོ་བར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་
དེ་ཤེས་པ་མིན་ན་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་པས་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རང་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མྱོང་དགོས་པས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གང་ཟག་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་སྐད་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་

174

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཐུག་པ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དེ་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་འཕགས་
པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་དེ་རང་རིག་གིས་མྱོང་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཡིད་མངོན་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །གལ་ཏེ་ཡིད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་གྱིས་མྱོང་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་རྣམ་རྟོག་གྲངས་ཇི་ཙམ་བརྒྱུས་པའི་གྲངས་དེ་སྙེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པ་དེ་དག་རང་རྒྱུད་ལ་མ་མྱོང་ན། རང་
རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པར་འགལ་ལ། མྱོང་ན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་མིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་

ཁས་བླངས་པས་རང་རྒྱུད་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་
འགྱུར་རོ། །
དེས་ན་རང་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་མྱོང་ཞེས་པ་ཡང་མྱོང་བ་དེ་འདྲ་སྐྱེས་
པའི་དོན་ཡིན་གྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་མིན་ནོ། །འོ་ན་རང་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡོད་པ་ཚད་མ་གང་གིས་གྲུབ་ཅེ་ན། རང་རྒྱུད་ལ་དབང་
མངོན་སྐྱེ་བར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ན། དབང་མངོན་གྱི་རྗེས་སུ་ཡིད་
མངོན་ངེས་པར་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་པ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ལ་
བརྟེན་ནས་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རང་བློ་ལྐོག་གྱུར་དུ་

175

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

འགྱུར་ཞེ་ན། སྤྱོད་པ་པ་དག་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་ཡོད་ཙམ་རྟགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པ་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ཡིན་ན་རང་གི་གཞལ་བྱ་
མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ཀྱང་སྒྲུབ་མི་ནུས་སོ། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་
རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། མངོན་སུམ་
གྱིས་ངེས་པར་གྲུབ་དགོས་པས། དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་
མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་
མ་མི་སྲིད་པའི། འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན་ངེས་པར་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡོད་ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མེད་ལ། ཡིད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ན་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེའི་རྐྱེན་གསུམ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དགོག་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་ན། དེས་ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་
རྐྱེན་བྱེད་པའི་ཆ་ཡང་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་རིགས་པ་མི་
ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དང་པོའི་ལན་དང་། གཉིས་པའི་ལན་ནོ། །
རྩ་བ། སྐད་ཅིག་ཉིད་ཕྱིར་འདས་པ་ཡི། །
དོན་མཐོང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། །
སྐད་ཅིག་མིན་ན་མཚན་ཉིད་ནི། །
ཁྱད་པར་བཅས་པ་བརྗོད་བྱར་འགྱུར། །

176

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་དེ་མ་
ཐག་རྐྱེན་དེ་ཡི་གཟུང་དོན་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་དུས་ན་འདས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མར་མཚོན་པ་ལ་མཚན་ཉིད་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ལས་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་
སྐད་ཅིག་མ་མིན་པའི་གཟུང་དོན་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བྱ་བ་བསྒྲུབས་ཅན་ལས་ལ་ནི། །
ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་མི་བྱེད་ལ། །
དབང་པོ་ཅན་ནམ་གཞན་དག་ནི། །
སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་ཇི་ལྟར་འདོད། །
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་སྐྱེས་པ་ཅན་གྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་ནམ། གཞན་དག་སོ་སོ་སྐྱེ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་
ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱ་སྔར་མ་རྟོགས་གསར་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མར་ཇི་ལྟར་ཡང་འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྔ་མས་སྒྲོ་འདོགས་
གཅོད་པའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་ཟིན་པ་ཅན་གྱི་ལས་ལ་ནི། སྒྲོ་འདོགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གཅོད་པར་མི་བྱེད་པར་རྟོགས་ཟིན་དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། དབང་པོ་ཅན་ནམ་ཞེས་པ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕྱིན་ཆད་བཅད་ཤེས་ཡིན་གྱི་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཡིད་

177

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡང་དེ་འདྲ་བར་ཐལ་ཞེས་པའོ། །
འདི་དག་ནི། ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲ་བས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཁས་བླངས་ནས་དེ་ལ་
བཟུང་ཟིན་འཛིན་པ་དང་མི་འཛིན་པའི་བརྟག་པ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཡིད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་དེ་བཟུང་ཟིན་འཛིན་ན། ཉེས་པ་བརྗོད་ནས་བཟུང་མ་ཟིན་པའི་དོན་འཛིན་བསྒྲུབ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཚད་མར་བཞག་པ་ལ་ཡང་
སྔ་ཕྱིའི་ཆ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱི། དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ན། ཡིད་མངོན་དང་
འདྲ་བར་སོ་སྐྱེའི་ཚད་མར་མི་རུང་ངོ་། །
རྩ་བ། དངོས་པོ་དེ་ལས་སྐྱེ་བའི་བློའང་། །
ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་འགྱུར། །
གཞན་གྱིས་ཁྱད་པར་བྱ་མིན་ན། །
དེ་ལ་ལྟོས་པ་འགལ་ཕྱིར་རོ། །
གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་བློའང་
ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། དུས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཟུང་དོན་གྱི་

དངོས་པོ་གཅིག་ཕུ་དེ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་
ཆོས་ཅན། རྐྱེན་དེ་ལ་བལྟོས་ནས་ཀྱང་བློ་གཉིས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་འགལ་བར་
ཐལ། རྐྱེན་གཞན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས། །
དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་བྱུང་ཅན། །
ཡིད་ནི་ཡུལ་གཞན་ཉིད་འཛིན་བྱེད། །

178

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ་ཕྱིར་ལོང་བས་མཐོང་བ་མིན། །
གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་ཆོས་ཅན། གཟུགས་
འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས། གཟུང་ཡུལ་གཞན་ཉིད་འཛིན་པར་བྱེད་དེ། དེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཅན་གྱི་དོན་རིག་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་

པར་ཐལ། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་གཟུང་དོན་འཛིན་པ་ལ་ཉེས་པ་བརྗོད་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

ཁྱོད་ཀྱིས་དབང་མངོན་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་དོན་འཛིན་པས། ལོང་བས་གཟུགས་
མཐོང་བར་ཐལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུང་དོན་རིགས་མཚུངས་པའི་དབང་མངོན་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་ཁྱོད་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཡུལ་ངེས་མེད་འཛིན་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ། དེའི་གཟུང་ཡུལ་དབང་མངོན་དང་ལྷན་ཅིག་ཚོགས་ནས་རྐྱེན་བྱེད་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། དེ་འཐད་ན་གཟུང་འཛིན་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །
རྩ་བ། རང་དོན་རྗེས་འགྲོའི་དོན་ལྟོས་ཅན། །
དབང་སྐྱེས་བློ་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཕྱིར་འདི་གཞན་འཛིན་ན་ཡང་། །
ངེས་པ་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་འཛིན་དབང་
མངོན་ལས་གཟུང་ཡུལ་གཞན་འཛིན་ན་ཡང་། གཟུང་ཡུལ་ངེས་པ་ཅན་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་མངོན་རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་དོན་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་ལ་བལྟོས་པ་ཅན་གྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་

179

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

སྐྱེས་ཀྱི་བློ་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་དང་བྱེད་དུས་མཚུངས་མེད་ཅན། །
རང་ཤེས་དུས་ཅན་དོན་དག་ནི། །
ཅི་ལྟར་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཡི། །
ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། །
གཉིས་པ་ནི། ཅི་ལྟར་ཡིད་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དང་དུས་
མཉམ་དུ་ཚོགས་ནས་དེ་ཡི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྐྱེན་བྱེད་པ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དང་འབྲས་བུ་བྱེད་པའི་དུས་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ནི་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་དུས་ཅན་གྱི་དོན་དག་ཡིན་ལ། དབང་མངོན་ནི་དེའི་སྔར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། མེད་པ་སྔར་ནུས་མེད་ཕྱིར་དང་། །
ཕྱིས་ཀྱང་ཉེ་བར་མི་སྦྱོར་ཕྱིར། །

རྒྱུ་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྔར་ཡོད་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་རང་བློ་བཅས་དོན་མིན། །
རྒྱུའི་སྔར་ཆོས་ཅན། རྒྱུའི་ནུས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིས་རྒྱུ་
གྲུབ་པའི་དུས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ལ་ཕན་པ་ཉེ་བར་མི་སྦྱོར་བར་ཐལ། འབྲས་བུ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་ཆོས་
ཅན། རང་འཛིན་གྱི་བློ་དང་བཅས་ནས་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྒྱུ་རྣམས་ཐམས་ཅད་རང་

180

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།འབྲས་ཀྱི་སྔར་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དུས་ཐ་དད་པས་ཇི་ལྟར་འཛིན། །
ཞེ་ན་རིགས་པ་ཤེས་པ་ཡིས། །
ཤེས་པའི་རྣམ་པ་འཇོག་ནུས་པའི། །
རྒྱུ་ཉིད་ལ་ནི་གཟུང་བར་ཤེས། །
གསུམ་པ་ནི། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་ཇི་ལྟར་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་
གྱིས་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དུས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་ཆོས་ཅན། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེའི་གཟུང་དོན་ཡིན་ཏེ།
ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་དེའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་འཇོག་ནུས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཤེས་པ་ཡིས་དེ་འདྲའི་རྒྱུ་ཉིད་ལ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་འཇོག་བྱེད་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རྒྱུ་དུ་མ་ཉིད་ཡོད་ན་ཡང་། །
འབྲས་བུ་རྗེས་བྱེད་སྐྱེ་བ་གང་། །
དེ་ནི་དེ་ཡི་ངོ་བོ་དེ། །
བཞག་དང་གཟུང་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །
གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་རྒྱུ་དུ་མ་ཉིད་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། གཟུགས་
སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་དེའི་གཟུང་དོན་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་ཡིད་མངོན་དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་ཅིང་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་དེའི་ངོ་བོའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་དེ་ལ་གཟུང་དོན་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཟུགས་དེས་བཞག་པའི་ཕྱིར།

181

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གསུམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ། མཚན་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་དང་། མཚན་གཞི་བསྒྲུབ་པའོ། །
རྩ་བ། བདེ་སོགས་བདག་ཉིད་གཞན་མི་བརྟེན། །
བརྡ་བྱེད་པར་ནི་ནུས་མ་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་དེ་དག་རང་རིག་ནི། །
བརྗོད་དང་རྗེས་འབྲེལ་ཅན་མ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། བརྡའི་དུས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་གཞན་ཐ་སྙད་ཀྱི་

དུས་སུ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པ་ལ་མི་རྟེན་ཏེ། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ཕན་ཚུན་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བདེ་སོགས་རང་མཚན་པ་དེ་ལ་དེ་མྱོང་རང་རིག་གིས་བརྡ་བྱེད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་བརྡ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་གཉིས་སུ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པར་མ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན། བདེ་སོགས་དེ་དག་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི་ཆོས་ཅན། བརྗོད་པ་སྒྲ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་དུ་ཡུལ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྡ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བདེ་སོགས་ནང་གི་བེམ་པོར་འདོད་པ་དགག། ཕྱིའི་བེམ་པོར་

འདད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། གཞན་ཡང་རིག་བྱེད་མིན་དེ་དག །
རང་གི་ངོ་བོ་ཅི་ལྟར་རིག །
དོན་གཅིག་ལ་བརྟེན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །

རིག་བྱ་ཡིན་ཞེས་འགའ་ཞིག་ཟེར། །

182

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། བདེ་སོགས་དེ་དག་རང་གི་ངོ་བོ་ཅི་ལྟར་རིག་པ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་རིག་ཏུ་འདོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་རང་རིག་མིན་ན་འདིས་གཞན་ཡང་རིག་པར་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། བདེ་
སོགས་རིག་པར་ཚོར་བ་འདི་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། བདེ་སྡུག་དེ་དང་བདག་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བདེ་སྡུག་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལ། དེ་དག་ཀྱང་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ལྟར་ཚོར་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འགའ་ཞིག་ཟེར་ཏོ། །
གཉིས་པ་ལ། དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་

མྱོང་བྱར་བསྒྲུབ་པ། དེ་དོན་རིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱིར་ཤེས་པར་སྒྲུབ།
མྱོང་བྱེད་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། དེ་དང་དེ་མིན་རང་བཞིན་ཅན། །
དེ་དང་དེ་མིན་དངོས་རྒྱུས་བསྐྱེད། །
རྣམ་ཤེས་རྒྱུ་ལས་གཞན་མིན་སྐྱེས། །
བདེ་སོགས་དེ་ཅིས་ཤེས་མ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་དེ་
ཆོས་ཅན། རྒྱུ་མཚན་ཅིས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་རྒྱུ་ལས་གཞན་མིན་པ་དེ་དང་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་འདྲ་བ་དེ་དང་། འདྲ་བ་དེ་མིན་པའི་རང་
བཞིན་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་དངོས་རྒྱུ་འདྲ་བ་དེ་དང་། འདྲ་བ་དེ་མིན་པའི་དངོས་རྒྱུས་

183

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་བཅས་དབང་པོ་རུང་བ་དང་། །
བདག་ཉིད་ཇི་ལྟའི་སེམས་ཡོད་ན། །
བདེ་བ་ལ་སོགས་སྐྱེ་བར་མཐོང་། །
ཡིད་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན། །
དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་གཉིས་རྐྱེན་གསུམ་མཚུངས་པ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པར་
ཐལ། གཟུང་དོན་དང་བཅས་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་རུང་བ་དང་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་སེམས་གཏོད་པའི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་དེ་མ་ཐག་པའི་སེམས་ཡོད་ན་འཁོར་
གྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་སོགས་སྐྱེ་བར་མཐོང་ལ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
གྱི་ཡིད་ཀྱང་། དེ་དང་རྐྱེན་གསུམ་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚུངས་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ལས་རིག་པར་སྐྱེ་ལ། བདེ་སོགས་ལ་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་དག་མེད་དང་ཡོད་པ་ན། །
འགའ་ལ་བདེ་ལ་སོགས་དང་བློ། །སྐྱེ་དང་མི་སྐྱེ་མཐོང་དེའི་ཕྱིར། །

དེ་ལས་དེ་སྐྱེ་གཞན་ལས་མིན། །
རྐྱེན་གསུམ་པོ་དེ་ལས་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་སྐྱེའི། གཞན་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་པར་ཐལ། རྐྱེན་གསུམ་དེ་དག་ཕན་

184

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་ན་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། གཙོ་བོ་དབང་བློ་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ཕན་བྱེད་དུ་མེད་ན་མི་སྐྱེ་བར་མཐོང་གི་ཅིག་ཤོས་དེའི་ནུས་པ་མ་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར། འོ་ན། བདེ་སྡུག་གི་ཁྱད་པར་ཡང་ཐ་དད་དུ་མི་
འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས། །
བདེ་སྡུག་ལ་སོགས་ཐ་དད་ཡིན། །
དཔེར་ན་བློ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནི། །
གསལ་དང་མི་གསལ་ཐེ་ཚོམ་བཞིན། །
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན།
རྐྱེན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པར་མཚུངས་ཀྱང་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། རྐྱེན་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་ལས་སིམ་གདུང་ཐ་དད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཡིད་
ཀྱི་བློ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གོམས་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ལས། ཡུལ་གཏན་ལ་ཕེབས་མ་
ཕེབས་ཀྱི་གསལ་མི་གསལ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ། བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཇུག་པ་ལ་མྱོང་བྱེད་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་
དགག་ཅིག་ཅར་འཇུག་པ་ལ་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། བདེ་སོགས་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མྱོང་བ་མི་འཐད་ཕྱིས་བྱུང་བའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་མྱོང་བ་
མི་འཐད། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱིས་རང་གི་འཁོར་གྱི་བདེ་
བ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དོན་གང་ཉེ་བས་བློ་དང་ནི། །

185

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

བདེ་སོགས་དེ་དག་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །
དེ་བོར་ནས་ནི་བདེ་སོགས་ཉིད། །
དེས་ནི་ཅི་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར། །
གཟུགས་དེ་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་བོར་ནས་རང་གི་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་ཉིད་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེས་ཅི་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
གཟུགས་ཀྱི་དོན་གང་གཟུང་དོན་དུ་ཉེ་བས་རང་འཛིན་དབང་པོའི་བློ་དང་། བདེ་
སོགས་དེ་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རིམ་གྱིས་འཛིན་ན་དེ་མྱོང་བ། །
རྣམ་ཆད་མེད་པར་སྣང་མི་འགྱུར། །
མགྱོགས་ཕྱིར་ཞེ་ན་དེ་མཚུངས་ཕྱིར། །

མྱོང་བ་མེད་པར་ཅིས་མ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི་དབང་ཤེས་དང་། ཕྱིས་བྱུང་བའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དང་བདེ་
སོགས་རིམ་གྱིས་འཛིན་གྱི་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། བདེ་སོགས་དེ་མྱོང་བ་པོར་རྣམ་པར་ཆད་པ་མེད་པར་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དོན་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་དེས་བར་བཅད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་མྱོང་བའི་
དབང་ཤེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཐལ། ཅིག་ཤོས་དེས་བར་བཅད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

འཇུག་པ་མགྱོགས་པའི་ཕྱིར་བར་མ་ཆད་དུ་སྣང་ངོ་ཞེ་ན། བློ་གཉིས་ཀ་མྱོང་བ་ཅིག་
ཤོས་ཀྱིས་བར་ཆད་པ་མེད་པར་སྣང་བ་ཅིས་མ་ཡིན་ཏེ་ཡིན་པར་ཐལ། འཇུག་པ་མགྱོགས་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཉིས་ཀ་བར་མ་ཆད་དུ་

186

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བློ་མ་འཁྲུལ་ལ་སྣང་ན། གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པས་མྱོང་བྱེད་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བ་འགལ་ལོ། །
གསུམ་པ་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དང་བདེ་བ་གཉིས་ཀ་རིམ་གྱིས་འཛིན་པ་
མི་འཐད། ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མི་འཐད། བདེ་བ་རྐྱང་པ་འཛིན་པ་མི་འཐད། དོན་གཅིག་པུ་འཛིན་ན་བདེ་བ་འཛིན་པར་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་བ་མྱོང་བྱེད་མེད་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དང་གཉིས་ཀ་རིམ་གྱིས་མྱོང་ངོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གཅིག་གིས་གཉིས་ཤེས་མ་ཡིན་ཏེ། །
དབང་པོའི་སེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང་། །

བདེ་སོགས་མེད་ཀྱང་དོན་དག་ལས། །
སྐྱེ་ཕྱིར་དེ་ནུས་གྲུབ་མེད་ཕྱིར། །

དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་བདེ་བ་གཉིས་གཟུང་
དོན་དུ་བྱས་ནས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོར་བ་བདེ་བ་ནང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་

བསྡུས་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སེམས་ནི་གཟུགས་ཕུང་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་དུ་
ངེས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཚོར་བ་བདེ་བ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚོར་བ་བདེ་སོགས་མེད་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་

དོན་དག་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་དག་གིས་དབང་པོའི་མངོན་སུ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་པ་དང་། རང་ལ་ཤར་བའི་གཟུང་རྣམ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དག་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །

187

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོ་སོ་སོར་ཡང་། །
ནུས་པ་ཡིན་ན་སྔོ་སོགས་བཞིན། །
བདེ་སོགས་འབའ་ཞིག་འཛིན་པར་འགྱུར། །
དེ་རྒྱུའི་དོན་ནི་མ་བཟུང་བར། །
དེ་མྱོང་བར་ནི་མི་རིགས་སོ། །
ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་དང་བདེ་སོགས་གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོ་སོ་སོར་ཡང་དབང་
ཤེས་བསྐྱེད་ནུས་ལ། ཚོགས་པས་ཀྱང་ནུས་པ་ཡིན་པས་བདེ་སོགས་མེད་པར་ཡང་ཡོད་པས་བདེ་སོགས་ལ་ནུས་པ་མེད་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། སྔོན་པོ་མེད་པར་སེར་པོ་ལས་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བས་སྔོན་པོ་ལ་ནུས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། སྔོ་སེར་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་དབང་མངོན་གྱིས་བདེ་སོགས་འབའ་ཞིག་གཟུང་དོན་
དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡུལ་དེ་གཉིས་སོ་སོར་བལྟོས་མེད་དུ་ཡང་དབང་མངོན་ལ་གཟུང་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་ཕན་འདོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རིགས་པར་ཐལ། བདེ་སྡུག་དེའི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་རྒྱུའི་དོན་ནི་མ་གཟུང་བར་བདེ་སྡུག་དེ་མྱོང་བར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་དང་ལྷན་ཅིག་ཉིད་འཛིན་ན། །
བདེ་སོགས་ཀྱི་ནི་ནུས་པ་ཅི། །
གང་ཕྱིར་དེས་བསྐྱེད་བློ་མི་འདོད། །
གཉིས་པ་ནི། དོན་དང་བདེ་སོགས་གཉིས་ཀ་ལྷན་ཅིག་ཉིད་དུ་དབང་མངོན་
གྱིས་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་མངོན་བསྐྱེད་པའི་བདེ་སོགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཅི་ཡང་མེད་

188

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདེ་སོགས་དེས་བསྐྱེད་པའི་དབང་བློ་ངེད་ཀྱང་མི་འདོད་རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྱོད་རང་ཡང་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱིས་ཡིད་ཤེས་འབའ་ཞིག་
གིས་ཚོར་བར་ཁས་བླངས་པས་སོ། །
རྩ་བ། དོན་མེད་པར་ནི་བདེ་ལ་སོགས། །
མིག་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་མྱོང་ན་ནི། །
གཟུགས་སོགས་བུད་མེད་སོགས་ཁྱད་པར། །
ནམ་ཡང་མིག་གིས་མི་འཛིན་འགྱུར། །
གསུམ་པ་ནི། དོན་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་ཡང་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་ན་གཟུགས་སྒྲ་
སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་བུད་མེད་དང་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་བདེ་སྡུག་
སྒྲུབ་པའི་རྒྱུར་མིག་གི་ཤེས་བས་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །
རྩ་བ། ནང་གི་ཡན་ལག་ནུས་པའི་དོན། །
ཡོད་ན་ཕྱིར་རོལ་མཐོང་མི་འགྱུར། །
དོན་འཛིན་ན་ནི་དེ་ལས་སྐྱེས། །
བདེ་བ་ལ་སོགས་མྱོང་མི་འགྱུར། །
ཁྱབ་པར་ཐལ། ནང་གི་ཡན་ལག་ཤེས་པས་བསྡུས་པའི་གཟུང་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་
མིག་ཤེས་ལ་ཕན་འདོགས་ནུས་པའི་དོན་ཡོད་ན་ཕྱི་རོལ་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་བས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་དོན་རྐྱང་པ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་ན། དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་གཟུང་དོན་དུ་མྱོང་བར་མི་

189

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།འགྱུར་བར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་ལས་སྐྱེས་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །རྩ་བ། ཡུལ་དེ་དང་ནི་དེ་ཡོད་ལས། །
བློ་ནི་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་ན་ནི། །
ཅིག་ཅར་དོན་ནི་ཡོད་པ་ན། །
བདེ་སྡུག་དག་ནི་རིག་པར་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་དེ་དང་། བདེ་སོགས་དེ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན་དེ་
ལས་དེ་མྱོང་གི་བློ་རྫས་ཐ་དད་ཅིག་ཅར་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། དུས་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་དོན་ཡོད་པ་ན། དེ་འཛིན་པའི་བདེ་སྡུག་དག་ཅིག་ཅར་མྱོང་
ཞིང་རིག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཅིག་ཅར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ནང་གི་ཉེར་ལེན་ཤེས་པ་ཡང་། །
ཡོད་ན་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་འབྱུང་། །
གཅིག་པོ་དེ་ནི་འགལ་བ་ཡི། །
ཉེར་ལེན་མིན་པར་འདོད་ཅེ་ན། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། ཡུལ་ཡོད་ཙམ་གྱིས་བདེ་སྡུག་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་གྱི་ནང་གི་ཉེར་ལེན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཡང་བལྟོས་ལ་དེ་ཡང་དུས་གཅིག་ཏུ་གཉིས་ཀའི་ཉེར་ལེན་དུ་ཡོད་ན་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་གཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་ཡང་། ཡིད་ཤེས་གཅིག་པོ་དེ་ནི་དུས་གཅིག་ཏུ་བདེ་སྡུག་འགལ་བ་ཡི་ཉེར་ལེན་མིན་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། རྩ་བ། གང་གིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི། །

190

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མི་ཤེས་པ་ཡི་ཉེར་ལེན་རྒྱུ། །
བདག་པོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཡིན་ན། །
དེ་ནི་འགལ་བ་དག་ལའང་མཐོང་། །
རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། མི་ཤེས་པ་བེམ་པོ་ཡི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་པོའི་རྐྱེན་
ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡིད་ཤེས་བདེ་སྡུག་གི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་གཉིས་ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་རྐྱེན་དེ་ནི་བདག་འབྲས་འགལ་བ་དག་ལའང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཕན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དཔེར་ན་སྣང་གཅིག་མཚན་རྒྱུ་དང་། །
དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་དག །
གཟུགས་མཐོང་བ་དང་མི་མཐུན་དང་། །
མཐུན་པ་ཅིག་ཅར་བྱེད་པ་བཞིན། །
དེར་ཐལ། དཔེར་ན་སྣང་བ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གཅིག་པུས་མཚན་མོ་རྒྱུ་བ་འུག་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་མི་ཡི་མིག་གི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། མཐུན་པའི་བདག་རྐྱེན་སོ་སོར་ཅིག་ཅར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་བདེ་སོགས་རང་ཉིད་ལ། །
འཕོས་པའི་དོན་ནི་སྣང་བ་དང་། །
དེ་མྱོང་ཕྱིར་ན་འཇིག་རྟེན་འདོགས། །

191

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་དངོས་སུ་མིན། །
གཉིས་པ་དོན་རིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་ནི་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་

འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་ཆོས་ཅན། དོན་རིག་ཏུ་ཐལ། རང་ཉིད་ལ་འཕོས་ཤིང་གཏད་པའི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་རྣམ་

པ་སྣང་བས་དོན་མྱོང་བར་མི་འཐད་དེ། དེ་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་

དོན་ཤེས་པས་དངོས་སུ་མྱོང་བ་མིན་པར་ཐལ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་མྱོང་བའི་ཕྱིར་ན་

དེ་ལ་དོན་མྱོང་བར་འཇིག་རྟེན་ན་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དོན་དང་འབྲེལ་
མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རང་བདག་རིག་བྱེད་འདི་དག་ནི། །
དོན་ལས་སྐྱེས་པ་ཙམ་དུ་ཟད། །
རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་འདི་དག་ནི་ཆོས་ཅན། དོན་མ་མྱོང་ན་དོན་དང་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་ལས་སྐྱེ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་གྱི་བདག་ཉིད་དེ་དག་གི །
རང་གི་བདག་གྱུར་དེས་མྱོང་ཡིན། །
དེས་ན་དོན་མྱོང་བར་བཤད་དེ། །
དམིགས་པ་ཉིད་ནི་དེར་སྣང་བའོ། །
འཇིག་རྟེན་ན་ངས་དོན་མྱོང་ཞེས་དོན་མྱོང་པར་བཏགས་ནས་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དོན་གྱི་རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་ཤེས་པ་དེ་དག་གི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་

192

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་དེས་མྱོང་བ་ལ་བཏགས་ནས་དོན་མྱོང་བར་བཤད་པ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དོན་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བློ་མ་འཁྲུལ་
བ་དང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་དོན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ནུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བདེ་སོགས་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་བདག་

ཉིད་དུ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། རིགས་པ་སྔ་མས་དགག་པ་དང་། རིགས་པ་གཞན་
གྱིས་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། འགའ་ཞིག་བདེ་སོགས་ཕྱི་རོལ་ན། །
གནས་ཉིད་དང་ནི་སེམས་མེད་དང་། །
གཟུང་བར་སྨྲ་སྟེ་དེ་ཡི་ཡང་། །
ཅིག་ཅར་གཉིས་འཛིན་མི་རིགས་སོ། །
དང་པོ་ནི། གྲངས་ཅན་པ་འགའ་ཞིག་བདེ་སོགས་ཕྱི་རོལ་ན། དེ་ཙམ་ལྔའི་
བདག་ཉིད་དུ་གནས་པ་ཉིད་དང་། སེམས་མེད་པའི་བེམ་པོ་དང་། ཤེས་པ་གཞན་
གྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་སྟེ། གྲངས་ཅན་དེ་ཡི་ལུགས་ལ་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྔོ་སོགས་དང་བདེ་སོགས་གཉིས་ཅིག་ཅར་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་
འཛིན་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དབང་པོའི་སེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་

ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རྟགས་ཀྱིས་དགག་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། སྔོ་སོགས་རང་བཞིན་བདེ་སོགས་དང་། །
གཅིག་ཕྱིར་ཅིག་ཅར་འཛིན་ཞེ་ན། །

193

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཐ་དད་སྣང་ཅན་སེམས་ཀྱིས་ནི། །
གཟུང་དེ་ཅི་ལྟར་ཐ་མི་དད། །
དང་པོ་ནི། སྔོ་སོགས་རྣམ་འགྱུར་གྱི་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་
གཙོ་བོ་ཡིན་པས། བདེ་སོགས་དང་། སྔོ་སོགས་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཤེས་པ་གཅིག་གི་ཅིག་ཅར་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། སྔོན་པོ་དང་བདེ་བ་དེ་ཅི་ལྟར་ཡང་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་མ་འཁྲུལ་བའི་སེམས་ཀྱིས་རང་བཞིན་ཐ་དད་དུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ། ཕྱི་དེར་ཁྱད་པར་ཡོད་མིན་ཡང་། །
གོམས་པ་ཡི་ནི་ཁྱད་པར་ལས། །
བློ་ལ་དགའ་དང་ཡོངས་སུ་གདུང་། །
ཁྱད་པར་དུ་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །
བདེ་སྡུག་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་
ལ། སྔར་སིམ་ཞིང་དགའ་བར་སྣང་བ་གོམས་པ་ཡི་ཁྱད་པར་ལས་ཕྱིས་ཡོངས་སུ་
གདུང་བའི་ཁྱད་པར་དུ་སྣང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིའི་ཡུལ་གཅིག་བུ་དེར་དམིགས་པར་ཁྱད་པར་
ཡོད་པ་མིན་ཡང་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སིམ་གདུང་སོ་སོར་སྣང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་བློ་ཡང་བདེ་སོགས་ཀྱི། །

བདག་ཉིད་ཡིན་པས་མི་འགལ་ན། །
ད་ནི་ཕྱི་དེ་བདེ་སོགས་ཀྱི། །

194

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བདག་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཅི་ལྟར་རྟོགས། །
གཉིས་པ་ལ། གལ་ཏེ། ཆེན་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བློ་ཡང་བདེ་སོགས་ཀྱི་

བདག་ཉིད་ཡིན་པས་གོམས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་བློའི་བདག་ཉིད་ཡིན་གྱི། དེ་ཙམ་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བདེ་སོགས་མ་ཡིན་པས་གོམས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་མཐོང་བས་དེ་ཙམ་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང་ཤེས་པར་མི་འགྲུབ་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་རྣམས་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ད་ནི་ཕྱི་རོལ་དེ་ཙམ་ལྔ་པོ་དེ་བདེ་སོགས་ཀྱི་

བདག་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཅི་ལྟར་ཡང་ཚད་མས་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གོམས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་བདེ་སོགས་འདི་བློའི་བདག་ཉིད་ཡིན། དེ་མ་གཏོགས་པའི་བདེ་སོགས་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དེ་ཙམ་
ལྔ་བདེ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། བློའི་བདེ་བ་དང་གཟུང་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
རིགས་ཐ་དད་དག་གཟུང་འཛིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གལ་ཏེ་རིགས་ནི་ཐ་དད་དག །
གཟུང་འཛིན་མིན་ན་སྐྱེས་བུ་ནི། །
ཀུན་གྱི་འཛིན་བྱེད་མི་འགྱུར་ཏེ། །
དེས་ན་ཟ་བ་པོ་ཉིད་ཉམས། །
ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ནི་ཆོས་ཅན། དེ་ཙམ་ལྔ་པོ་ཀུན་གྱི་འཛིན་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་
བར་ཐལ། དེ་དག་དང་རིགས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དག་གི་ཟ་བ་པོ་ཉིད་ཡིན་
པ་ཉམས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདིས་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་བསལ། །

195

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། །
གཟུང་དང་འཛིན་པ་ཉིད་མེད་ཕྱིར། །

ཡོད་ན་དེ་ནི་གཞན་ལའང་འགྱུར། །
རིགས་ཐ་དད་ལ་གཟུང་འཛིན་མི་རུང་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། རིགས་ཐ་དད་ལ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་མི་རུང་བ་ཡང་བསལ་ཏེ། དེ་ལ་ཡང་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུས་མ་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ཙམ་ལྔ་བདེ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། བློའི་བདེ་བ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རིགས་ཐ་དད་རྒྱུ་
འབྲས་སུ་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་དེ་ཙམ་ལྔ་དང་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དག་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་གཞན་རིག་
མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །
བློ་དང་དེ་ཙམ་ལྔ་ཆོས་ཅན། གཟུང་འཛིན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྒྱུ་དང་
འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ཉིད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་

གཉིས་ཀ་བེམ་པོར་མཚུངས་པ་ཉམས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་རྣམ་པ་འཇོག་བྱེད་དང་བཞག་བྱ་ཡིན་པས་གཟུང་འཛིན་དུ་ཡོད་ལ། དེས་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱིང་ཡིན་ནི་ཞེ་
ན། འོ་ན། སྐྱེས་བུ་དང་དེ་ཙམ་ལྔ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཙམ་ལྔ་འཛིན་པ་དེ་ནི་གཞན་སྐྱེས་བུ་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ལ་
བེམ་པོས་ཁྱབ་པ་ཉམས་སོ། །མ་གྲུབ་ན། དེ་ཙམ་ལྔ་འཛིན་པའི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ཉམ་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། སེམས་སུ་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པའོ། །

196

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ནང་ཉིད་དང་། །
མྱང་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་སེམས་ཡིན་ནོ། །
གང་གི་རང་བཞིན་མྱོང་བ་ཡིན། །
དེ་ནི་དེ་ཡིས་མྱོང་མ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། བདེ་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ནང་གི་བདག་ཉིད་དང་དེ་ཡང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མྱོང་བྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ་ཁོགས་ཤིང་། མྱོང་བྱེད་དོན་གཞན་ཡང་པ་ཁེགས་པ་དེའི་ཕྱིར།
དམ་བཅའ་སྔ་མས་གྲངས་ཅན་དང་། ཕྱི་མས་རིགས་པ་ཅན་པ་ཁེགས་པའི་དོན་
བསྡུས་སོ། །དེ་ལྟར་མིན་པར་དེ་ཙམ་ལྔའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཞིང་། དེ་སྐྱེས་བུས་མྱོང་ན། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བདེ་བའི་རང་བཞིན་དེ་ཙམ་ལྔ་པོ་དེ་ཡི་ཡུལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཙམ་ལྔ་པོ་གང་གི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་མྱོང་ཞིང་ཤར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བློ་མྱོད་རྫས་ཐ་དད་དགག །རྫས་ཐ་དད་འདྲེས་པས་མ་ཕྱེད་པའི་ལན་དགག་པ། སེམས་སེམས་བྱུང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་དེ་རང་བཞིན་མིན་པ། །
མྱོང་བས་བློ་གནས་དེ་རིག་ན། །
མངོན་སུམ་དྲན་པའི་རྣམ་པ་ཅན། །
མྱོང་བ་མ་གཏོགས་འདི་བློ་གང་། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ཙམ་ལྔ་པོ་དེའི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ཤར་བ་མ་ཡིན་པའི་

197

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མྱོང་བ་ཤེས་རིག་དེས། བློ་བེམ་པོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོལ་དེ་ཙམ་ལྔའི་བདེ་བའི་
གཟུགས་བརྙན་དེ་རིག་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བདེ་སོགས་རིག་གོ་སྙམ་དུ་བློ་དང་མྱོང་བ་
གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བློ་མྱོང་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་མངོན་སུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། ལྐོག་གྱུར་དུ་དྲན་པའི་རྣམ་པ་
ཅན་གྱི་མྱོང་བ་ཤེས་རིག་འདི་མ་གཏོགས་པ་དེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱི་བློ་གང་ཡང་ཚད་མས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
རྩ་བ། དེ་དང་དེ་དོན་ལ་བརྟེན་ནས། །
བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་མྱོང་བ། །
གཅིག་ཉིད་འབྱུང་བར་འགྱུར་མཐོང་གི །
བར་དུ་གཞན་ནི་མ་མཐོང་ངོ་། །
ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་དེ་དང་དེའི་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་མྱོང་བའི་མྱོང་བ་གཅིག་ཉིད་རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བར་མཐོང་གི་ཕྱི་རོལ་དང་མྱོང་བའི་བར་དུ་བློ་རྫས་གཞན་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལྕགས་གོང་དང་ནི་མེ་བཞིན་དུ། །
འདྲེས་པས་རྣམ་དབྱེར་མེད་ཅེ་ན། །
དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དངོས་ཀུན་ལ། །
ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་བཞག་ཉམས། །
གཉིས་པ་ནི། ལྕགས་གོང་དམར་འབར་བར་གྱུར་པའི་ཚེ། ལྕགས་དང་མེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་བཞིན་དུ་འདྲེས་ནས་མ་ཕྱེད་པ་བཞིན་དུ་བློ་མྱོང་གཉིས་

198

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཀྱང་འདྲེས་པས་སོ་སོའི་རྣམ་པར་གཞན་ལ་འདིའོ་ཞེས་དབྱེར་མེད་པ་ཡིན་གྱི།

རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་ཀུན་ལ་རྫས་ཐ་དད་དང་། ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་གཞག་ཉམས་ནས་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། བློ་མ་འཁྲུལ་བས་རྫས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ཀྱང་རྫས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད་འདྲེས་ནས་མ་ཕྱེད་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཐ་དད་མེད་མྱོང་གཅིག་ཡིན་ན། །
དེ་ལྟར་གང་མིན་དེ་ཐ་དད། །
ཅན་གྲུབ་འདི་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་ན། །
ཐ་དད་སྒྲུབ་བྱེད་འགྲུབ་མ་ཡིན། །
དངོས་པོ་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་གིས་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བློ་མ་འཁྲུལ་བས་རྫས་གཅིག་ཏུ་མྱོང་བ་འདི་རྫས་གཅིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། བློ་མ་འཁྲུལ་བས་རྫས་ཐ་དད་མེད་པར་མྱོང་བ་རྫས་གཅིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན། དེ་ལས་རྫས་གཅིག་ཏུ་མྱོང་བ་དེ་ལྟར་གང་མིན་པར་རྫས་ཐ་དད་དུ་མྱོང་བ་དེས་རྫས་ཐ་དད་ཅན་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྡུག་བསྔལ་དཀར་སོགས་ཐ་དད་སྣང་། །
ཐ་དད་མ་ཡིན་བློ་མྱོང་ནི། །
ཐ་དད་མེད་སྣང་ཐ་དད་ན། །
ཐ་དད་ཐ་དད་མེད་རྟེན་ཅི། །
རྫས་ཐ་དད་པའི་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ། སྡུག་བསྔལ་དང་།

199

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དཀར་པོ་སོགས་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཡང་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྫས་ཐ་དད་མེད་པའི་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ། བློ་དང་མྱོང་བ་ནི། བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་རྫས་ཐ་དད་མེད་པར་སྣང་ཡང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བློ་མྱོང་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་འགྲུབ་ན། ཁྱེད་རང་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པ་དང་། དུས་
འགའ་ཞིག་གི་ཚེ། བདེ་བ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལས་གཞན་མ་དམིགས་ཀྱང་མེད་པར་མི་འདོད་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གཅིག་ཚེ་གསལ་བས་བསྒྲིབས་ན་ཡང་། །

སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱུན་དག་ལ། །
ཐ་དད་པར་ནི་མཐོང་པའི་ཕྱིར། །

ཐ་དད་རྣམ་བཞག་གྲུབ་པ་ཡིན། །
དུས་གཅིག་གི་ཚེ་བདེ་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་བྱུང་གཅིག་ཆེས་གསལ་བས་བསྒྲིབས་ནས་ངེས་མ་ནུས་ན་ཡང་སེམས་བྱུང་ཐ་དད་དུ་མའི་རྣམ་གཞག་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་རྒྱུན་དག་ལ་སེམས་བྱུང་དུ་མ་
ཐ་དད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དཔེར་ན། ཉིན་པར་ཉི་མའི་འོད་ཀྱིས་སྐར་མ་ཟིལ་གྱིས་

མནན་ནས་མ་མཐོང་ཡང་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་བྱུང་ཡང་ཡིན་ནོ། །
དོན་བསྡུས་ན། སེམས་བྱུང་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་འགར་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པ་ལྟར་བློ་མྱོང་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པའི་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་ལ་སེམས་བྱུང་དུ་མ་ཚད་མས་

200

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མཐོང་། བློ་མྱོང་རྫས་ཐ་དད་དུས་ནམ་ཡང་ཚད་མས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཞུང་

འདིས་སེམས་སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འབྲེལ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན། སེམས་བྱུང་ནང་ཕན་ཚུན་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས་གཙོ་བོ་རྣམ་ཤེས་རྟོག་པ་གཅིག་སྐྱེས་པའི་ཚེ། འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་ངེས་པར་སྐྱེ་བས་སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་རྟོག་པ་རྫས་ཐ་དད་དྲུག་སྐྱེ་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་མཐོང་བ་མེད་
པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་རིགས་མཐུན་གཉིས་ཅིག་ཅར་
དུ་མི་སྐྱེ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། རིགས་མི་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རིགས་གཅིག་དང་ཐ་དད། རྣམ་ཤེས་དྲུག་ཏུ་ངེས་པའི་གཅིག་གི་ཡ་གྱལ་དུ་མཚུངས་བ་དང་མི་མཚུངས་པ་ལ་བྱེད་དམ། ཡུལ་འདྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོག་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་བཀག་སྟེ།
ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅན་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། དབང་ཤེས་རྟོག་པར་འདོད་པ་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན། རིགས་པ་ཅན་པས་
འདི་གཟུགས་འཛིན་པའོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་དང་། འདི་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་དབང་ཤེས་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས། རྟོག་གཉིས་
ཅིག་ཅར་མཐོང་བ་མེད་པའི་གནོད་བྱེད་བཀོད་པ་ལྟར་སྣང་དུ་ཐལ། རྟོག་པ་དེ་གཉིས་ཀྱང་ཡུལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། འོག་ནས་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་

201

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་རྟོག་པ་རྫས་ཐ་དད་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་མཐོང་གི །ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མ་
མཐོང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་ལྟར་སྣང་དུ་ཐལ་ཁྱོད་ལྟར་ན་དེའི་རྟགས་མི་འགྲུབ་པའི་
ཕྱིར། གཙོ་བོའི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ། གཙོ་བོ་རྟོག་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་བར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཙོ་འཁོར་གྱི་

རྟོག་པ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་སུ་རུང་
དམ་མི་རུང་མི་རུང་ན། གཙོ་བོ་རྟོག་པ་གཅིག་ཁོ་ན་འདུག་ལ། འཁོར་རྟོག་པ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་འདུག་གོ་སྙམ་དུ་གང་ལས་ངེས། དམིགས་རུང་ཡིན་ན་སྒྲ་ཙམ་ལ་མ་འཆེལ་བར་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ལ། རྟོག་པ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་དུས་ཅིག་ཅར་སྦྲུལ་མགོའི་གདེངས་ཀ་ལྟར་འདུག་མི་འདུག་ལེགས་པར་བསམས་ན་དེ་མ་ཐག་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སེམས་སེམས་བྱུང་རྫས་གཅིག་པ་དང་གཙོ་བོ་གཅིག་གི་འཁོར་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ནོ། །
སེམས་སེམས་བྱུང་གི་ཁྱད་པར་ནི། ཡུལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་སེམས་ཡིན་ལ། ཡུལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་གཞིར་བྱས་ནས་བྱེད་ལས་ལ་སོགས་པ་ཅི་རིགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆས་བཞག་དགོས་པའི་བློའི་ཆ་སེམས་བྱུང་
ངོ་། །དེ་ལྟར་དབུས་མཐའ་ལས། དེ་ལ་དོན་མཐོང་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། །ཞེས་པ་དང་། འགྲེལ་པར་དོན་ཙམ་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །དེའི་ཁྱད་པར་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བའོ། ཞེས་དང་། དེའི་བཤད་པར་ཙམ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་ནི་བྱེ་བྲག་སེལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་བོ་ཙམ་དམིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དཔེར་ན། ཡུལ་

202

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཟུགས་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། གཟུགས་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་གཞིར་བྱས་ནས། དེའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་ཆོས་སེམས་ཡུལ་ལ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པའི་ཆ་སེམས་པ་ཡིན་པ་ནས། འདྲིས་པའི་ཡུལ་མི་བརྗེད་པའི་ཆ་དྲན་པ་ཡིན་པ་སོགས་ཁ་ཅིག་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་དང་། ཁ་ཅིག་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཆ་

ནས་བཞག་པ་སོགས་སེམས་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ན་དེ་མ་ཐག་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དོན་གྱི་

ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། ཞེས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཚིག་ཀྱང་ལོག་པར་བཏོད་ནས།
སྔོན་པོ་མཐོང་བ་ན་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། སྔོན་པོ་མ་
ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་སོགས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྔ་མ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་
པའི་ཆ་སེམས་དང་། ཕྱི་མ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་ཆ་སེམས་བྱུང་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དེ་གཞིར་བཟུང་ནས་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་ཁྱད་
པར་དོན་གྱི་ངོ་བོ་རང་སྟོབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རིག་མི་རིག་ལ་འཇོག་པ་སོགས་ནི། ཤིང་
རྟ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་རོ། །གཞུང་དག་པ་ལས། དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། ཞེས་འབྱུང་གི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་མི་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ནི། རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །
བཞི་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཚིག་དོན་སོ་སོར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་གཞི་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ན་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་

203

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ནི། སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་མན་ཆད་དུ་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམས་པས་ཆོས་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་དེའི་བདག་པོ་ལས་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཡང་དག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་མཆོག་གི་
དུས་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ཡང་། ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལྷག་མཐོང་ཕྱི་མའི་བདག་པོའི་རྐྱེན་དུ་
འགྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན། ཞི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བདག་པོ་
ལས་ཡང་དག་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་དང་། འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་
སོ། །གསུམ་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་མི་རྟག་སོགས་སུ་སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆོས་ཅན། གོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་མ་བྲལ་ན་མི་རྟག་སོགས་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཡེ་
ཤེས་ངེས་པར་འབྱུང་སྟེ། རྟེན་བརྟན་གོམས་པའི་རྩོལ་བ་རེ་རེས་ཀྱང་མི་རྟག་སོགས་
ཀྱི་བློ་རིགས་འདྲ་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཅེས་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པར་མཛད་དོ། །སྔོན་གྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག། སློབ་དཔོན་གྱིས། ཇི་
ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཀུན་མཁྱེན་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་
གསུངས་ཀྱང་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཀུན་མཁྱེན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་
རིགས་པ་མ་གསུངས་ཞེས་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། ཇི་སྙེད་པ་ཙམ་མཁྱེན་པའི་ཀུན་མཁྱེན་དང་། དེ་གཉིས་སྒྲུབ་ནུས་སུ་མཚུངས་ཤིང་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་དོན་གྱིས་གོ་

204

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བར་ལེའུ་གཉིས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་གཞི་དང་། མཚན་ཉིད་དང་།
རྟོག་བྲལ་གྱི་དོན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །
རྩ་བ། རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་སྔར་བཤད་པ། །
དེ་དག་གི་དེ་བསྒོམས་བྱུང་ཡི། །
རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་བསལ་བས། །
གསལ་བ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། སྔར་ལེའུ་གཉིས་པར་བཤད་པའི་རྣལ་འབྱོར་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་
གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་མཐོང་ལམ་མ་ཐོབ་གོང་དུ་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་ཞིང་། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི། རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་བླ་མས་བསྟན། །མ་འདྲེས་པ་ཡི་དོན་ཙམ་མཐོང་། །ཞེས་རྣལ་འབྱོར་
རྣམས་ཀྱི་བླ་མ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་
བསྟན་པ་དེ་ཉིད་སྒྲ་དང་མ་འདྲེས་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་པའི་དོན་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ། རྟོག་བྲལ་གྱི་དོན་དང་། མ་འཁྲུལ་པའི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱས་
པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་པར་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་གསལ་བ་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་ཤེས་

205

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

པ་ཡིན་པས་སོ། །
རྩ་བ། འདོད་འཇིགས་མྱ་ངན་གྱིས་བརླམས་དང་། །

རྐུན་པོ་རྨི་སོགས་ཀྱིས་བསླད་པས། །

མདུན་ན་གནས་པ་བཞིན་དུ་ནི། །
ཡང་དག་མིན་པ་མཐོང་བར་འགྱུར། །
དེའི་དཔེ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་། འཇིགས་པ་དང་བུ་ཤི་པའི་མྱ་ངན་གྱིས་

བརླམས་པ་དང་། རྐུན་པོ་རྨི་བ་སོགས་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྣང་འབྱུང་སྟེ། རྐྱེན་
དེ་རྣམས་ཀྱིས་བསླད་པ་མདུན་ན་གནས་པ་བཞིན་དུ་གོམས་ཡུལ་ཡང་དག་པ་མ་
ཡིན་པ་གསལ་བར་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རྣམ་པར་རྟོག་དང་རྗེས་འབྲེལ་ནི། །
དོན་གསལ་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན། །
རྨི་ལམ་ན་ཡང་དྲན་པ་དེ། །
དེ་འདྲའི་དོན་ལྡན་མིན་པར་དྲན། །
རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། རྟོག་བྲལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་ཞིང་རྟོག་པའི་བློ་ཡིན་ན་དོན་གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྨི་ལམ་ན་རྟོག་པ་ལ་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་
བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྨི་ལམ་ན་ཡང་འདས་པ་དྲན་པའི་རྟོག་པ་དེ་རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསལ་སྣང་དེ་འདྲའི་དོན་ལྡན་མིན་པར་མི་གསལ་པར་དྲན་བའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གོམས་པ་ལས་

206

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
གསལ་སྣང་འབྱུང་ཡང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དོན་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྣང་འབྱུང་བ་
མི་འཐད་དེ། གོམས་པས་དེ་ལ་ངོ་བོ་སྣང་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། མི་གཙང་ཟད་པར་ས་ལ་སོགས། །
ཡང་དག་མིན་པའང་བསྒོམས་པ་ཡིན། །
སྟོབས་ཀྱིས་སྤྲུལ་པ་རྟོག་མེད་དང་། །
གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་དུ་མཐོང་། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དོན་གོམས་པས་གསལ་སྣང་འབྱུང་སྟེ། མི་གཙང་བ་དང་། ཟད་པར་ས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པ་མིན་པའང་བསྒོམ་པ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྲུལ་ཞིང་
བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པའང་རྟོག་མེད་དང་། གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་དུ་མཐོང་པའི་ཕྱིར།

དང་སྒྲ་སྨོས་པ་ནི། ལོག་རྟོག་དགག་པའི་རིམ་པ་ལ་བལྟོས་པའོ། །
རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། །
གང་གང་ཤིན་ཏུ་བསྒོམས་གྱུར་པ། །
བསྒོམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན། །
དེ་གསལ་མི་རྟོག་བློ་འབྲས་ཅན། །
གཉིས་པ་ནི། གོམས་པའི་བློ་ཐམས་ཅད་བསྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན་ཡུལ་དེ་གསལ་ལ་མི་རྟོག་པའི་བློ་འབྲས་བུར་འབྱུང་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ་མི་རྟག་སོགས་ཡང་དག་པ་དང་། ཀེང་རུས་སོགས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གང་དང་གང་ཤིན་ཏུ་སྒོམ་པར་གྱུར་པས་བསྒོམ་པ་རྫོགས་པ་ན་གསལ་སྣང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གོང་དུ་བསྒྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

207

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། དེ་ལ་སྔར་བཤད་དངོས་པོ་བཞིན། །
བསླུ་བ་མེད་ཅན་གང་ཡིན་དེ། །
བསྒོམས་བྱུང་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད། །
ལྷག་མ་ཉེ་བར་བསླད་པ་ཡིན། །
དེ་ལ་སྔར་ལེའུ་གཉིས་པར་བཤད་པའི་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དངོས་
པོ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་དེ། ཡང་དག་པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་གསར་དུ་བསླུ་བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་
ཡང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉེ་བར་བསླད་ཅིང་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན། །
དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན། །
གསུམ་པ་ལ། རྟོག་པ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། སྒྲའོ་སྙམ་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲའི་དོན་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་

ཐལ། ཤེས་པ་གང་ཡུལ་གང་ལ་བལྟོས་ནས། དེའི་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་

བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཡུལ་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟོག་
པྲལ་གྱི་དོན་ལ། མཐའ་དཔྱད་པ་དང་། ཚིག་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། གང་དག་ཤེས་པ་གང་ཡིན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན།

208

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཞེས་པ་དེ་རང་གི་
ངོ་བོ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་རྗེས་དཔག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་ཞིང་། རྗེས་དཔག་ཀྱང་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་རང་གི་ངོ་བོ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན། གཟུང་རྣམ་ཡང་མིན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན། ཕྱི་མ་མི་འཐད་པ་ནི་རྟོགས་པར་སླ་ལ། དང་པོ་ལྟར་ན། རྗེས་དཔག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་འཛིན་རྣམ་ལ་མངོན་སུམ་གང་ཞིག། དེ་གཉིས་ཡུལ་དང་། དུས་དང་ངོ་བོ་གང་ལ་བལྟོས་ཀྱང་། ཁྱབ་མཉམ་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་ན། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག། །ཅེས་པའི་རིགས་པ་ལ་ཁྱད་པར་
ཅི་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་འདི་ལ་ཡང་ཡོད་དོ། །འདོད་ན། རྟོག་བྲལ་དུ་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཡང་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཁ་ནང་བལྟ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། ཕྱིར་བལྟ་ལ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་དོན། ཁ་ནང་བལྟའི་ཆ་རང་
རིག་མངོན་སུམ་དང་། ཕྱིར་བལྟའི་ཆ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ན།
དེ་སྐད་སྨྲ་བར་རིགས་ཀྱི། ཕྱིར་བལྟ་ཐམས་ཅད་ནང་དུ་བལྟས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་
བར་མི་རིགས་སོ། །ཁོ་བོ་ཅག་གིས་དེ་སྐད་མ་སྨྲས་སོ་ཞེ་ན། ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་རྣམ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །ཡང་རྗེས་དཔག་གིས་ཁ་ཕྱི་ནང་དུ་རིམ་གྱིས་བལྟ་བ་ཡིན་ནམ། ཅིག་ཅར་བལྟ་བ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཁ་ནང་དུ་མི་བལྟ་བའི་ཤེས་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་པའམ། ཤེས་པ་རྟག་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་། རང་གི་

209

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཀ་གསལ་བར་སྣང་ན་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་
དུ་འགྱུར་རོ། །འཛིན་རྣམ་གསལ་བར་སྣང་། གཟུང་རྣམ་མི་གསལ་བར་སྣང་ངོ་ཞེ་ན། རྗེས་དཔག་དེ་ཉིད་རྟོག་པ་ཡང་ཡིན་ལ། རྟོག་མེད་ཀྱང་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དྲི་ཟའི་རྒྱལ་པོས་ཀྱང་བརྗོད་མི་ནུས་སོ། །
ཡང་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་པ་ཡང་། དབང་པོའི་སེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་རྣམ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཛིན་རྣམ་གཞལ་བྱ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་
འབྲས་བུ། ཞེས་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་
འགྱུར་རོ། །དེས་ན། ཤེས་པ་ཀུན་གྱི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། དེ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ལ་ཕར་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་
ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་ཤེས་པ་འཛིན་རྣམ་ལ་ཚུར་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་ག་ལ་སྲིད། འོ་ན། རྗེས་དཔག་གི་འཛིན་རྣམ་ལ་དེའི་གཟུང་རྣམ་གསལ་བར་སྣང་བར་ཐལ། དེ་གཟུང་རྣམ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྗེས་དཔག་དེ་ཉིད་ལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན་ནི་རྟགས་མ་གྲུབ་ལ། དེ་མྱོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཁྱབ་པ་མེད་དེ། རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་རྟོག་པ་ལ་མི་གསལ་བར་སྣང་བས། དེ་གསལ་བར་སྣང་བའི་བློ་མི་སྲིད་པ་སུས་ཀྱང་སྒྲུབ་མི་

210

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ནུས་སོ། །ཁྱོད་རང་ལྟར་ན། རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་སྲིད་ན། དེ་བེམ་པོར་ཁས་བླངས་པ་ལ་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། སྲིད་ན་དེ་ཉིད་ལ་གསལ་བར་སྣང་བས་ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པར་ཅིས་ཏེ་མི་འགྱུར། དེས་ན། རིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ། །
རྩ་བ། རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲ་དོན་མིན། །
དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་ཀུན་མངོན་སུམ། །
གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་རྣམ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་དོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁ་ནང་ཁོ་ནར་ཕྱོགས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལ་ཤེས་པ་ཀུན་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཤེས་པ་ཀུན་གྱི་སྒྲ་དོན་མི་འཛིན་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གཟུང་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཀར་ནས་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་རང་མྱོང་བའི་འཛིན་རྣམ་ཞེས་བསྙད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དེ་ལ་ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཁྱོད་ཀྱི་རང་

མཚན་གྱི་ངོ་བོ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་
སྣང་ལ། ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་དང་། ཕྱེ་བའི་དགོས་པའོ། །
དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས། ལྟར་སྣང་བདུན་དུ་བཤད་དེ། འཁྲུལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་། །དྲན་དང་མངོན་འདོད་ཅེས་བྱའོ། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་རབ་རིབ་བཅས། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་མངོན་

211

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

སུམ་ལྟར་སྣང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། རྟོག་པ་མེད་པའོ། །རྟོག་པ་ལ་དྲུག་སྟེ། སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་ལྟ་བུ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང་། རིགས་རྒྱུན་ལ་
རྟོག་པའི་བློ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་དང་། རྟགས་འཛིན་པ་རྗེས་དཔག་དང་། རྟགས་ཅན་འཛིན་པ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། འདས་པའི་དོན་དྲན་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་དོན་མངོན་པར་འདོད་པའོ། །རྟོག་པ་མེད་པ་ནི་གཅིག་སྟེ། རབ་རིབ་སོགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཤེས་པའོ། །རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པ་ལྟར་ན།
རྩ་བ། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་རྣམ་པ་བཞི། །
རྟོག་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །
རྟེན་བསླད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཅན། །
རྟོག་པ་མེད་པ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །
མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། རྟེན་དབང་པོ་བསླད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཅན། རྟོག་པ་མེད་པ་གཅིག་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ། རྟོག་མེད་ལྟར་སྣང་ལོགས་སུ་བཀར་བའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །
རྩ་བ། དབང་སྐྱེས་མིན་པར་གྲུབ་དོན་དུ། །
གཉིས་བཤད་འཁྲུལ་པ་མཐོང་ཕྱིར་རོ། །
དང་པོ་ནི། འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་རྟོག་པ་

212

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་དབང་སྐྱེས་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁ་ཅིག་དེར་འཁྲུལ་པ་མཐོང་བས་དེ་ལྡོག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁྲུལ་པ་ཇི་ལྟར་མཐོང་ཞེ་ན་རིགས་པ་ཅན་པས་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་མ་
འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅེས་སྨོས་ནས་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་སོགས་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་དབང་དོན་ཕྲད་པ་སྨོས་ལ། སྨིག་རྒྱུ་
ལ་ཆུར་འཛིན་ལྟ་བུ་དེས་གཅོད་མི་ནུས་པར་མཐོང་ནས་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་སྨོས་སོ། །རྩ་བ། རྗེས་དཔག་སོགས་གྲུབ་བརྗོད་པ་ནི། །
སྔ་མ་གཉིས་ཉིད་བསྒྲུབ་ཕྱིར་རོ། །
རྗེས་དཔག་སོགས་བཞི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལྟར་དུ་བརྗོད་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྔ་མ་གཉིས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་མཛད་པས། རྟོག་པ་མངོན་
སུམ་ལྟར་སྣང་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བ་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས་སྡེ་ཚན་གཉིས་སུ་བསྡུས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྩོད་གཞི་དང་མཐུན་དཔེ་གཉིས་སུ་འདུས་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་གསུམ་དུ་བསྡུས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྩོད་གཞི་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་བསྟན་ནས། ལྷག་མ་བཞི་ཀ་དེའི་མཐུན་དཔེར་རིགས་གཅིག་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

213

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། བརྡ་རྟེན་ཅན་དང་དོན་གཞན་ལ། །
སྒྲོ་འདོགས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག །
མངོན་སུམ་ཉེར་འཇུག་ཅན་ཉིད་ཕྱིར། །

འགའ་ཚེ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། བརྡའི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་ཆོས་ཅན། དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་དབང་ཤེས་སུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་རང་མཚན་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དང་། ཡུལ་དུས་ཉེ་བར་འཇུག་པ་ཅན་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཇི་ལྟར་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་དོན་ཅན། །
དྲན་པ་ལ་སོགས་རྟོག་པ་འདི། །
བརྡ་ལ་ལྟོས་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན། །
མངོན་སུམ་དོན་ལ་འཛིན་མི་བྱེད། །
དཔེ་རྟོག་པར་བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཡུལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་དྲན་པ་དང་། མངོན་འདོད་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པ་བཞི་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ལ་གཟུང་དོན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པར་དོན་སྤྱི་འཛིན་པའི་
རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་འཛིན་པ་བརྡ་ལ་བལྟོས་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་གྱི་བློ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། བརྡ་ལ་བལྟོས་ན་རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ཁོ་བོ་ཡང་འདོད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ལྟར་ཉམས་མྱོང་དྲན་མེད་པར། །
བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ། །

214

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཤེས་ཡོད་མིན་པས་དེ་ཡང་ནི། །
མངོན་སུམ་ལས་ནི་ཡོངས་ཉམས་འགྱུར། །
དཔེ་དེ་ལྟར་སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་དང་། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་པ་དག་ལ་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་ནི་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བཤད་དུ་
ཡོད་པའི་དབང་ཤེས་ལས་ནི་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་སྔོན་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཡུལ་གྱི་བརྡ་དྲན་པ་མེད་པར་ཁྱོད་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་
རང་ཡུལ་འཛིན་པ་བརྡ་དྲན་པ་ལ་བལྟོས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྡའི་རྟེན་
ཅན་ནི། ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་པ་ལ། བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པ་ངེས་པར་བརྡ་དྲན་པ་ལ་བལྟོས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བློ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བརྡ་འཛིན་དགོས་པ་མ་ཡིན་གྱི་བརྡ་དྲན་པ་སྔོན་
དུ་མ་སོང་བར་ཡུལ་འཛིན་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། །དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི། སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆུར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ལྟ་
བུ་སྟེ། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་རྟོག་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ། འཐད་པའི་ཕྱོགས་བཞག་པ་དང་། དམིགས་བསལ་གྱི་དོན་
གཞན་དུ་རྟོག་པ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་ལོགས་སུ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྩ་བ། འདིར་ནི་བཞི་པ་དམིགས་བསལ་ཏེ། །
ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བདུན་པ་ཡིན་པ་རྣམ་འགྲེལ་འདིར་ནི་བཞི་པར་བསྟན་པ་རབ་རིབ་སོགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཤེས་པ་དེ་རྟོག་པའི་སྡེ་ཚན་
ལས་དམིགས་ཀྱིས་ལོགས་སུ་བསལ་ནས་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྟོག་མེད་

215

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། མངོན་སུམ་དུ་ཐལ།
རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་ན། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། མིང་
དང་རིགས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡི། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་དེ་མངོན་
སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་དང་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་མི་འགལ་བར་ཐལ། འདིར་ནི་བཞི་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་བདུན་པར་བསྟན་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཁྲུལ་བ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ཏེ། མིང་དང་ཞེས་སོགས་མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལྷག་མར་གོ་བའི་སྤྱིར་བཏང་གི་ཚིག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

འོ་ན། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། ཞེས་སྨོས་པས་ཆོག་མོད་སོ་སོར་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལྟར་སྨོས་པས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་གཉིས་དངོས་སུ་ཤེས་ནས་མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་

དགོས་པ་དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་མངོན་སུམ་རྟག་པར་འདོད་
པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། མིང་དང་རིགས་སོགས་སྦྱར་བའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་སྤྱིར་བཏང་གི་ཚིག་དེ་སྨོས་སོ། །དེ་ལ་བྲལ་བྱ་རྟོག་པ་གཉིས་གསུངས་པ་ནི། གཞན་དག་དབང་ཤེས་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པར་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དང་། ཡང་ན། མིང་སོགས་སྦྱོར་བ་རང་ལུགས་ཀྱི་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། རིགས་སོགས་སྦྱོར་བ་
གཞན་དག་གི་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བ་དགོས་ཞེས་

216

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བསྟན་ཏོ། །རབ་རིབ་བཅས་སྨོས་པས། རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པ་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་
ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ནི་ཉེར་གནོད་ལས་སྐྱེས་བརྗོད། །
དེ་ལ་རབ་རིབ་འབའ་ཞིག་ནི། །
ཉེར་གནོད་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །
རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་སྨོས་པ་དེས་ནི། རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་
མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་རྐྱེན་
གྱིས་ཉེ་བར་གནོད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པ་ཙམ་སྨོས་ཤེ་ན།
དེ་ལ་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པ་འབའ་ཞིག་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་ཕྱི་ནང་གི་རྐྱེན་གྱིས་ཉེ་བར་གནོད་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་
པ་འཁྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དམིགས་བསལ་གྱི་ཚིག་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་གྱི་

མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པའི་ལོག་པའི་དཔེར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། གསལ་སྣང་ཅན་
གྱི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་རྟོག་མེད་ཡིན་པ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བའི་དོན་ཅན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ལུང་དང་སྦྱར་བའི་རིགས་པས་དགག་པ། མ་སྦྱར་བའི་རིགས་པས་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། དེ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་ཞེས་ཁ་ཅིག །

217

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་སློབ་མ་རྟོག་བྲལ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་
རྫོགས་སུ་བསམ་པ་ཁ་ཅིག་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་སོགས་རྟོག་བྲལ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པའི་ལོག་པའི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། ལོག་པའི་དཔེར་
ཤེས་པའི་དོན་དུ་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་སྨོས་ལ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །རྟོག་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། མིག་གི་དབུས་ན་རབ་རིབ་གནས་པས་ཟླ་བ་དེ་ཉིད་ཟུར་གཉིས་སུ་རིམ་
གྱི་མཐོང་བ་ན། ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
རྩ་བ། སྔོ་དང་ཟླ་གཉིས་ལ་སོགས་བློའི། །
དབང་པོའང་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི། །
གཞུང་འདི་དང་ནི་དེ་དག་འགལ། །
ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་བཞེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བཞེད་པར་འདོད་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོ་ལ་རྡུལ་ཕྲན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་དམིགས་པ་ཡིན་ན་མིག་གི་དབང་པོའང་། སྔོན་པོ་དང་ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའི་དབང་བློའི་ཡུལ་དུ་ཐལ། རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བྱ་བའི་གཞུང་འདི་དང་འདོད་པ་དེ་དག་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རྩོད་སྒྲུབ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་རྩོད་སྒྲུབ་
མཁན་པོས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཇི་ལྟར་སྣང་བའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་ལས་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་

སྒོ་ནས་སྐྱེས་སམ། སྣང་ཚུལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱེས། དང་པོ་མི་རིགས་

218

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་ལྔ་ལ་ཡུལ་རགས་པར་སྣང་ཞིང་རགས་པ་རྗེས་སུ་མེད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པའང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དོན་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྣང་ཡང་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྡུལ་ཕྲན་

དབང་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མིག་ལ་སོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པར་ཐལ། ཞེས་བརྗོད་པའོ། །འང་ཞེས་པ་ནི། ཕྱིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཏུ་མ་ཟད། དབང་པོའི་རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ཀྱང་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་གཞན་དག་
འདོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའོ། །དམིགས་བརྟག་ཏུ། དབང་པོ་རྣམ་པར་རིག་པའི་རྒྱུ། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་དག་ཡིན་མོད་ཀྱི། །ཞེས་པ་དང་། ཀུན་ལས་བཏུས་དོན་
གཅིག་པས། རྡུལ་ཕྲན་ཚད་སྒྲུབ་མཛད་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེ་ཡོད་ན་རྒྱུ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་དམིགས་རྐྱེན་དུ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་རེ་ཤིག་བརྟག་པ་མཐའ་གཟུང་དུ་ཁས་བླངས་ནས་དམིགས་རྐྱེན་ལ་དགག་པ་མཛད་དོ། །
འོ་ན། རྡུལ་ཕྲན་ཡོད་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བརྟག་པ་མཐའ་གཟུང་དུ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་བླངས་པས་ཆོག་པས་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་
མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། བརྟག་པ་མཐའ་གཟུང་ལ་དགག་པ་མཛད་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྡུལ་
ཕྲན་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པ་ལ་དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་བརྒྱུད་པས་རྒྱུ་ཡིན་ན། །
དབང་པོའི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དག །
དཔྱད་པ་འདི་ལ་ཡིད་ཀྱི་ནི། །
སྐབས་སུ་ཅི་ལྟར་འགྱུར་བ་ཡིན། །

219

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གལ་ཏེ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་དགོངས་པ་བརྒྱུད་པས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་
དེ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པའི་རྒྱུར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་པོའི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་དག་ལ་དཔྱད་པ་བྱས་ནས་རྡུལ་ཕྲན་
དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྟོག་པའི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཐལ་བ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཅི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་སུན་འབྱིན་དུ་

འགྱུར་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དབང་རྟེན་གང་ཡིན་གལ་ཏེ་གང་། །
དབང་པོ་ཡོད་མེད་རྗེས་འཇུག་ཅན། །
དེ་མཚུངས་གལ་ཏེ་འགྱུར་ལྡན་ན། །
དེ་འདི་ཉིད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་འགོག །
གཉིས་པ་ནི། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་དྲིས་པས། གལ་ཏེ། ཤེས་པ་གང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་
འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་ཅན་ནོ་ཞེ་ན། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་སུ་མཚུངས་པར་ཐལ། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་
བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབང་པོ་འགྱུར་རྗེས་སུ་འགྱུར་བ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དབང་ཤེས་ཡིན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་

ཡང་འགོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྒྱུ་མཚན་དེ་འདི་ཉིད་ལ་ཡང་ཞུགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདིར་ཡང་སྦྲུལ་སོགས་འཁྲུལ་པ་བཞིན། །

220

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དབང་པོའི་འགྱུར་བ་ཡོད་ན་ཡང་། །
ལྡོག་འགྱུར་དབང་པོའི་བསླད་པ་ནི། །
ལོག་ཀྱང་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། །
ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་འགྱུར་ཡང་ཆོས་ཅན། ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་ལ་སོགས་པར་འཁྲུལ་བ་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་འགྱུར་བ་ཡོད་ན་ཡང་ལྡོག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དབང་པོའི་བསླད་པ་ལོག་ཀྱང་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
རྩ་བ། དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ནི། །
བརྗོད་པ་དག་གིས་འགའ་ཚེ་འཇོག །
མཐོང་བ་དྲན་ལ་ལྟོས་འགྱུར་ཞིང་། །
ཡོངས་སུ་གསལ་བར་སྣང་མི་འགྱུར། །
དེ་བཞིན་དུ་འདི་ན་སྦྲུལ་འདུག་ཅེས་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་སྦྲུལ་འཛིན་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཟླ་གཉིས་འདུག་ཅེས་བརྗོད་པ་དག་གིས་ཀྱང་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ། ཁྱོད་འཇོག་ཅིང་སྐྱེ་བར་ཐལ། རང་གི་ཡུལ་མཐོང་བ་བརྡ་དྲན་པ་ལ་བལྟོས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡུལ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་སྣང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཟླ་གཉིས་སྣང་བའི་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་དེ། ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་ཡང་རྟོག་པ་ཡིན་པས་གསལ་སྣང་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ནས་མངོན་སུམ་མ་
ཡིན་པར་གོ་བའི་ཆེད་དུ་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་སྨོས་སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གཉིད་ལོག་པའམ་སད་པ་ན། །

221

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་བློ་གང་། །
དེ་ནི་རྟོག་མེད་གཉིས་གར་ཡང་། །
དེ་ལྟ་མིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་།

གཉིད་ལོག་བའམ་སད་པ་ན། ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་གྱི་བློ་གང་ཡིན་པ་
དེ་ནི་རྟོག་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ལ་གསལ་སྣང་མི་སྲིད་པར་སྒྲུབ་ཟིན་པ་དེའི་
ཕྱིར། འདས་པ་དྲན་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གནས་སྐབས་གཉི་གར་ཡང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་དེ་ལྟ་མིན་པར་མི་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་དེ་རྟོག་མེད་ན་ཡང་། །
ཚད་མ་ཉིད་ནི་བཀག་པ་སྟེ། །
བསླུ་བའི་ཕྱིར་རོ་དེ་དོན་དུའང་། །
མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གཉིས་སུ་བཤད། །
ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་དེ་རྟོག་མེད་ཡིན་ན་ཡང་། ཚད་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ནི་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་པའི་ཚིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་རང་ཡུལ་ལ་བསླུ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དམིགས་བསལ་དང་བཅས་པའི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གཉིས་སུ་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་མ་ཟད་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་བ་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་དགག་པ་དེའི་དོན་དུའང་གཉིས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

222

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གསུམ་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། ཚད་འབྲས་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་པ་དང་། གཞན་དག་གི་འདོད་པ་དགོད་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྔར་མངོན་སུམ་ལེའུ་ཆ་ཤས་ཚད་མ་གྲུབ་པར། སྤྱིར་ཚད་མ་ཞེས་པ་ཚད་མས་ཆོད་པ་དང་། མཆོད་པའི་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཅིག་ལ་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་ལ། ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི་བླང་དོར་གྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ནས་ཞུགས་པས་
མི་འདོད་པའི་དོན་སྤངས་ནས། འདོད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་ལ་མཛད་ལ། དེའི་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། གནས་སྐབས་ཀྱི་མངོན་མཐོ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་ངེས་པར་ལེགས་པ་
ཐོབ་པའི་ཚུལ་ལ་བརྩམས་ནས། ལེའུ་དེར་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་ལ། བསྟན་བཅོས་འདི་ཡི་མགོ་མཇུག་ཀུན་ཏུ་ཚད་མ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡང་ཚད་མས་མཆོད་པའི་འབྲས་བུ་འགྲུབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས། དེ་ནི། འདོད་དོན་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པར་རང་རང་གི་གཞལ་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞལ་

བྱ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ཡང་གོང་དུ་བསྟན་ཟིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ན་ཡང་། ཚད་འབྲས་ལ་
ལོག་པར་རྟོག་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་བཞེད་ནས་མཛད་པས། འདིར་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་གཙོ་བོར་སྟོན་ལ། དེ་གང་ལས་འབྱུང་བ་ཡང་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་འཕྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་འདིའི་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་སྟེ། གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ནི་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་པ་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱི་ལུགས་ཡིན་

223

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ལ། ཚད་མ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པ་དག་ནི། དབང་དོན་ཕྲད་ཅིང་འབྲེལ་པ་ཚད་མའོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །སྤྱོད་པ་པ་དག་ནི། དང་པོར་དོན་ལ་བལྟ་བའི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་མེད་པ་ཉིད་ཚད་མའོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །རིག་པ་ཅན་པ་ན་རེ། སྤྱི་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི་

ཆོས་འཛིན་པ་ཚད་མ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་རྫས་འཛིན་པ་འབྲས་བུའོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །གྲངས་ཅན་པ་ནི། རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་དབང་པོའི་འཇུག་པ་ཚད་མ་དང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་
རྣམ་གཞག་དང་། དོན་ཁས་མ་བླངས་ཤིང་། རྣམ་པ་རྫས་གྲུབ་མ་བཀག་པའི་རྣམ་གཞག་དང་དེ་ཡང་བཀག་ནས་རྣམ་པ་རྫུན་པའི་རྣམ་གཞག་གསུམ་མཛད་པ། སྔ་མ་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཕྱི་མ་དོན་དམ་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་མཛད་པར་
བཞེད་པ་ནི། དེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལུགས་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་
ཡང་གྲུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སུ་ཡང་མེད་དེ།
རང་ལུགས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བཀག་ནས་དོན་དམ་བདེན་པ་འཇོག་པ་ནི།
རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་མུ་ཅོར་སྨྲ་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་
ཁས་བླངས་ན། རང་ཉིད་འདོད་པའི་དོན་དམ་དེ་བཞག་པ་མ་བདེ་བར་གཞན་གྱིས་

གནོད་པ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་གཉིས་ལ་འགལ་བ་མང་བ་སྲིད་ཀྱི། རང་ལུགས་
ཀྱི་དོན་དམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དང་། ཀུན་རྫོབ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་གཉིས་གཅིག་གི་ཡུལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སུན་འབྱིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། དང་པོ་ཉིད་ནས་གྲུབ་མཐའ་འཆའ་
བའི་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་སུ་ཡང་མི་སྲིད་དོ། །ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་ཀྱི་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་

224

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་དེ་མ་ཡིན་ཀྱང་འགྱུར་
མེད་ཡོངས་གྲུབ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་ཞིག་གམ། འོན་
ཏེ་བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་ལྟར་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཞིག་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དོན་
བྱེད་ནུས་སྟོང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའོ་སྙམ་དུ་མ་
གཟུང་ཞིག །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལ། དང་པོ་ལྟར་ན། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། བདེན་སྟོང་གཞི་མཐུན་དུ་སྡུད་པ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་སུ་འདོད་པས་ནི། ཁོ་བོས་ནི། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་གསལ་བར་བསྒྲགས་སོ། །དེས་ན། སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོས་ཕྱི་རོལ་དོན་
གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཡང་། སྔར་བཤད་པ་དང་འདྲ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་དང་། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བཅས་པ་འབྲས་རྟོགས་གཉིས་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་བཟུང་ནས། རྣམ་རིག་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་ནས། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ལ་མ་དཔྱད་པའི་ཚེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་

དོན་རིག་པ་འབྲས་བུ། དཔྱད་ན་རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱེད་ཅིང་། དེ་འབྲས་རྟོགས་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་ཁ་ཅིག་སྨྲ་ཞིང་། ཡང་ཁ་ཅིག་རྣམ་རིག་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ། དེ་དག་གིས་ནི་ཚད་མ་དང་། །ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལེགས་པར་བཀག་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་དགོངས་པའང་དོར། །རང་ཉིད་མི་ཤེས་གསལ་བར་བསྒྲགས་ཞེས་སོ། །སྔོ་སེར་སོགས་འཇལ་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པས་ཁས་

225

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ལེན་ནམ། མི་ལེན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྔོ་སེར་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་ནས། དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ། འབྲས་བུར་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་འདི། འབྲས་རྟོགས་དང་པོའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་མོད། མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པས་དེ་འདྲ་བའི་དབང་མངོན་ཁས་ལེན་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེས་མི་ལེན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ཚད་མར་རྣམ་རིག་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པ། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་སོགས་སུ་རིགས་པ་སྨྲ་བས་གསལ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བག་
ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་མངོན་སུམ་མིན་ན། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལྟར་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་སུ་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟར་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་རྩོད་སྒྲུབ་ལ་བརྟག་པ་བྱེད་པ་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་དབང་ཤེས་
འཁྲུལ་པ་དང་། མ་འཁྲུལ་བའི་སུན་འབྱིན་གཉིས་བརྗོད་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྤྱིར་བཏང་། དམིགས་བསལ་སོགས་
རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་དུ་མི་རུང་བས་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པར་རང་ལུགས་
ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །
གཞན་ཡང་རྣམ་རིག་པས་དབང་མངོན་ཁས་མི་ལེན་ན། ཡིད་མངོན་ཀྱང་ཁས་ལེན་དུ་མི་རུང་བས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཁོ་ནར་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། མི་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་སྟེ་རེ་ཤིག་བཞག་གོ །འབྲས་རྟོགས་དང་པོར་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་བྱེད་པས་མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་
སོ་ཞེ་ན། གཟུགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཡིན་

226

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡང་། གཟུགས་ཙམ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་དབང་མངོན་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་

གཞག་བྱ་རོག་གིས་ཟོས་པ་ནི་མེད་དོ། །
ཡང་མདོ་སྡེ་པས། གཟུང་རྣམ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་ལ། ཁས་ལེན་ན། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་དང་། འཛིན་རྣམས་ཚད་མར་བྱེད་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམ་རིག་པ་ཁོ་
ནའི་ལུགས་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །འབྲས་རྟགས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་མ་དཔྱད་པ་ན་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་དང་། དཔྱད་ན། རང་རིག་འབྲས་བུར་འདོད་པ་ཡང་།
བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་སླར་ཡང་འོངས་
པ་ཡིན་པས། ལན་ཡང་སྔར་བཤད་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་འདྲའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ལུགས་དེ་མདོ་སྡེ་པའི་རང་ལུགས་སུ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་ལེགས་པར་དཔྱད་ནས་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པ་དང་། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་
ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་དུ་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེ་འདྲ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་སུ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དབང་
མངོན་གྱི་གཞལ་བྱར་འདོད་པའི་རྣམ་རིག་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔྱད་ན་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པ་རང་ཉིད་འཇལ་ལ། མ་དཔྱད་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
འཇལ་ལོ། །ཞེས་པ་ཡང་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་སྟེ། མིག་སྨན་སོགས་བསྐུལ་པས་མིག་ཤེས་ལ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཕྲ་མོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་འདྲེན་
ནུས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མཐོང་བ་སྲིད་ཀྱི། དཔྱད་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་བྱས་པས། མིག་ཤེས་ཀྱི་

227

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གཞལ་བྱའི་རིགས་སོ་སོར་འཕོ་བ་ག་ལ་སྲིད། དཔྱད་པ་བྱེད་པ་པོ་ཁྱོད་རང་གི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་པ་མ་བྱས་པའི་གོང་དུ་གཟུགས་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་དེ་ཉིད་དཔྱད་
པ་བྱས་མ་ཐག་མིག་ཤེས་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་ཡིན་མིན་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ལ་སོམས་ཤིག་སྔར་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཇལ་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་ཉིད་དཔྱད་
པ་བྱས་པ་ན། དེ་ལས་ལྡོག་པར་ཤེས་པ་འཇལ་བར་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྔར་དཔྱད་པ་མ་བྱས་པའི་གོང་ནས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པ་འཇལ་བ་དེ་ལྟར་མི་རྟོགས་པ་ལ་ཕྱིས་དཔྱད་པ་བྱས་པས་རྟོགས་སོ་ཞེས་ཁས་བླང་གི །དཔྱད་པ་
བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་དབང་གིས་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལོག་པར་ཁས་མི་བླང་
ངོ་། །དེས་ན། འབྲས་རྟོག་དང་པོའི་རྣམ་གཞག་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀར་གྱིས་ཐུན་

མོང་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །སྔར་བརྗོད་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དེ་ཡང་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀར་གྱིས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རོལ་

དོན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་དང་པོ། མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ལ། ཚད་འབྲས་གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། འོག་ཏུ་ཇི་ལྟར་འཕྲོས་པ་དང་བཅས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུམ་པ་ནི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་

རྣམ་གཞག་གཉིས་པ་ལ་འཕྲོས་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཚུལ་བརྒལ་ལན་དང་བཅས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་མན་ཆད་དོན་ཁས་བླངས་ནས་རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐབས་འགའ་རེ་མ་གཏོགས་བསྟན་བཅོས་འདིའི་ལུགས་
ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། ཚད་

228

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འབྲས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དེ་ཉིད་བརྒལ་ལན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི། །དང་པོ་ལ། བྱ་བྱེད་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། ཚད་འབྲས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། དོན་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་བཏགས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དོན་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་དབང་པོ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ། །
ལས་ཀུན་གྱི་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དག །
ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་གང་ལས་འབྲས། །
གང་ཡིན་དེ་ནི་དེ་སྒྲུབ་བྱེད། །
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱ་བ་འགའ་ཞིག་གི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་པ་དེ་ཙམ་
གྱིས་བསྐྱེད་བྱ་དང་རྣམ་པར་བཞག་བྱ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཀུན་གྱི་སྐྱེད་བྱེད་ལ་
སོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དག་ཐམས་ཅད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱེད་པ་གང་ལས་རང་གི་ལག་རྗེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གང་འགྲུབ་པ་ཡིན་པའི་བྱེད་པ་དེ་ནི་བྱ་བ་དེའི་
སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་གྱི་ཀུན་གྱི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་དང་པོ་དང་།
གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །
རྩ་བ། དེ་ལ་ཉམས་མྱོང་ཙམ་དུ་ནི། །
འདྲ་བའི་བདག་ཅན་ཤེས་པ་ནི། །
གང་གི་ལས་ནི་སོ་སོ་ལ། །
རྣམ་འབྱེད་དེ་བདག་འགྱུར་བ་ཡིན། །

229

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཙམ་དུ་འདྲ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དབང་

པོའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཚད་མ་གང་གིས་རང་གི་ལས་སོ་སོ་ལ་དོན་རྟོགས་སོ་སོར་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་འཇོག་བྱེད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་བདག་

ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་དོན་རྟོགས་ཚད་མར་འཇོག་བྱེད་ཡོད། ཁྱོད་ལས་རྫས་ཐ་དད་པས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། གྲངས་ཅན་འགོག་པ་
ལ་སྦྱར་རོ། །རྒྱུ་དབང་པོ་ལ་དོན་དང་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་དོན་རྟོགས་
ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། བདག་ཉིད་འགྱུར་མིན་རྒྱུ་དག་ལ། །
ཐ་དད་ཡོད་ཀྱང་ཐ་དད་ཀྱི། །

ལས་ལ་ཐ་དད་མེད་པ་འདི། །
ཐ་དད་པར་ནི་ངེས་བྱེད་མིན། །
སྔོ་སེར་སོགས་ཐ་དད་ཀྱི་ལས་ལ་རིག་ཙམ་དུ་ཐ་དད་མེད་པའི་དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་དབང་པོ་དག་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཐ་དད་ཡོད་དུ་
ཆུག་ཀྱང་། ཁྱོད་དོན་རྟོགས་ཐ་དད་པར་འཇོག་ཅིང་ངེས་པར་བྱད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་འདི་བདག་ཐ་དད་པ། །
གང་ལས་འདི་འདིའི་རྟོགས་པ་ཞེས། །བྱེད་པ་ཡི་ནི་ལས་ངེས་ཏེ། །
དེ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅན་དུ་གྲུབ། །

230

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འདི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ནུས་ཀྱི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་གང་ལས་འདི། དོན་འདིའི་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མར་འཇིག་ནུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འདི་དོན་རྟོགས་ཚད་མར་འཇོག་བྱེད་ཡོད། དེ་ལས་ཐ་དད་པ་འཇོག་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར།

བྱེད་པ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ལས་ཀུན་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཇོག་
པར་བྱེད་པ་ཡི་ལས་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་བྱ་དེ་འཇོག་བྱེད་དེ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅན་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་བཞག་པ། གཞན་ལུགས་དགག་པ། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་དང་། ཡུལ་ཐག་ཉེ་རིང་དང་། ཡིད་བྱེད་གོམས་པ་ཆེ་ཆུང་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་བསྐྱེད་
པའི་ཕྱིར། དོན་རྟོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རྣམ་འགས་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ནི། །
ཐ་དད་པར་ནི་བྱེད་ན་ཡང་། །
འདི་ནི་དོན་དང་འབྲེལ་བྱེད་པ། །
དོན་གྱི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་མིན། །
མིག་དབང་གསལ་མི་གསལ་གྱི་རྣམ་པ་འགས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་པར་བྱེད་ན་ཡང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་རྟོགས་
ལ་སེར་པོ་མ་རྟོགས་པ་སོགས་སུ་འཇོག་མི་ནུས་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་གསལ་བ་ལ་སྔོ་སེར་གཉིས་ཀ་ཐུན་མོང་དུ་གསལ་བར་སྣང་། མིག་ཤེས་མི་གསལ་བ་ལས་སྔོ་

231

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

སེར་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཕྲ་མོ་མི་མཐོང་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འདི་ནི།
དོན་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་དོན་གྱི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་
ལས་གཞན་དུ་འཇོག་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་མེད་ན། དོན་གང་ཡང་རྟོགས་པར་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཡི། །
སྒྲུབ་བྱེད་གཞལ་བྱའི་རང་བཞིན་ཉིད། །
སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་ཡིན་ན་དེ་ནི། །
དེ་ལས་དང་འབྲེལ་མི་འགྲུབ་བོ། །
གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ནི། གཞལ་བྱའི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་ལས་གཞལ་བྱ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་

འབྲེལ་པ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་རྟོགས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་
ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཡང་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཡིན། །
དེས་ན་འབྲས་བུ་དོན་གཞན་མིན། །
ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཚད་མ་ལས་དོན་གཞན་མིན་ཏེ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དེ་
ཡང་དོན་རྟོགས་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་རྣམ་པ་དང་དོན་
རྟོགས་བྱ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན། སྟ་རེ་ཤིང་གཅོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ན། སྐྱེས་བུས་ལག་ཏུ་བཟུང་བ་ལ་

232

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བལྟོས་པ། བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་དང་འཕར་བ་དང་། འབབ་པ་ལ་

སོགས་པའི་རང་ཉིད་བྱ་བའི་ལས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཤིང་དུམ་བུར་སོང་བ་སོགས་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུ་ཆོས་གསུམ་མ་ཚང་ངོ་ཞེ་ན། རྩ་བ། དེ་ཡི་བདག་ཉིད་འཛིན་པ་དེ། །
དོན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ནུས་ཀྱི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱེད་པ་
པོ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ་ཁྱོད་ལས་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཡི་
བདག་ཉིད་ཁྱོད་རང་མྱོང་པའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེས་མྱོང་ཞིང་གཟུང་བ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལ་བྱེད་པ་པོར་འཇོག་པའི་དོན་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་བཤད་པ་ལྟར། ངའོ་སྙམ་པའི་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞི་འཛིན་རྣམ་ཡིན་པས། འཛིན་རྣམ་དེ་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། ངས་སྔར་སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་དྲན་པའི་ཚེ། སྔར་སྔོན་པོ་མཐོང་ཞེས་པའི་ཡུལ་དྲན་པ་དང་། ངས་སྔར་མཐོང་ཞེས་པའི་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་གཉིས། དྲན་པའི་འཛིན་སྟངས་ལ་ཡོད་པས་དེས་དཔག་པར་བྱ་བའི་མྱོང་བ་ལ་ཡང་། ཡུལ་མྱོང་བ་དང་། ཡུལ་ཅན་མྱོང་བ་གཉིས་ཡོད་ལ། སྔར་ཡུལ་མྱོང་བ་སྔོ་འཛིན་དང་། ཡུལ་ཅན་སྔོ་འཛིན་དེ་མྱོང་བ་འཛིན་རྣམ་ཡིན་པས་ངས་མྱོང་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། དོན་རྟོགས་པ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །

བྱེད་པས་རང་གི་ལས་ལ་ནི། །
བྱེད་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་། །
རང་ཉིད་བྱ་བའི་ལས་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ཡུལ་དོན་རྟོགས་པའི་

233

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

བདག་ཉིད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ལས་གཞལ་བྱ་ལ་དེ་མ་ཡིན་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཞིང་། སྣང་བ་ལྟར་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་
ཕྱིར། ལྟ་བུར་ནི། དོན་དམ་པར་བྱ་བྱེད་མེད་པར་སྟོན་ཏེ། སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཚེ། སྔོན་པོའི་ངོ་བོ་སྔར་མེད་གསར་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་གི །སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། གྲུབ་ན། སྔོན་པོའི་ངོ་བོ་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཚད་འབྲས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་སུ་འགྱུར་བས། དེའི་དོགས་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྨོས་སོ། །
རྩ་བ། བདག་ཉིད་བྱེད་པོ་མིན་ན་ཡང་། །
དེ་ཡི་དབང་གིས་དེར་བཞག་ཕྱིར། །

གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མྱོང་བྱེད་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། བདག་ཉིད་གཟུགས་རྟོགས་པའི་བྱེད་པ་པོ་མིན་ན་ཡང་། ངས་གཟུགས་རྟོགས་སོ་ཞེས་ཁྱོད་ལ་བྱེད་པ་པོར་ཞེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་དངོས་སུ་
རྟོགས་པའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ཡི་གཟུང་རྣམ་མྱོང་བའི་དབང་གིས་ངས་གཟུགས་རྟོགས་སོ་ཞེས་དེ་དེ་ལྟར་བཞག་ཅིང་ཞེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་བྱེད་པ་པོའི་ངོས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ལ། བྱེད་པའི་ངོས་ནས་བཤད་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་བདག་ཉིད་ངས་གཟུགས་རྟོགས་ཞེས་བསྙད་པའི་བྱེད་པ་པོ་མིན་ན་ཡང་། ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་རྟོགས་པར་བཞག་པའི་
རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཟུགས་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ནུས་ཀྱི་གཟུགས་དེའི་རྣམ་པ་

234

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཤར་བའི་དབང་གིས་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་རྟོགས་པ་དེར་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་

ལས་སུ་གྱུར་བ་ཡིན་ལ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གཟུགས་རྟོགས་པའི་བྱེད་པ་དང་། དེ་མྱོང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་གྱི། ངས་གཟུགས་

རྟོགས་ཞེས་བསྙད་པའི་བྱེད་པ་པོ་དོན་གྱི་བདག་མེད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་ལྟ་
བུ་ཞེས་སྨོས་སོ། །
རྩ་བ། དཔེར་ན་འབྲས་བུ་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི། །

བདག་ཉིད་འདྲ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །

བྱ་བ་ལྡན་ཉིད་མ་ཡིན་ཡང་། །
འཇིག་རྟེན་རྒྱུ་གཟུགས་འཛིན་ཞེས་བརྗོད། །
གཟུགས་རྟོགས་པ་ནི་བྱ་བའོ། །དཔེར་ན། བུས་ཕའི་གཟུགས་དངོས་སུ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཡང་འཇིག་རྟེན་ན་བུས་རྒྱུ་ཕའི་གཟུགས་འཛིན་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་བུའི་གཟུགས་རྒྱུ་ཕ་རྣམས་ཀྱི་
གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དང་འདྲ་བར་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །
རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་མཐོང་དང་དབང་འབྲེལ་དང་། །
ཁྱད་པར་གྱི་ནི་བློ་དེ་དག །
བྱ་བ་ལ་ནི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། །

ཚད་མ་ཉིད་དུ་མི་འདོད་དོ། །
དང་པོ་ནི། དོན་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་རྟོག་མེད་དང་། དབང་དོན་འབྲེལ་པ་དང་།

235

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།སྤྱི་དང་ལས་སོགས་འཛིན་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་བློ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། དོན་རྟོགས་འཇོག་
པའི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་མི་འདོད་ཅིང་མི་རིགས་པར་ཐལ། དོན་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་འཇོག་པ་ལ་འཇོག་བྱེད་གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་
ཁྱེད་རྣམས་ལས་གཞན་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། དབང་དོན་འབྲེལ་པ་སོགས་
དོན་རྟོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། བྱ་བ་ལ་ནི་བྱེད་པ་རྣམས། །
ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་སྦྱོར་ན་ཡང་། །
ཐ་མའི་ཐ་དད་བྱེད་གང་དེ། །
དེ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་དམ་པར་འདོད། །
དོན་རྟོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། བྱ་བ་དོན་
རྟོགས་ལ་ཕན་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་ན་ཡང་། དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་ལྡོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེད་བྱེད་ཀྱིས་འཇོག་མི་
ནུས་ཀྱང་འཇོག་བྱེད་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཇོག་བྱེད་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་
ཐ་མའི་དོན་རྟོགས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་བྱེད་གང་ཡིན་པ་དེ་དོན་རྟོགས་ཐ་དད་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དམ་པར་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་དོན་ནི། དབང་པོ་གསལ་ཡང་དོན་རྟོགས་འཇོག་མི་ནུས་ཏེ། དབང་པོ་གསལ་བར་ཅིས་གྲུབ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་

བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲུབ་བྱེད་ཐ་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་དེས་དོན་རྟོགས་
འཇོག་པར་ཁས་བླང་རིགས་ཀྱི། བར་དུ་བརྒྱུད་པ་དུ་མ་ལ་དགོས་པ་དང་ནུས་པ་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །

236

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ། ཀུན་གྱི་མཚུངས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

འདི་འདྲ་དབང་པོ་ལ་ཡོད་མིན། །
དེ་ཐ་དད་ཀྱང་ཐ་དད་མེད། །
འདིའི་འདི་ཞེས་བྱ་དེ་གང་ལས། །
གཉིས་པ་ནི། རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་གི་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མིག་ཤེས་
དེས་སྔོན་པོ་རྟོགས་ལ་སེར་པོ་མ་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་འདི་འདྲ་འཇོག་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀུན་གྱི་མཚུངས་པའི་བདག་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་གྱིས་ཤེས་པ་གསལ་མི་གསལ་
ཐ་དད་དུ་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་གི་དབང་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། མིག་ཤེས་
གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་བསྐྱེད་ཀྱང་། གཟུགས་ལ་འཇུག་མི་འཇུག་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་མིག་ཤེས་འདིས་སྔོན་པོ་འདི་རྟོགས་ལ། སེར་པོ་འདི་མ་རྟོགས་ཞེས་པའམ། གཟུགས་འདི་རྟོགས་ལ། སྒྲ་མ་རྟོགས་ཞེས་བྱ་བ་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་གང་

ལས་ཀྱང་འཇོག་མི་ནུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདིས་ནི་ལྷག་མ་བཤད་པ་ཡིན། །
དེ་དངོས་མེད་ན་ཁྱད་པར་གྱི། །

བློ་ཡང་ཐ་དད་མེད་འགྱུར་ཏེ། །
བློ་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ཚད་མ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། ལྷག་མ་སྤྱོད་པ་པའི་འདོད་པ་སོགས་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཤར་བ་

237

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མེད་པར་དོན་རྟོགས་འཇོག་མི་ནུས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་པ་པ་ན་རེ། དོན་མ་
ངེས་ཀྱང་། དང་པོར་དོན་ལ་བལྟ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤྱི་ལ་

སོགས་པར་ཞེན་པའི་བློ་འབྲས་བུ། ཡང་ཞེན་པ་དང་། ཡུལ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ། འཇུག་པ་དང་། ཡུལ་ཐོབ་པ་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་ཡུལ་ཐོབ་པ་དང་། འདོད་བྱ་གྲུབ་པ་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཀུན་གྱི་མཚུངས་རྒྱུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། །འདི་འདྲ་དོན་བལྟ་སོགས་ལ་མེད་ཅེས་སྦྱོར་རོ། །
རིགས་པ་ཅན་པའི་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། བུམ་པའི་སྤྱི་འཛིན་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་

བློ་དང་། སྣམ་བུའི་སྤྱི་འཛིན་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་བློ་ཡང་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་སྤྱི་འཛིན་
པ་དང་སྣམ་བུའི་སྤྱི་འཛིན་པའི་ཁྱད་པར་ཐ་དད་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡུལ་དེའི་རྣམ་པའི་དངོས་པོ་ཤར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་བཞིན་དུ་
བུམ་པ་དང་སྣམ་བུའི་རྫས་འཛིན་པའི་བློ་གཞན་དག་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་འཇོག་མི་ནུས་
པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། བུམ་པའི་སྤྱི་འཛིན་དང་། ཁྱད་པར་རྫས་འཛིན་གྱི་བློ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་གཅིག་ལ་བལྟོས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ།
ཡུལ་རྫས་ཐ་དད་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བྱ་བ་དང་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས། །
ཡུལ་ཐ་དད་པའང་མི་འདོད་དོ། །
དོན་གཅིག་ཡིན་ན་གཉིས་དོན་མེད། །
རིམ་བཞིན་འབྱུང་བ་མེད་པར་འགྱུར། །
ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡུལ་གཅིག་གི་བྱ་བ་འབྲས་བུ་དང་། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་

238

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡུལ་རྫས་ཐ་དད་པའང་མི་འདོད་ཅིང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོའང་། གཟུང་དོན་
གཅིག་ཡིན་པར་འདོད་དོ་ཞེན། ཡུལ་གཅིག་པོ་དེ་འཇལ་བ་ལ་ཚད་མ་ཁྱེད་གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། ཁྱེད་གཉིས་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཟུང་དོན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་དེ་ཅིག་
ཅར་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། བློ་ནི་ཅིག་ཅར་འབྱུང་འགྱུར་ན། །
བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པར་འགྱུར། །
དེ་གཉིས་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་བར་
ཐལ། བློ་དེ་གཉིས་ནི་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་
ཚད་འབྲས་མི་རུང་བར་ཐལ། དུས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། དེ་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །
ཆ་དག་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་གཞག །
དུས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་ན། ཚད་འབྲས་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། རྫས་གཅིག་པོ་དེ། རྟོག་པས་བྱས་པའི་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་བོ་གཅིག་
ཀྱང་། ལྡོག་པའི་ཆ་དག་ཐ་དད་པ་གཉིས། ཚད་འབྲས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་
བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་འབྲེལ་པ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་དང་། སྦྱོར་བར་འདུ་བ་དང་། སྦྱོར་བར་འདུས་པར་འདུ་བ་དང་། འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་དང་འདུས་པར་འདུ་བ་དང་། སྦྱོར་བའི་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་
པར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པའོ། །

239

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མིག་གི་དབང་པོ་གཞིར་བྱས་ནས་བུམ་པ་དང་། བུམ་པ་ལ་འདུ་བའི་གཟུགས་སོགས་དང་གཟུགས་སོགས་ལ་འདུ་བའི་གཟུགས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་། བཞི་པ་དང་ལྔ་པའི་དཔེ། གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་དང་མཚུངས་ལ། དྲུག་པ་ནི། མིག་གི་དབང་པོས་ཕྱོགས་དང་སྦྱོར་འབྲེལ་གྲུབ་ལ། ས་ཕྱོགས་བུམ་མེད་དང་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པའོ། །དེས་ན། དབང་དོན་ཕྲད་ཅིང་
འབྲེལ་པ་དོན་རྟོགས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
རྩ་བ། བདག་ཉིད་ཀུན་གྱིས་འབྲེལ་ན་ཡང་། །
ཆོས་འགའ་ཞིག་ནི་རྟོགས་འགྱུར་བའི། །
ངེས་པ་དེར་ནི་མི་འགྱུར་ཏེ། །
འབྲེལ་པ་བྱེ་བྲག་མེད་ཕྱིར་རོ། །
བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེས་བུམ་པའི་དྲི་ལ་སོགས་པ་མ་རྟོགས་ལ་དེའི་ཁ་དོག་གི་ཆོས་འགའ་ཞིག་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ངེས་པ་དེར་ནི་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མིག་གི་དབང་པོ་དེ་བུམ་པའི་གཟུགས་དྲི་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་ཉིད་ཀུན་གྱིས་འབྲེལ་ཞིང་། དེ་དག་ཀྱང་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པར་བྱེ་
བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ན། རྟགས་ཕྱི་མ་ཁོ་ན་འགོད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན། དབང་དོན་འབྲེལ་པ་དོན་
རྟོགས་ཀྱི་འཇོག་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། མིག་གི་དབང་པོ་དེ་བུམ་པ་དང་། བུམ་པའི་
གཟུགས་དྲི་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ། དངོས་བརྒྱུད་ཀུན་གྱིས་འབྲེལ་ན་ཡང་། བུམ་
པའི་ཁ་དོག་གི་ཆ་རྟོགས་ལ། དྲི་ལ་སོགས་པ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ཆོས་

240

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མཆོག་གི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། དབང་དོན་འབྲེལ་པ་དོན་རྟོགས་ཀྱི་འཇོག་བྱེད་དུ་མི་རུང་
བར་ཐལ། མིག་གི་དབང་པོ་དེ། གཟུགས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་སོགས་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་གི་ཆོས་ཀུན་དང་ཕྲད་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། མིག་ཤེས་ཀྱིས་

གཟུགས་རྟོགས་ཀྱི། དེའི་སྐད་ཅིག་མ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། དེ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་གང་ལས། །
ཐ་དད་དེ་འདིའི་ཚད་མ་ཉིད། །
འདུས་བྱས་ལས་ནི་མིན་དེའི་དངོས། །
མེད་ན་དེ་ཡང་བཞག་མེད་ཕྱིར། །

དེས་ན་འབྲེལ་པ་དེ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་གང་ལས་ཐ་དད་པ་སྟེ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་

པ་ཤར་པའི་སྒོ་ནས་དོན་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་དེ། དོན་རྟོགས་ཚད་མ་འདི་ཡི་འཇོག་བྱེད་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་འཇོག་བྱེད་ཡོད། དེ་ལས་ཐ་དད་པ་དེའི་འཇོག་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གཟུགས་དང་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་པ་ལ་མིག་དབང་འབྲེལ་བར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཞེས་པ་མ་གཏོགས་འདྲའོ། །རྣམ་པ་མེད་ཀྱང་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་ལས་དོན་རྟོགས་སོ་སོར་འཇོག་ནུས་སོ་ཞེ་ན། རྣམ་པ་མེད་པར་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་ལས་ཀྱང་། དོན་རྟོགས་འཇོག་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་པ་དེའི་དངོས་པོ་མེད་ན། བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་དེ་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཡིན་པར། །
འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་བདེན་ཏེ། །

241

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཆོས་ཐ་དད་པ་ཁས་ལེན་ཕྱིར། །

དངོས་སུ་ཐ་དད་མེད་པར་འདོད། །
གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ། དོན་འདྲ་བ་དང་དོན་རྟོགས་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཐལ། བྱ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱ་བྱེད་ཡིན་ན་རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བྱ་བྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་མི་བདེན་ཞིང་མི་རིགས་པར་ཐལ།
རྫས་གཅིག་ཀྱང་ལྡོག་ཆོས་ཐ་དད་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྫས་གཅིག་ཀྱང་དོན་དམ་པར་དངོས་སུ་ཐ་དད་མེད་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཐ་དད་ཙམ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཐ་སྙད་དག །
ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་གནས། །
ཐ་དད་འདོད་པའི་དངོས་རྣམས་ལ། །
སྒྲོ་འདོགས་པས་ནི་འཇུག་ཕྱིར་རོ། །
ཚད་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་འགའ་ཞིག་ངོ་བོ་ཐ་དད་མེད་པར་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
བྱ་བ་དང་བྱེད་པའི་ཐ་སྙད་དག་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཐ་དད་མེད་ཅིང་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཐ་དད་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། སྟ་རེས་ཤིང་གཅོད་པ་སོགས་བྱ་བྱེད་
རྫས་ཐ་དད་མཐོང་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་དུ་འདོད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལས་བྱ་བྱེད་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་ཐལ། དེ་ལའང་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་སྒྲོ་འདོགས་པས་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟ་རེས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་དེའི་འཕར་བ་དང་འབབ་པའི་བྱ་བ་མེད་ལ། ཤིང་ལས་

242

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྫས་ཐ་དད་པའི་དེ་དུམ་བུར་སོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན། སྔོར་སྣང་ཤེས་པ་དེས་སྔོན་པོ་རྟོགས་ལ་སེར་པོ་མ་རྟོགས་པ་དང་། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་རྟོགས་ལ་སྒྲ་མ་རྟོགས་པར་འཇོག་བྱེད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་

ཤར་བ་དགོས་ཤིང་། འཇོག་བྱེད་དེ་ཡང་མཚན་གཞི་དང་བདག་གཅིག་པ་ངེས་པར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་ཐ་སྙད་ཟེར་ཡང་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི།

གང་རྟོགས་པ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཤུགས་རྟོགས་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྔོན་པོ་
གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་སྔོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་
ཤེས་པ་ཚད་མ་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུའོ། །
གཉིས་པ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ། ཕྱི་རོལ་རིག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ།
ཕྱི་རོལ་རིག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་པ་
དངོས་དང་། ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་བ་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་དག་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་རིག་པའི་ཆ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། ཚད་འབྲས་དང་པོ་རིལ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། དོན་རིག་གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག །
མངོན་སུམ་གང་ཡིན་འདི་ཉིད་དོ། །
དེ་ནི་གང་གིས་དོན་རིག་ཡིན། །
དེ་འདྲ་ལས་ཡིན་འཁྲུལ་པར་འགྱུར། །
མདོ་སྡེ་པ་ཁྱེད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་འབྲས་བུར་འདོད་པའི་ཕྱི་རོལ་དོན་

243

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རིག་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པས། སྔོ་སེར་སོགས་སོ་སོར་རིག་ཅིང་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་དེ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་དེ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་འདོད་མོད་ཀྱི། དེ་འདྲའི་མངོན་སུམ་དེ་ནི་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་ཡིན་
ཞེས་དྲིས་པས། བློ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་དང་འདྲ་བ་ལས་དེ་རིག་པར་འཇོག་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེན། དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་རྟོགས་པའི་འཇོག་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟླ་གཉིས་དང་འདྲ་བར་སྣང་ཡང་། ཟླ་གཉིས་མ་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། འོན་ཏེ་འདི་མྱོང་དེ་གང་ལས། །
འདི་ནི་དེ་ཉིད་རྣམ་དཔྱོད་ཡིན། །
རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་གང་གིས་ན། །
རགས་པར་སྣང་བ་དེ་འདྲར་བྱེད། །
དེ་ལ་དོན་སྨྲ་བ་ན་རེ། འོན་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་
འདི་ཡི་ཉམས་སུ་མྱོང་བྱ་གཞལ་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ། རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་ཀྱང་མི་
འགྲུབ་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དོན་རིག་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་
པའི་སྐབས་འདིར། སེམས་ཙམ་པ་ཆོས་ཅན། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་
སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་གང་ཡིན། སེམས་ཙམ་པ་ལ་འདྲི་བ་མི་རིགས་
པར་ཐལ། འདིས་ཕྱིར་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་ཡིན་ན། སེམས་ཙམ་པ་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་
དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་ནས། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་འདི་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེས་དེ་ཉིད་མདོ་སྡེ་པ་ལ། འདྲི་ཞིང་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་སྐབས་

244

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱང་མི་འཐད་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
དང་འདྲ་ན། དོན་ཕྲ་བ་དང་འདྲ་འམ། རགས་པ་དང་འདྲ།
དང་པོ་ལྟར་ན། རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ། རང་འདྲའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་མངོན་ལ་ཡུལ་རིགས་པའི་རྣམ་པ་ཁོ་ནར་སྣང་བ་གང་ཞིག་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ན་རྡུལ་ཕྲན་ལ་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་རགས་པར་སྣང་བ་དེ་འདྲར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། ཕྱི་

དོན་རགས་པའི་ཆ་མེད་དང་འདྲ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་རགས་པ་ཆ་བཅས་དང་འདྲའོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ།
རྡུལ་ཕྲན་མེད་པས་དེ་བསགས་པའི་ཕྱི་རོལ་རགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་དོན་དངོས་མིན། །
ཡིན་ཡང་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པས། །
དེ་མྱོང་བ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །
སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་ནུས་མ་ཡིན། །
དེས་ན་དབང་མངོན་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དངོས་པོས་རྣམ་པ་བཞག་
པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་ཕྲ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་མ་བཞག་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་དོན་
དང་འདྲ་བ་ཡིན་དུ་ཆུག་ན་ཡང་། དེ་གཟུང་དོན་དུ་མྱོང་བ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་འདྲ་བ་དང་དེ་ལས་བྱུང་། །
གལ་ཏེ་མྱོང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། །

245

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དོན་མཚུངས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས། །
མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་མྱོང་འགྱུར། །
རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། གལ་ཏེ་དོན་དེ་དང་འདྲ་བ་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱེས་འདྲ་བ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྔོ་འཛིན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་སྔོ་འཛིན་སྔ་མ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། འདྲ་

བར་ཐལ། དོན་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ་ལྟར་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་བཅད་ཤེས་དེས་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འདོད་ན། ཕྱི་

རོལ་གྱི་དོན་ལ་འཕོ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །
རྩ་བ། འདི་མཐོང་འདི་ཐོས་ཞེས་བྱ་བར། །
གང་ལ་བློ་ནི་ངེས་པ་དེ། །
དེས་མྱོང་ཡིན་ན་གང་གིས་དེ། །
དེ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་འདོད་པ། །
གལ་ཏེ་ཁོ་བོས་གཟུགས་འདི་མཐོང་ངོ་། །སྒྲ་འདི་ཐོས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་གང་ལས་ངེས་པ་དེ་འདྲེན་ནུས་པའི་བློ་དེས་ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་
ནས་མྱོང་བ་ཡིན་པས། དོན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་དང་གསུམ་ཚོགས་པ་དོན་རིག་གི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་ངེས་པ་མི་འདྲེན་པས་ཉེས་པ་དེར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

246

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། སྣང་དང་མཐོང་བ་དེ་དག་གི །
ཉེ་བ་དེ་ཉིད་དཔྱད་བྱ་ཡིན། །
དེ་དག་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །
ལྟ་བ་པོ་ཡི་ངེས་དེ་ཡིན། །
རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་དེ། སྔོ་
འཛིན་མངོན་སུམ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པར་སྒྲུབ་པའི་དོན་རིག་དེ་ཡི་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་

སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། གཟུགས་སྣང་བ་དང་མཐོང་བའི་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་དག་གི་གཟུང་དོན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཉེ་བ་ཡིན་མིན་དེ་ཉིད་
དཔྱད་པར་བྱ་བའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་དག་གཟུང་དོན་དང་གཟུང་དོན་ཅན་དུ་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་
ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་བལྟ་བ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ངེས་
པའི་ངེས་ཤེས་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ངེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཚད་མས་རྟོགས་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དགག་པ་དང་། དེར་སྣང་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་བསྟན་པ་དང་། རང་རིག་འབྲས་བུར་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་
བལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དགག་པ། ཉེས་པ་དེ་ནས་ཤེས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ལ་ཡང་མཚུངས་པ། དེ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །
རྩ་བ། དེ་ཡི་མྱོང་དེ་བདག་ཉིད་དེ། །
དེ་ཡང་གཞན་འགའ་ཞིག་གི་མིན། །

247

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མངོན་སུམ་སོ་སོར་རིག་བྱ་ཡིན། །
དེ་ཡིན་དེ་ནི་བདག་ཉིད་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ཡི་མྱོང་བྱ་སྔོན་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔོ་
འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྔོན་པོ་གཞན་འགའ་ཞིག་གི་མྱོང་
བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔོན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་སོ་སོར་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་
མངོན་སུམ་དེ་ཡི་མྱོང་བྱ་སྔོན་པོ་དེ་ནི། དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྔོན་པོ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང་། ད་དུང་སྔོན་
འཛིན་མངོན་སུམ་ལས་སྔོན་པོ་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་སུས་ཀྱང་དགག་མི་ནུས་པས་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཙམ་མི་ཁེགས་སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེས་ན་ཉམས་མྱོང་བྱ་གཞན་མེད། །
དེ་ལའང་མྱོང་བ་གཞན་ཡོད་མིན། །
དེར་ཡང་བརྩད་པ་མཚུངས་ཕྱིར་ཏེ། །
དེ་ནི་རང་ཉིད་གསལ་བ་ཡིན། །
སྔོན་པོ་ཤེས་པའི་རྫས་སུ་འདོད་པ་དེ་ལའང་རང་མྱོང་བའི་མངོན་སུམ་དེ་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་དེའི་ཉམས་སུ་མྱོང་བྱ་རྫས་གཞན་མེད་པར་གྲུབ་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དེས་ན། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ནང་ཤེས་པ་ལ་བལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེར་ཡང་

248

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་བརྩད་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་མཚུངས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་རང་གི་རྫས་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་གཟུང་འཛིན་གྱི་དངོས་པོ་གང་ཞིག །རྫས་ཐ་དད་དུ་
མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན། རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་ཞེས་རིགས་ཀྱི་སྔོན་པོ་མྱོང་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ཡི་དངོས་དེ་སྔོ་སོགས་ཕྱིར། །

རང་བཞིན་ཉམས་སུ་མྱོང་བའང་དེ། །
རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་གྱུར་ཀྱང་། །
སྔོ་སོགས་མྱོང་བར་སྣང་བ་ཡིན། །
སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ཡི་རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་བར་གྱུར་ཀྱང་། སྔོ་སོགས་མྱོང་བར་གྲགས་ཤིང་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་འགལ་བ་མེད་དེ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ཡི་དངོས་པོ་རང་གི་གཟུང་བྱར་སྣང་བ་དེ་སྔོ་སོགས་ཀྱང་ཡིན་ལ་དེ་རང་གི་རང་བཞིན་ཉམས་སུ་མྱོང་བའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སྔོན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་
གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། རལ་གྲིའི་སོ་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་མེད་པར་
ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲོན་མེ་དོན་གཞན་གྱི་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཇི་ལྟར་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །

249

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གསལ་བྱེད་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ན། །
རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བྱེད་འདོད། །
སྒྲོན་མེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བྱེད་དུ་འདོད་དེ། གསལ་བྱེད་གཞན་ལ་བལྟོས་མེད་དུ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཇི་ལྟར་གསལ་བ་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པས་གསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལྟར་བློ་བདག་རིག་ཅན་ཡིན། །
དེ་ཡི་རིག་བྱ་དོན་གཞན་ན། །
ཚོར་བྱ་ཚོར་བྱེད་འཐད་པར་དཀའ། །
དཔེ་དེ་ལྟར་སྔོ་འཛིན་གྱི་བློ་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་བྱ་རིག་ཅིང་གསལ་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ། རིག་བྱེད་གཞན་ལ་བལྟོས་མེད་དུ་སྔོན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་དངོས་སུ་མྱོང་བྱ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཚོར་བྱ་ཚོར་བྱེད་དུ་འཐད་པར་དཀའ་ཞིང་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་དང་། དེ་ཡི་རིག་བྱ་སྔོན་པོ་གཉིས་རྫས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་མེད་ན་མཁས་པ་ནས་བྱིས་པའི་བར་ལ་བསྙོན་མི་ནུས་པར་སྣང་བ་འདི་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་རྣམ་པ་མེད། །
སྐྲ་སོགས་ཤེས་པའི་ཐ་དད་བཞིན། །
གང་ཚེ་གཟུང་འཛིན་རྣམ་ཕྱེ་བའི། །
མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་བསླད་པ་ཅན། །

250

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དོན་དམ་པར་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་། སྐྲ་ཤད་
སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པའི་གཟུང་བྱ་ཤེས་པ་དེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ། འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་བ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། གང་གི་ཚེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་ཞིང་། རྣམ་པར་ཞེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོས་
ཀྱི་བདག་འཛིན་དེས་རྒྱུད་རྣམ་པར་བསླད་པས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཇི་ལྟར་འཁྲུལ་པས་མཐོང་གྱུར་པ། །
དེ་ལྟར་འདི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ། །
དེ་ཚེ་གཟུང་དང་འཛིན་པ་ཡི། །
མཚན་ཉིད་ལ་ནི་བརྩད་བྱ་མིན། །
དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་སྔོན་པོ་གཟུང་བྱ་དང་། སྔོན་པོ་མྱོང་བའི་བློ་འཛིན་པ་ཡི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཙམ་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་བརྩད་ཅིང་དགག་
པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཇི་ལྟར་འདི་ནི་གཟུང་བའོ། །འདི་ནི་འཛིན་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་འཁྲུལ་བས་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར། གཟུང་འཛིན་རིགས་སུམ་ཐ་དད་པ་འདིའི་རྣམ་གཞག་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་

གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ། དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་པས། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དགག་པར་མི་བྱ་ཞིང་།དགག་མི་
ནུས་སོ་ཞེས་པའོ། །
རྩ་བ། དེས་ན་གཞན་རིག་མེད་པའི་ཕྱིར། །

རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད། །

251

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གསུམ་པ་ནི། དེས་ན། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད་རིགས་ཏེ། དོན་གཞན་གྱི་རིག་བྱ་མེད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། གཞུང་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་

བྱས་ན། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་པར་གནས་ཏེ། སྔར་བསྟན་པ་རྣམས་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་འཛིན་
རྫས་གཞན་འགོག་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན། རྣམ་རིག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ། རང་གི་བདག་ཉིད་
དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་རིག་པའི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པའི་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་གི་ཚད་མ་འབྲས་བུའོ། །དེས་ན། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པའི་སྔོ་འཛིན་གཞལ་བྱ་ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་རིགས་པས་མི་འཐད་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་གནོད་
པའི་རྟགས་དགོད་པ། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་མྱོང་གྱུར་ན། །
ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་ཅི་ཡང་མེད། །
ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་མྱོང་གྱུར་པ། །
འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཅི་བརྗོད་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བར་གྱུར་ན།
ཁྱོད་ལ་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེས་ཟེར་ན། ཕྱི་དོན་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་ན། ཉེས་པ་ཅི་ཡང་
མེད་པར་ཐལ། རིགས་པས་འཐད་པའི་དོན་སུས་ཀྱང་ཁས་བླང་བར་འོས་པའི་ཕྱིར།
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་

252

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཉིད་ཀྱིས་ནི་འདོད་པའི་དོན་ཅི་ཞིག་ཀྱང་གྲུབ་པར་བརྗོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྣམ་བཅས་རྣམ་མེད་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་རིག་པར་མི་འཐད་
པའི་ཕྱིར། རྣམ་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རིག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་བློ་ནི་དེ་རྣམ་ཅན། །
རྣམ་པ་རྗེས་ཞུགས་ཅན་དེ་ཡོད། །
དེ་ནི་ཕྱིའམ་གཞན་ལས་ཤེས། །
འདི་ནི་དཔྱད་པར་རིགས་པ་ཡིན། །
གལ་ཏེ་དབང་པོའི་བློ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཡོད་པས་རྣམ་ལྡན་
གྱི་སྒོ་ནས་རིག་གི་ཞེ་ན། སྔོ་སེར་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཅན་
གྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ཡོད་མོད། དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་
པར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་འདི་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་གཏད་

པའམ། གཞན་ཉེར་ལེན་ལས་ཡིན་ཞེས། དཔྱད་པར་རིགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་ན་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱིས་བཞག་པ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཚིག་དོན་དང་། གཏན་ཚིགས་ཚད་མ་གང་གིས་འགྲུབ་པ་གཉིས་
ཀྱིས་རིག་པར་བྱ་བའོ། །
རྩ་བ། མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་དང་བྲལ་བ། །
མི་འཛིན་དེ་འཛིན་ན་འཛིན་ཕྱིར། །

སྔོན་པོར་སྣང་བ་མཐོང་བ་ཡིན། །

253

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
ཕྱི་རོལ་ཡན་གར་དོན་ཡོད་མིན། །
དང་པོ་ནི། སྔོན་པོར་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་དེ་རང་མཐོང་བའི་བློ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། མཐོང་བ་བློ་ཡི་ཁྱད་པར་སྔོ་འཛིན་དང་བྲལ་བར་སྔོན་པོ་མི་འཛིན། སྔོ་འཛིན་དེ་འཛིན་པའི་ཚེ་ན། སྔོན་པོ་ཡང་ངེས་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕྱི་རོལ་ཡན་གར་བ་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རྟགས་དགོད་པ་དང་། ཚུལ་བསྒྲུབ་པའོ། །
དང་པོ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། སྔོར་སྣང་ཤེས་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྫས་ཐ་དད་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་གཉིས་ལས། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྫས་ཐ་དད་ཆོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་གྲུབ་ན། རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་འབྲེལ་
པ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་པས། དེ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་དོན་ནི། སྔོན་པོ་དམིགས་
ན་སྔོ་འཛིན་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་དང་། སྔོ་འཛིན་དམིགས་ན་སྔོན་པོ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། སྔོ་འཛིན་རང་རིག་མངོན་
སུམ་གྱིས་དམིགས་པས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སོ་སོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། སྔོན་
པོ་དམིགས་པའི་ཚེ། སྔོ་འཛིན་དམིགས་བྱེད་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ངེས་པས་ཁྱབ་པ་དང་། སྔོ་འཛིན་དམིགས་པའི་ཚེ་བློ་དེ་ལ་སྔོ་འཛིན་ཁྱབ་མཉམ་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ངེས་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །སྔོན་པོ་འཇལ་བའི་བློ་དང་། སྔོ་

254

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འཛིན་འཇལ་བའི་བློ་ཁྱབ་མཉམ་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་དུས་ནམ་ཡང་འབྲལ་མི་སྲིད་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་ཚང་བཞིན་དུ་བུམ་འཛིན་སྐབས་འགར་མི་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་མི་སྐྱེ་བ་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་མ་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། འདིར་འགའ་ཞིག་ནི་འགའ་ཞིག་གི །
བག་ཆགས་རབ་ཏུ་སད་བྱེད་པ། །
དེ་ཕྱིར་བློ་ནི་རྣམ་ངེས་ཀྱི། །
ཕྱི་རོལ་དོན་ལྟོས་མ་ཡིན་ནོ། །
རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་ལ་
བལྟོས་པའི་དབང་གིས་བུམ་འཛིན་རེས་འགའ་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་བུམ་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་དབང་གིས་བུམ་འཛིན་གྱི་བློ་
རེས་འགའ་སྐྱེ་བར་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་དོན་སྣང་
གི་ཤེས་པ་སྔ་མ་འགའ་ཞིག་ཕྱི་མ་འགའ་ཞིག་གི་བག་ཆགས་རབ་ཏུ་སད་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་གཅིག་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། །
གང་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མྱོང་བ་དང་། །
དྲན་པས་འདི་ཡི་རྣམ་པ་གཉིས། །
མྱོང་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན། །
གསུམ་པ་ནི། ཤེས་པའི་རྫས་གཅིག་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ།

255

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
ཕྱི་རོལ་དོན་ཁེགས་པ་དེའི་ཕྱིར། གཟུང་འཛིན་གྱི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན། དེ་ལྟར་རྟོག་མེད་ཀྱིས་མྱོང་བ་དང་རྟོག་པས་དྲན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་གཉིས་
ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འདི་ཡི། ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ནི། གཞལ་བྱ་དང་ཚད་མ་ཡིན་ལ། རང་མྱོང་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ། འདི་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཚད་འབྲས་གཉིས་པ་དངོས་གཞི་རྫོགས་ནས་འཆད་འགྱུར་གྱི་ཚིགས་བཅད་གསུམ་དེའི་
འཕྲོས་དོན་དུ་འཆད་དོ། །
རྩ་བ། གང་ཚེ་རྣམ་རིག་རྒྱུ་ཡི་ཡུལ། །
གཞན་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པ། །
དེ་ཡི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ། །
དེ་ནི་དེ་ལྟར་མྱོང་བ་ཡིན། །
གང་གི་ཚེ། སྔོན་པོ་རྣམ་པར་རིག་པའི་རྣམ་རིག་གི་རྒྱུ་ཡི་ཡུལ་རྫས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་དེ་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པར་སྣང་བའང་ཉེར་ལེན་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་སྔོན་པོ་དེའི་ངོས་ནས་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པའི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྔོ་འཛིན་དེ་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་འདོད་མི་
འདོད་དེ་ལྟར་མྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་ལ་མི་བལྟོས་པར་ཉེར་ལེན་གྱི་དབང་གིས་དེ་
ལྟར་སྣང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཁོ་བོས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་གོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་སྐྱེ་བ་ཇི་
ལྟར་ཞེ་ན།

256

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། གང་ཚེ་ཤེས་ཆ་དོན་དུ་ནི། །
བཞག་ཕྱིར་ཤེས་པ་ཡུལ་བཅས་པ། །
དེ་ཚེ་བདག་ཉིད་ཉམས་མྱོང་གང་། །
དེ་ཉིད་དོན་དུ་རྣམ་པར་ངེས། །
གང་གི་ཚེ་སྔོར་སྣང་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་ཉིད་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སྔོན་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བློ་
འཁྲུལ་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་རྣམ་པར་ངེས་ཤིང་ཞེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེས་
པ་རང་གི་རྫས་ཀྱི་ཆ་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱི་

རོལ་གྱི་དོན་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་
མ་ཡིན་གྱི། བློ་འཁྲུལ་པས་དེ་ལྟར་ཞེན་ཞེས་པའོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་འདི་བདག་འདོད་རྣམ་དང་། །
རྣམ་པ་གཞན་དུ་མྱོང་གྱུར་ན། །
འདོད་པའམ་མི་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་། །
དོན་རིག་པ་ནི་འགྱུར་བ་མིན། །
ཤེས་པ་རང་གི་རྫས་དེ་ཉིད་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པར་སྣང་བ་དེས་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་གྱི་དོན་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ།
གལ་ཏེ་སྔོ་འཛིན་འདི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་སྔོན་པོ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་དང་། མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མྱོང་བར་འགྱུར་གྱི། དེ་ལས་རྫས་གཞན་གྱི་སྔོན་པོ་
འདོད་མི་འདོད་དུ་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར།

257

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
གསུམ་པ་ལ། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་རྣམ་
གཞག་དེ་ཉིད་གྲུབ་པའི། །དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་
ལ། གང་ལས་འཕྲོས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་འཕྲོས་པ་དང་། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་གཞག་འདི། གཉིས་པར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བཀག་པ་ལས་འཕྲོས་པའོ། །གཉིས་པ་
ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མི་སྲིད་ན། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་འཇོག་པའི་ཚེ།
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་སྔོན་པོ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་གཟུང་རྣམ་ཡིན་པར་ཀུན་གྱིས་འདོད་དགོས་པས། དེའི་ཚེ་རང་རིག་འབྲས་བུར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
རིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་ཐལ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་ན། ཚད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། འབྲས་བུ་ལ་དཔྱད་པ་དང་། གཞལ་བྱ་ལ་དཔྱད་པ་གཉིས་ཀྱིས་

རིག་པར་བྱའོ། །
དང་པོ་ནི། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་དེ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྔོ་འཛིན་
མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་རིག་པ་ཚད་མའི་འབྲས་བུར་འགྱུར་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་སྔོ་འཛིན་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་བརྗོད་པའམ་འོན་ཏེ། འབྲས་བུ་དེ་ཉིད་ལ་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་ཡོད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། གསུམ་པ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་གཞག་གསུམ་པའི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ངོས་མ་གཟུང་བར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན། ཚད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་ཐལ་བ་སུས་ཀྱང་ལྡོག་མི་ནུས་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་འགོག་པ་ལ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། གཉིས་སྟོང་བྱིས་པ་

258

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་
ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་
དེ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བུར་བཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་འབྲས་ཡུལ་ཐ་དད་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་གསུམ་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་འབྲས་བུ་ངོས་མ་གཟུང་བར་དེ་ཉིད་ལ་རང་རིག་ཡོད་དོ་ཞེས་པས་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། སྔོ་འཛིན་གྱིས་སྔོན་པོ་རིག་པ་འདི་རྫས་
གཞན་རིག་པ་མ་ཡིན་གྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་། སྔོ་འཛིན་སྔོན་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པ་སྔོ་འཛིན་གྱིས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོ་འཛིན་གྱིས་རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པའི་
སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཡང་། སྔོན་པོ་དེ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པ་དང་སྔོ་འཛིན་
གྱིས་རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་སོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རང་བཞིན་སེམས་པའི་བློ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་བཞག་པ་ན། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བུར་བཞག་གོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་སྔོ་འཛིན་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། སྔོ་འཛིན་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པས་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཚད་མར་འཇོག་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་སྔོ་འཛིན་ཉིད་ཚད་མར་འཇོག་ན། དེ་ནི་སྔོན་པོ་ཁོ་ན་ལ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པས་ཚད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྔོན་པོ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ན། དེའི་འབྲས་བུ་
ལ། སྔོན་པོ་ལ་ངེས་པ་མ་དྲངས་པར་སྔོ་འཛིན་དེ་ཉིད་རིག་ཅིང་ངེས་པའི་ཕྱིར་

259

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རོ། །སྙམ་པའོ། །དེས་ན། རྣམ་གཞག་གསུམ་པའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་སྔོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་རང་རིག་འབྲས་བུར་མི་རིགས་པ་དང་། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་ཐལ་བ་དང་། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། ཚད་འབྲས་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་ཐལ་པའི་རྩོད་པ་གསུམ་པོ་འདི་ཉིད་སྤོང་བར་མཛད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཡིན་ནམ་མིན། ཕྱི་མ་མི་
འཐད་དེ། དོན་ནི་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད། ཅེས་པ་དང་འགལ་ལ། དང་པོ་ལྟར་ན། རང་རིག་འབྲས་བུར་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རང་ལུགས་ལ་ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་གཞལ་བྱར་སྒྲུབ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པ་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། འདྲ་བར་སྐྱེད་བྱེད་གཞལ་བྱ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་
དུ་བཞག་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་དང་འདྲ་བ་ནི་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དོན་
རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཞེས་པའོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། གང་གི་ཕྱིར་དོན་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དོན་དེ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་
འདོད་པར་འགྱུར་རོ། །དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འདྲ་བར་ངེས་པ་ནི། གཉིས་ཀ་མཐོང་བ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱོགས་ལ། དོན་ནི། སྔར་གང་གིས་ཀྱང་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ན། དེ་ཇི་ལྟར་འདྲ་བར་བརྟག་ཅེས་སོ། །རྣམ་གཞག་གསུམ་པ་འདི། རྣམ་རིག་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་གྱི། མདོ་སྡེ་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི།
འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པ་སུ་གང་གི་ཡང་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས། མྱོང་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན། ཞེས་པའི་རྗེས་སུ་དོན་མེད་པ་ལ་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་འདི་ནི་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་། རྣམ་གཞག་གསུམ་པ་ལ་དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་

260

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྟོག་པ་གཉིས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱི་རོལ་དོན་
ནི་ཡོད་ན་ཡང་། ཞེས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་མེད་མོད་ཀྱི། ཡོད་དུ་ཆུག་ན་ཡང་ཞེས་
བརྟག་པ་མཐའ་གཟུང་གི་ཚུལ་དུ་ཁས་བླངས་ནས། ཐོག་མར་འབྲས་བུ་ལ་དཔྱད་པ་མཛད་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །
རང་ལུགས་ནི། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་དོན་སྔོན་པོ་གཞལ་
བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་ནའང་། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་གྱི། དོན་གཞན་རིག་པ་འབྲས་བུར་མི་རིགས་ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ་འབྲས་བུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ། གཞལ་བྱ་ལ་དཔྱད་པའོ། །
རྩ་བ། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །
ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་ཉིད་དེ། །
ངེས་པའི་བདག་ཉིད་རང་ངོ་བོས། །
མ་ཡིན་དུ་མའི་བདག་སྐྱོན་ཕྱིར། །

དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྔོན་པོ་གཞལ་བྱར་ཡོད་
པའི་ཚེ་ན་ཡང་། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་རིགས་བར་ཐལ། ཇི་ལྟར་སྔོན་པོ་འདོད་མི་འདོད་དུ་དངོས་སུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྔོན་པོ་དེ་ལ་འདོད་མི་འདོད་སོ་སོར་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་འཇོག་གི །ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོས་

ནས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་དེ་འདོད་མི་འདོད་དུ་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་
གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར། སྔོན་པོ་རང་གི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་འདོད་མི་

261

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན། སྔོན་པོ་དེ་དུས་ནམ་ཡང་འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པར་ཐལ་

བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཁས་བླངས་ན་ཡང་གཉིས་པོ་དག །
ཐ་དད་པར་ནི་མྱོང་མི་འགྱུར། །
མ་མཐོང་བསྒྲིབས་ཕྱིར་མིན་ཞེ་ན། །
དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན་ཡང་། སྔོན་པོ་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་
ཀྱིས་བལྟས་པའི་ཚེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་པོ་དག་སོ་སོ་ཐ་དད་པར་སྣང་ཞིང་མྱོང་བར་མི་འགྱུར་བར་གཉིས་ཀ་ལ་གཉིས་ཀ་སྣང་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྔོན་པོ་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོས་ནས། དུས་ནམ་ཡང་འདོད་མི་འདོད་
གཉིས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར། མ་མཐོང་བ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་གང་
རུང་རེ་རེ་བསྒྲིབས་པའི་ཕྱིར། རེ་རེས་གཉིས་ཀ་མཐོང་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དོན་གྱི་དབང་གིས་རྟོགས་མི་འགྱུར། །
དུ་མའི་བདག་ཉིད་དངོས་དེ་ལ། །
གཅིག་གི་བདག་ཏུ་མཐོང་བྱེད་པ། །
མ་མཐོང་བ་དེ་ཅི་ལྟར་ན། །
དོན་མཐོང་བྱེད་པར་འགྱུར་པ་ཡིན། །
ཕྱི་རོལ་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་དོན་གྱི་དབང་གིས་འདོད་མི་འདོད་དུ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ལས་དབང་གིས་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་མཐོང་

262

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
བའི་ཕྱིར། མ་མཐོང་བའི་ལས་དེའི་དབང་གིས་ཅི་ལྟར་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་གནས་

ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཐོང་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་

བསྒྲིབས་ནས། གང་རུང་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་དུ་མཐོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་འདོད་དང་མི་འདོད་པར། །
སྣང་བ་རྟོག་ཡིན་དོན་བློ་མིན། །
དེ་ལའང་འཆི་ལྟས་ལ་སོགས་པར། །
མཚམས་སྦྱོར་མེད་སེམས་མཐོང་བ་ཡིན། །
གལ་ཏེ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པར་སྣང་བ་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་གྱི་དོན་
འཛིན་དབང་པོའི་བློའི་འཛིན་སྟངས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་ལ་འདོད་མི་འདོད་མི་སྣང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་དེ་ལའང་སྔར་ཡིད་དུ་འོང་བར་མཐོང་བ། ཕྱིས་

འཆི་ལྟས་ལ་སོགས་པས་ཟིན་པར་གྱུར་པའི་ཚེ། ཡིད་དུ་འོང་བར་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་ཅིང་། ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་སྣང་བའི་དབང་པོའི་སེམས་སུ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལའང་། །
རང་ཉིད་ཉམས་མྱོང་འབྲས་ཡིན་རིགས། །
གང་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་འདི་རང་བཞིན། །
དེ་ལྟར་དོན་ནི་རྣམ་པར་ངེས། །
དེས་ན། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྔོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་
ལའང་། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་

263

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རིགས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། ཇི་ལྟར་སྔོན་པོ་འདི་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་སྣང་བ་དེ་ལྟར། དོན་སྔོན་པོ་ནི། འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པར་

འཇོག་ཅིང་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དབང་གིས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། གང་གི་
ཕྱིར་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་བདེ་བའམ་སྡུག་བསྔལ་བར་ངེས་པ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་ཀྱི།

འོན་ཀྱང་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ལས་རྣམ་པར་ཆད་པ་ཉིད་དུ་གཟུང་བའི་རྣམ་པའི་འཛིན་པ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཞི་ཉིད་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་བར་མཐོང་ངོ་ཞེས་པ་དང་དེས་ན། ཅི་ལྟར་སློབ་དཔོན་གྱིས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱིས་བྱས་པ་མ་ཡིན་
པར་དགོངས་ནས་བཤད་པ་དང་། ཅི་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་བཞིན་དུ། འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་ནི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་གཏོགས་པ་ཡིན་གྱི། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་གཏོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། ཚད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཚད་མར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེའི་ཚེ་དོན་སྣང་འདི་ཉིད་ནི། །
ཚད་ཡིན་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ནི། །
དོན་གཞན་མིན་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་ལ། །
འཛིན་བདག་ལྟོས་པར་བྱ་བ་མིན། །

264

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྔོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ། དེ་ལ་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་དོན་སྔོན་པོ་སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འདི་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྔོན་པོ་ལ་བལྟོས་པར་བྱ་
བའི་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིན་རྣམ་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་། དེ་ལ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་དུ་སྣང་གི་དོན་གཞན་ལྟར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། དོན་རིག་འབྲས་བུར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གང་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་དོན་བདག་དེ། །
ཤེས་ལ་གནས་པ་དེ་ལྟ་བུར། །
འདི་ནི་དེ་ལྟར་གནས་སོ་ཞེས། །
ངེས་བྱེད་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཡིན། །
རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་

ན། ཇི་ལྟར་དོན་སྔོན་པོ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དེ། སྔོན་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྣང་ཞིང་གནས་པ་དེ་ལྟ་བུར། སྔོན་པོ་འདི་ནི་འདོད་མི་འདོད་དེ་ལྟར་གནས་སོ་ཞེས་ངེས་པར་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དེ་ཉིད་དོན་རིག་འདོད། །
འདི་ལྟར་དོན་བདག་སྣང་མ་ཡིན། །
སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་དངོས་སུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། འདི་ལྟར་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་དེ་ཉིད་དོན་རིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་ཞེན་པ་དེའི་ཕྱིར།

265

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། དེ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་བློ་ལ་ནི། །
གནས་དོན་དེ་ཡི་བྱ་བ་དེ། །
གང་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་དོན་དེ་ནི། །
གནས་པ་དེ་ལྟར་དེ་རབ་གསལ། །
དེས་ན། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། སྔོ་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་གནས་པ་དོན་སྔོན་པོ་དང་འདྲ་བའི་གཟུང་རྣམ་ཡིན་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ཡི་རྣམ་པར་བཞག་པར་བྱ་བ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་ཇི་ལྟར་དོན་སྔོན་པོ་དེ་ནི། སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ནུས་ཀྱི་བློ་ལ་
སྣང་ཞིང་གནས་པ་དེ་ལྟར་དེ་རབ་ཏུ་གསལ་ཞིང་རྟོགས་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་ཚད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོ་ཁོ་ནར་ཐལ། ཚད་མས་སྔོན་པོ་གཞལ་ལ། འབྲས་བུས་སྔོ་འཛིན་རིག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དོན་འཇོག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །

རང་རིག་ཡིན་ཡང་དོན་རིག་འདོད། །
དེ་ཕྱིར་ཡུལ་ཐ་དད་པའང་མིན། །
སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་
ཡང་། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པར་འདོད་ཅིང་ཞེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་འཇོག་པའི་སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་མངོན་
སུམ་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་སྔོན་པོ་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་རང་

266

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྗེས་
ཀྱི་རྟོག་པ་ནི། ཚད་མའི་ལག་རྗེས་ཀྱི་བཅད་ཤེས་མ་ཡིན་གྱི། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་
པའི་རྟོག་པ་གཞན་ཞིག་གོ །ཚད་འབྲས་དངོས་ནི། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་

རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་སྔོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱའོ། །རྩ་བ། རང་གི་ངོ་བོ་དཔྱོད་པ་ན། །
རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བཤད། །
དོན་རིག་དེ་བདག་ཉིད་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྔོན་པོ་རང་ལས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་
པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་རང་གི་ངོ་བོ་སྔོ་འཛིན་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་མེད་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱོད་པ་
ན། རྫས་གཞན་དུ་མེད་པར་གྲུབ་པས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པས་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་རིག་ཏུ་འདོད་པའི་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་དང་འདྲ་བའམ་གཞན་འདྲའང་རུང་། །
ཤེས་པ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན། །
རྒྱུ་ནི་དོན་ཡང་ཡིན་པས་ན། །
དོན་ནི་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད། །

267

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གསུམ་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་དེ་སྔོན་པོ་དེ་དང་འདྲ་བའམ། གཞན་དང་འདྲ་བར་གྲུབ་ཀྱང་རུང་། སྔོ་འཛིན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དོན་སྔོན་པོ་དེ་ཁྱོད་ལ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཡི་རྒྱུ་ཡིན་པས་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། འདྲ་བར་སྐྱེད་བྱེད་གཞལ་བྱའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་འདྲ་བ་མི་སྲིད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་རྒྱུར་ཁས་
བླངས་པས་དབང་ཡིད་གཉིས་ཀྱང་གཞལ་བྱར་ཐལ་ཞེས་པའོ། །
རྩ་བ། ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ལྟར། །
དོན་དངོས་མེད་པར་སྣང་ཅན་དེ། །
ཇི་ལྟར་དོན་འཛིན་ཞེ་ན་བདེན། །
དེ་འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ། །
ཇི་ལྟར་སྐྲ་ཤད་སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ལྟར་སྔོ་འཛིན་དེའི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་སྔོན་པོ་སྣང་བ་ཅན་ཡིན་ན། དེ་ཇི་
ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཟུང་དོན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་མི་
སྣང་ན་ཕྱི་རོལ་དོན་གཟུང་དོན་དུ་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བ་རྣམ་རིག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་
དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛིན་པ་དེ་བདེན། དེ་འདྲ་རྣམ་རིག་པ་ངས་ཀྱང་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་ཡིན་པ་དང་།
གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དགག་པ། རྣམ་རིག་པའི་ཚད་འབྲས་འཐད་པར་བསྟན་པའོ། །

268

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། བློ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །མཐོང་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ཀྱིས། །

གཟུང་དང་འཛིན་པ་མྱོང་བ་དག །
ཐ་དད་ལྡན་བཞིན་རྟོགས་པར་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། སྔོ་འཛིན་གྱི་བློ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་དབྱེ་མེད་ཀྱང་གཟུང་བྱ་དང་། འཛིན་པ་དང་། མྱོང་བ་རིག་པ་དག་རྫས་ཐ་དད་པ་དང་ལྡན་པ་བཞིན་དུ། འཁྲུལ་པས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དཔེར་ན་དབང་པོ་སྔགས་སོགས་ཀྱིས། །

བསླད་པ་རྣམས་ལ་འཇིམ་དུམ་སོགས། །
དེ་ཡི་གཟུགས་དང་བྲལ་བ་ཡང་། །
རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྣང་བཞིན་ནོ། །
དཔེར་ན། དབང་པོ་སྔགས་སོགས་ཀྱིས་བསླད་པ་རྣམས་ལ་འཇིམ་དུམ་
སོགས། རྟ་དང་གླང་པོ་དེ་ཡི་གཟུགས་དང་བྲལ་བ་ཡང་རྣམ་པ་གཞན་དུ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །བློ་བསླད་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་དག་མ་བསླད་མིག་ཅན་གྱིས། །

དེ་ལྟར་མཐོང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
དཔེར་ན་ཐག་རིང་མྱ་ངམ་ན། །
ཆུང་ངུ་ཆེན་པོར་སྣང་བ་བཞིན། །

269

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

འཇིམ་དུམ་དེ་དག་རང་གི་ངོས་ནས་རྟ་གླང་དུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་མ་བསླད་པའི་མིག་ཅན་གྱིས་དེ་ལྟར་མཐོང་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཐག་རིང་པོ་མྱ་ངན་གྱི་ཕྱོགས་ན་ཆུང་ངུ་ཡང་ཆེན་པོར་སྣང་བ་
བཞིན་ནོ། །སྔ་མ་བསྟན་བཅོས་དང་། ཕྱི་མ་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་དཔེའོ། །
རྩ་བ། གཟུང་བ་འཛིན་པ་རིག་པ་དག །
ཡོད་པ་མིན་ཡང་གཞལ་བྱ་དང་། །
འཇལ་བྱེད་འབྲས་བུར་གནས་པ་འདི། །
ཇི་ལྟར་རྗེས་སུ་སྣང་བཞིན་བྱས། །
གཟུང་བ་དང་། འཛིན་པ་དང་། རིག་པ་དག་ཐ་དད་པའི་ཆ་འདི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཡང་། ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་དེ། བློ་རྫས་གཅིག་པ་གཞལ་བྱ་དང་། འཇལ་བྱེད་དང་། འབྲས་བུར་གནས་པའི་ཆ་ཐ་དད་པའི་ཆ་འདི། ཇི་ལྟར་འཁྲུལ་པ་ལ་རྗེས་སུ་སྣང་བ་བཞིན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །
རྩ་བ། དེ་ལྟ་མིན་ན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི། །

ངོ་བོར་སྣང་ཅན་དངོས་གཅིག་ལ། །
རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་བདེན་འགྱུར་ཏེ། །
གཅིག་པ་ཉིད་དེ་ཉམས་ཕྱིར་རོ། །
དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་གནས་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་
དང་། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དང་། རང་རིག་པའི་ཆ་གསུམ་པོ་ཐ་དད་པའི་ཆ་ཆོས་

270

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཅན། ཇི་ལྟར་ཡང་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྣང་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྣང་བ་ལྟར་
བདེན་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་གཅིག་པ་
ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། རྫས་གཞན་ལ་རྫས་

གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཉམས་པར་ཐལ། བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་དུ་མར་སྣང་ཡང་དུ་མར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཞན་ལ་གཞན་ཉིད་ཉམས་ཕྱིར་དང་། །

རང་བཞིན་མཐོང་མེད་ཕྱིར་གཅིག་མིན། །
བློ་དངོས་ཐ་དད་མེད་མཐོང་ཕྱིར། །

ཐ་དད་མེད་པར་ངེས་པར་འགྱུར། །
ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཐ་དད་མེད་པར་ངེས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བློ་མ་འཁྲུལ་བའི་དངོས་པོས་ཐ་དད་མེད་པར་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་སུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གང་གིས་དངོས་པོ་རྣམ་དཔྱད་ན། །
དེ་ཉིད་དུ་ན་དེ་དངོས་མེད། །
གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་དག་ལ། །
གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མེད། །
གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། རིགས་པ་གང་

271

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གིས་བདེན་པའི་དངོས་པོར་གྲུབ་མ་གྲུབ་རྣམ་པར་དཔྱད་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་དེ་བདེན་པའི་དངོས་པོར་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདེན་པའི་གཅིག་དང་བདེན་པའི་དུ་མའི་རང་བཞིན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་མཐོང་བ་ལས། །
དེ་བདག་མིན་ལ་དེ་བདག་ཏུ། །
ཞེན་པས་འཇིག་རྟེན་པ་དག་གི །
འཁྲུལ་སྐྱེ་འདི་ལ་དེ་མེད་དེ། །
གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་འཁྲུལ་པ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདེན་རྫུན་
ཕན་ཚུན་ཆོས་མཐུན་པར་མཐོང་བ་ཉིད་ལས་དངུལ་དེའི་བདག་ཉིད་མིན་པའི་ཉ་
ཕྱིས་ལ་དངུལ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་ཞེན་པས་འཇིག་རྟེན་པ་དག་གི་འཁྲུལ་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་འདི་ལ་ཕན་ཚུན་ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འགྲོ་བ་འདི་ལ་དེ་བདག་ཉིད། །
གཅིག་ཀྱང་མཐོང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པར་འགྲོ་བའི་དངོས་པོ་འདི་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེའི་
བདག་ཉིད་གཅིག་ཀྱང་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། ནང་གི་བསླད་པ་ལས་བྱུང་གང་། །
དེ་ནི་ཉེས་པ་ལས་བྱུང་བས། །
རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཕྱིན་ལོག་ཏུ། །

272

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྣང་བ་ཅན་འདིའང་ཡོད་པ་ཡིན། །
ཆོས་མཐུན་མཐོང་སོགས་ཅན་ཉིད་ལ། །
ལྟོས་མེད་རབ་རིབ་ལ་སོགས་བཞིན། །
ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ལས་འཁྲུལ་པ་སྐྱེ་བ་འདིའང་ཡོད་པ་ཡིན་མོད། གཟུང་
བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པ་འདི་ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ཆོས་ཅན་ཉིད་ལ་བལྟོས་
པ་མེད་དེ། དེ་མེད་ཀྱང་དེ་ནི་རང་གི་ཉེས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཕྱིན་

ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ནང་གི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་བདག་འཛིན་གྱིས་རྒྱུད་བསླད་པ་ལས་བྱུང་བ་གང་དེ་ཙམ་གྱིས་གཟུང་

འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ལ་མི་
བལྟོས་པའི་འཁྲུལ་པ་ནི། དཔེར་ན། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། དེ་ལ་བློ་ནི་ཡོངས་གཅོད་པ། །
འཛིན་པའི་རྣམ་པར་འདོད་པ་དེ། །
དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར་བདག་རིག །
དེ་ཕྱིར་དེ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་གཟུང་བའི་རྣམ་པའི་བློ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་འདོད་པ་དེ་ཆོས་ཅན། བདག་རིག་དེ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་པར་
བཞག་བྱ་ཡི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་རང་རིག་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེའི་
འཇོག་བྱེད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

273

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། དཔེར་ན་འདོད་ཆགས་སོགས་མྱོང་བཞིན། །
རང་བདག་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་ན། །

གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་འབྲས་གནས་པ། །
འདི་ནི་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱ། །
དཔེར་ན། འདོད་ཆགས་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་ནས། དེ་མྱོང་བའི་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། དེ་རིག་པའི་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་ན། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཇལ་བྱེད་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་གནས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་
རིག་པ་སོགས་ཀུན་གྱི་ལུགས་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། ཀུན་གྱིས་ཁས་བླང་བར་འོས་
པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན། རང་རིག་ཁོ་ན་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་ཤེས་པ་ཀུན་ལའང་སྦྱར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལའང་ཉམས་མྱོང་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །

དེ་དག་རང་བདག་མྱོང་བར་རུང་། །
དེ་ལྟར་རུང་ཉིད་དེ་ཚད་བདག །
གཞལ་བྱ་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན། །
མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་དེ་ལའང་ཆོས་ཅན། ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་ཤེས་པ་དེ་དག་རང་གི་
བདག་ཉིད་འཛིན་རྣམ་གྱིས་མྱོང་བར་རུང་སྟེ། ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་མྱོང་བར་བྱེད་རུང་ཉིད་དེ་ཚད་མ། ཤེས་པ་

274

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་ཤེས་པ་གཅིག་ལ། ཚད་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་འཐད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བདག་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས། །
ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བདག་ཉིད་དེ། །རུང་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཚད་མ་དང་། །
རང་རིག་ཅེས་ནི་རབ་ཏུ་བཤད། །
ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་དང་། ནང་དུ་ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བདག་ཉིད་ཅེས་པ་དང་། ཤེས་པ་དེ་མྱོང་བར་བྱེད་རུང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། འདིས་རང་རིག་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། མིང་ཐ་དད་ཙམ་མ་གཏོགས། རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་དེའི་ཚད་མའི་དོན་
གྱི་རྣམ་གྲངས་ཙམ་དུ་རབ་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདིར་རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་རང་རིག་ཚད་མར་བཤད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འགལ་བར་ཐལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས། འདིས་རིག་པར་བྱེད་པས་ན་རང་རིག་པ་ཞེས་པའི་བྱེད་པའི་ཆ་དེ་ཚད་མར་བཞག །འདིར་འདི་རིག་པས་རང་རིག་ཅེས་བྱ་བའི་ཆ་འབྲས་བུར་བཞག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ལ་རང་རིག་གི་བྱ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་ན། འདི་དེའི་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་རང་རིག་ཅེས་སྒྲ་
བཤད་པའི་ཚེ། ལས་སུ་གྱུར་པ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ལ་བཤད་ལ། འདི་རིག་པ་ཞེས་པའི་བྱ་བའི་ཆ་དེ་ནི་མཚོན་བྱ་ལ་ཟེར་ལ། འདིས་རིག་པར་བྱེད་པས་ན་རང་རིག་ཅེས་བྱེད་པ་ལ་བཤད་པའི་ཚེ། འཛིན་རྣམ་དེ་ཉིད་རང་རིག་ཡིན་ནོ། །འདིར་རང་རིག་

275

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཏུ་མཚོན་ན་ལས་སུ་གྱུར་པ་དེའི་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་མཚན་གཞིར་བྱེད་ན། སྔོ་འཛིན་མཚན་གཞི། རིག་པར་མཚོན། འཛིན་རྣམ་གྱིས་མྱོང་བ་ཞེས་སོ། །ཡོངས་སུ་
གཅོད་པ་ཞེས་པ་ནི། ནང་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་དོ། །མྱོང་བར་བྱེད་རུང་ཞེས་པ་ཡང་ཤེས་པ་མྱོང་བྱེད་དུ་རུང་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །རྣམ་པ་ཤར་བ་ཞེས་པ་ཡང་བུམ་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ནི། བུམ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པ་དང་། བློའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ནི། བློའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། དེའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ལ། དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ངེས་པ་མེད་དོ། །
གཉིས་པ་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་དག་འཐད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ། བློ་ཚུལ་
གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང་། རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཡུལ་ཤེས་དེ་ཡི་ཤེས་པ་ཡིས། ཞེས་པའི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་དང་། དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་

ལས་ཀྱང་སྟེ། ཞེས་པའི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པའོ། དང་པོ་ལ། དོན་ཁས་བླངས་ནས་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཁས་མ་བླངས་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཞན་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་གླང་གི་གཞུང་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་གླང་གི་
གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་པའི་འབྲེལ་དང་། ཇི་ལྟར་འཆད་པའི་ཚུལ་དང་། ལུང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། གཟུང་དོན་རང་མཚན་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་གཉིས་བསྒྲུབ་པ་དང་། དེ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཚུལ་གཉིས་རྟོགས་པར་སླ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་མི་འཐད་དེ། བུམ་སྣང་

276

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡང་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་གི་རྣམ་པ་སྣང་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཤེས་
པ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ་ཡིན་ན་མེ་ལོང་ཤིན་ཏུ་དྭངས་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བའི་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བ་ལྟར། དབང་ཤེས་ལ་ཡང་མིག་གི་དབང་པོའི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཡུལ་རྣམས་ལས་ནི་བྱུང་པ་ཡི། །
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དག །
དེ་ལས་གཞན་རྒྱུ་ཡིན་ན་ཡང་། །
རྣམ་འགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་འགྱུར། །
ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་རྣམས་ལས་བྱུང་བ་ཡི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཐམས་ཅད་དག་ཆོས་ཅན། གཟུང་ཡུལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་ཡིད་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་
ཡིན་ན་ཡང་། གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་འགས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དཔེར་ན་ཟས་དང་དུས་ལ་སོགས། །
བུ་སྐྱེ་བ་ཡི་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་། །
དེ་ནི་ཕ་མ་གཅིག་གི་གཟུགས། །
འཛིན་འགྱུར་གཞན་འགའི་མ་ཡིན་བཞིན། །
དཔེར་ན་ཟས་དང་དུས་ལ་སོགས་པ་ཡང་། བུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་། བུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཕ་མ་གང་རུང་གཅིག་གི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འཛིན་པར་འགྱུར་ལ། ཟས་ལ་སོགས་པ་གཞན་འགའི་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ལས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་འགའ་

277

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཞིག་ལས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། དེ་ལས་གཞན་དང་ཡུལ་དག་ནི། །
དེ་རྒྱུ་ཉིད་དུ་མཚུངས་ན་ཡང་། །
དེ་ཆས་ཡུལ་ཉིད་ཡིན་འདོད་དེ། །
དེ་མེད་པར་ནི་དེར་མི་འགྱུར། །
གཟུང་ཡུལ་དེ་ལས་གཞན་དབང་ཡིད་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དག་

དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེའི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་མཚུངས་ན་ཡང་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཆ་ནས། དེ་རང་གི་གཟུང་
ཡུལ་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་དེ། རང་གི་དམིགས་རྐྱེན་དེས་ཁྱོད་ལ་རྣམ་པའི་ལག་རྗེས་དེ་བཞག་པ་མེད་པར་ནི། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དེར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། རྩོད་སྤང་ངོ་། །
རྩ་བ། དོན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ལ་ནི། །
དོན་རྣམ་མེད་པར་དོགས་ན་ཡང་། །
འདས་པའི་དོན་ནི་འཛིན་པ་ལ། །
ཚུལ་གཉིས་རང་རིག་གྲུབ་པ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། གཟུང་དོན་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོའི་སེམས་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། ཡུལ་
གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་དོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྣམ་པ་མེད་
པར་ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་པར་དོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཡང་། འདས་པའི་དོན་འཛིན་པའི་དྲན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པའི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་

278

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང་། རང་རིག་གི་མྱོང་བྱར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་དང་མི་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུང་རྣམ་མེད་ན། འདས་པ་ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་པར་ཐལ་བ་དང་། རང་རིག་མེད་ན། དེ་འདྲའི་བློ་མ་མྱོང་བར་ཐལ་ལོ། །
གཉིས་པ་ལ་ངན་པས་རིགས་དོན་གཞན་འཛིན་པ་དགག །ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་འཛིན་པ་དགག །ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། སྔོ་སོགས་ཐ་དད་ཅན་སྣང་ཕྱིར། །

དེ་ལྡན་མིན་རིགས་དོན་མ་ཡིན། །
རིགས་དེའང་མི་རྟག་མི་འགྱུར་ཞིང་། །
རྟག་ནའང་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། ཁ་དོག་དྲན་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། རིགས་དོན་གཞན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོ་སེར་སོགས་ཁ་དོག་ཐ་དད་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པར་ཐལ། སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་ཁ་དོག་དེ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་
དོན་གཞན་དེའང་མི་རྟག་ན། གསལ་བ་ཀུན་ལ་འཇུག་པའི་ཆ་མེད་ཀྱི་སྤྱིར་མི་

འགྱུར་བར་ཐལ། རྟག་ནའང་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་ཇི་ལྟར་ཡང་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །
རྩ་བ། མིང་སོགས་སྔར་ནི་བཀག་ཟིན་ཏོ། །
ཚུལ་འདི་དོན་ལྡན་མ་ཡིན་ཏེ། །
འདོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་འབྲེལ་ཕྱིར། །

དོན་གྱི་ནུས་པ་གྲུབ་མ་ཡིན། །

279

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གཉིས་པ་ནི། ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མིང་དང་མཚན་མ་སོགས་
གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྔར་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འདས་པ་དྲན་པའི་ཚུལ་འདི་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་རྐྱེན་གྱི་དོན་གྱིས་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
འདོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དྲན་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་ལྡན་ཡང་།
ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་དང་མི་ལྡན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རྣམ་པ་འདི་འདྲའི་ཤེས་པ་ནི། །
དྲན་ཡིན་དེ་ཡང་མྱོང་ལས་བྱུང་། །
དེ་ཡང་དོན་རྣམ་སྟོང་ན་དེ། །
དེ་ནི་ཅི་ལྟར་དེ་ལྡན་འགྱུར། །
དྲན་པ་དེ་ནི་ཅི་ལྟར་ཡང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་རང་མཚན་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་དེ་ཡང་དོན་གྱི་རྣམ་པས་སྟོང་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། འདས་པའི་རྣམ་པ་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་འདི་འདྲའི་ཤེས་པ་ནི་དྲན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྔར་དོན་རང་མཚན་མྱོང་བའི་ཡུལ་དེ་ལ་དམིགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་སྔར་གྱི་མྱོང་བ་དེ་ལས་བྱུང་ཞེས་སྦྱར་རོ། །དྲན་པ་མྱོང་བ་
ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་གྱི། དམིགས་རྐྱེན་རང་མཚན་ལས་བྱུང་ངོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ཚེ་མེད་ཕྱིར་དོན་ལས་མིན། །
དེ་ལྟར་མྱོང་ལའང་དེར་འགྱུར་རོ། །
འདས་པ་དྲན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་མངོན་གྱི་

280

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཟུང་དོན་དེ་ལས་གཟུང་དོན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་
དུ་ཕྱོགས་པ་དེའི་ཚེ། དེ་འགགས་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་ལས་སྐྱེས་པས་དོན་གྱི་

རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་དེ་ལྟར་འགྱུར་ན། མྱོང་བ་དབང་ཤེས་ལའང་རྣམ་པ་སྣང་བ་དེར་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །
རྩ་བ། རྣམ་པ་དེ་ནི་དོན་གྱི་མིན། །
གསལ་བའི་རྣམ་པས་དབེན་ཕྱིར་རོ། །
དྲན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་གྱིས་དངོས་སུ་བཞག་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། གསལ་བར་སྣང་བའི་རྣམ་པས་དབེན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རྣམ་པ་དེ་ནི་ཐ་དད་ན། །
གཞན་གྱིས་དེ་བཞིན་རྟོགས་པར་འགྱུར། །
བདག་ལ་རྟག་ཏུ་འབྲེལ་ཡིན་ན། །
བརྗོད་ཀྱང་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
དྲན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ནི། དྲན་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རང་ཡུལ་དེར་གནས་པའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་། དྲན་པ་པོའི་སྐྱེས་བུ་དེ་བཞིན་
དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག། རང་སྣང་བའི་བློ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་བདག་ཉིད་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་རྟག་ཏུ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་
འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་གཞན་གྱིས་མི་རྟོགས་ཤེ་ན། འོ་ན། དྲན་པའི་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དྲན་པ་པོ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་
དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།

281

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། རེ་རེ་དག་དང་འབྲེལ་ན་ནི། །
མཚམས་སྦྱོར་བར་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །
དོན་གཅིག་མངོན་ཞེན་བདག་ཉིད་ཅན། །
འཆད་པོ་ཉན་པོའི་སེམས་དག་གི །
འཆད་པ་པོ་དང་། ཉན་པ་པོ་བརྗོད་བྱ་རྫས་ཐ་དད་པ་རེ་རེ་དག་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་ལོ་ཞེ་ན། འཆད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་པོའི་སེམས་དག་གི་ཡུལ་དོན་གཅིག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་མཚམས་སྦྱོར་ཞིང་། སྦྱར་བ་ལྟར་དོན་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་གོ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བཤད་པའི་ཡུལ་དང་། ཐོས་པའི་ཡུལ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱུན་ཆད་པར་
འགྱུར་རོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་འདྲ་ལས་དེ་གཅིག་པར། །
ཐ་སྙད་ཡོད་ན་དེར་སྣང་མིན། །
ཐ་དད་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟར་གཟུང་། །
དེ་ཚེ་བློ་དོན་མེད་ཅན་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་ཡུལ་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་འདྲ་བ་ལས་དེ་གཉིས་གཅིག་པར་ཐ་སྙད་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འཆད་པ་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེར་ཉན་པ་པོའི་བློ་ལ་འཁྲུལ་མེད་དུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་རྫས་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་འདས་པ་དྲན་པའི་བློ་གཟུང་དོན་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཇི་ལྟར་རྫས་ཐ་དད་པའི་བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

282

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་ལ། རྣམ་བཅས་འཐད་པ་དང་། རྣམ་མེད་མི་འཐད་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུལ་ཤེས་དེ་ཡི་ཤེས་པ་ཡི། །བྱེ་བྲག་ལས་ནི་ཚུལ་གཉིས་ཉིད། །ཡུལ་ཤེས་པ་སྔོ་འཛིན་དང་། དེ་ཤེས་པ་སྔོ་འཛིན་དྲན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཡུལ་སོ་སོར་མཐོང་བའི་བྱེ་བྲག་ལས་སྔར་གྱི་སྔོ་འཛིན་དེ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་
རྣམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ། །
རྩ་བ། ཉམས་མྱོང་རྣམ་ཤེས་དེ་ཡང་ནི། །
ཆ་གཉིས་ལ་ནི་བརྟེན་གྱུར་བ། །
རྣམ་པ་གཅིག་གིས་ཁྱད་པར་ཅན། །
དེ་ཤེས་པ་ཡིས་དམིགས་པར་འགྱུར། །
སྔོན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡང་ནི་ཆོས་ཅན། གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཆ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ལས་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་གཅིག་གིས་ལྷག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ཁྱོད་དྲན་པའི་
ཤེས་པ་ཡིས་ཚུལ་དེ་ལྟར་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི། ངས་སྔར་སྔོན་པོ་མཐོང་ཞེས་དྲན་པའི་ཚེ། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་གཉིས་དྲན་པས་སྔར་མྱོང་དུས་ན། གཉིས་ཀའི་མྱོང་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྔོན་པོ་མྱོང་བ་གཟུང་རྣམ་དང་། སྔོ་འཛིན་མྱོང་བ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། སྔོ་འཛིན་ལ་སྔོན་པོའི་གཟུང་རྣམ་གཅིག་པུ་དང་། དེ་དྲན་པའི་བློ་ལ། སྔོ་འཛིན་གྱི་གཟུང་རྣམ་ཡང་སྣང་བས། གཟུང་

རྣམ་གཅིག་གིས་ལྷག་པ་ཡིན་གྱི་འཛིན་རྣམ་གྱིས་ལྷག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། གཞན་དུ་དེ་རྣམ་ཅན་མིན་ན། །

283

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཅི་ལྟར་ཤེས་ལ་གནས་པར་འགྱུར། །
འདི་ལྟར་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཡི། །
ཤེས་པ་རྣམ་གཅིག་ལྷག་པ་ཉིད། །
དེ་ལས་གཞན་དུ་སྔོ་འཛིན་དེ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་མིན་ན། ཅི་ལྟར་སྔོ་འཛིན་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྣང་ཞིང་གནས་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །
རྩ་བ། དོན་གྱི་ངོ་བོས་རྣམ་གཉིས་དང་། །
བདག་གི་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ཏུ། །
གཉིས་པ་དེ་ནི་གསུམ་པ་ཡི། །
ཤེས་པ་ཡིས་ནི་རྟོག་པར་འགྱུར། །
སྔོ་འཛིན་དང་། དེ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དང་། དྲན་ཤེས་དེ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་
ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཡི་ཤེས་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་གཟུང་རྣམ་གཅིག་གིས་ལྷག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤེས་པ་གཉིས་པ་དྲན་ཤེས་དང་པོ་དེ་ནི་ཡུལ་གྱི་དོན་གྱི་ངོ་བོས་

གཟུང་བའི་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། བདག་གི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་འགའ་ཞིག་ཏུ་གསུམ་པ་ཡི་ཤེས་པ་རང་དྲན་པ་དེ་ཡིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་འབྲས་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་དྲན་ན། །
དོན་དྲན་ཕྱིར་ན་འཁྲུལ་པ་ཡིས། །
གལ་ཏེ་སྲེ་ན་སྣང་བ་དང་། །
ཡིད་བྱེད་ལ་ཡང་དེར་འགྱུར་རོ། །

284

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་ཤེས་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པ་
དྲན་པ་ན། དོན་ཡང་དྲན་པའི་ཕྱིར། དྲན་ཡུལ་གྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་འཁྲུལ་བ་
ཡིས་གཅིག་ཏུ་བསྲེ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་
ན་རང་རྒྱུ་སྣང་བ་དང་། དབང་པོ་དང་། ཡིད་བྱེད་ལའང་དོན་ཤེས་དང་། གཅིག་ཏུ་བསྲེ་བ་དེར་འགྱུར་བར་ཐལ། དོན་ཤེས་དེ་དག་གི་ཡང་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་བཞིན་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །
རྒྱུ་དང་ལྷན་ཅིག་འཛིན་པར་འགྱུར། །
དེ་ཕྱིར་རྫ་མཁན་ལ་སོགས་པ། །
མེད་པར་བུམ་པ་དྲན་མི་འགྱུར། །
དེ་བཞིན་དུ། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱུ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དོན་ཤེས་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱི་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དྲན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྫ་མཁན་ལ་སོགས་པ་དྲན་པ་མེད་པར་རྫའི་བུམ་པ་
དྲན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ལ་དོན་གྱིས་བྱས་པའི་
ཁྱད་པར་དབང་ཡིད་སོགས་ཀྱིས་མ་བྱས་པ་དག་ཡོད་པས་དོན་དང་ལྷན་གཅིག་
ཏུ་དྲན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཁྱད་པར་གང་ལས་ཤེས་པ་ནི། །
དོན་དང་འདྲེ་བ་བསྟེན་པ་དེ། །
འདྲ་བ་ལས་གཞན་ཅིར་འགྱུར་ཏེ། །
མཚེ་མ་སོགས་ལ་མཐོང་ཕྱིར་རོ། །

285

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དོན་གྱིས་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་གང་ལས་ཤེས་པ་དོན་དང་འདྲ་བ་སྟེ་དོན་དང་
ལྷན་ཅིག་ཏུ་བསྲེ་བ་བསྟེན་པ་དོན་གྱིས་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དང་
འདྲ་བ་ལས་གཞན་ཅིར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་ཤེས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དྲན་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚེ་མ་སྤུན་དང་མིག་འཁྲུལ་མཁན་
གྱི་སྒོ་ང་སོགས་ལ་འདྲ་བས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། དང་པོའི་རང་བཞིན་གཉིས་མིན་ན། །
གཉིས་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་ལ་ནི། །
རྣམ་གནས་ངེས་པར་འཛིན་པ་ཡི། །
སེམས་ཀྱིས་འབྱེད་པར་འགྱུར་མ་ཡིན། །
ཤེས་པ་གཉིས་པ་དྲན་ཤེས་དང་པོ་དེའི་རང་བཞིན་འཛིན་རྣམ་གཅིག་པོ་ཁོ་ན་ལ་རྣམ་པར་གནས་པར་ཐལ། ཤེས་པ་དང་པོ་སྔོ་སྣང་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་གཟུང་རྣམ་དང་གཉིས་པ་ཅན་མིན་པར་འཛིན་རྣམ་ཁོ་ན་ལ་གནས་པ་གང་ཞིག་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དྲན་ཤེས་དང་པོ་ངེས་པར་འཛིན་ཅིང་དྲན་པའི་
སེམས་ཀྱིས་ཤེས་པ་སྔ་མ་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་ནུས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་སྔ་མ་དེ་གཉིས་འཛིན་རྣམ་རྐྱང་པ་ཅན་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་སྔོ་སོགས་ངོ་བོ་རུ། །
མདུན་ན་གནས་པར་གྱུར་པའི་བློ། །
དོན་སྲེ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན། །
བློ་གཉིས་པས་ནི་དམིགས་པར་འགྱུར། །

286

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གསུམ་པ་ནི། དེས་ན། དྲན་ཤེས་ཀྱི་མདུན་ན་གནས་པར་འགྱུར་བའི་དབང་བློ་སྔོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ངོ་བོར་གྲུབ་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་དོན་སྔོན་པོ་དང་གཅིག་ཏུ་
བསྲེ་བའི་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་པ་ཅན་བློ་གཉིས་པ་དྲན་ཤེས་དང་པོ་དེས་སྔོ་འཛིན་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཉེས་པ་སྔ་མར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཞན་དུ་དང་པོ་གཅིག་པུ་ཉིད། །
དོན་ལས་བྱུང་ཕྱིར་འབྲེལ་འགྱུར་གྱི། །

སྔ་མའི་དོན་དང་འབྲེལ་མཐོང་མེད། །
ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མིན། །
རྣམ་པ་སྣང་བ་ལས་གཞན་དུ་ན། ཡུལ་གང་ཡིན་གཞན་གྱིས་བར་མཆོད་པར་
ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། དོན་གྱིས་ཤེས་པ་བརྒྱུད་ནས་
བསྐྱེད་པ་མི་སྲིད་པས་དྲན་ཤེས་སོགས་དོན་ལས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་ན། ཤེས་པ་དང་པོ་སྔོ་འཛིན་གཅིག་པུ་ཉིད་དོན་དང་འབྲེལ་བར་དྲན་པར་འགྱུར་གྱི། བློ་སྔ་
མའི་དོན་དང་། དྲན་ཤེས་འབྲེལ་པར་མཐོང་བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཅིག་པུ་དོན་ལས་བྱུང་ཞིང་། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དོན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་
དང་། རྩོད་པ་སྤང་བ། དོན་བསྡུ་བའོ། །
རྩ་བ། ངེས་པར་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །
ཅིག་ཅར་དུ་ནི་མྱོང་འགྱུར་བའི། །

287

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཡུལ་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ། །
རྣམ་གང་གིས་ན་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། ཡུལ་སྔོན་པོ་ནི་སྔོ་འཛིན་དེ་ལས་རྫས་གཞན་ཉིད་དུ་རིགས་པའི་རྣམ་པ་གང་གིས་ཀྱང་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ངེས་པར་སྔོ་འཛིན་གྱི་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་མྱོང་ཞིང་དམིགས་པར་འགྱུར་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་སྟེ།
རྩ་བ། རྣམ་ཤེས་འཁྲུལ་པས་ཟླ་བ་གཉིས། །
མེད་པར་ཐ་དད་མཐོང་བ་བཞིན། །
སྔོ་སེར་ཐ་དད་དག་ལ་ནི། །
མྱོང་བའི་ངེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །
རྣམ་ཤེས་འཁྲུལ་པས་ཟླ་བ་གཉིས་མེད་པར་ཟླ་བ་ཐ་དད་པ་གཉིས་མཐོང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་རྟགས་ལ། ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྔོ་སེར་རྫས་ཐ་
དད་དག་ལ་ངེས་པར་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མྱོང་བའི་ངེས་པ་འདི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བའི་རྟགས་བསྒྲུབ་པ་ནི།
རྩ་བ། མྱོང་བ་མེད་པར་དོན་འགའ་འམ། །
དོན་མེད་པ་ཡི་མྱོང་པ་ཡང་། །
མྱོང་བར་འགྱུར་བ་མ་མཐོང་བ། །
དེས་ན་དེ་དག་ཐ་དད་མིན། །
སྔོན་པོ་དང་སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་ཐལ་མྱོང་བ་སྔོ་འཛིན་

288

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ་མིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫས་སུ་མེད་པར་དོན་སྔོན་པོ་དམིགས་པ་འགའ་འམ། དོན་སྔོན་
པོ་དམིགས་པའི་རྫས་སུ་མེད་པ་ཡི་སྔོ་འཛིན་མྱོང་བ་དུས་ནམ་ཡང་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་མ་མཐོང་ཞིང་དེ་གཉིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དག་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། འདོད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་ཤེས་དུས་སྣང་བ་ཡི། །
དོན་ནི་ཤེས་ལས་གཞན་མིན་པ། །
བཟློག་པར་རབ་ཏུ་དཀའ་བ་ཉིད། །
ཤེས་པ་རང་དུས་ན་སྣང་བ་ཡི་དོན་སྔོན་པོ་ནི་སྔོར་སྣང་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་མིན་པ་ལྡོག་པར་རབ་ཏུ་དཀའ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་
རྟགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཕྱི་དོན་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག །མེད་པའི་གནོད་བྱེད་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ལ། ཚིག་དོན་དང་། རྣམ་རིག་པའི་རྐྱེན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བའོ། །རྩ་བ། རྒྱུ་གཞན་དག་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །
དབང་པོའི་བློ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར། །

ཐ་དད་རྒྱུ་ནི་རྗེས་དཔོག་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། སྔོ་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུ་གཞན་དབང་ཡིད་དག་ཡོད་
ན་ཡང་། དེ་འདྲའི་དབང་པོའི་བློ་རྣམས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མཐོང་ཞིང་། སྐབས་འགར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་གཅིག་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་ནུས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

289

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག །
རྐྱེན་ལས་ངེས་པར་མི་སྨྲ་ནའོ། །
གལ་ཏེ་དབང་ཡིད་ཡོད་ཀྱང་སྔོ་འཛིན་སྐྱེ་བ་ལྡོག་པའི་རྟགས་ལས་ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་ཡོད་མེད་དེ་སྔོར་སྣང་གི་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་ཡོད་མེད་ལས་ངེས་པར་མི་
སྨྲ་ན་ཕྱི་དོན་གྲུབ་ཀྱང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་རེས་འགའ་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་ལ་དཔེར་བརྗོད་ན། སྔོ་འཛིན་རང་དུས་ན་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་དེ་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་རྫས་སུ་མེད་ན་རྐྱེན་དུ་འགལ་ལ། རྫས་སུ་ཡོད་ན་རྫས་ཐ་དད་མི་འཐད་པས། རྫས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། བདག་སྐྱེ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། མེད་པ་སྔར་ནུས་མེད་ཕྱིར་

དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
འོ་ན། གཅིག་ཆའང་མི་འཁྲུལ་ཕྱིར་ན་རྐྱེན། ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
དེ་ནི། ཤེས་པ་རང་གི་རྫས་ཀྱི་ཆ་སྔོན་པོ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཁྲུལ་བ་དང་།
དེ་དམིགས་པ་ཡིན་པས་རྐྱེན་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། རྐྱེན་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །འོ་ན་དབང་མངོན་ལ་དམིགས་རྐྱེན་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། མདོ་དང་། རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་
ལྟར་ན། ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན། གལ་ཏེ། སྔོ་འཛིན་ལ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་དམིགས་རྐྱེན་ནོ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་དམིགས་རྐྱེན་མི་འཐད་

290

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་གྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་རྫས་ལ་ཡོད་
པའི་སྔོ་འཛིན་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དེ། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ལག་རྗེས་འཇོག་པའི་ནུས་པ་མེད་ན། དེ་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། ཡོད་ན། བེམ་པོའི་རྫས་སུ་མི་འཐད་པས་ཤེས་པའི་རྫས་ལ་ཡོད་དོ། །ཡང་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་རྫས་གཅིག་པའི་སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། འོ་ན་སྔོ་འཛིན་གྱིས་དེ་འདྲའི་སྔོན་པོ་དམིགས་པར་ཐལ། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་
ཐག་རྐྱེན་ཡང་དམིགས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཁྱབ་པ་མེད་དེ། སྔོན་པོ་དམིགས་ཀྱང་སྔོན་པོའི་མི་རྟག་པ་མ་དམིགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་
ཐལ། སྔོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་བསྐྱེད་པའི་སྔོན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ཁྱབ་པ་མེད་དེ།
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྲིད་ལ། སྔོན་པོས་རང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་
བློ་བསྐྱེད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། བདག་པོའི་རྐྱེན་ནི་མིག་གི་དབང་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་རྫས་སུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྲིད་པས་ཤེས་པའི་རྫས་འབའ་ཞིག་ཁོ་ནའོ། །དེས་ན། མིག་གི་དབང་པོ་བདག་པོའི་རྐྱེན་དང་། ཡིད་བྱེད་སྔ་མ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། རྫས་གཅིག་པའི་སྔོ་འཛིན་སྔོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཞེས་སམ། དེ་དང་རྫས་གཅིག་པའི་སྔོན་པོ་དམིགས་པའི་རྐྱེན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ། རྒྱུ་འབྲས་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། འབྲས་རྟགས་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །རྩ་བ། ས་བོན་ལས་ནི་མྱུག་སྐྱེ་དང་། །

291

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དུ་བ་ལས་མེ་གྲུབ་པ་ཞེས། །
དེ་འདྲ་ཕྱི་རོལ་དོན་རྟེན་ཅན། །
བྱེད་པོ་ཤེས་བྱེད་གནས་པ་གང་། །
དང་པོ་ནི། ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། དུ་བ་ལས་མེ་གྲུབ་པ་ཞེས་པའི་ཤེས་བྱེད་འབྲས་རྟགས་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་འདྲ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ཡང་གལ་ཏེ་དེའི་ངོ་བོར། །
སྣང་བ་དེ་ལྟར་ངེས་འབྲེལ་བའི། །
བློ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་བྱེད་ན། །
འགལ་བ་དག་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད། །
གལ་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན། རྒྱུ་འབྲས་དང་། འབྲས་རྟགས་དེ་ཡང་མི་
འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུ་འབྲས་དེ་ཡི་ངོ་བོར་སྣང་བ་དེ་ལྟར་ངེས་པར་འབྲེལ་ཞིང་མི་སླུ་བའི་བློའི་རྫས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུ་འབྲས་བུ་རྟོག་ཅིང་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ན་འགལ་བ་དག་ནི་ཅི་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དུ་བ་མེས་བསྐྱེད་འགྱུར་བ་མིན། །
དེ་ཕྱིར་འབྲས་ལས་རྒྱུ་རྟོགས་མིན། །
དེ་རྒྱུ་དག་ནི་ཡིན་ན་ཡང་། །
གང་ལས་ངེས་པར་རྟོག་པར་འགྱུར། །

292

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་མེད་ན། བག་ཆགས་འབའ་ཞིག་གིས་བསྐྱེད་པར་ཁས་
ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། དུ་བ་མེས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དུ་བ་བག་ཆགས་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འབྲས་བུ་དུ་བའི་རྟགས་ལས་
རྒྱུ་མེ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། མེ་སྣང་དེ་དུ་སྣང་གི་རྒྱུ་དག་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་ན་ཡང་། དུ་བའི་འབྲས་རྟགས་གང་ལས་མེ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དུ་སྣང་སྔར་འབྱུང་ཞིང་མེར་སྣང་ཕྱིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་

རོ་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་གྱི་དོན་དུ་བསམས་ནས་འགོད་ཚུལ་ལ། ལར་སྣང་ཆོས་ཅན།
མེར་སྣང་ཡོད་དེ། དུ་སྣང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཀོད་ནས་རྟགས་སུ་སོང་ཚུལ་ལ། དུ་སྣང་གི་རྟགས་ལས་མེ་སྣང་བའི་བག་ཆགས་གསལ་བར་སད་པ་ཅན་གྱི། མེ་སྣང་གི་བློ་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་རུང་དཔོག་པར་འདོད་པ་དག་ནི་ལུགས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་

ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ལུགས་ལ། མེ་དུ་དང་། ས་བོན་དང་། མྱུ་གུ་སོགས་ཁས་ལེན་ནམ། མི་ལེན། དང་པོ་ལྟར་ན། འགོད་ཚུལ་ལ། མེ་དུ་སྣང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བཀོད་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་མེ་ཡོད་དེ་དུ་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཅེས་སྨོས་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར།

འོན་ཏེ་དེ་ཁས་ལེན་ཀྱང་། དེ་དག་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྔར་དེ་དག་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་འཐད་པར་བརྩད་པ་ལ་འགལ་བ་དག་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཅེས་ལན་འདེབས་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱེད་ལྟར་ན། རྒྱུ་འབྲས་མི་འཐད་པའི་འདོད་ལན་འདེབས་རིགས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་སུ་འདོད་པའི་དོན་དེ་དག་མེ་དུ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ། མེ་དུར་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པས་དུ་བར་སྣང་བརྟགས་སུ་སྨོས་སོ་ཞེ་

293

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ན། ཁྱོད་འདོད་པའི་རྟགས་དེ་ཡང་དག་ཏུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གཟུགས་ནས་རྣམ་
མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེར་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ཁས་ལེན་དགོས་པས་ལན་དེ་ནི་རང་ཉིད་གྲུབ་མཐའ་གང་ལ་ཡང་ཡིད་བརྟན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །
འོན་ཏེ། དུ་སྣང་རྒྱུ་ཡིན་ལ་མེར་སྣང་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མྱུ་གུར་སྣང་བ་རྒྱུ་དང་། ས་བོན་དུ་སྣང་བ་འབྲས་བུར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་རྒྱུ་འབྲས་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་

ཅི་ལོག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ན་སོ་ནམ་བྱེད་པ་དག་ཐོག་མར་མྱུ་གུར་སྣང་བའི་ཐབས་བྱས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ས་བོན་དུ་སྣང་བའི་ཐབས་ལ་འབད་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྩོད་པ་དང་ལན་གྱི་དོན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། ཁྱེད་
ལ་བློ་ལ་མེ་དང་དུ་བར་སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་དེ་དག་བློ་ལས་ལོགས་སུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་ཐོག་མར་ལྐོག་གྱུར་གྱི་མེ་སྣང་ན། རྟགས་ཀྱིས་དཔག་མི་དགོས་པར་
འགྱུར་རོ། །དེས་ན། ཐོག་མར་དུ་བར་སྣང་ཞིང་། དེ་རྗེས་མེར་སྣང་བས། དུ་སྣང་རྒྱུ་དང་། མེ་སྣང་འབྲས་བུར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དུ་བས་མེ་དཔོག་པའི་འབྲས་རྟགས་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྩོད་པ་ལ། དེ་ལྟར་འདོད་དོ་ཞེས་ལན་མ་འདེབས་ཤིག་དེས་ན་འདི་ལྟར། མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་རང་ལྟར་ན། དུ་བའི་རྟགས་ལས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་མེ་རང་མཚན་དཔགས་པར་གང་ལས་ཤེས་དྲིས་པས། ལྐོག་གྱུར་གྱི་

མེ་ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞུགས་པས་བཙོ་བསྲེག་སོགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མེ་
གསལ་བར་མངོན་སུམ་དུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།

294

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། དེ་ལའང་དུ་བར་སྣང་བའི་བློས། །
བག་ཆགས་གསལ་བར་སད་པ་ཅན། །

མེར་སྣང་བ་ཡི་བློ་ཉིད་ནི། །
རྟོགས་འགྱུར་མེ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །
བློའི་རྫས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་མེ་དུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ལུགས་དེ་
ལའང་ཆོས་ཅན་དུ་བའི་རྟགས་ལས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་མེ་ཉིད་དཔོག་པ་
མ་ཡིན་ཡང་། དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་དཔོག་པའི་འབྲས་རྟགས་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་དཔག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བར་སྣང་བའི་བློས་བག་
ཆགས་གསལ་བར་སད་པ་ཅན་གྱི་བཙོ་བསྲེག་སོགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མེར་
གསལ་བར་སྣང་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་བློ་ཉིད་དང་། དེ་གང་ལ་མངོན་སུམ་
དུ་སོང་བའི་མེ་རྟོགས་པ་སྟེ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

འབྲས་རྟགས་འགོད་ཚུལ་ཡང་། མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་ལ། དུ་བར་སྣང་བའི་བློས་ཞེན་པ་ནི། བློ་ལ་སྣང་བའི་རྫས་མ་གཏོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་འབྲས་རྟགས་
ལས་མེ་སྣང་བའི་དོན་བྱེད་སྣང་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་ཚུལ་འདི་ལྟར་རོ། །ཞེས་པའི་
དོན་ཏོ། །འོ་ན་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སེམས་རྒྱུད་དེར་རུང་བག་ཆགས་ཀྱི། །
སྙིང་པོ་ཅན་ཉིད་དུ་བར་ནི། །
སྣང་བའི་བློ་དག་གསལ་བྱེད་པ། །
དེས་ན་མེ་ལས་དུ་བ་ཡིན། །

295

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་། མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་
རྒྱུད་མངོན་སུམ་ལ་མེ་དེར་སྣང་བ་འབྱུང་དུ་རུང་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཅན་
ཉིད་ཀྱི་མེར་སྣང་གི་བློ་དང་། དེའི་རྫས་ཀྱི་མེ་ཉིད་དང་། དུ་བར་སྣང་བའི་བློ་དང་།
དེའི་རྫས་ཀྱི་དུ་བ་དག་གསལ་ཞིང་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མཁས་པ་རྣམས་ལ་བརྗོད་འདི་ཡོད། །
ཕྱི་རོལ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ། །
ཚུལ་གཉིས་བརྗོད་ཡིན་དེ་ཡང་ནི། །
ལྷན་ཅིག་མྱོང་བའི་ངེས་པས་འགྲུབ། །
གསུམ་པ་ནི། མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་ངེས་པར་ཁས་བླང་
དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཤེས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ལ། བློའི་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་བརྗོད་པའི་རྣམ་གཞག་ཡང་དག་འདི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་དུ་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་ངོར། ཕྱི་རོལ་

ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སུ་རྒྱུ་འབྲས་དང་། བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ཐར་ལམ་ལ་བཀྲི་དགོས། ཆོས་ཀྱི་

བདག་མེད་བསྟན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གང་ཟག་དེའི་ངོར་བློ་རྫས་གཅིག་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ལྷན་ཅིག་མྱོང་ཞིང་དམིགས་པའི་ངེས་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་

ལས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི། སྔོན་པོ་དང་། སྔོ་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་འགོག་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་གྱི། སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་དང་། སྔོ་འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་གཉིས་

296

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྫས་ཐ་དད་འགོག་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སོ། །
གཉིས་པ་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པ་ལ། དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། འཁྲུལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་པའོ། །
རྩ་བ། དེ་དོན་ལ་དེར་སྣང་མིན་ན། །
དོན་གྱི་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། །

དེ་ཡི་དོན་ཅན་ཡིད་ཀུན་ནི། །
རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་དོན་ལས་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དེར་སྣང་བ་མ་
ཡིན་ན། སྔོན་པོ་གཅིག་པུ་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ། སྔོན་པོ་དེའི་དོན་ཅན་གྱི་ཡིད་དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་ཀུན་གྱི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་སྣང་ཚུལ་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་
ཐལ། དོན་གྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དབང་པོའི་ཁྱད་པར་གྱིས་གསལ་དང་། །

མི་གསལ་འདྲེན་མ་ལ་སོགས་པ། །
སྣང་བ་ཐ་དད་འཛིན་པ་ཡི། །
ཤེས་པ་དོན་གཅིག་ལ་དམིགས་སོ། །
འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཡིད་བྱེད་གོམས་པ་ཆེ་ཆུང་དང་། ཡུལ་ཐག་ཉེ་རིང་དང་། གསལ་མི་གསལ་གྱི་དབང་པོའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཡུལ་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་
བ་དང་འདྲེས་མ་ལ་སོགས་པ་སྣང་བ་ཐ་དད་དུ་འཆར་ཞིང་འཛིན་པ་ཡི་ཤེས་པ་སྔོན་

297

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

པོའི་དོན་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཁས་ལེན་པ་ལ་
ཡང་ཉེས་པ་དེར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དོན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །
དེ་ཡི་ངོ་བོའི་རྗེས་བྱེད་པ། །
དེ་ནི་གཞན་འགའ་ཞིག་ལས་ཀྱང་། །
ཆ་འགའ་ཡིས་ནི་ཐ་དད་འགྱུར། །
དོན་སྔོན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་སྔོན་པོ་དེ་ཡི་རྣམ་པའི་ངོ་བོའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་ལ་
དམིགས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་རྒྱུ་མི་འདྲ་བའི་ཆ་ཤས་འགའ་ཡིས་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་བ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། སྔོན་པོ་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདི་ལྟར་ཕ་ལ་བརྟེན་ནས་བུ། །
ཕ་དེ་ཡི་ནི་གཟུགས་ཡིན་ཡང་། །
འགའ་ཞིག་ལས་ནི་ཆ་འགའ་ཡིས། །
ཐ་དད་པར་ནི་དམིགས་པ་ཡིན། །
དཔེ་འདི་ལྟར་ཕ་ལ་བརྟེན་ནས་བུ་ལ་དེའི་གཟུགས་དང་འདྲ་བར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཡང་རྒྱུའི་ཆ་འགའ་ཡིས་ཐ་དད་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ་ལས་ཀྱི་ཆ་ཤས་འགའ་ཞིག་ལས་ཐ་དད་པར་དམིགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མར་མེ་ལ་སོགས་དཀྱིལ་འཁོར་ནི། །

298

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན། །
སྔོ་དང་དམར་དང་མདངས་གསལ་བར། །
མིག་མི་གསལ་བས་མཐོང་བར་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། མར་མེའི་རྩེ་མོ་ལ་སོགས་པ་དཀྱིལ་འཁོར་ཁྲ་བོའི་རྣམ་པར་སྣང་
བ་བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་ཐལ། མར་མེའི་རྩེ་མོ་ལ་མེད་བཞིན་དུ་རྨ་བྱའི་མདོངས་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་སྔོ་བ་དང་དམར་བ་དང་། མདངས་གསལ་བར་མིག་མི་གསལ་བས་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་དེ་ཕྱི་རོལ་དངོས་ཡིན་ན། །
དབང་པོ་གསལ་ལ་ཅི་ནུས་མེད། །
ཡང་དག་མཐོང་ན་དེ་མཐོང་བ། །
དབང་པོ་ཉམས་པའང་ཇི་ལྟར་ཡིན། །
དེ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་ན། དབང་པོ་གསལ་བ་ལ་ཅིས་ན་
སྣང་བའི་ནུས་པ་མེད་པ་མི་འཐད་བར་ཐལ། དེ་ཕྱི་རོལ་ཡིན་ན་ངེས་པར་མཐོང་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྲ་བོ་དེ་མཐོང་བ་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ཉམས་པའང་ཇི་ལྟར་ཡང་
ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའི་དོན་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རབ་རིབ་ཀྱིས་སྦྱངས་གསལ་བའི་མིག །
དབང་པོ་ལས་འདས་མཐོང་དེ་ལ། །
གཞན་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་དེ་ཡང་། །
ཇི་ལྟ་བུར་ན་གསལ་མ་ཡིན། །

299

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རབ་རིབ་ཀྱིས་མིག་དབང་གི་སྐྱོན་སྦྱངས་པར་ཐལ། རབ་རིབ་དེའི་དབང་གིས་གསལ་བའི་མིག་གི་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དོན་རང་མཚན་མཐོང་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཁྲ་སྒོར་བ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་དེ་ལ་དབང་པོ་
སྐྱོན་མེད་གཞན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཁྲ་སྒོར་བས་དབེན་པའི་མར་མེའི་དོན་དེ་ཡང་ཇི་
ལྟ་བུར་ན་གསལ་བར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མར་མེ་དེ་ལ་མར་མེའི་རང་བཞིན་དུ་མེད་པའི་དོན་རང་མཚན་དབང་པོ་སྐྱོན་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་

འདས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྣང་དབང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས། །
གཞན་ནི་གཅིག་གི་ནུས་རྟོགས་པ། །
དེས་ན་གཞན་ནི་རྒྱུ་མ་ཡིན། །
རྒྱུ་མིན་ཡུལ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡིན། །
དེ་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་དེའི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད་རྒྱུ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ནི། མར་མེ་ལས་གཞན་མར་མེའི་རྩེ་མོའི་ཁྲ་སྒོར་བ་དེར་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་

མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུ་སྣང་བ་དང་། དབང་པོ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་གཞན་ནི་
ཕྱི་རོལ་གྱི་མར་མེ་གཅིག་གི་ནུས་པ་ཚད་མས་རྟོགས་ཀྱི་ཁྲ་སྒོར་བའི་ནུས་པ་མ་
རྟོགས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གཟུང་ཡུལ་ཡང་ཡིན་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་སྣང་བ་ནི། བར་སྣང་གི་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་ཏེ། དེ་མེད་པར་ཐག་རིང་པོའི་བུམ་པ་སོགས་མཐོང་བ་མི་
སྲིད་ལ། དེ་ནི་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་ལ། སྔར་བཤད་པའི་

300

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཉི་མའི་འོད་ཟེར་དང་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་སྟེ། དེས་ནི་དབང་ཤེས་སོ་སོ་ལ་བལྟོས་ནས་རང་ཉིད་གཟུང་དོན་དུ་འགྱུར་ཡང་གཟུགས་གཞན་གསལ་བར་མཐོང་བའི་ཆ་དང་། མི་གསལ་བར་མཐོང་བའི་ཆ་བདག་པོའི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལས་གཞན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
གཟུགས་སོ། །རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་
བསྙད་པ་དེ་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་གྱི། དེ་ནི་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ། དེ་ལ་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་ཀྱང་གཞན་ལས་བཤད་དོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་བློ་རྒྱུ་ཡིན། །
ཇི་ལྟར་མར་མེ་ལ་ལྟོས་འགྱུར། །
མར་མེ་ཙམ་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་ཀ་དག་ཀྱང་རྒྱུ་མ་ཡིན། །
གལ་ཏེ་ཁྲ་བོ་དེ་ཉིད་བློ་འཁྲུལ་པ་དེའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟར་མར་མེ་ལ་ངེས་པར་བལྟོས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མར་མེས་དབེན་པའི་དོན་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མར་མེ་དང་། ཁྲ་བོ་གཉིས་ཀ་དག་ཀྱང་འཁྲུལ་སྣང་དེའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔར་བཤད་པའི་རྒྱུ་གསུམ་པ་དེ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་མར་མེའི་རྒྱུ་ཙམ་གྱིས་འཁྲུལ་སྣང་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ཕྱི་རོལ་ཁས་མ་བླངས་པར་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལ། རིགས་པ་བརྗོད་པ། དེའི་ལན་དགག་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པ་དང་། དོན་ཁས་མ་བླངས་པའི་གཞུང་

301

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གི་གཅོད་མཚམས་འདི་དག་ནི། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པས་གསལ་བར་ཕྱེ་བ་བཞིན་དུ་བཀོད་དོ། །
རྩ་བ། ཉེ་རིང་ལ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱིས། །

གསལ་དང་མི་གསལ་མི་རུང་ངོ་། །
ཡུལ་གཅིག་ལ་ཐག་ཉེ་བ་དང་། རིང་བ་ནས་བལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིེས་

ཡུལ་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བ་སོ་སོར་མི་རུང་བར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། རྣམ་པ་མེད་ན་གསལ་མི་གསལ་གྱི་འཇོག་བྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་དང་། ཐུག་
ཕྲད་དུ་འཛིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཡུལ་དབང་བར་གྱི་སྣང་བའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལན་དགག །སྣང་བ་
གསལ་མི་གསལ་གྱི་ལན་དགག །ལས་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་སྣང་ཁྱད་ལས་དེར་འགྱུར། །
དེ་ནི་ཆོད་དང་མ་ཆོད་དག །
མཐོང་ངམ་མི་མཐོང་མཚུངས་པར་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། ཡུལ་དང་དབང་པོའི་བར་གྱི་སྣང་བའི་ཁྱད་པར་ལས་གསལ་མི་གསལ་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ལས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྣང་བས་དོན་དེ་ཆོད་ཅིང་བསྒྲིབས་པ་ཡིན་ནམ། མ་ཆོད་ཅིང་མ་བསྒྲིབས་པ་དག་

ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། ཐག་ཉེ་རིང་གཉིས་ཀ་ནས་གསལ་བར་མཐོང་བས་མཚུངས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒྲིབ་བྱེད་མེད་པར་རྣམ་མེད་དུ་མཐོང་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ལྟར་ན། ངམ་གྱི་སྒྲས་གཉིས་ཀས་ཐག་ཉེ་རིང་གི་གཟུགས་མི་མཐོང་བར་

302

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མཚུངས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བར་དུ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱིས་བསྒྲིབས་ཤིང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་

མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་སྣང་བ་མི་གསལ་བས། །
དེ་ཆ་ཕྲ་མོ་འགའ་ཞིག་ནི། །
མ་མཐོང་དེ་ཕྱིར་ཐ་དད་ན། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྣང་བའི་ཁྱད་པར་སྒྲིབ་བྱེད་ལ་མི་ཟེར་གྱི། ཡུལ་ཐག་

རིང་བའི་ཚེ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་མི་གསལ་བས་ཡུལ་དེའི་ཆ་ཕྲ་མོ་འགའ་ཞིག་མ་མཐོང་ལ། ཐག་ཉེ་བ་ནས་དེ་ལས་ལྡོག་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་གི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཕྱི་དོན་ཆ་མེད་བཀག་པས་ཆ་
བཅས་ཀྱང་ཁེགས་པར་འགྱུར་བས་གཟུང་བྱའི་དོན་དེ་རགས་པའི་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་ནམ། ཕྲ་བའི་ཆ་མེད་དུ་མ་ཡིན།
རྩ་བ། ཕྱི་རོལ་དོན་གཅིག་མཐོང་བ་དང་། །
མི་མཐོང་ཐ་དད་གང་ལས་ཡིན། །
ཕྲ་རྡུལ་དུ་མ་ཐ་དད་མཐོང་། །
མི་མཐོང་ཐ་དད་གང་ལས་ཡིན། །
དང་པོ་ལྟར་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རགས་པ་ཆ་མེད་གཅིག་པོ་དེ། ཐག་ཉེ་རིང་
ནས་གསལ་བར་མཐོང་བ་དང་། མི་མཐོང་བའི་ཚུལ་ཐ་དད་གང་ལས་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐག་ཉེ་རིང་ནས་བལྟ་བའི་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀས་དེ་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། རྟགས་དེ་ཉིད་ལ་ཐལ་བ་ནི། ཕྲ་རྡུལ་དུ་མ་ཐ་དད་པ་

303

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གསལ་བར་མཐོང་བ་དང་མི་མཐོང་བའི་ཚུལ་ཐ་དད་གང་ལས་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་སྣང་བ་གསལ་མི་གསལ། །
ཁྱད་པར་གྱིས་བློ་ཐ་དད་ན། །
གཞན་ཐ་དད་པས་ཐ་དད་མེད། །
གང་ལས་ཐ་དད་པར་སྣང་འགྱུར། །

གལ་ཏེ་ཡུལ་དབང་བར་གྱི་སྣང་བ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཡུལ་

བློ་ལ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་འདོད་ན། འདིས་ཀྱང་གནོད་དེ། སྣང་བའི་ཁྱད་པར་
གང་ལས་ཕྱི་རོལ་བསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་པར་སྣང་བར་འགྱུར་བར་མི་འཐད་པར་
ཐལ། སྣང་བ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་

པར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་གཞན་ཐ་དད་པས་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་གཅིག་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྣང་བ་དེ་ཡང་ཅིས་མི་གསལ། །
སྒྲིབ་ཕྱིར་དེ་འདིར་ཅིས་མ་ཡིན། །
སྲབ་ཕྱིར་སྣང་བའང་དེ་ལྟ་ཉིད། །
གཞན་དུ་སྲབ་མིན་ཡོད་པ་ཉིད། །
ཐག་རིང་བའི་སྣང་བ་དེ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་ཅིས་མི་གསལ་བ་ཡིན་དྲིས་པས། དུ་བ་དང་ཁུག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྒྲིབས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན། དེ་ཐག་ཉེ་བ་འདིར་སྒྲིབ་

བྱེད་ཅིས་མ་ཡིན་ཏེ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཉེ་བ་ནས་སྒྲིབ་

304

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྡུལ་སྲབ་ཅིང་ཉུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། བར་གྱི་སྣང་བའང་སྲབ་པ་དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་ཐལ།
ཐག་ཉེ་བའི་སྒྲིབ་རྡུལ་དང་སྲབ་མཐུག་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐག་ཉེ་བ་ནས་
བལྟ་བ་ན་མི་གསལ་བར་ཐལ། གསལ་བར་སྣང་བའི་རྒྱུ་ཤེས་ཆུང་བའི་ཕྱིར། ཐག་ཉེ་བ་ལས་གཞན་དུ་ཐག་རིང་པོའི་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་དང་། བར་གྱི་སྣང་རྡུལ་ཡང་སྲབ་མིན་མཐུག་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཐལ། དེའི་སྒྲིབ་རྡུལ་མཐུག་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་སྲབ་མཐུག་གི་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི། སྒྲིབ་རྡུལ་དུ་འདོད་
པའི་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་ཡུལ་འདབ་འབྱར་དུ་སྣང་རྡུལ་གྱིས་བསྐོར་བས་ཁྱབ། སྣང་རྡུལ་
གྱི་ཡུལ་འདབ་འབྱོར་དུ་སྒྲིབ་རྡུལ་གྱི་བསྐོར་བས་ཁྱབ་པ་གཞན་དག་གིས་ཁས་
ལེན་དགོས་པའོ། །
རྩ་བ། ཤིན་ཏུ་ཉེ་ལ་སྣང་བ་ནི། །
ཆེར་གསལ་དེ་ཡང་སྣང་བར་འགྱུར། །
ཐག་ཉེ་བ་ཆེས་གསལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ན། མིག་དབང་ལ་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བའི་མིག་གི་ཡ་ཐོག་དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ན་ཆེར་གསལ་བར་སྣང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། མིག་དབང་ལ་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་དེར་ཡང་མཐོང་མེད་ལ། །
བརྟེན་ནས་གཟུགས་གཞན་འབྱུང་འགྱུར་ན། །
དེ་དག་རྣམས་ནི་ཕན་ཚུན་དུ། །
བསྒྲིབ་འགྱུར་དེ་ཕྱིར་སྣང་བ་ནི། །
གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཐག་ཉེ་རིང་དེར་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་དགེ་མི་དགེའི་

305

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་དབང་བར་དུ་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་དུ་གྱུར་པའི་གསལ་མི་
གསལ་གྱི་གཟུགས་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི་རྣམ་པའི་
དབང་གིས་མིན་ནོ་ཞེ་ན། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་གཟུགས་དེ་དག་རྣམས་ཕན་ཚུན་དུ་
བསྒྲིབ་བམ། མི་སྒྲིབ། བསྒྲིབས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྒྲིབ་བྱེད་དེ་ལ་གཅིག་སྣང་འགྱུར། །
དེ་མ་བསྒྲིབས་ན་ཅིག་ཅར་ནི། །
གསལ་དང་མི་གསལ་རང་བཞིན་དག །
མཐོང་འགྱུར་མཐོང་མེད་ཀྱིས་གཅིག་བསྒྲིབས། །

ཐག་ཉེ་རིང་ནས་བལྟ་བའི་སྐྱེས་བུ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་མི་གསལ་བའི་ལས་གཟུགས་གཅིག་པུ་དེ་སྣང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ལས་གཟུགས་སྣང་བ་གང་ཞིག་མི་གསལ་བའི་ལས་གཟུགས་དེ་ཐག་ཉེ་བའི་སྐྱེས་བུ་དེའི་མདུན་ཕྱོགས་ན་གནས་པས། གསལ་བར་སྣང་བའི་ལས་གཟུགས་ལ་དེས་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་དེའི་
ཕྱིར། དེ་དག་ཕན་ཚུན་དུ་མ་བསྒྲིབས་སོ་ཞེ་ན། ཅིག་ཅར་གསལ་མི་གསལ་གྱི་རང་

བཞིན་གྱི་ལས་གཟུགས་དག་མཐོང་བར་འགྱུར་བར་མཚུངས་པར་ཐལ། གཉིས་
ཀས་གཉིས་ཀ་མ་བསྒྲིབས་པར་མཐོང་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཐོང་བ་མེད་པའི་
ལས་ཀྱིས་གང་རུང་གཅིག་བསྒྲིབས་པས་གཉིས་ཀ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གང་གིས་དོན་དང་དོན་མིན་མེད། །
དེ་ལ་མ་མཐོང་བས་ཅི་བྱེད། །
ཐག་ཉེ་རིང་ནས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ལ་མ་མཐོང་བ་དགེ་མི་

306

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དགེའི་ལས་ཀྱིས་ཡུལ་དབང་བར་དུ་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་བྱ་
བ་ཅི་ཡང་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐག་ཉེ་རིང་གི་དབང་གིས་གཟུགས་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བར་སྣང་བའི་གཟུགས་གང་གིས་དོན་ཕན་པ་དང་། དོན་མིན་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་ན་དེའི་ཆུ་སྐེམས་པར་བྱེད་
པའི་རྟའི་གདོང་དང་འདྲ་བའི་མེ་ཡོད་པ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་མ་

ཡིན་པར་ཐལ། ཕན་གནོད་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། མ་གྲུབ་སྟེ་ཆུ་ན་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་དུ་མ་དང་། ནོར་བུ་ལེན་པའི་མི་ཁ་ཅིག་ལ་ཡང་གནོད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དོན་བརྟེན་སྐྱེས་གྱུར་པའི། །
མྱོང་བ་ཇི་ལྟའི་རྒྱུ་བཞིན་དུ། །
རྣམ་པ་ཐ་དད་འཛིན་བྱེད་དེ། །
ལྷག་མ་བློ་ངན་ལུགས་ངན་ཡིན། །
གསུམ་པ་ནི། དོན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པར་གྱུར་བའི་མྱོང་བ་དབང་ཤེས་དེ་དག་དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པའི་རྒྱུ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཐ་དད་སྣང་ཞིང་འཛིན་པར་བྱེད་དེ། ལྷག་མ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པ་དེ་དག་བློ་གྲོས་ངན་པས་ཀུན་ནས་བསླང་པའི་ལུགས་ངན་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པ་ལ། རིགས་པ་དངོས་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །རྩ་བ། ཤེས་པ་སྒྲ་དང་མར་མེ་རྣམས། །
མངོན་སུམ་དང་ནི་ཅིག་ཤོས་ཀྱི། །

སྐྱེད་བྱེད་ཉིད་ཀྱིས་སྔ་མ་ཡི། །

307

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

སྐད་ཅིག་རྣམས་ནི་ཞིག་པའི་ཕྱིར། །

གང་གིས་ཤེས་ལ་མེད་གསལ་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་དང་སྒྲ་དང་མར་མེ་རྣམས་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་། ཅིག་ཤོས་ཀྱི་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་གསལ་བར་སྣང་བར་འགྱུར་བ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་དུས་ན་ཡུལ་དེ་དག་དང་། དེའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཡུལ་དེ་དག་མེད་པར་ཐལ། དེའི་དུས་ན་ཞིག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལས་སྔ་མར་གྱུར་པ་ཡི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཕན་འདོགས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གཞན། །
གསལ་ན་དོན་ཀུན་གསལ་བར་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་དེ་རྒྱུ་ལས་ངེས་ན། །
ཤེས་ལ་རྟོག་པ་འདི་ཡང་མེད། །
སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་གསལ་ན་དོན་ཀུན་
གསལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་མེད་གཞན་ཡིན་ཡང་གཟུང་དོན་དུ་གསལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡིན་ཡང་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་སྒྲ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་ངེས་ལ། གཞན་མི་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། སྒྲ་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་པས་སྒྲ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་འདི་ཡང་འཐད་པར་མེད་དེ། དེ་ལྟ་ན་དབང་པོའང་འཛིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་སྒྲ་འཛིན་མངོན་
སུམ་དེས་སྒྲ་དེ་རང་དང་ཚོགས་པ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པས་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་

308

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་འཛིན་ལ་འདི་ཁོ་བོའི་རྒྱུའི་རིགས་ཡིན་པས་གཟུང་བར་བྱའོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་འཐད་ན་ཡང་ཤེས་པ་དེ་ལ་རྟོག་པ་འདི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ངེས་བྱས་ཤེས་ལ་དེ་མེད་ཀྱང་། །
དོན་དུ་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །

དེ་གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །
ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དོན་གཞན་ནི། །
ཕན་འདོགས་མིན་ཕྱིར་རྣམ་མི་བྱེད། །
ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལུགས་ལ་སྒྲ་དེས་བྱས་པའི་སྒྲ་འཛིན་ཤེས་པའི་དུས་ན་སྒྲ་དེ་མེད་ཀྱང་སྒྲ་དེ་གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲའི་དོན་དུ་རྣམ་པ་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དུས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དོན་གཞན་སྒྲ་ནི་ཆོས་ཅན། དུས་མཉམ་
པའི་སྒྲ་འཛིན་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་པར་མི་བྱེད་དེ། དེ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཤེས་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་ཡིས། །
རྣམ་བྱེད་མིན་གསལ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
དེའི་གཟུང་དོན་དུ་གསལ་བར་ཇི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་དེ་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིས་རྣམ་པ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན་རྣམ་པར་འབྱེད་ཅིང་གསལ་བ་མིན་ཞེས་སོ། །སྐད་ཅིག་མ་ནི་རྣམ་མེད་དུ་མི་གསལ་ཡང་། རྟག་པར་འདོད་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་མེད་ཀྱང་གསལ་བར་སྣང་ངོ་ཞེ་ན། རྩ་བ། བརྟན་གང་རྡོ་རྗེ་རྡོ་སོགས་ཀྱི། །

309

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དོན་ཡང་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་ཕྱིར། །

འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་ཤེས་པ་ནི། །
ཅིག་ཅར་རང་ཉིད་སྐྱེད་པར་འགྱུར། །
རྟག་ཅིང་བརྟན་པའི་དངོས་པོ་གང་རྡོ་རྗེ་དང་རྡོ་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཆོས་
ཅན། འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་ཤེས་པ་དུས་ཅིག་ཅར་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བར་
ཐལ། རྐྱེན་གཞན་ལ་བལྟོས་མེད་དུ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་པས་ཕན་འདོགས་ཕྱིར། །

འདི་ཡི་དེ་དག་རིམ་འབྱུང་ན། །
སྐད་ཅིག་སོ་སོར་གཞན་ཡིན་བརྗོད། །
འདིར་ཡང་སྐྱོན་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ། །
དབང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པས་ཕན་འདོགས་པ་ལ་བལྟོས་པའི་
ཕྱིར། འདི་ཡི་འབྲས་བུ་དེ་དག་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན། འོ་ན། རྡོ་རྗེ་སོགས་སྐད་
ཅིག་སོ་སོར་རྫས་གཞན་དང་གཞན་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ལ་བལྟོས་ནས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དག་གིས་
རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་འདིར་ཡང་དུས་མཉམ་པ་དང་མི་མཉམ་པ་གང་ཡང་མི་གསལ་བའི་སྐྱོན་སྔར་བཞིན་འབྱུང་བར་ཐལ། ཡུལ་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བློ་ཚུལ་གཉིས་
སུ་བསྒྲུབ་པ་ནི།
རྩ་བ། དེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་བ་ལ། །

310

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བརྩད་པ་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །
དེ་དོན་རང་བཞིན་ཉིད་མ་གྲུབ། །
དེ་ཡང་ཡང་དག་དྲན་ལས་གྲུབ། །
བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་སོགས་རྣམ་མེད་པའི་ངོར་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཙམ་ལ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་སྒྲུབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་དེས་སྔོན་པོ་དེ་བདག་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་དོན་དུ་
བྱས་ནས་མྱོང་བ་ལ་བརྩད་པ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཚུལ་གཉིས་བསྒྲུབ་པ་དགོས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོ་འཛིན་དེ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པ་དེ་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ་ཡུལ་ཡང་དག་པར་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རང་སྤྱོད་ཡུལ་གྱིས་ཕྱེ་མེད་ཅིང་། །
ཐ་དད་པར་མྱོང་མེད་དེ་ལ། །
འདི་ནི་འདི་ལྟའམ་འདི་ལྟར་ནི། །
མིན་ཞེས་ཐ་དད་འདི་མེད་འགྱུར། །
གཟུགས་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པར་གསལ་པོར་མྱོང་བ་མེད་པར་ཐལ། ཡུལ་ཅན་རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་ཤར་བས་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར་འདོད་ན། དེ་ལ་གཟུགས་འདི་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ལ། འདི་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཐ་དད་དུ་དྲན་པའི་བློ་འདི་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

311

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཙམ་གྱིས་ནི། །
ཐ་དད་འགའ་ཞིག་རྣམ་འབྱེད་མིན། །
ཐ་དད་གསལ་བ་མེད་པ་ལ། །
རྣམ་འབྱེད་བློ་མེད་མཚེ་སོགས་བཞིན། །
བློ་འགའ་ཞིག་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཙམ་གྱིས་དྲན་པས་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་
ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། དབང་པོ་སོགས་ཀྱིས་

བྱས་པའི་ཁྱད་པར་ཕྲ་མོ་ཡོད་ཀྱང་། དྲན་པས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་མི་ནུས་པར་ཐལ། རྣམ་པ་མ་ཤར་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། ཐ་དད་དུ་གསལ་བར་མྱོང་བ་མེད་པ་ལ་ཐ་
དད་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་དྲན་བློ་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མཚེ་མ་སྤུན་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལ། རིགས་པ་སྔ་མས་གྲུབ་པ་དང་། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་བསྒྲུབ་པའོ། །
རྩ་བ། ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་། །
རང་རིག་ཕལ་ཆེར་གྲུབ་པ་ཡིན། །
རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་སྣང་བ། །
དེ་ཚེ་མྱོང་བར་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། །
དང་པོ་ནི། གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པས་ཀྱང་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཕལ་ཆེར་ཏེ་ཞར་རམ་ཤུགས་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་སྣང་བར་གྲུབ་པ་དེའི་ཚེ་དེ་འཛིན་རྣམ་

312

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
གྱིས་མྱོང་བར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ན། དེ་གཉིས་མྱོང་བྱ་མྱོང་བྱེད་དུ་གྲུབ་ལ། མྱོང་བྱེད་དེ་ཉིད་རང་རིག་མངོན་སུམ་མོ། །གཉིས་པ་ལ། མྱོང་བྱེད་དོན་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་དགག་
པ་དང་། དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། བློ་མངོན་གྱུར་དུ་འདོད་ཀྱང་རང་རིག་མེད་པ་མི་འཐད། རང་བློ་ལྐོག་གྱུར་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། བློ་སྔ་ཕྱི་ལ་བརྟགས་ལ་དགག །དཀར་སོགས་གསལ་བ་ལ་བརྟགས་ལ་
དགག །རང་རིག་མེད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། མྱོང་བ་གཏན་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། རང་རིག་མེད་ཀྱང་མྱོང་བྱེད་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཕྱིས་བྱུང་གི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་མྱོང་ངོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་དངོས་ཅན་གྱི་བློ་ཡིས་ནི། །
ཤེས་འགགས་ཇི་ལྟར་མྱོང་བ་ཡིན། །
དེས་རང་ངོ་བོའང་མྱོང་མེད་ཕྱིར། །

ཉམས་མྱོང་མ་ལུས་ལྡོག་པར་འགྱུར། །
བློ་སྔ་མ་དེའི་རྣམ་པའི་དངོས་པོ་ཅན་གྱི་བློ་ཕྱི་མ་ཡིས་ཤེས་པ་སྔ་མ་ཇི་ལྟར་
ཡང་མྱོང་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱི་མའི་དུས་ན་ཤེས་པ་སྔ་མ་འགགས་པའི་
ཕྱིར། དོན་དང་ཤེས་པའི་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མ་ལུས་པ་ལྡོག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཤེས་པ་སྔ་མ་དེས་དོན་དུ་མ་ཟད་རང་གི་ངོ་བོའང་མྱོང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་དུ་སྣང་བ་དང་ལྡན་ཤེས། །

313

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་མངོན་ཕྱོགས་སྣང་། །
བློ་ལ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་བློ། །
རྟག་ཏུ་བདག་ལ་ནང་མངོན་ཕྱོགས། །
མྱོང་བྱེད་བློ་ཕྱི་མ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མངོན་པར་ཕྱོགས་པར་སྣང་
བར་ཐལ། རང་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་སྣང་བ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། བློ་ལ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་
འཛིན་རྣམ་གྱི་བློ་རྟག་ཏུ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ། ཁ་ནང་ཁོ་ནར་མངོན་པར་ཕྱིགས་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དོན་མི་མྱོང་བར་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། ཡུལ་གང་གི་ནི་སྣང་བ་གང་། །
དེས་དེ་མྱོང་མིན་ཞེས་པའང་འཐོབ། །
གལ་ཏེ་དེ་དང་འདྲ་བ་ལས། །
མྱོང་གཞན་ཅི་ཡོད་ཅེས་འདོད་ན། །
དང་པོ་ནི། ཡུལ་སྔོན་པོ་གང་གི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་བློ་གང་ཡིན་པ་དེས་སྔོན་པོ་དེ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའང་འཐོབ་པར་ཐལ། རང་རིག་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དོན་དང་འདྲ་བ་ཙམ་དོན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་མི་འཐད། འདྲ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུ་མཚན་དུ་མི་འཐད། འདྲ་བ་ཉིད་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་མྱོང་བ་མེད་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། དོན་དང་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་དང་འདྲ་བ་ལས་
མྱོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ན།

314

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།རྩ་བ། འདྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་དུ། །
མྱོང་བ་ཉིད་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །
བཞིན་དང་དེའི་གཟུགས་བརྙན་སོགས་འདྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་དུ་མྱོང་བ་ཉིད་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་བློ་འདྲ་དེ་མྱོང་ན། །
དེ་ནི་འདྲ་ལས་མྱོང་མ་ཡིན། །
དེ་ཡི་མྱོང་དེ་རང་ཉིད་དེ། །
དེ་ནི་འདྲ་བའི་རྒྱུ་ཅན་མིན། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། བློར་གྱུར་པའི་འདྲ་བས་དེ་མྱོང་བར་འཇོག་གོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འདྲ་བ་ལས་མྱོང་བར་འཇོག་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཇོག་པ་ལ་བློས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་འདྲ་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མྱོང་བ་རང་རིག་དེ་ནི་དོན་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་དེའི་མྱོང་བ་རང་རིག་དེ་རང་ཉིད་མྱོང་བའི་འཛིན་རྣམ་དེའི་རྣམ་པར་བཞག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ། བྱ་བ་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི །
འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་རྒྱུར་འགྱུར། །
རང་རིག་འཇོག་མི་ནུས་ན་དོན་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་ལ་མི་སླུ་བའི་དོན་དང་འདྲ་བ་འདི་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་བྱ་བ་ལས་སུ་གྱུར་པའི་དོན་རྟོགས་ཀྱི་རྣམ་

གཞག་གི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མྱོང་བར་
གྲགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།

315

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། རང་གི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་དེའི། །
མྱོང་བ་སྒྲོ་འདོགས་འཁྲུལ་པ་ལས། །
སྔོ་སོགས་མྱོང་བར་གྲགས་ཡིན་གྱི། །
གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་མྱོང་ལས་མིན། །
ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་མྱོང་བ་ལས་ཕྱི་རོལ་མྱོང་བར་གྲགས་
པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་རང་གི་ངོ་བོའི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་དེའི་མྱོང་བ་ལ་དོན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བློ་འཁྲུལ་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྔོ་སོགས་མྱོང་བར་གྲགས་པ་
ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བློ་ནི་སྔོ་སོགས་དངོས་ཡིན་ན། །
ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ཚད་མ་གང་། །
བློ་ནི་སྔོ་སོགས་དངོས་མིན་ན། །
དེ་ནི་ཇི་ལྟར་དོན་མྱོང་ཡིན། །
སྔོ་འཛིན་གྱི་བློ་ནི་སྔོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་དངོས་པོ་དེ་མྱོང་བ་ལ་ཕྱི་རོལ་མྱོང་
བར་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་ཚད་མ་གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ་ལོ་
ཞེ་ན། སྔོ་འཛིན་གྱི་བློ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་དོན་སྔོན་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྔོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་དངོས་པོ་ཤར་
བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གང་ཚེ་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ནི། །
འདྲ་བའི་རྒྱུ་ཅན་མ་ཡིན་ན། །

316

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འདི་དེ་རང་ཉིད་གྲུབ་པས་ན། །
དོན་གྱིས་ཅི་ཞིག་ཉེ་བར་སྒྲུབ། །
གསུམ་པ་ནི། དོན་དང་འདྲ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པའི་མྱོང་བའི་ཆ་ཅི་ཞིག་ཉེ་བར་སྒྲུབ་སྟེ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་ཐལ། གང་གི་ཚེ་ཤེས་པས་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆ་དོན་
དང་འདྲ་བའི་རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། འདི་ཤེས་པ་དེ་རང་ཉིད་མྱོང་བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བདག་ཉིད་ཀུན་གྱིས་འདྲ་ན་ནི། །
ཤེས་པ་ཤེས་པ་ཉིད་མིན་འགྱུར། །
ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་མཚུངས་ན་ནི། །
ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མྱོང་འགྱུར། །
ཕྱི་རོལ་དང་བདག་ཉིད་ཀུན་གྱིས་འདྲ་ན་ནི། སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་མཚུངས་པས་དོན་མྱོང་བར་འཇོག་ན། འདྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མྱོང་བར་འགྱུར་བར་
ཐལ་ལོ། །
རྩ་བ། ཇི་ལྟར་སྔོ་སོགས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །

སྔོ་སོགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འདོད། །
དེ་བཞིན་ཉམས་མྱོང་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །

དེ་ཡང་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར། །
ཇི་ལྟར་སྔོ་སོགས་ལས་སྐྱེས་ཤིང་དེ་དང་འདྲ་བའི་ངོ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔོ་

317

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

སོགས་གཟུང་དོན་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་དུ་སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་སྔ་མ་དེ་ཡང་ཕྱི་མ་དེས་གཟུང་དོན་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཉམས་མྱོང་སྔ་མ་དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་དེ་དང་འདྲ་བའི་ངོ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཉམས་མྱོང་ཉམས་སུ་མྱོང་ངོ་ཞེས། །
དོན་བཞིན་དུ་ནི་ངེས་མིན་པ། །
དེ་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་ཅེ་ན། །
དོན་ལའང་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་མེད། །
ཉམས་མྱོང་སྔ་མ་ཉམས་སུ་མྱོང་ངོ་ཞེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བཞིན་དུ་ངེས་པ་
འདྲེན་ནུས་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྔོ་འཛིན་གྱིས་ཕྱི་

རོལ་གྱི་སྔོན་པོའི་དོན་ལའང་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་པར་ཐལ། ངེས་ཤེས་དེ་ནི་སྔོན་པོ་ལ་རྟག་ཏུ་འདྲེན་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ན། །
མྱོང་ལ་མེད་པའང་ཅི་ཡི་ཕྱིར། །

སྔོན་པོ་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ། སྔོན་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་
དང་འདྲ་བ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། མྱོང་བ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་སྔ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དེས་ངེས་པ་འདྲེན་པ་མེད་པའང་ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། །དེ་ཁྱོད་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཁྱོད་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གསལ་བའི་དོན་བརྟག་པ་དང་། བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་བ། གཞན་ཡང་དཀར་སོགས་མཐོང་བ་ན། །

318

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དཀར་སོགས་མངོན་པར་གསལ་བ་ཡི། །
རང་བཞིན་རིག་པ་གསལ་བ་ནི། །
སྐྱེས་པའི་སྣང་བ་འདི་གང་ཡིན། །
གཞན་ཡང་དཀར་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ན་ཤེས་པ་ལ་དཀར་སོགས་མངོན་པར་གསལ་བ་ཡི་རང་བཞིན་དཀར་པོ་རིག་པ་གསལ་བ་སྐྱེས་པའམ། ཤེས་པའི་སྣང་བ་འདི་གང་ཡིན།
རྩ་བ། དེ་ཅི་དཀར་སོགས་མངོན་གསལ་ལས། །
གཞན་དངོས་འོན་ཏེ་བདག་གྱུར་ཡིན། །
གཞན་དངོས་ཡིན་ན་གསལ་བ་ནི། །
གསལ་མིན་ཅི་ལྟར་དཀར་གསལ་འགྱུར། །
དེ་ཅི། དཀར་པོ་སོགས་དཀར་སོགས་མངོན་པར་གསལ་བའི་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཤེས་པ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན། གཉིས་པ་ལ། གསལ་བྱེད་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། གསལ་བྱེད་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན་རང་རིག་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཡུལ་མི་གསལ་བར་ཐལ་བ་དང་། ཡུལ་ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མི་འཛིན་པར་ཐལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་མངོན་པར་གསལ་བའི་དཀར་སོགས་ལས་རྫས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཡུལ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་ཁྱོད་དཀར་པོ་གསལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གསལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཤེས་པ་གསལ་ཡིན་དེ་གསལ་མིན། །

319

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

འགྲོ་བ་མ་ལུས་གསལ་མ་ཡིན། །
གསལ་བ་གསལ་གཞན་གྱིས་གསལ་ནའང་། །

ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར། །

ཁྱབ་པར་ཐལ། ཤེས་པ་རང་གསལ་བ་ཡིན་ན། ཡུལ་གསལ་བ་འཐད་ལ། ཤེས་པ་དེ་རང་གསལ་བ་མ་ཡིན་ན། འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རང་མི་གསལ་ཡང་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་དོ་
ཞེ་ན། ཡུལ་གསལ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། གསལ་བའི་ཤེས་པ་སྔ་མ་རང་མི་གསལ་བར་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་བྱ་དགོས་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། མཐོང་དང་འབྲེལ་པ་ཤེས་མེད་པ། །
ཅི་ལྟར་དེ་ཡིས་ཁྱད་པར་འགྱུར། །
གང་ཕྱིར་གཉིས་ལས་གཅིག་རྟོགས་ཚེ། །
གཉིས་པ་མཐོང་བ་ཡོད་མ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། ཤེས་པས་དཀར་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཅི་ལྟར་ཤེས་པ་དཀར་པོ་དེ་ཡིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དྲན་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། །མཐོང་བྱེད་ཤེས་པ་དང་། དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་དོན་དང་
ཤེས་པ་གཉིས་ལས་གང་རུང་གཅིག་རྟོགས་པའི་ཚེ་གཉིས་པ་མཐོང་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

320

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། གཉིས་དག་འབྲེལ་པར་མཐོང་བ་ན། །
མཐོང་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་འགྱུར། །
སྔ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དོན་ཤེས་གཉིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དག་ཏུ་འབྲེལ་པར་མཐོང་བ་ན་ཤེས་པས་དོན་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གང་གིས་མཐོང་བ་འདྲ་བ་ནི། །
སེམས་གཞན་གྱིས་ནི་མཐོང་གྱུར་པ། །
དེ་ལ་མཐོང་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། །
གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་མཐོང་བ་དཀར་འཛིན་དང་། དཀར་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འདྲ་བ་བསྐྱེས་པའི་སེམས་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལ་
ཤེས་པས་དཀར་པོ་མཐོང་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། དོན་མཐོང་དུས་ན་ཤེས་པ་མཐོང་
བའི་རང་རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། འདི་འདྲ་བས་ན་རང་རིག་གྲུབ། །
ཅི་སྟེ་རང་དངོས་མི་རིག་ན། །
ཅི་ལྟར་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་རིག །
ཤེས་པ་ཕྱི་མ་འདི་ཆོས་ཅན། རང་རིག་གྲུབ་པར་ཐལ། དཀར་པོ་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ། དཀར་འཛིན་རང་རིག་དངོས་པོ་རང་མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་མི་

རིག་ན། དཀར་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་དཀར་པོ་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་རིག་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ་ལོ། །
གཞུང་འདིས་རང་རིག་མིན་ན་གཞན་རིག་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་མི་

321

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

འཐད་དེ། མགོ་མཇུག་ཀུན་ཏུ་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་བྱེད་སོ་སོར་སྒྲུབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། འདྲ་བ་ལས་ནི་མྱོང་ཞེས་པའང་། །
སྔར་ཉིད་རྣམ་པར་བསལ་བ་ཡིན། །
དོན་དང་འདྲ་བ་ལས་མྱོང་བ་འཇོག་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཇོག་ནུས་སོ་ཞེས་པའང་སྔར་ཉིད་རྣམ་པར་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མཐོང་བ་དག་ནི་འདྲར་འཛིན་ན། །
དོན་ནི་སྔར་མཐོང་ཡོད་མིན་བས། །
ཅི་ལྟར་དེ་ནི་མཐོང་བ་དང་། །
འདྲ་བ་ཡིན་པར་དེས་ངེས་འགྱུར། །
ཕྱིས་ཀྱི་ཤེས་པ་དེས་ཅི་ལྟར་དཀར་པོ་དེ་ནི་མཐོང་བ་དཀར་འཛིན་དང་འདྲ་བ་
ཡིན་པར་ངེས་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་སྔར་མཐོང་བའི་དུས་ན་ཤེས་པ་མྱོང་བྱེད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། ཚད་མས་མཐོང་བའི་ཡུལ་
དག་ནི་ཕན་ཚུན་འདྲ་བར་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱང་མི་འདོད་པ། །
གང་ཡིན་དེ་ལ་གཉིས་མཐོང་མེད། །
དེ་ཚེ་དོན་དང་ཤེས་པ་ཞེས། །
དེ་དག་སྨོས་སུ་ག་ལ་ཡོད། །
ཤེས་པ་ཡུལ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱང་མི་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་སོགས་གང་ཡིན་

322

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པའི་ལུགས་དེ་ལ་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པར་ཐལ། རང་རིག་མེད་ཅིང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཚེ་འདི་ནི་དོན་དང་།
འདི་ནི་ཤེས་པ་ཞེས་དོན་ཤེས་དེ་དག་སོ་སོར་སྨོས་སུ་ག་ལ་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཅི་སྟེ་རང་དངོས་འོ་ན་དེ། །
རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བར་འགྱུར། །
གང་ཕྱིར་དེ་མི་གསལ་ན་ནི། །
དོན་མི་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཤེས་པ་རང་ཉིད་དཀར་པོ་གསལ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཤེས་པ་དེ་རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡུལ་གསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་གི་ཕྱིར། ཤེས་པ་དེ་རང་མི་གསལ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན། དེ་ལ་དོན་མི་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་

ལ། རིགས་པ་དེ་དག་གིས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ་དང་། བདེ་སོགས་ལ་རང་རིག་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ། །
རྩ་བ། བདག་རིག་མིན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ། །
དོན་ཀུན་མཐོང་མེད་འདི་ཡིན་ནི། །
བློ་ནི་མངོན་སུམ་མིན་སྨྲ་བ། །
གང་ཡིན་དེ་ལའང་ལན་བཏབ་པོ། །
དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་བདག་ཉིད་རིག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ་ཤེས་པས་

323

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དོན་ཀུན་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་འདི་ཡིས་ནི་ཆོས་ཅན། རང་བློ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་གང་ཡིན་པའི་སྤྱོད་པ་པ་དེ་ལའང་ལན་བཏབ་ཟིན་ཏེ། དོན་ཤེས་གཉིས་ཀ་རིག་པའི་བློ་མེད་པར་ཐལ་བའི་གནོད་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རྟེན་དམིགས་གོམས་པའི་ཁྱད་པར་ལས། །
ཐ་དད་པར་ནི་འཇུག་པ་ཅན། །
བདེ་སྡུག་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི། །
ཁྱད་པར་མངོན་སུམ་དེ་དག་ནི། །
གཉིས་པ་ནི། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་དང་། འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བས་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་ཀྱང་བློ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། བློ་ཉིད་དེ་ལས་ཐ་དད་གཞན། །
དེ་ཤེས་གང་ཡིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་། །
རྟོགས་མེད་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་།
དེ་དག་ནི་བློ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རྟེན་དབང་པོ་དང་། དམིགས་པ་ཡུལ་དང་། ཡིད་བྱེད་གོམས་པའི་ཁྱད་པར་ལས་འདོད་མི་འདོད་ཐ་དད་པར་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ཅི་གྲུབ་ཅེ་ན། རང་རིག་གྲུབ་པར་ཐལ། བདེ་སྡུག་དེ་དག་བློ་གང་ཞིག་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་རྫས་གཞན་དེ་ཤེས་ཤིང་མྱོང་བ་གང་ཡིན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཚད་མས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །

324

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་་་་་་་གཞན་གྱིས་རིག་ཡིན་ན། །
གཞན་གྱིས་ཀྱང་ནི་དེ་སྤྱོད་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི་བདེ་སྡུག་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་རིག་ཅིང་མྱོང་དགོས་པ་ཡིན་ན་
སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རང་གི་བདེ་སྡུག་དེ་སྤྱོད་ཅིང་མྱོང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ།
རང་གི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བའི་བློ་དང་གཞན་གྱིས་དེ་ལ་རྟོག་པའི་བློ་གཉིས་པོ་དེ་མྱོང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་དེས་བསྐྱེད་པ་དང་དེར། །
སྣང་བའི་བློ་རིག་གཞན་མིན་ན། །
དམིགས་པར་བྱེད་པ་གཞན་ལ་ཡང་། །
གཉིས་འདི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡོད། །
གལ་ཏེ། བདེ་སྡུག་དེས་བསྐྱེད་པ་དང་དེར་སྣང་བའི་བློས་རིག་ཅིང་མྱོང་བ་ཡིན་གྱི་གཞན་གྱི་བློ་རང་གི་བདེ་སྡུག་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རིག་པ་
ཡིན་ཡང་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རང་གི་བདེ་སྡུག་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་སྐྱེས་
བུ་གཞན་གྱི་ཡིད་རྟོག་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བར་ཐལ། རང་གི་བདེ་སྡུག་ལས་སྐྱེས་པ་དང་དམིགས་པའི་གཉིས་ཚོགས་འདི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་མྱོང་བ་འགལ་ལོ། །
རྩ་བ། ཅི་སྟེ་དེ་ལས་སྐྱེས་མིན་ཞིང་། །
དེར་སྣང་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་ན། །
བློ་དེ་ཡུལ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར། །

325

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཅི་སྟེ། བདེ་སྡུག་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་བདེ་སྡུག་དེར་སྣང་བ་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་ན། གཞན་གྱི་ཡིད་བློ་རྟོག་པ་དེ་ཆོས་ཅན། གཟུང་ཡུལ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་
བར་ཐལ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། བདེ་སྡུག་དེ་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་དུ་མ་
བྱས་ཀྱང་། དེའི་སྤྱི་ཡན་གར་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་མ་བཟུང་ན་སྤྱི་དག་ཀྱང་། །

མི་འཛིན་དེ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་། །
དངོས་མིན་ཞེས་ཀྱང་སྔར་བཤད་དོ། །
གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་ལ་རྟོག་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། བདེ་སྡུག་དེ་མ་གཟུང་ན། དེའི་
སྤྱི་ཡན་གར་བ་དག་ཀྱང་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛིན་པར་ཐལ། སྤྱི་ཡན་གར་

བ་དེ་ནི་ཅུང་ཟད་གཟུང་དོན་གྱི་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་སྔར་བཤད་
ཟིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དོན་སྣང་བ་དེ་ནི། །
བློ་དེ་ལས་གཞན་མིན་དེས་ན། །
མངོན་སུམ་དང་ནི་བདག་རིག་གྲུབ། །
གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་ལ་རྟོག་པའི་བློ་ལ་དོན་སྣང་བ་དེ་ནི་བློ་དེ་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེ་སྡུག་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་འཛིན་རྣམ་དེས་རིག་པར་གྲུབ་སྟེ། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་རིགས་པས་མི་འཐད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གནོད་བྱེད་དགོད་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་ཧ་ཅང་

326

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཐལ་བའོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་དེ་ལ་འཛིན་བྱེད་ཀྱང་། །
མངོན་སུམ་ཉིད་ནི་མིན་ཞེ་ན། །
དོན་མཚུངས་ཐ་དད་དེ་གང་ལས། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། གཞན་གྱི་བདེ་སོགས་དེ་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་པར་བྱེད་ཀྱང་དེ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ལ། རང་གི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བྱེད་དེས་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པས་མྱོང་བའི་ཚུལ་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་མྱོང་བྱེད་ཕྱི་མས་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བ་དང་། གཞན་རྒྱུད་
ཀྱི་རྟོག་པས་ལྐོག་གྱུར་དུ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཐ་དད་པ་དེ་རྒྱུ་གང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་དོན་ཁྱོད་རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་པར་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྣམ་པ་འདྲ་ཡང་མྱོང་མི་མྱོང་གི་ཁྱད་པར་མི་འགལ་བར་ཐལ། རང་གི་བདེ་སྡུག་རང་གིས་མྱོང་བའི་རྒྱུ་སྔོན་གྱི་མ་མཐོང་བའི་ལས་ཡོད་ལ། གཞན་ལ་རང་
གི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བའི་རྒྱུ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མ་མཐོང་དོན་གཅིག་ལྡན་སོགས་ཀྱིས། །

གལ་ཏེ་མྱོང་བ་ངེས་ཡིན་ན། །
གཞན་ནི་རྣམ་ཀུན་འཛིན་མི་འགྱུར། །
མྱོང་བའི་དབྱེ་བའང་བསལ་ཟིན་ཏོ། །
རང་གི་བདེ་སྡུག་དང་དེ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་བློ་ཕྱི་མ་བདག་གི་དོན་གཅིག་ལྡན་པ་
སོགས་ཀྱིས་འབྲལ་ལ། གཞན་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། གལ་ཏེ། མྱོང་བྱེད་ཀྱི་

327

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

བློ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་གཞན་གྱིས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་

འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་སྔོན་གྱི་ལས་ལ་སོགས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། རང་གི་བདེ་སྡུག་རང་བློ་ཕྱི་མས་མྱོང་ལ་སྐྱེས་བུ་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བློས་མི་
མྱོང་བའི་ཁྱད་པར་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་མྱོང་བ་དང་མི་མྱོང་བའི་
དབྱེ་བའང་བསལ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གང་དག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས། །
གཞན་གྱི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ། །
མྱོང་ལ་ཉམས་མྱོང་མཚུངས་པས་ན། །
དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གདུང་བར་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། རྒྱང་ཕན་པ་དང་། སྤྱོད་པ་པ་སོགས་མ་གཏོགས། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཁས་ལེན་པ་གང་དག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞན་གྱི་བདེ་བ་ལ་
སོགས་པ་མྱོང་ཞིང་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ཡང་སྐྱེས་བུ་གཞན་དེ་བཞིན་དུ་བདེ་བས་སིམ་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། བདེ་སྡུག་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དེ་དང་ཉམས་སུ་མྱོང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་པ་རྫས་
གཞན་གྱིས་རྣམ་པ་མེད་པར་འཛིན་པར་མཚུངས་པ་ཉམས་སོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་ཡུལ་དབང་འདུས་མེད་པས། །
དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། །
དེ་དག་ལ་ནི་སྐྱེ་མིན་ན། །

328

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གལ་ཏེ། བདེ་སྡུག་བསྐྱེད་པའི་ཡུལ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པའི་དབང་པོ་འདུས་ཤིང་ཕྲད་པ་མེད་པས་ཡུལ་དབང་འདུས་པ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྡུག་བསྔལ་སྐྱེས་པར་གྱུར་ཉིད་ནི། །
སྡུག་བསྔལ་མྱོང་མིན་འོན་ཀྱང་ནི། །
སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་ཡིན། །
བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པར་གྱུར་
པ་ཉིད་ནི། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་རྣམ་པ་མེད་
པའི་མྱོང་བྱེད་ཕྱི་མ་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་མྱོང་བར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣལ་
འབྱོར་པས་ཀྱང་གཞན་གྱི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བར་ཐལ་བ་སོ་ན་གནས་སོ། །འོ་ན། ཁྱེད་
རང་ལ་ཡང་རང་གི་བདེ་སྡུག་མྱོང་བྱེད་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་གཉིས་ཀས་རང་གི་བདེ་སྡུག་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་མྱོང་མིན་པར། །
གདུང་དང་ཕན་འདོགས་རྒྱུ་མ་ཡིན། །
རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་གདུང་བ་དང་། བདེ་བས་དེ་ལ་
ཕན་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གང་ཚེ་རང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་གྱི། །

329

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རང་གི་ངོ་བོར་སྣང་བ་ནི། །
གདུང་ཡིན་དེ་དམིགས་ཤེས་མིན་པ། །
དེ་ཚེ་དེ་ལྟར་ཐལ་མི་འགྱུར། །
ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གང་གི་ཚེ། བདེ་སྡུག་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་སྐྱེས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། བདེ་སྡུག་ཅན་དེ་ལྟར་སིམ་ཞིང་གདུང་བར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མྱོང་བྱེད་རང་ཉིད་མྱོང་བྱ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོར་སྣང་བ་
དེའི་ཚེ། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེས་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །

དམིགས་མྱོང་དག་ནི་ཐ་དད་ཡིན། །
དོན་དང་འདྲ་བ་དམིགས་པ་ཏེ། །
རང་ཉིད་གསལ་བ་བདག་མྱོང་ཡིན། །དེས་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམིགས་མྱོང་དག་ནི་འཇོག་བྱེད་ཐ་དད་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། དམིགས་བྱའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་ཀྱང་དམིགས་བྱའི་དོན་དང་འདྲ་བས་དོན་དེ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་འཇོག་ལ། མྱོང་བྱེད་རང་ཉིད་མྱོང་བྱའི་ངོ་བོར་གསལ་བར་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་མྱོང་བྱའི་བདག་ཉིད་མྱོང་བར་འཇོག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རང་བློ་རྟགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ་བ་དང་། དེ་འདོད་ན་མི་འཐད་པའོ། །
རྩ་བ། གཞན་ཡང་མངོན་སུམ་མེད་པས་ན། །

330

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བློ་ནི་རྟགས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུད་ལ་བློ་རྟགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པར་འགྱུར་པར་ཐལ། རང་བློ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ཚད་མ་གཞན་ཡང་མངོན་སུམ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་མི་སྲིད་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རང་བློ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་ན་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་
ལ། དབང་སོགས་ལས་གཞན་རྟགས་སུ་མི་རུང་བ། དབང་སོགས་ཉིད་རྟགས་སུ་མི་རུང་བ། རང་བློའི་ཆོས་རྟགས་སུ་མི་རུང་བའོ། །
རྩ་བ། དེ་ཡང་དབང་པོ་དོན་ནམ་བློ། །
ཡང་ན་ཡིད་བྱེད་སྔ་མར་འགྱུར། །
རྒྱུ་འབྲས་ཚོགས་པ་འདི་དག་ལས། །
འབྲེལ་པ་ཅན་གཞན་ཡོད་མིན་ཏེ། །
ནུས་པ་མཐོང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་དེ་ཡང་མིག་སོགས་དབང་པོ་དང་། གཟུགས་སོགས་དོན་ནམ། བློ་དབང་ཤེས་སམ། ཡང་ན་ཡིད་བྱེད་སྔ་མར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་འདྲའི་འབྲས་རྟགས་ཡོད་པ་གང་ཞིག་རྒྱུ་
འབྲས་ཀྱི་ཚོགས་པ་འདི་དག་ལས་བློ་དང་འབྲེལ་པ་ཅན་བདག་ཡིད་ཕྲད་པ་སོགས་གཞན་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་ཡིད་ཕྲད་པས་སུ་ལ་ཡང་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །

331

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། དེ་ལ་འཁྲུལ་ཕྱིར་དབང་པོ་མིན། །
དོན་ཡང་དེ་བཞིན་བློ་ཡིད་བྱེད། །
ཤེས་ཡིན་དེ་ཡང་མ་གྲུབ་ཉིད། །
མ་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་ཉིད་མིན། །
དང་པོ་ནི། མིག་གི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བློ་དེ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར། དོན་ཡང་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་
ནས་དེ་བཞིན་དུ་ཐལ་བ་འཕེན་ནོ། །བློ་དབང་ཤེས་དང་། ཡིད་བྱེད་སྔ་མ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྟགས་དེར་མི་རུང་བར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་པས་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་པའི་སྔར་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། བསྒྲུབ་བྱའི་སྔར་མ་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་
ཡང་དག་ཉིད་མིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་དོན་གསལ་རྟགས་ཡིན་པར། །
འདོད་ན་དེ་ཉིད་ཤེས་མིན་ནམ། །
འདིས་ནི་གསལ་གྱུར་དོན་གསལ་ཏེ། །
གསལ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་མིན་ན། །
དེ་ཡིས་གསལ་འགྱུར་མི་ངེས་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གསལ་བར་མཐོང་བས་དེ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དོན་གསལ་དེ་ཉིད་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་ནམ། འདི་གསལ་བར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན།
དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ཉིད་ཤེས་

332

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་མིན་ནམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་འདིས་ནི། ཤེས་པས་གསལ་བར་གྱུར་པའི་དོན་ཡང་རང་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པ་བསལ་ཏེ། གསལ་བར་བྱེད་པའི་བློ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ན་དེ་ཡིས་གསལ་བར་གྱུར་པའི་དོན་མི་ངེས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འོན་ཏེ་གསལ་དེ་དོན་ཉིད་ཀྱི། །

ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཡིན་འདོད་ན། །སྐྱེ་བ་དང་ནི་འཇིག་མེད་པའི། །
དོན་ལ་ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་མེད། །
འོན་ཏེ། རང་བློའི་རྟགས་དོན་གསལ་བ་དེ་དོན་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་བྱར་མེད་པར་ཐལ།
དོན་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་རྟག་པ་ཉམས་སོ། །
རྩ་བ། དེ་འདོད་ན་ཡང་ཤེས་སོ་སོར། །
སྐད་ཅིག་འཇིག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །
དེ་ཡང་ཤེས་པའམ་ཤེས་མ་གྱུར། །
གལ་ཏེ་ཤེས་པ་རྟགས་ཡིན་ན། །
སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པ་དེ་འདོད་ན་ཡང་། དོན་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་སྔ་ཕྱི་སོ་

སོར་སྐྱེས་པའི་ཚེ། དེའི་རྒྱུའི་དོན་ཡང་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པ་འདོད་ན་སྔར་མི་གསལ་བར་གནས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཕྱིས་གསལ་ནས་བློའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་

333

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཉམས་སོ། །དོན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་གསལ་བ་དེ་ཡང་ཚད་མས་ཤེས་ཟིན་པའམ། ཚད་
མས་ཤེས་པར་མ་གྱུར་པའི་དོན་གསལ་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན། གལ་ཏེ། ཚད་མས་ཤེས་ཟིན་པའི་དོན་གསལ་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཤེས་པར་ཡོངས་སུ་བཅད་མེད་པར། །
དེས་ཤེས་ཞེས་བྱ་དེ་གང་ལས། །
ཤེས་གྱུར་ཉིད་དུ་བཅད་མེད་ཀྱང་། །
དེ་ནི་ཅི་ལྟར་གོ་བྱེད་ཡིན། །
ཚད་མ་དེས་ཤེས་པའི་དོན་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་གང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཉིད་ད་དུང་ཚད་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དོན་གསལ་དེ་ཚད་མས་ཤེས་པར་གྱུར་པ་
ཉིད་དུ་བཅད་པ་མེད་ཀྱང་དེ་ནི་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཅི་ལྟར་ཡང་གོ་བྱེད་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མཐོང་བ་མཐོང་གྱུར་མིན་གཞན་གྱུར། །
མཐོང་གྱུར་འགར་ཡང་མཐོང་འགྱུར་མེད། །
ཁྱད་པར་དེ་གཞན་མཐོང་བ་ལའང་། །
ཡོད་ཕྱིར་རང་བློ་རྟོགས་པར་འགྱུར། །
གལ་ཏེ། མཐོང་བ་དོན་གསལ་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་མ་གྲུབ་པའི་སྔར་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བར་གྱུར་པ་མིན་པའི་དོན་གསལ་གཅིག་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་དོན་གསལ་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་

334

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། གསལ་བ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་གང་ཞིག །དེ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་གྲུབ་པའི་སྔར་ཚད་མས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
གཞན་གྱིས་མཐོང་བར་གྱུར་པའི་དོན་དེ་རང་གིས་འགར་ཡང་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་
མེད་པས་རྟགས་སུ་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན། གཞན་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་གསལ་བའི་རྟགས་
ལས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་རྟགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དོན་གསལ་
དེ་གཞན་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་གསལ་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་རང་ཆོས་ལྟོས་མེད་ཅན། །
དོན་ཆོས་ཡན་གར་བ་ལས་ནི། །
བློ་ནི་རྗེས་སུ་དཔོག་མ་ཡིན། །
དེས་ན་རང་བློའི་ཆོས་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པ་ཅན་གྱི་དོན་ཆོས་ཡན་གར་བ་ལས་
རང་བློ་རྗེས་སུ་དཔོག་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་གྲུབ་ཟིན། མ་གྲུབ་ན། རྟགས་སུ་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། བློའི་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་བློའི་ཆོས་རྟགས་སུ་མི་རུང་བ་དང་། རྫས་གཞན་རྟགས་སུ་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་བློའི་ཆོས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། བློ་རྟགས་མངོན་སུམ་གང་ཡིན་པ། །
རང་ཆོས་རང་བློ་ལས་གཞན་ཅི། །
རྒྱུ་མཚུངས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་དེ། །
བློ་ལས་ཐ་དད་གང་ལས་ཡིན། །

335

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་རང་བློའི་ཆོས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། རང་བློ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གཅིག་ཅར་ཡང་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རང་གི་གཙོ་བོ་རྣམ་ཤེས་དང་། དངོས་རྒྱུ་མཚུངས་པ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། དེ་ཡང་རྟགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཁྱབ་པར་ཐལ། བློ་དང་དངོས་རྒྱུ་མཚུངས་པ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་བློ་ལས་རྫས་ཐ་དད་གང་ལས་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཞན་སྐྱེས་དེ་ཡང་འཁྲུལ་པ་ཅན། །
གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ནི་ལྔ་པོ་དང་། །དབང་པོ་དང་ནི་དམིགས་པ་དག །
མ་གཏོགས་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་གཞན། །
ཉེ་བར་མཚོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། བློའི་རྒྱུ་ལས་གཞན་ལ་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་དེ་ལས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། བདེ་བ་དེ་ཡང་རང་གི་ཡིན་ནམ་གཞན་གྱི་ཡིན་མ་ངེས་པས་རང་གི་བློ་ལ་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་པོ་དང་། དབང་པོ་ལྔ་དང་། དམིགས་པར་བྱེད་པ་དབང་ཤེས་ལྔ་དག་མ་གཏོགས་བློའི་སྔར་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་གཞན་ཉེ་བར་མཚོན་ནུས་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་དག་བློའི་འབྲས་རྟགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལ་གཉིས་ནི་དབང་པོ་འདས། །
དོན་ལྔ་དག་ལ་གཟུགས་མཐོང་ལས། །

336

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྐྱེས་པ་གཞན་དུ་སྲིད་བྲལ་བ། །
གང་ཡིན་གཅིག་ཀྱང་རྟོགས་པ་མེད། །
དེར་ཐལ། དེ་ལ་དབང་པོ་དང་ཤེས་པ་ལྔ་ཚན་གཉིས་པོ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་དང་། དོན་ལྔ་པོ་དག་ལ་གཟུགས་མཐོང་བའི་
ཤེས་པ་ལྟ་བུ་གང་རུང་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པ་ལས་གཞན་དུ་སྐྱེ་བ་སྲིད་པ་དང་བྲལ་བ་གང་ཡིན་པའི་ལྡོག་པ་གཅིག་ཀྱང་ཚད་མས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལྟར་ཤེས་མེད་གང་ཡིན་དེ། །
རྟགས་ཞེས་བྱ་བ་བབ་ཆོལ་ཡིན། །
དེ་ལྟར་དབང་སོགས་གང་ཡིན་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལེགས་པར་མ་བརྟགས་པའི་བབ་ཅོལ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ལ་བློ་མ་གྲུབ་པའི་སྔར་རྟགས་དེ་དག་ཚད་མས་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་དང་། དེ་མེད་པས་གཞན་
རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ཡང་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་དང་། བློ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་ལ་གནོད་པ་
གཞན་དགོད་པའོ། །
རྩ་བ། རྟགས་ཡོད་ན་ཡང་དེ་དང་ནི། །
ལྷན་ཅིག་འབྲེལ་པ་མཐོང་མེད་པར། །
ཅི་ལྟར་རྟོགས་འགྱུར་རྟགས་དག་ནི། །
མ་མཐོང་བ་ཡི་གསལ་བྱེད་མིན། །
དང་པོ་ནི། དོན་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་། དེ་ལས་རང་

337

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ཅི་ལྟར་ཡང་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དང་བློ་ལྷན་ཅིག་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟགས་དག་ནི་འབྲེལ་པ་
མ་མཐོང་བ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་གསལ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རྟགས་དེ་ཉིད་ལས་སྔར་དེ་ནི། །
གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་ན་ནི། །
དེ་ལ་ཡང་ནི་དཔེ་གཞན་ཞིག །
བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཕྱིར་ཐུག་མེད་འགྱུར། །
རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དེ་ཉིད་ལས་སྔར་གཞན་རྒྱུད་ལ་བློ་དེ་ནི་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་བྱས་ན། ཕྱིས་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། རང་རྒྱུད་
ལ་བློ་སྒྲུབ་པའི་འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་སྒྲུབ་པའི་སྔར་གཞན་རྒྱུད་ལ་བློ་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས། དེ་ལ་ཡང་མཐུན་དཔེ་
སྐྱེས་བུ་གཞན་ཞིག་ལ་བློ་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་རུང་

གཅིག་ཏུ་བློ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ན། རང་བློ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །
རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་བློ་ལས་དོན་གྲུབ་ཀྱི། །

དོན་ལས་ཇི་ལྟར་ཡང་དེ་མིན། །
དེ་མ་གྲུབ་པར་དོན་རང་ཉིད། །
རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་བློ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་
ལས་དོན་གྲུབ་ཀྱི། དོན་གྱི་རྟགས་ལས་ཇི་ལྟར་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་དེ་གྲུབ་པ་མ་

338

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡིན་པར་ཐལ། བློ་དེ་འཛིན་རྣམ་གྱིས་རབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་དོན་རང་ཉིད་སུས་ཀྱང་
རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མངོན་སུམ་བློ་དང་དེ་ལས་ནི། །
བརྗོད་དང་གཡོ་འགུལ་སོགས་མཐོང་ནས། །
གཞན་སེམས་རྗེས་དཔག་མི་འགྱུར་ཏེ། །
བདག་ལ་འབྲེལ་པ་མཐོང་མེད་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས། བློ་རྒྱུ་དང་དེ་ལས་ངག་བརྗོད་པ་དང་ལུས་གཡོ་འགུལ་སོགས་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། གཞན་ལ་ཡང་

དེ་དག་མཐོང་ནས་གཞན་གྱི་སེམས་རྗེས་སུ་དཔག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བདག་
རྒྱུད་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཡིད་ཀྱི་བློ་ལ་དོན་གྱི་རྟགས། །

རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡོད་མིན་ཕྱིར། །

ཁྱད་པར་དུ་ཡིད་ཀྱི་བློ་རྟོག་པ་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ། དམིགས་རྐྱེན་གྱི་དོན་གྱི་རྟགས་ལས་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་དམིགས་རྐྱེན་རབ་ཏུ་
གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། བློ་སྔ་ཕྱི་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་
བ། དེས་ན་རང་རིག་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའོ། །
རྩ་བ། ཁྱོད་ཀྱི་བློ་ནི་བློ་གཞན་གྱིས། །

ཅི་ལྟར་རབ་ཏུ་གསལ་བར་འགྱུར། །

339

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གསལ་མིན་བདག་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །

གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་གང་ལས་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན། དོན་བློས་གསལ་བར་བྱེད་དགོས་པ་ལྟར། བློ་ཡང་
རང་གིས་མ་མྱོང་བར་བློ་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་དགོས་པར་འདོད་པ་མི་
རིགས་ཏེ། འདི་ལྟར་བློ་ནི་བློ་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་ཅི་ལྟར་ཡང་རབ་ཏུ་གསལ་བར་
འགྱུར་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ་བློ་སྔ་ཕྱི་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་རྒྱུ་གང་ལས་ཀྱང་ཡིན་
པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་རང་གསལ་བ་མིན་པའི་བདག་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཡུལ་ནི་ཅི་ལྟར་གསལ་བ་ཡིན། །
གསལ་ལ་ངོ་བོ་འཕོ་ཕྱིར་རོ། །
གསལ་དེའང་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །
རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཅི་ལྟར་ཡང་གསལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཐ་
སྙད་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་རིག་མེད་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། རང་རིག་མ་
ཡིན་ཡང་གསལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གསལ་བ་དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་འཕོ་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་དབང་ཤེས་དེའང་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་གི་མྱོང་བྱ་ཡུལ་གྱི་

རྣམ་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལྟར་བློ་ལ་བློ་འདོད་ན། །

340

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བློ་ནི་རང་ཉིད་རིག་པར་གྲུབ། །
དེ་ལྟ་མིན་ན་ཡུལ་ཡང་ནི། །
བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཆོས་མཚུངས་ཉིད། །
དེ་ལྟར་བློ་ཕྱི་མ་ལ་བློ་སྔ་མའི་རྣམ་པ་འཕོ་བར་འདོད་ན། བློ་ཕྱི་མ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་རིག་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཡང་བློ་ཕྱི་མ་དང་ལྷན་ཅིག་བློ་གཞན་གྱི་གསལ་བྱེད་དུ་ཆོས་མཚུངས་
པ་ཉིད་དུ་ཐལ། རང་རིག་མེད་པར་མཚུངས་པ་གང་ཞིག་བློ་ཕྱི་མ་བློ་གཞན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེའི་ཕྱིར་ངེད་ཀྱི་བློ་རང་ཉིད། །
གསལ་བའི་ངོ་བོས་རབ་གསལ་ཞིང་། །
གཞན་དེར་ངོ་བོ་འཕོ་བ་ཡིས། །
གསལ་བ་ན་ནི་རབ་གསལ་ཉིད། །
ངེད་ཀྱི་ལྟར་ན། བློ་རང་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་རབ་ཏུ་གསལ་ཞིང་
གཞན་ཕྱི་རོལ་གསལ་བ་ཤེས་པ་དེར་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་འཕོ་བ་ཡིས་དེ་ཡུལ་དུ་གསལ་
བ་ན། རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་དེ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྒྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདྲ་བ་ཡིན་ཡང་དེ་ཡིས་ནི། །
བློ་གཞན་རབ་ཏུ་གསལ་མི་འདོད། །
རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་ཕྱིར་དོན། །
དེ་ཡི་ངོ་བོས་རབ་གསལ་ཡིན། །

341

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

བློ་གཞན་སྔ་མ་ཆོས་ཅན། བློ་ཕྱི་མ་ཁྱོད་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཡང་དེ་ཡིས་ཁྱོད་རབ་
ཏུ་གསལ་དགོས་པ་མི་འདོད་ཅིང་མི་རིགས་ཏེ། རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དོན་གསལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དོན་དེ་ཡི་རྣམ་པའི་
ངོ་བོ་ཁྱོད་ལ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དཔེར་སྒྲོན་གཉིས་བཞིན་མར་མེ་དང་། །
བུམ་པ་དག་ཀྱང་དེར་བརྟེན་ནས། །
གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ངོ་བོ་ཡིས། །
ཐ་སྙད་རབ་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱེད། །
དཔེར་ན་སྒྲོན་མེ་གཉིས་ཀ་གསལ་བར་མཚུངས་པས་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པ་བཞིན་དང་། མར་མེ་དང་། མུན་ཁུང་གི་བུམ་པ་དག་ཀྱང་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡི་ཐ་སྙད་རབ་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲོན་
མེའི་འོད་དེར་བརྟེན་ནས་དེ་བློ་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཡུལ་དང་དབང་པོ་ཙམ་གྱིས་ནི། །
མཐོང་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་མ་ཡིན། །
དེས་ན་གང་ལས་འདིར་འགྱུར་བ། །
གཞན་དེའང་མཐོང་བར་གདོན་མི་ཟ། །
གསུམ་པ་ནི། རྒྱུ་གང་ལས་ཁོ་བོས་གཟུགས་མཐོང་ཞེས་པའི་དྲན་པ་འདིར་འགྱུར་པ་དོན་མཐོང་བར་མ་ཟད་དོན་ལས་གཞན་ཤེས་པ་དེའང་མཐོང་ཞིང་མྱོང་བ་ཡོད་པར་གདོན་མི་ཟ་སྟེ། ཡུལ་དང་དབང་པོ་ཙམ་གྱིས་ཁོ་བོས་གཟུགས་མཐོང་

342

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ངོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་པ་མ་ཡིན་པས། མྱོང་བའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་ནུས་པ་ཡང་ངེས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དྲན་པའི་
རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་བསྒྲུབ་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བློ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
རྩ་བ། དྲན་པ་ལས་ཀྱང་བདག་རིག་གྲུབ། །
དྲན་པའི་རྟགས་ལས་ཀྱང་ཤེས་པ་བདག་ཉིད་རིག་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དྲན་

པའི་རྟགས་ལས་མྱོང་བ་ཙམ་དཔག་ནས་མྱོང་བ་དེ་དོན་གཞན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་རང་རིག་གྲུབ་མོད་ཀྱི། དྲན་པ་

ལས་རང་རིག་དཔོག་པའི་ཚུལ་འདི་ལྟར་གོ་བར་བྱ་སྟེ། ཁོ་བོས་སྔར་གཟུགས་མཐོང་སྙམ་དུ་དྲན་པའི་ཚེ། སྔར་གཟུགས་མཐོང་སྙམ་པ་དང་། ངས་མཐོང་སྙམ་པའི་ཡུལ་དྲན་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་གཉིས་དྲན་པའི་འཛིན་སྟངས་ལ་ཡོད་ལ། དྲན་པའི་ཡུལ་དུ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་བྱུང་བ་ན་མྱོང་བའི་ཡུལ་དུ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཡོད་པར་གྲུབ་བོ། །མྱོང་བ་ཡོད་དེ། དྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ནུས་པ་སོ་སོར་ཕྱེ་ན། ཡུལ་མྱོང་བ་ཡོད་དེ། ཡུལ་དྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཅེས་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་མྱོང་བ་ཡོད་དེ། ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་ཡུལ་མྱོང་བ་ནི། སྔོ་འཛིན་ལྟ་བུ་གཟུང་རྣམ་དང་། ཡུལ་ཅན་མྱོང་བ་ནི། སྔོ་འཛིན་མྱོང་བྱེད་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་གཙོ་བོའ། །ཤེས་པ་འདི་ལ་ ོཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཆ་དང་། ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ལ། སྔ་མ་ནི། འཛིན་

343

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

པའི་རྣམ་པ་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་དུ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ལ། གཙོ་བོར་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདི་ནས་བཤད་པའི་རང་རིག་གི་དཔོག་ཚུལ་ནི། འདི་ཁོ་ན་ལྟར་གནས་ཏེ། རང་རིག་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཞན་གྱིས་

ཀྱང་། ལུགས་འདི་ཁོ་ན་ལྟར། ཕྱོགས་སྔ་མར་བཀོད་ནས་དྲན་པས་མྱོང་བ་དཔོག་ནུས་ཀྱང་། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་མྱོང་བ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་དཔོག་མི་ནུས་པར་
བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ། རང་རིག་མེད་ན། ཡི་གེ་རིང་པོ་སོགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་འཛུགས་པར་བཞེད་ནས་ཁ་ཕྱིར་ཕྱོགས་
ནས་ཡུལ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མྱོང་བ་ཙམ་སྒྲུབ་ན།
གྲུབ་ཟིན་པས་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་དོན་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ན་མཐུན་དཔེ་མེད་པས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་འགལ་རྟགས་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །
རྩ་བ། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་རིག་ན་ནི། །
རིང་སོགས་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །
ཡུན་རིང་གནས་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན། ཤེས་པ་སྔ་མ་རྣམས་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་རིག་ཅིང་མྱོང་བ་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། ཡི་གེ་རིང་པོ་དང་། ཐུང་ངུ་སོགས་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་སྔ་མ་འཛིན་པའི་ཚེ། དེ་འཛིན་པའི་བློ་མྱོང་བྱེད་མེད་

344

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པས་དེ་ཚད་མས་མ་གྲུབ། ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པའི་ཉན་ཤེས་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་སྐྱེས་པའི་ཚེ། ཡི་གེའི་ཆ་སྔ་མ་ཆ་ཐ་མ་འཛིན་པའི་སྔ་ལོགས་
ཀྱི་བར་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་བསྡུས་ན། ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པ་
མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་ཐ་མ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཐ་མ་ཁོ་ན་མྱོང་གི་སྔ་མ་རྣམས་མྱོང་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའོ། །སྔ་མའི་རྟགས་མ་གྲུབ་ན།
རྩ་བ། གནས་ན་གོ་རིམ་མེད་པས་ན། །
བློ་ལ་ཅིག་ཅར་སྣང་བའི་ཕྱིར། །

ཡི་གེ་རིམ་མེད་རིང་མི་འགྱུར། །
ཡི་གེ་རིང་པོ་ལ་ཆ་སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམས་མེད་པར་ཐལ། ཆ་སྔ་མ་ཆ་ཐ་མའི་བར་
དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་ཆ་དེ་དག་ཅིག་ཅར་སྣང་བར་
ཐལ། ཆ་དེ་དག་ཉན་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་གང་ཞིག །སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམས་མེད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། ཡི་གེ་རིང་པོ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡི་གེ་རིང་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་དེ་ལ་ཆ་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆ་སྔ་ཕྱི་ཀུན་གྱིས་ཉན་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་བསྐྱེད་པས་སྐྱོན་
མེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཕན་ཚུན་འདྲེ་བ་མེད་པ་ཡི། །
ཡིག་ཆ་རིམ་ལྡན་ཅི་ལྟར་ན། །
རིམ་མེད་པ་ནི་སྐྱེད་པར་བྱེད། །
ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་ན། ཆ་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པ་མེད་པའི་

345

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཉན་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གཟུང་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། ཁྱེད་རྣམས་ཕན་ཚུན་དུས་གཅིག་ཏུ་འདྲེ་བའི་ཚོགས་པ་མེད་པ་ཡི་སྔ་
ཕྱིའི་རིམ་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་ཀུན་གྱིས་ཉན་ཤེས་གཅིག་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པའི་ཕྱོགས་མི་འཐད་པ། དུ་མས་ཉན་བློ་དུ་མ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱོགས་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །རྩ་བ། སྔ་མ་མཐའ་ཡི་བར་གནས་ན། །
འོག་ཏུ་སྒྲ་ནི་འཕེལ་བར་འགྱུར། །
རིམ་མིན་འཛིན་ཕྱིར་ཐ་མར་ནི། །
རིམ་ལྡན་བློ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར། །
དང་པོ་ལ། ཆ་སྔ་མ་ཕྱི་མའི་བར་དུ་གནས་པ་དགག་པ་དང་། ཆ་དེ་དག་ཅིག་ཅར་
སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་དེ་ཡོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་སྔ་མ་མཐའི་ཆའི་བར་དུ་གནས་ནས། ཀུན་གྱིས་ཉན་ཤེས་གཅིག་བསྐྱེད་ལ་དེ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་རྫས་
གཞན་གྱིས་མྱོང་ངོ་ཞེ་ན། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་ཕྱི་མ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། ཆ་སྔ་མ་དེ་དག་ཕྱི་མ་

དངགཅིག་ཏུ་འདྲེའམ། སོ་སོར་གནས། དང་པོ་ལྟར་ན། འོག་ནས་འོག་ཏུ་ཡི་གེ་རིང་པོའི་སྒྲ་ཇེ་ཆེ་ཇེ་ཆེར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཆ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ། ཡི་གེའི་ཆ་ཕྱི་མ་

ཕྱི་མ་རྫས་གཅིག་ཏུ་བསྣན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། ཆ་ཐ་མ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། གླིང་བུ་དང་

པི་ཝང་གི་སྒྲ་ལྟར་ཅིག་ཅར་དུ་མ་ཐོས་པར་ཐལ་ལོ། །ཆ་ཐ་མར་ཡི་གེའི་ཆ་རིམ་ལྡན་དུ་འཛིན་པའི་ཉན་བློ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཆ་ཐམས་ཅད་རིམ་མིན་ཅིག་ཅར་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

346

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། དེ་འོག་ཡུལ་ནི་གནས་མེད་ཕྱིར། །

བློ་ནི་རང་ཉིད་གནས་མ་ཡིན། །
རང་ཉིད་གནས་ན་ཕྱིས་ཀྱང་དེ། །
མི་འཇིག་ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་རོ། །
ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་སྔ་མ་དེའི་འོག་ཆ་ཐ་མ་དེའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་ཆ་སྔ་མ་གཟུང་དོན་
དུ་བྱེད་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་བློ་རང་ཉིད་གནས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆ་ཐ་མའི་དུས་ན། དེའི་གཟུང་ཡུལ་ཆ་སྔ་མ་གནས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན། ཕྱིས་ཀྱང་ཉན་ཤེས་
དེ་མི་འཇིག་པར་གནས་པར་ཐལ། སྔར་རང་ཉིད་རྟག་པར་གནས་པ་གང་ཞིག །སྔ་ཕྱི་ལ་རྟག་མི་རྟག་གི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཡི་གེ་རིམ་མེད་ཅིག་ཅར་ནི། །
སྐྱེས་པ་ལ་ཡང་སྐྱོན་འདི་ཡོད། །
ལན་ཅིག་བརྩལ་སྐྱེས་ཕྱིར་རྩོལ་བ། །
ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་སྔ་ཕྱི་རིམ་མེད་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་ནས་ཉན་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཡང་སྐྱོན་འདི་ཡོད་པར་ཐལ། སྔར་རྟག་པ་ཡིན་ན་ཕྱིས་མི་རྟག་པར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཀུན་
སློང་གི་རྩོལ་བ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དང་པོར་ལན་ཅིག་བཙལ་
བ་ལས་སྔ་ཕྱི་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཡི་གེ་རྣམས་ནི་གསལ་བ་ལའང་། །

347

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

སྐྱོན་འདི་རྗེས་སུ་གནས་པ་ཉིད། །
ཡི་གེ་རྣམས་སྔར་ནས་གྲུབ་ཟིན་རྐྱེན་གྱིས་གསལ་བར་འདོད་པ་ལ་ཡང་སྐྱོན་
འདི་རྗེས་སུ་གནས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཆ་ཐམས་ཅད་གསལ་བྱེད་གཅིག་གིས་གསལ་ཟིན་ན། གསལ་བྱེད་ཕྱི་མ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དོན་འཛིན་པའི་བློ་དང་
བློ་དེ་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་དགག །ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་མ་སྤེལ་བར་སྐྱེ་བ་མི་འཐད། སྤེལ་ནས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་དོ། །
རྩ་བ། དུ་མ་ཡིས་ནི་དེ་འཛིན་ན། །
ཐ་མའི་བློ་གང་དེ་མྱོང་ལ། །
དེ་ཡང་རིང་པོར་འཛིན་མིན་པ། །
དེས་ན་རིང་བློ་དྲན་མི་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། ཉན་ཤེས་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་ཡིས་ཡི་གེའི་ཆ་དུ་མ་དེ་འཛིན་ལ། དེ་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་མྱོང་བྱེད་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། མྱོང་བྱེད་བློ་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་
པའི་བློ་མ་མྱོང་བར་ཐལ། ཡི་གེའི་ཆ་ཐ་མ་འཛིན་པའི་ཉན་བློ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ན་མྱོང་ལ། དེ་ཡང་ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡི་གེ་རིང་པོ་དང་།
དེ་འཛིན་པའི་བློ་དྲན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བློ་དེ་མྱོང་བྱེད་མེད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། བློ་རྣམས་སོ་སོ་ཐ་དད་དུ། །
མྱོང་ན་དེ་སྒྲ་ཐོས་པ་ནི། །

348

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཆོད་པ་མེད་པར་སྣང་མི་འགྱུར། །
སྦྱོར་བར་བྱེད་པའང་བསལ་བ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། ཡི་གེའི་ཆ་འཛིན་པའི་བློ་རྣམས་སོ་སོ་ཐ་དད་དུ་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་
གྱིས་སྤེལ་ནས་མྱོང་ངོ་ཞེ་ན། ཡི་གེའི་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཆ་སྔ་ཕྱི་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་
ལ་བར་ཆོད་པ་མེད་པར་སྣང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་བར་

བཅད་པའི་ཕྱིར། འཇུག་པ་མྱུར་བས་བར་མ་ཆད་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཡང་བསལ་ཟིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་ཆོད་པ་མཐོང་ཡང་འདི། །
རྣམ་ཆད་མེད་པར་འཁྲུལ་འགྱུར་ན། །
ཐུང་དུ་གཉིས་ནི་བརྗོད་ན་ཡང་། །
རྣམ་ཆད་མེད་པར་འཁྲུལ་པར་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་བར་ཆད་པར་མཐོང་ཞིང་ཐོས་ན་ཡང་འཇུག་པ་མྱུར་བས་
བར་རྣམ་པར་ཆད་པ་མེད་པར་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ན། ཡི་གེ་ས་ར་ལྟ་བུའི་ཐུང་ངུ་གཉིས་བརྗོད་ན་ཡང་བར་རྣམ་པར་ཆད་པ་མེད་པར་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཐོས་པ་ཆེས་མྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཚམས་སྦྱར་བ་མི་འཐད། ཡིད་ཤེས་
ཀྱིས་མཚམས་སྦྱར་བ་མི་འཐད། གཉིས་ཀ་འདུས་ནས་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྔ་ཕྱི་མྱུར་བས་བར་མ་ཆད་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བ་དེ་དབང་ཤེས་ཡིན་ནམ། ཡིད་ཤེས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན།
རྩ་བ། དབང་པོས་རྣམ་བཅད་མཐོང་ན་ཡང་། །

349

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དབང་པོ་ལས་ཆད་མེད་སྒྲོ་འདོགས། །
མི་རུང་དབང་པོའི་བློ་རྣམས་ཀུན། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཐལ་ཕྱིར་རོ། །
ཉན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཡི་གེའི་པར་རྣམ་པར་བཅད་པར་མཐོང་ཞིང་ཐོས་ན་ཡང་། དབང་པོའི་ཤེས་པ་དེ་ལས་ཏེ། ངེས་པར་ཆད་པ་མེད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན། དབང་པོའི་བློ་མ་འཁྲུལ་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀུན་ཡང་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཡི་གེའི་བདག་ཉིད་ཀུན་མཐའ་ཡང་། །
མིག་འཛུམས་ཚད་དུ་གནས་པ་ཡིན། །
དེ་ཡང་རིམ་གྱིས་རྡུལ་ཕྲན་ནི། །
དུ་མ་དག་དང་འབྲེལ་པས་རྫོགས། །
ཡི་གེ་རིང་ཐུང་ཀུན་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་དང་བཅས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡི་གེའི་བདག་ཉིད་ཀུན་གྱི་ཐུང་མཐའ་ཨ་ཐུང་ལྟ་བུ་ཡང་མིག་འཛུམས་པའི་ཡུན་ཚད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རིམ་གྱིས་རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་གོ་ས་དུ་མ་དག་ཏུ་འཕོས་པའི་ཡུན་གྱི་དུས་ཚོད་དང་འབྲེལ་བས་རྫོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རྡུལ་གཅིག་བསྒྲེས་དུས་ཆུང་བ་ཡི། །
མཐར་ཐུག་དུས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་འདོད། །
བློ་ཡང་སྐད་ཅིག་དེ་ཡི་ཕྱིར། །

ཡི་གེ་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར། །

350

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གོ་ས་གཅིག་ཁོ་ནར་བསྒྲེས་པའི་ཡུན་གྱི་དུས་ཀྱང་ཆོས་
ཅན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་འདོད་དེ། དུས་ཆུང་ཞིང་ཐུང་བ་ཡི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་རྣམས་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་རྟོགས་ཤིང་ཐོས་
པར་འགྱུར་ཏེ། ཡི་གེ་རིང་པོ་ཐོས་པའི་ཉན་བློ་ཡང་མིག་འཛུམས་པའི་ཡུན་ཚད་དུ་གནས་དགོས་ལ། དེའི་ཆ་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡང་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་ཡི་གེ་གཟུགས་སོགས་ལ། །
བློ་གཞན་གྱིས་ནི་ཆོད་ན་ཡང་། །
ཆོད་པ་མེད་པར་སྣང་བ་ཅན། །
ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་དོན་ཅན་འགྱུར། །
ཡི་གེ་རིང་ཐུང་དང་གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་དབང་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་ན་ཡང་ཆོད་པ་མེད་པར་སྣང་བ་ཅན་གྱི་བློ་
ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་དོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདིར། ཡི་གེ་རིང་ཐུང་ནི་
སྔ་ཕྱིའི་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པའི་ཆ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དུ་མའི་ཆ་དང་བཅས་པའི་ཆ་ཅན་ཡིན་ནོ། །
ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཆ་རེ་རེ་བ་རྣམས་ཡི་གེ་རིང་པོ་མིན་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། །གང་དག་ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་ཐོས་པ་ཡིན་གྱི། ཡི་གེ་མི་ཐོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བས་ནི། ཡི་གེ་སྒྲར་མི་འཐད་ན། དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོར་ཡང་མི་འཐད་པས། དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། དངོས་མེད་ལ་རིང་ཐུང་འདོད་པ་ནི་སྔོན་མེད་པ་ཞིག་

351

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

གོ །དེས་ན་གཞུང་འདི་དག་གི་འབྲེལ་ནི། ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པའི་བློ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་མེད་ན་ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། དེ་མྱོང་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཉན་ཤེས་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་མྱོང་བྱེད་སྐྱེ་བར་འདོད་ན། ཆ་ཐ་མ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ལས་གཞན་མ་མྱོང་ལ། དེ་ནི་ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་སྤེལ་ནས་སྐྱེ་ན་ཡང་ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆ་རེ་རེ་བ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པ་ལ་མིག་འཛུམས་པའི་ཡུན་ཚད་དུ་མས་རྫོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཆ་སྔ་ཕྱི་འཛིན་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཆ་དེ་དག་ཆ་
ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་གྱི་ཉན་ཤེས་དེ་ཡང་ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་པས་དེ་དག་བསྡོམས་པའི་ཆ་ཅན་གཅིག་
མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ལ་བར་ཆོད་ཀྱང་བར་མ་ཆད་དུ་ཞེན་པས་སྔ་ཕྱི་
བསྡོམས་པའི་ཆ་ཅན་དུ་འཇོག་གོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཞེན་པ་དེ་ཡི་གེ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཡིན་ན། དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་པར་ཐལ་ཞེས་པའོ། །
རྩ་བ། དབང་པོའི་འཁྲུལ་པ་ལས་གཞན་དུ། །
དངོས་པོ་རྣམས་ནི་སྦྱོར་བྱེད་བ། །
ཐ་དད་མཚོན་མེད་འཁྲུལ་པ་ཅན། །
དྲན་ཡིན་དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ཅན། །
གཉིས་པ་ནི། སྔ་ཕྱི་བར་ཆོད་ཀྱང་བར་མ་ཆད་དུ་སྣང་བ་དེ་དབང་པོའི་ཤེས་
པའི་འཁྲུལ་པ་ལས་གཞན་དུ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་རྣམས་

352

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་བློ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། སྔ་ཕྱིའི་ཆ་ཐ་དད་དུ་མཚོན་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་གཅིག་ཏུ་
འཁྲུལ་པ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བརྗོད་དང་རྗེས་འབྲེལ་དེ་ལ་ནི། །
གསལ་བར་སྣང་ཉིད་ག་ལ་ཞིག །
དབང་བོས་གཟུང་ལ་སྒྲ་སྦྱོར་བ། །
ཡོད་པ་མིན་ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
འདོད་ན། བློ་དེ་ལ་སྔ་ཕྱི་བར་མ་ཆད་གསལ་བར་སྣང་བ་ཉིད་ག་ལ་ཞིག་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་བརྗོད་པ་སྒྲ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་ཅན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དབང་པོའི་ཤེས་པས་གཟུང་བའི་དོན་རང་མཚན་ལ། དོན་དམ་པར་སྒྲ་སྦྱོར་བ་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། གནོད་
བྱེད་དགོད་པ་དང་། དེས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པའོ། །
རྩ་བ། དབང་པོས་ཆོད་པ་མཐོང་ན་ཡང་། །
གལ་ཏེ་རྟོག་པས་སྦྱོར་བྱེད་ན། །
དང་པོ་ནི། དབང་པོའི་ཤེས་པས་བར་ཆོད་པར་མཐོང་ན་ཡང་། གལ་ཏེ་རྟོག་པས་བར་མ་ཆད་དུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དོན་དང་དེ་ཡི་མྱོང་བ་ནི། །
རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྣང་བ་དག །
རིགས་དམ་གནོད་པ་ཅན་མེད་ན། །

353

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཆོད་པ་ཞེས་བྱ་དེ་གང་ལས། །
ཡི་གེའི་དོན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་པ་དེ་ཡི་མྱོང་བར་བྱེད་པའི་བློ་བར་ཆོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རིགས་པ་གང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་བར་མ་ཆད་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་དག་ལ། རིགས་པ་དམ་པ་གནོད་པ་
ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་བློ་ནུས་ངེས་པའི་ཕྱིར། །

ཞེ་ན་དེ་ནི་གང་ལས་འདོད། །
ཅིག་ཅར་བློ་མཐོང་མེད་ཕྱིར་ན། །

དེ་ཉིད་འདི་ལྟར་དཔྱད་བྱ་ཡིན། །
གལ་ཏེ། བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ལ་རིགས་པས་གནོད་དེ། བློ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དེ་དེའི་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་ངེས་པ་དེ་ནི་ཚད་མ་གང་ལས་ཀྱང་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཅིག་ཅར་བློ་དུ་མ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་ངེས་པར་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། བློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་མེད་པ་དེ་བློ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་པར་ཐལ། སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱ་འདི་ལྟ་བུར་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་མ་གྲུབ་པའི་སྔར་དེ་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ལ་ལུང་གིས་གནོད་དེ། མདོ་ལས། འདི་ལྟར་སེམས་གཉིས། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཏེ། གོ་སྐབས་མེད་དོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན། ལུང་དེའི་དགོངས་

354

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
པ་སྤྱིར་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྔ་མས་རིགས་མཐུན་གྱི་རྣམ་ཤེས་རེ་རེ་ཁོ་ན་དངོས་སུ་བསྐྱེད་ཀྱི། དུ་མ་

ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་རྣམས་རིགས་མཐུན་པ་ཉིད་ལ། །
ནུས་པ་ངེས་པར་གྱུར་པ་ཡིན། །
འདི་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས། །
རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་ཡང་དག་རྟོགས། །
རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་དེ་རྣམས་རིགས་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་ཕན་པའི་ནུས་པ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་ཡང་དག་པར་རྟོགས་ཀྱི། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་རྟོག་པ་
རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གི་དོན་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
རྩ་བ། འདིས་ནི་གང་ཞིག་མཐོང་དོན་ལ། །
ངོ་ཤེས་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་དག །
གསལ་བར་སྣང་བས་མངོན་སུམ་དུ། །
རྟོག་པ་དེ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་པ་པ་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་འདིའོ་
ཞེས་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་དག་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བས་དབང་པོའི་

355

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པའི་ངན་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྐྲ་དང་སྒོང་དང་མར་མེ་སོགས། །
ཐ་དད་རྟོགས་པ་དག་ལ་ཡང་། །
གསལ་སྣང་ཡོད་ཕྱིར་དེ་འདྲའི་བློ། །
ཅི་ལྟར་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འགྱུར། །
སྒྲ་སྔ་ཕྱི་དང་མིག་འཁྲུལ་མཁན་གྱི་སྒོ་ང་གཉིས་དང་། མར་མེའི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་
སོགས་ཐ་དད་པ་དག་ལ་འདིའོ་སྙམ་དུ་གཅིག་ཏུ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་འདྲའི་བློ་ཆོས་ཅན། གསལ་སྣང་ཡོད་པར་ཐལ། འདིའོ་སྙམ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ།
འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཅི་ལྟར་ཡང་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་ངོ་ཤེས་པ་ལས་ནི། །
ཡིག་སོགས་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད། །
སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་ངོ་ཤེས་པ་ལས་ཡི་གེ་དང་གཟུགས་སོགས་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་
ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ། ངོ་ཤེས་ཚད་མར་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྔོན་མྱོང་དྲན་ལས་དེ་ཡི་ཆོས། །
སྒྲོ་འདོགས་མེད་པར་དེ་ཉིད་ནི། །
འདི་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པ་མེད། །
དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་དབང་སྐྱེས་ཡིན། །

356

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
སྔར་གྱི་དེ་ཉིད་འདིའོ་ཞེས་བྱ་བར་ངོ་ཤེས་པའི་བློ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། མངོན་
སུམ་དུ་མ་ཟད། ཇི་ལྟར་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔོན་མྱོང་བའི་དོན་དྲན་པ་ལས་སྔ་མ་དེ་ཡི་ཆོས། ད་ལྟར་གྱི་དོན་དང་
གཅིག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་མེད་པར་ཁྱེད་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཁས་བླངས་དང་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་དེ་འབྱུང་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན། དོན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་པ་དེ་མྱོང་བའི་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་སྟེ། ཁྱེད་རང་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དོན་དང་ཤེས་པ་མྱོང་བ་དག །
ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་འདོད་མིན་ཞིང་། །
དོན་དང་ཤེས་པའི་སྣང་བ་དག །
སོ་སོར་རྟོགས་པའང་ཡོད་མ་ཡིན། །
དོན་འཛིན་དང་ཤེས་པ་དེ་འཛིན་པའི་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་སྔོན་པོ་འཛིན་པ་དང་སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་མྱོང་བའི་མྱོང་བ་རྫས་གཞན་དག་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྱོད་རང་ཡང་འདོད་པ་མིན་ཞིང་། རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བ་ནི་ཡིད་
ཀྱི་རྟགས་སོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པས་སོ། །རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ་དོན་སྔོན་པོ་སྣང་བའི་

357

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་དང་། སྔོ་སྣང་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་བློ་རྫས་གཞན་དག་དུས་གཅིག་ཏུ་སོ་སོར་ཡོད་ན་རྟོགས་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བློ་དེ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བློ་གཅིག་གིས་གཅིག་ཏུ་གཟུང་ནས་ཐ་དད་དུ་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ཚད་མ་མིན་ན། བློ་འཁྲུལ་པས་གཅིག་ཏུ་གཟུང་ཡང་ཚད་མས་ཐ་དད་དུ་ཤེས་ལ། ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དོན་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་དང་། །
ཕྱི་རོལ་གྱི་ནི་དོན་འབའ་ཞིག །
བློ་རྣམ་གཅིག་གིས་གཟུང་མིན་ཏེ། །
ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་ཕྱིར་རོ། །
སྔོན་པོའི་དོན་དུ་སྣང་བའི་སྔོ་འཛིན་རྣམ་ཤེས་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འབའ་ཞིག་
པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྫས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ། ཚད་མས་རྫས་ཐ་དད་མེད་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར། བློ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གཅིག་གིས་གཅིག་ཏུ་གཟུང་བས་སོ་སོར་དབྱེར་མི་རུང་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚད་མས་རྫས་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས། །

མྱོང་བ་ལེགས་པར་རྟོགས་མེད་པའི། །
དོན་དང་དོན་ཤེས་གང་དེ་དག །
ཕྱི་ནས་ཇི་ལྟར་སོ་སོར་དྲན། །
དོན་སྔོན་པོ་དང་། དོན་དེ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཕྱི་ནས་ཇི་ལྟར་

358

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡང་སོ་སོར་དྲན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་སོ་སོར་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་སུ་ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས། དེ་གཉིས་ཀྱི་མྱོང་བྱེད་སོ་སོར་ལེགས་པར་
རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་གཅིག་ཏུ་གཟུང་ནས་སོ་སོར་མ་
ཕྱེད་པ་ལ་གནོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། སྔོན་པོ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་དང་། དེ་
མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གཅིག་ཏུ་བཟུང་ནས་མ་ཕྱེད་པ་ལ་གནོད་པ་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །རྩ་བ། དོན་དང་དོན་གྱི་ཡིད་དག་གི །
མྱོང་བ་རིམ་བཞིན་སྐྱེ་བ་ལའང་། །
སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཀྱི། །

བརྩད་པའི་སྐྱོན་འདི་གདོན་པར་དཀའ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་སྔོན་པོ་འཛིན་བྱེད་དང་། སྔོན་པོའི་དོན་གྱི་ཡིད་སྔོ་སྣང་ཤེས་
པ་དག་གི་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་མྱོང་བ་རྫས་གཞན་སྔ་ཕྱི་རིམ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བའང་མི་འཐད་
པར་ཐལ། དེ་ལའང་། སྔོན་པོ་འབའ་ཞིག་པའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་དང་། སྔོ་སྣང་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པའི་བརྩད་པའི་སྐྱོན་འདི་གདོན་པར་དཀའ་ཞིང་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

དོན་དང་ཤེས་པའི་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་རིམ་གྱིས་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། དེ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །
རྩ་བ། འདི་ལྟ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི། །
རྣམ་གཅིག་ཉིད་དམ་མྱོང་བ་གཅིག །
རྟོགས་ཀྱི་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ནི། །

359

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

མྱོང་ལ་མྱོང་བ་གཞན་མ་ཡིན། །
དེའི་རྒྱུ་མཚན་འདི་ལྟར། གཡུའི་ཁ་དོག་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་མྱོང་བ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་དེ་མྱོང་བའི་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་འཛིན་པའི་ཚེ། སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གཅིག་ཉིད་དམ། དེ་མྱོང་
བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་གཅིག་རྟོགས་ཀྱི། སྔོ་སྣང་ལས་རྫས་གཞན་པའི་དེ་མྱོང་བྱེད་
མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ལ་སོགས་པའི་སྒྲས་སེར་འཛིན་སོགས་སྡུད་དོ། །གཉིས་པ་ལ།
ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་བློ་འཕོ་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རིགས་
པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ། དེའི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་རྗེས་མྱོང་བར། །
འགྱུར་བ་དེ་ལའང་དྲན་པ་མཐོང་། །
དེ་ནི་གང་གིས་མྱོང་བ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། སྔོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་རྗེས་སུ་མྱོང་
བར་འགྱུར་བར་འདོད་པ་དེའང་། མྱོང་བྱེད་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དེ་ནི་གང་གིས་མྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། མྱོང་བྱེད་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལའང་དྲན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་ན། །

ཤེས་རིག་ཕྲེང་བ་རྗེས་འབྲེལ་ཅན། །
འདི་སྐྱེད་དོན་ནི་གང་ཞིག་ཡིན། །
གལ་ཏེ་སྔ་བློ་དེ་ཉིད་ན། །

360

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡུལ་གཞན་ལ་ནི་འཕོ་མི་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་བློ་ཕྱི་མ་དེ་ཡང་མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་ངོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་སྔ་
མ་དང་། དེ་རིག་ཅིང་མྱོང་བའི་ཕྲེང་བ་སྔ་ཕྱི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་ཅན་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་འདི་
སྐྱེད་བྱེད་དེ་ནི་གང་ཞིག་ཡིན་ཏེ། སྐྱེད་བྱེད་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་རྒྱུ་མེད་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། སྐྱེད་བྱེད་ཀྱང་སྔ་མའི་བློ་རང་གི་མྱོང་བྱ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་གཞན་སྔོན་པོ་ལ་འཕོ་ཞིང་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་བློ་སྔ་མ་དེ་གཟུང་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་དམིགས་ཤིང་མྱོང་
བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིར་གྱུར་པ། །

ཉེ་བར་སྐྱེད་བྱེད་བློ་དེ་དག །
མི་འཛིན་པར་ནི་ཤེས་ཕྱི་མ། །

ཅི་ལྟར་གཞན་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དེ་ཆོས་ཅན། མྱོང་བྱ་བློ་སྔ་མ་དེ་དག་མི་འཛིན་པར་ཅི་ལྟར་གཞན་སྔོན་པོ་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་མྱོང་བྱ་བླ་སྔ་མ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་བའི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མྱོང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒོ་
ནས་ཡུལ་དུ་ཉེ་བ་དང་། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། ཕྱི་རོལ་ཉེ་
བར་གནས་པ་ན། རང་གི་མྱོང་བྱེད་བློ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་ལ། དེས་གེགས་བྱས་པས་བློ་ཕྱི་མ་

དོན་ལ་འཕོའ་ཞེ་ན། ོརྩ་བ། བདག་ལ་ཤེས་བསྐྱེད་རང་བཞིན་དུ། །

361

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ངེས་པའི་ནང་གི་ཡན་ལག་ནི། །
དེ་དག་ལ་གཞན་ཕྱི་ཡི་ནི། །
ཡན་ལག་གང་གི་གེགས་བྱེད་འགྱུར། །
སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དེའི་ནང་གི་ཡན་ལག་གི་རྒྱུ་སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་སྔ་མ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱི་མ་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་གཞན་ཕྱི་ཡི་ཡན་ལག་གང་གིས་ཀྱང་
གེགས་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་ལ་དམིགས་པའི་སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དེ་གཟུང་ཡུལ་དང་ཉེར་ལེན་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་ནུས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཉེ་བས་ཀྱང་། །
དེ་ལ་གེགས་བྱེད་ནུས་མ་ཡིན། །
གཞན་དུ་ཡུལ་ནི་ཉེ་བ་ན། །
འགས་ཀྱང་བློ་མྱོང་མི་འགྱུར་རོ། །
གཞན་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཉེ་བས་ཀྱང་བློ་སྔ་མ་དེས་ཕྱི་མ་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་
གེགས་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དུ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཉེ་བ་ན། སྐྱེས་བུ་
འགས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་མྱོང་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་དེ་མིན་པའི་གནས་སྐབས་འགའ། །
ཡོད་མིན་དེས་ན་རྩ་བ་ནི། །
མེད་ན་བློ་ཡི་དྲན་པ་ཡང་། །
མེད་ཕྱིར་འདོད་པ་ཨ་རེ་མཛེས། །

362

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཉེ་བར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་བློ་མྱོང་
བ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མི་ཉེ་བའི་སྐབས་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། བློའི་དྲན་པ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། རྩ་བ་མྱོང་བ་མེད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། མྱོང་བ་
མེད་པའི་དྲན་པ་འདོད་པ་ཨ་རེ་མཛེས་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདས་སོགས་རྣམ་རྟོག་གང་དག་ལ། །
དོན་ཉེ་བ་ནི་ཡོད་མིན་ལ། །
འཕོ་བའི་རྒྱུ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར། །

དོན་ལ་དཔྱོད་པ་མི་སྲིད་འགྱུར། །
འདས་པའི་སྒྲ་སོགས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བློ་གང་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་ལ་འཕོ་བའི་རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་ཉེ་བར་ཡོད་པ་མིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་ལ་སྤྱོད་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་འཕོ་བའི་ཚུལ་གྱི་ལན་ དགག །དོན་དང་རྣམ་ཤེས་
སྔ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། བློ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཟད་ནས་འཕོ་བ་
དགག །རྒྱུ་ཡིན་ཡང་གཟུང་ཡུལ་མིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
རྩ་བ། གལ་ཏེ་བདག་ལ་ཤེས་སྐྱེས་པའི། །
ནུས་པ་རིམ་གྱིས་ཟད་པ་ན། །

ཡུལ་གཞན་ལ་ནི་འཕོ་འགྱུར་ན། །

363

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དོན་བློ་དེ་ནི་གང་ལས་ཡིན། །
སྔར་གྱི་བློ་ནི་ནུས་ཟད་ན། །
གལ་ཏེ། བློ་སྔ་མ་བདག་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་
རིམ་གྱིས་ཟད་པ་ན། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཡུལ་གཞན་ཕྱི་རོལ་ལ་འཕོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
དོན་ལ་འཕོས་པའི་བློ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་གང་ལས་ཀྱང་སྐྱེས་པ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་རང་གི་སྔར་གྱི་བློ་ནི་ཁྱོད་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཟད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་ལ་འཕོ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །
བློ་སྔོན་མེད་པར་བློ་མ་ཡིན། །
དོན་གཞན་ཆགས་ཤེས་ནུས་ཉམས་ན། །
ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མ་རྟོགས་ཕྱིར། །

ཁྱབ་པར་ཐལ། བློ་སྔོན་མ་ནུས་པ་ཅན་མེད་པར་བློ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ཀྱི་དོན་གཞན་ལ་ཆགས་ནས། སྒྲ་འཛིན་ཤེས་
པ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཉམས་ན། ཤེས་པ་དེ་སྐྱེ་བ་ཚད་མས་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གོང་
གི་ཐལ་བ་འདོད་ན། བློ་ཕྱི་མ་དོན་ལ་འཕོ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །རྐང་པ་འདི་ཁ་
ཅིག་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་ཚིག་ཏུ་མཛད་དོ། རིགས་པའི་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྩ་
ཚིག་ཏུ་མངོན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ། ལན་དངོས་དང་། དེ་ལ་རྩོད་སྤང་ངོ་། དང་པོ་ནི། འོ་ན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འཇུག་ཤེས་དྲུག་ཀའི་ཉེར་ལེན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡིད་

364

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བྱེད་སྔ་མའི་ནུས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ།
ཀུན་གཞི་ལས་སྐྱེ་ན། ཡིད་བྱེད་སྔ་མའི་ནུས་པ་ཉམས་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཅིག་ཅར་རིགས་མི་མཐུན་སྐྱེ་ཡང་། །
ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་སེམས་གཅིག་གིས། །
ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། །

ཀུན་གཞི་ལས་གཞན་འབྱུང་བ་མིན། །
ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁས་ལེན་པ་དག་གི་ལྟར་ན་ཡང་། དུས་ཅིག་ཅར་དེ་ལས་རྣམ་ཤེས་རིགས་མི་མཐུན་དུ་མ་སྐྱེ་ཡང་། ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་སྐབས་འགར་ཀུན་གཞི་ལས་འཇུག་ཤེས་གཞན་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཡིད་གཟུགས་ལ་གཏོད་པའི་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་སེམས་གཅིག་གིས་འཇུག་ཤེས་གཞན་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁས་ལེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ནམ་ཡང་མེད་པ་མ་ཡིན་པས། དབང་ཡིད་ཡོད་པའི་སྐབས་འགར་སྒྲ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་མི་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་འདི་ལ། ལན་ཇི་ལྟར་འདེབས་ཤེ་ན། དེར་ཡང་སྐྱོན་མེད་དེ། ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་ལ་ཡང་བལྟོས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ལན་
འདེབས་པ་ཡིན་གྱི། འདིར་འཇུག་ཤེས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་སྒྲུབ་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །
རྩ་བ། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཡིད་འཇུག་ནི། །
མཚུངས་ལ་ཡིད་གཞན་ལྟོས་མི་འགྱུར། །

365

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

ཡིད་ཤེས་རིམ་བཞིན་སྐྱེ་བས་ཀྱང་། །
ལྟོས་པ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན། །
ཡིད་སྔ་མ་ཡུལ་གྱི་འཇུག་པ་མཚུངས་པ་ཅན་ལ་ཡིད་ཕྱི་མ་གཞན་སྐྱེ་བ་
བལྟོས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བློ་ཕྱི་མ་སྔ་མ་ནུས་པ་ཅན་ལ་བལྟོས་པ་དེ་ལྟ་མིན་
པའི་ཕྱིར། བློ་ཕྱི་མ་སྔ་མ་ནུས་པ་ཅན་ལ་བལྟོས་པར་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཡིད་དོན་གཞན་ལ་ཆགས་པའི་ཚེ། ཤེས་པ་གཞན་མི་སྐྱེ་བའི་རིགས་པར་མ་ཟད། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རིམ་པ་བཞིན་སྐྱེ་བས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཡིད་གཅིག་ཡིན་ཕྱིར་གཞན་ལ་ནི། །
ཆགས་པ་གཞན་ལ་མི་འགྲོའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ་ཡིད་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་གྱི་རྟག་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་སྣའི་སྒོར་ཞུགས་ཏེ། ཡུལ་གཞན་དྲི་ལ་ཆགས་པ་ན། དབང་པོ་གཞན་ལ་མི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཤེས་གཞན་མི་སྐྱེ་ཞེ་ན་མིན། །
ལ་ལར་ཅིག་ཅར་འབྱུང་ཕྱིར་རོ། །
འཇུག་པ་མཚུངས་ལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །

ཐམས་ཅད་ཚེ་གཞན་རྟོགས་མི་འགྱུར། །
ཤེས་པ་གཞན་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། རིགས་འདྲའི་ཤེས་པ་གཞན་ནུས་པ་ཅན་ལ་བལྟོས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡིད་རྟག་པ་གཅིག་ཡིན་པས་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་མིན་པར་ཐལ། སྐབས་ལ་ལར་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འཇུག་ཤེས་

366

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དྲུག་ཀ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་མཚུངས་པར་ཡོད་པ་ལ་ཡང་། ཡུལ་གཅིག་ལས་གཞན་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་ཡིད་གཅིག་ཁོ་ནར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བདག་ཡིད་ལྡན་པ་ཙམ་ལས་ནི། །
སྐྱེ་ནའང་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
ཁྱོད་རང་ལྟར་ན་ཡང་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟག་པའི་ནུས་པ་ཉམས་པ་མི་སྲིད། བདག་ཡིད་རྟག་པ་ཕྲད་པའི་ལྡན་པ་ཙམ་ལས་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཅིག་ལས་བྱ་བ་གཅིག་ཡིན་ནའང་། །
ཅི་ལྟར་མར་མེ་དུ་མས་མཐོང་། །
རིམ་གྱིས་ཀྱང་ནུས་མེད་འགྱུར་ཏེ། །
ཕྱིས་ཀྱང་བྱེ་བྲག་མེད་ཕྱིར་རོ། །
བྱེད་པ་ཡིད་གཅིག་ལས་བྱ་བ་གཅིག་ཡིན་པས་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེ་ན། ཅི་ལྟར་མར་མེ་གཅིག་སྐྱེས་བུ་དུ་མས་མཐོང་བ་མ་སྲིད་པར་ཐལ། བྱེད་པ་གཅིག་གིས་བྱ་བ་གཅིག་ཁོ་ན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཆོས་ཅན། རིམ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་
པ་དུ་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཅིག་ཅར་དུ་མ་མི་སྐྱེད་པ་གང་ཞིག །ཕྱིས་ཀྱང་ནུས་པ་མི་འདྲ་བའི་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདིས་ལུས་སྐྱེས་བུ་བཤད་པ་ཡིན། །
གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་ལས་དེས་ན། །

367

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དེ་ཕྱིས་གང་ལས་བློ་ཉིད་ལས། །
ཞེ་ན་ཡིན་མོད་འདོད་པ་ཉིད། །
ཡིད་རྟག་པ་གཅིག་གིས་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི། རྒྱང་ཕན་འབྱུང་བའི་ལུས་རྟག་པས་ཤེས་པ་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་དང་། གྲངས་ཅན་སྐྱེས་བུ་རྟག་པས་ཡུལ་དུ་མ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་སུན་འབྱིན་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པས་
བྱ་བ་གང་ཡང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ལས་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེས་ནི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་རྟག་པ་མ་ཡིན་གྱི་དེ་ཕྱིས་སྐྱེས་པའི་
ཞེ་ན། རྒྱུ་གང་ལས་སྐྱེས་དྲིས་པས། བློ་སྔ་མ་ཉིད་ལས་སོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་ཉེར་ལེན་དེ་མིང་ཇི་ལྟར་ཡང་རུང་བློ་སྔ་མ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི་མི་འདོད་པ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་བསྒྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། བློ་སྔ་མ་ནུས་པ་ཅན་ལ་བལྟོས་ནས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་
ཁོ་བོ་ཡང་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བློ་སྔ་མ་
ཕྱི་མའི་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་གཟུང་དོན་གྱི་ནུས་པ་ཉམས་པའི་ཚེ་ཕྱིས་དོན་ལ་འཕོའ་ཞེ་ན། ོརྩ་བ། གཟུང་ལ་གཟུང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ལས། །
གཞན་མིན་སྐྱེད་བྱེད་ཉིད་མཚན་ཉིད། །
སྣང་བ་གཟུང་བ་མ་ཡིན་མེད། །
ཆ་མེད་པ་ལ་ཕྲ་སོགས་མེད། །
གཟུང་དོན་ལ་གཟུང་དོན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལས་གཞན་པའི་

368

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ནུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འདྲའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན། །ཉེར་ལེན་བློ་སྔ་མས་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། སྣང་བས་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། ཡུལ་དབང་བར་གྱི་སྣང་བ་རང་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་བའི་དོན་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་
ཐལ། དེ་དེའི་གཟུང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྣང་བ་བཞིན་དུ་ཉེར་ལེན་ཤེས་པ་སྔ་མས་
ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་མི་བྱེད་པའི་དཔེ་དོན་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྣང་བ་ཐག་ཉེ་བ་རིང་བ་དང་། རགས་པ་ཕྲ་བར་སོང་ནས་དབང་མངོན་གྱིས་མ་གཟུང་བ་སྲིད་
ཀྱང་། ཡུལ་གྱི་ཆ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ཕྲ་རགས་སོགས་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཟུང་བའི་ནུས་པ་ཉམས་འགྱུར་གྱི། །

སྐྱེད་བྱེད་བདག་ཉིད་གཞན་མིན་ན། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ནུས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་གྱི་ནུས་པ་དང་། ཉེར་ལེན་གྱི་ནུས་པ་གཉིས་ལས་སྐབས་འགར་
གཟུང་བའི་ནུས་པ་ཉམས་ནས་ཕྱི་མ་དོན་ལ་འཕོ་བར་འགྱུར་གྱི། སྐྱེད་བྱེད་ཉེར་
ལེན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ནུས་པ་གཞན་ཉམས་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལ་ནི། །
གཟུང་ལས་སྐྱེད་བྱེད་གཞན་མེད་དེ། །
གཟུགས་སོགས་དེ་ལྟ་མིན་པར་ནི། །
བློ་ལ་དངོས་སུ་ཕན་འདོགས་མེད།
ཤེས་པ་སྔ་མ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་ལས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་

369

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

པའི་ནུས་པ་གཞན་མེད་དེ། ཕྱི་མ་དེས་ཁྱོད་གཟུང་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་གཟུང་བའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་དྲི་སོགས་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་བྱེད་དུ་
བསྐྱེད་པ་དེ་ལྟ་མིན་པར་རང་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་བློ་ལ་དངོས་སུ་ཕན་
འདོགས་པའི་ནུས་པ་མེད་དེ། དེ་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོང་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ལས་འདི་ཡི། །
དེ་དངོས་ངེས་པ་གཞན་ཅི་ཡོད། །
བློ་ལའང་དེ་ཡོད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །

དེ་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་རྣམ་གནས། །
དཔེ་དེ་ལྟར་བློ་སྔ་མ་དེ་ཡང་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་དེ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གནས་པར་ཐལ། བློ་སྔ་མ་ལའང་ཕྱི་མ་དེ་ཡི་རང་འཛིན་བྱེད་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་དེར་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཟུང་བའི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་རང་འཛིན་བྱེད་དུ་
དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་ལས་གཞན་གཟུང་དོན་འདི་ཡི་དངོས་པོར་འཇོག་པའི་ཐབས་
ཀྱི་ངེས་པ་གཞན་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པར་རང་འཛིན་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་པ་ཕྱིའི་གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གྱི། ནང་བློའི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་
པ་སྔ་མའི་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་དུ་ཐལ། དེ་རང་འཛིན་བྱེད་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འཛིན་པ་ཡི་ནི་ཉེར་ལེན་དང་། །
མྱོང་བ་སེམས་ཀྱི་གཟུང་མཚན་ཉིད། །

370

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཁྱབ་པར་ཐལ། ནང་བློའི་གཟུང་དོན་ཡོད་ན་རང་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་དེ་མྱོང་བ་སེམས་ཀྱི་གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་
བརྟག་པ་མཐའ་གཟུང་གི་ཚུལ་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ལ་བློའི་གཟུང་དོན་ཁས་ལེན་པ་མིན་ནོ། །
འོ་ན་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་པ་རྣལ་འབྱོར་པའི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་
ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ནང་བློ་ལ་བལྟོས་པའི་གཟུང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། གཟུགས་སོགས་དང་ནི་སེམས་དེ་ལྟར། །
གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་དཔྱོད་པ་འདི། །
མ་དག་བློ་ཅན་ལ་ཡིན་གྱི། །

རྣལ་འབྱོར་རྟོགས་པ་བསམ་མི་ཁྱབ། །
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་དུ་བཞག་པ་དང་།
སེམས་སྔ་མ་ཕྱི་མའི་ཉེར་ལེན་ཡང་ཡིན་མྱོང་བྱ་ཡང་ཡིན་ན། དེའི་གཟུང་དོན་དུ་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ལ། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གཟུང་བའི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྤྱོད་པ་འདི། རང་རིག་ཁས་མི་
ལེན་པའི་མ་དག་པའི་བློ་ཅན་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མའི་གནོད་བྱེད་སྟོན་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། རྣལ་འབྱོར་པའི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་
རྟོགས་པ་རྟོགས་ཚུལ་དང་བཅས་པ་ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་
བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡི་དོན་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། རྣལ་འབྱོར་

371

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

པའི་རྟོགས་པ་སོ་སྐྱེའི་ཚད་མས་རྟོགས་མི་ནུས་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་རྟོགས་པ་འགའ་ཞིག་སོ་སྐྱེའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། ཁ་ཅིག་ཡིད་ཆེས་
རྗེས་དཔག་གིས་ཅི་རིགས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སོ་སྐྱེའི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ན།
ངེས་པར་དེའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་ཡང་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། བློ་སྔ་མ་ཕྱི་མའི་གཟུང་དོན་
ཡིན་པར་རེས་འགའ་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ལ་ཕྲ་སོགས་ངོ་བོ་ཡིས། །
གཟུང་བ་གཟུང་མིན་ཉིད་འགྱུར་ན། །
གཟུགས་སོགས་བློ་ལ་སྔར་མེད་གང་། །
ཕྱིས་སྐྱེས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད། །
དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྔར་གཟུང་བ་ཕྱིས་གཟུང་

དོན་མིན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་སྔར་རགས་པ་ཕྱིས་ཕྲ་བ་ལ་

སོགས་པའི་འགལ་རྐྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་བློ་སྔ་མ་ལ་སྔར་མེད་པའི་རང་མྱོང་བྱེད་བློ་ཕྱི་མས་མི་མྱོང་བའི་འགལ་རྐྱེན་གང་ཕྱིས་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མྱོང་བྱེད་མེད་པའི་བློ་མི་
སྲིད། དེ་ཡང་མྱོང་བྱེད་དོན་གཞན་གྱིས་མྱོང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་རང་བློ་འཛིན་འགྱུར་ན། །
དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ཡི་སེམས། །

372

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གང་ཡིན་དེ་ཉིད་འཛིན་འགྱུར་བ། །
དེས་ན་དོན་གཞན་རྟོགས་མི་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། བློ་ཕྱི་མས་བློ་ལས་དོན་གཞན་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེས་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ཡི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་བློ་སྔ་མ་ཕྱི་མ་ཁོ་ནས་འཛིན་ཅིང་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་
དེའི་ཕྱིར། གཟུང་དོན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་གཟུང་དོན་ལས་གཞན་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་མི་
འཐད་དེ། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ནུས་པ་དོན་གཞན་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན།
རྩ་བ། ནུས་པ་དུ་མ་གཅིག་མེད་ཀྱང་། །
དངོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས། །

གཅིག་དང་དུ་མ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད། །
གལ་ཏེ་གཅིག་ལས་དུ་མ་མིན། །
དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ནུས་པ་དོན་གཞན་དུ་མ་ཡོད་པས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བསྐྱེད་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ནུས་པ་ཅན་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ནུས་པ་དུ་མ་དང་གཅིག་མེད་ཀྱང་། དངོས་པོ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་འབྲས་བུ་གཅིག་དང་དུ་མ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ནུས་པ་དོན་གཞན་དུ་མ་ཡོད་པས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་ན་གཅིག་ལས་དུ་མ་འབྱུང་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། རྩ་བ། མ་ཡིན་འགའ་ཞིག་གཅིག་ལས་གཅིག །
འབྲས་བུ་ཚོགས་པ་དག་ལས་བྱུང་། །
གཅིག་ཀྱང་ཚོགས་པ་གཉིས་འགྱུར་ཕྱིར། །

373

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།

དེ་ནི་དུ་མ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད། །
ནུས་པ་དོན་གཞན་དུ་མ་ཡོད་པས་རྒྱུ་གཅིག་ལས་འབྲས་བུ་དུ་མ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་གཅིག་ལས་ཕྱི་མ་གཅིག་འབྱུང་། འབྲས་བུ་ཕལ་ཆེར་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཇི་ལྟར་
གཅིག་ལས་དུ་མ་འབྱུང་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། ནུས་པ་ཅན་ལས་དོན་གཞན་པའི་ནུས་པའི་དབང་གིས་གཅིག་ལས་དུ་མ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་གཅིག་ཀྱང་རང་གི་འབྲས་བུ་སོ་སོ་ལ་བལྟོས་ནས་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱི་ཚོགས་པ་གཉིས་
སུ་འགྱུར་བས། དེ་ནི་རང་གི་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་བློ་གཞན་དོན་དང་ནི། །
རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་འཛིན་འགྱུར་ན། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། བློ་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་རྣམ་ཤེས་སྔ་
མ་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་འགྱུར་བས་ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྔ་ཕྱིར་སྣང་བ་ཅན་ཉིད་ཕྱིར། །

དཔྱོད་པ་ལ་སོགས་དོན་གཅིག་ལ། །
རྟག་ཏུ་རིམ་གྱིས་མཐོང་བ་ཡི། །
བརྗོད་ཉིད་རིམ་མིན་ཉིད་འགྱུར་ཞིང་། །
ཨ་ཨི་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེས་པ་ན། ཨི་ལ་སྤྱོད་པའི་བློ་གཅིག་བུ་དེ་ལ་བརྗོད་པ་ཨ་ཨི་གཉིས་རིམ་མིན་ཅིག་ཅར་ཉིད་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་གི་གཟུང་དོན་ཨི་དང་། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རང་གི་ཉེར་ལེན་ཨ་འཛིན་པའི་ཤེས་

374

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་ཨས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་པར་
ཐལ། ཨ་ཨི་གཉིས་ཐོས་པའི་དུས་རྟག་ཏུ་རིམ་གྱིས་མཐོང་བ་ཡི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
གཉིས་སྔ་ཕྱིར་སྣང་བ་ཅན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལ་སོགས་པས་གཞན་སྡུད་དོ། །
རྩ་བ། གཅིག་ཀྱང་གཉིས་གཉིས་སྣང་བར་འགྱུར། །
བདག་དང་དེ་རིག་སྣང་བའི་ཕྱིར། །

ཨ་གཅིག་པུ་ཐོས་པའི་ཚེ། གཅིག་ཀྱང་ལན་གཉིས་གཉིས་སུ་སྣང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཨ་བདག་ཉིད་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་། དེ་རིག་པའི་མྱོང་བྱེད་དོན་གཞན་ལ་སྣང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་ཡུལ་གཞན་འཕོ་བ་ན། །
ཐ་མ་ཉམས་སུ་མྱོང་མིན་ན། །
གཞན་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་བཞིན། །
ཐམས་ཅད་མྱོང་མེད་ཐལ་བར་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། ཡུལ་གཞན་ཕྱི་རོལ་ལ་འཕོ་བ་ན་འཕོ་ཁ་མའི་བློ་ཐ་མ་དེ་
མྱོང་བྱེད་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མིན་པར་དེའི་བློ་ཕྱི་མ་ངེས་དོན་
འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། གཞན་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་རང་གིས་མ་
མྱོང་བ་བཞིན། རང་གི་བློ་སྔ་མ་ཐམས་ཅད་མྱོང་བྱེད་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་བློ་ཐ་མ་དོན་ལ་འཕོ་ཁ་མ་མྱོང་བྱེད་མེད་པ་གང་ཞིག་དེ་དག་ལ་མྱོང་བྱེད་ཡོད་མེད་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་བདག་མྱོང་མངོན་སུམ་ཡིན། །

375

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ།
གཞན་གྱིས་མྱོང་འགྱུར་མ་ཡིན་ན། །
གང་གིས་དེ་སྐད་བརྗོད་འགྱུར་བ། །
བདག་གིས་མྱོང་དེ་གང་ལས་གྲུབ། །
གལ་ཏེ། རང་རིག་མེད་ཀྱང་བདག་གི་མྱོང་བྱ་རང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་བདེ་སོགས་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པས། རང་གི་
མྱོང་བྱ་ཡང་གཞན་གྱི་མྱོང་བྱ་བཞིན་དུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་མཚན་གང་
གིས་བདག་དང་གཞན་གྱི་མྱོང་བྱ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་སྐད་
བརྗོད་པར་འགྱུར་བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་གིས་མྱོང་བ་དེ་ཚད་མ་གང་ལས་ཀྱང་གྲུབ་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་གྲུབ་ན་རང་རིག་མེད་པ་ཉམས་སོ། །རང་རིག་མེད་པས་མྱོང་བ་མི་འཐད་ན། མིག་ལ་སོགས་པ་གསལ་ལོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གསལ་རྒྱུ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་གྱི། །

གསལ་བར་འདོད་པའི་གསལ་བ་མིན། །
གལ་ཏེ་གསལ་བར་མ་གྲུབ་ཀྱང་། །
གསལ་ན་འགྲོ་འདི་གསལ་བར་འགྱུར། །
མིག་གི་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། །རང་ཉིད་རིག་པའི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པར་ཡང་གསལ་ལོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གསལ་བ་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རང་གསལ་

བར་འདོད་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་གསལ་བའི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ། ཡུལ་

376

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གསལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་
རང་གསལ་བར་མ་གྲུབ་ཀྱང་། དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་ན་འགྲོ་བ་འདི་ཀུན་གྱིས་

དོན་གསལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཚད་མ་ཡུལ་བཅས་གྲངས་ཀྱི་ངེས་པ་

དང་། །མངོན་སུམ་མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་ཚད་འབྲས་དང་། །ཐུན་མོང་མིན་པའི་བདེན་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་མཁས། །མངོན་སུམ་ལེའུ་བྱེད་ལས་ཡིན་པར་རྟོགས། །
རྩ་བ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་སྟེ་
གསུམ་པའོ།། །།
ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལས་མངོན་
སུམ་གྱི་ལེའུ་འགྲེལ་པ་སྟེ། ལེའུ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་པའོ། །འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུལ་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག ། ། །

377

༼གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ་

བཤད་པ།༽
༈ རྗེ་བཙུན་བླ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གཉིས་པ་རང་གིས་གཞལ་བྱ་ངེས་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་ལ། མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་གཅོད་པའི་ཚུལ་དང་། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། རྗོད་བྱེད་ངག་གི་རང་བཞིན་དང་། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་
ནོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། སྒྲུད་ངག་དང་།
སུན་འབྱིན་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར། རང་དོན་ལེའུ་དང་གཞན་དོན་ལེའུ་
དགོས་པའི་ཁྱད་པར། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་དག་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་སུན་
འབྱིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ངག་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་མི་འདོད་པ་འཕེན་ཞིང་འདོད་པ་འགོག་པར་བྱད་
ལ། རྒོལ་བའི་འདོད་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང་། མི་འདོད་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
སྐྱོན་མེད་དེ། གཉིས་ཀས་འབྲེལ་བ་སྟོན་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་

རྟགས་དང་། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་བློ་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་འདྲ་
སྟེ། ཐལ་འགྱུར་ལ་ནི་རྟག་ན་མ་བྱས་པའི་ཁྱབ་པ་ངེས། སྒྲ་ནི་རྟག་པའི་ཕྱིར་མ་བྱས་

པར་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ན། སྔར་མི་འདོད་པའི་དོན། སྒྲ་མ་བྱས་པར་འདོད་དགོས་

378

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པར་འདུག་སྙམ་པ་ནི་མི་འདོད་པ་འཕེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཁྱབ་པ་ངེས་ཤིང་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་རྟག་པ་བློ་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། ཆོས་མི་
མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་དག་ལ་ནི་སྒྲ་ནི་བྱས་ཞེས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་སོང་ཞིང་། ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་ནོ། །དེས་ན། སུན་འབྱིན་གྱིས་ནི། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ལོག་
ནས་བློ་ཐེ་ཚོམ་ཅན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྒྲུབ་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་གཅོད་པར་བྱེད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། རང་དོན་ལེའུ་ལས་ལོགས་སུ་གཞན་དོན་ལེའུ་བརྩམས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། གཞན་དོན་ལེའུ་ནི། ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ངག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། དེ་རང་དོན་ལེའུ་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་དོན་དུ་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་ནས་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ངག་མ་བསྟན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་
པའི་ངག་གི་དབྱེ་བ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ཡང་། མི་འཐད་དེ། རང་དོན་དུ་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསལ་བར་བསྟན་པ་ན། དེ་བརྗོད་པའི་
ངག་གི་དབྱེ་བ་ཡང་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་བརྗོད་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྨོངས་པ་འབའ་
ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ལེའུ་ཐ་མ་བརྩམས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དངོས་ཀྱི་

འབྲས་བུ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། རང་དོན་ལེའུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ཚུལ་
གསུམ་པའི་རྟགས་ཡིན་ལ། དེ་བློ་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྟགས་ཅན་

379

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དོན་ལེའུ་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་སྒྲུབ་ངག་ཡིན་ལ། དེ་བློ་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལ་གོ་
བ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ལེའུ་གཉིས་ནི། དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་གོ་རིམས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི། །རང་གིས་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཚིག་འདིས་བློ་སྐྱོན་དང་། དོན་སྐྱོན་དང་། སྒྲའི་སྐྱོན་གསུམ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན་པ་ན། སྤྱོར་བའི་འགོད་ཚུལ་ཡང་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱབ་པ་མ་བརྗོད་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་སོགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་མ་བརྗོད་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་ཉེར་གཏོད་བརྗོད་པ་སོགས་ཀྱང་སྐྱོན་ཅན་དུ་དོན་གྱིས་གོ་བས་ཕྱོགས་ཆོས་དང་། ཁྱབ་པ་
དངོས་སུ་སྟོན་ཞིང་། བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པ་ཞིག་སྒྲུབ་ངག་ཏུ་དོན་གྱིས་གོ་བར་
འགྱུར་བས་སོ། །དེ་ལ་རང་གིས་མཐོང་བ་དང་། དོན་དང་། གསལ་བྱེད་གསུམ་གྱིས་

རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ཁས་བླངས་ཙམ་གྱིས་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གྲུབ་པར་འདོད་
པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་མི་གནས་པར་འདོད་པ་དང་ལུང་ཙམ་གྱིས་

བཞག་པ་རྟགས་སུ་སྨྲ་བ་དང་། ངག་ལྷག་ཆད་ཅན་དུ་བརྗོད་པ་རྣམས་སེལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ངག་ལྷག་ཆད་ཅན་ནི། སྒྲ་ནི་མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། བུམ་པ་བྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་བྱས། དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པ་བཞིན་ཏེ།
བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་དོན་མེད་དེ། དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ངག་

བཀོད་པ་ཡིན་པས། སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །དཔེ་

380

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བརྗོད་ཀྱང་ཁྱབ་པ་མ་བསྟན་པས་ཁྱབ་པ་མ་ཚང་ལ། ཉེར་གཏོད་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་དང་ཟློས་ཤིང་། མཇུག་སྡུད་དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་དང་ཟློས་སོ། །སྒྲ་སྐྱོན་ཞུགས་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་གྲུབ་ཅིང་། གྲུབ་པ་ལྟར་ཚད་མས་ངེས་ནུས་པས། རྟགས་སྐྱོན་དང་བཅས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་
དཔག་པར་ཚིག་གི་སྐྱོན་ཡོན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དོན་གྱི་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་ཇི་
ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པས་སྨྲ་བ་པོ་ལ་ཀླན་ཀར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པས། རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་རྩོད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ངག་བཀོད་ན་རྒོལ་
བ་ཕམ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་གིས་མཐོང་བ་ནི། ཚུལ་གསུམ་རྒོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་བློ་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། རང་གིས་མཐོང་བའི་དོན་བཤད་པ། དོན་ཞེས་སྨོས་པའི་དགོས་པ། གསལ་བྱེད་སྨོས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་སྟོན་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གོ་ཞེས་སྨོས་པས་ཆོག་མོད། རང་གིས་མཐོང་བ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།
རྩ་བ། གཞན་ལ་བསྟན་པར་བྱ་ཉིད་ཕྱིར། །

བདག་མཐོང་མིན་ཡང་གཞན་དག་གིས། །
མཐོང་བ་སྒྲུབ་བྱེད་ཅེས་ཁ་ཅིག །
ཚུལ་གསུམ་རང་ལ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་རང་གིས་གྲུབ་པ་དགོས་ཀྱང་། ཕྱིར་

རྒོལ་གཞན་ལ་ཚུལ་གསུམ་བསྟན་ནས་དེ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པར་བྱ་

381

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་གསུམ་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཚད་མས་མཐོང་བ་མིན་ཡང་། ཕྱིར་རྒོལ་གཞན་དག་གིས་ཚད་མའམ་ལུང་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་བ་སྒྲུབ་
བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་གྲངས་ཅན་པ་ཁ་ཅིག་སྨྲ་བས་དེའི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །ལོག་རྟོག་གི་སྦྱོར་བ་ནི། བློ་བདེ་ཆོས་ཅན། སེམས་མེད་བེམ་པོ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཙམ་ལྔ་པོ་བཞིན་ནོ། །དེའི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་མཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ལས་ཁས་བླངས་པ་དང་། རྟགས་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། སྔར་ཡོད་གསར་དུ་འཇིག་པ་ཡང་བློ་དང་བདེ་བ་ལ་གྲུབ་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ལས་ཁས་བླངས་པ་དང་། སེམས་པ་ཅན་ལ་སྐྱེ་འཇིག་མི་བྱེད་པས་ཁྱབ་པ་ནི་གྲངས་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་ཏེ། སེམས་པ་ཅན་ནི། བཅིངས་གྲོལ་ཀུན་གྱི་གཞིར་གྱུར་ཅིང་། དེ་ཉིད་ལུས་འདོར་ལེན་བྱེད་པ་པོའི་
བདག་ཡིན་པས་རྟག་པའི་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་ཙམ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ། རང་གི་
ཐལ་འགྱུར་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །རྩ་བ། དེ་སྤང་ཕྱིར་བདག་མཐོང་བའི་ཚིག །
དང་པོ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་འཆད་པ་ན་བདག་གིས་མཐོང་བའི་ཚིག་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་ཙམ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སྨྲ་བ་དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཏུ་སྨོས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང་། དེས་སྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་ཁས་བླངས་ཙམ་

382

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་། གྲངས་ཅན་རང་ལ་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་རིགས་པ། ཁས་བླངས་ཙམ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་

ལུང་གི་གནོད་སྒྲུབ་མི་རུང་བ་སྤྱིར་བསྟན། རྟགས་འདི་ལ་མི་རུང་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་
བཤད་པའོ། །
རྩ་བ། ཡོངས་བརྟགས་ཡོངས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར། །

རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཡུལ་ལ་ཚིག །
ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་མ་ཡིན། །
དེར་ནི་རྗེས་དཔག་འཇུག་མི་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། དངོས་སྟོབས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཡུལ་ལ་ཚིག་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་

དཔྱོད་པའི་སྐབས་དེར་ལུང་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ།

ལུང་གི་དོན་ལ་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་
དེ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཡོངས་སུ་ལེན་རིགས་ཀྱི། དང་པོ་གཉིས་
ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལེན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། གནས་དང་པོར་ཚིག་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་
ཡིན་ན། སྒྲོན་མེས་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། རང་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་གསལ་བྱེད་དུ་འགྱུར་ལ།
དེ་ལྟ་ན། སངས་རྒྱས་པ་དང་། གྲངས་ཅན་པའི་ཚིག་གཉིས་ཀ་ལ་མཚུངས་པས་བློ་བདེ་སེམས་པ་ཅན་དེར་ནི། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གནོད་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ནུས་པ་དང་བཅས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་

383

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།
ཕྱིར། བློ་བདེ་སེམས་མེད་དེར་ནི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པར་མི་འགྱུར་པར་ཐལ། དེ་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལུང་ལ་གནོད་ཕྱིར་གཞན་ལ་ནི། །
སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་ཕྱིར་དེ་ཡི་ཚེ། །
དེ་ནི་ཚད་མིན་དེ་བས་ན། །
དེས་གྲུབ་མ་ལུས་གྲུབ་མ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་དེ་ཡི་ཚེ། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དེ་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡི་ཚེ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དོན་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ལུང་དོན་ལས་གཞན་བློ་བདེ་སེམས་མེད་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་འབའ་ཞིག་པ་དེས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དང་། རྟགས་དེས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་བློ་བདེ་སེམས་མེད་སོགས་མ་ལུས་པ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེ་བས་ནའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་ལུང་དེ་ལྡན་ལ་གྲུབ། །
ཅེ་ན་གང་གི་ལུང་གང་ཡིན། །
གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དོན་ལ་གནོད་པ་བརྗོད་པས། ངེད་
ཀྱི་ངོར་ཚད་མ་མིན་ཡང་ལུང་དེ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པ་དང་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཚད་མར་གྲུབ་པས་དེས་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱང་འགྲུབ་ལ། ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་ན། བསྒྲུབ་བྱ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་གྲུབ་བོ་ཅན། ལུང་སྐབས་འདིར་སངས་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་ལ་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བ་དེ་ཁས་བླངས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནམ། ཁས་མ་བླངས་

384

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཀྱང་སྐྱེས་བུ་རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ལ་ལྡན་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དངོས་སྟོབས་ལ་སྤྱོད་པའི་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་པས་གནོད་བྱེད་དང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སངས་རྒྱས་

པ་ཁོ་ན་ལ་ལུང་དེ་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་པ་གང་གིས་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་གང་ཡིན་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ལུང་དེ་ཁས་མ་
བླངས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་
ལ་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་པ་གང་གི་དང་པོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

འབྲེལ་པའི་ལུང་གང་ཡིན་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཚད་མས་གནོད་པར་གྱུར་པ་ཡི། །
ལུང་དེ་ཇི་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན། །
དེ་དང་འགལ་བ་ཁས་ལེན་པ། །
དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
གྲངས་ཅན་དུ་མ་ཟད་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་ཡང་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཇི་ལྟར་ཡང་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུང་དེའི་དོན་ལ་ཚད་མས་གནོད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ལུང་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟར་མི་ཤེས་ཤིང་། ཚད་མར་ཞེན་པས་དེ་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བློ་བདེ་སེམས་པ་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་དེ་ཚད་མ་ལྟར་སྣང་དུ་མི་ཤེས་ཤིང་། ཚད་མར་ཞེན་པས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཇི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུང་དེའི་དོན་དང་འགལ་བ་བློ་བདེ་སེམས་མེད་ཁས་ལེན་པ་

385

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

རིགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལས་གཞན་པ་ཁས་ལེན་ན། །
དེ་དོར་ཡན་ལག་ཚད་མ་མིན། །
ཁྱབ་པར་ཐལ། ལུང་དེའི་དོན་ལས་གཞན་པ་དངོས་འགལ་ཁས་ལེན་ན། ལུང་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པ་དར་བའི་ཡན་ལག་ཡིན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་མིན་པའི་ཕྱིར།

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ལྟར་ན། དངོས་སྟོབས་ཡུལ་ལ་ལུང་གི་གནོད་སྒྲུབ་ཁས་མ་བླངས་པ་དང་། ཁས་བླངས་ཀྱང་དོར་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཡོངས་བརྟགས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒོལ་བས་དོར་བ་དང་། ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་དོར་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་ལ་གནོད་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །ཕྱི་མ་ནི་ཚད་མས་ཞེས་སོ། །དེས་ན་
ལུང་ལ་གནོད་ཕྱིར་དང་། ཚད་མས་དང་། དེ་དང་འགལ་བ་ཞེས་པས་རིམ་པ་བཞིན་
དུ་ལུང་འདོར་བའི་དུས་གསུམ་བསྟན་ཏེ། སུན་འབྱིན་ལ་རྣ་བ་གཏོད་པའི་དུས་དང་།
ལུང་དོན་ལ་གནོད་པ་མཐོང་བའི་དུས་དང་། ལུང་དོན་དང་འགལ་བ་ཁས་ལེན་པའི་དུས་དེ་དག་སྔ་མར་མ་དོར་ཡང་ཕྱི་མ་གཉིས་སུ་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ངེས་
པར་འདོར་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་གྲངས་ཅན་ཁྱོད་རང་གིས་ཀྱང་འདོད་དགོས་པས་སྐབས་དེར་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ག་ལ་རིགས་ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་གྲངས་ཅན་རང་གིས་རྟོགས་པའི་ཐབས་དེ་བརྗོད་རིགས་པ། དེ་ལུང་གིས་གྲུབ་པ་མི་འཐད། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་

གྲུབ་པ་མི་འཐད་པའོ། །
རྩ་བ། རང་རྟོགས་གང་ལས་བྱུང་གྱུར་པ། །

386

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ནི་ཅིས་མ་བརྗོད། །
རིགས་པ་གང་གིས་ལུང་འཛིན་པ། །དེ་ནི་འདིས་ཀྱང་ཅིས་མི་འཛིན། །
དང་པོ་ནི། གྲངས་ཅན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གིས་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་རྟོགས་པ་གང་ལས་བྱུང་བར་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ནི། སངས་རྒྱས་པ་ལ་ཅི་ནས་ཀྱང་མི་བརྗོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ངོར་བློ་བདེ་སེམས་མེད་རྟགས་ཡང་དག་གིས་སྒྲུབ་པར་འདོད་པའི་རྒོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ལ། དེ་ཁྱེད་ཚད་མར་ཁས་མི་ལེན་པས་མ་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། ལུང་དེ་ཚད་མ་མིན་ན་གྲངས་ཅན་རང་ཉིད་
ཀྱིས་ཀྱང་། དེ་ལས་རྟོགས་པར་མི་རུང་ལ། ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རིགས་པ་གང་གིས་ལུང་ཚད་མར་འཛིན་པའི་རིགས་པ་དེ་ནི། སངས་རྒྱས་པ་ལ་བརྗོད་རིགས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་པ་འདིས་ཀྱང་དེ་ཅི་ནས་ཚད་མར་མི་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་པའི་བློ་ངོར་བློ་བདེ་སེམས་མེད་སྒྲུབ་འདོད་ཀྱི་རྒོལ་བ་
གང་ཞིག། དེ་ལུང་ཚད་མ་ཁོ་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་བློ་བདེ་སེམས་མེད་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ལ་དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་ཁོ་
ནས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་གཞན་ལ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྔར་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་གང་དག་གིས། །
ཐ་མལ་པར་གྱུར་རྟོགས་པ་དང་། །
དབང་པོ་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་དེ་དག །

387

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

དེའི་དོན་ནུས་ཤེས་ལ་ནུས་ཡིན། །
སྔར་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་པར་གྱུར་པ་ལས་ཕྱིས་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་སྒྲུབ་
བྱེད་གང་དག་གོམས་པར་བྱས་པ་དག་གི །བློ་བདེ་སེམས་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་འབྱུང་བར་རྟོགས་པ་དང་ཐབས་གང་ལས་དབང་པོ་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་ཐབས་དེའི་འབྲས་བུའི་དོན་སྒྲུབ་ནུས་པར་ཤེས་ནས་གང་ཟག་དེ་ལ་ཐོག་མར་ཐབས་དེ་བསྟན་ནུས་པ་ཡིན་གྱི། དང་

པོ་ནས་གྲུབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་གྲངས་ཅན་ཁྱོད་རང་ཡང་མི་འདོད་དོ། །དེ་ཆོས་ཅན། བློ་བདེ་སེམས་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེའི་ཐབས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་བསྟན་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ཡི་ངོར་བློ་བདེ་སེམས་མེད་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་འདོད་ཀྱི་རྒོལ་བ་གང་ཞིག །དེ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཁོ་ནས་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ། ཐབས་འགའ་ཞིག་དང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་འབྲེལ་པ་རྣམ་པར་ཆད་པ་ཅན་ཡིན་པས། དོན་འདི་ལས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་

ཀྱང་བསྟན་པར་མི་ནུས་པས་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གང་ཡང་འབྲེལ་པ་རྣམ་ཆད་ཅན། །
སྤྱིས་ཀྱང་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི། །
དོན་དེ་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། །
སྒྲུབ་བྱེད་དཔྱོད་པ་ཅུང་ཟད་མེད། །
བློ་བདེ་སེམས་མེད་དང་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་གྱི་དོན་དེ་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་
བྱེད་ཀྱི་དཔྱོད་པ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། བློ་བདེ་སེམས་

388

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མེད་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཁོ་ནས་རྟོགས་པ་གང་ཞིག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་ཐབས་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་པ་རྣམ་པར་ཆད་པ་ཅན་ཡིན་པས། སྤྱིའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཆོས་གཉིས་
འབྲེལ་པ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་འོག་ནས་འཆད་པས་གཞུང་འདིའི་དོན་མིན་ནོ། །རྩ་བ། སྐྱེས་བུའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ནི། །
དེ་ཉིད་དེ་ཉིད་མིན་འཇོག་ན། །
གཏན་ཚིགས་དེར་སྣང་མེད་འགྱུར་ཏེ། །
དེ་ནི་དངོས་རྟེན་མིན་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་བསམ་པའི་དབང་ཙམ་དག་གིས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དེ་ཉིད་དང་། དེ་ཉིད་མིན་པའི་ལྟར་སྣང་འཇོག་ནུས་པར་ཐལ། ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་

ཁས་བླངས་ཙམ་ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཏན་ཚིགས་
ཡང་དག་དང་། དེར་སྣང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་དེ་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཇི་ལྟ་
བ་ལ་བརྟེན་པ་མིན་པར་རང་དགར་ཡང་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་ཡོད་ཤེས་ལ་ལྟོས་བཅས་ཡིན། །
མེད་པ་ཤེས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་མིན། །
ཡོད་ཀྱང་དངོས་དང་འབྲེལ་མེད་པའི། །
རྟོགས་པ་རྟོགས་པ་མེད་དང་མཚུངས། །
དེས་ན་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་མེད་པ་རྟོག་པས་དེ་དང་ལྡན་པར་ཤེས་པས་སྒྲུབ་

389

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་ཡོད་ཅིང་དེ་ལྟར་ཚད་མས་ཤེས་པ་ལ་བལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང་། འབྲེལ་པ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བློ་བདེ་སེམས་མེད་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་སྐྱེ་འཇིག་གི་རྟགས་ལས་དེ་རྟོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྟོགས་པ་མེད་པ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ། རྟགས་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དངོས་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རང་བཞིན་དང་ནི་འབྲས་བུའམ། །
སྣང་བ་མཐོང་བ་མེད་ཉིད་རྟགས། །
རྟགས་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དང་། འབྲས་བུའམ་ཡོད་ན་སྣང་དུ་
རུང་བ་ལས་ཡོད་པར་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་གང་རུང་དུ་ཐལ། དེ་དེ་སྒྲུབ་
ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འབྲེལ་དེ་དངོས་ལ་གྲུབ་ཡིན་ན། །
རང་ལ་ཅི་ཡི་ཕྱིར་མ་གྲུབ། །
གཞན་གྱིས་ཀྱང་གཞན་ལས་རྟོགས་པར། །
མི་རིགས་་།
གཉིས་པ་ནི། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དེ་དངོས་པོ་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། འབྲེལ་

390

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་དེ་གྲངས་ཅན་རང་ལ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མ་གྲུབ སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཆོས་འབྲེལ་པ་མེད་ན།
སངས་རྒྱས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལས། གཞན་ལས་བསྒྲུབ་
བྱ་རྟོགས་པར་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྟགས་ཆོས་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་མི་རུང་ན། ཁྱེད་དང་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་
ཕྱོགས་གླང་སོགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། མི་འདོད་
པའི་ཆོས་གཞན་ཐལ་བར་བསྒྲུབ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པས་བ་ལང་གི་སྤྱི་ཆ་

མེད་གཅིག་གསལ་བ་དུས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བར་འདོད་པ་ལ། བ་ལང་གི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པར་ཐལ། རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཅེས་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་དེའི་རྟགས་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གྲངས་ཅན་གྱིས་རང་རྒྱུད་འདོད་པའི་རྟགས་ཁས་བླངས་ཙམ་དུ་མི་
རུང་བར་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མི་མཚུངས་པར་ཐལ།
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་་་་་་་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་ཡིས། །
ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་འབྲེལ་ཕྱིར། །

གཅིག་མེད་ན་གཞན་དགག་ཕྱིར་ཡིན། །
ཐལ་བ་འདི་ནི། རྟགས་བྱེ་བྲག་པ་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་ཁས་བླངས་ཙམ་རྟག་
སུ་བཀོད་པ་ཡིས་མི་འདོད་པའི་ཆོས་གཞན་ཐལ་བར་སྒྲུབ་ཅིང་འཕེན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་བློ་ངོར་མི་འདོད་པ་སྒྲུབ་ཅིང་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཐལ་བ་དེ་
འཕངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་ཆ་བཅས་གཅིག་ཏུ་མེད་ན་གསལ་

391

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བ་དུ་མ་ལ་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བ་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆ་

བཅས་སུ་མེད་ན་གསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བ་དགག་ནུས་པར་ཐལ། དེ་ཆ་བཅས་ཀྱི་བདག་གཅིག་པའི་ཁྱབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་གཉིས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་འདིར་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་སུ་ཐལ་པས་འཕངས་པའི་རང་རྒྱུད་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་ཅན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་བསྟན་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་

རོ། །རྟགས་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ན། རང་རྒྱུད་རྟགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་
དུ་ཁྱབ་པ་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དགོས་སོ། །ཐལ་བ་འཕན་པའི་ཚེ། བ་ལང་གི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། དུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།

ཅེས་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བུམ་པའང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རིགས་ཏེ། བུམ་པ་དུ་མ་ཡིན་ན། གཅིག་གི་མཚན་གཞི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྙེད་ལ། དེ་མ་རྙེད་ན་དུ་མ་ཡང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་
པར་ཐལ། ཞེས་བྱའོ། །འོ་ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་ཡང་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པས་ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་ཚད་མས་མ་བསལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་ཙམ་རྩོད་གཞིར་གཟུང་ན་ད་ལྟ་ཡིན་ན་ཡང་། བྱེ་བྲག་པས་བཏགས་པའི་རྟག་དངོས་ཀྱི་

སྤྱི་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་ན། ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པའི་ཁྱབ་པ་བྱེ་བྲག་པའི་བློ་ངོར་གྲུབ་བམ། མ་གྲུབ།

392

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མ་གྲུབ་ན། དེའི་ངོར་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་མ་སོང་བར་ཐལ་ལོ། །འོན་ཏེ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། དེས་བཏགས་པའི་བ་ལང་གི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། དེའི་ངོར་ཆ་
དུ་མ་དང་བཅས་བར་ཐལ། དེའི་ངོར་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཚད་མའི་ངོར་བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །གྲུབ་ན། ཚད་མའི་ངོར་བྱས་པ་ཡིན་ན། ཚད་མའི་ངོར་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་ན། བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད། ཚད་མའི་ངོར་བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་ཀྱང་། ཚད་མའི་ངོར་བྱས་པ་ཡིན་ན། ཚད་མའི་ངོར་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་མི་དགོས་སོ་ཞེ་ན། སྔ་མ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །
རང་རྒྱུད་དང་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་སོགས་ནི། གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །
རྩ་བ། དོན་སྨོས་དེ་ནི་སྒྲ་དག་དང་། །
རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་བདག་ཉིད་ཅན། །
རྟགས་ཉིད་མིན་པར་སྒྲུབ་དོན་ཏེ། །
དོན་ལས་དོན་ནི་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་དོན་སྨྲོས་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དག་དང་། རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་
ཅན་གྱི་རྟགས་རྣམས་རྟགས་ཡང་དག་ཉིད་མིན་པར་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་

393

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།
ཕྱིར། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། རང་མཚན་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྱབ་བྱའི་དོན་ལས་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི་
ངེས་པར་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་ནི། ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་ཡང་ཡིན་མོད་ཀྱི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་དངོས་
སུ་རྟགས་སྦྱོར་དོན་གསུམ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཡང་། བརྒྱུད་ནས་དེ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དོན་རང་མཚན་འཇལ་བའི་ཚད་མའི་མཐའ་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཚད་མ་གང་ཡང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། རྟོག་དང་ལུང་དག་བྱེད་པ་པོའི། །
འདོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་འབྲེལ་དང་། །
དངོས་ལས་གཞན་དུ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། །

བཏགས་པ་དག་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན། །
རང་མཚན་དང་བརྒྱུད་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་གཞན་གྱིས་གློ་བུར་དུ་བཏགས་པ་དག་ནི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ལ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་དག་ནི་རྟོག་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་ལུང་དག་བྱེད་པ་པོའི་འདོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་དག་གི་འདོད་པ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལས་
གཞན་དུ་ཡང་འཇུག་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཚིག་གཉིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་མཚུངས། སྒྲུབ་བྱེད་སྟོན་པའི་ནུས་པ་ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱོགས་ཚིག་ལ་སོགས་པ་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་

394

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་གསལ་བྱེད་སྨོས་ལ། རྟགས་ཚིག་གིས་ཚུལ་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་ནུས་ཀྱང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །རྩ་བ། དོན་གྱིས་དོན་རྟོགས་ཕྱིར་དོན་ལ། །
ཕྱོགས་དང་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་ནུས་མེད། །
དེས་ན་དེ་དག་རང་ཉིད་ལས། །
སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་གནས་མ་ཡིན། །
སྒྲ་མི་རྟག་པའི་དོན་བསྒྲུབ་པ་ལ། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་ཕྱོགས་ཚིག་དང་། གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པའི་ཚིག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ནུས་པ་མེད་པར་ཐལ། བྱས་པ་ལྟ་བུའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱབ་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་གྱིས་དོན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ངེས་
པར་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚིག་དེ་དག་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སྒྲ་མི་
རྟག་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་གནས་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར་ཅི་སྟེ། ཕྱོགས་ཚིག་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མ་འབྲེལ་བས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་ན། རྟགས་ཚིག་ཀྱང་སྦྱོར་བ་གཅིག་པོ་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་མོད། གཏན་ཚིགས་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན། བདེན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་
གྲུབ་པའི་གཞིར། རང་སྨྲ་བ་པོའི་ཀུན་སློང་གི་བསམ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཙམ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྒྲ་བྱུང་ཚད་མར་བཤད་པ་
ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།

395

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིག་ནི་སྨྲ་བ་པོའི། །
བསམ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ན། །
ཚད་ཡིན་དེ་ལས་ཐེ་ཚོམ་དག །
སྐྱེ་ཕྱིར་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན། །
སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིག་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་བྱེད་
ཡང་དག་མ་ཡིན་ན་དོན་གང་གི་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་རང་སྨྲ་བ་པོའི་ཀུན་སློང་གི་བསམ་བ་སྟོན་ཞིང་
དཔོག་པར་བྱེད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་
བྱེད་མིན་ཏེ། ཁྱོད་བརྗོད་ཀྱང་། དེ་ལས་ཐེ་ཚོམ་དག་སྐྱེའི་ངེས་པ་དངོས་སུ་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ཡིས། །
བརྒྱུད་པ་ཡིས་ཀྱང་ནུས་པ་མེད། །
གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པ་རང་ཉིད་ལ། །
ནུས་པ་མེད་ཀྱང་ནུས་སྟོན་བྱེད། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། བརྒྱུད་པ་ཡིས་ཀྱང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་དེ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཙམ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་ཡིས་སོ། །སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་ཀྱང་། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གདགས་སུ་རུང་སྟེ། དེ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཅན་
གྱི་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ལྷག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་

396

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འདིར། རྟགས་ཚིག་བརྒྱུད་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་དཔྱད་མི་བཟོད་དེ། དོན་གང་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་མོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཕྱོགས་ཚིག་ཕྱོགས་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། རྟགས་ཚིག་གཏན་ཚིགས་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་མཚུངས་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་གིས་ཚུལ་གསུམ་ལ་དྲན་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ལ། ཕྱོགས་ཚིག་གིས་ཕྱོགས་ལ་དྲན་པ་བསྐྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
ཚུལ་གསུམ་སྔར་གྲུབ་ཟིན་བརྗེད་པ་དྲན་པར་བྱེད་དམ། མ་བརྗེད་བཞིན་དུ་དྲན་པར་བྱེད། དེ་གཉིས་ཀ་ཕྱོགས་ཚིག་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཕྱོགས་ཚིག་ལས་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་སྐྱེའི་དྲན་པ་མི་སྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ཅི་ཡིན། སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་དྲིས་པ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་ན་ཐེ་ཚོམ་དེ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
འོ་ན་རྟགས་ཚིག་ཀྱང་རྟགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ཀྱི་དྲན་པ་སྐྱེད་
བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཕྱོགས་ཁྱབ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཞིན་དུ་དྲིས་པའི་ཚེ། སྒྲུབ་ངག་བཀོད་ན་ཡང་ཐེ་ཚོམ་དེ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། སྒྲུབ་ངག་བཀོད་པའི་ཚེ་ཐེ་ཚོམ་ལས་མ་འདས་ཀྱང་། གང་ཟག་དེའི་ངོར་ཚུལ་གསུམ་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་ནས། མཐར་ཚིག་ལས་དྲན་པ་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཕྱོགས་ཚིག་ཀྱང་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དང་པོར་ཐེ་ཚོམ་ལས་མ་འདས་ཀྱང་། མཐར་སྒྲུབ་བྱེད་མཐོང་བའི་ཚེ། ཚིག་ལས་ཀྱང་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ། སྔར་ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་ཟིན་བརྗེད་ནས་མ་དྲན་པ་དྲན་རུང་དུ་ཡོད་པ་ལ་

397

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

རྟགས་ཚིག་བརྗོད་པས་དྲན་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཕྱོགས་ཚིག་ཀྱང་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། སྔར་ཕྱོགས་གྲུབ་ཟིན་བརྗེད་ནས་དྲན་རུང་དུ་ཡོད་པ་ཕྱོགས་ཚིག་གིས་དྲན་པར་བྱེད་ནུས་པ་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མའི་
ཡུལ་དུ་སོང་བ་ལ་ངེས་པར་བལྟོས་པས་ཚིག་དེའི་མཐུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཚུལ་གསུམ་ལ་དྲན་པ་བསྐྱེད་པ་རྟགས་ཚིག་གི་མཐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ངེས་པར་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ལ་བལྟོས་དགོས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་གིས་དོན་གང་དངོས་སུ་བསྒྲུབས་ནས་ཕྱོགས་བརྒྱུད་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་སྨ་དགོས་སོ། །གལ་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་སྨྲའི། ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པར་བྱེད་པས་ཕྱོགས་བརྒྱུད་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ལེགས་པར་བསྒྲུབ་དགོས་སོ། །ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་སྨྲའམ། འོན་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་ལ་དྲན་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་སྨྲ། དང་པོ་ལྟར་ན། ལེགས་པར་སྨྲས་སོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་སྦྱོར་པ་སྐོར་གཅིག་གི་ཚུལ་
གསུམ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་དེ་རྣམས་ཀྱང་རྩ་བའི་ཚུལ་གསུམ་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་དྲན་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་
ཁས་བླངས་སོ། །རྟགས་མ་གྲུབ་ན་སྔར་ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་ཟིན་རྟགས་ཚིག་གིས་དྲན་པར་བྱེད་ནུས་པ་འགལ་ལོ། །བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ནུས་པའི་དོན་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་

བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་ན། བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚིག་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་

398

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། བྱས་པ་དེ་ཅིག་ཤོས་དེ་སྒྲུབ་ནུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ད་དུང་

སྒྲུབ་བྱེད་མེད་བཞིན་དུ་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་དོ་ཞེས་སྨྲོས་ཤིག །འོ་ན་ཕྱོགས་ཚིག་ལ་བརྒྱུད་པ་ཡིས་ཀྱང་ནུས་པ་མེད་ཅེས་སྨྲོས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྐྱེ་ཕྱིར་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན། ཞེས་
པས་ཕྱོགས་ཚིག་བརྒྱུད་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། རྟགས་ཚིག་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་འཕེན་བར་ཐལ། ཕྱོགས་ཚིག་བརྒྱུད་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པར་སྟོན་པའི་ཚིག་དེས་རྟགས་ཚིག་བརྒྱུད་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་འཕེན་པའི་ཕྱིར། དངོས་བརྒྱུད་
གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་དེ་གཉིས་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པར་མཚུངས་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་ལེགས་པར་བཀག་ནས། སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་ན། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་
དགོས་ཀྱི། ཚིག་དེ་ལ་ཡང་རང་ཉིད་ལ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །གསུམ་པ་ལ། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ན། ཕྱོགས་ཆོས་འབྲེལ་བ་བསྒྲུབ་བྱ་དག །བརྗོད་པ་ལས་གཞན་སྤང་བར་བྱ། ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གཏན་ཚིགས་དོན་གྱི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས། །

ནུས་མེད་དེ་ནི་བརྗོད་པར་བཤད། །
གལ་ཏེ་དེ་ལའང་ནུས་ཡོད་དེ། །
གཏན་ཚིགས་ཚིག་ནི་འཇུག་ཕྱིར་ན། །

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་བཞེད་པ་མ་

399

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཡིན་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་བྱ་དེར་བསྟན་པ་ནི། །གཏན་ཚིགས་དོན་གྱི་ཡུལ་དུ་

འདོད། ཅེས་པའི་ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཚིག་དེས་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་
པའི་ཕྱོགས་དེ་ནི་བརྗོད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཚིག་སྔ་མའི་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ། བསྒྲུབ་བྱའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་

མཚན་ཉིད་པ་མིན་ནོ། །གང་དག་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་ཚིག་དེའི་དོན་དུ་བཟུང་ནས་འགལ་སྤོང་བྱེད་པ་ནི་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དགག་པ་དང་། རང་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ། འགྲེལ་བྱེད་གཞན་
གྱི་རྩོད་ལན་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། ཕྱོགས་ཚིག་དེ་ལའང་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་འཇུག་པའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ཤེས་པར། །
འདོད་པའི་སྐབས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁས་ལེན་ན་ཡང་། །
དེ་མཚུངས་ཕྱིར་ན་ཐུག་མེད་འགྱུར། །
འོ་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་དམིགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་དང་། ཕྱིར་རྒོལ་གི་ཤེས་འདོད་དང་།
སྒྲུབ་བྱེད་འདྲི་བའི་སྐབས་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་ཐལ། རྟགས་ཚིག་དེ་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་དྲངས་པའི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་འདོད་པས་སྒྲུབ་བྱེད་འདྲི་བའི་སྐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་

400

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྒྲ་རྟག་ཅེས་ཁས་ལེན་ན་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་རྟགས་ཚིག་དེ་འཇུག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དམ་བཅའ་དེ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ངག་འགོད་པ་ཡོད་པས་
སོ། །ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་སྨོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པའང་མེད། ཚུལ་གསུམ་ལ་དྲན་པ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པའང་མེད། དགོས་པ་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ནང་གི་ཡན་ལག་ནུས་པ་ནི། །
ཚུལ་གསུམ་དག་ལ་ཡང་དག་གནས། །
དེ་ལ་དྲན་པ་བསྐྱེད་པ་ནི། །
དེ་ཉིད་ཚིག་ལ་ཡང་དག་གནས། །
རྟགས་སྔ་མ་དེར་ཐལ། ནང་གི་ཡན་ལག་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་དག་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བར་བ་དེར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་དེ་ལ་དྲན་པ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ནི། དེ་ཉིད་སྟོན་པའི་རྟགས་ཚིག་
ལ་ཡང་དག་པར་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚིག་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་ཡུལ་བསྟན་མེད་པར་ནི། །
གཏན་ཚིགས་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

ཡུལ་བསྟན་པ་དག་ཉིད་ལས་ནི། །
ནུས་པ་སྒྲུབ་པར་འདོད་ཅེ་ན། །
གལ་ཏེ་གར་འབབ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཐོག་ལྟར། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་

401

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

པའི་ཡུལ་བསྟན་པ་མེད་པར་གཏན་ཚིགས་འཇུག་པ་རིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱེད་
པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཕྱོགས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དག་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ལས་རྟགས་ཚིགས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚིག་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ནུས་པ་གྲུབ་པར་འདོད་དོ་
ཅེ་ན། །སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྡན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གོང་འོག་ཀུན་ཏུ་བཀག་ཅིང་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ངེས་པར་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་ཁས་ལེན་དགོས་ལ།
རྩ་བ། ཁྱབ་སྔོན་ཅན་ལ་དེ་མེད་ཀྱང་། །
སྒྲ་ནི་བྱས་ཡིན་འདི་འདྲ་ཀུན། །
མི་རྟག་ཅེས་ནི་བརྗོད་པས་ཀྱང་། །
དོན་གྱིས་དེ་ནི་འཇིག་བློར་འགྱུར་། །
ཁྱབ་པ་བརྗོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་ངག་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་པ་ལ། སྒྲ་མི་
རྟག་པ་སྒྲུབ་ངག་དེས་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་ནུས་མེད་པར་ཐལ། དེ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་མེད་ཀྱང་སྒྲ་ནི་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གང་བྱས་པ་འདི་འདྲ་ཀུན་མི་རྟག་ཅེས་ནི་བརྗོད་པས་ཀྱང་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་སྒྲ་དེ་ནི་འཇིག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཤད་ཟིན་འདི་ལ་དེ་མེད་ཀྱང་། ཞེས་བལྟར་ན། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་ལན་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། གཞུང་ལྷག་མ་ནི་སྔ་མ་ལྟར་རོ། །གཞུང་འདིར་ཕྱོགས་ཆོས་སྔོན་དུ་བརྗོད་པ་ཚིག་གི་སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་དབང་ཡིན་པའམ། ཡང་ན་དམ་བཅའ་སྔོན་འགྲོ་འགོག་པའི་མཚོན་
བྱེད་དུ་ཁྱབ་སྔོན་ཅན་ཞེས་སྨོས་སོ། །འདིར་བསྒྲུབ་བྱ་ཤུགས་རྟགས་སུ་བཤད་པ་

402

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མའི་ཤུགས་རྟོགས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། ཚུལ་གསུམ་ག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཚེ། བསྒྲུབ་བྱ་ཕྱིར་རྒོལ་དེའི་མངོན་སུམ་གྱིས་

ཤུགས་རྟོགས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་དོན་
ཡིན་གྱི། དེས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་དོན་མིན་ནོ། །
ཡང་ན་གཞུང་འདི་ཡི་དོན་འདི་ལྟར་བཤད་དེ། རྒོལ་བ་གང་ལ་དཔག་འདོད་ཡོད་པ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་དམ་བཅའ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་མེད་ཀྱང་རྒོལ་པས་སྒྲ་ནི་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གང་བྱས་པ་འདི་འདྲ་ཀུན་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་། སྒྲ་དེ་ནི་འཇིག་བློ་སྟེ། དེ་ལ་དཔག་འདོད་ཡོད་པ་
ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་གོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདི་ནི། གནས་
སྐབས་འགའ་ཡིས་འདོད་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་པ་ལྟར་ཚིག་དེ་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཤུགས་རྟོགས་མ་ཡིན་གྱི་རྒོལ་བ་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་ཟེར་འདོད་པའི་འདོད་པ་ཤུགས་རྟོགས་སོ། །
རྩ་བ། ཕྱོགས་བསྟན་པ་ནི་མེད་ན་ཡང་། །
འགྲུབ་པ་ལ་ནི་གེགས་མེད་ཕྱིར། །

གསུམ་ལས་ཚུལ་གང་རུང་བ་ཉིད། །མ་བསྟན་མ་ཚང་ཡིན་པར་བརྗོད། །
ཕྱོགས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མེད་ན་ཡང་། སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པ་ལ་གེགས་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ལས་ཚུལ་གང་ཡང་རུང་བ་ཉིད་མ་བསྟན་ན་གཞན་དོན་རྗེས་

403

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

དཔག་གི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་རིགས་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཕྱོགས་ཚིག་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་
བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་ན། ཁྱེད་
རང་གིས། བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་ཕྱོགས་མཚན་ཉིད། ཅེས་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པས། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་བར་ཐལ། ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དམ་
བཅར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅས་ནའང་། །
སྨྲ་དེ་ལ་སྤྱོན་འཐད་མིན་ཏེ། །
སྒྲུབ་བྱེད་དབང་དུ་བྱས་ཉིད་ཀྱིས། །

གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཐལ་མིན་ཕྱིར། །

ཁོ་བོ་ཅག་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་མ་སྨྲས་མོད་ཀྱི་དེ་
ལྟར་དམ་བཅས་སུ་ཆུག་ནའང་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲ་བ་དེ་ལ་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོའི་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི། དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བརྗོད་པ་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོའི་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་

404

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱོན་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཁྱད་པར་མེད་པར་བརྗོད་ན་ཡང་། །
རིགས་གཅིག་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །
གཞན་དུ་སྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཀུན། །
དམ་བཅའ་བར་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར། །
ལན་གཞན་ཡང་ཁོ་བོ་ཅག་གི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་བཞག་པ་ལ་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅར་དོགས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ངེས་གཟུང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར། སྤྱིར་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཙམ་དམ་བཅའི་མཚན་
ཉིད་དུ་བརྗོད་ན་དོགས་པ་དེ་སྐྱེ་ན་ཡང་། བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་ན་བརྗོད་པ་དམ་བཅའོ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རིགས་གཅིག་པའི་བ་ལང་དང་བ་མེན་ལྟ་བུ་དག་ལ་
ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བར་རིགས་པར་འགྱུར་གྱི་བུད་ཤིང་དག་ལ་བ་ལང་གི་དོགས་པ་སྐྱེ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་རིགས་གཅིག་པས་དམ་བཅར་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་ན། རྫ་མཁན་རྫ་བུམ་སྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཀུན་ཡང་དམ་བཅར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་དོན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་བཀག་
པ་ལ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་
སུན་འབྱིན་དུ་འཕེན་པ་མི་རིགས་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་ན་བརྗོད་པ་དམ་བཅའོ་ཞེས་སྨོས་པ་ན། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་གཞི་མཐུན་བརྗོད་པ་དམ་བཅའ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ངེས་གཟུང་གི་ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོད་པའི་ཕྱིར། ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་མི་རིགས་

405

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། རིགས་ཐ་དད་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་མི་རིགས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། གང་ཟག་སུ་ལ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་གང་ཡང་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་དང་རྟག་པ་ཡང་རིགས་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་གྲུབ་བརྗོད་སྒྲུབ་བྱེད་ཕྱིར། །

གཞན་དག་ལ་ཡང་སྐྱོན་མེད་ན། །
ད་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་པ་དག །
ཅི་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་ཡན་ལག་ཡིན། །
གལ་ཏེ་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་གཞན་དག་ལ་ཡང་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། གྲུབ་ཟིན་བརྗོད་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་ཉེས་པ་དེ་བརྗོད་པ་ཅི་ལྟར་རིགས་ཤེ་ན། ད་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་པའི་ཚིག་དག་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་

མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལྟར་སྣང་བཅས་སོགས་བཀོད་པ་དང་། །
གཞན་ནི་འབྲེལ་མེད་བཞད་གད་དེ། །
འདི་ལྟར་དེ་ནི་རིགས་པ་ཉིད། །
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
གསུམ་པ་ནི། རིགས་སྒོའི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་དམ་བཅའ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་དང་བཅས་ཏེ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་རིགས་པ་ཅན་པ་ཟེར་ན།

406

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མངོན་སུམ་གྱིས་མ་ངེས་པ་དང་། ཚིག་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འགོད་ན།
སུན་འབྱིན་གྱིས་མ་ངེས་སོ་ཞེས་སོགས་གཞན་གྱི་དོགས་པ་བཀོད་པ་དང་དེ་ལ་
ལན་འདེབས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། དོགས་པ་འབྲེལ་མེད་
རང་གིས་བཀོད་ནས། དེ་ལ་ལན་འབྲེལ་མེད་བཏབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལན་ཇི་
ལྟར་འདེབས་ཤེ་ན། འདི་ལྟར་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ནི་རིགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་ལྡོག་ན་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་དོ་
ཞེས་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རིག་བྱེད་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། འདི་ལྟར། འདོན་པ་ནི་འདོན་པ་གཞན་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་བྷ་ར་ཏ་འདོན་པས་མ་ངེས་པར་བརྩད་པ་ན། རིག་བྱེད་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ལན་
བརྗོད་ན། རིག་བྱེད་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད། གང་ཞིག་གཞན་དུ་གདོན་པར་མི་ནུས་པའོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ལན་མ་ཡིན་ཏེ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་འགལ་བ་མེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ནི་དེ་ལས་གཏན་ཚིགས་ལྡོག་པར་མི་ནུས་སོ་ཞེས་རང་འགྲེལ་
དུ་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་ལ། ཤུགས་བསྟན་བསྒྲུབ་བྱའི་རང་
བཞིན་དང་། དངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རང་
ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དགག་
པ། གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན།
རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ། ཚིག་དོན་དང་། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་རུང་ན། ཁྱེད་

407

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

སྒྲུབ་ངག་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་འཆད་པ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྒྲུབ་བརྗོད་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཉིད། །
ཡིན་ཡང་རྨོངས་མེད་ཕྱིར་མཚན་ཉིད། །
སྒྲུབ་བྱེད་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཉིད་ཡིན་ཡང་། སྐབས་འདིར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞན་
དག་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པ་མཐོང་བས། དེ་དག་གི་རྨོངས་པ་མེད་པའི་
ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིགས་སོ་སོར་ངེས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཚེ། དམ་བཅའ་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་དགོས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་སུ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་སྨོས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པའི་དོན་ཏོ། །
རྩ་བ། ངོ་བོ་ཚིག་ཕྲད་བདག་ཉིད་འདོད། །
ཚིག་གིས་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་བཞི། །
མ་གྲུབ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་དོན་བརྗོད། །
རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པ་བཟུང་ངོ་། །
དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཞེས་པའི་ཚིག་
སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན་དེ་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་ཕྱིར་

རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ནའི་
ཚིག་ཕྲད་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་མིན་པ་ཞིག་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་

408

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་ཉིད་འདོད་ཅེས་པའི་འདོད་པ་དང་བདག་ཉིད་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན་དངོས་སུ་མ་སྨྲས་ཀྱང་དོན་གྱི་བསྒྲུབ་
བྱར་བརྗོད་པ་ཞིག་དགོས་པ་དང་། རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པ་ཞིག་བསྒྲུབ་བྱར་བཟུང་ངོ་ཞེས་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་བཞི་སྨོས་
པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་རྟོག་ལྡོག་པའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདིར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་བཞི་ལས་མ་སྨོས་པ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
མཚན་གཞི་གང་ལ་ཞུགས་དཔྱོད་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ནི་མཚན་ཉིད་འཇུག་མི་འཇུག་དཔྱོད་པའི་གཞིར་རུང་བ་མ་ཡིན་པས་མ་སྨོས་སོ། །དེས་ན་འོག་ཏུ་ཡང་། བསལ་བ་གནོད་དང་ལྷག་མ་ལ། །མཚན་ཉིད་འཇུག་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསལ་བ་ཟུར་དུ་བཅད་ནས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་རྒྱས་བཤད་དུ་ཡང་ལོགས་སུ་འཆད་པར་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེར་ནི་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསལ་བ་ཞིག་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། མཚན་ཉིད་ཡན་ལག་ལྔ་གསུངས་པ་ནི། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་དང་། ལོག་རྟོག་སེལ་བ་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་ཕྱེ་ན་གསུམ་གྱིས་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་ལ། གཉིས་ཀྱིས་ལོག་རྟོག་སེལ་ལོ། །དེ་ལ་རྒོལ་
བས་དམ་བཅར་ཁས་མ་བླངས་པ་དང་། ཁས་བླངས་ཀྱང་སྐྱོན་དང་མ་བྲལ་བ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ལ། དང་པོ་ནི། འདོད་པས་སེལ་ལ། ཕྱི་མ་ལ་གྲུབ་ཟིན་པས་སྒྲུབ་མི་དགོས་

409

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

པ་དང་། བསལ་ཟིན་པས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ངོ་བོས་སེལ་ལ། ཕྱི་མ་མ་བསལ་བས་སེལ་ལོ། །རྒོལ་བས་མི་འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་པ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་འདོད་པས་བསལ་ཟིན་ཡང་། དེ་ཡང་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དགོས་པའི་གནས་ལོག་པའི་ཆེད་དུ་རང་ཉིད་དུ་ཟུར་དུ་སྨོས་ལ། ཕྱིས་སྒྲུབ་དགོས་ཤིང་ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་
གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུ་ཚིག་ཕྲད་སྨོས་སོ། །དེས་ན་ཚིག་ཕྲད་ལ་ནུས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་སེལ་བ་དང་། རྩོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྒོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་ཡུལ་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་སེལ་བའོ། །སོ་སོར་ཕྱེ་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། སྔ་མ་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་ལོག་རྟོག་སེལ་
བར་བྱེད་དོ། །
དོན་བསྡུས་ན། བསྒྲུབ་བྱའི་ངོ་བོ་ཁོ་ན། རྒོལ་བ་རང་ཁོ་ནས་འདོད་ཅིང་ཚད་མས་བསལ་བ་མ་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཐ་སྙད་ཟོར་ཡང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བསལ་བྱ་སེལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་སྨོས་ཀྱི། དོན་ནི། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་མཚན་གཞི།
གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་མཚོན། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་དེ། གང་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བའི་ཕྱིར་རྒོལ་དེས་
གྲུབ་ཟིན་པས་ཁྱབ་པ་ངོ་བོས་སེལ་བ་ནས། དེ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་བསལ་ཟིན་པ་མ་
བསལ་བས་སེལ་བའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་

དུ་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་ཞེས་སྨོས་དགོས་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཡང་།

410

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་ཞེས་ཅིའི་ཕྱིར་མ་སྨོས་ཤེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་
མཚུངས་ཏེ། རྟགས་ཡང་དག་ནི། མ་གྲུབ་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྒྲུབ་
བྱེད་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་རྒོལ་བས་
རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་ལ། ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་ཚུལ་
གསུམ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན། རྒོལ་བས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་བླངས་ཀྱང་། ཕྱིར་

རྒོལ་གྱི་ངོར་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བས་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱང་
རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་བྱར་དམ་མ་བཅས་ཤིང་ཁས་མ་བླངས་ན་རྒོལ་བའི་དམ་བཅར་འགྱུར་མི་སྲིད་ལ། རྒོལ་བས་དམ་བཅར་ཁས་བླངས་ན་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་སྒྲུབ་མི་
དགོས་ཀྱང་རྒོལ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན་དམ་བཅའ་འདོད་པ་དང་ཁས་ལེན་ལ་བལྟོས་པས་དེ་མི་འདོད་ཅིང་དེས་ཁས་མ་བླངས་པ་དེའི་ཁས་ལེན་དུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་
ཀྱི་ཟུར་དུ་འདོད་པ་ངེས་པར་སྨོས་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་

མ་གྲུབ་པ་ལ་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་མི་འཇུག་ཅིང་། དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལ།
ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྒོལ་བས་འདོད་པས་དེར་འགྱུར་རོ། །ཚུལ་གསུམ་ཕྱིར་

རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ། སུན་འབྱིན་ཡང་དག་འཇུག་ཅིང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་པས་
དེ་ལ་ངེས་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་གཙོའི། རྒོལ་བའི་འདོད་པ་ཙམ་མི་གཙོའོ། །
གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། འདོད་པ་རྒྱས་བཤད། རང་ཉིད་རྒྱས་བཤད། མ་བསལ་བ་རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ། ཡོངས་གཅོད་གྱི་དགོས་པ་དང་། རྣམ་བཅད་

411

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།ཀྱི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པ་དང་། དེ་མིན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ། །
རྩ་བ། མ་བརྗོད་ན་ཡང་འདོད་པས་ཁྱབ། །
བདག་གི་དོན་བཞིན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད། །
དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་འདོད་པ་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་
པ་ཡོད་དེ། ངག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ན་ཡང་རྒོལ་བས་ཞེ་བའི་འདོད་པས་ཁྱབ་བའི་ཕྱོགས་དེ་བསྒྲུབ་བྱར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གྲངས་ཅན་གྱིས། མིག་
སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མལ་

ཆ་དང་སྟན་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པ་ན། བདག་གི་དོན་བྱེད་པ་ངག་ཏུ་མ་སྨྲས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་འདིར་གང་དག་མིག་གི་སོགས་ཁོངས་ནས་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་བཞི་གཟུང་གི །བེམ་བོ་ཉེར་གསུམ་མི་བཟུང་སྟེ། དེ་ལྟ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ན་མི་
རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་གྲངས་ཅན་གྱིས་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་རྟགས་འདིས་ཅི་
ཞིག་བསྒྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གྲངས་ཅན་ཤེས་བྱ་ཐམས་
ཅད་གྲངས་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔར་འདུས་པར་འདོད་ལ། དེའི་ཉེར་བཞི་བེམ་པོ་དང་། ཉེར་ལྔ་པ་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་བདག་དང་། ཉེར་བཞི་ལས་ཁ་ཅིག་བདག་གི་ལོངས་སྤྱད་བྱ་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་དེ་དག་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པས་བདག་གི་ཉེར་མཁོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་ལ། བེམ་པོས་ཤེས་པའི་དོན་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་པས་ཀྱང་འདོད་པས། བེམ་པོ་མཐའ་དག་དེ་ལས་གཞན་གཅིག་གི་དོན་

412

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བྱེད་པར་སྒྲུབ་ན་བདག་རྟག་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་ཤེས་རིག་གི་བདག་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་སུ་གཞན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་
འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་པས་འདོད་པས་མཐུན་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་སྙམ་དུ་བསམས་སོ། །
དེས་ན། མིག་གི་སོགས་ཁོངས་ནས། བེམ་བོ་ཉེར་གསུམ་བཟུང་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། བློ་གྲངས་ཅན་གྱིས་བེམ་པོར་འདོད་ཀྱང་བློ་ཙམ་
སངས་རྒྱས་བས་ཀྱང་འདོད་ཅིང་། གྲངས་ཅན་གྱིས་ཀྱང་བློར་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་
གཞི་གཟུང་རྣམ་ལ་བསམས་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོའི་ཐ་སྙད་མི་འདོགས་ཀྱང་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་ཆ་སངས་རྒྱས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་
པས་སོ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཡང་། རྩོད་གཞི་མཐུན་སྣང་དུ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། གྲངས་ཅན་གྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པ་
ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་རྒོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་བསྒྲུབ་བྱར་སྟོན་ན། རྒོལ་བས་མི་འདོད་པའི་དོན་མཐའ་དག་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་བསལ་ཟིན་པར་ཐལ། འདོད་ན། རྒོལ་བ་མི་འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་པ་ཕྱོགས་ཡིན་པ་ཡང་བསལ་ཟིན་པར་ཐལ། འདོད་ན། རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྨོས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གཞན་འདོད་ཐམས་ཅད་བཟློག་ན་ཡང་། །
འགྲེལ་པར་བདག་ཉིད་སྒྲ་བཤད་པ། །
དོགས་པའི་གནས་ནི་བཟློག་པ་སྟེ། །
འདི་ནི་དེ་དོན་བྱས་པ་ཡིན། །

413

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

འདོད་པ་སྨོས་པས་རྒོལ་བ་མི་འདོད་ཅིང་རྒོལ་བ་ལས་གཞན་པའི་འདོད་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ཡིན་པ་ལྡོག་ཟིན་ན་ཡང་། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བར་བདག་
ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲ་བཤད་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒོལ་བས་དངོས་སུ་མ་སྨྲས་ཀྱང་རྩོད་པའི་ཚེ་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་ཡུལ་ཡང་ཕྱོགས་སུ་བྱེད་དགོས་སམ་སྙམ་པའི་དོགས་པའི་གནས་ན་ལྡོག་པ་དེའི་དོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དགོས་པའི་གནས་ནི་དོགས་པའི་རྒྱུ་སྟེ་རྒོལ་བས་ཀྱང་རང་གི་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་དང་མི་འགལ་བ་ཞིག་ཕྱོགས་སུ་བྱེད་
དགོས་སྙམ་པ་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེས་ན་རྩོད་པའི་ཚོ་རང་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་ཡུལ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་དགོས་སམ་སྙམ་པ་དོགས་པའོ། །གལ་ཏེ་རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཚོགས་དོན་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་
བྱ་ཡིན་ན། དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པའི་འགལ་བ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་བས་འགལ་བ་དུ་མར་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ནི་ལྟོས་ནས་ཆོས་དག་དང་། །
ཆོས་ཅན་ཁྱད་པར་ཡིན་པར་བརྗོད། །
འགལ་རྟགས་ཡིན་ན། ཚོགས་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་
གྱིས་འགལ་རྟགས་དུ་མར་དབྱེ་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོགས་དོན་དེ་ནི་སྒྲའི་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་བལྟོས་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དག་དང་། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་
པའི་འགལ་རྟགས་དུ་མ་དབྱེ་རུང་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་

414

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཀོད་པ་ན། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དོན་བྱེད་པ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་ཡིན་
འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སོ། །འདུས་པ་མ་ཡིན་བ་ནི། རྡུལ་
དང་སྐད་ཅིག་བསགས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཡུལ་ཅན་ནི་ཤེས་རིག་གོ །དེ་བཞིན་དུ་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚོ། མིག་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་དང་། ཅིག་ཤོས་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སོ། །
ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་ནི་རྟོགས་པར་སླ་ལ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་

སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་ནི། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་སྟེ་དེ་ཡང་སྒྲའི་འགོད་ཚུལ་ཡིན་གྱི། དོན་ནི།
ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། དངོས་བོ་ཡིན་ཏེ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་སྟེ། འདི་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །རྟགས་ཡང་དག་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
བསྒྲུབ་པ་སོགས་བཞིར་དབྱེ་རུང་བར་ཐལ། །འགལ་རྟགས་ལ་བཞིར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

ཅེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། འགལ་རྟགས་ལ་བཞིར་ཕྱེ་བ་ནི། གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་ལྡོག་
པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་ལ་བདག་རྟག་པ་དངོས་སུ་མ་སྨྲས་ཀྱང་རུང་། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་སྨྲས་ཀྱང་རུང་། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་
པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་གི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བའི་དོན་ཏོ། །རྟགས་ཡང་དག་ལ་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་ན་དབྱེར་རུང་སྟེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མའི་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཀོད་པ་ན། ཆོས་ཀྱི་

ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེ་འདོད་མིག་སོགས་

415

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བདག་དོན་བྱེད་པ་སྒྲུབ་འདོད་པར་གང་ལས་ཤེས་ཤེ་ན།
རྩ་བ། མ་བརྗོད་ན་ཡང་འདོད་པ་ནི། །
སྐབས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །
འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཆོས་ཅན། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཁྱོད་ཀྱི་

བསྒྲུབ་བྱར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ན་ཡང་དེ་གྲངས་ཅན་གྱི་ཞེ་བས་འདོད་པའི་བསྒྲུབ་
བྱར་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་སྐབས་ལས་རྟོགས་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་གྱི་

ཞེ་འདོད་དེ་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པའི་བློ་ངོར་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་དཔེར་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ཡིན། །
སྐྱོན་ཡང་ཇི་སྐད་བདག་གཞན་ན། །
དེ་མ་གྲུབ་ཅེས་བཤད་བཞིན་ཏེ། །
དེར་ནི་འདོད་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན། །
རྟགས་དེའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་མཐུན་དཔེར་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ཡི་
སྐྱོན་ཡང་ཡོད་དེ། བདག་རྟག་པའི་དོན་བྱེད་པ་དེ་མཐུན་དཔེ་མལ་ཆ་སོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། ཅི་སྐད་དུ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་
གྱིས། ཁྱོད་ཀྱི་བེམ་པོ་ཉེར་བཞི་ལས་གཞན་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། རྟག་པའི་
བདག་དེ་ཉིད་གཞན་གྱི་སྒྲས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཚེ་ན། སློབ་དབོན་
གྱིས་དེ་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མ་གྲུབ་ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་། དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཉེས་པ་སྟོན་པའོ། །རྟགས་དེར་ནི་ཆོས་ཅན། ཞེ་འདོད་

416

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མིག་སོགས་བདག་རྟག་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་གང་ལ་རྩོད་པ་ཡི། །
སྒྲུབ་བཀོད་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་ན། །
བསྒྲུབ་བྱ་ཅི་ཡིན་གཞན་དུ་ན། །
མི་འདོད་པའམ་འབྲས་མེད་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་མིག་
སོགས་གཞ་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཅི་ཡིན་མེད་པར་ཐལ།
མིག་སོགས་བདག་རྟག་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་མིན་གང་ལ་རྩོད་པ་ཡིས་དོན་དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁྱོད་བཀོད་པའི་དོན་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་

མིན། སྐབས་དེར་ཞེ་འདོད་སྒྲུབ་རྒྱུ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་འདོད་ལས་གཞན་དུ་སྨྲས་ཆོས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་བསྒྲུབ་བུ་ཡིན་ན། ཁྱེད་ཀྱིས་རྒོལ་བ་སྒྲུབ་མི་འདོད་པ་
བསྒྲུབ་པའམ། ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་བར་
ཐལ། མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་གང་ཞིག །དེ་
ཕྱིར་རྒོལ་སངས་རྒྱས་པས་ཀྱང་སྔར་ནས་གྲུབ་ཟིན། གྲངས་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་དག་གིས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་བ་ཙམ་ཞིག་སྐབས་འདིར་སྒྲུབ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན། བརྡ་སྦྲོད་པའི་སློབ་མ། སྒྲ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་མེད་པར་འདོད་པ་གཉིས། སྒྲ་ལ་ལྷས་བྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མིང་གི་སྒྲ་དང་། བ་ལང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་གཉིས་ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པས། སྒྲ་གཉིས་

417

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཀ་བརྡ་མ་སྦྱར་བའི་སྔོན་རོལ་ནས་ལྷས་བྱིན་པའི་དོན་གྱིས་ན། ལྷས་བྱིན་ཞེས་པ་
དང་། འགྲོ་བའི་དོན་གྱིས་ན་བ་ལང་ཞེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱི་དོན་ལྡན་དུ་མཚུངས་
པར་འདོད་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལྡན་དུ་མི་འདོད་དོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་དུ་མེད་པར་
འདོད་པ། རིགས་ཀྱི་སྒྲ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་། མིང་གི་སྒྲ་བརྡ་མ་སྦྱར་བའི་སྔོན་རོལ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་ལྡན་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལྡན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པས།
ཕྱི་མ་འདིས་སྔ་མ་ལ་མིང་གི་སྒྲ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་ལྡན་དུ་ཟོལ་ཐབས་སྦྱོར་བས་
སྒྲུབ་འདོད་ནས། མིང་གི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། དོན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲའི་རྣམ་དབྱེ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པ་ན། ངོ་བོའི་དོན་ལྡན་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངག་ཏུ་མ་སྨྲས་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
རྒོལ་བ་སྒྲུབ་མི་འདོད་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལྡན་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཕྱིར་

རྒོལ་གྱི་ངོར་ཡང་གྲུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའོ། །ངོ་བོའི་དོན་ལྡན་ནི་དཔེར་ན། གོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་གཅིག་ལ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། རང་གི་
བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་། ག་དང་། ཨོ་དང་། ཨུ་ལ་སོགས་པ་དོན་གསུམ་གསུམ་གོ་བའི་ནུས་པ་བརྡ་ལ་མི་བལྟོས་པར་ཡོད་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ། གང་རུང་གི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་ཁེགས་
པ་དང་། མི་འདོད་པའི་ཚོགས་སྤྱི་དོན་གཞན་བཀག་པས་འདོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་
གནད་པར་འདོད་པའང་ཁེགས་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱང་ཕན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལྟར་སྣང་དུ་
བསྒྲུབ་པ། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་པའོ། །
རྩ་བ། འདིས་ནི་གཉིས་བཅས་སྦྱོར་བ་ལ། །

418

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྗེས་འགྲོ་མེད་དང་འགལ་བ་དག །
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཅི་སྟེ་ཡང་། །
བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་སྤྱིར་འདོད་ན། །
དང་པོ་ནི། གྲངས་ཅན་གྱི་ཟོལ་སྦྱོར་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན།
རྒྱང་ཕན་གྱི་གཉིས་བཅས་སྦྱོར་བ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཞེ་
འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
སྒྲུབ་པའི་འགལ་བ་དག་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྒྱད་ཕན་པས་སངས་རྒྱས་པ་ལ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་དང་བུམ་པ་གང་རུང་གི་གཉིས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པས་ལུས་ཞིག་ན་བློ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བས། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་འགྲུབ་
སྙམ་དུ་བསམས་སོ། །
ཅི་སྟེ་ཡང་། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི། གང་རུང་གི་སྤྱིའི་ཟླ་དང་བཅས་པར་སྒྲུབ་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ཉིད་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། །

ལུས་མི་འགྱུར་ན་གྲུབ་མ་ཡིན། །
བརྗོད་བྱས་སྟོང་པ་བརྗོད་རྣམས་ཀྱི། །

འདི་དེ་མི་ཤེས་ཀྱིས་བསླད་ཡིན། །
བུམ་པ་དེ་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་ལུས་དང་བུམ་པ་གང་རུང་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དེ་ཉིད་བུམ་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་

419

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་དང་རྫས་གཅིག་པའི་ལུས་ཀྱང་བུམ་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། ཤུགས་ཀྱིས་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་
རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པར་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། རྟགས་ཀྱི་ཤུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
རྟགས་དེས་བསྒྲུབ་བྱ་འགོག་པའི་ཕྱིར། ཚིག་གི་ཤུགས་ཀྱིས་སོ་ཞེ་ན། རྒྱང་ཕན་གྱི་
དམ་བཅའི་ཚིག་འདིའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱས་སྟོང་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། བརྗོད་
བྱས་སྟོང་པ་བརྗོད་པའི་ཚིག་རྣམས་ཀྱིས་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་འདི་འཕེན་ནོ་ཞེས་པ་དེ་མི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྒྲ་དང་བུམ་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས། །

རྟོག་ན་འཇིག་ལའང་མཚུངས་ཤེ་ན། །
མ་ཡིན་འཇིག་པ་སྒྲུབ་པ་ཡིས། །
སྒྲ་ནི་དེ་ལྟར་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཁྱད་པར་བསྒྲུབ་བྱར་མི་རུང་བས་སྤྱི་ཡང་བསྒྲུབ་བྱར་མི་རུང་ན་
སྒྲའི་འཇིག་པ་དང་བུམ་པའི་འཇིག་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་རྟོག་ན། དེ་གཉིས་བསྒྲུབ་བྱ་
མ་ཡིན་པས་སྒྲ་འཇིག་པ་ལའང་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ལ་འཇིག་པའི་ཁྱད་པར་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པས། འཇིག་པ་ཙམ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པ་དཔེ་དེ་དང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་དང་བུམ་པའི་འཇིག་པ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་འཇིག་པ་ཙམ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིས་སྒྲ་ནི་འཇིག་པ་ཙམ་དེ་དང་ལྡན་པར་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

420

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། དེ་བཞིན་དོན་གཞན་ཡོད་གྱུར་ན། །
བུམ་པའང་དེ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར། །
དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པའང་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་སྤངས་པའི་ལུས་བུམ་གང་རུང་གི་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གང་རུང་གི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཡོད་པར་གྱུར་ན། དེ་ལྟར་འཐད་ན་ཡང་དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མི་རྟག་སྒྲ་ཡི་ཁྱད་པར་ཅན། །
རྗེས་འགྲོ་མེད་ན་མ་འབྲེལ་བ། །
བཟློག་ཕྱིར་མ་ཡིན་མི་ལྡན་དང་། །
གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་རྣམ་པ་གཉིས། །
མི་རྟག་པའི་སྤྱི་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་། མཐར་གཏུགས་ན། སྒྲ་ཁོ་ན་ལ་གནས་པའི་མི་རྟག་པ་སྒྲ་ཡི་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་ལ། དེ་དཔེ་བུམ་པ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པས་ད་དུང་ཉེས་པ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྒྲ་ཁོ་ན་ལ་གནས་པའི་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་ཙམ་མ་འབྲེལ་བ་རྣམ་པར་ལྡོག་ཅིང་གཅོད་པ་ཙམ་ཞིག་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་གཅོད་བྱེད་ན་གཞན་ལྡན་རྣམ་
གཅོད་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་ལྡན་པ་གཅོད་པ་དང་། གཞན་ལ་ལྡན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་ཚུལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མི་ལྡན་གཅོད་ཕྱིར་གཞན་དང་ནི། །
རྗེས་འགྲོ་མེད་པར་འགྱུར་མ་ཡིན། །
དེ་སྤྱི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་ཡིན་པས། །

421

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

གྲུབ་པ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །
དེས་ན། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ལས་གཞན་དང་རྗེས་འགྲོ་མེད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་ལ་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པ་ཙམ་དཔེ་ལ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་ཙམ་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་བསྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་དེའི་སྤྱི་མི་རྟག་པ་ཙམ་དང་ལྡན་པར་མ་གྲུབ་པས་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཆོས་ཅན་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ནི། །
རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་ལྡན་མིན། །
དེས་ན། ཆོས་ཅན་སྒྲས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་ཡིན་པས་མི་རྟག་པ་དེ་ནི་གཞན་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲས་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཙམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདིས་ནི་ཆོས་ཅན་ཆོས་དག་གིས། །
ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཁྱད་པར་ཅན། །
འགོག་པ་དག་ནི་བསལ་ཡིན་ཏེ། །
ཆོས་ཅན་དེ་ལྟར་མི་བསྒྲུབ་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། འདོད་པ་སྨོས་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ལ་རྟག་པ་ཙམ་བཀག་པས་ཆོས་ཅན་སྒྲས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དག་གི་ཆོས་མི་རྟག་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་ཆོས་
མི་རྟག་པ་དག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཅན་སྒྲའི་སྤྱི་དོན་གཞན་བཀག་

422

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པས་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་འགོག་པའི་འགལ་བ་དག་ཏུ་འདོད་པ་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་

བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པ་བཀག་ཀྱང་། ཞེ་འདོད་འགོག་པའི་འགལ་བར་མི་འགྱུར་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཆོས་ཅན་ལ་ནི་ཚོགས་པ་དག །
བསལ་བ་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །
གང་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་འདོད་མིན། །
འདིར་ཆོས་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན། །
བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་སྒྲ་ལ་ཚོགས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དག་
བསལ་བའི་སྒོ་ནས་ཞེ་འདོད་ལ་གནོད་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་སྒྲ་དེ་ཚོགས་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པ་དེ་ལྟར་རྒོལ་བས་མ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར།

དེར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན། དེ་ལྟར་རྒོལ་བས་སྒྲུབ་འདོད་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲ་ལ་རྟག་པ་འགོག་པ་འདིར། ཆོས་མི་རྟག་པ་ཙམ་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི། བྱེ་བྲག་པས་གྲངས་ཅན་ལ། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་ན། གྲངས་ཅན་ན་རེ། སྒྲ་ལ་རྟག་པ་ཙམ་བཀག་པ་ན། སྤྱི་རྟག་པ་དོན་གཞན་ཡང་བཀག་
ལ། དེ་བཀག་ན། ཆོས་ཅན་སྒྲ་ཡང་བཀག་པས་ཞེ་འདོད་ལ་གནོད་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་རྒོལ་བ་སྒྲུབ་འདོད་མེད་པ་བཀག་པས་རྒོལ་
བའི་ཞེ་འདོད་ལ་གནོད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འགལ་རྟགས་ལ་ཞེ་འདོད་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། སངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ན། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་ཡིན་ཡང་། ཞེ་འདོད་ལ་གནོད་པའི་

423

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྨོས་པ་དོགས་པའི་གནས་ཆུང་
བའི་ཕྱིར་རྒྱས་བཤད་མ་མཛད་ལ། ཚིག་ཕྲད་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞར་བྱུང་ཙམ་ཡིན་པས། རྒྱས་བཤད་མང་པོ་མ་མཛད་དོ། །
གཉིས་པ་རང་ཉིད་རྒྱས་བཤད་ལ། དངོས་དང་། ཞར་བྱུང་ཚིག་ཕྲད་ཀྱི་དོན་
བཤད་པ། རང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགོས་པ་མདོར་
བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པ། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པ་ན།
རྩ་བ། ཆོས་ཅན་གཅིག་ལ་བསྟན་བཅོས་ལས། །
ཆོས་རྣམས་དུ་མ་རྣམ་བཞག་ཀྱང་། །
བདག་ཉིད་འདོད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཞེས། །
བདག་ཉིད་ཀྱི་ནི་སྒྲ་སྨོས་སོ། །
བདག་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཅན་སྒྲ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ། རང་གཞན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས། རྟག་མི་རྟག་བདག་ཡོད་མེད་ལ་
སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དུ་མ་རྣམ་པར་བཞག་ཀྱང་། རྩོད་པའི་ཚེ་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཚེ་འདོད་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དེ་ཁོ་ན་རྟགས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་གྱི། ལུང་

དོན་མཐའ་དག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རང་སྒྲའི་དགོས་པ་འཐད་པའི་ཕྱོགས་བཞག་པ་དང་། མི་འཐད་པའི་ཕྱོགས་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། གཞན་སྡེ་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། རང་སྡེ་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ།

424

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས་ན་རེ། རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་དང་མི་འགལ་
པའི་དོན་གཅིག་རྩོད་པའི་ཚེ་ཡང་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་དགོས་ཀྱི། ལུང་གི་
དོན་གང་རུང་གཅིག་ལ་གནོད་ན། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཡང་གནོད་པར་འགྱུར་ཏེ།
དེའི་རྒྱུ་མཚན་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་ཚད་མ་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། དེའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་དམ་བཅའ་ཡིན་ལ།
ལུང་དེའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁེགས་ན་ལུང་དེ་ཚད་མ་
ཡིན་པ་བཀག་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་ལུང་ཚད་མའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པ་བཀག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། རང་གིས་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་གི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གཞན་ལ་དམ་བཅར་བྱས་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་འགལ་བས།
རྩ་བ། གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཁས་བླངས་ཕྱིར། །

ཐམས་ཅད་བཟུང་བས་དེ་གཅིག་ལ། །
རབ་ཏུ་གནོད་ནའང་གཏན་ཚིགས་དང་། །
དམ་བཅའ་བ་དག་སྐྱོན་འགྱུར་ན། །
དེས་ན་གལ་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཚད་མས་འཐད་པར་གཟུང་བས། དེའི་དོན་གཅིག་ལ་རྩོད་པའི་སྐབས་
ཀྱིས་གཏན་ཚིགས་དེས་རབ་ཏུ་གནོད་པ་བྱས་ནའང་། གཏན་ཚིགས་འགལ་བ་དང་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བ་དག་ཀྱང་ཚད་མས་བསལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ན། །

425

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

དྲི་ཟའི་ཡོན་ཏན་བཟློག་པའི་ཕྱིར། །

གཏན་ཚིགས་འགལ་འགྱུར་སྐབས་མིན་ཕྱིར། །

མིན་ན་དེ་ནི་གཞན་ལའང་མཚུངས། །
བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ན་རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུང་
ལས་བཤད་པའི་དྲི་ལ་རྟག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་འགལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་ཚེ་བྱེ་བྲག་པའི་ལུང་དོན་གཅིག་བཀག་པའི་ཕྱིར། དྲི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
སའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་འགལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་སྒྲ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འགལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་རྩོད་པའི་སྐབས་མིན་པ་དེ་ནི། གཞན་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། མི་མཚུངས་ཏེ།
རྩ་བ། ཅི་སྟེ་ཆོས་ཅན་འདིར་སྐབས་ཡིན། །
དེ་ལ་བསྟན་བཅོས་དོན་གནོད་ཉིད། །
ཅི་སྟེ་འདིར་ཆོས་ཅན་སྒྲའི་ཆོས་ལ་རྩོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་པས། སྒྲའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་གནོད་ན། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་
པར་འགྱུར་གྱི། དྲི་ལ་སའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱས་པས་སྒྲ་ལ་
རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཅན་བཀག་པ་དང་། དྲི་ལ་རྟག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་ཅན་བཀག་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པའི་འགལ་བར་

426

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འགྱུར་མི་འགྱུར་མཚུངས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་སྒྲའི་ཆོས་སུ་འབྲེལ་མེད་དུ་མཚུངས། དེ་གཉིས་ལ་གནོད་ན། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་གནོད་པ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་གི་དོན་ནི། སྒྲ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཅན་བཀག་པས་རིགས་པ་ཅན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཀག་ལ། དེ་ལྟ་ན། དྲི་རྟག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་བཀག་པས་དེའི་ཚེ། དྲི་སའི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཞེས་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཕེན་པའོ། །རྩ་བ། ཆོས་ཅན་ཆོས་སོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱིས། །

ཅི་སྟེ་རྒོལ་འདོད་ཡིན་བརྗོད་ན། །
ཅི་སྟེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། ཆོས་ཅན་སྒྲའི་ཆོས་ཡིན་པ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྤྱིའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་

སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱིས། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡང་སྐབས་དེར་རྒོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་གྱི་

བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། རྒོལ་བ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་དཔག་འདོད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
རྩ་བ། གནས་སྐབས་འགའ་ཡིས་འདོད་འགྱུར་ཞིང་། །
དེ་རྟོགས་པ་ཡང་དེ་དག་གིས། །
ནན་གྱིས་ཁྱོད་འདི་འདོད་ཅེས་པ། །
གསལ་བར་དབང་ཕྱུག་སྤྱོད་པ་ཡིན། །
སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འདྲི་བའི་གནས་སྐབས་འགའ་ཡིས་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྒོལ་བ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་དཔག་འདོད་ཡོད་པ། ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་

427

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་ཚེ་དེ་དག་གིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་བཞིན་དུ་ནན་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་
སྒྲུབ་པའི་རྒོལ་བ་ཁྱོད་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་འདི་ཡང་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་ཅེས་པ་གསལ་བར་དབང་ཕྱུག་གི་སྤྱོད་པ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་མེད་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་ཚིག་དེ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་
བསྒྲུབ་བྱ་ལ་དཔག་འདོད་ཡོད་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། འབྲས་བུའི་རྟགས་ཅན་མིན་བརྗོད་དེ། །
འཁྲུལ་པ་ཡིས་ནི་གནོད་པར་འགྱུར། །
མེད་ན་མི་འབྱུང་མིན་དོན་ལ། །
གནོད་ཀྱང་གཞན་ལ་ཅི་ཞིག་གནོད། །
སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒོལ་བ་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་དཔག་པར་འདོད་པ་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་ཚིག་གི་འབྲས་བུའི་རྟགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་
པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་དེ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་དཔག་འདོད་ལ་འཁྲུལ་
པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིས་གནོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྒྲ་ལ་ནམ་མཁའི་
ཡོན་ཏན་གྱི་དོན་ལ་གནོད་ཀྱང་། གཞན་མི་རྟག་པ་ལ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་གནོད་པ་མེད་
པར་ཐལ། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་མེད་ན། མི་རྟག་པ་མི་འབྱུང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་སྟོབས་ཡུལ་ལ་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ། ལུང་གིས་གནོད་པའི་ཡུལ་ངོས་གཟུང་བ། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །

428

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། རྗེས་དཔག་རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ། །
ལུང་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བཤད། །
དེས་གྲུབ་དེ་ནི་ལེགས་པར་གྲུབ། །
དེ་ཚེ་བསྟན་བཅོས་ལྟོས་མ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། ལུང་ཡུལ་ཀུན་ལ་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་འགྲུབ་པ་ལ་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་སྟོབས་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པ་དེའི་ཚེ། བསྟན་
བཅོས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བལྟོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་ཚད་མ་དེས་གྲུབ་
པའི་དོན་དེ་ནི། ཚད་མ་དེས་ལེགས་པར་གྲུབ་ཅིང་། ལུང་གིས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྤྱིར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རང་གི་སྟོན་པས་མི་
རྟག་པ་དང་བདག་མེད་ལ་སོགས་གསུངས་པ་ཡང་ཐོས། གཞན་དག་གིས་རྟག་པའི་དངོས་པོ་དང་བདག་ལ་སོགས་པ་བཤད་པ་ཡང་མཐོང་ནས། འདི་དག་ལས་གང་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གྲུབ་པ་ཡིན། གང་དག་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་གཟུ་བོར་གནས་པའི་བློས་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་བློའི་མཐུ་ཕུལ་དུ་
བྱུང་བ་དག་སྒྲུབ་བྱེད་མ་མཐོང་བཞིན་དུ། རང་གི་སྟོན་པས་བཤད་པ་འདི་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པར་མི་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟ་ན། དཔྱད་པ་མ་དག་བཞིན་དུ་ལུང་གནོད་བྱེད་དང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་བར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་ནི་སྔར་མ་མཐོང་། རང་གི་སྟོན་པས་གསུངས་པས་སྙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན། གཞན་དག་གིས་བདག་ལ་སོགས་པ་སྨྲས་པ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་མེད་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་

429

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

པར་འགྱུར་བས་སོ། །དེས་ན་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་མི་རུང་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་གནོད་སྒྲུབ་མ་མཐོང་བཞིན་དུ། རང་གི་སྟོན་པས་གསུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་པ་མི་རུང་བའི་དོན་ཏོ། །
རྩ་བ། དེ་ཚེ་རྩོད་དོར་འགྱུར་ཞེ་ན། །
དེ་ཚེ་ཁས་བླངས་མེད་ཕྱིར་མིན། །
འདི་ནི་ཁས་ལེན་ཐབས་ཡིན་ཏེ། །
དེ་ཚེ་ཡོད་ཀྱང་ཡན་ལག་མིན། །
གལ་ཏེ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ལ་དཔྱོད་པ་དེའི་ཚེ། རང་གཞན་གྱི་སྟོན་
པའི་ལུང་གི་དོན་འཐད་མི་འཐད་དཔྱོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པས། ལུང་ཚད་མར་ཁས་མི་ལེན་ན། ལུང་གི་དོན་ལ་རྩོད་འདོར་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་སྟོབས་ཡུལ་ལ་སྤྱོད་པ་དེའི་ཚེ་ཆོས་ཅན། ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་ཁས་བླང་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

དེ་ཁས་མ་བླངས་ན་ལུང་གི་དོན་ལ་རྩོད་པ་དོར་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་ལུང་ཁས་བླངས་པ་ཡོད་ཀྱང་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པ་འདི་
ནི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཡུལ་འབའ་ཞིག་ལ། ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་
ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་དུས་གང་གི་ཚེ་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་འཇུག་ཅེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ལྟར་ཡུལ་གཉིས་རྣམ་དག་ན། །
དེ་ནི་བསྟན་བཅོས་ཡོངས་འཛིན་པར། །

430

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འདོད་པའི་དུས་ཡིན་དེ་ཡི་ཚེ། །
བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་ནི་གནོད་པར་འགྱུར། །
དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱོད་པ་དེ་ཡི་ཚེ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དོན་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་
གཞལ་བྱའི་གནས་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་ལ་དཔྱད་པ་རྣམ་པར་དག་ན། དེའི་ཚེ་དཔྱད་པ་
གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཅིང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་པར་འདོད་པའི་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེས་གྲུབ་དོན་ལ་དེ་དང་ནི། །
འགལ་བར་སེམས་པ་མི་རུང་ཕྱིར། །

གནས་གསུམ་པར་ནི་འཕོ་བ་ན། །
བསྟན་བཅོས་ལེན་པ་རིགས་ལྡན་ཡིན། །
དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བསྟན་བཅོས་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་དེ་དང་འགལ་བར་སེམས་པ་མི་རུང་ཞིང་འགལ་བར་ཁས་བླངས་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་གནོད་པའི་
ཕྱིར། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་པར་སྤྱོད་པ་འཕོ་བ་ན། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་

པའི་བསྟན་བཅོས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཚད་མས་གྲུབ། དངོས་སྟོབས་དང་གྲགས་པ་སྐབས་དེར་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེར་ཡང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ནི། །
མེད་ན་མི་འབྱུང་ལ་གནོད་ཉིད། །

431

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

སྤང་བར་བྱ་ཡི་གཞན་མིན་ཏེ། །
ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་ཕྱིར་རོ། །
ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་དེར་ཡང་ཆོས་ཅན། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡུལ་ལ་ལུང་གིས་གནོད་པའི་
རྟགས་ཉིད་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་རྟགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་
མེད་ཀྱི་ལུང་དོན་གཞན་ལ་གནོད་པས་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་
འགལ་བ་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱའི་གནས་གཉིས་ལ་ཡང་ལུང་
སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཀུན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། དཔྱད་པ་ཀུན་ལ་བསྟན་བཅོས་དག །
བཟུང་ཞེས་ལུགས་འདི་གང་གིས་བྱས། །
ད་ནི་གྲུབ་མཐའ་མེད་རྣམས་ཀྱིས། །

དུ་བས་མེ་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །
དཔྱོད་པའི་གནས་ཀུན་ལ་བསྟན་བཅོས་དག་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གཟུང་དགོས་སོ་ཞེས་པའི་ལུགས་འདི་ཆོས་ཅན། རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་བྱས་ཤིང་གྲུབ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲུབ་བྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། རིགས་པས་བྱས་པ་ཡིན་ན། ད་ནི་ལུང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས། དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གནས་གསུམ་ག་ལ་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྐྱེ་བོ་རིང་བུར་སྐྱེས་གྱུར་ཞིང་། །

432

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡོན་ཏན་ཉེས་པ་མ་མཐོང་ལ། །
གྲུབ་མཐའ་མི་བཟད་གདོན་འདི་ནི། །
ཀྱེ་མ་སུ་ཡིས་བསྒོས་པ་ཡིན། །
ལུང་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་
རྣམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་ལ་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང་པོར་ལུང་གི་ཡན་ལག་མེད་པར་རེང་བུར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལུང་གི་སྐྱོན་ཡོན་ཚད་མས་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་རྣམས་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཚད་མས་གནོད་པའི་ཉེས་པ་གང་ཡང་དེ་དག་གིས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུང་གི་གྲུབ་མཐའ་མི་བཟད་པའི་གདོན་དང་འདྲ་བ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་འདི་ནི། ཀྱེ་མ་སུ་ཡིས་གསར་དུ་བགོས་པ་ཡིན་ཏེ་བགོས་པར་ཐལ། དང་པོ་ནས་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་ནི་མེད། མི་འདོད་བཞིན་དུ་གསར་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་དཔྱས་པའི་ཚིག་གོ །
གསུམ་པ་ལ། དངོས་སྟོབས་ལ་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ། དོན་བསྡུ་བ། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཁྱབ་པ་ལུང་ལ་བལྟོས་པ་དགག །ལུང་དོན་བཀག་ཀྱང་མི་འཁྲུལ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ལུང་གིས་མི་གནོད་པ། ལུང་དོན་བཀག་པ་རྒོལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་དཔེ་ལ་བསྟན་བཅོས་ཀུན། །
སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཅིག་ཉིད་ལ། །

433

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བསྟན་པ་སྒྲུབ་བྱེད་འགྱུར་ཞེ་ན། །
འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་འདས་ལུགས་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མཐུན་དཔེ་ལ་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེའི་དོན་ཀུན་གྱིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཅིག་ཉིད་ལ་ཡང་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་
དག་ཏུ་འགྱུར་བས་ལུང་དོན་རྟགས་ཀྱིས་བཀག་ན། རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་
འགྱུར། རང་གི་ཁྱབ་བྱེད་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་དོན་
ཀུན་གྱི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཅན་པས་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གསུམ་པོ་འདི་ན་དེ་འདྲའི་རྟགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འབྲེལ་མེད་ཆོས་ནི་མ་གྲུབ་པས། །
མ་གྲུབ་པར་ནི་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
དེ་གྲུབ་ཡིན་ན་དེ་སྒྲུབ་བརྗོད། །
གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ལྡན་ཇི་ལྟར་ཡིན། །
འབྲེལ་མེད་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་མི་རྟག་པ་བཀག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་མ་གྲུབ་པས་མི་རྟག་པ་མ་གྲུབ་
པར་ཇི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་ལ་མི་
རྟག་པ་དེ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། དེ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་མ་གྲུབ་པས་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ལྡན་ཇི་ལྟར་ཡང་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། ཅིག་ཤོས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་

434

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཆོས་ཅན་དུ་གང་བཟུང་དེའི་ཆོས་སུ་ལུང་ལས་བཤད་པ་ཀུན་གྱིས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་ཅིང་བསྟན་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་
དགོས་པས། སྒྲའི་ཆོས་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཇི་ལྟར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཆོས་ཅན་ཆོས་ནི་མ་ལུས་པ། །
དཔེར་བླངས་མེད་པ་ཁོ་ནར་ནི། །
སྐྱེ་བོས་ཚིག་དང་དུད་སོགས་ལས། །
སེམས་ལྡན་མེ་སོགས་རྗེས་དཔོག་བྱེད། །
གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཆོས་ཅན་དུ་གང་བཟུང་དེའི་ཆོས་སུ་ལུང་ལས་བཤད་པ་ཀུན་གྱིས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་ཅིང་བསྟན་པ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཆོས་མ་ལུས་པས་རྟགས་ལ་ཁྱབ་པ་མཐུན་དཔེར་བླངས་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བོའི་ཚིག་དང་དུ་བ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལས་གཞི་འགར་སེམས་ལྡན་དང་། མེ་ལ་སོགས་པ་
རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་ནུས་པ་མྱོང་བས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མི་འཁྲུལ་པས་ན་རང་བཞིན་དང་། །
རྒྱུ་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དོན། །
འགའ་ཡི་སྨྲ་བ་ལ་གནོད་པས། །
ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ལྡོག་མ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ལ་རང་གི་རང་བཞིན་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། འགའ་ཡིས་སྨྲ་བ་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་

435

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

སྒྲུབ་ནུས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་
དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་མི་འཁྲུལ་པའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དུ་ལྡན་ལ་ལ་རང་རྒྱུ་མེ་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་བ་ཆོས་ཅན། འགའི་སྨྲ་བ་མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་ལ་གནོད་པས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ལས་ལྡོག་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཅེས་སྦྱར་རོ། །གལ་ཏེ་ལུང་མི་ཤེས་པའི་ངོར་རྟགས་ཡིན་པ་མི་ལྡོག་ཀྱང་། ལུང་དེ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའི་ངོར། ལུང་དོན་བཀག་ན་རྟགས་དེ་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ནི་འདོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡི། །
དོན་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར། །
རྟོགས་པ་གཞན་དག་གཏན་ཚིགས་དེས། །
ཅི་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་མ་ཡིན། །
སྔར་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་ཁས་བླངས་ཤིང་། བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གཞན་དག་ཆོས་ཅན། གཏན་ཚིགས་བྱས་པ་དེས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་མི་རྟག་པ་ཅི་ལྟར་ཡང་རྟོགས་པར་
འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་ནི། འདོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡི་ཆོས་མི་རྟག་པའི་དོན་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཏན་ཚིགས་བརྗོད་དམ་མ་བརྗོད་ཀྱང་། །
འགལ་ན་རྒོལ་བས་འདིར་ཅི་བྱས། །
དེས་བརྗོད་ཉེས་པས་བསྟན་བཅོས་ལ། །

436

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གནོད་བྱེད་དུ་ནི་དེ་སྐྱེས་མིན། །
གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ལུང་དོན་བཀག་པས་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་ན་ཡང་རྒོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རང་གིས་སྔར་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་དོན་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྒོལ་བས་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པའི་ཆ་ནས་སྒྲ་རྟག་པ་འདིར། གསར་དུ་གནོད་པ་ཅི་ཡང་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་བརྗོད་དམ་མ་བརྗོད་ཀྱང་རུང་། བྱས་པ་སྒྲ་རྟག་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འགལ་ཞིང་དེ་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒོལ་བ་དེས་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པའི་ཉེས་པས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་དེ་གནོད་བྱེད་དུ་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་མ་བརྗོད་
པའི་སྔར་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གནོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གནོད་བྱེད་བརྗོད་ཕྱིར་སྐྱོན་ཞེ་ན། །
གལ་ཏེ་མ་བརྗོད་ན་དེ་ཅི། །
གནོད་པ་མིན་ནམ་མི་རིགས་བྱེད། །
མིན་ཏེ་ཅིས་ན་སྐྱོན་ཅན་ཡིན། །
གལ་ཏེ། གཏན་ཚིགས་དེ་གནོད་བྱེད་དུ་མ་བརྗོད་ན། གཞན་གྱིས་ལུང་ལྟར་

སྣང་དུ་མི་ཤེས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱིས་གོ་བར་བྱས་པས་
རྒོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཅེ་ན། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགོད་
མཁན་གྱི་རྒོལ་བ་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་དེ་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆ་ནས་མི་རིགས་པ་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་མ་བརྗོད་ན་དེ་ཅི། གནོད་པ་མིན་ནམ་མ་བརྗོད་ཀྱང་གནོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་ཅིས་ན། རྒོལ་བ་སྐྱོན་

437

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཅན་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐབས་དང་མཐུན་པར་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བརྗོད་པས་རྒོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་མི་ནུས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྩ་བ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གཞན་དག་ལ། །
རང་འདོད་ཉིད་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཕྱིར། །

དོན་མེད་བརྗོད་པས་སྐྱོན་འགྱུར་ན། །
དེ་སྒྲུབ་ཕྱིར་ན་འདིར་མ་ཡིན། །
གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་འགོད་པའི་རྒོལ་བ་ཆོས་ཅན། སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་དོན་མེད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱིར་རྒོལ་
གཞན་དག་ལ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་བླངས་ནས། རང་འདོད་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་
པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་འདིར་རྒོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་དེས་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་སྒྲུབ་ནུས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ལ་ལར་འགའ། །
རིགས་མིན་པས་ན་རིགས་སྨྲ་བ། །
གཞན་པ་དག་ཀྱང་འགོག་བྱེད་ཅེས། །བྱ་བ་རྒྱལ་རིགས་ལུགས་ཡིན་ནོ། །
གལ་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ལ་ལར་བཤད་པའི་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་རིགས་པས་གྲུབ་པ་མིན་པ་བཀག་པས་རིགས་པས་གྲུབ་པར་སྨྲ་

438

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བའི་སྒྲ་མི་རྟག་པ་གཞན་པ་དག་ཀྱང་འགོག་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཅེས་བྱ་བ་འདོད་པའི་རྒོལ་བ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་རིགས་ངན་པའི་ལུགས་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རིགས་པ་བཀག་པས་རིགས་པ་ཡང་འགོག་དགོས་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་ཀུན་མཚུངས་པར་བྱས་ནས་ནི། །
སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་པར་ནུས་མ་ཡིན། །
དེས་ན་ཀུན་ཏུ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། །
སྒྲུབ་བྱེད་རྣམ་གཞག་འདི་ཉམས་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། ལུང་ཁས་ལེན་པའི་དུས་ཀུན་ཏུ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་གི་རྣམ་གཞག་འདི་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁས་བླངས་པའི་ལུང་དོན་ཀུན་
གྱིས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་དགོས། དེ་འདྲའི་ལུང་དོན་ཀུན་མཚུངས་པར་ཁྱབ་བྱེད་དུ་བྱས་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་སུས་ཀྱང་བརྗོད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་གི་དོན་ཕྱོགས་གཅིག་དང་འགལ་ན་ཡང་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་བཀག་པར་འགྱུར་བས་ཁས་བླངས་པའི་
བསྟན་བཅོས་དེའི་དོན་ཀུན་དང་འགལ་བ་མེད་པ་རྟགས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་ཚད་ཀྱི་ལུང་དོན་མཐའ་དག་རྟགས་གཅིག་གི་
བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པའི་རྒོལ་བ་སུ་ཡང་མི་སྲིད་ཅིང་། འདིར་སྲིད་པར་བྱས་ནས་འགོག་པ་ཡང་མིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ལ། འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་པ་སྐྱོན་མིན་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ། ལུང་དོན་ལ་གནོད་པ་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགལ་བ་ལ་མི་

439

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

འཁྲུལ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་སྐྱོན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་དེའི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དེར་
ཡང་དངོས་འགལ་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པས་སྐྱོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ལ། འདིར་
ཡང་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་བྱས་པས་གྲུབ་ལ། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལུང་ལས་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཆོས་ཅན་གཅིག་ལ་འགལ་བ་དག །
མི་རུང་ཕྱིར་ན་འགལ་ངེས་ལ། །
གནོད་འགྱུར་འདིར་ནི་དེ་འདྲ་བའི། །
འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
བྱེ་བྲག་པའི་སློབ་མས་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཐལ། དེ་དག་གིས་ཆོས་ཅན་བ་ལང་གི་སྤྱི་གཅིག་པུ་ལ། བ་ལང་གི་བསལ་བ་མེད་པའི་བར་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་དངོས་ཀྱི་འགལ་བ་དག་གཞི་མཐུན་དུ་མི་རུང་
བ་ལ། རྒྱབ་རྟེན་ལུང་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་འགལ་གཉིས་ལ་སོ་སོར་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་འདིར་ནི།
ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དང་དེ་འདྲ་བའི་འགལ་བ་སྟོབས་མཚུངས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་དང་འགལ་བར་ངེས་པའི་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཅིག་ཤོས་དེས་གནོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དངོས་འགལ་ངེས་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན་
གཅིག་ལ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་ཚད་མས་གནོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་ཅན་གཅིག་ལ་འགལ་བ་དག་གཞི་མཐུན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་ནི་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །

440

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། དེ་དག་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ནི། །མིན་ཡང་བསྟན་བཅོས་དོན་སླད་ཕྱིར། །

འབྲེལ་པ་མེད་ཀྱང་གནོད་ཅེ་ན། །
ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནོད་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་དག་ལས་མི་རྟག་པ་གནོད་བྱ་དང་། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པ་གནོད་བྱེད་མིན་ཞིང་། མི་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དང་འབྲེལ་པ་མེད་ཀྱང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་བསླད་ཅིང་བཀག་
པའི་ཕྱིར། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་དོ་ཅེ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་རྟགས་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལུང་དོན་འབྲེལ་མེད་གཅིག་བཀག་
པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འབྲེལ་ཡོད་དེས་ན་དེ་ཉིད་ལ། །
གནོད་འགྱུར་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། །
རྟགས་ཀུན་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ། །
སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་དཔྱད་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དེ་སྒྲའི་ཆོས་སུ་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་དེས་ན་དེ་ཉིད་ལ་རྟགས་ཀྱིས་གནོད་ན། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་གྱི། དྲི་ལ་སའི་
ཡོན་ཏན་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱས་པས་སྒྲ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས། སྒྲ་མི་རྟག་པ་བཀག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་གྱི་ཅིག་ཤོས་བསྒྲུབ་བྱ་

441

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟགས་ཀུན་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་བལྟོས་ནས་
དེ་སྒྲུབ་མི་ནུས་ན་སྐྱོན་ཅན་དང་། ནུས་ན་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མེད་ན་བསྒྲུབ་བྱ་མི་འབྱུང་བའི། །
འབྲེལ་པ་དེ་ནི་འདིར་རྟོགས་མེད། །
འདིར་ནི་བསྟན་བཅོས་གནོད་འབའ་ཞིག །
སྐྱོན་ཡིན་དེ་གཞན་བྱས་ལའང་མཚུངས། །
སྔར་གྱི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་ལས་ད་དུང་མ་འདས་པ་ནི། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་
བསྒྲུབ་པ་འདིར་ནི། སྒྲ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་གནོད་པ་འབའ་ཞིག་གི་
སྒོ་ནས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ལུང་དོན་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ་གང་ཞིག །ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་མེད་ན་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་དེ་ནི་འདིར་ཚད་མས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
རྩོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་བཀག་པ་དང་། རྟགས་གཞན་གྱིས་དྲི་ལ་སའི་ཡོན་
ཏན་བཀག་པས་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འགལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལུང་དོན་ལ་གནོད་པ་དེ་ནི། རྟགས་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་དང་། ཆོས་
ཅན་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་སྡེ་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི།
རྩ་བ། གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཁས་བླངས་ཕྱིར། །

442

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བསྟན་བཅོས་མཐོང་བ་མ་ལུས་བསྒྲུབ། །
གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ལས་བཤད་པ་མཐོང་བའི་དོན་མ་ལུས་པ་རང་གིས་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་དགོས་ཏེ། བསྟན་བཅོས་རང་དབང་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་ན་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚད་མ་
གཞན་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །
དེས་ན་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པས། ཁས་བླངས་པའི་ལུང་དོན་གཅིག་ལ་གནོད་ན་ཡང་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པས་
རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ལུགས་འདི་ནི། ཁས་བླངས་པའི་ལུང་དོན་མཐའ་དག་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་རྟགས་གཅིག་གི་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་དགོས་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་མིན་ལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་བཅོས་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡང་
མིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་འགྲེལ་ལྟ་བུ་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ཡང་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་ཞིང་འབྲེལ་བའི་དོན་ཡིན་ལ་དེས་ན། རྣམ་འགྲེལ་ལྟ་བུ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་རྩོད་པ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་

སྐབས་སུ་ཡང་དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱར་བྱས་ནས་སྒྲུབ་དགོས་སོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །རྩ་བ། དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་སྨྲ། །
དམ་བཅའ་བར་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར། །
དེ་ལྟར་རྩོད་པ་མཁན་པོ་འདིའི་འདོད་པ་རང་ལུགས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་སུ་

443

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བྱུང་ན་ཡང་ལེགས་ཤོས་གཅིག་ཏུ་འོང་བར་སྣང་བ། །རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་ལས་དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་ཡང་། དམ་བཅའ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་འདྲའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱར་བཟུང་ནས་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་བརྗོད་པ། །
མ་ཡིན་འདོད་པ་སྨོས་ཕྱིར་ན། །

བསྒྲུབ་བྱར་རིགས་པས་ཐོབ་པ་ནི། །
ཚིག་ལས་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
གལ་ཏེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་དུ་བརྗོད་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་འདོད་པ་སྨོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
འདོད་པའི་ཚིག་ལས་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བསྒྲུབ་བྱར་རིགས་པས་གྲུབ་ཅིང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མི་འདོད་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་ཞེ་ན། །
རྒོལ་བ་མི་འདོད་ཆོས་གཞན་ཡང་། །
བསྒྲུབ་མིན་དེ་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱ་བ། །
མིན་ལ་གནོད་པས་ཅི་ཞིག་འགལ། །
དེ་འདྲ་རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་
རྒོལ་བས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འདོད་པའི་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་

དོན་གྱི་ཆོས་གཞན་ཡང་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེར་རྒོལ་བས་མི་

444

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཚེ་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མིན་པའི་ཁས་བླངས་
པའི་ལུང་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པ་ཅི་ཞིག་
ཀྱང་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཕྱོགས་མཚན་ཕྱིར་རོལ་དོན་ཅན་ཡིན། །
རང་ཉིད་སྒྲ་ཡང་དོན་མེད་འགྱུར། །
བསྟན་བཅོས་འདོད་འཇུག་དོན་ཞེ་ན། །
འོ་ན་དོགས་འདི་གང་ལས་ཡིན། །
རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་
ཡིན་གྱི། དེའི་ཟུར་དུ་སྨོས་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་

སུ་ཡང་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་དོན་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་བྱར་བཟུང་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱོགས་སུན་དབྱུང་བ་ལ། བསྟན་བཅོས་ལ་འདོད་པས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པར་ཤེས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་དགག །ཆོས་ཅན་གྲུབ་ཟིན་དུ་ཤེས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་དགག །ཆོས་ཅན་རང་མཚན་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་པའི་དོན་ཅན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་སྔ་མ་ལ་གནོད་པ་མཐོང་ན། དེ་དོར་ནས་བསྟན་བཅོས་གཞན་ལ་འདོད་པས་འཇུག་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་འདོད་ཅེས་སྨོས་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་འོ་ན། བསྟན་བཅོས་ལ་འདོད་པས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་མི་ནུས་སམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྒྲ་སྨོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་དོགས་པ་འདི། གང་ཟག་སུ་ལ་ཡང་རྒྱུ་གང་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཡིན་པ་མི་

445

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

འཐད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ནི་ཚད་མས་བཀག་མེད་ན། །
འཛིན་པ་གང་གིས་བཟློག་པར་ནུས། །
གལ་ཏེ་ཚད་མས་བཀག་ན་ཡང་། །
ཚིག་ལས་གང་གིས་འཇུག་པར་འགྱུར། །
རྟོག་ལྡན་གྱི་དོགས་པ་དེ་འདྲ་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྒྲ་སྨོས་པ་དགོས་པ་མེད་
པར་ཐལ། དེ་ནི་ལུང་དེའི་དོན་ཚད་མས་བཀག་པ་མེད་པར་གྲུབ་ན། དེ་ཚད་མར་འཛིན་པ་གང་གིས་བྱང་ལྡོག་པར་ནུས་པ་མི་འཐད། གལ་ཏེ་དེའི་དོན་ཚད་མས་བཀག་པར་ངེས་ན་ཡང་ཚིག་ལ་སོགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་དེ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་དག་སྔར་ཡང་གྲུབ་མཐའ་ནི། །
རང་གི་འདོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན། །
དེ་ནི་ཕྱིས་ཀྱང་ཇི་ཞིག་ལྟར། །
གཞན་འཛིན་པ་ཡིན་ཅིས་མི་ཐོབ། །
བླུན་པོའི་དོགས་པ་དེ་འདྲ་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་རང་སྒྲ་སྨོས་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། རྒོལ་བ་བླུན་པོ་དེ་དག་སྔར་ཡང་གྲུབ་མཐའ་རང་གི་འདོད་པ་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་

ཚད་མར་འཛིན་པ་དེ་ནི་འདོད་ན་ཕྱིས་ཀྱང་དཔྱོད་པ་མེད་པར་ཇི་ཞིག་ལྟར་ལུང་
གཞན་ཚད་མར་འཛིན་པ་ཅིས་མི་ཐོབ་སྟེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདོད་གནོད་མེད་དང་བསྒྲུབ་བྱ་མིན། །

446

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཐུག་པ་མེད་པར་བསྟན་པས་ན། །
ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར། །

འདིར་ནི་རང་ཉིད་སྒྲ་མཛད་དོ། །
འོ་ན་རང་ཉིད་སྨོས་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདིར་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྨོས་པར་མཛད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུང་དོན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་འདོད་
ཡུལ་ལ་གནོད་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་དང་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་དོན་མཐའ་དག་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་པ་དང་། ལུང་དོན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་

བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་ན་ཉེས་པ་ཐུག་པ་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ། གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་བྱས་ཁྱད་པར་དག །

ཡོངས་སུ་སྤངས་ནས་རབ་གྲགས་པའི། །
ཆོས་ཅན་དག་ནི་གཟུང་དོན་དུ། །
གཞན་ནི་རང་ཉིད་སྒྲ་བརྗོད་ཟེར། །
གཉིས་པ་ནི། འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དག་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་བྱས་

པའི་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དང་། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྒྲ་དག་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ནས་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་
སྣང་དུ་རབ་ཏུ་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་སྒྲ་དག་རྩོད་གཞིར་བཟུང་བ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
རྩ་བ། དཔྱད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱིས་ནི། །

447

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

རབ་གྲགས་རྟེན་ནི་གྲུབ་གྱུར་ཏེ། །
རང་འདོད་བརྟགས་པའི་ཁྱད་པར་ཅན། །
དངོས་པོ་རྣམས་རྩོད་མེད་ཕྱིར་རོ། །
བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་དེ་ལ་རྩོད་པའི་ཚེ། རྒོལ་བ་གཉིས་ཀའི་
མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྒྲ་སྨོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས། ཁྱད་པར་གྱི་

ཆོས་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་རང་
གི་རྟེན་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་རྟེན་དུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཏགས་ནས་བཞག་

པའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་དུ་
གཟུང་ནས་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་རྩོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའི་
རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པའི་དོན། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་གྲུབ་པའི་
ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་རྩོད་པའི་ཚེ། རྟེན་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་དགོས་པ་གཞུང་སྔ་མས་
བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། རྩོད་གཞི་མཐའ་དག་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་དགོས་པ་འོག་ནས་
འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞུང་འོག་མས་ཀྱང་དེ་འདྲའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
འདོད་པས་བཞག་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་མཐར་

གཏུགས་པའི་རྟེན་བདག་རྟག་པ་སོགས་སུ་འདོད་པ་ལ་རྩོད་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །

448

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། ཅི་སྟེ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ཡིས། །
ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་བརྗོད་ན། །
རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་བསྟན་པ། །
ཞེས་བྱ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྟོགས། །
གསུམ་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཆོས་ཅན་གྲུབ་ཟིན་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཀྱི་ཆོས་

ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་ཟིན་པར་བསྟན་པ་ཡི་སྒོ་ནས་རང་མཚན་གྱི་མཐར་ཐུག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། སོ་སོར་ངེས་པའི་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པར་
ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྒྲ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གྲུབ་དང་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོར་ནི། །
བསྟན་པ་དག་ནི་ཡོད་ཡིན་ན། །
བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཞེས། །
བྱ་བ་འདི་ནི་འབྲས་ལྡན་འགྱུར། །
དེར་ཐལ། ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་དུས་ན་
བསྒྲུབ་བྱའི་ངོ་བོར་བསྟན་པ་དག་ཡོད་པ་ཡིན་ན་དེ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་བསྒྲུབ་བྱའི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་འབྲས་བུ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྤྱི་ཡི་ནི། །

449

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཡུལ་ཅན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ཡིན། །
འདིར་ནི་དེ་སྐད་མ་བསྟན་ཀྱང་། །
ཕྱོགས་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །
དེ་འདྲའི་ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྒྲ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་སོ་སོར་མ་ངེས་པའི་སྤྱི་ཡི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་དུ་བཤད་པས་དེ་གོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འདིར་ནི་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་དེ་
སྐད་མ་བསྟན་ཀྱང་ཕྱོགས་ལ་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་ཀྱི་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་
ཐལ། དེ་འདྲའི་ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྒྲ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་ཅིང་དགོས་པ་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིར་རྗེས་དཔག་སྤྱི་མཚན་གྱི་ཡུལ་

ཅན་དུ་བཤད་པས་དེ་ལྡོག་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྨོས་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་རྗེས་དཔག་གིས་རང་མཚན་མི་འཇལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལ་གནོད་པ་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་རྗེས་དཔག་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པ་ནི། ལ་ལ་མེ་དཔོག་
པ་ལྟ་བུ་སོ་སོར་མ་ངེས་པའི་རང་མཚན་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་ཀྱི། གསལ་བ་དང་། འབར་

བ་དང་། རྩྭ་ལས་བྱུང་བ་དང་། སོག་མ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་རྟོགས་པར་
བསྟན་པ་ལྟར་རོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱར་བྱས། །
དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་དེ་མི་ནུས། །
ཅི་ཕྱིར་རྟགས་རྗེས་འགྲོ་མེད་ཕྱིར། །

གལ་ཏེ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྒྲུབ་བྱར་

450

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བྱས་ན་དེ་ལས་ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར་དྲིས་པས། དེ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་དེ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་མི་ནུས་པ་ཅིའི་
ཕྱིར་དྲིས་པས། དེ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། མཐུན་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མེད་པས་རྟགས་དཔེ་དང་རྩོད་གཞི་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་དང་། མཐུན་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་མི་སྲིད་པས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
རྩ་བ། འདི་དེ་དག་གི་སྐྱོན་མིན་ནམ། །
ཡན་ལག་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་པ། །
ཕྱོགས་སྐྱོན་འདོད་མིན་དེ་ལྟ་ནའང་། །
གཏན་ཚིགས་ལ་སོགས་ཉེས་པ་ཡང་། །
རྟགས་དཔེ་དང་རྩོད་གཞི་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་འདི་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཕྱོགས་སྐྱོན་མིན་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་དེའི་རྟགས་དང་དཔེ་དེ་དག་གི་སྐྱོན་མིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་

ཐལ། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་རྟགས་དང་། དཔེ་ལ་བལྟོས་པའི་སྐྱོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་གཞི་མཐུན་དུ་འདོད་པ་རིགས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་
དག་གིས་ཕྱོགས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་
ཡིན་ནའང་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་མ་ལུས་པ་ཡང་ཕྱོགས་ཀྱི་

སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཕྱོགས་འགྲུབ་པ་ལ་གནོད་ཅིང་སྒྲུབ་
མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།

451

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་འགྱུར་ཏེ། །
ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ལ་གནོད་ཕྱིར་རོ། །
ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དཔེར་བརྗོད་ན། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་

སྒྲའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཚེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མིན་ཏེ། དེ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་པའི་
ཆ་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ཡོད་པ་དང་མེད་པས་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཅན་དང་སྐྱོན་མེད་དུ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩོད་གཞི་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འདོད་པ་ནི།
དེའི་སྐྱོན་དང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་མ་ཕྱེད་པའི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ལ། དེ་མ་གྲུབ་པའི་
རྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་འདོད་པ་ནི། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དང་། ཡོན་ཏན་མ་ཕྱེད་པས་
ནོངས་པའོ། །ལྟར་སྣང་གསུམ་པོ་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྐྱོན་དུ་འདོད་ན། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། གཞི་སོ་སོ་ལ་བལྟོས་ནས་ལྟར་སྣང་ངོ་བོར་མི་ལྡན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་

ཏུ་སོང་བའི་ཚེ་བྱས་པ་སྒྲ་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཆ་དེ་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བསལ་བྱ་ཡིན་གྱི་དེའི་སྐྱོན་མིན་ལ། དེ་སྒྲ་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཆ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གཞན་དག་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གྲུབ་ཟིན་གྱི་སྒྲ་མཉན་བྱར་དམ་བཅས་པའི་ཚེ། ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཆ་དེ་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་མ་ཡིན་ལ། ཚད་མས་གྲུབ་བསལ་མ་ཞུགས་པའི་

452

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཆ་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་ཡང་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་བློ་ངོ་ལ་
བལྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་བསལ་མ་ཞུགས་པ་ཙམ་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་པ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རིགས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་སྐྱོན་དུ་འདོད་
པ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་སོ། །
དེས་ན་ཕྱོགས་སྐྱོན་གྱི་དོན་ནི། ཕྱོགས་སུ་གཟུང་བྱ་དེ་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་འཇོག་
པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡང་། རྟགས་སུ་
གཟུང་བྱ་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་འཇོག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སོ། །འདིར་དམ་བཅའ་ཡན་ལག་སྔ་མ་དང་། དཔེ་རྟགས་ཡན་ལག་ཕྱི་མར་བཞག་པ་ནི། སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་པའི་ཐ་སྙད་དེ། ཁྱོད་ཡན་ལག་ཕྱི་མར་འདོད་པའི་རྟགས་དང་དཔེའི་སྐྱོན་
དེ་དག་ཡན་ལག་སྔ་མར་འདོད་པའི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་མི་རིགས་ཞེས་པའོ། །
རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བ། །
ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་འདོད་གཞན་མིན་ཏེ། །
མངོན་སུམ་ལ་སོགས་འགལ་བ་བཞིན། །
དེས་ན་དམ་བཅས་པ་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་
དུ་འདོད་རིགས་ཀྱི། དཔེ་རྟགས་སོགས་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱོན་ཕྱོགས་སྐྱོན་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བཤད་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བ། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན། བུམ་པ་རྟག་གོ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །རྩ་བ། རྒྱུ་སོགས་མཚན་ཉིད་བསལ་བྱ་ལ། །

453

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ལྟོས་པ་མེད་པར་མ་ཁྱབ་དང་། །
ལྡོག་པ་དག་ནི་སྤང་བའི་ཕྱིར། །

ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན། །
གསུམ་པ་ལ། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་དགོས་པ་དང་། བསྡུས་
ནས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟུར་ལྔར་ཕྱེ་ནས་བཤད་པ་དགོས་
པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དཔེ་དང་རྟགས་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་
ཀྱི་བསལ་བྱ་སེལ་བ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་འགའ་
ལ་མ་ཁྱབ་པ་དང་། མཚན་གཞི་མིན་པ་ལ་ལྡོག་པ་ཁྱབ་ཆེས་པ་དག་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གང་གིས་གང་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རང་ཉིད་ཚིག་ཕྲད་ངོ་བོའི་སྒྲ། །
མ་བསལ་བ་དང་བཅས་པ་དག །

ལྡོག་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །
འདོད་སྒྲས་མ་ཁྱབ་སེལ་བར་བྱེད། །
རང་ཉིད་ཚིག་ཕྲད་ངོ་བོའི་སྒྲ་མ་བསལ་བ་དང་བཅས་པ་དག་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། མ་ཁྱབ་པ་ལས་ལྡོག་པ་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱབ་ཆེས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་སྒྲ་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ངག་ཏུ་མ་སྨྲས་པའི་
ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡང་དག་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཁྱབ་ཅིང་མ་ཞུགས་པ་སེལ་
བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་ལ།
དམ་བཅར་འོས་པ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་

454

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དག་ཏུ་འགོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྟགས་དེ་འགོད་དགོས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་དེས་སྒྲ་མི་
རྟག་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་ཆོས་ཅན་མ་ངེས་པས་དེ་ལ་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བའི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་ལ། དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་ཚད་མས་མ་
གྲུབ་པའི་ངོ་བོའི་དོན་དེ་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་གྲུབ་པ་འགལ་བས། དེ་ལས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བུམ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་
བམ་མ་གྲུབ། མ་གྲུབ་ན། མངོན་སུམ་དང་འགལ་ཞིང་། གཞི་གྲུབ་ན་བུམ་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ལ། ཚད་མས་གྲུབ་ན། གཞི་བུམ་པ་ལ་མེད་ངེས་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞི་གྲུབ་ན་བུམ་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྨྲས་ན་ལན་ཅི་ཡོད།
གཞི་བུམ་པ་ལ་མེད་ངེས་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་ཀྱང་བུམ་པ་མེད་ངེས་ཡིན་མི་དགོས་པས་བུམ་མེད་ཡོད་པ་དང་། བུམ་པ་མེད་པ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
འོ་ན་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡང་ཡིན་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་
ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་ཡང་ཡིན་པ་མི་འགལ་བར་ཐལ། རྟགས་དེའི་ཕྱིར་རྒོལ་དེས་སྒྲ་མི་
རྟག་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡང་ཡིན། དེ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་གཞལ་བ་ཡང་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མདོར་བསྡུས་ན། སྔར་གྱི་རྟགས་དེའི་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ཚད་མ་དེའི་ཡུལ་དུ་
སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡང་ཡོད། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཕྱིར་རྒོལ་དེས་མ་གྲུབ་པ་ཡང་ཡོད་པའི་དོན་ཏེ།
དེ་ལ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ཡོད་པས་དེ་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཁེགས་མི་དགོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱར་

455

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

འོས་པ་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། བསྒྲུབ་བྱར་འོས་པ་བསྒྲུབ་
བྱར་ཁས་བླངས་པ་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པའི་སྒོར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་མ་བསལ་བ་ཕྱོགས་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རིགས་སྒོར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ནི་
རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་གཙོ་བོར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། ལོག་རྟོག་སེལ་བ་གཙོ་བོའི་དོན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་ཚིག་ཟུར་ཕྱིན་པ་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་ཕྱོགས་མཚན་ཉིད། །
དེ་རྣམས་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཉིད་མེད། །
བསལ་བ་གནོད་དང་ལྷག་མ་ལ། །
མཚན་ཉིད་འཇུག་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
རིགས་སྒོའི་དོན་དེ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་སྔ་མ་
ལ་ཕྱི་མའི་དོན་དེ་མ་ཚང་ན། དོན་ལྡོག་གཞན་དུ་འགྱུར་རོ། །རིགས་སྒོར་སྨོས་པའི་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་ལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཡང་ཤུགས་ཀྱིས་

གནས་པས་རང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡོད་ལ། དེ་ལ་ཀ་ཏ་བའི་རྐྱེན་ད་ལྟར་གྱི་དུས་གོ་བྱེད་དུ་
ཡོད་པས་ཚིག་ཕྲད་ཀྱི་དོན་ཡང་གནས་པར་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཚད་མས་གནོད་
པ་འབབ་པ་ཕྱོགས་སུ་དམ་འཆའ་བ་མཐོང་བས། དེས་ན་འདི་ལ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཚད་མས་བསལ་བ་སོགས་དེ་རྣམས་ལ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཉིད་དུ་ཁས་བླང་བར་འོས་པ་མེད་དེ། ཚད་མས་བསལ་བ་ནི་མཚན་གཞི་

456

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལ་ཚད་མས་གནོད་ཅིང་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་
དེའི་ངོར་གྲུབ་ཟིན་སོགས་ལྷག་མ་བཞི་ཚད་མས་མ་བསལ་ཡང་དེ་ལ་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསལ་བ་གནོད་དང་། ཞེས་སོགས་ལོགས་སུ་བཅད་པ་ནི། མཚན་གཞི་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཞུགས་པར་མཐོང་ན། དེ་ལ་མཚན་ཉིད་འཇུག་མི་འཇུག་དཔྱད་མི་དགོས་ལ་མཚན་གཞི་དེ་སྤྱིར་

ཡོད་ན། འདོད་པའི་དོན་དེའི་མཚན་གཞིར་རུང་མི་རུང་དཔྱོད་པ་ནི་མཚན་ཉིད་དེ་ཞུགས་མ་ཞུགས་དཔྱོད་དགོས་པའི་དོན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཚིག་ཕྲད་སྨོས་པ། དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྒོལ་བ་རང་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེས་ངེས་གཟུང་གི་དོན་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་མི་རྟོགས་ན། རིགས་སྒོར་ཡང་ངེས་གཟུང་སྨོས་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཅད་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རང་ཉིད་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ཡིས། །
ངེས་བཟུང་དོན་ནི་རྟོགས་ན་ཡང་། །
བྱེད་པའི་མཐའ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །

དུས་གཞན་གཅོད་ཕྱིར་བཤད་པ་ཡིན། །
ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་རང་ཉིད་འདོད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ཡིས་ཆོས་
ཅན། བསྟན་བྱ་ཁྱད་གཞིར་མ་འབྲེལ་ན་ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་གཟུང་གི་རྣམ་བཅད་
ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད་དང་གཞི་མཐུན་པ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་སྨོས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་

457

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཅད་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་གཟུང་གི་
དོན་རྟོགས་ན་ཡང་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་
ཚིག་ཕྲད་བཤད་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། མ་འོངས་པའི་དུས་གཞན་དུ་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་རུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་དུས་ན་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་གཅད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་སྐབས་དེར་ཚིག་ཕྲད་ངེས་
པར་སྨོས་དགོས་ཏེ། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་ཉིད་འདོད་པ་དུས་གསུམ་གའི་
ཡུལ་ཅན་བྱེད་པའི་རྐྱེན་གྱི་མཐའ་ཅན་བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞིའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དང་
ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་རིགས་སྒོར་ཡང་ཚིག་ཕྲད་སྨོས་
དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། འདོད་རྐྱེན་འདིར་ནི་ཡན་ལག་མིན། །
འདོད་པར་གྱུར་པའི་ཚིག་དག་ལ། །
ཡན་ལག་ཉིད་ཡིན་དེ་ཡིས་ནི། །
གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་ལ་སོགས་འགོག །
རིགས་པའི་སྒོ་འདིར་ནི་ཆོས་ཅན། འདོད་པའི་ཚིག་ལ་ཊའི་མིང་ཅན་གྱི་རྐྱེན་
ཡན་ལག་གམ་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བ་མིན་ཏོ། །ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་
ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱད་གཞི་སྟོན་པའི་ཚིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན་སྔ་མས་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་སྦྱར་ཏེ། འདོད་ཚིག་ལ་ཡོད་པའི་རྐྱེན་དེ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདིར་ནི་མ་འོངས་པ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡང་ལག་ཏུ་ཡོད་པ་མིན་པར་
ཐལ། འདིར་དུས་གསུམ་གའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བསྟན་བྱ་ཁྱད་གཞིར་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།

458

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རིགས་སྒོའི་རང་ཉིད་འདོད་པར་གྱུར་པའི་ཚིག་དག་དེ་ཡིས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་དང་དཔེ་མ་གྲུབ་པ་སོགས་དུས་དེར་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་འགོག་ནུས་ཏེ། དེ་བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞིར་མ་འབྲེལ་བས་མ་འོངས་པ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་ཉིད་འདོད་པར་འགྱུར་
བའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་རྐྱེན་འདིར་ནི་ཡན་ལག་ཡིན། ཞེས་འདོན་པ་ལྟར་ན།
ཀུན་ལས་བཏུས་ལ་སྦྱོར་བའི་ཚེ། འདོད་ཚིག་ཡན་ལག་གམ། ཕལ་པ་ཡིན་ཞེས་སྦྱར་ལ། རིགས་སྒོ་དང་སྦྱོར་ན། མ་འོངས་པ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ཞེས་སྦྱར་
རོ། །དོན་ནི་བསྟན་བྱ་དུས་གསུམ་ག་ལ་ཞུགས་པས་དེ་ཁྱད་གཞིར་འབྲེལ་བ་ན་འདོད་པ་ཡང་འདོད་པར་འགྱུར་བ་ལ་ཡང་ཞུགས་པས། ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་ཡིན་ཡང་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་བྱར་ཐལ། བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ཅེས་པར་འགྱུར་བས་དེ་གཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཚིག་ཕྲད་སྨོས་སོ། །
འོ་ན་ཚིག་ཕྲད་ཀྱིས་ཀྱང་མ་འོངས་ཕན་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་བ་གཅོད་མི་ནུས་
པར་ཐལ། དེ་ཡང་བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞིར་འབྲེལ་བས་མ་འོངས་པ་ལ་ཞུགས་པའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན། དེ་ཡང་མ་འོངས་པ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་། དུས་ནམ་ཡང་
བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་གཞི་མཐུན་དུ་གྲུབ་པ་ཚིག་ཕྲད་ཀྱིས་གཅོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་
རིགས་པའི་སྒོ་ལྟར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྨོས་པར་རིགས་ཀྱི་ཉེས་པ་མང་པོ་སྤང་
དགོས་པའི་བསྟན་བྱ་སྨོས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ན་རེ་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་དུ་འདོད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། གལ་ཏེ་བསྟན་པར་

459

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བྱ་བ་ཡིན་དུ་ཆུག་ན་ཡང་། མཚན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྟག་པ་མཐའ་གཟུང་གི་ཚུལ་དུ་སྨོས་པར་མཛད་དོ། །
རྩ་བ། རྗོད་བྱེད་མིན་ཕྱིར་ཡང་མི་རིགས། །
དེས་ན་རང་ཉིད་བདག་ཉིད་འདོད། །
བསྟན་བཅོས་ཀུན་ལ་ལྟོས་མེད་པར། །
དེ་འདོད་པ་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད། །
གསུམ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་
ཚིག་བསྟན་བཅོས་ལ་འདོད་པས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པར་ཤེས་པའི་དོན་ཅན་ཡང་ཡིན་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་དོན་རྗོད་བྱེད་མིན་པའི་ཕྱིར། རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ཅེས་
པའི་ཚིག་དེས་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་འདོད་པ་མིན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཀུན་ལ་
བལྟོས་པ་མེད་པར་རྒོལ་བ་དེའི་འདོད་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་གོ་བར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་བཤད་ཟིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེས་ན་མི་འདོད་དང་འབྲེལ་བའི། །
འདོད་པ་ལ་ཡང་གནོད་པ་ན། །
ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་ལ་གནོད་མེད་ཕྱིར། །

ཕྱོགས་དང་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་མེད་ཉིད། །
དེས་ཅི་ཞིག་གྲུབ་ཅེ་ན། རྒོལ་བ་མི་འདོད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་པ་ལ་ཡང་གནོད་པ་ན་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱོགས་དང་གཏན་ཚིགས་ལ་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏེ། ལུང་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་གནོད་ཀྱང་

460

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྒོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་གནོད་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་མ་བསལ་བ་རྒྱས་བཤད་ལ། སེལ་བྱེད་གང་གིས་མ་བསལ་བ་དང་། གཞི་གང་ལ་མ་བསལ་བ་དང་། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པ་ལ་སོགས་པའི་
དཔེ་མི་སྟོན་པའི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །
རྩ་བ། ཁས་བླངས་དེ་ཡང་ཚད་མ་ནི། །
དག་གིས་བཀག་མེད་ཡིན་པར་འདོད། །
གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་ལ་བརྗོད་ཕྱིར། །

བསལ་བ་གཏན་ཚིགས་རྟེན་མ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་དག་གིས་བཀག་པ་མེད་པ་ཡིན་པར་འདོད་རིགས་ཏེ། ཚད་མས་བཀག་ན་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཤིང་ཁྱོད་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་འོས་པའི་ཕྱིར། བསལ་བ་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཚད་མས་བསལ་བ་སྒྲ་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་རྟེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཁྱབ་པར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དེ་
ནི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་དམིགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་དང་ལྡན་པ་ལ་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། གལ་

ཏེ་ཚད་མས་བསལ་བའི་དོན་ནི། གཞི་གང་ལ་བསལ་བྱ་སེལ་ནུས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་

བློས་བསྒྲུབས་ནུས་སེལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཚད་མའི་བློས་བསྒྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པས། དེ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་མ་འདུས་ན་སྔར་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པ་དང་འགལ་ལ།

461

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

དེ་གཉིས་སུ་ངེས་ན་ཚད་མའི་གནོད་པ་བཞིར་དབྱེ་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས། །
གནོད་པ་དེ་ནི་རྣམ་བཞིར་བཤད། །
དེ་ལ་ཁས་བླངས་འབྲས་རྟགས་ཏེ། །
ཚད་མས་གནོད་བྱ་ལ་གནོད་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བཞིར་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དབྱེ་བ་གསུམ་དུ་བྱས་པ་ཡིས་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། ཚད་མའི་བསལ་བ་ཉིད་ལ་བཞིར་ཕྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དབྱེར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཚད་མས་གནོད་པའི་ཚུལ་བཞིར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །གནོད་ཚུལ་བཞིར་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཚད་མར་ཁས་བླང་བར་འོས་ཤིང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར། རང་
གི་བསྟན་བྱའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་བུའི་
ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་

བདེ། ཞེས་པའི་ལུང་ལྟ་བུ་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། བརྗོད་བྱའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་བསྒྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཤིང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་དེ་འདྲ་བ་ཡང་སྨྲ་བ་པོའི་ང་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་
སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ལུང་ཚིག་དང་རང་ཚིག་གང་ཡིན་ཡང་རུང་། ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གང་ཡིན་ཡང་། རང་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་པོས་ཚིག་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱ་དེ་ལ་མི་འཁྲུལ་ཞིང་ཚིག་དེ་ལས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་དེ་

462

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྟོགས་པར་འདོད་ཀྱང་དེ་འདྲའི་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་བློ་ནི་སྨྲ་བ་པོའི་བསམ་ངོ་ནས་བཞག་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་གྱི། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མིན་ནོ། །
འདི་ནི་རེ་ཤིག་ཡིད་ཆེས་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཁྱབ་ཚད་མས་ངེས་མི་ནུས་པ་དེ་སྲིད་དུ་རང་གིས་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའི་འཆད་པ་པོའི་ཚིག་དེ་ཉིད་ལས་དོན་རྟོགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དོན་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་
གཙོ་བོ་ནི་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་བསྒྲུབ་པ་ལ་བལྟོས་ནས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ནི་གཙོ་བོ་རང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་ལ། འདིར་
ཡང་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན་ལུང་གིས་ཀྱང་མི་གནོད་པ་ཞིག་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གི་དམ་བཅའི་བསལ་བྱ་སེལ་ཚུལ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། འགྲོ་ལ་གྲགས་པ་རང་བཞིན་རྟགས། །
འགྲོ་བ་ལ་གྲགས་པ་རྟོགས་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་རྟགས་
ཡང་དག་གང་ཞིག་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་

ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར འདི་དག་གི་དོན་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཡིད་ཆེས་པས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་དང་། གྲགས་པས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དོན་
དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། ལུང་གནོད་བྱེད་དང་གེགས་བྱེད་དུ་འདོད་

463

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

པའི་ལུགས་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། འཐད་པའི་ཕྱགས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། བསལ་བྱ་སེལ་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་འཆད་པ་སུན་དབྱུང་བའོ། །
དང་པོ་ནི། ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དག་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་
ལུང་ཡིན་ན་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་དང་། ལོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་དེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིད་ཆེས་བསལ་བའི་དཔེ་སྟོན་པ་ན། སྦྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་ནི་བདེ་བ་འབྱིན་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་ཚེ།
སྦྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱིས་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཁས་བླངས་ལ། དེ་ནས་བདེ་བ་འབྱིན་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ན་དམ་
བཅའ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་ལ་གནོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྦྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་སུ་
སྟོན་པའི་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པས།

ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། ལུང་ལྟར་

སྣང་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་རང་སྡེ་ནི་སུ་ཡང་མེད་དོ་ལུང་གེགས་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དག་ནི། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་ཡང་རང་གིས་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ཀྱི། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་དང་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་
གནོད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མིན་གྱི་གེགས་བྱེད་ཙམ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་དྲིས་པ་ན། སླར་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་དམ་བཅས་པ་ལྟར་དམ་བཅའི་ཚིག་ཙམ་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །སྦྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་སུ་ལུང་གི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་མི་འབྱིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་
འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་ཁས་བླངས་ཙམ་གྱི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །

464

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་ནི། ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གེགས་བྱེད་ཙམ་དང་། རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་དེ། རང་གི་བརྗོད་བྱ་དང་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་མཐོང་ན་བརྗོད་བྱ་དེ་ཉིད་གྲུབ་ཟིན་པས་སྒྲུབ་མི་དགོས་ལ། འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་ན་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེ་ལྟ་མིན་པར་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན། ལུང་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་
གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྨྲས་ཙམ་གྱིས་སྒྲ་མི་
རྟག་པར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་དང་གེགས་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་འཐད་པའི་ཕྱོགས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྦྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་ནི་བདེ་བ་འབྱིན་བྱེད་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ཙམ་ཡིན་ན། ཁས་བླངས་སྔ་ཕྱི་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ།
དཀར་པོའི་ཆོས་སུ་དམ་བཅས་པའི་ཚེ། བདེ་བ་འབྱིན་པར་ཁས་བླངས་ནས། ཕྱིས་

ཡང་བདེ་བ་མི་འབྱིན་པར་ཁས་བླངས་སོ། །ཡ་གྱལ་གང་རུང་གཅིག་ལ་རྒྱབ་བརྟེན་
ཚད་མ་མེད་ན། ཁས་བླངས་སྔ་ཕྱི་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་ཙམ་དུ་འགྱུར་གྱི་གནོད་
བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ནམ་ཁས་བླངས་སྔ་མ་ཚད་མས་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་

གནོད་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན། རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་
མ་དག་མེད་དོ། །ཞེས་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྨྲས་ན། དམ་བཅའི་དངོས་ཤུགས་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ཆོས་ཅན་ཚད་མ་གཅིག་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་པར་དངོས་སུ་དམ་བཅས་ན། ཤུགས་ལ་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཚད་མས་གཞལ་བར་དམ་བཅས་པས་རང་ཚིག་གི་

465

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཁས་བླངས་ལ་བལྟོས་པའི་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཚད་མའི་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ཆོས་ཅན་ཚད་མའི་སྟེང་དུ་ཡ་གྱལ་གང་ཡང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཡིད་ཆེས་བསལ་བའི་ཕྱོགས་མཚོན་གྱི་དཔེ་ཙམ་ཡིན་གྱི། གསལ་

བའི་དཔེ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་པ་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་

ཚད་མས་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་འཆའ་བའི་དམ་བཅའ་
ལྟར་སྣང་དཔེར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་ནི། གང་དག་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་ན། དཔྱད་གསུམ་གྱི་

དག་པའི་ལུང་ཡིན་ན་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་ཁྱབ་
པ་ཁ་མཐུན་དུ་བྱས་ནས། ཁ་ཅིག་དེ་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་དེ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཕྱོགས་དེ་གཉིས་ཀས་ལེགས་པར་མ་སྨྲས་ཏེ། གཅིག་གིས་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་མཐའ་དག་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་ལ། ཅིག་ཤོས་
ཀྱིས་ནི་དུ་བས་མེ་བསྒྲུབ་པ་བཞིན་དུ། ལུང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མར་ཁས་བླངས་ཤིང་། སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་པ་ན་ཡང་དོན་དེ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་པར་ལུང་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་མ་གཏོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྨྲ་བར་མི་ནུས་ལ། གལ་ཏེ་ལུང་རྣམ་དག་ལས་དོན་མཐུན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སྨྲའོ་ཞེ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བྱས་པའོ། །ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་
ལས་ཕྱི་མ་རིགས་མོད་ཀྱི། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ནི་དེ་མིན་ཏེ།
དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཙམ་ཞིག་གིས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མིན་

466

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ན། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་མེད་ངེས་སུ་ཐལ། ཡོད་ན་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་གཟིགས་
དགོས་པ་ལས་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན།

ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་གཟིགས་པ་རང་གི་ཚད་མས་གྲུབ་ན། དོན་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་

ཚད་མས་གྲུབ་པར་ངེས་པར་ཁས་བླང་དགོས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དང་། ཚད་མར་གྱུར་པའི་ལུང་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ལུང་དང་རང་ཚིག་སེལ་བྱེད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་ལུང་གིས་གནོད་པའི་ཡུལ་ངོས་གཟུང་བའོ། །
རྩ་བ། ཡང་དག་ངེས་ལྡན་བརྗོད་འདོད་པ། །
བདག་གཞན་ཡིད་ཆེས་མཚུངས་པ་ཡི། །
ཕྱིར་ན་རང་གི་ཚིག་དང་ནི། །
བསྟན་བཅོས་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། རང་ཚིག་སྨྲ་བའི་རྒོལ་བ་བདག་དང་གཞན་ལུང་བྱེད་པ་པོའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། རང་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་པོའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་སུ་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། དེས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཡང་དག་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཚིག་དང་ལུང་བརྗོད་པར་འདོད་པས་དེ་ལྟར་སྨྲས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་ལས་

བཏུས་སུ་རྒོལ་བ་རང་གི་ཚིག་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཡིད་ཆེས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་རང་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་པོས་ཁས་བླང་བར་བྱ་བའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཚིག་ཏུ་མཚུངས་པས་དེ་ལྟར་

467

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བཤད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཇི་ལྟར་བདག་ནི་ཚད་མིན་ན། །
ཚིག་ནི་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བ། །
དེ་བཞིན་བསྟན་བཅོས་མི་བརྟེན་ན། །
དེར་གྲགས་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་ཡང་། །
མཚུངས་པར་བསྟན་ཕྱིར་་་་་་་་་་་་། །

གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཇི་ལྟར་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་མིན་ན་རང་གི་བསམ་དོན་གཞན་ལ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཚིག་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་ལ་མི་རྟེན་ན་བསྟན་བཅོས་དེར་གྲགས་པའི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་ཡང་མི་
འཇུག་པར་མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་བསྟན་བཅོས་དེའི། །
སྐབས་རྟེན་ཉིད་ལ་གནོད་བྱེད་ཅེས། །
དོན་འདི་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་འདི། །
དེ་ལྟར་ལུང་འདི་རང་གི་ཚིག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བཤད་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་དེའི་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་དུས་ནི། སྐབས་ཀྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཉིད་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན་ནོ། །ཅེས་པའི་དོན་འདི་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚིག་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་འཁྲུལ་བར་ཁས་བླངས་པ་ནི། ཚད་མར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ལ། རྒོལ་བ་ཡང་དག་གིས་དེ་ལྟར་ཁས་

468

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བླངས་ན། བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་རྟོགས་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་སྨྲས་པ་ན། ཚིག་དེ་ཚད་མ་དེ་ལས་སྐྱེས་ལ། དེ་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་འབྲེལ་བས་ཚིག་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི།

གཞུང་འདིར་ཡང་། ཚིག་བརྗོད་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །
རྩ་བ། རང་གི་ཚིག་དང་ལྷན་ཅིག་བཤད། །
དེས་ན་འདི་ལ་དཔེ་དག་ཀྱང་། །
མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན། །
རང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་འགལ་བ་འདི་ལ་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་
མེད་དོ་ཞེས་བའི་དཔེ་དག་ཀྱང་མཚུངས་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་མཚུངས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་བསྟེན་
པ་དེས་ནའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། ཚད་མ་རྣམས་ནི་ཡོད་མིན་ན། །
བསྟན་བཅོས་ཚིག་མི་རུང་ཕྱིར་རོ། །
དེ་འདྲའི་དཔེ་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚད་མ་རྣམས་ཡོད་པ་མིན་ན། བསྟན་བཅོས་དང་ཚིག་ཚད་མར་མི་རུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་སྨོས་པའི་ཕྱིར། གང་དག་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་འབྲེལ་བའི་དོན་དུ་བསམས་ནས། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་སྨས་ན། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་བསལ་

བར་འགྱུར་ལ། ཚད་མས་གཞལ་བར་བྱ་བའི་དོན་མེད་དོ། །ཞེས་སྨྲས་ན། ཡིད་ཆེས་བསལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།

469

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

དམ་བཅའ་དེ་གཉིས་གང་ཡང་བསལ་བ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་ཡིད་ཆེས་བསལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་ཚད་མ་མེད་བཞིན་དུ་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་འཆའ་བའི་གང་ཟག་དེའི་ཁས་བླངས་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་ཡིན་ལ། འགལ་བ་དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་མ་
བསྟན་བར་དུ། དམ་འཆའ་བ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་འགལ་པར་ངེས་མི་ནུས་
སོ། །གནོད་པ་མཐོང་བའི་ཚེ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་
དཔེ་ནི། ཚད་མ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་དེ། ཞེས་པའོ། །
གལ་ཏེ། གཞི་ཆོས་ཅན་ཚད་མ་དེ་ལུང་གིས་མ་བཞག་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་

གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཆེས་བསལ་བའི་དཔེར། ཇི་ལྟར་རིགས་ཤེ་ན།
རྩ་བ། རང་ཚིག་འགལ་ལ་གསལ་བའི་དཔེ། །
ལུང་ལ་ཕྱོགས་ཙམ་བསྟན་པ་ཡིན། །
དེ་ལ་མ་འོངས་པ་ན་ཆོས། །
བདེ་བ་མི་འགྲུབ་ཅེས་བྱ་ཡིན། །
གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེ་རང་ཚིག་འགལ་
བ་ལ་གསལ་བའི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་དཔེར་བཀོད་པའི་ཕྱིར། ལུང་དང་

འགལ་བ་ལ་གསལ་བའི་དཔེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དཔེ་དངོས་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་ཙམ་ཞིག་མཚོན་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་དཔེ་དངོས་མ་ཡིན་ཡང་། རང་ཚིག་འགལ་བ་ཆོས་ཅན་ཁས་བླངས་ཀྱིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱིས་དངོས་
ཤུགས་འགལ་བར་འགྱུར་བ་དེས་མཚོན་ནས། ལུང་དང་འགལ་བ་ཆོས་ཅན་ལུང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་ཤུགས་འགལ་བར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

470

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འོ་ན་ལུང་དང་འགལ་བའི་གསལ་བའི་དཔེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་སྦྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་ནི་སྤྱད་པ་ལས་མ་འོངས་པ་ན། བདེ་བ་མི་འགྲུབ་ཅེས་བྱ་བའི་དམ་བཅའ་དེ་ལུང་དང་འགལ་བའི་གསལ་བའི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་ལུང་ཁོ་ནས་གྲུབ་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་ལ་ཆོས་ཅན་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གནོད་པའི་འགལ་
བ་ལྟར་སྣང་དམ་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདིར་རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་དག་དང་ལུང་ཚིག་དང་འགལ་བ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ནི། ཡིད་ཆེས་བསལ་བའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་ཁས་བླངས་ཙམ་གྱི་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྒྲས་ཤིང་། དེ་མ་དོར་བཞིན་དུ་ཁྱད་ཆོས་དམ་བཅས་པ་ན། ཁ་ཅིག་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་དང་། གཞན་དག་ཁས་བླངས་འགལ་བར་འགྱུར་བས་ཡིད་ཆེས་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་གཉིས་ཡོད་པར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་གྱི། སྔ་མ་ནི་ཡིད་ཆེས་བསལ་བར་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཆོས་ཅན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་གེགས་
བྱེད་དུ་བསྟན། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱིས་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་
བསྟན། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་ལུང་གིས་གྲུབ་པ་དེར། ལུང་ཁས་བླངས་པས་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན། ཆོས་ཅན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེར་ཡང་ལུང་ཁས་
ལེན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ལ་བརྟེན་མིན་དངོས་པོ་ལ། །
བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བརྗོད་ན་ཡང་། །

471

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

གནོད་པ་མ་ཡིན་གཉིས་པོ་དག །
ནུས་པ་མཚུངས་ཕྱིར་གེགས་བྱེད་འགྱུར། །
ཆོས་ཅན་ལུང་གིས་གྲུབ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་མིན་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲ་
ལྟ་བུ་ལ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་ཞིང་གནོད་བྱེད་བརྗོད་ན་ཡང་གནོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་གཉིས་པོ་དག་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་ཙམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཉིས་ཀ་གཞི་གཅིག་ལ་ཚད་མ་མེད་བཞིན་དུ་ཆོས་འགལ་བ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ནུས་པ་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དཔེར་ན་རང་གི་ཚིག་བཞིན་ཏེ། །
དེ་ཡང་དེ་ཚེ་རང་ཚིག་བདག །
དེ་དག་གང་ལ་ཚད་མ་ཡོད། །
དེ་ནི་གཞན་ལ་གནོད་བྱེད་འགྱུར། །
དཔེར་ན། བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁོ་བོའི་མ་མོ་གཤམ་མོ་ཞེས་པའི་རང་གི་ཚིག་
འགལ་བ་བུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས། གཞི་བུད་མེད་གཅིག་པུ་དེའི་སྟེང་དུ་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། གེགས་བྱེད་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཅེས་པ་བཞིན་ནོ། །བསྟན་བཅོས་དེ་ཡང་གཞི་ཆོས་ཅན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་

དེའི་ཚེ་རང་ཚིག་གི་བདག་ཉིད་དང་མཚུངས་པར་ཐལ། གེགས་བྱེད་ཙམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་མ་ངེས་ན་སྒྲ་རྟག་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་ནུས་པ་མཚུངས་སུ་ཆུག་མོད། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ན་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དམ་

472

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བཅའ་དེ་དག་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་གང་ལ་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཡོད་ན། དེ་ནི་སྒྲ་རྟག་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་གཞན་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མས་གྲུབ་
པའི་དོན་གྱིས་རང་གི་ལོག་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལྟ་མིན་ན་རིགས་བྲལ་གྱི། །

དམ་བཅའ་ནུས་པ་མཚུངས་པ་ཡིས། །
དམ་བཅའ་ཇི་བཞིན་དོན་ཅན་གྱི། །

རྗེས་དཔག་ལ་ནི་ཇི་ལྟར་གནོད། །
རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཅན་གྱིས་རང་གི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་པ་དེ་ལྟ་མིན་ན། ཚད་མས་གྲུབ་བཞིན་དུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པ་དང་། སྒྲ་རྟག་སྟོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་
གཉིས་ནུས་པ་མཚུངས་པ་ཡི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའམ། ཡང་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་གནོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཆོས་དངོས་འགལ་
དམ་བཅས་པ་གང་ཞིག །སྒྲ་མི་རྟག་པས་ཅིག་ཤོས་ལ་མི་གནོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ཚད་མས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་ཅན་གྱི་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་

གནོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བསྟན་བཅོས་དེ་རྒྱབ་རྟེན་རིགས་བྲལ་གྱི་དམ་

བཅའ་ཡིན་ཞིང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་ལུང་གིས་ཇི་ལྟར་ཡང་གནོད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལུང་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་ནི། །
སྔར་ཉིད་རྣམ་པར་བཟློག་པ་ཡིན། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་ཁས་བླངས་ནས། །

473

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

དཔྱོད་པ་དག་ལ་སྐྱོན་འདི་འདོད། །
རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ལུང་རྣམས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གནོད་བྱེད་
ཚད་མ་ཡིན་པ་སྔར་ཉིད་རྣམ་པར་ལྡོག་ཟིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཁས་བླངས་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། རང་ཚིག་བསྟན་བཅོས་ལས་ལོགས་སུ་བཤད་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་ནས་དཔྱོད་པའི་གནས་དག་ལ་ལུང་དང་འགལ་ན་དེས་གནོད་པའི་སྐྱོན་འདི་འཇུག་པར་འདོད་དེ། ཆོས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་ལུང་གིས་མི་གནོད། ཆོས་ཅན་ལུང་གིས་གྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་གིས་གནོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེས་ན་གནོད་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་ལས། །
ཁས་བླངས་ཕྱི་རོལ་གྱུར་མིན་ཡང་། །
ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ཡི། །
ཕྱིར་ན་ཐ་དད་བྱས་པ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། ལུང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་
གང་ཞིག །རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོ་ནས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དོན་ལ་གནོད་དགོས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། ཁྱོད་དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་མིན་ཡང་། སེལ་བྱེད་རྩ་
བའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་

474

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
ཡུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཐལ་ཆེས་པའམ། །
ལོགས་ཤིག་བྱས་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །
ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ལོགས་སུ་བྱས་པ་དེ་ལྟ་མིན་ན། རྗེས་དཔག་གི་
གསལ་བའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་སྐབས་དེར་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པར་ཐལ། དགོས་པ་དེ་དང་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་གང་རུང་གཅིག་གི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་གང་ཞིག་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་དེ་ལྟ་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐབས་དེར་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་
པའི་རྗེས་དཔག་གི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་ཡང་བསྟན་དགོས་པ་ཧ་ཅང་ཐལ་ཆེས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སེལ་བྱེད་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་དེར་རྗེད་དཔག་གི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། འམ་སྒྲས་རྟགས་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་རྗེས་
དཔག་ཙམ་གྱི་ནང་དུ་འདུས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

ལོགས་སུ་བྱས་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བྱས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་པར་ཐལ། དེ་ཡང་རྗེས་དཔག་གི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང་། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལའོ། །ཞེས་བཤད་པའི་བཞིར་ཕྱེ་བའི་རྗེས་དཔག་ཅེས་པ་དེ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཡིན་ཡང་རྗེས་དཔག་ཙམ་དུ་བསྟན་ཅིང་། ཡིད་ཆེས་
དང་གྲགས་པ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་པ་ན་དེ་དག་རྗེས་དཔག་ཏུ་མ་འདུས་སམ་

475

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

སྙམ་པའི་དོགས་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་ཀྱི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཏུ་ངེས་
ཟིན་ན་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་མེད་པའི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཞེས་པ་ནི་སྐབས་འདིར་དོན་མིན་ན། །ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་རྗེས་དཔག་ཙམ་གྱི་གཞལ་བྱ་གཞིར་གཟུང་ནས་དེ་ལ་ལུང་
གི་རྟགས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ལོག་
ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་ལ་གནོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་རིགས་སྒོར། ཇི་ལྟར་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་རྫུན་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རང་ཚིག་གི་གནོད་པ་དང་ཞེས་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བ་ལས་དེ་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།
རྩ་བ། རང་གི་ཚིག་ཀྱང་ཐ་དད་པ། །
ཚིག་ཙམ་བརྗོད་ལ་གེགས་བྱེད་ཡིན། །
དེ་ཡིས་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ནི། །
ཁས་བླངས་ཕྱིར་ན་དངོས་ཀུན་ལ། །
རིགས་སྒོར་དངོས་ཤུགས་འགལ་བའི་རང་གི་ཚིག་ཀྱང་ལུང་དང་འགལ་བ་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་པའི་ཚིག་ཙམ་རང་གི་ལོག་ཕྱོགས་བརྗོད་པ་ལ་གེགས་བྱེད་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ལུང་ཁས་བླངས་པས་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན། རྒོལ་པ་དེ་ཡིས་གཞལ་བྱ་ཀུན་ལ་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།

476

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། གནོད་བྱེད་ཅེ་ན་གལ་ཏེ་དེ། །
མི་འདོད་གནོད་བྱེད་ཡིན་ནམ་ཅི། །
རང་ཚིག་འགལ་ན་རང་ཚིག་དང་། །
བསྟན་བཅོས་འགལ་ཐ་དད་མེད་འགྱུར། །
གཞལ་བྱའི་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་ཅེ་ན། གལ་
ཏེ་བསྟན་བཅོས་དེ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་གནོད་བྱེད་ཡིན་ནམ་ཅི་སྟེ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་ལ་བསྟན་བཅོས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྔར་བསྟན་བཅོས་དེ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་དེ་ཉིད་ཕྱིས་ཡང་གཞན་གྱིས་དེའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་
དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་ལ་རྩོད་པ་བྱེད་ན་ཡང་བསྟན་བཅོས་སྐབས་དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་
མ་ཡིན་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་དོར་དུ་མི་རུང་སྟེ། དོར་ན་རང་གི་ཚིག་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་དང་བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་གཉིས་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཐ་དད་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་ཡང་རང་ཚིག་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དངོས་སྟོབས་ལ་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འདོད་པས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྐྱེས་བུའི་འདོད་པས་བྱས་ན་འདི། །
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚད་མ་ཉིད། །
དེས་ན་རབ་གྲགས་དོན་དག་ལ། །
བསྟན་བཅོས་དོར་ནའང་ཉེས་པ་མེད། །

477

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བསྟན་བཅོས་འདི་མཚན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་ཚད་མར་བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་ལུང་ངོས་གཟུང་བ་ནི། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་
ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་དོན་དག་ལ་བསྟན་བཅོས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་དོར་ནའང་ཉེས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེར་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལྐོག་གྱུར་དག་ལ་བསྟན་བཅོས་ནི། །
མི་འདོད་དཔྱོད་པ་ཉིད་མི་འཇུག །
ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་དག་ལ། བསྟན་བཅོས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་འདོད་པ་མི་
རིགས་པར་ཐལ། དེ་མི་འདོད་ན། ཚད་མའི་ཁྱོད་པ་ཉིད་སྐབས་དེར་མི་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདི་ལ་བརྟག་པ་ཕལ་ཆེར་ནི།
འགལ་བ་བརྗོད་ཡིན་འདི་ལྟ་སྟེ། །
ཆགས་སོགས་ཆོས་མིན་རྩ་བ་དང་། །
ཁྲུས་ཀྱིས་ཆོས་མིན་འགྱུར་བའོ། །
ལུང་གང་ཡང་རུང་བ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་འདིའི་དོན་ལ་བརྟག་པ་བྱས་པ་ན་ཕལ་ཆེར་ནང་འགལ་བ་བརྗོད་པར་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དེར་ཐལ། ཆགས་སོགས་ཆོས་མིན་སྡིག་

པའི་རྩ་བར་ཁས་བླངས་ནས་ཁྲུས་ཀྱིས་ཆོས་མིན་སྡིག་པ་དག་པར་འགྱུར་བར་སྟོན་
པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ཁས་བླངས་འགལ་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། གང་ཞིག་

478

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་གནོད་པ་དེ་ནི། དེའི་རྒྱུ་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་འཇོམས་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྣུམ་པའི་རྫས་ཀྱིས་བད་ཀན་འགོག་མི་ནུས་པ་བཞིན་ཁྲུས་ཀྱིས་ཆགས་

སོགས་མངོན་གྱུར་ལ་ཡང་མི་གནོད་དོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །ཆགས་སོགས་ཀྱིས་སྡིག་པ་

བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་ལ་ཁྲུས་ཀྱིས་མི་གནོད་པ་
ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་ཀྱང་། ཁྲུས་བྱས་པས་ཆགས་པ་མངོན་གྱུར་ཆུང་དུ་
མི་འགྲོ་བ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་ཁས་བླངས་སྔ་ཕྱི་འགལ་བར་ཤེས་
སོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། ཆགས་སོགས་ཀྱིས་སྡིག་པ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། ནུས་
པའི་ཁྱད་པར་དེ་ལ་ཁྲུས་ཀྱིས་མི་གནོད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་

རོ། །འོ་ན་ལུང་ཇི་ལྟ་བུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། མཐོང་དང་མ་མཐོང་བ་དག་ལ། །
རིགས་པས་གྲུབ་དང་རང་ཚིག་གིས། །
གནོད་མེད་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་དེ། །
བཟུང་བར་བྱ་ཕྱིར་དཔྱོད་འཇུག་འགྱུར། །
ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་དཔྱོད་པ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་བ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་རིགས་པས་
གྲུབ་པ་དང་། མ་མཐོང་བ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དག་ལ་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་དང་། དངོས་
ཤུགས་འགལ་བའི་རང་ཚིག་གིས་གནོད་པ་མེད་པའི་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་

པའི་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་པ་དེ་གནས་གསུམ་པར་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་

479

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཆེད་དུ་དཔྱོད་པ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲགས་པས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གྲུབ་པ་དང་། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱའི་ཁྱད་པར་དང་། གྲགས་པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་བཞིན་རི་བོང་ཅན་ཡང་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ལ། ཁྱབ་པ་ནི། གང་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་
རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དེ་ནི་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་སྟེ། དཔེར་ན་རྣམ་རྟོག་རང་དགའ་བ་བཞིན། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ཡང་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤུགས་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་སུ་ཐལ་

བར་འགྱུར་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།
དེ་དག་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མ་
ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་མཐར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་དེ་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་
འབྲེལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སྟེ། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྗོད་
རུང་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་དོན་གང་ལ་ཡང་འཇུག་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཕྱི་མ་འདོད་ལ། སྔ་མ་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་རུང་འདོད་

480

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པའི་རྗེས་སུ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། གྲགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚུལ་ལུགས་ལས་
གྲུབ་པའི་ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ནི་
གནོད་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་གྲགས་པ་

གནོད་བྱེད་དུ་ཐལ་བས་སོ། །གནོད་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ནི་བརྗོད་རུང་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གྲགས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །ཁ་ཅིག་བརྡ་མ་སྦྱར་བའི་དུས་ན་སྒྲ་དེ་འཇུག་པ་རྟོག་པའི་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་རག་ལས་པས། དེས་བརྗོད་རུང་བསྒྲུབ་པ་བརྡའི་གྲགས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་དང་། ཕྱིས་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པའི་དུས་སུ་
རྒྱུ་མཚན་ངེས་པ་ཅན་ལས་ད་ཏྲིག་ཤིང་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གྲགས་པའི་
མིང་གིས་བསྟན་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ཤིང་མ་ཡིན་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་གྲགས་པས་གནོད་པའི་དཔེར་སྨོས་
པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ད་ཏྲིག་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་གྲགས་པས་གནོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ། གྲགས་པས་བསལ་བའི་ཚུལ་དང་། གྲགས་པའི་དབྱེ་བ་དང་། རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །
རྩ་བ། སྐྱེས་བུའི་འདོད་དང་རྗེས་འབྲེལ་བ། །
འདོད་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཉིད་དོན་ལ། །
བཀག་མེད་ཕྱིར་ན་གནོད་མེད་དག །

481

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

སྐྱེ་བོ་རྣམས་འདོད་ཡིད་ཆེས་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་རྣམ་རྟོག་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཞག་

པའི་འདོད་རྒྱལ་བའི་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ལ་གནོད་པ་མེད་པའི་ངག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཉིད་དུ་རུང་བ་
དོན་ཐམས་ཅད་ལ་བཀག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གྲགས་པའི་མིང་དོན་དང་། གྲགས་པས་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ། དེ་ལུང་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པའོ། །
རྩ་བ། ཐ་སྙད་ལས་ནི་སྐྱེས་པ་ཡི། །
ཆོས་དེ་གྲགས་པའི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད། །
མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡང་། །

འཇལ་བྱེད་སྒྲ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བརྗོད། །
དང་པོ་ནི། བརྗོད་རུང་གིས་གནོད་ན་གྲགས་པས་གནོད་ཅེས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དེ་ཆོས་ཅན། གྲགས་པའི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གྲགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཐ་སྙད་ལས་སྐྱེས་པ་ཡི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དེའི་ཡུལ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའམ། རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་
ཆོས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལས་ཁྱོད་འགྲུབ་པས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། སྤོང་ན་
མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་འགྱུར། ཞེས་སོགས་དེར་ཡང་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་དངོས་སུ་
གནོད་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་གནོད་བྱེད་
མཚན་ཉིད་པ་དེ་ལ་འཇལ་བྱེད་ཡུལ་ཅན་གྱི་མིང་གི་སྒྲ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བརྗོད་པ་

482

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དེ་དག་གིས་ཡུལ་ཅན་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་མིང་གིས་
བསྟན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་གནོད་བྱེད་ལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་
བསྟན་པའི་དོན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ལ། རྟགས་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བསྟན་པའོ། །རྩ་བ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཅན། །
འདོད་པས་འཇུག་ཕྱིར་དགག་མེད་པ། །
བྱས་དང་མ་བྱས་པ་རྣམས་སུ། །

སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་རུང་། །

དང་པོ་ནི། འདོད་པ་ཙམ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཅན་གྱི་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་
ཆོས་ཅན། དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་དགག་ཏུ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པས་འཇུག་པའི་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རི་བོང་ཅན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྔར་བརྡ་བྱས་པ་དང་། སྔར་བརྡ་མ་བྱས་པའི་རྗོད་བྱེད་སྣ་ཚོགས་རྣམས་སུ་བྱུང་བའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱིས་བརྗོད་
དུ་རུང་སྟེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
རྩ་བ། དོན་ཙམ་དང་ནི་རྗེས་འབྲེལ་ཅན། །
བྱུང་བའམ་ནི་འབྱུང་འགྱུར་བ། །
སྒྲ་ཡི་རུང་པ་ཉིད་དེ་ཡིས། །
མི་མཐུན་པ་དག་གནོད་པར་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་ཅན་སྔར་བརྡ་བྱུང་ཟིན་པའམ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་བྱུང་མ་ཟིན་པའི་རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་བརྗོད་རུང་ཉིད་དེ་ཡིས་རང་འགལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་

483

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

དག་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་གྱི་དོན་ཙམ་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་། དེའི་བསྒྲུབ་
བྱར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ལུང་དྲངས་ནས་འབྲེལ་དགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་
པ་མེད་ལ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན་བསལ་བ་དེ་
ཡང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
རྩ་བ། གྲགས་པ་མེད་ཀྱང་དངོས་པོ་ལ། །
རུང་ཉིད་དེ་ཡི་སྟོབས་ཉིད་ལས། །
དེ་ལ་སྒྲ་ཀུན་འབྲེལ་དེས་ན། །
དེ་ལ་དེ་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན། །
རྟོག་ཡུལ་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་དངོས་སུ་གྲགས་པ་མེད་ཀྱང་རྟོག་
ཡུལ་གྱི་དོན་དེ་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་ནི་བརྗོད་རུང་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མེད་
ཀྱང་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རི་བོང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་
བརྗོད་རུང་ཉིད་གྲུབ་པ་དེ་ཡི་སྟོབས་ཉིད་ལས་རྟོག་ཡུལ་གྱི་དོན་དེ་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་

སྒྲ་ཀུན་གྱིས་བརྗོད་རུང་དུ་འབྲེལ་ཞིང་གྲུབ་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ལུང་
དོན་བཤད་པ་དངོས་དང་། ལུང་གི་དཔེར་བརྗོད་ལ་བརྒལ་བའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ། ལུང་དང་པོའི་དོན་གྲགས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པ་དང་། ལུང་གཉིས་པའི་དོན་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པར་བསྟན་པ། ལུང་གི་དོན་གཞན་བཤད་པའོ། །རྩ་བ། གཞན་དུ་འདིར་ནི་གནོད་པ་ཡི། །

484

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཏན་ཚིགས་ཐུན་མིན་ཉིད་མི་འགྱུར། །
དེ་འགོག་རྗེས་དཔག་ལས་འགྱུར་ཏེ། །
སྒྲ་དོན་ལ་དབང་འཇུག་མེད་ཕྱིར། །

དང་པོ་ནི། གྲགས་རུང་གྲགས་པར་བཞེད་པ་ལས་གཞན་དུ་གྲགས་ཟིན་ཉིད་གྲགས་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ན། བརྡ་སྤྲོད་པས་གནོད་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་རི་བོང་ཅན་ལ་འདོད་རྒྱལ་བའི་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་སྟེ། ཞེས་པ་འདིར་ནི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཟླ་བར་མ་གྲགས་པའི་དོན་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དེ་འགོག་ན་རྗེས་དཔག་ལས་འགོག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཚད་མས་འགོག་པ་གང་ཞིག །སྒྲའི་དོན་ལ་དབང་པོ་ལ་སོགས་པའི་མངོན་སུམ་འཛིན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་དེ། ལོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དེས་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དེས་ན་གནོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་གཏན་ཚིགས་འདིས་མི་གནོད་ཀྱང་རྟགས་གཞན་གྱིས་གནོད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གང་ལ་ཡོད་རྗེས་འགྲོ་མེད་དེ། །
རྟགས་རྣམས་ཐུན་མོང་མིན་ཉིད་ཅེས། །
དེ་ལྟར་གཏན་ཚིགས་དཔེར་བརྗོད་པ། །
འབྲས་བུ་དང་ནི་ལྡན་པར་འདོད། །
དེ་ལྟར་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་

485

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

སྒྲས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་སྟེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དཔེར་བརྗོད་པ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་དང་ལྡན་པར་འདོད་དེ། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་གང་ལ་ཡོད་པ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་རྟགས་དེ་དེ་འདྲའི་རྟགས་རྣམས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་དོ་ཅེས་མཚོན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་དེ་དང་མི་ལྡན་ན། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་
སྐབས་སུ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་སྨོས་པ་ལ་འབྲས་བུ་མེད་དོ། །
རྩ་བ། སྒྲ་ནི་བརྡ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན། །
དེ་ཡང་འདོད་ཙམ་བརྟེན་པ་ཡིན། །
སྒྲ་ཡིས་གྲུབ་པ་མི་འགྲུབ་མིན། །
དེ་ལྟར་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་གསུངས། །
གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྗོད་བྱེད་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད་རུང་དུ་གྲུབ་པ་འདི་དོན་གང་ལ་ཡང་མི་འགྲུབ་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དོན་གང་ལ་ཡང་མི་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ནི་བརྡ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་ལ། བརྡ་དེ་
ཡང་འདོད་པ་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མེད་ལ་
ཞེས་པའི་ལུང་དེས། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་ལོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་། རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །

486

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། རྗེས་སུ་དཔག་པས་བསྒྲུབ་རྣམས་ལ། །
འགལ་བ་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཅན། །
མེད་པར་སྟོན་ཡིན་དེ་ལྟ་བུའོ། །
གྲགས་པའི་རྗེས་དཔོག་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །
དང་པོ་ནི། ལུང་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཤུགས་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་སུ་
དཔག་པས་སྒྲུབ་པའི་དོན་རྣམས་ལ་ལོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་འགལ་བ་ལ་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཅན་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས་གང་ལ་ཞེས་པའི་ལུང་སྔ་མས་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པར་བསྟན་ནས། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཞེས་པའི་ལུང་གཉིས་པས་དངོས་སུ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་བསྟན་ནས། ཤུགས་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་ལ་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་པ་མེད་པར་སྟོན་ཞིང་། ལུང་གཉིས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ནི་གཞུང་འདིས་འཆད་པ་ལ་སྦྱོར་རོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་དེ་བཀག་ནས། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས་ལུང་གཉིས་པའི་དོན་དུ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་ལུང་དང་པོའི་དོན་དུ་འཆད་ཅིང་། གཞུང་འདི་ཡང་ལུང་དང་པོའི་དོན་འགྲེལ་དུ་སྦྱོར་རོ། །གཞུང་འདི་ནི་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས་ཟླ་བོའི་ཚད་མ་མེད་པས་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པས་འཆད་དོ། །སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོས་ལུང་སྔ་མས་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པ་གཙོ་བོ་དང་། ལུང་ཕྱི་མས་འགལ་བ་ལ་མི་

487

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་མེད་པ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་འཆད་དོ། །
རྩ་བ། ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་བརྗོད་པ་ལ། །
རྗེས་དཔག་མེད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན། །
དེས་ན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས། །
གྲགས་པ་ཐ་དད་ཡུལ་ཅན་ཉིད། །
གཉིས་པ་ནི། ལུང་དེ་དག་གི་དོན་སྔར་བཤད་པ་ལས་ཡང་ན་ལུང་དང་པོ་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་ན་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་པ་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
དངོས་སྟོབས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡུལ་རིགས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏེ། རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་བརྗོད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེས་ན་དངོས་རྣམས་ཡོད་མེད་པའི། །
རྗེས་སུ་འཇུག་ཅན་རྗེས་དཔག་ལས། །
ཐ་དད་དེ་དབང་མི་འཇུག་པ། །
དེ་འདོད་ལས་སྐྱེས་ཡིན་ཞེས་བསྟན། །
རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ལས་གྲགས་པ་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། གྲགས་པ་དེ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་མི་འཇུག་པར་དེ་འདོད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་ཞིང་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་སྔ་

488

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མའི་དོན་རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་བཤད་པ་ན། དཔེ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ཡང་འདི་ལྟར་བཤད་དེ། རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གཞན་དུ་འདིར་ནི་ཞེས་སོ། །དེ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་

གྲུབ་ཅེ་ན། དེ་སྒྲུབ་རྗེས་དཔོག་ལས་འགྱུར་ཏེ། །སྒྲ་དོན་ལ་དབང་འཇུག་མེད་ཕྱིར།

ཅེས་བཤད་དོ། །གཏན་ཚིགས་དེས་མི་སྒྲུབ་ཀྱང་། གཏན་ཚིགས་གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་

ནུས་སོ་ཞེ་ན། གང་ལ་ཡོད་རྗེས་ཞེས་བཤད་དོ། །སྒྲུབ་བྱེད་མེད་མོད་གནོད་བྱེད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེ་ན། གནོད་པ་སྟོན་པ་ནི། སྒྲ་ནི་བརྡ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན། ཞེས་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་དཔེ་ལ་རྩོད་པའི་ལན་དུ་སྦྱོར་བ་དང་། ཟླ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་དཔེ་ལ་རྩོད་པའི་ལན་དུ་སྦྱོར་བའོ། །
དང་པོ་ནི། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་འདི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་འགལ་རྟགས་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་ལྟར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རི་བོང་ཅན་ཟླར་མི་འདོད་པ། །
དེ་གྲགས་གང་ཞིག་འདོད་པར་འགྱུར། །
དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་དཔེ་མེད་ཅན། །
དེ་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་འདོད། །

489

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་སུ་འདོད་ཅིང་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཇུག་ཅིང་གྲགས་པ་མཐའ་དག་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་བརྡ་སྤྲོད་པའི་བློ་ངོར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་མི་འཇུག་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། བརྡ་སྤྲོད་པའི་ངོར་རི་བོང་ཅན་གྲགས་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་
བརྗོད་རུང་དུ་བསྒྲུབ་པ་དེ་ལའང་མཐུན་དཔེ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་ཟླ་བར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པའི་རི་བོང་ཅན་ཡང་གྲགས་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་མི་འདོད་པ་གང་ཞིག་དེ་མི་འདོད་ན་གྲགས་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་གཞན་གང་ཞིག་ཀྱང་འདོད་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་ན་ཟླ་བ་གཅིག་ལས་མེད་པས་རྟགས་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་རྟགས་དེ་བརྡ་སྤྲོད་པའི་བློ་ངོ་ལ་བལྟོས་ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་ཅེ་ན།
རྩ་བ། དཔེ་འདི་ཉིད་དབང་བྱས་ནས་ནི། །
དེ་སྐད་བཤད་མིན་མཚན་ཉིད་ཕྱིར། །

དེ་བཞིན་ད་ཏྲིག་ཤིང་མིན་ཞེས། །
བརྗོད་པ་ལ་ཡང་གནོད་ཕྱིར་རོ། །
རི་བོང་ཅན་འདོད་རྒྱལ་བའི་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་དཔེ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པས་གནོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལུང་དང་པོ་སྨོས་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་ན་ཟླ་བ་གཉིས་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ལོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་

490

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ལུང་ངས་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པས་
གནོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལུང་དང་པོ་དེ་སྐད་བཤད་པ་མིན་པར་ཐལ། རི་བོང་ཅན་འདོད་རྒྱལ་བའི་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་གྲགས་པས་གནོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ད་ཏྲིག་ཤིང་གི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་མིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་དམ་འཆའ་བ་ལ་ཡང་གྲགས་པས་གནོད་དོ། །ཞེས་གྲགས་པས་གནོད་པའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ལུང་དང་པོ་སྨོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་པའི་བརྗོད་བྱ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་ན་མཐུན་དཔེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་ལྟར་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རི་བོང་ཅན་ཟླར་མི་འདོད་པ། །
དེ་གྲགས་གང་ཞིག་འདོད་པར་འགྱུར། །
དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་དཔེ་མེད་ཅན། །
དེ་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་འདོད། །
སངས་རྒྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་དེ་རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་མཐུན་དཔེ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དཔེ་མེད་པར་ཐལ། ཟླ་བར་ཚེས་གྲགས་པའི་རི་བོང་ཅན་ཡང་དངོས་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་མི་འདོད་པ་ཡིན་ན། དེ་ལས་གཞན་གང་ཞིག་ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཟླ་བ་གཅིག་ལས་

491

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

མེད་པས་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྩ་བ། དཔེ་འདི་ཉིད་དབང་བྱས་ནས་ནི། །
དེ་སྐད་བཤད་མིན་མཚན་ཉིད་ཕྱིར། །

དེ་བཞིན་ད་ཏྲིག་ཤིང་མིན་ཞེས། །
བརྗོད་པ་ལ་ཡང་གནོད་ཕྱིར་རོ། །
རི་བོང་ཅན་གྲགས་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་ལ་གྲགས་པས་གནོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་ཞེས་པའི་ལུང་གཉིས་པ་གསུངས་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་ན་ཟླ་བ་གཉིས་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པར་གོ་བའི་ཆེད་དུ། ལུང་དང་པོ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དམ་
བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པས་གནོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་སྐད་དུ་ལུང་གཉིས་པ་བཤད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་གྲགས་པས་གནོད་པ་བཞིན་དུ་ད་ཏྲིག་ཤིང་གི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་མིན་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་ཡང་གྲགས་པས་གནོད་དོ། །ཞེས་གྲགས་པས་གནོད་པའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རི་བོང་ཅན་འདོད་རྒྱལ་བའི་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་དུས་སུ་འདོད་རྒྱལ་བའི་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་བརྡ་སྤྲོད་པའི་ངོར་མེད་ཅེས་བཤད་པ་ནི། རྟགས་སྔ་མ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། འདིར་ཡང་ག་བུར་དངུལ་སོགས་ལ། །

492

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འཇིག་རྟེན་ན་ནི་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །
བརྡ་ལས་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ལ། །ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཅི། །
རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་ཟླ་བར་གྲགས་ཟིན་ཁོ་ན་དགོས་པ་འདིར་ཡང་ཆོས་ཅན། མཐུན་དཔེ་མེད་པས་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ག་བུར་དང་དངུལ་ཆུ་ལ་སོགས་ལ་འཇིག་རྟེན་ན་ཟླ་བའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཟླ་བའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རི་བོང་ཅན་ཁོ་ན་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱང་འཐད་པ་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ། བརྡའི་དབང་ལས་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་ལ་ལར་དེ་གྲུབ་ན། །
དེ་ནི་དངོས་སྟོབས་ལས་གྲུབ་ཡིན། །
གྲགས་གྲུབ་ཁས་ལེན་རི་བོང་ཅན། །
མ་ཡིན་པ་ལའང་བཟློག་མེད་ཕྱིར། །

གལ་ཏེ་རི་བོང་ཅན་ལ་ལ་ཁོ་ནར་ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་འཇུག་པར་གྲུབ་ན། ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་ནི་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལས་འཇུག་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་རི་བོང་ཅན་ལ་གྲགས་པས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། ཟླ་བའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རི་བོང་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལའང་གྲགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་རུང་ཡིན་པ་ལྡོག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། རི་བོང་ཅན་ལ་དེ་ལྟར་འཇུག་པ་གང་ཞིག །འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་སྒྲ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རི་བོང་ཅན་གྲགས་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་

493

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་མེད་པ་ཉམས་སོ། །
གཉིས་པ་གྲགས་པའི་དབྱེ་བ་ལ། རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཡུལ་ངེས་པར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུ་མཚན་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲ་ཡུལ་མ་ངེས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ག་པུར་སོགས་ལ་ཡིད་ཚིམ་པ་དང་དཀར་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུ་མཚན་ངེས་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་དངོས་པོའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འཇུག་པ་ཡིན་པས། གྲགས་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དངོས་པོ་ལ་ནི་གྲུབ་པ་དེ། །
རི་བོང་ཅན་ལའང་བཟློག་པ་མེད། །
དངོས་དེ་མེད་ན་རི་ཅན་ལ། །
བཟློག་ཀྱང་ཉེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །
ག་པུར་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྲུབ་པ་དེ་རི་བོང་ཅན་ལ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། རི་བོང་ཅན་ལའང་ཟླ་བའི་སྒྲ་དངོས་པོའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འཇུག་པ་ལྡོག་པ་མེད་པར་ཐལ། ཡིད་ཚིམ་པ་དང་། དཀར་བ་
སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པ་རྒྱུ་
མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲའི་བརྗོད་རུང་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་སོང་བས་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་མཐུན་དཔེ་མེད་པ་ཉམས་སོ། །གལ་ཏེ་ཟླ་བའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་དེ་
དག་རི་བོང་ཅན་ལ་མེད་དོ་ཞེ་ན། རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་འཇུག་པ་ལྡོག་ཀྱང་ཉེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་གང་ཞིག །དེ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་རི་བོང་ཅན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

494

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་ལ། བསྟན་པ་དང་། རྩོད་སྤོང་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །རྩ་བ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་ངེས་མེད་བརྡ་ཅན། །
སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །

རུང་བ་དོན་རྣམས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །
འདོད་ལ་གེགས་བྱེད་མེད་ཕྱིར་རོ། །
དང་པོ་ནི། རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་རྒྱུ་མཚན་མེད་པར་མི་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར།

དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་བརྡ་ཅན་གྱི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་
ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བརྗོད་རུང་དོན་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་འདོད་པས་འཇུག་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་ལ་ལར་དེ་གྲུབ་ན། །
དེ་ནི་དངོས་སྟོབས་ལས་གྲུབ་ཡིན། །
གྲགས་པས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན། །
རི་བོང་ཅན་ལའང་བཟློག་མེད་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ག་པུར་སོགས་ལ་ལར་ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་འཇུག་པར་བརྡ་སྤྲོད་པའི་བློ་ངོར་ཡང་གྲུབ་པས་དེའི་ངོར་མཐུན་དཔེ་མེད་པ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། བརྡ་སྤྲོད་པའི་ངོར་ཟླ་བའི་སྒྲ་དེ་ནི་ག་པུར་སོགས་ལ་ཡང་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ངོར་དེ་དག་རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་དག་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་གྲགས་པས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། རི་བོང་ཅན་ལའང་བརྡ་སྤྲོད་པའི་ངོར་ཟླ་

495

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བའི་སྒྲ་གྲགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ལྡོག་ཏུ་མེད་བར་ཐལ། དེའི་ངོར་དོན་སྔ་མ་ལ་གྲགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་གང་ཞིག །སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་རྗོད་བྱེད་དུ་འཇུག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ཅི་ཞིག་གྲུབ་ཅེ་ན།
རྩ་བ། རུང་བ་ཉིད་དེ་འགོག་པ་ལ། །
བརྡ་འགོག་མེད་ལས་སྐྱེས་པ་ཡི། །
གྲགས་པ་ཞེས་བྱའི་རྗེས་སུ་དཔག །
རུང་བ་ཡུལ་ཅན་གྱིས་གནོད་བྱེད། །
དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ཉིད་དགག་མི་ནུས་པར་ཐལ། དེ་འགོག་པ་ལ་དོན་གང་ལ་ཡང་འདོད་པས་བརྡ་སྦྱོར་བ་འགོག་ཏུ་མེད་པའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡི་གྲགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བརྗོད་རུང་གི་ཡུལ་ཅན་
གྱིས་གནོད་པ་བྱེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ། །
རྩ་བ། འདིས་ནི་བརྡ་རྗེས་འཇུག་པ་ཡི། །
སྒྲ་རྣམས་ལ་ནི་དོན་ངེས་པ། །
ཡོད་མིན་ཅེས་བརྗོད་དེ་དག་རྣམས། །
དེར་འགོག་པ་ནི་འགལ་བ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དེ་
དག་རྣམས་དོན་ཐམས་ཅད་དེར་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་འགོག་པ་ཚད་མ་དང་འགལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བརྡའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་རྗོད་པའི་སྒྲ་རྣམས་ལ་བརྗོད་བྱའི་དོན་

496

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེས་ནི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་སྒྲ་ཡི། །
དོན་ནམ་སྒྲ་རྣམས་ཀྱི་ནི་དོན། །
དོན་དམ་པ་ཉིད་འགོག་པ་ལ། །
གནོད་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་འདོད་པས་འཇུག་པར་བསྟན་པ་དེས་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་མཚན་
ཅན་གྱི་སྒྲ་ཡི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ནམ། འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་དོན་
དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཉིད་འགོག་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པས་སྦྱར་དུ་མི་རུང་
བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་ནི་འགར་ཡང་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗོད་བྱེད་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་ཙམ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཡུལ་ངེས་པར་
བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྗོད་བྱེད་ཐམས་ཅད་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཅེ་ན། མིང་གང་ལས་ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་པའི་བློ་འཁྲུལ་མེད་དུ་འཇུག་པའི་མིང་དེ་དོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་མིང་ཡིན་པས་ཡུལ་ངེས་པ་ཞེས་བྱའི། དེའི་མིང་དེ་ཉིད་དོན་
གཞན་ལ་སྦྱར་དུ་མི་རུང་བ་མི་སྲིད་ཅིང་། འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་མ་ཡིན་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱང་མི་སྲིད་དོ། །
གསུམ་པ་ལ། གྲགས་པ་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པའི་དགོས་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་དང་གཉིས་ཀ་ཐ་དད་དུ་བྱས་པའི་དགོས་པའོ། །
རྩ་བ། དེས་ན་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། །

497

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།བསྟན་ཕྱིར་གྲགས་པ་རྗེས་དཔག་ལས། །
ཕྱི་རོལ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཡང་། །
ཐ་དད་བྱས་ཡིན་སྔ་མ་བཞིན། །
དང་པོ་ནི། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་
ཡང་། སྔ་མ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་སེལ་བྱེད་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་དེར་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ཙམ་གྱི་གཞལ་བྱ་གཞིར་བྱས་ནས་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་
རྗེས་སུ་བྱེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཡིད་ཆེས་དང་། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་རྗེས་དཔག་ཙམ་ལས་ལོགས་སུ་སྨོས་པ་ཡིན་པ་གང་ལས་ཤེས་ཤེ་ན།
རྩ་བ། གྲུབ་པ་ཐ་དད་བཤད་པ་ལ། །

དགོས་པ་བསྟན་ཕྱིར་འདི་གཉིས་ནི། །
རྒྱུ་དང་བཅས་པར་རབ་བརྗོད་དེ། །
མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་གནོད་ལ་མིན། །
རྗེས་དཔག་གཉིས་པོ་དེ་རྗེས་དཔག་ཏུ་གྲུབ་ཟིན་པ་ཡིན་ཀྱང་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་དེར་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་རྗེས་དཔག་ཙམ་ལས་

498

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེར་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གོ་བའི་དགོས་པ་དེ་ཉིད་བསྟན་ཅིང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་རྗེས་དཔག་འདི་གཉིས་གནོད་ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་
པར་རབ་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་མེད་ན། གནོད་
ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དམ་བཅས་པ་ཙམ་གྱི་འགལ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་དམ་བཅས་པ་ཙམ་ནས་གནོད་པ་འབད་ཚུལ་དང་། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མེད་ལ། སྒྲ་
ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བས་བསལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དངོས་པོའི་དབང་གིས་གནོད་པ་མ་ཡིན་གྱི་གྲགས་པའི་དབང་གིས་གནོད་དོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །སྐབས་དེར་མངོན་སུམ་དང་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དོན་ལ་གནོད་པ་ལ་གནོད་ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་མིན་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐབས་དེར་དེ་གཉིས་ཀྱི་གནོད་ཚུལ་མདོ་
ཙམ་ཞིག་བསྟན་བཞེད་ལ། དེ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་སླ་བས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གནོད་ཚུལ་བསྟན་ན་ཡང་། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་
མ་གཉིས་ཀྱི་གནོད་ཚུལ་མདོ་ཙམ་རྟོགས་སླ་བས་ཀྱང་སྐབས་དེར་མ་བསྟན་ནོ། །
གསུམ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་ལ། མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་
པའི་ཚུལ་དང་། དོན་སྨོས་པའི་དགོས་པ་དང་། མཉན་བྱ་སྨོས་པའི་དགོས་པའོ། །རྩ་བ། མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་འདི་ལ་ཡང་། །
སྒྲ་ནི་དུ་མའི་དངོས་ཉིད་དུ། །

499

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

གྲགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞིག །
སྣ་ཚོགས་སུ་ནི་སྣང་བ་ཡི། །
བློ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དོན་ལ་གནོད་པ་འདི་ལ་
ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རིགས་པ་རྒྱས་པར་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

སྒྲ་ནི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་མའི་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་གྲགས་པའི་ཐ་དད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞིག་ཡིན་པའི་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་དེ་དག་སྒྲ་ལ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་བྱས་མི་རྟག་སོགས་སྦྲུལ་མགོའི་གདེངས་ཀ་བཞིན་དུ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཡི་ཉན་པའི་བློ་སྐྱེ་དགོས་པ་ལ་དེ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཉན་ལ་གཉིས་མེད་སྣང་གྱུར་པ། །
དེ་དོན་དོན་བཤད་འདི་ཉིད་ནི། །
སྤོང་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་དོན་དང་ཞེས་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉན་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྒྲ་དང་སྒྲའི་ཆོས་དེ་དག་གཉིས་སུ་སྣང་བ་མེད་པར་སྣང་བར་འགྱུར་བའི་གཟུང་དོན་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པའི་
ཕྱིར། ཉན་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྤྱི་གསལ་གཉིས་སུ་མེད་པར་སྣང་བའི་དོན་རང་མཚན་འདི་ཉིད་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་སྤོང་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པར་
འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ངོ་བོ་དེ་ཉིད་དེ་ལ་དོན། །

500

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལྷག་མ་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །
སྤྱི་ནི་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་དེ་དབང་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །
ངོ་བོ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན། དོན་ཞེས་པའི་སྒྲས་སྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲ་དེ་ལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱས་མི་རྟག་
གི་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་

དོན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་པར་ཐལ། དངོས་མེད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། རྩོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་

འཆད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲ་མེད་དོ་ཞེས་སྨོས་པས་ཆོག་མོད་སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་བ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།
རྩ་བ། དེས་ན་སྤྱི་ཡི་ཆོས་རྣམས་ནི། །
མངོན་སུམ་མིན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །

སྤོང་ཡང་གནོད་པ་ཡོད་མིན་ཞེས། །
མཉན་བྱ་སྨོས་པས་བསྟན་པ་ཡིན། །
མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བའི་དཔེར། སྒྲ་ནི་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མཉན་བྱའི་
སྒྲ་སྨོས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་སྤྱིའི་ཆོས་རྣམས་སྒྲ་ལ་མེད་དོ། །ཞེས་སྤོང་ཡང་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་
པ་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་མེད་དོ་ཞེས་སྤོང་ཡང་

501

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

དེས་གནོད་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སྤྱིའི་ཆོས་རྣམས་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱི་

ཡུལ་མིན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲུབ་ཟིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། ཡང་ལྡོག་པས་
ཕྱེ་བའི་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སོགས་སྒྲ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་སྤོང་ཡང་། ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་རྟགས་སྒྲུབ་དང་བཅས་པ་སྦྱར་རོ། །སྒྲའི་ཆོས་མེད་དོ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་བསལ་བའི་དཔེར་བསྟེན་ན། སྒྲ་རྟག་པར་མེད་པ་ཡང་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་བསལ་བར་དོགས་པ་སྐྱེ་བས་མཉན་བྱ་ཞེས་སྨོས་
སོ། །འོ་ན་སྒྲ་རང་མཚན་མེད་དོ་ཞེས་སྨོས་པས་ཚིག་མོད་ཅེ་ན། དེས་ཀྱང་དོགས་པ་མི་ཆོད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་མཉན་བྱའི་སྒྲས་སྒྲར་གྱུར་པའི་མི་རྟག་པ་སོགས་ཀྱང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། མཉན་བྱའི་སྒྲས་སྨོས་ཀྱང་དེ་དག་མེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ་

ཡིན་པའི་དོགས་པ་མི་ཆོད་པས་སྒྲ་རང་མཚན་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་རིགས་སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རྣམ་ཀུན་བརྗོད་བྱའི་དངོས་མིན་ཕྱིར། །

གྲུབ་པས་དེ་ལ་བརྟེན་ཕྱིར་དང་། །

དེ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་གནོད་པའི་ཕྱིར། །

མཉན་བྱས་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བཤད། །
རང་མཚན་ཞེས་པའི་སྒྲས་ཀྱང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རང་མཚན་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱའི་དངོས་པོར་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེས་སྤྱི་མཚན་ཡང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། མཉན་བྱའི་
སྒྲས་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། སྒྲ་དེ་ལ་མཉན་བྱའི་སྒྲས་སྟོན་པའི་

502

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉན་ཤེས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རམ། ཡང་ན་དེ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཉན་ཤེས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར།

མཉན་བྱའི་སྒྲས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
སྒྲ་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་དོན་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་
པ་ལ་གནོད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞི་གང་ལ་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་བཤད་པ་ལ། རང་རྟེན་ལའོ་ཞེས་སྨོས་པའི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ཁྱད་གཞི་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ཕྱོགས་སྐྱོན་དུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ། ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་བ། རྣམ་བཅད་ཀྱི་

དགོས་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པས་མ་བསལ་པ་ཞེས་སྨོས་པས་ཆོག་མོད། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།
རྩ་བ། ཀུན་ཏུ་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱི། །

བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པའི་ཆོས་གང་ཡིན། །
ཆོས་དེ་ལྡན་ལ་གནོད་འགྱུར་གྱི། །

ཆོས་གཞན་གྱི་ནི་ཆོས་ཅན་མིན། །
རང་རྟེན་ལའོ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྩོད་པའི་དུས་ཀུན་ཏུ་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གང་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་དང་
ལྡན་པའི་རང་གི་རྟེན་གཞི་དེ་ལ་གནོད་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་
གྱི། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་གྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་
གནོད་པ་མིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

503

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། གཞན་དུ་ཆོས་ཅན་གཞན་ལ་ནི། །
གནོད་ཀྱང་འདི་ལ་ཅི་ཞིག་བཀག །
འབྲེལ་མེད་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་གནོད་པར་ཐལ། སྐབས་
གཞན་དུ་ཆོས་ཅན་གཞན་ལ་གནོད་ཀྱང་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་འདི་ལ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་
བཀག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་མེད་གཞན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་
མི་གནོད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་སྔར་རང་ཉིད་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ལས་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། དོན་འདི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་ཀྱང་། །
རང་གི་ཆོས་ཅན་སྨོས་པས་ནི། །
ཆོས་ཅན་ལ་ནི་གནོད་པས་ཀྱང་། །
གནོད་འགྱུར་ཞེས་ནི་གྲུབ་དོན་ཏེ། །
ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་འདི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ཟིན་
ཀྱང་། རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཞེས་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེས་རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་ཀྱང་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་ཞེས་
གྲུབ་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རྟེན་ནི་འགལ་བར་གྱུར་པ་ཡིས། །
དེ་བརྟེན་པ་ནི་འགལ་བའི་ཕྱིར། །

རང་གི་རྟེན་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་ཐལ།
རྟེན་གཞི་ཆོས་ཅན་གྲུབ་པར་འགལ་ཞིང་ཁེགས་པར་གྱུར་པ་ཡིས། དེ་ལ་ངེས་པར་

504

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བརྟེན་དགོས་པའི་ཆོས་གྲུབ་པར་འགལ་ཞིང་ཁེགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དགོས་པ་དངོས་དང་། རྩོད་སྤང་དང་། དེ་རིགས་གཞན་ལའང་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །
རྩ་བ། གཞན་དུ་དེ་ལྟའི་རྣམ་ཅན་ཆོས། །
བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། །

དེ་གནོད་ཉིད་ཡིན་པར་སེམས་པ། །
དེས་ན་རང་གི་ཆོས་ཅན་སྨོས། །
དང་པོ་ནི། རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན། ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚོགས་དོན་དེ་ལ་གནོད་པའི་སྒོ་ཁོ་ན་ནས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་
སེམས་པ་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུ་སྨོས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པ་ལས་
གཞན་དུ་ན། སྒོ་དེ་ལ་གནོད་པ་ཁོ་ནས་དམ་བཅའ་ལ་གནོད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་
གྱི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདིར་རང་རྟེན་ཞེས་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་རང་ཉིད་གང་ལ་བརྟེན་པའི་གཞི་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་ཁེགས་ནས་ཡ་གྱལ་བཀག་པའི་ཚོགས་པ་མི་སྲིད་ཅིང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱང་ཁེགས་པར་འགྱུར་བས། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་
བ་ཡིན་ནོ། །བསྒྲུབ་པའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་བཀག་
པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་
ཆེད་དུ་ཡང་སྨོས་སོ། །དེ་ལ་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་བཀག་པས་ཉེས་

505

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

པར་མི་འགྱུར་བའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། རྟག་པའི་རྫས་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཀོད་
པ་ན། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་མ་ཡིན་
པས་འབའ་ཞིག་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བཀག་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པའི་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཁེགས་པ་ཉིད་རྟག་རྫས་ཁེགས་པའི་ཡན་ལག་
ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ཁེགས་ན། དེ་རྟག་རྫས་ཀྱིས་སྟོང་བ་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་

རོ། །གལ་ཏེ་ནམ་མཁའ་ཙམ་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པར་
བྱས་ནས་རྟག་རྫས་ཡིན་པ་དགག་པར་རིགས་མོད། འབྲེལ་མེད་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་གཉིས་རྩོད་པ་ན། ནམ་མཁའ་དོན་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་དེ། སངས་རྒྱས་པ་ནི་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ཉིད་ནམ་མཁར་འདོད་ལ། བྱེ་བྲག་པ་ནི་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་མི་བལྟོས་པར་བསྒྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་རྟག་རྫས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞིག་ལ་ནམ་མཁར་འདོད་དོ། །
འོ་ན་སྒྲ་ཡང་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་པ་འབྱུང་འགྱུར་དུ་འདོད་ལ། བྱེ་བྲག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་འདོད་པས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། དེར་ནི་ཁྱད་པར་དོར་བའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བའི་དོན་ཙམ་ཞིག་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ཡོད་ལ། ནམ་མཁའ་ལ་མིང་ཙམ་ཞིག་མ་གཏོགས་དོན་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ངེས་ན་གཞན་
འབའ་ཞིག་གིས་ཁས་བླངས་པའི་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས། དེ་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་རྫས་ཡིན་པ་དགག་པར་

506

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཅན་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ནི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་

ནམ་མཁའ་དང་དངོས་པོ་གཞི་མཐུན་ཁེགས་ཤིང་དེ་དངོས་མེད་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མས་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། རྫས་ཡིན་པས་སྟོང་སྟེ། དོན་བྱེད་ནུས་པས་སྟོང་བའི་ཕྱིར། ཅེས་བཀོད་ན་ཆོས་ཅན་འགོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། རྫས་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བརྗོད་ན། ཆོས་ཅན་འགོག་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་དུ་ཚད་མས་ངེས་ན། དེས་དེ་འགོག་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་གིས་འདུས་མ་བྱས་
ཀྱི་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ།
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་མ་ཁེགས་ན་རྟགས་དེའི་དགག་བྱ་མི་
ཁེགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཁེགས་ན་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་དུ་གྲུབ་ཟིན་པས་སྔ་མ་དང་འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད།
གཉིས་པ་ལ། ལོག་རྟོག་ལྡོག་པའི་ཆེད་ཡིན་པ་དང་། ལོག་རྟོག་གི་སྦྱོར་བ་དཔེར་བརྗོད་ནས་དེ་བཀག་ཀྱང་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་བའོ། །
རྩ་བ། འདི་ཡང་དོན་གྱིས་གྲུབ་མིན་ནམ། །
བདེན་དེ་འགའ་ཞིག་ཆོས་ཅན་ནི། །
འབའ་ཞིག་བཀག་པ་ལ་ཡང་ནི། །
སྐྱོན་དང་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་ཏོ། །
དང་པོ་ནི། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་བཀག་པས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་འདི་ཡང་

507

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

འདོད་ཡུལ་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་གནོད་ན་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་བསྟན་པས་དོན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། འདོད་ཡུལ་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པས་སྐབས་ཀྱི་

ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་ཤུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བདེན་
ཡང་། རང་རྟེན་ལ་སྨོས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པར་ཐལ། བྱེ་བྲག་པ་འགའ་ཞིག་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་བཀག་པ་ལ་ཡང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་པ་
དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དཔེར་ན་མཁའ་སོགས་གཞན་དག་གིས། །
སྔོན་མེད་རང་བཞིན་སྐྱེད་མེད་མིན། །
ཅིག་ཅར་སྒྲ་སོགས་རྒྱུ་མིན་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་བྱེ་བྲག་པ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་རྟག་པའི་རྫས་དང་། སྒྲ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དུ་འདོད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་པས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་སོགས་ཆོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྐྱེན་གཞན་དག་གིས་སྔོན་མེད་པའི་རང་བཞིན་གསར་དུ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པའི་རྟག་རྫས་མིན་ཏེ། དུས་ཅིག་ཅར་དུ་རང་གི་ཡོན་ཏན་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། ཞེས་བཤད་པ་ལ་སུན་འབྱིན་པ། །

དེ་བཞིན་མཁའ་སོགས་ཆོས་ཅན་གྱི། །

ངོ་བོའང་དངོས་མེད་ཅེས་བརྗོད་བཞིན། །
ཞེས་བཤད་པ་ལ་བྱེ་བྲག་པ་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་དེ། ཁྱེད་སངས་རྒྱས་པའི་
རྟགས་དེས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་རྟག་པའི་རྫས་ཡིན་ཡིན་པ་བཀག་པ་དེ་

508

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཞིན་དུ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་སོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོའང་དངོས་མེད་དུ་
བསྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཆོས་ཅན་འགོག་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱེ་བྲག་པ་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ན། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པའི་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པའི་ངོར་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་བཀག་པ་ན། ཆོས་ཅན་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་བའི་འགལ་རྟགས་
སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱེ་བྲག་པས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་སུན་འབྱིན་བརྗོད་པ་ཐོས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལྟར་འདོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ། །
གནོད་པ་འགའ་ཡང་མེད་པ་ཉིད། །
དེ་ལྟར་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་བཀག་པས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་
མཁའ་རྟག་རྫས་ཀྱིས་སྟོང་བ་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་འགའ་ཡང་
མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་བཀག་པ་དང་། དེ་རྟག་
རྫས་ཀྱིས་སྟོང་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདིས་ནི་གཉིས་ཀ་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད། །
ཡིན་ན་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་གང་། །
བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་འགོག་པས། །
དེ་ལ་གནོད་ཅེས་བསྟན་པ་ཡིན། །
རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཉིད་ཡིན་ན་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེས་
སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ལ་གནོད་ཅེས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་

509

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཡིན་ན་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་ན། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་འགོག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་བརྟེན་པས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་
བྱ་ཡིན་ན།
རྩ་བ། དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་ཆོས་ཅན་ཡང་། །
བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་འབའ་ཞིག་མིན། །
དེའི་ཆོས་ཅན་བཀག་པས་བསྒྲུབ་བྱ་བཀག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་ཆོས་ཅན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་
བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་
ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་མངོན་སུམ་གྱིས་དགག་

མི་ནུས་པས་རྟགས་ཀྱིས་དགག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་
པའི་རྟགས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་རྫས་ཡིན་པ་ཡང་ཁེགས་པས་རྟགས་གཞན་དོན་མེད་པ་
དང་། དངོས་མེད་དུ་མ་ངེས་པའི་སྔར་ནམ་མཁའ་ངེས་པར་བྱར་ཡོད་པས་ནམ་མཁའ་ཙམ་ལ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་མེད་པ་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། ནམ་མཁའ་དངོས་པོ་ཡིན་མིན་བྱེ་བྲག་པ་དང་རྩོད་པ་ནི། ཡོད་མེད་རྩོད་པ་ཡིན་པས་ཆོས་ཅན་གཞན་གྱི་མཐུན་སྣང་
དང་མི་འདྲའོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་འདིར་གནོད། །
ཅིག་ཅར་སྒྲ་སོགས་རྒྱུ་མིན་ཕྱིར། །

བདེ་སོགས་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་ནུས་མིན། །
མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་སྔ་མ་བཞིན། །

510

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན། གཞན་ལ་གནད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་
གནོད་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་པས་གྲངས་ཅན་ལ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་འདིར་ཡང་ཆོས་ཅན་བཀག་པས་དམ་བཅའ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་པས་གྲངས་ཅན་པ་ལ་བདེ་སོགས་ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་གཙོ་བོ་ཆོས་ཅན། རྐྱེན་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་ནུས་མིན་པའི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནུས་པའི་རང་
བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་ཅིག་ཅར་སྒྲ་སོགས་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་
ཀྱི་རྒྱུ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བྱ་བ་སངས་རྒྱས་པས་བཤད་པ་ལ་སྔ་མ་བྱེ་བྲག་པས་རྒོལ་བ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཅན་གཙོ་བོ་བཀག་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་བཀག་པས་
འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་རྒོལ་བར་བྱེད་དོ། །
རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་བའི་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་པས་གྲངས་ཅན་ལ་བཀོད་པའི་སྦྱོར་བ་དེའི་ཆོས་ཅན་བཀག་པས་བསྒྲུབ་བྱ་བཀག་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སུན་འབྱིན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་དེ་མེད་པར་
བསྟན་པ་ནི། སྦྱོར་བ་དེའི་དོན་ནི། བདེ་སོགས་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། རིམ་གྱིས་དོན་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པར་འགྱུར་ལ།
རྩ་བ། གལ་ཏེ་འདི་ལ་གཏན་ཚིགས་ནི། །
དེས་ན་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ཉིད། །
རིམ་བཞིན་བྱེད་དང་མི་རྟག་ཉིད། །
འགལ་བ་མེད་ཕྱིར་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་།

གལ་ཏེ་ཅིག་ཅར་སྒྲ་སོགས་རྒྱུ་མིན་ཕྱིར། ཅེས་པའི་རྟགས་འདི་ལ་ཆོས་ཅན་

511

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།
བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པའི་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ་གཏན་
ཚིགས་ཀྱི་དོན་ནི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་བ་ཙམ་དུ་ཚད་མས་ངེས་ན་ཆོས་ཅན་བདེ་
སོགས་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་རིམ་གྱིས་དོན་བྱེད་པ་ཉིད་གཏན་
ཚིགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་ཆོས་ཅན་འགོག་པའི་
འགལ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དོན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་དང་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་བདེ་སོགས་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །
ལྡོག་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་ན། །
འདི་ནི་ལྷག་ལྡན་ཁྱད་པར་འདོད། །
སྔར་གྱི་དངོས་སུ་བཀོད་ཚོད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་འདི་ནི་ལྷག་ལྡན་གྱི་ཁྱད་པར་
དུ་འདོད་དེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ། གང་ཕྱིར་རང་ཉིད་འདོད་པའི་ཆོས། །
བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཕྱིར་དེ་རྟེན་ནི། །
གནོད་ཡིན་འབའ་ཞིག་པ་ཉིད་དམ། །
གཞན་རྟེན་ལ་མིན་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །
གསུམ་པ་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་ན་
སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་ཉིད་དམ་འབྲེལ་
མེད་གཞན་གྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་མིན་ནོ།

512

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཞེས་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་ཡུལ་
དུ་བྱས་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རང་ཉིད་སྒྲ་ཡིས་ཆོས་གཞན་ལ། །
གནོད་པས་གནོད་མིན་ཞེས་སྟན་པ། །
དེ་བཞིན་རང་གི་ཆོས་ཅན་གྱིས། །

ཆོས་ཅན་གཞན་ལ་ཡང་ཞེས་བརྗོད། །
དཔེར་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲ་ཡིས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ལ་
གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་མིན་ནོ། ཞེས་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་རང་
གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཞེས་སྨོས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཀྱང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ལ་
གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཡང་གནོད་པ་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །རང་སྒྲ་
སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལུང་དོན་གཞན་ལ་གནོད་པས་རྒོལ་
བའི་འདོད་ཡུལ་ལ་གནོད་པ་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པ་
ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་དང་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་
པ་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་གནོད་ཅིང་། བསྒྲུབ་བྱའི་འབྲེལ་ཡུལ་གྱི་

ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱད་པར་ཅན་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁྱད་པར་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་ལྟར་སྣང་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་དག་ཀྱང་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེར་བརྗོད་པའི་སྐབས་འདིར་ཅིའི་ཕྱིར་མ་

བཀོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་ཁྱད་པར་ཅན་མ་གྲུབ་པ་ནི། དཔེར་ན་བདག་ནི་ཁྱབ་པའོ་ཞེས་བྱ་

513

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བ་ལྟ་བུའོ། །ཁྱད་པར་མ་གྲུབ་པ་ནི་གྲངས་ཅན་ལ་སྒྲ་འཇིག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་ནི། བདག་ནི་འདུ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །དམ་བཅའ་སྔ་མ་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཅི་ཡོད་དྲིས་པས། ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པས་
གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྟེན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་གྱི་
ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མ་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་པར་འཇིག་པ་གང་ལ་མ་གྲུབ་པས་སྐྱོན་དུ་སོང་བ་
ཡིན་དཔེ་ལ་མ་གྲུབ་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དཔེའི་སྐྱོན་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མ་ཡིན་
ནོ། །སྒྲ་ལ་མ་གྲུབ་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མ་ཡིན་
ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་ཐ་མ་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །དེ་དག་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་འགྲུབ་པ་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། སྒྲུབ་བྱེད་སྐྱོན་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །

ཕྱོགས་ཉིད་ལ་ནི་གནོད་འགྱུར་བ། །
དེ་ལྟ་ན་ཡང་དམ་བཅའ་བ། །
ཙམ་དང་འབྲེལ་པ་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན། །
སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཉིད་འགྲུབ་པ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་
བ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྦྱོར་བ་གཅིག་པོ་དེའི་ཕྱོགས་སྐྱོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཡན་ལག་
ཕྱི་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་དཔེའི་སྐྱོན་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོའི་ཕྱོགས་སྐྱོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་དམ་བཅའ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་བ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་
དེ་ཕྱོགས་སྐྱོན་གྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

514

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ། ཡན་ལག་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་སྐྱོན། །
གང་ཡིན་དེ་ནི་དེ་ཉིད་དང་། །
རྗེས་འབྲེལ་ཞེས་བཤད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །

རྟེན་སོགས་མ་གྲུབ་ཕྱོགས་སྐྱོན་མིན། །
ཐལ་བ་སྔ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་ཕྱི་མ་དཔེ་རྟགས་བཀོད་པ་
ལ་ལྟོས་པའི་སྐྱོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡིན་ན་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་དགོས་སོ་ཞེས་བཤད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། རྟེན་ཆོས་ཅན་སོགས་མ་གྲུབ་པས་
རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོའི་ཕྱོགས་སྐྱོན་མིན་པར་ཐལ། དེའི་རྟགས་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པ་སོགས་ཀྱི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ལ་མདོ་མཛད་པས་དཔེ་རྒྱས་པར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་བཤད་པ་དང་། དེས་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན། བུམ་པ་རྟག། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་

བོ་དང་ཁྱད་པར་དང་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པ་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་
གི་དཔེ་དང་། དེ་ལ་གནོད་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་པར་མི་སྟོན་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དབང་པོ་རྣོན་པོའི་འཇུག་པ་ལ་བལྟོས་ནས་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་
ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་ནུས་སོ། །
རྩ་བ། འདིས་བསྒྲུབ་ཡན་ལག་གྱུར་པ་ཡི། །

515

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཆོས་ཅན་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། །
ཆོས་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ། །
གནོད་པ་དག་ནི་བསྟན་པ་ཡིན། །
མདོ་མཛད་པས་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་
དཔེ་འཆད་པའི་སྐབས་དེར། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གཞན་གྱི་དཔེ་དང་དེ་ལ་གནོད་
ཚུལ་རྒྱས་པར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གནོད་པ་འབབ་པའི་
དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་འདིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡི་ཆོས་ཅན་དང་
ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ཆོས་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་དག་ཀྱང་བསྟན་པ་སྟེ་རྟོགས་ནུས་པས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་དམ་བཅའི་དཔེ་ངོས་གཟུང་
བ་དང་། གནོད་བྱའི་དམ་བཅའ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེས་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་གནོད་པའི་ཚུལ་ལོ། །
རྩ་བ། དེ་ལ་དོན་ནི་བསྟན་པ་ཡི། །
དོན་དུ་དཔེ་ནི་ཕྱོགས་ཙམ་བརྗོད། །
དང་པོ་ནི། དེ་ལ་འདིར་བྱེ་བྲག་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་ཚུལ་གྱི་དཔེའི་
ཕྱོགས་ཙམ་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གསུམ་ལ་གནོད་པའི་དོན་བསྟན་ཅིང་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གནོད་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་ནི། ཡན་
ལག་དག་ལས་གཞན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མེད་དེ། སྲང་དམའ་པའི་ཁྱད་པར་མི་

516

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །འགོད་ཚུལ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་། དོན་སྔ་མ་ལྟར་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་ལས་ཡན་ལག་ཅན་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གཞན་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ལྕིད་དོན་
གཞན་སོགས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་དམ་བཅས་པས་དེ་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པ་
ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། ལྡན་དོན་རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན། །
མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་གཞན་ཡོད་ཡིན། །
མ་མཐོང་ཁྱད་པར་ཅན་མིན་ལ། །
དམ་བཅའ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད། །
གཉིས་པ་ནི། རྡུལ་རིགས་མཐུན་ཕྲད་ཅིང་ལྡན་པས་བསྐྱེད་པའི་དོན་ལྕིད་ཀྱི་

ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། ལྕིད་དེས་དྲངས་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་ལ། དེ་གཉིས་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་
ཡན་ལག་ཅན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་ཡོད་པར་དམ་བཅས་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱེ་བྲག་པས་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པའམ། མངོན་སུམ་གྱིས་མ་

མཐོང་ཞིང་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་མིན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་
ཡན་ལག་ལས་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པ་གང་རུང་ཡིན་ནས། དམ་བཅའ་བ་ཕྱི་མ་ལ་

ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་འགྲུབ་པའི་དགོས་པ་མེད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་།

རྩ་བ། མ་མཐོང་བ་ལ་འབྲས་མེད་པ། །
མཐོང་ནས་ཡན་ལག་ཅན་སྒྲུབ་འདོད། །

517

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཁྱད་པར་ཅན་མིན་གཞན་ཡོད་ནི། །
སྒྲུབ་ན་གྲུབ་པ་སྒྲུབ་པ་ཉིད། །
མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་པའི་རྡུལ་ཕྲན་ལ་སྒྲིབ་ཐོགས་སོགས་བྱེད་པའི་
འབྲས་བུ་མེད་པར་མཐོང་ནས་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་སྒྲུབ་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།
དམ་བཅའ་སྔ་མ་ལ་རྟགས་སྔ་ཕྱི་སོ་སོར་འགོད་དོ། །ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་གིས་ཁྱད་
པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་མིན་པའི་བུམ་པ་དང་། དེའི་ཡན་ལག་རྣམས་གཞན་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ན། གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་བསྒྲུབ་པ་ཉིད་དུ་ཐལ། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གཞན་ཡིན་པ་སངས་རྒྱས་པས་གྲུབ་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ལ་བུམ་

པའི་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་སུ་གྲུབ་ཀྱང་། དེ་གཉིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཆ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རྫས་གྲུབ་མིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ལ། ལྕིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དགག་པ། དྲི་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་
ཏན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། རིགས་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་འདི་ལྕི་འོག་འགྲོར་འགྱུར། །
སྲང་ནི་དམའ་བ་དག་ཏུ་འགྱུར། །
དེས་ན་ཡོན་ཏན་བྱ་མེད་པ། །
དེ་ཕྱིར་འདུ་བ་ཅན་རྒྱུ་མིན། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཡན་ལག་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྕིད་ཀྱི་

ཡོན་ཏན་མེད་པར་ཐལ། འདི་ལ་ལྕི་བའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་ཡོད་ན། འདི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་གཞན་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་ལས་དེ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་

518

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གྲུབ་ཅེ་ན། འཇིམ་རིལ་ལྕིད་མཉམ་བཅུ་ཚན་གཉིས་ལས་སྔ་མ་མ་བསྲེས་ཤིང་། ཕྱི་མ་རིམ་གྱིས་བསྲེས་ནས་སྲང་གྲངས་མཉམ་པོ་ལ་བཅལ་ན། ཕྱི་མའི་སྲང་མགོ་ཐུར་
དུ་དམའ་བ་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། སྔར་ལྕིད་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ཕྱིས་ཕྱི་མ་

ལ་སྔ་མ་ལ་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་དགུའི་ལྕིད་གསར་དུ་བསྣན་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མས་བསལ་བས་ལྕིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་མི་
འགྲུབ་བོ། །ལྕིད་དེས་དྲངས་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་མེད་པར་ཐལ། ལྕིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་མེད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་ཅན། ཡོན་
ཏན་དང་བྱ་བ་དེ་གཉིས་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་མིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་མེད་པ་
དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་འབྲས་བུ་ངོ་བོ་དག །
མཐོང་བ་མེད་ཕྱིར་དེ་མཐོང་མིན། །
དེས་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ། །
ཁྱད་པར་གཞན་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན། །
ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་དེ་ཚད་མས་མཐོང་བ་མིན་པར་ཐལ། ལྕིད་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་དང་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་དེའི་ངོ་བོ་དག་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྟན་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་ལ་ཚད་མས་
གནོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱད་ཆོས་གང་མེད་ན་ཡན་ལག་ཅན་མི་འབྱུང་བའི་ཁྱད་པར་གསུམ་པོ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་ལས་

519

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཡན་ལག་ཅན་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཚད་མས་གནོད་པར་
ཐལ། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པོ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་དམ་བཅས་པ་གང་ཞིག་ཁྱད་པར་
རྫས་གཞན་གསུམ་པོ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཕྲ་མོ་ནས་བརྩམས་རྫས་འཕྲེང་དག །
གཅལ་ཉིད་ཕྱིར་ན་རྫས་གཞན་གྱི། །

ལྕི་ཉིད་མི་རྟོགས་རས་བལ་གྱི། །

འདབ་བཞག་བཞིན་ཞེས་གཞན་དག་ཟེར། །
གཉིས་པ་ནི། ཕྲ་མོ་གཉིས་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཚོགས་ཆེན་པོའི་བར་གྱི་ཡན་ལག་
ཅན་རྫས་ཀྱི་ཕྲེང་བ་དག་རིམ་གྱིས་བསྣན་ནས་སྲང་ལ་བཅལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན།

རྫས་གཞན་སོ་སོར་བསྣན་པའི་དུས་ཀྱི་ལྕིད་ཉིད་ཡོད་ཀྱང་མི་རྟོགས་པས་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་རས་བལ་གྱི་འདབ་མ་སྲང་

ཁར་བཞག་པ་ན། རེ་རེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་ལྕིད་སོ་སོར་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་
ནོ། །ཞེས་བྱེ་བྲག་པ་གཞན་དག་ཟེར་རོ། །
རྩ་བ། དེ་ཡི་ཅིག་ཅར་ལྡན་པ་དང་། །
སོ་སོར་ལྡན་པའི་རྡུལ་ཚོགས་དག །
སོ་སོར་ལྷན་ཅིག་གཅལ་བ་ན། །
དེ་ཕྱིར་ལྕིད་ནི་ཐ་དད་འགྱུར། །
འཇིམ་རིལ་ལྕིད་མཉམ་བཅུ་ཚན་གཉིས་ཡོད་པ་དེའི་བཅུ་ཚན་གཅིག་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་སྲང་ཁར་ལྡན་པར་བྱས་པ་དང་། བཅུ་ཚན་གཅིག་སོ་སོར་རེ་རེ་ནས་

520

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རིམ་གྱིས་སྲང་ཁར་ལྡན་པར་བྱས་པའི་རྡུལ་གྱི་ཚོགས་པ་གཉིས་པོ་དག་སྲང་སོ་སོར་དུས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཅལ་བ་ན་ལྕིད་ཆེ་ཆུང་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རིམ་གྱིས་བསྣན་པ་དེ་ལ་འཇིམ་རིལ་དང་པོ་དེའི་ལྕིད་ལས་ལོགས་སུ་ཕྱི་མ་

རྣམས་ཀྱི་ལྕིད་སོ་སོར་རྟོགས་པ་མེད། དུས་གཅིག་ཏུ་སྲང་ཁར་བཞག་པ་ལ་འཇིམ་རིལ་བཅུའི་ལྕིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཊཱིག་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ནི་གཞན་དུ་བཤད་དེ།
དཔེ་དང་འགྲིག་པར་མི་སེམས་སོ། །
རྩ་བ། མ་ཤ་ལ་སོགས་རིམ་པ་ཡིས། །
གྲངས་མཚུངས་པ་ནི་མི་རུང་ངོ་། །
གཞན་ཡང་གསེར་མ་ཤ་ཀ་ལ་སོགས་པ་ལྕིད་མཉམ་ལྔ་ཚན་གཉིས། ལྕིད་མཉམ་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱིས་སྲང་སོ་སོ་ལ་བཅལ་བ་ན་ལྔ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་
ཡིས་གྲངས་མཚུངས་པ་མི་རུང་བར་ཐལ། རིམ་གྱིས་བསྲེས་པ་ལ་མ་ཤ་ཀ་གཅིག་
གི་ལྕིད་ལས་མི་རྟོགས་ཅིག་ཅར་བཅལ་བ་ལ་མ་ཤ་ཀ་ལྔའི་ལྕིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ན་ཡན་ལག་ཅན་ཕྱི་མ་སྐྱེས་པ་ན་ཡན་ལག་ཅན་སྔ་མ་འཇིག་པས་འཇིམ་རིལ་
ལྕིད་མཉམ་བཅུ་ཚན་གཉིས་རིམ་གྱིས་བསྲེས་པ་དང་མ་བསྲེས་པ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་
མང་ཉུང་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མ་ཤ་ཀ་ལྔ་ཚན་གཉིས་གཅིག་རིམ་
གྱིས་བསྲེས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་མ་བསྲེས་པ་ལ་མ་ཤ་ཀ་ལྔའི་གྲངས་མཚུངས་པ་མི་རུང་བར་ཐལ། སྔ་མ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་མ་ཤ་ཀ་གཅིག་ལས་མེད། ཕྱི་མ་ལ་ལྔ་

ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་སྦྱར་རོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་ཡུངས་ཀར་ནས་བརྩམས་ཏེ། །

521

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཚོགས་ཆེན་གོང་ནས་གང་དུ་ནི། །
འཕེལ་ལྡན་འབྲས་བུའི་ཕྲེང་བ་ཡི། །
ལྕི་བ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ན། །
གལ་ཏེ་ཡུངས་ཀར་གྱི་ཚད་ཙམ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཚོགས་ཆེན་པོ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་ལྡན་པའི་འབྲས་བུ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཀྱི་ཕྲེང་བ་ཡི་ལྕི་བ་
ཡ་གྱལ་རེ་རེ་བ་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པས། སྲང་ནི་དམའ་བ་དག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཡུངས་ཀར་བར་གྱི་ལྕིད་དག་ཀྱང་། །
ཆུང་ངུ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བས། །
འབྲས་བུའི་ལྕིད་ནི་མི་རྟོགས་ཕྱིར། །

དེ་ཡི་རྒྱུ་ཉིད་གཞལ་བྱར་འགྱུར། །
འབྲས་བུའི་རྫས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྕིད་སྲང་ལ་བཅལ་བས་མི་རྟོགས་པར་ཐལ།
རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་ཕྲད་པ་ནས་ཡུངས་ཀར་གྱི་ཚད་དུ་ལོངས་པའི་བར་གྱི་ཡན་ལག་
ཅན་གྱི་ལྕིད་དག་ཀྱང་ཆུང་ངུར་གྱུར་པས་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་ཚད་དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་
ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྕིད་ཀྱང་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རྩོམ་པ་ཡི་རྒྱུ་རྡུལ་ཕྲན་
ཉིད་ཀྱི་ལྕིད་སྲང་ལས་གཞལ་བར་བྱ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྲང་ལས་རྟོགས་པའི་ལྕིད་ཡོད་པ་གང་ཞིག་འབྲས་བུའི་རྫས་ཀྱི་ལྕིད་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་དེ་མཐོང་མེད་རས་འདབ་བཞིན། །
དེ་ཡི་འབྲས་བུའང་རྟོགས་པ་མེད། །

522

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལྕིད་ཉིད་རྟོགས་མེད་བཞིན་དུ་དེའི། །
ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྟོགས་མེད་ཕྱིར། །
ཡན་ལག་ཅན་དང་རས་བལ་གྱི་ལྕིད་གཉིས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ།
རས་བལ་གྱི་འདབ་མ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་དེ་ཚད་མས་
མཐོང་བ་མེད། རས་བལ་གྱི་ལྕིད་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་དེ་ཡི་ལྕིད་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུའང་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྕིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མ་རྟོགས་ཀྱང་ཐབས་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་སོ་
ཞེ་ན། ལྕིད་མ་ཡིན་པའི་ཐབས་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་དེ་
རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྕིད་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་དེའི་གཟུགས་དྲི་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་ཐམས་ཅད་ཚད་མས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསེར་མ་ཤ་ཀ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་གི་རྫས་ལས་ལྷག་པ་རྫས་གཞན་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་

སྲང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་མི་འཛིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ལྕིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཁོ་ན་འགོག་པ་
ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།
རྩ་བ། མ་ཤ་ལ་སོགས་ལྷག་ཡོད་མིན། །
དམའ་མེད་དེ་ནི་ཉེར་མཚོན་ཏེ། །
གཟུགས་སོགས་ལྷག་དང་ལྷག་ཅི་བཞིན། །
རང་གི་དབང་པོས་མཐོང་མེད་ཕྱིར། །

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་སྲང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་རྟགས་གྱིས་

523

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

དེ་འདྲའི་རྫས་ཀྱི་ལྕིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འགོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ནི་ཡན་ལག་
ཅན་དོན་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་གྱི་ཉེ་བར་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ཡན་ལག་གི་རྫས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་དྲི་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་ལྷག་པོ་དང་། དེ་དག་གང་ལ་ལྡན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལྷག་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་ཡོད་ན་ཅི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་རང་གི་དབང་པོའི་ཤེས་པས་མཐོང་དགོས་པ་ལས་དེ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཁས་བླངས་རང་གི་ཚིགས་སོགས་ཀྱིས། །

གནོད་པ་དག་ནི་སྲིད་པས་ན། །
ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་ནི། །
དཔེར་བརྗོད་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ། །
གསུམ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདིར་བྱེ་བྲག་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཚད་མས་
གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་འགོག་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་འདྲའི་འགོག་ཚུལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་
དཔེར་བརྗོད་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཚུལ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གང་ལ་ཁས་བླངས་སྔ་ཕྱི་དང་། རང་

ཚིག་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་དང་། མངོན་རྗེས་དང་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་
པ་དག་སྲིད་པས་དེ་དག་དགག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་གཉིས་ལ་གནོད་པ་འབབ་ཚུལ་དང་། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀའི་ཁྱད་

524

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པར་ལ་གནོད་པ་འབབ་ཚུལ་རྣམས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །བྱེ་བྲག་པས་རྫས་ནི་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་
དཔེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་ཕན་ཚུན་འཚོལ་བར་ཐལ་
བའི་སྒོ་ནས་གནོད་པ་བརྗོད་དེ། རྫས་ལ་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བུམ་པ་སྔོན་པོའ་ོསྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་སོགས་མཐོང་བ་ཙམ་ཞིག་སྨྲས་ལ། །བུམ་པའི་སྔོན་པོ་མཛེས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡང་ཁས་བླངས་པས་སྔོན་པོ་ལའང་མཛེས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པར་ཐལ་བ་དང་། །འདོད་ན། །ཡོན་ཏན་དེ་ཉིད་རྫས་སུ་ཐལ་བ་དང་། ། རྫས་དང་ཡོན་ཏན་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་དགག་ནུས་པས་རྫས་རྫས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་ཁས་བླངས་ནང་
འགལ་གྱི་ཐལ་བ་དངོས་སུ་འཕངས་ནས་རང་རྒྱུད་ཤུགས་ལ་འཕེན་པར་བྱེད་དོ། །
ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པ་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ནི། ཡན་
ལག་ཅན་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་
ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་མི་རུང་བ་ཆོས་
ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བུམ་པ་ལ་ཤར་ནུབ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་དུ་མ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བར་ཁས་བླངས་པ་དང་།
ཡན་ལག་ཅན་གྱི་བུམ་པ་ཆ་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་དང་། རྡུལ་ཕྲན་མངོན་སུམ་གྱིས་

མཐོང་དུ་མི་རུང་བར་ཁས་བླངས་པས་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་ཁས་བླངས་པའི་དོན་ཆ་བཅས་འདི་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ན་དེ་ཆ་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལ། རྡུལ་ཕྲན་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་མི་

525

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

རུང་དུ་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གང་དག་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པ་ཡིན་པས་ཡན་ལག་ཅན་
དོན་གཞན་མེད་པ། བྱེ་བྲག་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་ལོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ཁས་བླངས་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། ཡ་གྱལ་ཁས་མ་བླངས་པར་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་ན་ཁས་བླངས་འགལ་བ་མེད་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །
དེ་དག་ཀྱང་ཁས་བླངས་པ་དང་། ཁས་བླང་དགོས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་བྱེ་བྲག་པས་ཀྱང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་ཁས་
བླངས་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་རྫུན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་ནི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་
གནོད་པ་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཚིག་ཐམས་ཅད་རྫུན་ཚིག་ཡིན་ན། ཚིག་གང་ལས་ཀྱང་དོན་གོ་བའི་ནུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་རྫུན་དུ་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་བཅས་ན་ཚིག་གང་ལས་ཀྱང་དོན་རྣལ་མ་གོ་བའི་ནུས་པ་མེད་པར་ཁས་བླངས་ཤིང་། ཚིག་ཐམས་ཅད་རྫུན་ནོ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེ་ཉིད་ལ་དོན་རྣལ་མ་གོ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཡང་ཤུགས་ལ་ཁས་བླངས་པས། ཚིག་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་དོན་བདེན་པ་སྟོན་པའི་ནུས་པ་
མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ཚིག་གང་ལས་ཀྱང་དོན་གོ་བའི་ནུས་པ་མེད་པ་
ཤུགས་ལ་ཁས་བླངས་པས་བདེན་ཚིག་བཀག་ལ། དེ་བཀག་པ་ན་རྫུན་ཚིག་ཀྱང་བཀག་པས་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་བཀག་གོ །ཚིག་ལས་བརྗོད་

526

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བྱའི་དོན་བདེན་པ་སྟོན་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་དེ་ཉིད་རྣལ་མར་གོ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ཡང་བཀག་པས་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀ་ཡང་བཀག་གོ །འདི་ཡང་
སྒྲའི་བརྗོད་ཚུལ་དང་བློའི་སྤུ་རིས་མ་འཆོལ་བར་བྱས་ནས་ཚིག་འདི་ཉིད་སྨྲས་པའི་
ཤུགས་ཀྱིས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་བཞི་ག་ལ་གནོད་པ་འབབ་
ཚུལ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་པའི་དོན་མངོན་སུམ་གྱིས་

གྲུབ་ཅིང་ཐ་སྙད་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པས། ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་ཡོད་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ལ་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་ཅིང་། རྒྱུ་མཚན་བཀོད་པ་ལ་མངོན་
སུམ་གྱིས་གནོད་ལ། མངོན་རྗེས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གྲགས་པས་ཀྱང་
གནོད་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་ལ། མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པའི་གནོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ། བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས། བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་པ་ཞེས་འདི་ལ། །གྲུབ་པ་མེད་ལ་དོན་བྱས་ཉིད། །དེ་ལྟ་
ན་ནི་རྟགས་དང་དཔེ། །མ་གྲུབ་བརྗོད་པ་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དེ་ཉིད་འཆད་བཞེད་ནས། རིགས་པ་ཅན་པས་བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་པར་བྱ་བ་དམ་བཅའོ། །ཞེས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྨྲས་པ་ལ།
རྩ་བ། བྱ་བ་དུས་གསུམ་ཡུལ་ཅན་ཕྱིར། །

དེ་ལྟའི་བདག་མིན་གཞན་དག་ལ། །
དེ་ལྟར་བཀོད་དེ་དེ་ཡི་ཚེ། །
མི་འདོད་ན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར། །

527

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དང་། བློ་ལྟ་བུ་དཔེ་རྟགས་སུ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་
ཉིད་མིན་བཞིན་དུ་གཞན་དག་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དཔེ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དེ། བཀོད་བཞིན་པ་དེ་ཡི་ཚེ་ན་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འདོད་ནའང་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་བར་ཐལ། དཔེ་རྟགས་དེ་དུས་ཕྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་

བླངས་ཏེ། བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེ་དུས་གསུམ་གའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བྱ་བའི་སྒྲ་དེ་ལྟར་བ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་ལན་དགག །ལས་ལ་བྱེད་པ་པོའི་རྐྱེན་ཡོད་པས་བསྒྲུབ་བྱར་བཟུང་བ་ཁོ་ན་ལ་གོ་བའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲས་བུམ་པ་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མི་གོ་བ་ལྟར་མ་འོངས་པ་ན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་དགོས་པ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འཕེན་ཞིང་། ད་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱར་བཟུང་བ་ཁོ་ན་གོའ་ཞེ་ན། ོརྩ་བ། ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མ་གྲུབ་པ། །

ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་སྒྲ། །
འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ལ་བརྟེན་མིན། །
བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་དམ་བཅའོ་ཞེས་པའི་བསྟན་པར་བྱ་བའི་སྒྲས་ད་ལྟ་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་བཞིན་པའི་ཁྱད་པར་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་མིན་པར་ཐལ། དེས་ཤེས་བྱེད་རྟགས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་

ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

528

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། དེས་ན་དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་དག །
མ་གྲུབ་དཔེར་ནི་བྱས་པ་ཡིན། །
གཞན་དུ་རི་བོང་རྭ་ལ་སོགས། །
མ་གྲུབ་ཀུན་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར། །
དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་དག་མ་གྲུབ་པ་སུན་འབྱིན་གྱི་དཔེར་བྱས་པ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སྔ་མ་ཉིད་
སྦྱར་རོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་ན། རི་བོང་གི་རྭ་ལ་སོགས་པའི་མ་གྲུབ་པ་ཀུན་ཀྱང་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་བསྡུ་བ་བྱར་ཐལ་བ་འཕེན་རིགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རིགས་པ་ཅན་པའི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དེས་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་བྱར་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ལ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ལས་ལ་བྱེད་པ་པོའི་རྐྱེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱེད་པ་པོ་རྫ་མཁན་རྫ་བུམ་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། ལས་སུ་གྱུར་པའི་རྫ་བུམ་དེ་ཉིད་བྱེད་པ་པོའི་འདོད་ཕུགས་དམ་པ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱར་གོ་བར་འགྱུར་གྱི། བྱེད་
པ་འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པ་བསྒྲུབ་བྱར་མི་གོ་བ་ལྟར། སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་པོའི་འདོད་ཕུགས་དམ་པ་ཡང་ད་ལྟ་བསྒྲུབ་བྱར་བཟུང་བ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱར་གོ་བར་འགྱུར་གྱི།

བྱེད་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་བསྒྲུབ་བྱར་གོ་བར་མི་འགྱུར་ལ། གཞན་ཡང་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔའི་དམ་བཅའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གྲུབ་མཐའ་བཞི་པོ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་

529

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

རྒྱུད་དང་། དབང་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཁས་བླངས་པ་དག་ལས་ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། ཐམས་ཅད་རྣམ་འགས་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །

དེས་ན་ལས་ལ་སོགས་པ་ཡིན། །
ཁྱད་པར་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡི། །
ལན་གྱིས་རྣམ་འབྱེད་ནུས་མ་ཡིན། །
བྱེད་པ་པོའི་ལས་མ་ཡིན་པ་དང་། ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡི་ལན་གྱིས་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའ་ལས་ལོགས་སུ་རྣམ་པར་འབྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་རྣམ་པ་འགའི་སྒོ་ནས་མ་གྲུབ།
དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དེས་ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་

ཅད་བསྒྲུབ་བྱར་འཕངས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྔར་མ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཕྱིར། །

བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཅེས་རུང་མིན། །
གང་གིས་ཁས་བླངས་མཚན་ཉིད་འགྱུར། །
དེ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་མཚུངས། །
དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལན་དུ་རུང་བ་མིན་པར་ཐལ། དེ་བསྒྲུབ་པ་འགོད་པའི་སྔར་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་
པ་གང་ཞིག་བསྒྲུབ་པ་འགོད་པའི་སྔར་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ལ་

530

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱས་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཡང་
ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཉིད་དུ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་དེ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ། རྒོལ་བ་གང་གིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲས་པ་གང་ཞིག་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དེས་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་བསྒྲུབ་བྱར་འཕེན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་ལ་བརྟག་པ་དང་། ངེས་གཟུང་གི་སྦྱར་ས་ལ་བརྟག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས། ཆོས་བསྒྲུབ་བྱ་ན་ཆོས་མཐུན་མེད། །ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་རྟགས་དོན་མེད། །ཅེས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མཐུན་དཔེ་མི་སྲིད་ལ། རྩོད་གཞི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་བརྗོད་ནས།
རྩ་བ། ཚོགས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་ཡིན་ནའང་། །
གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་ཅན། །
བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཚེ་གཏན་ཚིགས་དང་། །
དཔེ་ཡི་མཚན་ཉིད་མ་གྲུབ་འགྱུར། །
འདིར་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ནའང་།
སྤྱིར་འཐད་མོད་ཀྱི་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་དུ་འགྱུར་བ་ནི། མི་
རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲའམ། སྒྲས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གང་རུང་གཅིག་བསྒྲུབ་བྱར་ཐལ། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཁས་

531

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ། ཁས་བླངས་དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། དེའི་ཚེ་དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་ཆོས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་དཔེ་ཡི་མཚན་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་ཅན་སྒྲ་མི་
རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་མ་གྲུབ་
པའི་སྔར་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲ་དང་དཔེ་བུམ་པ་གཉིས་སྐྱེ་བ་ཅན་དུ་ཆོས་མཚུངས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲའི་ཆོས་སྐྱེ་བ་ཅན་བུམ་པ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པར་ཡང་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་གྲུབ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །
རྩ་བ། མི་སྲིད་ཕྱིར་ན་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲ། །
གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་ལ་འཇུག་འདོད། །
བསྟན་བཅོས་ཅི་བྱ་ཅི་རིགས་པར། །
རང་ཉིད་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་མིན། །
གལ་ཏེ་དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲ་ཚོགས་
དོན་ལ་འཇུག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ན་རྩོད་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པས་
ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེ་ན། བསྟན་བཅོས་སུ་དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དེས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩོད་པའི་ཚེ་ཅི་ལྟར་རིགས་པར་དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཞན་རང་ཉིད་ཁས་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

532

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པ་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁོ་ནའི་ངེས་གཟུང་སྦྱོར་བས་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་དམ་བཅའོ་ཞེས་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དུ་སྦྱོར་རམ། བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་མ་བསྟན་པར་བྱ་བ་དམ་བཅའོ་ཞེས་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དུ་སྦྱོར། དང་པོ་ལྟར་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་མ་ཟིན་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་
ཡིན་ནམ། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན། རྩ་བ། སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཉིད་ལས། །
དོན་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་རྟོགས། །
གཏན་ཚིགས་སོགས་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་ཕྱིར། །

སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ་དོགས་པའང་མེད། །
དང་པོའི་དོན་དུ་ངེས་གཟུང་དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་མ་སྦྱར་ཡང་དོན་དེ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཉིད་ལས་དོན་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་
བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ངེས་གཟུང་སྨོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་མ་སྨོས་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་དོགས་པའང་མེད་པ་རིགས་པ་ཅན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིགས་པ་ཅན་པ་རང་ཉིད་
ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་

བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པས་ཁྱབ་པ་འཕངས་བར་ཁས་བླངས་པའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཚིག་གི་སྔར་ངེས་གཟུང་སྨོས་སོ་ཞེ་ན།

533

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

རྩ་བ། སྔར་དེས་གཟུང་ན་དེ་ཡིས་ནི། །
དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་དོན་མེད། །
དེ་ཕྱིར་ཤུགས་ཀྱིས་དེར་བརྗོད་པས། །
ཁྱབ་པའི་འབྲས་ཅན་ཡིན་པར་རྟོགས། །
རིགས་པ་ཅན་པ་དེ་ཡིས་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ངེས་གཟུང་བརྗོད་པ་དོད་མེད་པར་ཐལ། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་དེ་བཀོད་པ་གང་ཞིག་དེའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་
འཇུག་པ་འཕེན་པའི་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པར་ཚད་མས་རྟོགས་
པར་ཐལ། གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ངེས་གཟུང་དགོས་པ་མེད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་མི་
ལྡན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པ་དེར་བརྗོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་
དམ་བཅར་ཐལ་བ་སོན་ན་གནས་སོ། །
གསུམ་པ་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་དགག་པ་ལ། རྟགས་ལ་བསྒྲུབ་
བྱ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་ཡིན་པ་དགག་པ། རྟགས་ཆོས་རྩོད་གཞི་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། སྒྲ་རྟག་སྟེ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་འདི་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྟག་ན་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་འགལ་བས་སོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
རྩ་བ། འགལ་བ་འདོད་དང་འབྲེལ་མེད་དེ། །
ཕན་མེད་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ། །

534

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་འདོད་ཡུལ་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་
བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཕན་པ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་སོང་བའམ། རྟགས་ཆོས་རྩོད་གཞི་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་སྒོ་ནས་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་སོང་བ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་རྟགས་དེ་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལྟ་ན་ནི་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན། །
ཐམས་ཅད་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར། །
ཕྱོགས་སྐྱོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་ནི། །
མ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །
ཕན་པ་མེད་པ་དེ་ལྟའོ་ཞེ་ན། རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་
འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རིགས་པར་ཐལ། ཕྱོགས་སྐྱོན་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞན་བཀོད་པ་ལ་བལྟོས་
པ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་ཙམ་ནས་སྐྱོན་དུ་གོ་བ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཀྱང་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེའི་ཚུལ་རྒྱས་
པར་བཤད་པའོ། །
རྩ་བ། འདོད་པ་མེད་ན་མ་གྲུབ་ཡིན། །
མི་རྟག་གཏན་ཚིགས་དང་ལྡན་པས། །
སྒྲ་ལ་དེ་ལྟར་རྗོད་བྱེད་ན། །

535

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

དེ་ལྟར་དེ་ནི་བཟློག་པར་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། གཏན་ཚིགས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་དང་། རྩོད་གཞི་ལ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་མེད་པས་དམ་བཅའི་སྐྱོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ནའང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྷན་ཅིག་རྟགས་རྩོད་གཞི་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོ་དེའི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་

རྟག་སྟེ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་རྟགས་འདི་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྦྱོར་པ་དེས་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་གཏན་ཚིགས་དང་ལྡན་པར་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་མི་རྟག་པ་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱེད་ན། དེ་ལྟར་སྒྲ་རྟག་པའི་དམ་བཅའ་དེ་ནི་ལྡོག་པར་འགྱུར་ན་ཡང་། མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་མ་འཕངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་ཕྱོགས་ཙམ་འཕངས་པ་དང་། དེ་ཡང་རྟགས་སུ་མི་རིགས་པའོ། །
རྩ་བ། འདི་ལ་དཔེ་བསྟན་པ་ཉིད་ལས། །
དོན་གཞན་ཅི་ཞིག་མཐོང་བ་ཡོད། །
དང་པོ་ནི། དེ་འདྲའི་སྦྱོར་ངག་དེས་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྦྱོར་ངག་འདི་ལ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་
ཆོས་མི་མཐུན་དཔེའི་སྦྱོར་བའི་ཁྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཉིད་ལས་བརྗོད་བྱའི་དོན་གཞན་ཅི་ཞིག་ཀྱང་མཐོང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་

གྲུབ་སྟེ། མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་སོ་ཞེ་ན།

536

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། ཁྱད་པར་ལ་ནི་གཞན་བརྗོད་ནས། །
སྤྱི་ནི་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་ན། །
དེ་ཁྱབ་མ་ཡིན་སྤྱི་རྗེས་སུ། །
འཇུག་ལ་འབྲས་བུའང་ཅི་ཞིག་ཡོད། །
སྦྱོར་བ་དེས་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་འཕངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྒྲ་ལ་གཞན་རྟག་པ་དམིགས་བསལ་གྱིས་སྔར་བརྗོད་ནས་ཐམས་
ཅད་མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྤྱིར་བཏང་གི་ཚིག་དེ་ནི་དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་སྨྲས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན། སྒྲ་རྟག་པར་དམ་བཅས་ནས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྤྱིར་

བཏང་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བརྗོད་པ་ལ་འབྲས་བུའང་ཅི་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་ཡང་མི་རྟག་པར་འཕངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་སྒྲ་ལ་གནས་པ་ཡི། །
མི་རྟག་ཉིད་ཀྱིས་སེལ་ཞེས་གསུངས། །
ཡུལ་གཞན་ལ་ནི་འགལ་སྨྲ་བས། །
སྒྲ་ནི་གཞན་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན། །
དེས་ན་དེ་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སློབ་དཔོན་གྱི་སྒྲ་ལ་གནས་པ་ཡི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པ་སེལ་ཞེས་གསུངས་
པ་གང་ཞིག་སྒྲ་མི་རྟག་པར་མ་འཕངས་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་ཙམ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་མི་རུང་། སྒྲ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་མི་རུང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བ་

537

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

དེས་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ལས་གཞན་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་ལས་ཡུལ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲ་ལ་ཡོད་པར་འགལ་བའི་མི་རྟག་པར་སྨྲས་ནས། སྒྲ་ལ་དེ་དག་ལ་ཡོད་པར་འགལ་བའི་མི་རྟག་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་དེ་འདོད་དེ། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྤྱི་ནི་ཁྱད་པར་མི་སྤོང་ཕྱིར། །

དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
དཔེར་ན་སྐབས་འགར་ཤིང་ཤ་པ། །
ཉིད་ནི་ཤིང་མིན་ཞེས་པ་བཞིན། །
ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། སྤྱི་ཐམས་ཅད་ནི་ཁྱད་པར་སྒྲ་མི་སྤོང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་
ན་སྐབས་འགར་ཤིང་ཤ་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ཤིང་མིན་ནོ། །ཞེས་པས་སྤྱིས་ཁྱད་པར་སྤངས་

པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཐམས་ཅད་མཉན་པ་གཅིག་ཉིད་ལ། །
འཇུག་པ་འགོག་འགྱུར་དེ་ཙམ་གྱིས། །

ཐམས་ཅད་མིན་མིན་ཁྱད་པར་ཀུན། །
དེ་མེད་ན་དེ་མེད་འགྱུར་ཕྱིར། །

སྒྲ་ཁོ་ན་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེ་ཙམ་གྱིས་སྒྲ་དེ་ཐམས་ཅད་
མིན་པར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། ཚིག་དེས་ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་མཉན་པ་སྒྲ་གཅིག་པུ་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་འགོག་པར་འགྱུར་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།

538

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྐབས་འགར་ཤིང་ཤ་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ཤིང་མིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེས་ཤིང་གི་སྤྱི་སྒྲ་ཤ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་བཀག་པ་ཙམ་ཞིག་འཕངས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་

འདིས་གང་དག་བུམ་པ་ཁོ་ན་ཤེས་བྱའོ་ཞེས་སྨྲས་ན། སྣམ་བུ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་བཀག་སྟེ། དེ་སྐད་སྨྲ་བ་གཞུང་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བུམ་པ་ཁོ་ན་ཤེས་བྱར་དམ་བཅས་པའི་ཚེ། ཤེས་བྱ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བུམ་པ་ལས་གཞན་ལ་འཇུག་པ་བཀག་པ་ཙམ་མོ། །བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཀུན་ཡང་ཐམས་ཅད་དེར་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒྲ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁོངས་
སུ་གཏོགས་པ་མིན་པ་གང་ཞིག །དེ་དག་རིགས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་ཙམ་རྟགས་མ་ཡིན་གྱི་སྒྲ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་མིན་པ་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྒྲ་མ་ཡིན་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་རྟགས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་ཉིད་སྒྲ་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་མི་རིགས་ཏེ།
རྩ་བ། ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་ཐ་དད་ཕྱིར། །

ཆོས་ཅན་གཏན་ཚིགས་དངོས་གྱུར་ནི། །
ཤེས་བྱེད་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །

ཆོས་ཅན་རང་སྒྲུབ་བྱེད་མ་གྲུབ། །
ཆོས་ཅན་སྒྲ་རང་ཉིད་སྒྲ་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་གྱི་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དངོས་པོར་གྱུར་ན་ཤེས་
བྱེད་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱེད་

539

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།
ཀྱི་རྟགས་སྦྱོར་དོན་གསུམ་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སྤྱི་ལ་རྩོད་སྤང་དང་། བྱེ་བྲག་ལ་རྩོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །རྩ་བ། དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཆོས་དང་ནི། །
ཆོས་ཅན་རྣམ་དབྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

ཀུན་ལ་ཉེས་མཚུངས་ཤེ་ན་མིན། །
ལྡོག་པ་ཁྱད་པར་ཡོད་ཕྱིར་རོ། །
དང་པོ་ནི། སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་

དབྱེ་སོ་སོར་མེད་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་ཐ་དད་མེད་པས་རྟགས་སུ་མི་རུང་ན། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀུན་ལ་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཉེས་པ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཐ་དད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པ་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་དག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱས་མི་རྟག་གི་རྫས་རྟགས་ཆོས་སུ་སོང་བས་རྫས་ཐ་དད་
དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དོན་དམ་པར་ནི་རྣམ་དཔྱོད་ན། །
དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །

ཀུན་རྫོབ་པ་ཡི་དངོས་རྣམས་ལ། །
དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་འགོག་པར་འགྱུར། །
ཀུན་རྫོབ་པ་ཡི་དངོས་པོ་སྟེ་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པ་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དང་།

540

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཆོས་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་པའི་ཆ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྫས་དེ་ཉིད་དང་རྫས་གཞན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་བྱས་མི་རྟག་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པ་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དང་། རྟགས་དང་། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་རྣམས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་གྱི་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པ་གསུམ་རྫས་སུ་མ་
གྲུབ་པར་བསྟན་ནོ་སྙམ་ན་ཆེར་འཁྲུལ་བའོ། །འོ་ན་དོན་དམ་པར་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་ཞེས་སྨོས་ཅི་དགོས་ཤེ་ན། ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོ་བོ་དེ་རྣམས་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་རང་དགའ་བས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་མི་ནུས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། །
རྩ་བ། དཔག་བྱ་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ཡི། །
དོན་གྱི་ཐ་སྙད་གནས་པ་འདི། །
ཤེས་པ་ལ་གྲུབ་ཐ་དད་ལ། །
བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་བརྟག་པ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། གཞི་རྫས་གཅིག་ལ་དཔག་བྱ་དང་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ཡི་ཆོས་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་པའི་དོན་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་སོ་སོར་གནས་པ་འདི་ཆོས་
ཅན། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་བར་
མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། བདག་ཉིད་ཅི་ལྟའི་ཐ་དད་ཀྱི། །

མཐར་ཐུག་ཤེས་ལ་ཐ་དད་པར། །

541

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་སྣང་གྱུར་པ། །
དེ་ནི་ཐ་སྙད་རྟེན་ཡིན་ནོ། །
ཆོས་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་པའི་སྒྲ་རྟོག་གི་ཐ་སྙད་འདི་ཆོས་ཅན། རང་མཚན་ལ་འཁྲུལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་རང་མ་ཡིན་ལས་ཐ་དད་
ཀྱི་རང་མཚན་གྱི་མཐར་ཐུག་པའི་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་པར་སྣང་བར་གྱུར་བ་དེ་ནི་ཁྱོད་འཇུག་པའི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འདི་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་པ། །

ཐ་དད་བློ་དང་འབྲེལ་མེད་ཅན། །
ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། །
བྱས་པ་དེས་ན་མ་གྲུབ་བསྟན། །
རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དེ་རྣམས་ལ་ལྡོག་པས་བྱས་པའི་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ལ། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་སྒྲ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་འདིར་ནི་ཆོས་ཅན། མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་བསྟན་ཏེ། ཆོས་ཅན་གྱི་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བྱས་པ་དེས་
ནའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་གཉིས་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་

བཞག་པའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་སྣང་བའི་བློ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པར་གཅིག་ཏུ་སྣང་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་སྒྲའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཅེས་པའི་རྟགས་འདི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ། ཆོས་ཅན་གྱི་ལྡོག་པ་
དེ་ཉིད་གཏན་ཚིགས་སུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།

542

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྤྱི་ཆོས་ཐ། །
དད་ཕྱིར་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་ཉིད། །
དཔེར་ན་རྩོལ་བྱུང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །

རྩོལ་བྱུང་སྒྲ་ནི་མི་རྟག་བཞིན། །
རྟགས་དེ་ལ་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་ཐལ། ལྡོག་ཆོས་ཐ་དད་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱེ་བྲག་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་སྤྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དེས་ནའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་རྩོལ་བྱུང་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ནི་ཆོས་
ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །རྩོལ་བྱུང་སྒྲའི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པས་དེའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཉེས་པ་དེར་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཕྱོགས་ཡན་ལག་ནའང་གནོད་མེད་ཕྱིར། །

ཆོས་ཅན་ཐ་དད་མ་གྲུབ་མིན། །
དཔེར་ན་གོང་བུ་རྭ་ཅན་འདི། །
རྭ་ཅན་ཉིད་ཕྱིར་རྟ་མིན་བཞིན། །
རྩོལ་བྱུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ནའང་ཆོས་ཅན་རྩོལ་སྒྲ་དང་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པ་མིན་པར་
ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་འགྲུབ་པ་ལ་གནོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གོང་བུ་
རྭ་ཅན་འདི་ཆོས་ཅན། རྭ་ཅན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟ་མིན་ཏེ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །རྩ་བ། ཡང་ན་དེ་རྟོགས་ནས་ལྡོག་ཕྱིར། །

543

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བསྒྲུབ་བྱའི་དུས་སུ་ཡན་ལག་མིན། །
རྩོལ་བྱུང་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་ལས་ཡང་ན། ཁྱོད་རྩོལ་བ་ལས་
བྱུང་བའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་རྗེས་དཔག་གིས་འཇལ་བའི་དུས་སུ་རྗེས་དཔག་དེའི་ངོར་རྩོལ་བྱུང་དེ་ཆོས་ཅན་སྒྲའི་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མིན་པར་
ཐལ། སྔར་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་དུས་སུ་རྩོལ་བྱུང་དེས་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་དེ་མཚོན་ཅིང་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་བྱས་ནས་ཕྱིས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལྷས་བྱིན་
གྱི་ཁྱིམ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། གང་ན་བྱ་རོག་སྒྲ་སྒྲོགས་པའོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་ན། བྱ་རོག་གིས་ལྷས་བྱིན་གྱི་ཁྱིམ་མཚོན་པར་བྱས་ནས། ཕྱིས་བྱ་རོག་མེད་ཀྱང་ལྷས་
བྱིན་གྱི་ཁྱིམ་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ་རྩོལ་བྱུང་གིས་སྔར་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་དུས་སུ་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་དེ་ལྕེ་རྐན་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བར་མཚོན་པར་བྱས་ནས། ཕྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚེ་མཚོན་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པས། དམ་
བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ལན་གཞན་ཡིན་ནོ། །
སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ནི་གོས་དཀར་ཅན་དེ་ཁྲིད་ཤོག་ཅེས་པ་ན། གོས་དཀར་གྱིས་ཁྲིད་བྱའི་སྐྱེས་བུ་མཚོན་པར་བྱས་ཀྱང་ཁྲིད་འོང་བའི་བྱ་བའི་ཁོངས་སུ་
གཏོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གོས་དཀར་འོང་ངམ་མི་འོང་ཡང་སླ། སྐྱེས་བུ་ཉིད་འདོད་པ་བཞིན་དུ་རྩོལ་པ་ལས་བྱུང་བས་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་མཚོན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱི།

བསྒྲུབ་བྱའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་གིས་རྩོལ་བྱུང་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པར་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་ཉིད་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིེར་ཅེས་བཞེད་དོ། །

544

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། ཆོས་ཐ་དད་ཕྱིར་ཁྱད་པར་ཡང་། །

དམ་བཅའི་དོན་དུ་འཐད་མ་ཡིན། །
ཁྱད་པར་མཉན་བྱ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོས་ཅན་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་དུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་དང་ལྡོག་ཆོས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་དེ་ཉིད་མཉན་བྱའི་ལྡོག་པ་མ་
ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་མཉན་བྱ་ནི་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་དུ་མི་རུང་བ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་ལ། སྒྲ་ནི་གྲག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི་

གཉིས་ཀ་ཡང་ལོགས་གཉིས་ཀ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། མཉན་བྱ་ནི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་ལྡོག་མཚམས་བཞག་ལ། སྒྲ་ནི་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་ལྡོག་
མཚམས་བཞག་པས་ཐ་དད་དོ། །
གཉིས་པ་དངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ལ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །
རྩ་བ། གཏན་ཚིགས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་དོན། །
བདེ་བར་བཟུང་བ་གྲུབ་བྱའི་ཕྱིར། །

ཕྱོགས་ཆོས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡིས། །
མདོར་བསྡུས་པ་ནི་གསུངས་པ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུར་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡི་སྒོ་ནས། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་མདོར་བསྡུས་པ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་དང་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་དོན་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་བདེ་བར་གཟུང་བ་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་

545

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

འཇུག་པ་དང་ཆ་གཉིས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་དོན་སྦྱོར་ངག་ཏུ་
བརྗོད་བདེ་བར་གཟུང་བ་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་སྔར་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་ཏེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་སྦྱོར་ངག་འགོད་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་
ཕྱིར་ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུར་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་མེད་དང་། །རྣམ་གཉིས་རེ་རེ་དག་ལ་ཡང་། །རྣམ་གསུམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་། །ཡོད་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་
བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཁྱབ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཁྱབ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ངེས་གཟུང་གི་དོན་བཤད་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་
ཅན་དགུར་དབྱེ་བའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ། ངེས་གཟུང་དངོས་སུ་སྦྱར་བའི་རྣམ་བཅད་གཅོད་ཚུལ་དང་། ངེས་གཟུང་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་ཡང་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དོན་
རྟོགས་པའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ནི། རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ན་རྗེས་འགྲོ་
མེད་པར་འགྱུར་ལ། ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྩ་བ། ཆོས་གྱི་ཚིག་ཕྲད་ཐ་དད་པར། །
བྱེད་པས་མི་ལྡན་གཞན་ལྡན་པ། །ཤིན་ཏུ་མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་བྱེད། །
ཁྱད་པར་ཁྱད་པར་ཅན་དག་དང་། །

546

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བྱ་བ་དག་ནི་ལྷན་ཅིག་བརྗོད། །
བྱས་པ་སྒྲས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ན་སྒྲ་ལས་གཞན་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁོ་ནའི་ཚིག་ཕྲད་སྦྱར་ས་ཐ་དད་པར་སྦྱར་བས་
རྣམ་གཅོད་དུ་མའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་སྒྲ་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་བརྗོད་ན་མི་
ལྡན་པ་གཅོད་དེ། ཁྱད་པར་ཡོད་ཆོས་དང་ངེས་གཟུང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར།

བྱས་པ་སྒྲ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་སྨོས་ན་གཞན་ལ་ལྡན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་དེ། དེའི་ཚེ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པ་དག་དང་ངེས་གཟུང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། བ་ལས་

བེའུ་འབྱུང་བ་སྲིད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་སྨོས་ན་ཤིན་ཏུ་མི་སྲིད་པ་རྣམ་པ་གཅོད་པར་བྱེད་དེ། འབྱུང་སྲིད་པའི་བྱ་བ་དག་དང་ངེས་གཟུང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་སྦྱར་མེད་ཀྱང་བརྗོད་འདོད་ལས། །
དེ་དོན་ཉིད་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། །
གང་ཕྱིར་ངག་འབྲས་རྣམ་གཅོད་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། ངེས་གཟུང་དངོས་སུ་སྦྱར་བ་མེད་ཀྱང་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་

ལས་རྣམ་གཅོད་དེའི་དོན་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་ངག་རྣམས་ནི་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དངོས་འགལ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དཔེར་ན་ནག་པ་འཕོང་སྐྱེན་པའམ། །
སྲིད་སྒྲུབ་འཕོང་སྐྱེན་ཞེས་པའམ། །
སྔོན་པོ་མཚོ་སྐྱེས་འགྱུར་ཞེས་བཞིན། །
དཔེར་ན་ནག་པ་འཕོང་སྐྱེན་ཞེས་པའམ། སྲིད་སྒྲུབ་འཕོང་སྐྱེན་ཞེས་པའམ་

547

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

སྔོན་པོ་མཚོ་སྐྱེས་ལ་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ངེས་གཟུང་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་ཡང་མི་ལྡན་པ་དང་། གཞན་ལ་ལྡན་པ་དང་། མི་སྲིད་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པ་བཞིན་ནོ། །ངེས་གཟུང་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་ཡང་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་
པ་ཡོད་དེ། ནག་པ་འཕོང་སྐྱེན་ཞེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་། སྨྲ་བ་པོའི་འདོད་པས་དམིགས་པའི་འགལ་ཟླ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གཉིས་ལའང་སྦྱར་རོ། །དཔེ་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་ནི།
རྩ་བ། དེར་ཡང་ཟླ་བོ་རྣམ་གཅོད་པ། །
དོན་རྣམས་ལ་ནི་རྟོགས་འགྱུར་ཏེ། །
དེ་ལྟར་གྲགས་དང་ནུས་པ་དང་། །
སྒྲ་ནི་བརྗོད་འདོད་རྗེས་འབྲང་ཕྱིར། །

ནག་པ་འཕོང་སྐྱེན་ཞེས་བརྗོད་པ་དེར་ཡང་འགལ་བའི་ཟླ་བོ་འཕོང་མི་སྐྱེན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་དོན་རྣམས་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ནག་པ་འཕོང་སྐྱེན་པ་དེ་ལྟར་གྲགས་པས་མི་ལྡན་པ་གཅོད་ནུས། འཕོང་སྐྱེན་པ་གཞན་ཡོད་པར་གྲགས་པས་གཞན་ལ་ལྡན་པ་གཅོད་མི་སྲིད་པ་བཅད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མི་ལྡན་པ་གཅོད་ནུས་པར་ཐལ། མི་ལྡན་པ་གཅོད་པའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྒྲའི་ནུས་
པའི་དབང་གིས་རྣམ་གཅོད་དེ་གོ་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྲིད་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་འཕོང་སྐྱེན་པ་གཞན་ཡོད་པ་བཅད་པའི་ཕྱིར། སྲིད་སྒྲུབ་འཕོང་སྐྱེན་ཞེས་བརྗོད་པ་དེར་ཡང་འགལ་
བའི་ཟླ་བོ་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དོན་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྲིད་སྒྲུབ་དེ་
ལྟར་ནག་པ་ལས་འཕོང་སྐྱེན་པར་སྔར་ནས་གྲགས་ཟིན་པས་མི་ལྡན་པ་དང་མི་སྲིད་པ་

548

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བཅད་མི་དགོས། སྲིད་སྒྲུབ་ལྟ་བུའི་འཕོང་སྐྱེན་པ་གཞན་ཡོད་པ་བཅད་དགོས་ཤིང་བཅད་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། གཞན་ལ་ལྡན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་
བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྒྲའི་ནུས་པའི་དབང་གིས་རྣམ་གཅོད་གོ་ནུས་པའི་
ཕྱིར། སྔོན་པོ་མཚོ་སྐྱེས་ལ་སྲིད་དོ་ཞེས་པའི་ངག་དེས་མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དོན་ལ་
རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། མཚོ་སྐྱེས་ལས་གཞན་ལ་སྔོན་པོ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་གྲགས་པས་གཞན་ལ་ལྡན་པ་གཅོད་མི་ནུས། སྔོན་པོ་མཚོ་སྐྱེས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པས་མི་ལྡན་པ་གཅོད་མི་ནུས། མི་སྲིད་པ་བཅད་དགོས་ཤིང་བཅད་ནུས་པའི་ཕྱིར།

དེར་ཐལ། སྒྲའི་ནུས་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་གོ་བའི་ཕྱིར། ངེས་གཟུང་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་ཡང་ངག་གསུམ་གྱིས་རྣམ་གཅོད་སོ་སོར་གོ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་དེ། རྗོད་བྱེད་སྒྲ་
ནི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དོན་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེས་ན་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་པས། །
ཆོས་ཅན་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན། །
དེ་ཡི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོས། །
རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་རྟེན་མིན། །
དེས་ཆོས་ཅན་སྒྲ་དེ་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་མི་ལྡན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པས་ཁྱད་
པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྟེན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། སྒྲ་དེ་ཡིས་ཁྱད་པར་
དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་བྱས་པ་སྒྲ་ལས་གཞན་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་བསྟེན་པ་
མིན་པར་ཐལ། སྒྲས་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར།

549

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

གཉིས་པ་ལ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཐའ་དཔྱད་པ་དང་། ཚིག་དོན་ཏོ། །
དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུ་འབའ་ཞིག་སྐབས་འདིར་སྟོན་པའི་གྲངས་ངེས་པ་ལ་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
འགྲོ་ལྡོག་དངོས་པོའི་དབང་གིས་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་ལྡོག་
བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་ན་འགལ་རྟགས་གཉིས་པོ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་སྲིད་པར་ཐལ་ལ། དེ་འདོད་མི་རིགས་ཏེ་དུས་ནམ་ཡང་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པའི་
ཕྱིར། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ན། རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་པོ་འགལ་རྟགས་སུ་
འགྱུར་བ་སྲིད་པར་ཐལ་ལ། དེ་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དུས་ནམ་ཡང་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གཏན་ཚིགས་གཉིས་འདོད་པས་མི་འཇུག་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་འགལ་རྟགས་གཉིས་སྨོས་ལ། དངོས་པོའི་དབང་གིས་ལྡོག་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ནན་
གྱིས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་བཞི་སྨོས་སོ། །ལྡོག་ཁྱབ་གཅིག་པུ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་། རྗེས་ཁྱབ་གཅིག་པུ་
ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཕན་ཚུན་མི་འཁྲུལ་བར་བསྒྲུབས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་གཞི་ཉིད་ལ་བསྒྲུབས་པས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་དེ་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གཉིས་སྨོས་སོ། །རྗེས་འགྲོ་གྲུབ་

550

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཙམ་དང་། རྗེས་འགྲོ་གཙོ་བོར་གྲུབ་པ་དང་། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཆ་མཉམ་དུ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བ་བཀག་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ལྡོག་པ་དགོས་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་རྣམ་པར་བཅད་པ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནུས་ཡུལ་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་ལྷག་མ་གསུམ་སྨོས་སོ། །
རྩ་བ། རང་བཞིན་འབྲས་བུ་གྲུབ་དོན་དུ། །
གཏན་ཚིགས་གཉིས་དང་ལྡོག་པ་གཉིས། །
རྩོད་ཕྱིར་ཁྱད་པར་སྤྱི་དག་སྟེ། །
ལྷག་མ་ལྡོག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་དང་། ལྡོག་པ་འགལ་བ་གཉིས་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་དངོས་སུ་མི་འཁྲུལ་པར་གྲུབ་ནས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་ཡང་དག་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱད་པར་མཉན་བྱ་དང་སྤྱི་གཞལ་བྱ་དག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་
གཉིས་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པར་རྩོད་པ་བཀག་ནས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་

པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ལྡོག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དངོས་སུ་བཀོད་ནས་

551

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

རྩོད་གཞི་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྟགས་ཀྱི་ནུས་ཡུལ་དུ་

ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་བཞི་སྨོས་པའི་དགོས་པ། ཁྱད་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྨོས་པའི་དགོས་པའོ། མ་དམིགས་པའི་དཔེ་དངོས་སུ་མི་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ། འབྲས་རྟགས་ལ་རྩོལ་བྱུང་དཔེར་སྨོས་པའི་དགོས་པ། རང་བཞིན་རྟགས་ལ་བྱས་པ་སྨོས་པའི་དགོས་པ། གཉིས་ཀ་སྨོས་པའི་དགོས་པའོ། །རྩ་བ། རང་བཞིན་ཉིད་ལས་གཞན་གྱིས་ནི། །
གོ་བྱ་ལ་ཁྱབ་ཡོད་མིན་ཏེ། །
རྒྱུ་ནི་འཁྲུལ་པ་སྲིད་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ཕྱིར་འབྲས་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག །
དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་འབྲས་རྟགས་ཉིད་ཀྱིས་གོ་བྱ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་བུ་ལ་འཁྲུལ་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་དུ་བ་ཆོས་ཅན། མེ་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འཇུག་
སྟེ། དེ་ལ་འཇུག་པ་གང་ཞིག །ཁྱབ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྔར་ཡོད་པ་ཡི་ཤེས་པ་ནི། །
རྩལ་མ་ཐག་བྱུང་ངེས་མིན་ཏེ། །
སྒྲིབ་བྱེད་དབང་པོ་སྒྲ་ལ་དེ། །
རྣམ་ཀུན་ཉེར་སྦྱོར་མིན་ཕྱིར་རོ། །
རྩལ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་འབྲས་བུར་མི་རིགས་ཏེ། སྔར་

552

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡོད་རྐྱེན་གྱིས་གསལ་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་པའི་
ཤེས་པ་ནི་ལྕེ་རྐན་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་རྩལ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བར་ངེས་པ་མིན་པར་ཐལ། རྩོལ་པའི་སྔར་ནས་རྟག་པར་ཡོད་པ་ཡི་སྒྲ་ཐོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་

ཐལ། རྐྱེན་རྩོལ་བ་དེས་སྒྲ་རྟག་པ་ཐོས་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་སེལ་བ་དང་། རྣ་བའི་དབང་པོ་
དང་། སྒྲ་རྟག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཕན་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་མིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལྟོས་པ་མེད་པར་འགའ་ཞིག་ཚེ། །
འབྲས་མི་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། །

ཤེས་པ་འདི་འདྲ་རེས་འགའ་བའི། །
འབྲས་བུར་གྲུབ་པས་དེ་རྟགས་ཡིན། །
རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་འབྲས་བུ་མི་བྱེད་པ་འགལ་
ཞིང་དུས་རྟག་ཏུ་བསྐྱེད་པར་ཐལ། རྐྱེན་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཉན་པའི་ཤེས་པ་འདི་འདྲ་ཆོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་

གྲུབ་པའི་གཞིར་རེས་འགའ་བའི་སྒྲ་དེ་སྔོན་དུ་སོང་བར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེའི་འབྲས་བུར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་དཔེར་སྨོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རྩོལ་བྱུང་སྨས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་ཡང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རང་བཞིན་ཉིད། །
གྲུབ་ཀྱང་ཐ་དད་བྱས་པ་ནི། །
འབྲས་དང་ལྷན་ཅིག་བསྟན་པ་ན། །

553

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཐམས་ཅད་དེ་འདྲར་ཤེས་མི་འགྱུར། །
ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར། རྩོལ་བྱུང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་

རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་ཀྱི་དཔེ་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་དཔེར་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྲས་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་དང་ལྷན་ཅིག་བྱས་པ་
དཔེར་བསྟན་པ་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་
འཇུག་པ་དེ་འདྲར་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རང་དོན་དུ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྨོས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་

འདིར་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན།
རྩ་བ། རྗེས་སུ་དཔག་པར་བཤད་ཟིན་དོན། །
གཏན་ཚིགས་བརྗོད་བྱས་རྟོགས་དོན་དུ། །
རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཙམ་བཤད་དེ། །
མཚན་ཉིད་ལ་ནི་ཐ་དད་མེད། །
སྐབས་འདིར་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པ་དང་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་
རྟགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཙམ་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྔར་རང་དོན་རྗེས་སུ་
དཔག་པར་བཤད་ཟིན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་དོན་ཚུལ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་དེ་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པ་དང་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་གཏན་ཚིགས་སྟོན་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་རང་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བཤད་ཟིན་

554

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དེ་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཕྱིར་རྒོལ་
ལ་བརྗོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་པོའི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་སྟོན་པ་ལ་རང་དོན་དུ་
བཤད་པ་ལས་བརྗོད་བྱ་དང་དགོས་པ་ཐ་དད་མེད་པས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པའི་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་ཡང་སྨོས་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། དེས་འདིར་འབྲས་བུའི་རྟགས་ཀྱིས་ནི། །
རང་བཞིན་ཕྱོགས་གཅིག་བརྟེན་པའི་བཤད། །
དེས་ན་རྩོལ་ལས་གསལ་བ་དང་། །
སྐྱེ་བ་འདྲ་བར་དཔེར་བརྗོད་དོ། །
སྐབས་འདིར་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པའི་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་མ་སྨོས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རྩོལ་བྱུང་དེས་འབྲས་བུའི་རྟགས་མཚན་པར་བྱས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའང་བཤད་
པའི་ཕྱིར། རྩོལ་བྱུང་དེས་གཉིས་ཀ་མཚོན་ནུས་པར་ཐལ། ཉན་ཤེས་དེ་རྩོལ་བ་ལས་གསལ་བ་དང་དུང་སྒྲ་རྩོལ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་གཉིས་རྩོལ་བྱུང་དུ་འདྲ་བར་གནས་པས། སློབ་དཔོན་གྱིས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་དཔེར་བརྗོད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཡོད་པ་གང་མེད་མི་འབྱུང་བའམ། །
རང་བདག་རྣམ་དབྱེར་མེད་ཅན་གང་། །

555

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

དེ་ནི་དེ་དང་འཁྲུལ་མི་འགྱུར། །
ཞེས་བྱའི་དོན་དུ་འདིར་རབ་ཕྱེ། །
སྐབས་འདིར་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འདི་གཉིས་སུ་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྔར་བཤད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་པོ་དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་དང་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཁྲུལ་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་མི་འཁྲུལ་པར་ཐལ། རྒྱུ་གང་ཡོད་པ་ན། འབྲས་བུ་གང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་ཞིང་། རྒྱུ་གང་སྔོན་དུ་སོང་བ་མེད་ན་འབྲས་བུ་དེ་མི་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་དེ་རྒྱུ་དེ་ལ་མི་འཁྲུལ་པའམ། རང་གི་བདག་ཉིད་དང་ངོ་བོ་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་པ་ཅན་གྱི་ཁྱབ་བྱ་གང་དེ་ཁྱབ་བྱེད་དེ་ལ་མི་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལྡན་པ་ཅན་སོགས་གང་དག་ལ། །
དེ་འདྲའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་མིན་པ། །
དེ་དག་འཁྲུལ་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། །

གཏན་ཚིགས་མིན་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན། །
དེར་ཐལ། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་ལྡན་པ་ཅན་དང་འདུ་བ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་པ་གང་དག་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་དེ་འདྲ་བའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།

ལྡན་འདུ་ཙམ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་དག་ཡང་དག་མིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འཁྲུལ་བ་སྲིད་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཡང་། །

556

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན། །
ངེས་པ་མེད་ན་མི་འབྱུང་ཡིན། །
ངེས་པ་མེད་པ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན། །
དེ་དག་ལ་ཡང་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ནའང་། བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བ་ལ་འབྲེལ་བ་ཕུང་གསུམ་བཏགས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་གཉིས་པོ་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་བའི་
འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐ་དད་མི་འཁྲུལ་བའི་ངེས་པ་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ཡིན་ལ། མི་འཁྲུལ་བའི་ངེས་པ་མེད་པ་ཡིན་ན་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་འབྲེལ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྲོག་སོགས་ལྡོག་ཁྱབ་ཅན་དུ་མི་འཐད། དེ་མཉན་བྱ་དང་མཚུངས་པར་བསྒྲུབ་པ། དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། འབྲེལ་བ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བརྟགས་ལ་དགག །བྱེ་བྲག་པའི་ཐལ་བ་མ་ངེས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། ལྡོག་པ་ཉིད་ནི་ངེས་པ་ཉིད། །
མེད་ན་མི་འབྱུང་ཡིན་པར་བརྗོད། །
དེ་ཡང་འབྲེལ་པ་མེད་ལ་མེད། །
དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་རྗེས་འགྲོ་གནས། །
དང་པོ་ནི། སྲོག་ལྡན་ཆོས་ཅན། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་

557

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བྱའི་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པའི་ཁྱབ་པ་ཉིད་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། ལྡོག་
ཁྱབ་དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྔ་མ་འདོད་ན། རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་
གནས་པར་ཐལ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རང་གི་བདག་གམ་རྒྱུ་དངོས་ནི། །
གྲུབ་ན་ལྡོག་པ་གྲུབ་འགྱུར་བ། །
དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་ཁྱད་པར་ནི། །
ལྡོག་མེད་རྗེས་འགྲོའང་ཡོད་མ་ཡིན། །
ཁྱད་པར་སྲོག་སོགས་ནི་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་མེད་ཅིང་རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་མེད་
པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་རང་གི་བདག་གམ་རྒྱུའི་དངོས་
པོར་གྱུར་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ན་ལྡོག་པ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། འབྲེལ་བ་མེད་ན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལྡོག་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། མ་མཐོང་བ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས། །
ལྡོག་པའང་འབའ་ཞིག་ཅན་དུ་བཤད། །
དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་མ་ངེས་པ། །

558

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཞན་དུ་གོ་བར་བྱེད་པར་འགྱུར། །
སློབ་དཔོན་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པས་ལྡོག་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
སློབ་དཔོན་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པས་ལྡོག་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྡོག་པའང་འབའ་ཞིག་པ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མ་བཤད་ཅེས་པའོ། །མཉན་བྱ་ཆོས་
ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་ན་
བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་མ་མཐོང་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་བདག་ནི་ལྡོག་པ་ཡིས། །
སྲོག་སོགས་དག་ནི་ལྡོག་འགྱུར་ན། །
གཉིས་པ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་བདག་ལྡོག་པ་ཡིས་སྲོག་སོགས་དག་ནི་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཏེ། སྲོག་སོགས་མེད་པས་བུམ་སོགས་བདག་མེད་ལ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྲོགས་སོགས་མེད་པས་བདག་མེད་ལ། །
ཁྱབ་འགྱུར་དེ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །
གཞན་ལྡོག་པར་ནི་གྱུར་པ་ཡིས། །
གཞན་ལྡོག་པར་ནི་མི་རུང་ཕྱིར། །

སྲོག་མེད་པས་བདག་མེད་ལ་ཁྱབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བདག་ལྡོག་སྟོབས་

559

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།ཀྱིས་སྲོག་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱབ་པ་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་བདག་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་ཡིས་གཞན་སྲོག་ལྡོག་པར་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་བདག་དེ་ལས་བྱུང་ཞེ་ན། །
གལ་ཏེ་བདག་ནི་དམིགས་པས་ན། །
དེ་དམིགས་རྟོགས་པ་མེད་པར་ཡང་། །
མ་རྟོགས་ན་འདི་གྲུབ་པར་འགྱུར། །
འབྲེལ་མེད་མ་གྲུབ་སྟེ། སྲོག་དེ་བདག་དེའི་བདག་ཉིད་དམ་ཡང་ན་དེ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བདག་སྲོག་གི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་ཐོག་མར་བདག་དམིགས་པ་ན་དེ་རྗེས་སྲོག་དེ་དམིགས་དེ་རྗེས་བདག་མ་དམིགས། བདག་རྟོགས་པ་མེད་པར་དེར་རྗེས་ཡང་སྲོག་མ་རྟོགས་ན་བདག་སྲོག་འདི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་གྲུབ་པར་གྱུར་ན་ཡང་དེ་འདྲའི་རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ། །
མཐོང་དང་མ་མཐོང་དེ་གྲུབ་མེད། །
བདག་དེ་གཞི་འབའ་ཞིག་ཏུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་
ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་དང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་དེས་བྱེད་དེ་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་བདག་དེ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་སྙིང་གི་དཀྱིལ་ན་བདག་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་ཡོད་
པར་ཁས་བླངས་ནས་དེ་བློ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུར་ཁས་བླངས་པ་ལ་སོགས་པའི་

560

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བདག་དེ་འདྲ་ཡོད་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་
ཕྱིར། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་མེད་ལ། རྗེས་དཔག་ཀྱང་མེད་དེ། གཞལ་
བྱ་ཀུན་གྱི་མཐར་ཐུག་པ་བདག་དེ་ཡིན་པས། དེ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་
པས་ཁྱབ་པ་གཞན་གྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་སྲོག་རྫས་གཅིག་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་རྟག་ལ་སྲོག་མི་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱིས་

བཏགས་པའི་བདག་ཀྱང་མེད་ངེས་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པར་སྟོན་
པ་མིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྲོག་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བདག་མེད་དེ་གང་ཡིན་བུམ་པའོ། །དེ་བདག་མེད་དུ་ཅིས་གྲུབ། མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་རུང་མ་
དམིགས་པས་སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གཞན་ལ་མཐོང་མེད་ངོ་བོ་ཅན། །
བུམ་སོགས་ལ་མེད་ཅེས་གང་ལས། །
ལྡོག་པ་ཤེས་པ་མེད་པ་ཡི། །
ལྡོག་པའི་ཁྱབ་པའང་ཅི་ལྟར་ཡིན། །
བུམ་སོགས་ལ་བདག་མེད་ཅེས་བདག་གིས་དག་པའི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་
གྱིས་གྱུར་པ་གང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་དེ་གཞི་གཞན་ལ་མངོན་སུམ་
གྱིས་མཐོང་རུང་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་ལྡོག་པས་
སྲོག་ལྡོག་པའི་ཁྱབ་པའང་ཅི་ལྟར་ཡང་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་ལྡོག་པ་ཤེས་པ་མེད་པ་ཡི་ཕྱིར། བུམ་སོགས་ལ་སྲོག་མེད་པར་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ་

561

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བདག་ཀྱང་མེད་པར་རྟོགས་སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྲོག་སོགས་ལ་ལར་མཐོང་བ་ཡིས། །
གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བདག་མཐོང་ན། །
ཡོད་མེད་ཉིད་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། །
སྲོག་དང་བློ་ལ་སོགས་པ་གསོན་ལུས་ལ་ཡོད་པ་དང་། བུམ་སོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། བུམ་སོགས་ལ་མ་མཐོང་གསོན་ལུས་སོགས་ལ་ལར་ཚད་མས་མཐོང་བ་ཡིས་སོ། །བུམ་སོགས་ལ་བདག་སྲོག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་སྲོག་དེ་ལྟར་བདག་ཀྱང་གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་ནས་གསོན་ལུས་ལ་ཡོད་པ་དང་། བུམ་སོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ན་ཡང་བདག་དེ་གཞི་འགར་ཡང་མཐོང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། རིགས་པ་དངོས་དང་། རྩོད་སྤང་ངོ་། དང་པོ་ནི། གསོན་ལུས་ཆོས་ཅན། སྲོག་མེད་པར་ཐལ། བདག་མེད་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་བཞིན་ཞེ་ན།
རྩ་བ། རྒྱུ་གང་ཞིག་ནི་མེད་པ་ཡིས། །
བུམ་པ་ལ་སོགས་མཐོང་མེད་པ། །
ལུས་ལའང་གལ་ཏེ་དེ་མེད་ན། །
ལུས་ལ་མེད་པར་རིགས་པ་ཡིན། །
བུམ་པ་ལ་སྲོག་མཐོང་བ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྲོག་གི་རྒྱུ་བློ་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་མེད་པ་ཡིས་སྲོག་མ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གསོན་ལུས་ལ་ཡང་བློ་མེད་ན་གསོན་ལུས་ལ་སྲོག་མེད་པར་རིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གསོན་

562

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པོའི་ལུས་ལའང་གལ་ཏེ་བློ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་བསྡུས་ན། བུམ་པ་དཔེར་བྱས་
ནས་གསོན་ལུས་ལ་བདག་མེད་པས་སྲོག་མེད་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་མི་རིགས་པར་ཐལ། བུམ་པ་ལ་སྲོག་གི་རྒྱུ་བློ་ལོག་པས་སྲོག་ལོག་པ་དེ་ལྟར། གསོན་ལུས་ལ་ཡོང་སྲོག་གི་རྒྱུ་ལོག་ན་སྲོག་མེད་དུ་ཐལ་བ་འཕེན་རིགས་ཀྱི། བདག་མེད་ལ་སྲོག་མེད་
ཀྱི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་ཅུང་ཟད་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །

ཐ་དད་པར་ཡང་དེར་རྟོག་ན། །
གཞལ་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་བུམ་སོགས་རྣམས། །
བདག་དང་བཅས་པར་ཅིས་མི་དཔོག །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གསོན་ལུས་དང་བུམ་པ་ཅུང་ཟད་བདག་མེད་དུ་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་བུམ་པ་ལྟར་སྲོག་མེད་ལས་ཐ་དད་པའི་གསོན་ལུས་ཀྱང་སྲོག་མེད་པར་ཐལ་བ་དེར་རྟོག་གོ་ཞེ་ན། བུམ་སོགས་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདག་དང་བཅས་པར་ཅིས་མི་དཔོག་སྟེ་དཔོག་རིགས་པར་ཐལ། བདག་བཅས་སུ་འདོད་པའི་གསོན་ལུས་དང་། གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མི་འདོད་ཅེ་ན་ཚད་མ་ཉིད། །
འདོད་པ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། །
དེ་མེད་པར་ནི་དངོས་པོ་དང་། །
དངོས་མེད་རྣམ་བཞག་གང་གིས་ནུས། །

563

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བུམ་སོགས་བདག་བཅས་སུ་མི་འདོད་ཅེ་ན། བུམ་སོགས་བདག་བཅས་སུ་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། དེར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཉིད་
ཡོད་པར་འདོད་པ་ཀུན་གྱི་དམ་བཅའ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚད་
མས་གྲུབ་པ་དེ་མེད་པར་ནི་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དོན་མཐུན་གང་
གིས་ཀྱང་ནུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བདག་བློ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ་བློ་སྲོག་གི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྲོག་དང་མིག་འབྱེད་ལ་སོགས་ནི། །
དྲན་འདོད་རྩོལ་བ་ལས་སྐྱེས་ཡིན། །
དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྲོག་དང་མིག་འབྱེད་འཛུམས་ལ་སོགས་
པ་ཆོས་ཅན། བདག་རྟག་པ་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུ་དྲན་འདོད་དང་རྩོལ་བ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་དག་ཡུལ་དབང་བློ་ལས་བྱུང་། །
དེ་ཡང་ཕན་ཚུན་རྐྱེན་ལ་ནི། །
ལྟོས་པ་རང་གི་རིགས་ལས་བྱུང་། །
དྲན་སོགས་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཅན། བདག་རྟག་པ་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུ་ཡུལ་དབང་དང་བློ་ཡིད་བྱེད་སྔ་མ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བདག་རྟག་པ་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕན་ཚུན་གྱི་རྐྱེན་ལ་བལྟོས་པའི་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་བྱུང་
བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཙམ་ལས་ནི་བདག་དངོས་འདི། །

564

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྗེས་འགྲོ་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་ཡིན། །
གཞན་དུ་རྟོག་ན་ཐུག་པ་མེད། །
གཉིས་པ་ནི། བདག་ཏུ་བཏགས་པའི་ནང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་དངོས་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་དེ་ཙམ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཙམ་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་རྒྱུ་

ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ། ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་མ་མཐོང་བ་ཡང་རྒྱུར་རྟོག་རིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཉན་བྱ་དང་མཚུངས་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་མཚུངས་པའི་ཚུལ། མི་མཚུངས་པ་དགག་པ། སྲོག་བདག་གི་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །རྩ་བ། འཁྲུལ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཉན་བྱ་དང་། །

སྲོག་སོགས་འདི་ནི་མཚུངས་པར་འགྱུར། །
མ་ཡིན་ལྡོག་པ་ཅན་ཡིན་ཡང་། །
འདི་ནི་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། །
དང་པོ་ནི། མཉན་བྱས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། སྲོག་སོགས་ཀྱིས་

གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་བསྒྲུབ་པ་འདི་ནི་ལྡོག་ཁྱབ་མ་གྲུབ་པར་མཚུངས་པར་འགྱུར་པར་ཐལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་ལྡོག་པ་འཁྲུལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྲོག་སོགས་ལྡོག་པ་ཅན་ཡིན་ཡང་མཉན་བྱ་འདི་ནི་ལྡོག་པ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། ཅི་ལྟར་བསྒྲུབ་མིན་ཉིད་ལས་དེ། །
ལྡོག་མིན་འོ་ན་དོན་གྱིས་དེ། །

565

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བསྒྲུབ་བྱའི་རྗེས་འཇུག་མིན་དེ་ལྟར། །
བརྗོད་འགྱུར་དེ་ནི་གཞན་ལའང་མཚུངས། །
ཅི་ལྟར་འཁྲུལ་དྲིས་པས། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མིན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་དེ་ལྡོག་པ་མིན་ཏེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འོ་ན་དོན་
གྱིས་མཉན་བྱ་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་མིན་པས་ལྡོག་པ་འཁྲུལ་བ་
དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པས་ལྡོག་པ་འཁྲུལ་བར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྲོག་སོགས་ཀྱང་ལྡོག་པ་འཁྲུལ་བར་ཐལ། མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བ་དེ་ནི་གཞན་སྲོག་སོགས་ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ངེས་གཟུང་ལ་དཔྱད་ནས་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པ་དགག །མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་གྲུབ་པས་ལྡོག་འབྲེལ་མ་གྲུབ་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །
རྩ་བ། སྒྲུབ་མིན་ཉིད་ལས་རྣམ་བཅད་ཅེས། །
བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནས་བརྗོད་པ་ཡིན། །
དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་དོན་གོ་བས། །
གཅིག་གིས་གཉིས་ཀ་བསྟན་པར་བརྗོད། །
དང་པོ་ནི། སྲོག་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་དེས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་གནས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མིན་པ་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་ཡོད་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱིས་གོ་བས་རྗེས་སུ་
འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་གང་རུང་གཅིག་སྟོན་པའི་ཚིག་གིས་གཉིས་ཀ་བསྟན་པར་

566

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྡོག་ཁྱབ་སྟོན་པའི་ངེས་གཟུང་གི་རྗེས་འགྲོ་འཕེན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ལས། །
འདི་འདྲའི་མི་འཁྲུལ་གྲུབ་མ་ཡིན། །
བཀག་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ནི། །
བསྒྲུབ་པ་ལས་གཞན་ཅི་འདྲ་ཞིག །
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ལས་འདི་འདྲ་བའི་མི་འཁྲུལ་བའི་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཕན་ཚུན་མི་འཁྲུལ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

སྲོག་ལྡན་ཆོས་ཅན། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལས་གཞན་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བཀག་པ་དེ་ཉིད་འགོག་པར་བྱེད་པ་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་མེད་ལ་རྟགས་ལྡོག་པ་དགག་མི་རིགས་པར་ཐལ་བ་དང་། དངོས་མེད་ལ་ཐ་སྙད་རྒྱུན་ཆད་པར་ཐལ་པ་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །རྩ་བ། བསྒྲུབ་བྱ་མེད་ལས་ལྡོག་མེད་པ། །
དེས་ན་བསྒྲུབ་མིན་ཉིད་ལ་མེད། །
མེད་ཅེས་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་ནི། །
ཅི་ལྟར་མེད་ལས་ལྡོག་པར་འདོད། །
དང་པོ་ནི། སྲོག་སོགས་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སམ། མཐུན་ཕྱོགས་བདག་ལས་ལྡོག་པ་མེད་དེ། སངས་རྒྱས་པ་ཁྱེད་ལྟར་ན་བདག་དངོས་མེད་ཡིན་པས། དངོས་

567

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

མེད་ལས་རྟགས་ལྡོག་པ་མེད་དེ། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་ན།
དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མེད་པ་དེས་ན་
བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མེད་པའི་ལྡོག་པ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། སྲོག་དེ་བདག་དངོས་མེད་ལས་ལྡོག་པ་མེད་དོ་ཞེས་བདག་ལས་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་ཅི་ལྟར་ཡང་བདག་ལ་དགག་མི་རིགས་པར་ཐལ། བདག་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཏེ། དངོས་མེད་ལ་ཆོས་གང་ཡང་འཇུག་པ་དང་ལྡོག་པར་འདོད་མི་རིགས་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལྡོག་པ་མེད་པ་སྒྲུབ་པ་ཡིན། །
དངོས་ཡོད་མེད་ནའང་ཡོད་ཡིན་ལ། །དངོས་པོ་མེད་པའང་ཡོད་མིན་ཞེས། །
བླུན་པོ་ཡི་ནི་དཔྱོད་ལ་ལྟོས། །
དོན་བསྡུས་ན། དངོས་མེད་ལ་རྟགས་ལྡོག་པ་དགག་མི་རིགས་པར་ཐལ། དངོས་མེད་དགག་སྒྲུབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་རང་མཚན་དགག་སྒྲུབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བར་སྨྲ་བ་རང་ཚིག་འགལ་བར་བསྟན་ཏེ། རང་མཚན་དགག་སྒྲུབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བར་དངོས་སུ་དམ་བཅས་པའི་ཤུགས་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞིར་རུང་བ་དགག་པའི་གཞིར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།

སྲོག་ཆོས་ཅན། བདག་ལ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་རིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ལ་ལྡོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རིགས་པ་ཅན་པའི་བླུན་པོ་ཡི་རྣམ་དཔྱོད་ལ་ལྟོས་
ཤིག་སྟེ་དེའི་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་དུ་ཐལ། སྲོག་ལྡོག་པ་མེད་པ་སྲོག་གི་དངོས་པོར་ཡོད་

568

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་བདག་དངོས་མེད་ཡིན་ནའང་དེ་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། སྲོག་ལྡོག་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའང་བདག་དངོས་མེད་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་དེ་ལས་ལྡོག་མེད་ན། །
གཏན་ཚིགས་འཇུག་པར་འདོད་དམ་ཅི། །
དེ་ཡང་མིན་ན་ལྡོག་བཀག་ནི། །
འདི་ཉིད་ཡིན་ན་ཅི་སྟེ་འགོག །
གལ་ཏེ་སྲོག་བདག་དེ་ལས་ལྡོག་པ་མེད་ན་གཏན་ཚིགས་སྲོག་དེ་འཇུག་པར་འདོད་དམ་ཅི་འདོད་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །བདག་དེ་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཡང་མིན་ནོ་ཞེ་ན། སྲོག་ཆོས་ཅན། ཅི་སྟེ་བདག་ལ་འཇུག་པ་འགོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། བདག་ལ་ལྡོག་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ལ་ལྡོག་པ་བཀག་པ་ནི་དེ་ལ་འཇུག་པ་
འདི་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་དག་གིས་དངོས་མེད་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་བ་ལ། རང་ཚིག་འགལ་བ་དང་། རང་ལུགས་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། འདི་དང་ཚད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གཉིས་ཀར་རྟགས་
ཀྱི་ལྡོག་ཚུལ་ལ་འཕྲོས་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པར་འདྲ་ཡང་རྣམ་ངེས་སུ་རང་དོན་གྱི་

སྐབས་སུ་སྟོན་པ་ནི། གང་དུ་བསྟན་ཡང་མི་འགལ་བའི་དོན་ཏོ། །རྣམ་ངེས་སུ་རྟགས་ཡང་དག་གི་ལྡོག་ཚུལ་ལ་འཕྲོས་ལ། འདིར་ལྟར་སྣང་གི་ལྡོག་ཚུལ་ལ་འཕྲོས་སོ། །དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ཚུལ་རང་དོན་དུ་བསྟན་ཟིན་མོད་ཀྱང་། འདིར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། སྒྲུབ་དང་དགག་པ་མ་གཏོགས་པར། །

569

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་གཞན། །
ཡོད་མིན་དེ་ཡང་མེད་པ་ལས། །
མེད་ཕྱིར་འདིར་ནི་མི་སྨྲ་ཐོབ། །
གཉིས་པ་ནི། དངོས་མེད་འདིར་ནི་གནས་ཚུལ་དྲིས་པ་ན་ཅི་ཡང་མི་སྨྲ་བ་ཐོབ་པར་ཐལ། བསྒྲུབ་པ་དང་དགག་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ཡང་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་གཞན་ཡོད་ཅེ་ན། ཁྱབ་པར་ཐལ། སྒྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་དང་དགག་
པའི་ཐ་སྙད་མ་གཏོགས་པར་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་ཕུང་གསུམ་གཞན་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཡོད་པ་རྣམས་ལ་དགག་པ་མེད། །
དེ་ནི་མེད་ལའང་ཡོད་མ་ཡིན། །
རིགས་པ་འདི་ཡིས་འགྲོ་བ་ལ། །
དགག་པའི་དོན་ནི་མེད་པར་འགྱུར། །
དངོས་མེད་དགག་སྒྲུབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བའི་རིགས་པ་འདི་ཡིས་འགྲོ་བ་ཤེས་བྱ་འདི་ལ་མེད་པར་དགག་པའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་གང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོར་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་མེད་དགག་ཏུ་མི་རུང་བས་མེད་པར་དགག་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འཇུག་པ་མེད་ལ། མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་དེ་ནི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་བས་དངོས་མེད་ལའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདིས་བུམ་པ་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་མེད་དགག་གི་དོན་དང་ཐ་སྙད་གང་ཡང་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱིར་དགག་པ་མི་འཐད་པ་ཙམ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།

570

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དགག་པས་བསྡུས་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པས་རྟགས་སྔ་མ་ཚད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ། ཁས་ཀྱང་མ་བླངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། གལ་ཏེ་ཡུལ་དུས་འགོག་ཅེ་ན། །
ཅི་ལྟར་དེ་ཡོད་དེ་ལྟར་ནི། །
མི་འགོག་ཅི་ལྟར་དེ་མེད་པ། །
དེ་ལྟར་ཡང་ནི་འགོག་མི་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་ཡུལ་འདིའི་བུམ་པ་ཡུལ་གཞན་ན་མེད་པ་དང་། དེ་རིང་གི་བུམ་པ་སང་ཉིན་པར་མེད་པ་སོགས་ཡུལ་དུས་ལ་བལྟོས་ནས་འགོག་པས་མེད་དགག་གི་དོན་དང་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཅེ་ན། ཡུལ་འདིའི་བུམ་པ་ཡུལ་གཞན་ན་མེད་པ་དེ་ལ་ཡུལ་འདིའི་བུམ་པ་མེད་པའི་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་པར་ཐལ། ཅི་ལྟར་ཡུལ་གཞན་ན་ཡུལ་འདིའི་བུམ་པ་མེད་པ་དེ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་དགག་བྱ་མི་འགོག་ཅིང་། ཅི་ལྟར་དེ་དངོས་པོར་མེད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཡང་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དགག་བྱ་
འགོག་པ་རིགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དུས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །གསུམ་པ་ལ། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་སྒྲ་དོན་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། རང་མཚན་
ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། སྒྲ་དོན་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་ཁྱེད་ལ་ཡང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྔར་ནས་ཡོད་ན་སྒྲུབ་
མི་དགོས་ཤིང་དགག་མི་ནུས། སྔར་ནས་མེད་ན་དགག་མི་དགོས་ཤིང་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འདི་ནི་ཚད་མའི་དགག་སྒྲུབ་དང་། དངོས་པོའི་དགག་སྒྲུབ་མ་ཕྱེད་

571

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

པའི་རྩོད་པ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་ཐོ་བས་བཅོམ་ཟིན་ན་དེ་ཉིད་སླར་ཡང་གཞོམ་མི་དགོས་པ་དང་། བུམ་པ་བཟོས་ཟིན་ན་དེ་ཉིད་སླར་ཡང་བཟོ་མི་དགོས་པ་ལྟར། ཚད་མས་བསྒྲུབ་པ་སྔར་མེད་ཡོད་པར་བྱེད་པ་དང་། བཀག་པ་སྔར་ཡོད་མེད་པར་བྱེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པ་གཏན་ལ་ཕེབས་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། མེད་པ་ལ་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་བཀག་པའི་དོན་ཏོ། །འདི་མ་གོ་བར་སྟོང་ཉིད་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་ན་བློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཞེས་པའི་སྐྱོན་ཅན་དང་། ཅིར་ཡང་མི་
རྟོག་པར་འཇོག་པ་གཞི་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་པ་བསྒོམ་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་
རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སྙིང་ནས་སྒྲུབ་པ་བྱེད་ན་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཤེས་མི་
དགོས་པའི་ལོག་རྟོག་གི་ཐ་ཆད་རྣམས་ཀྱང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་འདི་དག་མ་གོ་བ་
ལས་ཡིན་ལ། གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་དགོས་པར་མཐོང་ནས་འཆད་པ་དང་ཉན་པ་འདོར་བའི་རྐྱེན་ཡང་ལོག་རྟོག་གི་ཐ་ཆད་འདིས་བྱེད་པས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་རྒྱང་
རིང་དུ་དོར་བར་བྱའོ། །
རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དངོས་དངོས་མེད་རྟེན་ཅན། །
ཕྱི་རོལ་རྟེན་མིན་སྒྲ་དོན་ལ། །
བརྟེན་ནས་འདིར་ནི་སྒྲུབ་པ་དང་། །
དགག་པ་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་ཡིན། །
དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་དངོས་རྟེན་དེ་ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་མིན་པར་ཐལ། དགག་
སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ཉེས་པ་དུ་མའི་

572

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འབྱུང་ཁུང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དངོས་རྟེན་དེ་སྒྲ་དོན་ཡིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁས་པ་
རྣམས་འདིར་ནི་བསྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་ཐམས་ཅད་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་དངོས་རྟེན་དེ་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་དོན་ལ་དུ་
མ་དབྱེར་རུང་སྟེ། དངོས་པོར་ཞེན་པ་དང་། དངོས་མེད་དུ་ཞེན་པ་དང་། གཉིས་ཀར་ཞེན་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགག་

སྒྲུབ་བྱེད་པའི་དངོས་རྟེན་རང་མཚན་ཡིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་རང་མཚན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་ཡིན་པ་འགོག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་སྟེ། སྔར་
གྱི་ལོག་རྟོག་དེ་ཉིད་སླར་ཡང་འོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། དེ་འདྲ་མེད་ནའང་ཆོས་ཅན་དེ། །
དེ་དག་དང་ནི་འབྲེལ་བར་སྣང་། །
དེ་ཡང་སྒྲ་འཇུག་པ་ཉིད་ལས། །
ཡོད་ཅེས་ཐ་སྙད་རྟེན་པར་འདོད། །
དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་དངོས་རྟེན་དེ་རང་མཚན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་ན་སྒྲ་
ཐོག་མར་གྲུབ་དུས་ན་བྱས་མི་རྟག་མ་གྲུབ། དེའི་རྗེས་སུ་བྱས་པ་གྲུབ། དེ་གྲུབ་དུས་སུ་མི་རྟག་པ་མ་གྲུབ་པར་དེའི་རྗེས་སུ་གྲུབ་པའི་རིམ་ཅན་དེ་འདྲ་མེད་ནའང་ཆོས་ཅན་སྒྲ་དེ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་ངོར་རིམ་ཅན་དེ་དག་དང་འབྲེལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར། སྒྲ་དོན་དེ་ཡང་ཡོད་ཅེས་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་རྟེན་པར་འདོད་
དེ། དོན་གང་གི་སྒྲ་དོན་སྣང་བའི་དོན་དེ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བུམ་

པའི་སྒྲ་དོན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་ཡོད་དེ། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་མཐོང་བའི་

573

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།
ཕྱིར། ཅེས་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། ཡུལ་ཅན་ལ་སྦྱར་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
རྩ་བ། དེ་ལྟ་མིན་ན་དོན་རྣམས་ཀྱི། །

ཆོས་གཅིག་བསྒྲུབས་སམ་བཀག་པ་ན། །
བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་པ་དང་། །
བཀག་འགྱུར་བདག་ཐ་དད་མེད་ཕྱིར། །

དང་པོ་ནི། དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་བ་རང་མཚན་མིན་པ་དེ་ལྟ་མིན་ན། སྒྲ་བྱས་པར་ངེས་པའི་ཤེས་པ་དེ་སྒྲ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཚད་མ་དེ་ལ་སྒྲ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་སྔར་མེད་གསར་དུ་གྲུབ་པར་སྣང་བ་གང་ཞིག་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོག་པ་
དེས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྣམས་ཀྱི་བྱས་པའི་ཆོས་གཅིག་བསྒྲུབ་པ་ན། མི་རྟག་པ་
ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་དང་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་པའི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་པར་ཐལ། དེས་སྒྲའི་བྱས་པའི་ངོ་བོ་སྔར་མེད་གསར་དུ་བསྒྲུབ་པ་གང་ཞིག་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་གི་བདག་ཉིད་གྲུབ་སྡེ་ཐ་དད་མེད་པར་དུས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི་སྒྲའི་བྱས་པ་དེ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཐལ། དེའི་ངོ་བོ་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲའི་མི་རྟག་པའང་སྐྱེད་
བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཐལ་ཞེས་པའོ། །རྟགས་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། བྱས་པ་བསྒྲུབ་
པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན་སྒྲ་གཅིག་ལ་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་བར་མི་འགྱུར་

574

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བར་ཐལ། དེ་གཉིས་འབྲེལ་མེད་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་སྣམ་ལྟ་བུ་གཞན་དང་གཞན་སྒྲུབ་པའི་དོན་གཞི་མཐུན་དུ་མི་འདུ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་མ་བྱས་པས་སྟོང་པར་ངེས་པའི་བློ་དེས་སྒྲ་ལ་མ་བྱས་པ་བཀག་པ་ན་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒྲ་ལ་མ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་བཀག་པ་གང་ཞིག་སྒྲའི་སྟེང་གི་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་གི་ཆོས་དེ་རྣམས་རྫས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཐ་དད་ཡིན་ན་གཞན་དང་གཞན། །
བཀག་པ་དང་ནི་བསྒྲུབས་པ་བཞིན། །
བསྒྲུབ་པ་དང་ནི་དགག་པ་དག །
ཆོས་ཅན་གཅིག་ལ་འདུ་མི་འགྱུར། །
རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲ་ལ་མ་བྱས་པ་བཀག་པ་དང་རྟག་པ་བཀག་པ་ངོ་བོ་རིམ་ཅན་དུ་གྲུབ་པས་རྫས་ཐ་དད་དོ་ཞེ་ན། མ་བྱས་པ་དགག་པ་དང་རྟག་པ་དགག་པ་དག་ཆོས་ཅན། སྒྲ་གཅིག་ལ་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་འབྲེལ་མེད་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྣམ་བུ་མ་ཡིན་པ་བཀག་པ་དང་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ལྟ་བུའི་གཞན་དང་གཞན་བཀག་པ་གཞི་མཐུན་དུ་མི་འདུ་བ་བཞིན་ནོ། །འདི་ནི་སྒྲུབ་པ་ཡང་བུམ་པ་བཟོ་བ་བཞིན་དུ་སོང་བས། གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། བཀག་པ་ཡང་བུམ་པ་ཐོ་བས་བཅོམ་པ་བཞིན་དུ་སོང་བས། གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་འགོག་བྱེད་དུ་ཐལ་ཞེས་པའོ། །

575

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

གཉིས་པ་ཡུལ་ཅན་ལ་སྦྱར་བ་ནི། སྒྲ་བྱས་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་ཐལ། དེའི་སྣང་ཡུལ་སྒྲ་དོན་དེ་ལྟ་བུ་མིན་པར་ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་བྱས་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་

སྒྲའི་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཅིག་བསྒྲུབ་པ་ན་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་པ་དང་། སམ་གྱི་སྒྲས་ས་ལ་མ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་བཀག་པ་ན་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲའི་བྱས་པ་ལ་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པའི་ངེས་ཤེས་གང་ཞིག་སྒྲའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་
ཀྱི་རྫས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ་གྲུབ་སྡེ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་སམ།
ཁྱབ་པ་མེད་དེ། གཅིག་བསྒྲུབས་ཤིང་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་བཀག་པ་ན་གཞན་ལ་དགག་སྒྲུབ་མ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད་དང་མ་བྱས་པས་དབེན་པ་དང་རྟག་པས་དབེན་པ་ཡང་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཁས་བླངས་པས། ཐ་དད་ཡིན་ན་ཞེས་ལྷག་མ་སྔར་བཞིན་དུ་བརྗོད་དོ། །
གསུམ་པ་ལ། དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་མི་གནོད་པ་དང་། ཚད་མ་གཞན་ལ་མི་བལྟོས་པར་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པར་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །
རྩ་བ། སྣ་ཚོགས་ཆོས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ། །
ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་དབང་བྱས་ཏེ། །
གཅིག་སྒྲུབ་པ་ན་དེ་བརྟེན་དང་། །
གཞན་རྣམས་བཏང་སྙོམས་ལྟ་བུ་དང་། །

576

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང་པོ་ནི། དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པར་ཐལ། ལྡོག་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་ཆོས་ཅན་སྒྲ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་དབང་དུ་
བྱས་ཏེ། བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་བསྒྲུབ་པ་ན་སྒྲ་གྲུབ་རྗེས་སུ་བྱས་པ་དེ་སྒྲ་ལ་གསར་དུ་བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་དང་།
རྩ་བ། འགོག་ན་དེ་ཡིས་དབེན་པ་དང་། །
དེ་ལས་གཞན་ལ་ལྟོས་ལྟ་བུར། །
མེད་པ་ཡི་ནི་དོན་ཅན་གྱི། །

ཐ་སྙད་ཇི་ལྟར་བློས་བསྟན་པ། །
མི་རྟག་པ་སོགས་གཞན་རྣམས་ཡོད་མེད་བཏང་སྙོམས་པ་ལྟ་བུ་དང་། མ་བྱས་པ་འགོག་པ་ན་སྒྲ་གྲུབ་རྗེས་སུ་མ་བྱས་པ་དེ་ཡིས་གསར་དུ་དབེན་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱས་པ་ལ་གསར་དུ་བལྟོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་

གཅིག་པུ་ལ་རྟགས་རྣམས་སོ་སོར་སྦྱར་ཡང་རུང་ངོ་། །འདི་ནི་གཞུང་གཞན་ནས། དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །ཡང་དག་ཏུ་ན་བཀག་མེད་གསལ། །ཞེས་བཤད་པ་རྣམས་དང་རིགས་མཚུངས་པར་ཚད་མའི་དགག་སྒྲུབ་དེ་ཉིད་དངོས་པོའི་དགག་སྒྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ལ། སྒྲ་སྔར་ནས་ཐེར་ཟུག་ཏུ་ཡོད་པས་གསར་དུ་དབེན་བ་དེར་ཡང་མེད་དེ། སྒྲ་སྔར་ནས་ཐེར་ཟུག་ཏུ་ཡོད་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར། ཅེས་སྟོན་བཞེད་ནས་ལྟ་བུར་ཞེས་སྨོས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་དོན་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱས་པས་དངོས་པོ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་དངོས་པོར་མེད་པ་ཡི་དོན་

577

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཅན་ཏེ་གཟུང་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་གི་བློས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཇི་ལྟར་བསྟན་
པ་ལྟར་རང་མཚན་གྱི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་
བསྟན་པའི་དོན་ལ་ཞེན་པ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྩ་བ། དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་མ་བརྟག་པར། །
ཐ་དད་དོན་རྟེན་ཁས་ལེན་པ། །
ཐོག་མེད་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི། །
འཇིག་རྟེན་དོན་ལ་གནོད་མི་འགྱུར། །
དེ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཡང་རྗེས་དཔག་གིས་བསྟན་པ་ལ་ཞེན་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཉེས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་གི་སྣང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་མ་བརྟགས་པར་ཞེན་ཡུལ་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་དོན་
དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་དེ་སྣང་བའི་རྗེས་དཔག་ལས་རང་མཚན་མི་ཐོབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཐ་དད་པའི་དོན་རང་མཚན་ལ་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མེད་ན་རྒྱུ་མེད་དུ་འབྱུང་བའི་ངེས་པ་
མེད་དེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་རང་རྒྱུ་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་དོན་ལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་སེམས་པའི་ཚད་མས་གནོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ལ་དོན་དམ་པའི་ཚད་མས་མི་གནོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་འབྲས་ཅན་དང་དེ་འབྲས་མེད། །
དེ་དེ་ལས་ཐ་དད་དོན་གཅིག །

578

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དོན་གཅིག་ལ་ཡང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་མ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡོད་དེ། བུམ་
པ་དེ་ཆུ་སྐྱོར་བའི་དོན་མི་བྱེད་པ་དེ་ལས་ཀྱང་ཐ་དད། སྣམ་བུའི་དོན་བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆུ་སྐྱོར་བ་དེའི་འབྲས་བུ་ཅན་དང་བགོ་བ་ལ་སོགས་དེའི་འབྲས་བུ་མེད་པ་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར། རང་མཚན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ཡང་དངོས་ཀྱི་རྟེན་མིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་མི་ནུས་ཏེ། དགག་པ་དང་བསྒྲུབ་པ་
ནི་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་ཡིན་པས་ཚན་མས་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། རང་མཚན་སྒྲུབ་པའི་དངོས་རྟེན་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟགས་པ་
མི་སྲིད་པས་ཤུགས་རྟགས་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །གཞི་འགར་བུམ་པ་མེད་པར་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། གཞི་འགར་རང་མཚན་དངོས་སུ་འགོག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཐ་དད་རྟེན་ཅན་འཕེལ་བ་དང་། །
འགྲིབ་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པ་ཡི། །
བསླད་པ་དེ་དང་དེ་དག་གིས། །
འབྲེལ་པ་འགའ་ལས་དེ་ལྡན་ཉིད། །
མིན་ཡང་མཐོང་བས་སྦྱོར་དེས་ན། །
གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་གསར་དུ་འཕེལ་བ་ལྟ་བུ་དང་རྟག་པ་གསར་དུ་
འགྲིབ་པ་ལྟ་བུར་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ཡི་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་སོགས་
བསླད་པ་དེ་དང་དེ་དག་གིས་ཆོས་ཅན། རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་ཡོད་པ་དེ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་མིན་ཡང་རང་མཚན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ལམ་དུ་འགྱུར་བ་ལ་སྦྱོར་

579

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བར་བྱེད་ནུས་ཏེ། ཐ་དད་པའི་དོན་རང་མཚན་ལ་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་

འབྲེལ་པ་འགའ་ལས་དེ་ལྟར་ནུས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་དག་བསླད་པའང་ཤེས་མ་ཡིན། །
དེ་དག་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་བསླད་པ་ཡིན་པའང་དངོས་སུ་ཤེས་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྣང་བཏགས་སོ་སོར་མི་ཕྱེད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་གྲུབ་པས་ལྡོག་འབྲེལ་མ་གྲུབ་པ་ལ། སྲོག་བདག་མེད་ཁོ་ན་ལས་ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པ། དེ་གྲུབ་ཀྱང་བདག་བཅས་སུ་མི་འགྲུབ་པའོ། །རྩ་བ། ཡོད་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །

དེ་མེད་མ་ཡིན་ཐེ་ཚོམ་འགྱུར། །
ཁས་བླངས་ཚད་མ་མིན་པ་ལས། །
མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་རིགས་མ་ཡིན། །
དང་པོ་ལ། བུམ་སོགས་བདག་མེད་དུ་མི་འགྲུབ། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་མི་འགྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བུམ་སོགས་དེ་བདག་མེད་པར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་བདག་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཅན་དུ་འགྱུར་པར་ཐལ། གསོན་ལུས་དང་བདག་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་

མཚན་མཚུངས་བ་གང་ཞིག །གསོན་ལུས་ལ་བདག་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཇུག་པའི་ཕྱིར། བུམ་སོགས་བདག་མེད་དུ་སངས་རྒྱས་པས་ཁས་བླངས་བས་
གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པའི་ཁས་བླངས་ལས་བུམ་སོགས་བདག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་འགྲུབ་པར་རིགས་པར་ཐལ། དེའི་ཁས་བླངས་ཚད་མ་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མེད་ལས་ལྡོག་པ་མེད་ན་ཡང་། །

580

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་ཐེ་ཚོམ་ཟ། །
དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཕྱིར་ཏེ། །
སྲོག་ཆོས་ཅན། བདག་དངོས་མེད་ལས་ལྡོག་པ་མེད་དུ་ཆུག་ན་ཡང་མཐུན་ཕྱོགས་བདག་ལས་ལྡོག་མི་ལྡོག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་རིགས་པར་ཐལ། བདག་དེ་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པར་ཡང་། །
ཕུང་པོ་གཉིས་ལས་གཅིག་ལ་ནི། །
ངེས་པར་གྲུབ་ན་གཞན་ལས་ནི། །
ལྡོག་གྲུབ་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ཡང། །
མཐོང་མེད་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ། །
འདོད་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་བདག་མེད་ལས་ལྡོག་པར་ཡང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཁྱབ་པར་ཐལ། བདག་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཉིས་ལས་
གང་རུང་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པར་གྲུབ་ན་གཞན་ཅིག་ཤོས་ལས་ལྡོག་པ་གྲུབ་དགོས་ཀྱི་བདག་ལ་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་བདག་མེད་ལས་ལྡོག་པ་མི་འགྲུབ་པའི་
ཕྱིར། སྲོག་དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ཡང་མེད་ངེས་སུ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། སྣང་རུང་གི་བདག་མེད་ལ་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་མཐོང་རུང་དུ་མེད་པའི་བདག་མེད་དག་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གསལ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་ཡང་། །
དེ་ཡི་རིགས་གྱུར་དོན་ཡོད་པས། །

581

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

མ་མཐོང་བས་འགར་ངེས་མེད་དེ། །
མཁྲེགས་པ་མཚོན་གྱིས་མི་ཆོད་བཞིན། །
སྲོག་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་འགའ་ཞིག་ལ་མ་མཐོང་བས་བདག་མེད་འགར་ཡང་མེད་པར་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ། བདག་མེད་ཀྱི་གསལ་བ་མཐའ་དག་ལ་ཁྱབ་

བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཡང་བདག་མེད་དེའི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། མཁྲེགས་པའི་རྫས་ཤིང་ལ་སོགས་པ་ཕལ་ཆེར་མཚོན་
ཀྱིས་ཆོད་ཀྱང་རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་པ་མཚོན་གྱིས་མི་ཆོད་པ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། ཡོད་ལ་འགལ་བ་མ་མཐོང་ན། །
ཐེ་ཚོམ་གང་ལས་ལྡོག་པར་འགྱུར། །
དེ་ཡང་ལ་ལར་དེ་འབྲས་དང་། །
བདག་ཏུ་ངེས་ལས་གཞན་ཅི་ཡོད། །
དེས་ན་བདག་མེད་པ་ལས་ཀྱང་། །
འདི་ནི་ལྡོག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ། །
གཉིས་པ་ནི། སྲོག་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་ལས་ལྡོག་མི་ལྡོག་གི་ཐེ་ཚོམ་གང་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་མེད་ལ་ཡོད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱང་མ་མཐོང་། དེ་ལ་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བ་ཡང་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ།
དེ་ཡང་བདག་མེད་ལ་ཡོད་པ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་ན་ལ་ལར་བདག་དེའི་འབྲས་བུ་དང་། ཁ་ཅིག་ཏུ་བདག་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ལས་ཐབས་གཞན་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །བདག་དང་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྲོག་འདི་ནི་ཆོས་

582

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཅན། བདག་མེད་པ་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་སྟེ། བདག་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལྡོག་ཏུ་ཆུག་པ་དེ་ལྟ་ནའང་། །
བདག་མེད་མེད་ལས་བདག་མི་འགྱུར། །
གང་གིས་དེ་ནི་ལྡོག་མེད་ལ། །
ངེས་པར་དངོས་པོར་འདོད་མ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། སྲོག་བདག་མེད་ལས་ལྡོག་ཏུ་ཆུག་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག་མེད་ལ་མེད་པ་ལས་བདག་བཅས་སུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རིགས་པ་གང་གིས་རིགས་པ་ཅན་པ་དེ་ནི་སྲོག་གཞི་དེ་ལ་ལྡོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཡང་ངེས་པར་དངོས་པོར་ཏེ་ཡོད་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དཔེར་ན་སྲོག་སོགས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ། །
ལྡོག་པ་མེད་ཀྱང་ཡོད་མིན་བཞིན། །
དཔེར་ན་སྲོག་སོགས་མཐུན་ཕྱོགས་བདག་ལས་ལྡོག་པ་མེད་ཀྱང་བདག་ལ་ཡོད་པ་མིན་པར་འདོད་པ་བཞིན།
རྩ་བ། གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་མཐུན་ཕྱོགས་ལས། །
ལྡོག་མེད་དེ་རྒྱུས་རྗེས་འགྲོ་ཅན། །
རྗེས་འགྲོ་ཅན་མིན་ལྡོག་མིན་ན། །
བདག་མེད་མ་ཡིན་བདག་བཅས་མིན། །
གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། གལ་ཏེ། གསོན་ལུས་བདག་མེད་མ་ཡིན་པས་

583

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བདག་བཅས་སུ་འགྲུབ་པ་མིན་པར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་སྲོག་སོགས་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་བདག་ལས་ལྡོག་པ་མེད་ན་དེའི་རྒྱུས་རྗེས་འགྲོ་ཅན་དུ་འདོད་དགོས་པ་གང་ཞིག། །དེ་ལ་ལྡོག་པ་མེད་ཀྱང་རྗེས་འགྲོ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ།

བདག་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡང་མིན་ལྡོག་པ་ཅན་ཡང་མིན་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་རྟགས་སུ་སྦྱར་རོ། །
གསུམ་པ་སྲོག་བདག་གི་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ། གོ་བྱེད་འབྲེལ་པ་ལ་བལྟོས་པ་དང་། དེ་བདག་སྲོག་ལ་མ་གྲུབ་པ། འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་
བསྟན་པའོ། །
རྩ་བ། འཇུག་ལ་གང་གི་རང་བདག་ཉིད། །
གང་མེད་མི་འབྱུང་ཅན་གྲུབ་པ། །
དེ་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ལྡོག་བྱེད་དེ། །
འཇུག་པ་ན་ཡང་འཇུག་བྱེད་ཡིན། །དང་པོ་ནི། དུ་བ་གང་གི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཆོས་ཅན། མེ་གང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་གོ་བྱེད་དུ་འདུག་པའི་ཕྱིར། མེ་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་ཁྱོད་ལྡོག་བྱེད་ཡིན་ཏེ། མི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་འཇུག་པ་ན་ཡང་ཁྱོད་འཇུག་ཅིང་སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མེད་ན་མི་འབྱུང་དེ་ཡང་ནི། །
བསྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན། །འབྲས་བུ་མཐོང་དང་མ་མཐོང་བ། །

584

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ་དག་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཉིད། །
མེ་དུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་དེ་ཡང་ནི་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་བྱེད་ཁྱེད་པར་ཅན་ལ་བལྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཁྱད་པར་པ་ལ་བལྟོས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། མེ་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལས་འབྲས་བུ་དུ་བསྐྱེ་བ་མཐོང་བ་དང་མ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་དང་མ་དམིགས་པ་དེ་དག་ལས་མེ་རྒྱུ་དང་དུ་བ་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་དགོད་པ། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །
རྩ་བ། དེ་ཡོད་ན་ཡོད་དེས་མེད་ཕྱིར། །

དོན་གཞན་རྟོགས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །
རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་མེད་པ་ན། །
དེ་དག་མེད་པར་མི་སྲིད་ཕྱིར། །

དང་པོ་ནི། སྲོག་ཆོས་ཅན། གསོན་ལུས་ལ་བདག་དོན་གཞན་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྟེན་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡོད་ན་བདག་དོན་གཞན་ཡོད་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བདག་ཡོད་པ་ན་དེའི་རྗེས་སུ་སྲོག་ཡོད་
པའམ། བདག་ལོག་ཅིང་མེད་པ་ན་སྲོག་དེ་དག་མེད་པར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། བདག་དེ་རྟག་ཏུ་རྟག་པའི་རྫས་སུ་ཡོད་པས་དེ་ལོག་པའི་གཞི་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་རྣམས། །
རྒྱུ་རྣམས་ལས་ནི་བྱུང་བའི་ཕྱིར། །

དེ་དག་མེད་པར་གཞན་ལས་བྱུང་། །

585

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཅི་ལྟར་དེས་བསྐྱེད་རང་བཞིན་ཡིན། །
སྲོག་དེ་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་བདག་དེས་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་དེ་དག་མེད་པར་རྒྱུ་གཞན་ལས་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། །ཁྱབ་པར་ཐལ།

འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་འདྲ་མི་འདྲ་ཐ་དད་པ་རྣམས་རྒྱུ་རིགས་འདྲ་མི་འདྲ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལས་འབྱུང་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཚོགས་པའི་ནུས་པ་ཐ་དད་ཕྱིར། །

དངོས་རྣམས་སྣ་ཚོགས་ངོ་བོ་ཉིད། །
གལ་ཏེ་ཐ་དད་བྱེད་མིན་ན། །
འགྲོ་འདི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། །
དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བློ་དང་སྲོག་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྣ་ཚོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འབྱུང་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པའི་ནུས་པ་རྫས་ཐ་དད་ལས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཐ་དད་པས་འབྲས་བུ་ཐ་དད་དུ་འཇོག་པར་བྱེད་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པར་འགྲོ་བའི་དངོས་པོ་འདི་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རྫས་སུ་གྲུབ། རྫས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྩོད་སྤང་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། འདི་ཐ་དད་བྱེད་ཐ་དད་བྱེད། །
མིན་ན་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་ཉམས། །
གཅིག་ནི་རང་བཞིན་དུ་མ་ན། །

586

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མེ་དང་མེ་མིན་རང་བཞིན་གཉིས། །
དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་འདི་ཐ་དད་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་རྒྱུས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དུ་བ་མེ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ། མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་
བས་རང་བཞིན་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དུ་བ་ཆོས་ཅན། མེའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་ལྡོག་ཀྱང་ཁྱོད་མི་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་
ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱོད་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་ཡིན་པ་ཉམས་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་བྱིན་
གྱི་སྤྱི་བོ་གཅིག་ནི་ཆོས་ཅན། མེ་ཡིན་པ་དང་མེ་མིན་པའི་རང་བཞིན་དངོས་འགལ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དུ་ཐལ། དུ་བ་སྔར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་དང་མེས་དབེན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེས་ན་གཞན་ནི་དེ་བསྐྱེད་པའི། །
རང་བཞིན་ཡིན་ན་དེ་དེ་ཉིད། །
དེ་བསྐྱེད་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ན། །
དེ་ནི་དེ་ལས་ཅི་ལྟར་འབྱུང་། །
དེས་ན་གཞན་མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་དེ་ནི་མེ་ཡོད་དེ་ཉིད་དུ་ཐལ། དུ་བ་དེ་
སྔར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མེ་ཡོད་མ་ཡིན་ན། དུ་བ་དེ་ནི་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་དེ་ལས་སྔར་མེད་གསར་དུ་ཇི་ལྟར་ཡང་འབྱུང་བ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དུ་བ་དེ་བསྐྱེད་པའི་མེ་ཡོད་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལྟར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དག །

587

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ཕན་ཚུན་རང་བཞིན་ངེས་པ་ཉིད། །
དེས་ན་རང་བཞིན་མཐོང་བ་བཞིན། །
འབྲས་མཐོང་ན་ཡང་དེ་རྟོགས་འགྱུར། །
དེས་ན་རྒྱུ་མེ་དང་འབྲས་བུ་དུ་བ་དག་ཕན་ཚུན་མི་འཁྲུལ་བའི་རང་བཞིན་ངེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་འཁྲུལ་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་དེའི་ཕྱིར། མེའི་རང་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་དུ་བ་མཐོང་ན་ཡང་དེའི་རྟགས་ལས་མེ་དེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུར་ངེས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཆུ་དང་འོ་མ་རུལ་འགྱུར་བཞིན། །
དུ་མ་ལས་གཅིག་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཆུ་དང་འོ་མས་འབྲས་བུ་འབྲས་ཅན་རུལ་བར་འགྱུར་བ་གཅིག་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་དུ་མ་ལས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཇི་ལྟར་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུ་རིགས་མི་མཐུན་པས་འབྲས་བུ་རིགས་གཅིག་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
རྩ་བ། གཤེར་ནུས་གང་ལས་རུལ་འགྱུར་ཏེ། །
གཉི་གའང་གཅིག་ཉིད་ཅི་འདི་ནི། །
ཐ་དད་གཅིག་པའི་བདག་ཉིད་དམ། །
ཆུ་དང་འོ་མ་གཉིས་ཀའང་ཆོས་ཅན། རིགས་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཤེར་བའི་ནུས་པ་གང་ལས་རང་འབྲས་འབྲས་ཅན་རུལ་པར་འགྱུར་བ་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅི་ཆུ་དང་འོ་མ་འདི་ནི་རྫས་ཐ་དད་ཅིང་ནུས་པ་གཅིག་པའི་བདག་

588

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཉིད་དམ་སྟེ་ནུས་པ་གཅིག་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ལ་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཞིང་གཤེར་བའི་ནུས་པ་ཅན་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཐ་དད་གཤེར་ཉིད་ཇི་ལྟར་ཡིན། །
རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར། །

དེ་ཡི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བློ། །
ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་གཅིག་ཅེས་བརྗོད། །
དེ་ལྟ་མིན་ན་རྫས་ཐ་དད་པ་ཡང་ཡིན་གཤེར་བ་ཉིད་དུ་གཅིག་པ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཆུ་དང་འོ་མ་ཆོས་ཅན། ནུས་པ་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རང་གི་ངོ་བོ་མ་འདྲེས་པར་རྫས་སོ་སོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རིགས་གཅིག་ཅེས་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། གཤེར་བ་དེ་ཡི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་
བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་གཤེར་བར་ཐ་དད་མེད་པའི་རྣམ་པ་གཏོང་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་བཞིན་མེ་ནི་ཐ་དད་ཀྱང་། །
ཆ་གང་གིས་ནི་མེར་རྟོགས་པའི། །
རྟེན་ཡིན་དེས་ནི་དུ་བསྐྱེད་པ། །
དེས་ན་དེ་ལྟ་རྟོགས་པ་ཡིན། །
དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་མེའི་གསལ་བ་དུ་མ་ནི་ཆོས་ཅན། རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་རིགས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། མི་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་མཚུངས་པའི་ཆ་གང་གིས་ནི་མར་རྟོགས་ཤིང་དེའི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་དབང་མངོན་གྱི་རྟོགས་ཤིང་དེའི་རྣམ་པ་སྣང་
བའི་དབང་མངོན་གྱི་རྟེན་ཏེ་གཟུང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དུ་བ་དེ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་

589

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་མེ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། མེ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་དེས་ནི་དུ་བ་བསྐྱེད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་བཤད་པ། བདག་གཅིག་འབྲེལ་བ་བཤད་ཟིན་དྲན་པར་བྱེད་པའོ། །
རྩ་བ། མེར་ཤེས་ཡན་ལག་གཞན་ལས་ནི། །
ལྟོས་པ་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། །

དུ་བ་དེ་ལ་འཁྲུལ་མེད་ཅན། །
དེ་ལྟར་འབྲས་གཞན་དེ་བཞིན་འགྲུབ། །
དང་པོ་ནི། དུ་བ་མེ་དེ་ལས་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་ཅན་དུ་ཐལ། མེར་ཤེས་པའི་མངོན་
སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་མེ་དེས་ཉེར་ལེན་བྱས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱི་ཡན་ལག་གཞན་

བུད་ཤིང་ལ་བལྟོས་བ་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མེ་དུ་དེ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་གཞན་ཡང་རང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་འཁྲུལ་པར་འགྲུབ་པར་ཐལ། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་

ཚད་མ་ལས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དུ་བ་བུད་ཤིང་འགྱུར་བ་ཡི། །
ཡན་ལག་རྟེན་ལ་མེར་འཇོག་ཕྱིར། །

གལ་ཏེ་མེ་མིན་དེ་དུ་མིན། །
གལ་ཏེ་དེ་དུ་མེ་དེ་ཉིད། །
སྔ་མ་ལ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དུ་བའི་ཉེར་ལེན་དང་བུད་ཤིང་འགྱུར་བ་ཡི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ཡི་ཡན་ལག་གི་རྟེན་དམར་འབར་བ་དེ་ལ་མེར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མེ་

590

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་བྱུང་བའི་སྔོ་འཕྱུར་བ་དེ་དུ་བ་མིན་
པར་ཐལ། མེ་ཡོད་མིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལས་བྱུང་བའི་སྔོ་འཕྱུར་བ་དེ་དུ་བ་ཡིན་ན། ཁྱོད་མེ་ཡོད་དེ་ཉིད་དུ་ཐལ་ལོ། །
རྩ་བ། ཅི་ལྟར་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནས། །
རང་བཞིན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར། །
ཤེས་བྱ་འཇིག་དང་བྱས་པ་ཉིད། །
གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་དང་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་ལྟར་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་རང་གི་རྒྱུ་མཚན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བལྟོས་ནས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འཇིག་པ་དང་བྱས་པ་ཉིད་བདག་གཅིག་འབྲེལ་བ་འགྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལྡོག་ཅན་མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། །

མཉན་བྱ་ཉིད་ནི་བརྗོད་མཛད་ལས། །
གཏན་ཚིགས་མིན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡི། །
ཚུལ་འདིས་ཐམས་ཅད་དཔག་པར་བྱ། །
གསུམ་པ་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ནི། མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་
ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ལས་སྲོག་ལྡན་ལྡོག་ཁྱབ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་
མིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཡི་ཚུལ་འདིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དཔག་

591

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

པར་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱི་ལྡོག་
པ་ཅན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ལྡོག་ཁྱབ་མ་
གྲུབ་པར་མཚུངས་བར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་མཉན་བྱ་ཉིད་དཔེར་བརྗོད་པར་
མཛད་པའི་ཕྱིར། རྗེས་ཁྱབ་གཅིག་པུ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དགག་པ་ཚད་མ་རྣམ་
པར་ངེས་པར་རྒྱས་པར་བཤད་ཀྱང་འདིར་རྩ་བར་མ་བཀོད་དོ། །
གསུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་དཔེ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། མ་དམིགས་པའི་དོན་གཏན་པ་དབབ་པའོ། །རྩ་བ། རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་ལྡོག་ཉིད་ཀྱིས། །

དོན་ལྡོག་པར་ནི་བརྗོད་པ་ལས། །
མི་དམིགས་དཔེ་ནི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །

ཐ་དད་པར་ནི་མ་བཤད་དོ། །
དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུར་ཕྱེ་པ་ན་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་པའི་
སྐབས་དེར་ཆོས་ཅན། འབྲས་རང་གི་དཔེར་བརྗོད་ལས་ཐ་དད་པར་མ་དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བལྟར་རུང་གི་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྡོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱའི་དོན་ལྡོག་པར་
བརྗོད་པ་ལས་མི་དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་ཤུགས་ལ་གྲུབ་ཟིན་པས་དངོས་སུ་མ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དེ་དག་བལྟར་རུང་གི་ཁྱད་པར་ལ་བལྟོས་

592

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་གང་ལས་ཤེས་ཤེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ལའང་སྐྱེས་བུ་མཐོང་མེད་ལས། །
སྲོག་སོགས་ལྡོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཤད་པས། །
བལྟར་རུང་དོན་ལ་དེ་ཞེས་བསྟན། །
མ་དམིགས་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལའང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཡོད་ན་བལྟར་རུང་གི་དོན་ལ་མ་དམིགས་པ་མེད་ངེས་དེ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟན་ཏེ། སྐྱེས་བུ་སྟེ་བདག་གཞི་གང་དུ་ཡང་མཐོང་རུང་དུ་མེད་པ་ལས་སྲོག་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྲོག་སོགས་བུམ་པ་ལ་མ་མཐོང་མས་བདག་མེད་ལས་
ལྡོག་པ་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ། བདག་ལ་འཇུག་མི་འཇུག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་བདག་བལྟར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་བདག་མེད་
པ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། མ་དམིགས་པ་ཙམ་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཤད་དོ། །
གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་མ་དམིགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་གསུམ་དུ་ཇི་ལྟར་དབྱེ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། འདིས་ནི་དངོས་ལའང་དངོས་པོའི་ཆ། །
ཁས་བླངས་མེད་པར་དགག་པ་ཉིད། །
སྒྲུབ་བྱེད་སྔ་མ་དག་གིས་ནི། །

593

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

མ་ཡིན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཕྱིར་རོ། །
འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ་གར་གྱིས་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་འདིས་ནི་དགག་གཞིའི་དངོས་པོ་ལའང་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱའི་དངོས་པོའི་ཆ་ཁས་བླངས་པ་མེད་ཅིང་དེ་གཉིས་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་པར་དགག་པ་ཉིད་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ། སྔ་མ་འབྲས་རང་གི་རྟགས་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཤུགས་ལ་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་བསྒྲུབ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་དགག་དང་། དེ་རྗེས་དཔག་
གི་ཤུགས་རྟོགས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡི། ཞེས་སོགས་
ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དུ། སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ལོགས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དོན་བསྡུ་བའོ། །
རྩ་བ། དེ་ལ་དམིགས་རུང་རྣམས་ཀྱི་ནི། །
ཡོད་པ་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མིན། །
དེ་ཕྱིར་མི་ཤེས་ཤེས་བྱའི་ཕྱིར། །

མི་དམིགས་དཔེ་གཅིག་བཞེད་པ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། དོན་གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་ཐ་སྙད་མི་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་མི་དམིགས་པའི་དཔེ་གཉིས་ལས་ལོགས་པ་གཅིག་ཀྱང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དམིགས་རུང་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་པའི་

594

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དོན་ལྡོག་ཚད་མས་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པར་བཞེད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། རྩོད་སྤང་ངོ་། །
རྩ་བ། ཡུལ་མེད་ཕྱིར་དེར་ཡུལ་ཅན་ནི། །
ཤེས་བརྗོད་ཐེ་ཚོམ་འགོག་འགྱུར་ཏེ། །
དཔེར་ན་སྲེག་པར་བྱེད་མིན་ཕྱིར། །

མེ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན། །
དང་པོ་ནི། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དེར་བུམ་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བརྗོད་དང་། བུམ་པ་ཡོད་དམ་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་འགོག་ནུས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེར་ཡོད་ན་སྣང་རུང་གི་ཡུལ་བུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མེས་སྟོང་པའི་གཞིར་ཚོས་ཀྱི་སྡོང་བུ་དེ་
སྲེག་པར་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། མེ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། དམིགས་སུ་རུང་བའི་མེད་པ་ནི། །
མི་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་དེ་ཡོད་པ་ལས་དེའི། །
རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཤེས་སྒྲུབ། །
ཡོད་ན་དམིགས་རུང་གི་བུམ་པ་མ་དམིགས་པ་དེ་ཡོད་པ་ལས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་

ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་མ་དམིགས་པ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་བུམ་པ་མེད་པའི་སྒྲ་དང་ངེས་ཤེས་འཇུག་རུང་སྒྲུབ་ནུས་ཏེ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བའི་མེད་པའི་དོན་ལྡོག་ནི་ཡོད་ན་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ནི་སྦྱོར་བ་འཆད་པའི་དུས་ཡིན་གྱི་འགོད་པའི་ཚེ་བུམ་པ་མེད་པའི་སྒྲ་བློའི་ཐ་སྙད་

595

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བྱར་རུང་སྟེ་ཞེས་འགོད་ན་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། མ་དམིགས་པ་རྒྱུ་ཡིན་ལ། སྒྲ་བློའི་ཐ་སྙད་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་རྒྱུ་འབྲས་བུ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེ་ན།
རྩ་བ། སྣང་བ་མ་མཐོང་ན་མེད་ཅེས། །
བྱ་བའི་ཐ་སྙད་འདི་གྲུབ་པས། །
དེ་འབྲས་ཡིན་ཡང་དེ་ལས་ནི། །
བློ་སྒྲ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་འགྲུབ། །
བུམ་པ་མེད་པའི་སྒྲ་བློའི་ཐ་སྙད་དེ་བུམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་དང་མངོན་སུམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཡང་། བུམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་
པ་དེ་ལས་བུམ་པ་མེད་པའི་བློ་དང་སྒྲ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་བ་ལས་མ་མཐོང་ན་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་འདི་གནག་རྫིའི་བར་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་བུམ་མེད་དེ་བུམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཡང་ཞེས་སྦྱར་ནས་ལྷག་མ་སྔ་མ་ལྟར་རོ། །
ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཏུ་བསྟན་པ་ནི། མ་དམིགས་ན་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཁྱབ་
པ་གནག་རྫིའི་བར་ལ་གྲུབ་ན་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་གྲུབ་ནས་མེད་པའི་ཐ་
སྙད་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། ཡུལ་ཡོད་ན་ཡང་རྨོངས་པས་འདིར། །
གཞན་དག་རྗེས་སུ་མི་བརྗོད་པ། །
གྲུབ་པ་དང་ནི་ཆོས་མཐུན་ལས། །

596

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བརྡ་དྲན་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་གོ །
འཇིམ་གོང་འདིར་གྲངས་ཅན་པ་གཞན་དག་ཡུལ་བུམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་གྲུབ་ཟིན་དུ་ཡོད་ནའང་བུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་རྗེས་སུ་མི་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱི་ཁྱབ་གྲུབ་ཟིན་མ་བརྗེད་ཀྱང་འཇིམ་གོང་ལ་བུམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་དེ་འཇིམ་གོང་ལ་བུམ་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་རྨོངས་པའི་ཕྱིར།
གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་འཇིམ་གོང་ལ་བུམ་པ་མེད་པའི་དོན་སྒྲུབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
སྔར་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་ན་མེད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་ཟིན་པ་དང་ཆོས་མཐུན་དུ་བསྟན་པ་ལས་བུམ་པ་མེད་པའི་བརྡ་དྲན་པར་བྱེད་པ་ཙམ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཅི་ལྟར་མཐོང་དང་མ་མཐོང་ལས། །
རྒྱུ་དང་འབྲས་ཉིད་སྒྲུབ་བཞིན་ཏེ། །
དེ་གཉིས་ལ་ནི་འབྲས་སོགས་སྒྲ། །
ཐ་སྙད་དོན་དུ་བཀོད་པ་ཡིན། །
ཅི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན། མེ་དེ་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་མཐོང་བ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ། དེ་མ་མཐོང་ཞིང་ལོག་པ་ལས་དུ་བ་མི་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱ་ས་དང་བྱེད་པ་པོའི་རྟགས་ལས་མེ་རྒྱུ་དང་དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དོན་ལྡོག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་རྟགས་སུ་
སྦྱར་རོ། །དོན་གཞན་སྔ་མ་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་
པ་པོ་དང་། བྱས་ས་དེ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་འབྲས་བུ་དང་རྒྱུའི་ཐ་

597

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཉིད་ལ་འབྲས་བུའི་དངོས་མིང་དང་སོགས་པས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱ་ས་དེ་ཉིད་ལ་རྒྱུའི་དངོས་མིང་གི་སྒྲ་ཐ་སྙད་ཟོར་ཡང་བའི་དོན་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་བསྒྲུབས་པས་ན། །
འདི་ནི་རང་བཞིན་ནང་འདུས་ཕྱིར། །

གཏན་ཚིགས་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ལས། །
ཐ་དད་པར་ནི་དཔེར་མ་བསྟན། །
གསུམ་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ན་འབྲས་རང་གི་རྟགས་
ལས་ཐ་དད་པར་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དཔེར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མ་དམིགས་པ་འདི་ནི་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་ནང་དུ་

འདུས་པས་གོ་སླ་བར་དགོངས་ནས་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པར་ཐལ། རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱུ་ལས་རྣམ་པར་བཞག་བྱའི་
འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་སུ་ན་རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་
ཚང་གིས་འབྲས་བུ་འབྱུང་རུང་བསྒྲུབ་པར་འཆད་པ་ནི་དོན་མིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ལ། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་དོན་དང་། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་དང་མ་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ། དེ་ཇི་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཚུལ། གཞན་
དུ་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ། དེ་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། མ་དམིགས་པ་ནི་མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་པས་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་

598

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཅི་ལྟར་སྒྲ་བློའི་ཐ་སྙད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན།
རྩ་བ། གཅིག་དམིགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས། །
འདི་ནི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱའམ། །
མ་དམིགས་སོ་ཞེས་རྟོག་ཅན་གྱི། །

བློ་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན། །
ལྟོ་ལྡིར་བ་མེད་པའི་སྒྲ་བློའི་ཐ་སྙད་མི་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། གཅིག་ལྟོ་ལྡིར་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་ཤིང་དེ་རང་
རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་ས་ཕྱོགས་དག་པ་བ་འདི་ནི་དམིགས་
སོ་ཞེས་བྱ་བའམ། ལྟོ་ལྡིར་བ་འདི་ནི་མ་དམིགས་སོ་ཞེས་རྟོག་པ་ཅན་གྱི་བློ་གཉིས་
སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཅིག་དམིགས་པ་ལས་སྐྱེའོ་ཞེས་སྨོས་པས་ཆོག་མོད། ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་སྐྱེའོ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད། དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་རྟོག་པ་དེ་དག་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ལག་རྗེས་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ། མྱོང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ཉིད་ལས། །
དོན་རྣམས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་རྟོགས། །
དེ་ལྟའི་བདག་ཉིད་ཅན་མྱོང་ནི། །
འདི་ནི་ཐ་དད་བློ་རྒྱུ་ཡིན། །
རྟོག་པ་དེ་དག་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་སྐྱེའོ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ས་ཕྱོགས་དག་པ་བ་འཛིན་པའི་མྱོང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཉིད་

599

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ལས་ས་ཕྱོགས་དག་པ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྣམས་བུམ་པ་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་རྟོགས་ལ། དགག་བྱས་དབེན་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འདི་ནི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་བུམ་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་རྟོག་
བློའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་བློ་དབྱེ་རང་ཉིད་ལས། །
གྲུབ་འགྱུར་དེ་དག་གིས་དེའི་དོན། །
དེ་ལྟ་མིན་ན་ཐུག་མེད་ཕྱིར། །

འགའ་ཡང་ཐ་དད་གྲུབ་མི་འགྱུར། །
གསུམ་པ་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བས་དག་པ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ངེས་པར་བལྟོས་ཏེ། བུམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དབང་བློའི་དབྱེ་བ་རང་ཉིད་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། རང་རིག་མངོན་སུམ་
གྱིས་གྲུབ་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་དག་གིས་དེའི་ཡུལ་གྱི་དོན་བུམ་པ་དང་
དེས་དག་པ་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། བློ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་

གྲུབ་ན་ས་ཕྱོགས་དག་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དབང་མངོན་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ལྟ་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བུམ་པ་དང་དེས་དག་
པ་འགའ་ཡང་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དགག་གཞི་དམིགས་པས་དགག་བྱ་དམིགས་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། དགག་སྒྲུབ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།

600

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྩ་བ། རང་བཞིན་ཁྱད་པར་ཅན་མྱོང་ལས། །
གཞན་བསལ་བ་ནི་གཞན་མ་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་དེ་མི་དམིགས་པ་ཡང་། །
དེ་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དམིགས་ཉིད། །
ལྟོ་ལྡིར་བ་ལས་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་ཅན་ལྟོ་ལྡིར་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་མྱོང་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལས་གཞན་ལྟོ་ལྡིར་བ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་བསལ་བ་ནི་གྲུབ་སྡེ་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ཉིད་གཅིག་ཅིང་ཚད་མ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་དེ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་
པ་ཡང་ལྟོ་ལྡིར་བ་དེ་ལས་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་ཅན་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་དག་པ་བ་ལས་གྲུབ་སྡེ་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དོན་
བསྡུས་ན། དག་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་། བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དབེན་པ་ཚད་
མ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གཅིག་གིས་དངོས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ལྟོ་ལྡིར་བས་
དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དང་། ལྟོ་ལྡིར་བས་དག་པ་གཉིས་ཀྱང་ཚད་མ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གཅིག་གིས་དངོས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེས་ན་མི་དམིགས་པ་འདི་ནི། །
རང་ཉིད་མངོན་སུམ་ལས་རྟོགས་པས། །
རང་ཉིད་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པ་ཅན། །

601

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

དེ་མེད་རྣམ་གཞག་གོ་བྱེད་ཡིན། །
དགག་གཞི་ཉིད་དགག་བྱས་དབེན་དགག་བྱས་དབེན་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པ་དེས་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ་དེ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་
གཞིར་བུམ་པ་མེད་པའི་རྣམ་གཞག་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རང་ཉིད་དོན་ལྡོག་ཏུ་ཡོད་ཙམ་གྱིས་བུམ་པ་མེད་པའི་དངོས་མིང་གི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་དམིགས་པ་འདི་ནི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ་དེ་རང་ཉིད་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཞན་དུ་དོན་གྱི་མེད་པ་ཉིད། །
མི་དམིགས་པ་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར། །
གཞན་གྱིས་དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད། །
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཐུག་མེད་འགྱུར། །
གསུམ་པ་ནི། མ་དམིགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ལས་གཞན་དུ་ན་བུམ་

པའི་དོན་གྱི་མེད་པ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་མི་དམིགས་པའི་
རྟགས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ་དེ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟགས་
གཞན་གྱིས་དམིགས་རུང་གི་མེད་པ་ཉིད་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། མི་སྣང་ངེས་པ་མི་རུང་ཕྱིར། །

གཞན་དུ་གཞག་པ་འགོག་འགྱུར་དཔེར། །
སེམས་ཅན་གཞན་ལ་རྟགས་མེད་པའི། །
རྣམ་རྟོག་ལ་སོགས་མི་འགྲུབ་བཞིན། །

602

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་ནི། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མེད་ངེས་ལས་གཞན་དུ་རང་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེས་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་བཞག་
ནུས་པ་འགོག་པར་འགྱུར་བ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ཀྱང་མི་སྣང་བའི་དོན་མེད་པར་ངེས་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་མངོན་སུམ་
གྱིས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱང་མེད་པའི་རྣམ་རྟོག་གི་གྲངས་ལ་སོགས་
པ་འདི་ཙམ་མོ་ཞེས་མ་དམིགས་པས་མེད་ངེས་སུ་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། འབྲས་བུ་ངེས་མེད་ཅན་འདིས་ནི། །
ལྡོག་པ་སྒྲུབ་པར་ནུས་མ་ཡིན། །
ངེས་པ་སྒྲུབ་ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་ལ། །
དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན། །
དེས་ན་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་འདིས་ནི་ཡོད་ངེས་ལས་ལྡོག་པ་མེད་ངེས་བསྒྲུབ་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེད་ངེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་ནུས་པའི་ངེས་པ་
མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་མེད་ངེས་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། དང་པོ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ངེས་མེད་པར་ངེས་པ་སྒྲུབ་ནུས་ཤིང་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་མ་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་དང་། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་མ་དམིགས་པ་བཤད་པའོ། །རྩ་བ། རང་གི་སྦྱོར་བ་དག་ལ་དེའི། །

603

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

རང་གི་ངོ་བོའི་སྦྱོར་བའམ། །
དོན་ལ་གནོད་བྱེད་ངོ་བོ་སྟེ། །
ཡོད་ན་ཡོད་པས་མེད་ཕྱིར་རམ། །

དང་པོ་ནི། མ་དམིགས་པ་རང་གི་རྟགས་སུ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་དང་། ཁྱབ་མཉམ་པའི་ངོ་བོ་བཀག་པ་རྟག་སུ་བཀོད་པ་མ་དམིགས་པ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟགས་སུ་སྦྱོར་བ་དང་། གཞི་འགར་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྟག་སུ་
སྦྱོར་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འགལ་དམིགས་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། མེས་ཁྱབ་པར་ནོན་པ་དེ་གྲང་རིག་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། གནོད་བྱ་གྲང་རེག་རྒྱུན་མ་གཏུགས་པར་ཡོད་པ་ན་གནོད་བྱེད་མེ་ཉེ་བར་ཡོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གནོད་བྱའི་རྒྱུན་མེད་པར་སོང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
འམ་དང་རམ་གྱི་སྒྲས་ཕྱི་མ་སྡུད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་དང་། རྟགས་དང་དགག་
བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འགལ་བ་དང་། འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ། །
རྩ་བ། ཕན་ཚུན་ཐ་དད་གྲུབ་ཕྱིར་ཏེ། །
བརྟན་དངོས་དང་ནི་འཇིག་པ་བཞིན། །
དང་པོ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྔོ་མ་ཡིན་དང་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་ཅིང་
ཕུང་གསུམ་མེད་པའི་འགལ་བར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོར་ཡོངས་སུ་བཅད་པས་སྔོ་

604

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མ་ཡིན་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པས་གཉིས་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་སེལ་ལ། སྔོན་པོ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པས་སྔོན་པོར་ཡོངས་སུ་གཅོད་ནུས་པའི་ཕྱིར་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་སེལ་ལོ། །འདི་ནི་ཚ་གྲང་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་ངོ་བོ་སོ་

སོར་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་འགལ་བར་ངེས་ནུས་པ་མ་ཡིན་གྱི། མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་འགལ་བར་ངེས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་བརྟན་པའི་དངོས་པོ་དང་འཇིག་པ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་ཕྱིར་ཡང་། །

ངེས་གྱུར་དང་ནི་ལྟོས་བཅས་བཞིན། །
གཉིས་པ་ནི། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ཁྱོད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཁྱོད་མ་ཡིན་དང་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པའི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་འགལ་
བར་ངེས་མི་ནུས་ཀྱང་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་འགལ་བར་ངེས་
དགོས་པའི་ཡང་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་དམར་པོར་ངེས་པར་གྱུར་པ་
དང་། དམར་པོར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་བྱུང་གི་ཚོན་དོན་གཞན་ལ་བལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་
འགལ་བར་ངེས་པ་བཞིན་ནོ། །གང་དག་ཚད་མས་གནོད་པའི་འགལ་བ་དང་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པའི་འགལ་བ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་རྨོངས་པ་ངོ་མཚར་བསྐྱེད་
པའི་རྣམ་གཞག་སྟེ། ཚད་མས་གནོད་འགལ་ལ་རྒྱུད་འགལ་གྱིས་ཁྱབ་པ་ཚད་མ་

རྣམ་ངེས་སུ་རྒྱས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་
ཁྱབ་དམིགས་པའི་དགག་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པས་སྟོང་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

605

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།
གསུམ་པ་ལ། ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པ་ལ་འཇིག་ངེས་དགག་པ། བལྟོས་
མེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བསྟན་པའོ། །
རྩ་བ། རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཉེ་བར་ནི། །
གདོན་མི་ཟ་བར་ག་ལ་ཡོད། །
དངོས་པོའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་ཡིན་ན། །
བརྒྱུད་པའི་དུབ་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། །
དང་པོ་ནི། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འཇིག་པ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁྱོད་རང་གྲུབ་
ཙམ་ནས་ཉེ་བར་ག་ལ་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་འཇིག་པ་ཁྱོད་རང་ལས་ཕྱིས་

བྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། བུམ་པའི་དངོས་པོའི་རྒྱུ་ལས་བུམ་པ་དང་། དེ་ལས་འཇིག་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་འཇིག་པར་ངེས་སོ་ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་བརྒྱུད་བའི་དུ་བ་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བུམ་པ་རང་ཉིད་རྒྱུ་ལས་འཇིག་པའི་ངང་ཅན་དུ་བྱུང་བ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་རྒྱུ་དེས་འཇིག་པ་གཞན། །
བསྐྱེད་པས་དེ་ནི་འཇིག་འགྱུར་ན། །
དངོས་པོ་དེ་ཉིད་འཇིག་པ་ཡི། །
ངང་དུ་བསྐྱེད་ན་ཅི་ཞིག་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་བུམ་པའི་རྒྱུ་དེས་འཇིག་པ་དོན་གཞན་བསྐྱེད་པ་དེས་བུམ་པ་དེ་ནི་འཇིག་པར་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། བུམ་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་རང་རྒྱུ་ལས་འཇིག་པ་ཡི་ངང་དུ་བསྐྱེད་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་ཏུ་ཡང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་

606

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་གནོད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ནི་བདག་ཉིད་གྲུབ་གྱུར་ན། །
བདག་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་པ་གང་། །
བདག་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་མིན་ན། །
དེ་ཡི་ལྟོས་བྱ་གང་ཅི་ཞིག །
ལྟོས་མེད་དངོས་པོ་ནམ་ཡང་ནི། །
བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཕྱིས་བྱུང་གི་འཇིག་པ་དེས་ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ་གནོད་པ་
དང་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་འཇིག་པ་དེ་ནི་
ཁྱོད་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱིས་ཀྱི་འཇིག་པ་དེ་
བུམ་པ་དེ་ཡི་བལྟོས་པར་བྱ་བ་གང་ཅི་ཞིག་སྟེ་དེ་ལ་བལྟོས་ནས་དེས་འཇིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་བུམ་པའི་བདག་ཉིད་ལ་གནོད་པ་དང་ཕན་འདོགས་པ་གང་ཡང་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དེ་ལྟ་མིན་པར་ཅི་ལྟར་འགྱུར། །
དཔེར་ན་དེ་ཉིད་འཇིག་ཀ་མར། །
སྡོད་ལ་བརྟེན་པར་མི་འདོད་བཞིན། །
བུམ་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དུས་ནམ་ཡང་འཇིག་ངེས་དེ་ལྟ་མིན་པར་ཅི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། ཕྱིས་བྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་རང་གི་རྒྱུ་ལས་འཇིག་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པར་
སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན་ཡང་། དངོས་པོ་དེ་ཉིད་འཇིག་རྒྱུས་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་དུས་

607

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

གཉིས་སུ་སྡོད་པ་ལ་བརྟེན་པར་མི་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ། ལྟོས་པ་མེད་ན་སྐད་ཅིག་ཀྱང་། །
དངོས་པོ་ཡོད་མིན་འགྱུར་ཞེ་ན། །
དེ་ལྟར་གྱུར་དེ་དངོས་ཉིད་ཡིན། །
དངོས་མེད་དེ་ལྟར་ཅི་ལྟར་འགྱུར། །
འཇིག་པར་འགྱུར་རང་རྒྱུ་གཞན་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན་ན། སྐད་ཅིག་ཀྱང་དངོས་པོ་གནས་པ་ཡོད་པ་མིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེན། དངོས་པོ་གནས་པ་ཉིད་ཡིན་
པར་ཐལ། ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པ་དེ་ལྟར་འཇིག་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་པར་ཐལ་དངོས་པོ་གནས་པ་མེད་ན་བལྟོས་མེད་དུ་འཇིག་པ་དེ་ལྟར་ཅི་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གང་དག་དེ་ཡོད་གཞན་ལྟོས་མེད། །
དེ་དག་དེ་ཡོད་ལ་དེ་ཡིན། །
འབྲས་བུའི་ལས་ལ་གེགས་བྱེད་པ། །
མེད་པ་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་བཞིན། །
གཉིས་པ་ནི། གང་དག་དེའི་ངོར་ཡོད་པ་ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱུ་གཞན་ལ་བལྟོས་པ་མེད་
པར་གྲུབ་ཙམ་ནས་དེའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་དག་དེའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལ་ངེས་པར་གནས་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུའི་ལས་བསྐྱེད་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པ་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་ཐ་མ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་ངེས་ཡིན་པ་བཞིན། བྱས་པ་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ཡང་རང་ཡོད་ཙམ་

608

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ལས་ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བལྟོས་པ་མེད་པར་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་དེའི་
ངོ་བོར་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །བསྟན་བཅོས་འདིར་ལྟ་བ་དཀར་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ནང་ནས་ཀྱང་། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་ཉིད་རྒྱས་པར་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གོ་བའི་ཆེད་དུ་བལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་མཇུག་

བསྡུ་བར་མཛད་དོ། །དེའི་དགོས་པ་ཡང་རྟག་དངོས་ཁེགས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་གྲུབ་མཐའ་འཆའ་བ་མི་སྲིད་པས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་ཡང་སྔར་རྒྱས་པར་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །
གཉིས་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་སུན་འབྱིན་ལ། ཡང་

དག་དང་ལྟར་སྣང་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་སྒྲུབ་ངག་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་གོ་རིམ་ངེས་པ་ཅན་དུ་མ་བསྟན་ཡང་། བར་བར་དུ་བསྟན་པས་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་ཀ་ཚང་བར་མ་བསྟན་ནོ་སྙམ་དུ་མ་སེམས་ཤིག། འདི་དག་གི་དོན་བདག་གིས་བྱས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་དང་། རིགས་ཐིགས་ཀྱི་རྣམ་

བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཅུང་ཟད་གོ་སླ་བས་འདིར་ནི་མ་བརྗོད་དོ། །
གསུམ་པ་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་ལ། གཞུང་རྟོགས་དཀའ་བར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཆེ་བ་བརྗོད་པ་དང་། འདིའི་དོན་རྟོགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཕན་ཡོན་ཆེ་བར་བསྟན་པའོ། །
རྩ་བ། བློ་ཡི་ནུས་པ་ཆུང་བ་མེད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་མེད་ཅན། །བརྩོན་འགྲུས་ཤིན་ཏུ་ལྷག་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་མཆོག་གི་དེཉིད་

609

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

མཐོང་མེད་ལྡན། །འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་མཚུངས་པར་ལེགས་བཤད་སླར་འཛིན་བྱེད་པ་མི་རྙེད་པ་ཅན་ཁོ་བོའི་གཞུང་། །རྒྱ་མཚོ་ལ་ནི་ཆུ་བོ་བཞིན་དུ་རང་གི་ལུས་ལ་ཐིམ་ཞིང་ནུབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
དང་པོ་ནི། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཁོ་བོའི་གཞུང་འདི་ནི། ཐོག་མར་ཡང་རང་གི་བློ་
གྲོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས་བྱུང་ཞིང་། མཐར་ཡང་རང་གི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ལུས་ལ་ཐིམ་ཞིང་
ནུབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དཔེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤྲིན་གྱིས་ཆུ་ནི་མང་བླངས་ཀྱང་། །རྒྱ་
མཚོའི་ཆུ་ནི་མི་ཟད་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་སྤྲིན་གྱིས་ཆུ་

བླངས་ཏེ། འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་ཆར་ཕབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆུ་པོ་ཆེན་པོ་རྣམས་མཐར་ཡང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཐིམ་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུའོ། །མཐར་རང་གི་བློ་གྲོས་ལ་ཐིམ་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་འདས་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་རྩོམ་པ་པོ་རང་དང་མཚུངས་པར་ལེགས་བཤད་འདི་སླར་འཛིན་པར་བྱེད་པ་མི་རྙེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བློ་གྲོས་ཀྱི་མཐུ་ཆུང་བས་མི་རྟོགས་སུ་ཆུག་མོད། བློ་གྲོས་
ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རྟོགས་ཤེ་ན། དེར་ཐལ། བློ་ཞན་པར་མ་ཟད་བློའི་ནུས་པ་ཆུང་བ་མེད་པ་མདོ་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་འདིར་བསྟན་པའི་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་མཐའ་དག་ཁོ་བོ་ལྟར་རྟོགས་པ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་བརྩོན་
འགྲུས་ཞན་པར་མ་ཟད་བརྩོན་འགྲུས་ཤིན་ཏུ་ལྷག་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་འདིར་བཤད་པའི་མཆོག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཐར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་དང་དེ་དག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཁོ་བོ་ལྟར་

610

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མཐོང་བ་མེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་བརྗོད་བྱ་ཟབ་པ་དང་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེ་བར་བསྟན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་དོན་བློ་གྲོས་དང་སྐལ་བ་ངན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྱུང་པོའི་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་སྤོང་བ་བཞིན་དུ།
གཞུང་མཆོག་འདི་སྤོང་ཡང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་མིག་ཤེས་
ཀྱིས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་ལྟར་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་གསལ་བར་བྱས་ནས། སྙིང་ནས་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་པར་རིགས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི།
རྩ་བ། ཚུལ་དང་ཚུལ་མིན་རྣམ་པར་འབྱེད་མཁས་ལྟ་བ་ངན་པའི་ཚང་ཚིང་སྲེག །འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཡང་དག་རིགས་པའི་ལམ་སྟོན་
པ། །གཞུང་ལུགས་ཉིན་བྱེད་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ལྡན་བློ་ངན་ཉི་སྤང་འཇིགས་པ་སྤོང་། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་བློ་མིག་རྣམ་དག་མཁས་པའི་པདྨོ་རྒྱས་བྱེད་ཡིན། །
མཁས་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམ་འགྲེལ་འདི་ནི་ཉིན་མོར་བྱེད་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། རྣམ་པ་ལྔའི་སྒོ་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱིས་སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ལ་བླང་དོར་གྱི་ཡུལ་གསལ་བར་སྟོན་པ་ལྟར། འཁོར་
བའི་འཇུག་ལྡོག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པས་བླང་དོར་གྱི་ཚུལ་དང་ཚུལ་མིན་པ་
རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉི་མས་བསྐལ་བ་འཇིག་པའི་ཚེ་ཚང་ཚིང་བསྲེག་པ་ལྟར། འདིས་ཀྱང་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་མཐར་བལྟ་བའི་ལྟ་བ་
ངན་པའི་ཚང་ཚིང་མ་ལུས་པར་བསྲེག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉི་མས་ཀུན་གྱི་བགྲོད་པར་

611

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

བྱེད་པའི་ལམ་གསལ་བ་ལྟར་འདིས་ཀྱང་སྤྲུལ་པ་དང་འཁོར་བཏང་བ་མ་ཡིན་པར། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་རང་ཉིད་དངོས་སུ་བྱོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་
ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་ཡང་དག་པའི་རིགས་པའི་ལམ་གདུལ་བྱ་ལ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྲིན་བྱ་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་པོའི་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་
མི་བཟོད་པར་སྤངས་པ་བཞིན་དུ། གཞུང་ལུགས་འདི་ཡང་ཡོན་ཏན་བརྒྱས་མཚོན་པའི་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་ལྡན་ཡང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་
གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་བློ་ངན་རྣམས་ཉིན་མོ་དང་འདྲ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱིས་

འཇིགས་པས་རིང་དུ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དག་གིས་སྤངས་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་མོད་
ཀྱི་འོན་ཀྱང་བྱེད་ལས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་པདྨོའི་
ཚལ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ལྟར། འདིས་ཀྱང་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་
པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྦྲང་རྩིས་གཏམས་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་པདྨོ་
རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྟེ་ལེའུ་
བཞི་པའོ།། །།
ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལེའུ་བྱས་པའི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ་ལེའུ་བཞི་
པའི་འགྲེལ་བའོ། ། ། །
རྩ་བ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འདི་ནི། ཡུལ་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་
དུ་བྱུང་བ་གཞུང་ལུགས་ངན་པ་ཐམས་ཅད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འཁྲུལ་པར་འཇུག་པ་

612

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྙན་པའི་གྲགས་པས་སའི་སྟེང་མ་ལུས་པར་ཁྱབ་པ་འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ།། །།ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་

ཆེན་པོ་སྐལ་ལྡན་རྒྱལ་པོ་དང་།བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་དགེ་སློང་བློ་ལྡན་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའོ། །དུས་ཕྱིས་སའི་སྟེང་ན་འགྲན་ཟླ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་
བའི་མཁས་པ་བསོད་སྙོམས་པ་ཆེན་པོ་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་།
ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ།།
རིགས་པར་སྨྲ་བའི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་ཡི། །གཞུང་མཆོག་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་གནས། །མཁས་མང་བརྒྱ་ཕྲག་བྱེ་བས་བགྲོད་པའི་ལམ། །གོ་སླའི་ངག་གིས་ཅུང་ཟད་རྣམ་པར་ཕྱེ། །སྔ་ཕྱིའི་འབྲེལ་དང་སོ་སོའི་ཚིག་དོན་རྣམས། །ལྷ་ཤཱཀ་
རྒྱན་དང་ཆོས་མཆོག་བྲམ་ཟེའི་འགྲེལ། །ལེགས་པར་བཤད་དང་བླ་མའི་མན་ངག་ལས། །ཚུལ་བཞིན་སེམས་པའི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས། །མང་ཐོས་དོན་གཉེར་ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་མི་བརྩོན། །རྣལ་འབྱོར་སྒྲུབ་ཚེ་ཡང་དག་རིགས་ལམ་འདོར། །དེ་དག་རྒྱལ་བ་དགྱེས་པར་མ་མཐོང་ནས། །བརྩེ་བའི་བསམ་པ་ཁོ་ནས་འདི་བྱས་སོ། །བདག་གི་བསོད་ནམས་གྱ་གྱུའི་བསམ་པ་ཡི། །རྙེད་དང་བཀུར་སྟི་གྲགས་སྙམ་
བདག་ལ་མེད། །ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ཉམས་པ་མ་བཟོད་ནས། །དེ་ཉིད་ཡུན་རིངས་གནས་ཆེད་ཁོ་ནར་བྱས། །བདེ་གཤེགས་བསྟན་པ་ཕྲ་ཞིང་རྟོགས་པར་དཀའ། །བདག་ནི་བློ་གྲོས་ཉམ་ཆུང་སྦྱངས་པ་དམན། །གལ་ཏེ་མ་བཤད་ལོག་པར་བཤད་ལ་སོགས། །དམ་པ་སྤྱན་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་མཛད། །བདག་ནི་དེང་

613

རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ།

ནས་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །གཅིག་ཏུ་ཐུབ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་བཟང་མནོས་ཏེ། །མང་ཐོས་ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་ལ་བརྩོན་པ་ཡིས། །རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཆོས་
འཛིན་གྱུར་ཅིག །རྗེ་བཙུན་བླ་མའི་ཐུགས་རྗེ་འབའ་ཞིག་ལས། །བདག་ལ་ལེགས་བཤད་དགེ་ཚོགས་ཇི་སྙེད་ཡོད། །ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་གྱུར་པའི་མ་རྣམས་ཀུན། །ཐེག་མཆོག་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག །
ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་ཕྱིན་

ཅི་མ་ལོག་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། གཅིག་ཏུ་གཞན་ལ་ཕན་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་
པའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་ཐུབ་པའི་
བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་མཛད་པ། ཁྱད་པར་དུ་ཕྱི་དང་ནང་གི་རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྣམས། སྨིག་རྒྱུ་དང་། སྤྲིན་དང་། རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་ཐུགས་

སུ་ཆུད་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་ཆེན་པོ་རེད་མདའ་བའི་ཞལ་སྔ་ནས་དང་། མདོ་སྔགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་བསྟན་པ་མཐའ་དག་གི་དོན་དྲི་མ་
མེད་པའི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ལེགས་པར་དྲངས་ཏེ། དེ་དག་གི་དོན་མཐའ་དག་བསྒྲུབས་པས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཅིང་། བརྩེ་བ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས། དེ་ཉིད་གསུང་ངག་དྲི་མ་མེད་པས་སྐལ་ལྡན་རྣམས་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་འདོགས་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་མ་ལུས་པ་རྒྱལ་
བའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་སྨོན་ལམ་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ། ཁྱད་པར་ཡང་སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་མཚམས་མཐའ་དག་ལ་མིག་གི་

614

དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འབྲས་བུ་བས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་གཅེས་སྤྲས་སུ་མཛད་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་རྗེ་བཙུན་གྱི་རྒྱལ་པོ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་
ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་རྡུལ་སྤྱི་བོས་བླངས་པའི་སྐུ་དྲིན་ལས་དང་། བླ་མ་རྗེ་
བཙུན་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ལས། ཚད་མ་རྣམ་
པར་ངེས་པ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པར་ལེགས་པར་ཐོས་ཤིང་། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་ཐུགས་རྗེའི་རྣམ་འཕྲུལ་འགྲོ་བ་དུ་མའི་སྐྱབས་གནས། བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྟོག་ལྟར་མཐོ་བ་
དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱི་གསུང་གིས་བསྐུལ་བ་དང་། བསླབ་པ་གསུམ་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་མཛད་པའི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་མཁས་པའི་དབང་པོའི་དུ་མས་ཡང་ཡང་དུ་བསྐུལ་ནས། ཐུབ་པའི་རིང་ལུགས་པ་ཆེན་པོ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འབྲོ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དམ་པ་དུ་མ་བརྒྱུད་མར་བྱོན་པས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཤིང་། བསྟན་པ་རིང་དུ་གནས་པའི་བཀྲ་
ཤིས་པའི་དགེ་མཚན་དུ་མ་དང་ལྡན་པ། དཔལ་གནས་རྙིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཐེག་པ་མཆོག་གི་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་གནས་ཤིང་རིགས་པར་སྨྲ་བ་དར་མ་རིན་ཆེན་
གྱིས་སྦྱར་བའོ། །ཡི་གེ་པ་ནི་ལུང་དང་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ནམ་མཁའ་དཔལ་བཟང་པོའ། །འདིས་ ོ ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག ། ། །
༈ ༀ་སྭསྟི། ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་རྒྱས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་
འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་འགྲུབ་ཆོས་གྲྭ་ཆེར། །ཆོས་སྦྱིན་འཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱུན་འདི་སྤེལ། །སརྦ་མངྒ་ལཾ། །

615

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌།།ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །

དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི།།

དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས།།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ།།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ། །

༄༅། །ནམཿ སམནྟབུདདྷཱནཱཾ། ཨཙིནཏྱཱདབྷུཏརཱུཔཱིཎཱཾ། ༀཏཱརེསྭཱཧཱ། །
ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པ་འདི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཚེ་འགོམ་ཡུག་གིཉེས་པ་མི་འབྱུང་བར་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ། །